דבר

הסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום חמישי, י"ט בתמוז תשמ"ז, 16 ביולי 1987 ● גליון 19171

היום 12 עמודים ● המחיר 85 אג', באילת 74 אג'

קיוסקים

היום בדבר

- גוש נטורי טבע / חגי אשד
- התרנגולים נגד חג המולד / אמיר אורן
- הכומר, הנאצי, היהודים / יצחק טאוב
- עוז לפעולה, בטרם הכרעה / שבח וייס
- דרוש לשונאיו / מאיר בראלי
- בורסה וכלכלה; עכשיו; כל הארץ; ספורט; בידור

פולגת

מוצר יום ה'

אופנת ARA ונעלי ARA

25% הנחה

רק היום ברשת חנויות פולגת

דריכות בהסתדרות לקראת הדיון בממשלה על קיצור שבוע העבודה בשירות הציבורי

ראשי המו"מ אוצר־הסתדרות ינסו היום לברר המשמעות הריאלית ל"פלוס" עליו דיבר נסים

מאת סופר "דבר" לענייני עבודה

בהסתדרות שוררת דריכות לקראת ישיבת הממשלה ביום ראשון הקרוב אשר תדון בהנהגת קיצור שבוע עבודה מקוצר בשירות הציבורי. שר האוצר משה נסים הבטיח בתום הפגישה המראתונית עם ראשי ההסתדרות ומזכירי האיגודים המקצועיים שהתקיימה אתמול לפנות בוקר להעלות את הנושא, המהווה את המפתח להשגת הסכם חדש בשירות הציבורי, על שולחן הממשלה.

ראשי המו"מ מטעם ההסתדרות והאוצר יתכנסו היום בתל־אביב כדי לברר מספר נושאים העומדים על הפרק. בראש נציגות ההסתדרות יעמוד יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד ובראש משלחת האוצר והמעסיקים הציבוריים יעמוד הממונה על השכר הלל דודאי. בישיבה ישתתפו שני סגניו של הברפלד מאיר גת ואפרים ז'לוני ושני המזכירים הארציים של ההסתדרויות הגדולות.

לפי שעה קיימת בין הצדדים מחלוקת על הגדרת היעד באשר לתוספת השכר. משה נסים קבע בפגישה הלילית, כי הוא מוכן לתוספות תוך שמירת השכר הריאלי של שנת 86 בתוספת אותה כינה "פלוס". ההסתדרות תובעת לחזור במיגזר הציבורי לרמת השכר שהיתה ערב התכנית הכלכלית של יוני 85. ראשי המו"מ ינסו לברר היום את המשמעות הריאלית והאחוזית של אותו "פלוס" עליו דיבר נסים.

באשר לדרישת האוצר להסכם שיתפרס על השנתיים הבאות אמר אתמול מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, כי הדבר מותנה בכך שהסכם תוספת היוקר שיפוג במאי 87 ימשיך במתכונתו עוד כשנה. התניה נוספת היא בהמשך קיומו של ההסכם לייצוב המשק "אחרת נהיה סגורים לשנתיים בעוד הממשלה תוכל לעשות כראות עיניה" דברי המזכ"ל.

ראשי ההסתדרות הבהירו לנסים ולעוזריו, כי קיצור שבוע עבודה הוא אמנם המפתח להסכם, אך ללא הסלת נושאים נוספים בו לא תחתום ההסתדרות עליו. ההסתדרות דורשת כי ייקבע שכר תחילי נקוב בשקלים שיהיה גבוה משכר המינימום וישמש בסיס לסולם השכר. כמו כן תדרוש ההסתדרות כי התוספות יהיו בשקלים ולא באחוזים.

הפגישה עם שר האוצר וראשי משרדו תוארה על ידי משתתפיה מהצד ההסתדרותי כקשה ביותר, במהלכה הטיח השר כלפי נציגות ההסתדרות, כי הם הורסים את המשק, ואחרונים לא נשארו חייבים הטיחו, כי הוא וחבריו בליכוד הם האחראים הישירים להדרדרות הכלכלית.

מזכ"ל הסתדרות הפקידים משה בית־דגן מסר אמש, כי הנחה את הוועדים לאפשרות שהממשלה תתנגד להחלת שבוע עבודה מקוצר ואז יתחדש המאבק המקצועי בכל עוצמתו. מזכ"ל הסתדרות עובדי המדינה ראובן בן־עמי אמר אמש, כי היה צריך להמשיך בשביתה כללית או סלקטיבית "כי עם שר האוצר יש לדבר במאבק מקצועי", דברי בן־עמי.

דני גוב, סופרו הכלכלי של "דבר" מוסר, כי שר התעשייה והמסחר, אריאל שרון, תומך נמרצות בהנהגת שבוע עבודה של חמישה

(המשך בעמ' 2)

נסים מנע ייקור לחם וקמח – כדי לא להרגיז

מאת אמנון אמיר

ברגע האחרון דחה שר האוצר משה נסים הצעה לייקר את מחירי הלחם והקמח.

לפי ההצעה היו אמורים כל סוגי הלחם – גם המסובסדים וגם הלא מסובסדים – להתייקר בעשרה אחוזים ומחיר הקמח לעלות בחמישה אחוזים. את ההצעה לייקור הלחם הכין משרד התעשייה בעקבות סקר שעשו עובדי המשרד בענף המאפיות. מדובר בעידכון מחירים רגיל ללא שינוי ברמת הסובסידיה הנוכחית. שר התעשייה אריאל שרון חתם כבר על הצו לעליית המחירים. החלטתו של נסים נובעת מהרצון לא להרגיז את ההסתדרות ואת האיגודים המקצועיים בעיצומו של המו"מ על השכר.

קצב הציע הסכם עם העבודה על בחירות ב־88 – בליכוד דחו

"התחייה" תגיש כנראה הצעה להקדים הבחירות

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

שר העבודה והרווחה, משה קצב, הציע אתמול לשרי מפלגתו להגיע להסדר עם ראשי מפלגת העבודה על הקדמת הבחירות לאפריל 1988. הצעתו לא התקבלה.

בישיבתם השבועית אצל ראש הממשלה דנו שרי הליכוד על ההתרופפות בקואליציה ועל הלחץ שמפעילות

(המשך בעמ' 2)

"שינוי" תאשר היום טיוטת הסכם לגוש ליבראלי מרכזי

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

מזכירות "שינוי" מתכנסת היום כדי לאשר, ככל הנראה, את טיוטת ההסכם לייסוד גוש ליבראלי מרכזי.

המגעים בין שלוש המפלגות שידכיבו את הגוש – "שינוי", "ל"ע" ו"המרכז הליבראלי" – הניבו טיוטת הסכם בראשי־פרקים, שנועד להידון במוסדות העליונים של שלוש המפלגות. מזכירות "שינוי" החלה את הדיון על ההסכם בישיבתה בתחילת השבוע, אך בהיעדרו של יו"ר המפלגה, אמנון רובינשטיין, ובגלל השגות על סעיפיו השונים, תתכנס היום שוב לסיכום הדיון.

טיוטת ההסכם נוגעת להיבטים של ייצוג המפלגות השונות בגופים החיצוניים ולמצע משותף. אפשר לומר בוודאות ששני המקומות הראשונים ברשימת הגוש לכנסת ישוריינו ל"שינוי" ואילו המקום השלישי יהיה שמור לל"ע. נראה שלפחות המקום הרביעי ברשימה יהיה מיועד ל"שינוי" והוויכוח עם ל"ע יתעורר לגבי המקום החמישי. "המרכז הליבראלי" ישובץ ברשימה לכנסת רק מהמקום השישי.

שביתה בעתונים היומיים

מהיום – למעט לועזיים "ידיעות אחרונות" ו"מעריב"

השביתה הכללית בעתונים היומיים תחל היום החל בשעה ארבע בבוקר. השביתה הוכרזה על ידי האיגוד הארצי של עתונאי ישראל, לאחר שכל המאמצים להגיע להסכם שכר עם המעסיקים, לא עלו יפה.

השביתה לא תחול על עתונאי "ידיעות אחרונות", זאת משום שהנהלת העתון חתמה הלילה על הסכם שכר עם האיגוד הארצי של עתונאי ישראל, לפיכך לא ישבתו עתונאי ידיעות אחרונות, לפי החלטת האיגוד הארצי.

הנהלת האיגוד הארצי החליטה שכל בעסיק שיחתום על הסכם שכר הזה לכה שהושג בידיעות אחרונות, ייצא ממעגל השביתה.

ברשות השידור לא יושבתו בשלב זה השידורים. מטה השביתה יחליט על צעדים שינקטו בהתאם להתפתחות המו"מ עם הנהלת רשות השידור.

ממטה השביתה נמסר עוד, כי העתונאים ברשת העתונים הלא־עבריים, לא ישתתפו בשביתה היום. זאת מתוך רצון לתת למועצת המנהלים החדשה של עתונים אלה, העתידה להתכנס ביום א' הקרוב, הזדמנות להענות לתביעות העתונאים.

אמש נמסר כי גם ב"מעריב" נחתם הסכם.

תוספת היוקר – רק בעוד חודשיים בעקבות עליית מדד יוני באחוז

ההסתדרות: עוד המחשה לצורך בהסכם עבודה קיבוצי

מאת אמנון אמיר, סופר הכלכלי של "דבר" בירושלים

מדד יוני שפורסם אתמול עלה באחוז אחד. העלייה הגבוהה יחסית במדד משנה במקצת את התחזיות לגבי מועד תשלום תוספת היוקר הבאה.

עתה נראה, כי התוספת הקרובה תשולם כבר בעוד חודשיים. מאז תשלום התוספת הקודמת הצטברו כבר 5.2 אחוזים מדד ולפיכך חסרים רק עוד 1.7 אחוז כדי להגיע לגבול שבעת האחוזים המחייבים מתן תוספת יוקר. במדד שפורסם אתמול בולטת העלייה שנרשמה בכל קבוצות התצרוכת, פרט לירקות ופירות שירדו ב־3.9 אחוזים. העליות הבולטות נרשמו הפעם במחירי אחזקת הדירה – 2.3 אחוזים, תחבורה ותקשורת – 2 אחוזים ובריאות – 1.7 אחוז.

עליות מתונות יותר נרשמו במחירי הדיור – 1.1 אחוז, ההלבשה והנעלה – 1.3 אחוז, חינוך, תרבות ובידור – 1.2 אחוז, מזון – 0.9 אחוז וריהוט וציוד לבית – 0.6 אחוז.

כאמור, ירידת מחירי הירקות והפירות מיתנה את ירידת המדד וללא סעיף זה היה המדד עולה ב־1.4 אחוז. מדד המחירים הסיטוניים עלה בחודש שעבר ב־1.7 אחוז. גם הפעם אפשר למצוא מספר עליות גבוהות במיוחד: כרטיסי הכניסה לים ולבריכה התייקרו ב־34 אחוזים ואילו הוצאת הדרכון התייקרה ב־165 אחוזים.

לעומת זאת נרשמה בחודש שעבר יציבות במחיריהם של רבע מפריטי "סל" המדד.

התעשיינים: האינפלציה עדיין גבוהה

דני גוב, סופרו הכלכלי של "דבר", מוסיף:

"מדד חודש יוני מלמד על כך שהמשק נמצא עדיין ברמת אינפלציה של 15 עד 20 אחוזים בשנה, שהיא רמה אינפלציונית גבוהה יחסית ונמצאת במידה ניכרת מעל לרמת האינפלציה העולמית" כך אומר ארנון סיברג, מנכ"ל התאחדות התעשיינים, בתגובה על מדד יוני שפורסם אתמול.

(המשך בעמ' 2)

לקוראינו

בשל סכנת שביתה של העיתונאים הזה מהבוקר מחולק מוסף "דבר השבוע" למנויים עם גליון העיתון היום.

בנק ישראל טרם גיבש הצעה קונקרטית לגבי השליטה על הבנקים

מאת מרים אבנימלך, סופרת "דבר" לענייני כלכלה

בנק ישראל טרם גיבש הצעה קונקרטית לבעיית השליטה בבנקים – אמר אתמול נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו בפגישה עם כתבים כלכליים בתל־אביב.

"העקרון המנחה הינו שבטווח הרחוק לא היינו רוצים לראות את הממשלה שולטת בבנקים אלא

(המשך בעמ' 2)

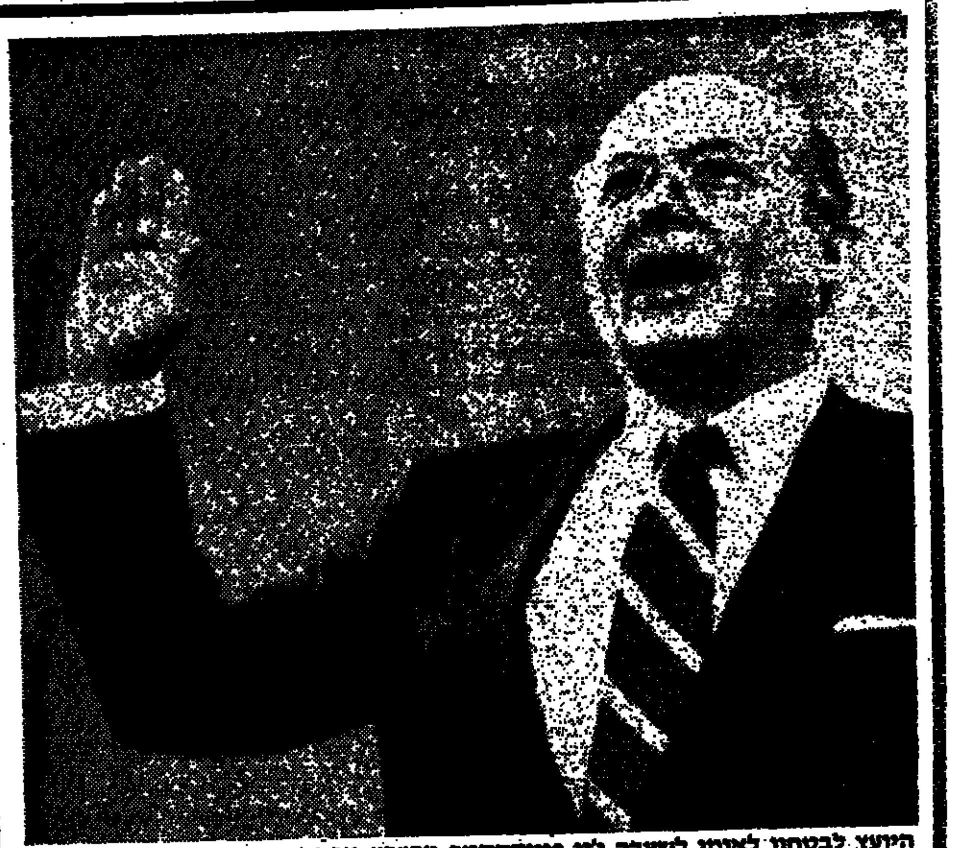

היועץ לבטחון לאומי לשעבר ג'ון פוינדקסטר מתשבע טרם עדותו בפני ועדת הקונגרס לעסקות הנשק איראן־קונטראס (תצלום: א.פ)

פוינדקסטר: השמדתי מסמך שבו אישר רייגן נשק לאיראן

"עמירם ניר הציע לי: ישראל תספק לאיראן 4000 טילי 'טאו'"

מאת אמנון דנקנר, סופר "דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – האדמירל ג'ון פוינדקסטר, מי שהיה היועץ לבטחון לאומי בבית הלבן אמר אתמול, כי לא סיפר לנשיא רייגן על הפניית הכספים של העיסקה האיראנית ל"קונטראס", כי שמע על הדעיון מפיו של הקולונל נורת' וכי אישר לנורת' להמשיך במבצע ההפנייה.

בכך העניק האדמירל פוינדקסטר הגנה למשנה עליו רייגן וגם לפיקודו לשעבר הקולונל נורת'. פוינדקסטר אישר את טענתו של רייגן מאז התפוצצה הפרשה, כי איש לא סיפר לו על הפניית הכספים ואישר גם את גירסתו של הקולונל נורת', כי ההפנייה נעשתה בידיעה ובאישור של פוינדקסטר ובלי ידיעת הנשיא.

פוינדקסטר הוסיף עוד, כי לא דיבר על הפניית הרווחים עם איש, לבד מנורת', ובכך הסיר את החשד מאישים אחרים בסביבתו של רייגן כי ידעו על ההפנייה. בעיקר מדובר על ראש סגל הבית הלבן לשעבר דון רייגן ועל היועץ המשפטי אד מיז.

פוינדקסטר אמר, כי אישר לנורת' להפנות את הכספים משום שחשב שהרעיון טוב, אינו בלתי חוקי והחליט שלא לספר על כך לנשיא, כדי להעניק לרונאלד רייגן את היתרון שבאפשרות להכחיש ידיעה אם אי־פעם יתגלה הדבר.

פוינדקסטר אמר עוד, כי השמיד מסמך בחתימתו של הנשיא שאישר מכירת נשק לאיראן תמורת שחרור בני ערובה, משום שמסמך זה עלול להביך מבחינה פוליטית. הוא גילה עוד, כי בשיחה שקיים עם עמירם ניר בינואר 1986, הציע לו ניר, כי ישראל תספק לאיראן 4000 טילי "טאו" בצורה הבאה: 500 טילים יישלחו במשלוח ראשון וכשיגיעו, תגרום איראן לשחרור כל חמשת בני הערובה האמריקאים שהוחזקו באותה עת בלבנון. אחרי שחרורם תספק ישראל את 3500 הטילים הנוספים ותקבל מארה"ב 4000 טילים חדשים.

במכתב מן הכלא לח"כ צ'ארלי ביטון

וענונו: רציתי שהאזרח הקטן יידע את האמת – אל תניחו לשב"כ לשקר ולטייח

מאת שלמה גינוסר, סופר "דבר" בכנסת

יותר משמטריד אותו משפטו, תמה מרדכי וענונו על כך שאיש שום הד ציבורי בישראל להאשמותיו על היכולת הגרעינית של ישראל, כך מסתבר ממכתב שהעביר וענונו מכלא אשקלון לח"כ צ'ארלי ביטון ולשאר חברי הכנסת של סיעת חד"ש.

להלן הנוסח המלא של המכתב שהגיע לידיו של ח"כ צ'ארלי ביטון, אשר כבר פנה לשר המשטרה חיים בר־לב בבקשה להתיר לו לבקר את וענונו כדי "לעמוד על תנאי מעצרו".

"אני כותב לך ולחברי המפלגה בעניין שלי. כמו שאתם יודעים, אני חשוד במסירת סודות של הקמ"ג לעיתון בלונדון. אני מתפלא שכל העניין הזה של נשק גרעיני ירד מסדר היום הציבורי וגם אתם לא מעלים אותו לדיון בכנסת. אני חושב שעניין האטום הוא נושא מאוד רציני וחשוב לדון בו בכנסת ואתם חייבים להעלות אותו לדיון כל הזמן ולא לתת לציבור לשכוח אותו.

אני מוכן לעזור לכם ולמסור לכם אינפורמציה שקשורה לכל הנושא. גם אם הנושא הזה הוא סודי ישנם הרבה דברים אחרים שניתן להעלות לדיון ולהציק לממשלה כל הזמן.

השאלה החשובה, מה האמת במה שהתפרסם בעתון ה"סאנדי טיימס". ואם זה אמיתי אז מדוע שהציבור לא ידע את האמת. האם האמת הזאת היא לא כל כך תמורה. הרי פורסם כי לישראל יש יכולת גרעינית של כ־100 פצצות. ומדוע לא פותחים את הקמ"ג לביקורת ציבורית ובינל"א. ועוד הרבה שאלות שאתם חייבים לשאול. למה? כי מה שאני עשיתי זה הזדמנות בשבילכם לפתוח את כל העניין.

אני לא מודאג מהמשפט למרות שהם, השב"כ, רוצה להכניס אותי עמוק לכלא, הם לא יצליחו כי המשפט הזה הופך להיות האני מאשים שלי נגדם, נגד הקמ"ג ונגד הכנסת שהיא לא יודעת מה נעשה בקמ"ג. כך שיהיה להם קשה. ונוסף לזה אני לא הייתי מרגל ולא סוכן של אף אירגון. אני הייתי מרגל של האזרח הקטן. אני רציתי שהאזרח הקטן ידע את האמת. ואני לא עשיתי את זה תמורת כסף ולא קיבלתי כסף. ואני שלם עם כל מה שעשיתי.

אמנם חטפו אותי. חטפו אותי בניגוד לחוק הבינל"א והישראלי והשפילו אותי. שפכו את דמי בעיתון. אבל אני חזק. אני יודע שאני צודק, בדיוק כמו שהייתי לפני שחטפו אותי, ואני אחזיק מעמד עד השחרור. בקשתי מכם היא – א. אל תתנו יד למעשיהם של אנשי השב"כ

(המשך בעמ' 2)

כבלו עצמם והוכו – בהפגנה נגד המשלחת הסובייטית

(ע). – אביו של אסיר ציון אלכסיי מגאריק כבל אתמול בערב את עצמו בשלשלאות למעקה באכסדרה של מלון "הילטון" בת"א, שבו מתאכסנת המשלחת הקונסולרית הסובייטית.

יחד עמו הפגינה קבוצה של עשרה צעירים מארגון הסטודנטים העולמי וזג"ס למען יהודי ברה"מ. הם נשאו את תמונתו של אלכסיי מגאריק, הנמצא במחנה כפייה בברה"מ וכן פוסטרים של מסרבי עלייה וסיסמאות הקוראות לשחרר את אסיר ציון ולאפשר את עלייתם של מסרבי העלייה לארץ.

איש בטחון של המלון נאבק עם ולדימיר מגאריק, שיחרר אותו מהשלשלאות והרחיק אותו מהמלון. איש בטחון שני הכה צעירה אחרת שהפגינה.

צלמת סוכנות החדשות אי־פי, ענת גבעון סיפרה לכתב עתים, כי בשעה שניסתה לצלם את האירוע ניגש אליה איש בטחון והיכה את פניה לעדשת המצלמה. בו בזמן תפס אותה איש בטחון שני בזרועה המצלמה והכניס אותה לחדר צדדי, שם הוא תבע את הסרט מהמצלמה.

מטפלות הבית לשביתה כללית

הנציגות הארצית של כ־1200 מטפלות בית בישראל החליטה לפתוח בשביתה כללית באחד הימים הקרובים. ההחלטה התקבלה בכנס הכללי של ועדי עובדים ואיגוד עובדי מט"ב שהתקיימה אתמול בתל־אביב.

ברשום הרכנס, מחזיק תיק מט"ב באגוד המקצועי, הודיע שהשביתה פורצת בשל אי היענות הנהלת עמותת מט"ב לדרישה לשיפור שכרן של מטפלות הבית, הנמוך – ב־90% – לשכר האחיות המעשיות.

הרכנס ציין שהנהלת מט"ב דחתה את דרישות ההסתדרות, תוך העלאת הצעות מעורפלות בתוכנן, שנקודה המעשית היחידה היא הימנעות משיפור בלשהו בשכר המטפלות המתחילות. שכרה של מטפלת כיום הוא 3.01 שקל לשעה, 521.24 שקל לחודש. הוא ציין שעבודת המטפלות כרוכה במאמץ פיסי ואחריות קשה לא פחות מזו של האחיות המעשיות.

בסיור עיתונאים לראשונה זה שנים בכלא חברון

אסיר בטחוני: מדינה פלשתינית? היא כאן, בכלא, בי"ם ובכל מקום

מאת נתן רועי, סופר "דבר" לענייני משטרה

נציב שירות בתי הסוהר אמר אתמול, כי סוהרי כלא חברון אינם בוחלים בהפעלת כוח סביר נגד האסירים הבטחוניים וזאת בעקבות נסיונות של האסירים לפגוע בסוהרים ובקצין המבצעים של הכלא לאחרונה.

מ"מ מפקד כלא חברון אלון יעקב אמר אתמול, כי חלה ירידה משמעותית במספר הפרות הסדר והתקיפות של אסירים בכלא נגד שלטונות הכלא. אם בחודשים ינואר־מארס השנה היו 60 הפרות סדר, חמישה מקרי אלימות של אסירים כלפי אסירים ושבעה מקרי אלימות כלפי אנשי הסגל (כמו נסיון לחתוך בסכין גילוח את קצין המודיעין של הכלא בעת שזה ניסה לתפוס אשגר של אסירים) הרי בחודשים מארס ועד יולי השנה היו רק ארבעה מקרי הפרות סדר ולא ארעו מקרי אלימות כלפי אסירים ומקרי אלימות כלפי אנשי סגל.

שירות בתי הסוהר פתח אתמול, לראשונה אחרי כמה שנים, את שערי כלא־חברון – אחד משישה בתי הכלא הבטחוניים בישראל – לביקור עיתונאים. כאן אסורים כ־500 אסירים על שטח של 2.5 מטרים מרובעים לכל אסיר בהשוואה ל־6 מטרים מרובעים, כנהוג בעולם. הכלא, שבו היו אסורים רוצחי בית הדסה בחברון (והועברו לכלא יהודה ושומרון), שינה פנים והוסיף שני אגפים חדשים. למרות

(המשך בעמ' 2)

כלא חברון, אתמול (צילום: יצחק הררי)

אשראי בבנק לאומי – רווח יומי

בבנק לאומי תוכל לקבל את ההלוואה המתאימה לך ביותר – בריבית נמוכה ביותר.

סוג ההלוואה		לקוחות פרטיים	לקוחות מסחריים
הלוואה צמודה למדד	עד 5 שנים	0.9% ריבית חודשית צמודה	0.8% ריבית חודשית צמודה
הלוואה דולרית	עד שנה	1.5% ריבית חודשית	1.5% ריבית חודשית
הלוואה בשקלים לא צמודים – ריבית קבועה	עד 6 חודשים	2.5% ריבית חודשית	2.25% ריבית חודשית
	עד שנה	2.5% ריבית חודשית	2.5% ריבית חודשית

ההלוואות ללקוחות פרטיים מיועדות לבעלי־חשבון יומי־בבנק לאומי.
פרטים מלאים בכל סניפי בנק לאומי.

בנק לאומי – רווח יומי

هكذا من الإهمال

אבו־זולוף מאשים עתונאים ישראלים בצו שהוצא נגדו

מאת אריאל בן־עמי, סופר „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר הוציא אתמול בתוקף תפקידו כשר הפנים בפועל צו איסור יציאה מן הארץ נגד אבו־זולוף עורך „אל־קודס" במזרח ירושלים, עקב מגעים עם אש"ף. אבו־זולוף האשים אתמול עתונאים ישראלים שגרמו להוצאת הצו נגדו.

מוחמד אבו־זולוף הוא עורכו ובעליו של עתון „אל־קודס", העתון הערבי הנפוץ ביותר במזרח ירושלים.

לפני כשנתיים השתנה קו העתון תוך הבעת מיכה באש"ף. מידע שהגיע לגורמי־בטחון, הצביע, כי אבו־זולוף מקיים מזה תקופה ארוכה קשרים הולכים ומתהדקים עם צמרת פת"ח בחו"ל.

אבו־זולוף

בידיעה שהוציא משרד הפנים נאמר, כי אבו־זולוף ניצל את נסיעותיו לחו"ל לקיום מגעים עם פעילים שונים של הפת"ח לצורך תיאום עמדות ולשם קבלת סכומי כסף גדולים למטרות הפת"ח.

על־סמך מידע זה הוחלט כאמור להוציא נגדו צו עיכוב יציאה מהארץ. אבו־זולוף הכחיש את האשמות נגדו וטען, שהאשמות הן תוצאה של „תככים זולים ומלוכלכים של גורמים ערביים ושל עתונאים ישראלים". הוא סירב לנקוב בשמותיהם.

אבו־זולוף טען שאינו יודע כלל על אלו קשרים כביכול עם הפת"ח מדובר, וכי הוא מצטער שאנשים מלוכלכים פועלים נגדו בגלל קנוניות פוליטיות ואישיות.

שריר: משרד המשפטים ינסה למנוע השתלטות דרוזים על מיליון דונם

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

שר המשפטים אברהם שריר אמר אתמול במהלך סיור בגולן, כי יכנס בקרוב את צמרת משרד המשפטים כדי לדון בדרכים למנוע השתלטות דרוזית על מיליון דונם אדמה חקלאית בצפון הגולן שאינם בבעלות המדינה.

הדיון יערך לאחר שאתמול התברר, כי עשרות חקלאים דרוזים מכפרי צפון הגולן מנצלים את הפקרותם של כמיליון דונם אדמה באזור כדי להשתלט עליהם בשיטת ה"סלמי". לשר שריר דווח על־ידי אנשי מנהל מקרקעי ישראל וראשי המתיישבים בגולן, כי הדרוזים השתלטו בשנים האחרונות בצורה בלתי חוקית על אדמות שטרם הוסדרו בטאבו.

ישראל – יצואנית היהלומים הגדולה ביותר ליפאן

מאת דני גוב

ישראל הפכה ליצואנית היהלומים הגדולה ביותר ליפאן. בארבעת החודשים הראשונים השנה הסתכם יצוא יהלומים ישראלים ליפן ב־104 מיליון דולר – גידול של 60 אחוז.

המפקחת על היהלומים במשרד התעשיה והמסחר, צביה דורי, אומרת כי ישראל מקדימה עתה את בלגיה שהיתה עד כה יצואנית היהלומים הגדולה ליפאן.

דריכות בהסתדרות

(המשך מעמ' 1)

ימים במגזר התעשייתי והציבורי. לדעת שרון ניתן לבצע את קיצור שעות העבודה באמצעות הארכת שעות הפעילות בשאר ימי השבוע בשעה נוספת, כך שקיצור השבוע לא יפגע בפעילות הכוללת במשק.

שרון אומר, כי יתמוך בהצעה זו של קיצור שבוע העבודה בישיבת הממשלה הקרובה. לדבריו, אין לעשות הפרדה בין עובדי המגזר הציבורי והמגזר היצרני ועל הממשלה להחליט על קיצור כללי של שבוע המסחר במגזר התעשייתי והציבורי.

כתבנו הכלכלי של „דבר" מוסר: מעבר לשבוע עבודה של חמישה ימים בשירות הציבורי לא יפגע בתפוקת השירות ואף עשוי להגביר את יעילותו ולחסוך בהוצאות הפעלתו, כך סבור סגן שר האוצר עדי אמוראי התומך בתביעת ההסתדרות.

תוספת.

(המשך מעמ' 1)

„אינפלציה כזו", אומר סיברג, „עדיין איננה ערובה ליציבות המשק לטווח הארוך. לפיכך על הגורמים המשקיים לנקוט במשנה זהירות במספר נושאים כלכליים ובעיקר בתחום השכר. יש לרסן את תביעות השכר במשק", הדגיש סיברג, „ולעמוד בפני לחצים בנושא, שאם לא כן, יגיע המשק לרמות אינפלציה גבוהות יותר".

גילרמן: בנק־ישראל מגלה חוסר אחריות

„שיעור עליית המדד בחודש יוני מוכיח שוב, כי המדיניות המוניטרית של בנק־ישראל גובלת בחוסר אחריות לאומי". זאת אמר אתמול נשיא איגוד לשכות המסחר דן גילרמן, בתגובה על פרסום מדד יוני.

„עליית מדד המחירים לצרכן בחודש יוני 1987 בשיעור של 1% (וללא פירות וירקות: 1.4%) – היא עליית מדד גבוהה מהמצופה, שהרי ע"פ התחזיות היה המדד בחודש יוני צריך להיות נמוך יותר, ואפילו שואף לאפס" – אמר מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר בתגובת ההסתדרות לעליית מדד המחירים לצרכן שנתפרסם אתמול אחה"צ.

„מכל מקום", המשיך ואמר קיסר, „חשוב עתה להבטיח, ובהקדם, הסכם עבודה קיבוצי בשירות הציבורי בכדי לשמור על הסקם התעשייתי ולהתרכז בהעלאת פריון העבודה ובשיפור השרות לציבור".

ועענונו

(סוף מעמוד 1)

ושמעון פרס ל„טייח" ולשקר, ולתת לכל נושא הקב"ג לרדת מסדר היום הציבורי. ודבר שני שאני מבקש שתעזור לי לקבל זכויות של אסיר כמו כל אסיר במדינה הזאת. אסירי ציון בברה"מ יש להם הרבה זכויות משלי כאן.

מחזיקים אותי בבידוד כוהלט כבר כתשעה חודשים בלי משפט, בלי הרשעה. עדיין כחשוד. אני מוחזק בבידוד. לא נותנים לי אפשרות שיש לכל אסיר להיפגש עם קרוביו וחבריו. לי מותר להיפגש רק עם האחים שלי. חברה שלי באה במיוחד לא נתנו לה לפגוש אותי, ועכשיו היא רוצה לבוא אבל הם לא מאשרים לה להיפגש איתי. אסור לי לדבר בטלפון כמו כל אסיר ואפילו לא לעו"ד שלי. ויש עוד הרבה הגבלות שאין טעם לכתוב אותם, כי אם פגישה עם חברה הם לא נותנים אז כל השאר אין לו ערך ואין טעם להילחם. אני החלטתי להישאר בתא שלי ואני לא יוצא זה כשלושה חודשים, כך שאני למעשה בצינוק, אני רק מקבל אוכל וזה הכל.

אני למעשה שבוי בידי השב"כ ולא בידי שירות בתי הסוהר.

בקשתי היא שאחד מכם שיבוא לבקר אותי ולשבור את ההסגר שהטילו עלי. אתם חייבים לבוא ולשמוע אותי ולראות את כל שלילת הזכויות שנשללו ממני. כל זה בשם „בטחון המדינה". הם האחראים על כל הפשלות של לבנון, פולארד חביב השב"כ, באפסו. הם גיבורים נגד חלשים כמוני וכמו תושבי השטחים.

אני מקווה שתקבלו את מכתבי ותתייחסו אלי בעיון ובאהבה. בתודה מראש.

ובכבוד רב
מרדכי ואנונו

דבר DAVAR
מאוחד עם למרחב
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
עורך „דבר־השבוע" טוביה מנדלסון
מנהל כללי אמנון בר־נוי
המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאוזה קומה ב'
טלפון 242203, מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־642111־2, מ. 33104

לשבתאי ברטוב ומשפחתו ולחברי אור־הנר
משתתפים בצערכם
לביא נטיף מהנדסים יועצים בע"מ

יחד עם המשפחה
אנו אבלים על מותו של חברנו
יוסף גפני ז"ל
עובד הבנק בגמלאות
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה העובדים והגימלאים

לחברנו דיבכי פואד
אתך באבלך במות
אחותך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף חיים עוזר
ההנהלה והעובדים

גם ר' אורי זוהר היה אתמול במלווים למנוחות את משה איש־כסית (צילום: ישראל סמיונסקי)

עיצומים על דרא"פ: פרס בעד, שרון־ארנס – נגד; שמיר מתלבט

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר"

הקבינט חלק בשאלה אם ישראל צריכה לנקוט עיצומים נגד דרום־אפריקה. דיונו הראשון של הקבינט בהמלצות של ועדה משרדית להטיל עיצומים על דרום־אפריקה התקיימה אתמול בלי שיתקבלו כל החלטות וסוכם להמשיך בדיון בישיבות הבאות.

בעוד שר החוץ שמעון פרס תומך בהטלת העיצומים הרי השרים משה ארנס ואריאל שרון מתנגדים לה. ראש הממשלה יצחק שמיר מתלבט וטרם גיבש את עמדתו הסופית בנושא זה. ועדה בין־משרדית ממליצה על שורה של עיצומים בתחומי התרבות, הספורט, הכלכלה והקשרים המדיניים בין שתי המדינות המיועדים להביא לצמצום היחסים ולהתייצבות של ישראל בקו אחד יחד עם שאר מדינות המערב בגישתן כלפי דרום אפריקה.

גל התאונות יידון בישיבת הממשלה

מאת אריה אורך, סופר „דבר"

גל התאונות המחרידות של ששת השבועות האחרונים יידון בממשלה בישיבתה הקרובה ביוזמת ראש־הממשלה יצחק שמיר. ראש־הממשלה דורש משרי התחבורה והמשטרה להביא לישיבה הצעות ממשיות לבלום את גל התאונות.

שר־התחבורה חיים קורפו יציע לממשלה להכפיל את ההשקעה בתשתית הכבישים מ־45 מיליון דולר בשנה ל־90 מיליון דולר. כן יבקש להגדיל את תקציב מינהל הבטיחות ל־20 מיליון דולר בשנה. שר־התחבורה סבור, כי בו בזמן יש לכפות על המשטרה הקמת משטרת תנועה ארצית מיוחדת. השר אומר, כי משרדו העמיד לרשות המשטרה אמצעים ומשאבים למלחמה בתאונות, אולם הם אינם משרתים את המטרות שלהן נועדו.

דרישותיו התקציביות של השר קורפו אינן חדשות, אולם משרד־האוצר דוחה אותן פעם אחר פעם מתוך אי־רצון לחרוג ממסגרת התקציב. צמרת המשטרה מסרבת זה שנים רבות להיענות לתביעה להקים משטרת תנועה ארצית.

קצב הציץ

(המשך מעמ' 1)

מפלגות שונות על הליכוד באיומים לתמוך בהקדמת הבחירות.

השר קצב נימק את הצעתו בעיקר בשיבוש עבודתה של הממשלה על רקע הכרזותו של שר החוץ שמעון פרס שהוא פועל לפירוק הממשלה הציע, שכדי לעקוף את הדריכות המתמדת למנוע אפשרות כזאת יגיע הליכוד להסכם עם מפלגת העבודה על הקדמת הבחירות בשבעה חודשים.

(עש"ת). – מזכירות התחיה שמעה מפי הד"ר פרופ' יובל נאמן דיווח על המגעים עם ראש הממשלה והליכוד בנושא הדרישות שהגישה התחיה בענייני התיישבות והוועידה הבין־לאומית. מאחר שרוב התביעות לא התקבלו, החליטה המזכירות ברוב גדול, להמליץ בפני המרכז המתכנס ביום א', 19 ביולי 1987, להגיש לכנסת מיד את הצעת החוק לפיזור הכנסת והקדמת הבחירות.

מזג האוויר

(ע.) – תחזית מזג האוויר ליום ה': נאה. גבה הגלים מ־50 עד 100 ס"מ.

הטמפרטורות: ירושלים 15־29, תל־אביב: 22־29, חיפה־22־29, רמת־הגולן: 18־31, נהריה: 21־28, טבריה: 21־35, נצרת: 19־29, עפולה: 20־31, נתב"ג: 20־30, יריחו: 21־37, עזה: 22־28, באר־שבע: 18־33, אילת: 26־40.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי בת־ים
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ולבניה בת־ים, בקשה לאשור שמוש חורג על החלקה מס 50 בגוש 7122 הנמצאת ברח' ההשכל 3. לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור תעשיה.
בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם לשנות יעוד של אולם תעשיה לאולם ספורט – מועדון בריאות. לכל מי שיש התנגדות מאיזה סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יגיש התנגדותו לועדה המקומית תוך 15 יום, מיום פרסום הודעה זו.
אהוד קנמון
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים

עיריית ירושלים
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 (להלן: החוק)
בנ' 61/563
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי חברה כלכלית הגישה לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתרת הקלה בבנס גוש 264 חלקות 23, 22, 25 ברחוב גבעת שאול בירושלים והיינו: הקלה בגובה הבנין וחדר מדרגות בשעור של 2 מ' מעל 15 מ' המותרים.
את ההתנגדויות להתרת ההקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 23, ירושלים.
ניתן לעיין בתכנית המוצעה במשרד זה בכל יום פרט לימים ו' בין השעות 12.00–14.00
אברהם כחילה
מ"מ ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון ת.ב. 1866
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 88 בגוש 7164 רח' יצחק הלוי בס' 70 חולון, הכוללת מתן הקלה באחוזי בניה 4.4% בקשת הקרקע בלבד משטח המגרש 293 מ'.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ב/1.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון, רחוב ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
עו"ד ת. שרון
ראש העיר ויו"ר
ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון

א־שאווה קיבל רשיון לעיתון יומי

מאת דני צדקוני, סופר „דבר"

ראש עיריית עזה לשעבר, ראשד א־שאווה, קיבל אתמול רישיון להוצאת עיתון יומי „אל עודה" (המדריך) הראשון שיראה אור ברצועה מאז כיבושה על־ידי צה"ל ב־1967.

בזמן המצרים יצא בה עיתון מטעם „אכבאר פלסתין". כיום יוצאים ברצועה מספר עיתונים תקופתיים „א־שורוק" שיוצא לעתים מזומנות על־ידי מוחמד חאס, „אל עולם" שעורכו והמו"ל שלו הוא זוהייר אל ראייס, ו„אכבאר עזה" שהוא פרסום של המינהל האזרחי.

את הרישיון הביא אישית לביתו של א־שאווה ראש המינהל האזרחי ברצועה, תא"ל שייקה ארז.

א־שאווה אמר ל„דבר" כי הקו של העיתון יהיה עצמאי וליבראלי, והוא ינסה ליצור הבנה ל„בעיה שלנו". לדבריו יוחל בהוצאת העתון שיופץ ברצועה בגדה ובמיגזר הערבי בישראל ואשר יודפס בבית־הדפוס החדש שא־שאווה הקים במרכז הקהילתי המפואר שבנה בשכונת רימאל במערב העיר – רק בעוד חודשיים. „אל עודה" יהיה, למעשה, העיתון הפלשתינאי הראשון בשטחים. מאחר ש„אל קודס", „אל פאג'ר" ו„א־שעב" אינם כאלה לכאורה בגלל הופעתם בירושלים המזרחית.

עקב ליקוי שגרם פציעת קצין:

שומרון הפסיק תרגיל גדודי

מאת מלי זלינגר, הכתבת הצבאית של „דבר"

תרגיל גדודי במסגרת אימונים של חטיבת חי"ר הופסק אתמול כתוצאה מליקויים בבטיחות באימונים. בעת שהרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון ביקר בתרגיל גדודי של חטיבת חי"ר אתמול בבוקר, נפצע קצין במהלך האימון והרמטכ"ל הורה להפסיק לאלתר את התרגיל.

לאור הליקוי שהתגלה סוכם, כי בהמשך היום תעסוק היחידה בלימוד לקחי התקלה ותתכונן היטב לתירגול נוסף שיחל היום בבוקר ובשלב הראשון שלו יהיה תירגול על יבש, עד להשגת רמת האימון והבטיחות הנדרשת להמשך התרגיל.

פעולתו זו של הרמטכ"ל, שהיא יוצאת דופן בחומרתה, נועדה למקד את עיניין המשמעת באימונים ואת הזמרת שיבושה.

בנק

(סוף מעמוד 1)

גופים עסקיים, גופים ציבוריים ופרטיים. הבעיה איננה מיחזור המניות הבנקאיות, אלא השאלה מה תעשה הממשלה עם מניות הבנקים אחרי שתפרה אותם", סבור הנגיד.

ברונו גילה, כי בבנק ישראל היו דעות שונות. בין השאר היו שסברו, כי על הממשלה „להשתחרר מהמכשלה" תוך שנה, אך הדעה המקובלת כיום היתה מעבר הדרגתי משליטת הממשלה, למצב הרצוי בתקופה של 5־7 שנים.

הסיבה לכך היא שזריקת כל המניות לשוק תוריד את מחירן. לגובה החוב הפנימי העצום והמחיר שכבר הטיל הסדר המניות על המשק צריך להקטין את המחיר למשק ככל האפשר. בנוסף, שינוי פתאומי בבעלות על הבנקים יזעזע את המערכת.

אם אכן תחזיק הממשלה במניות לפרק זמן כזה עולה הבעיה אם היא תממש את שליטתה, למשל, תמנה 75 אחוז מהדירקטורים, או שתמנע מכך מחשש דימוי של הלאמה ולחצים פוליטיים למינוי דירקטורים.

עיראק ואיראן מחריפות מלחמת המפרץ – עד ההסדר האמריקאי

(מאת כתבי סוכנויות הידיעות). – עיראק אמרה כי מטוסיה מטו אתמול יותר מ־600 קימ כדי להפציץ מתקני נפט איראניים. בעוד איראן. ארה"ב מתכוננת ללוות מיכליות כוויתיות במפרץ. הסדר הליווי האמריקאי שייושם ככל הנראה ביום ד' הבא, מחייבת עיראק את התקפותיה על מתקנים ועל מוסדות נפט איראניים במפרץ.

סגן מפקד משמרות המהפכה האיראנים אמר בינתיים כי כוחותיו ינסו לתפוש אוניות מלחמה אמריקאיות בשלמותן ולצרפן אל הצי האיראני. אמר יו"ר בדבריו בפני מפקדי צבא הפרלמנט האיראני רפסנג'אני, כי אל לה לארה"ב להתערב במלחמה פן ימלאו מחנות שבויי המלחמה בחיילים אמריקאים.

מתקני הנפט האיראניים שהותקפו על־ידי מטוסי עיראק בימים האחרונים, ראקש, חארג, ופאריסיה הוסבו כדי לשמש גם בבסיסי יציאה לסירות התקיפה של המשמרות המהפכניים ולמסוקים האיראניים התוקפים את המיכליות הכוויתיות.

בלונדון אמר דובר של משרד החוץ הבריטי כי אם בקשתה של כווית להסדר דגלול בריטי תיענה בחיוב יהיה זה צעד מסחרי־בלבד, שאינו זקוק לאישור הממשלה, אך בריטניה לא תוכל לערוב לבטחונן הפיסי של המיכליות.

על רקע התקלה הצפויה במפרץ בשבוע הבא ביקר אתמול שר החוץ הסורי פארוק א־שרע בסעודיה ומסר למלך פאהד על המאמצים שעושה סוריה כדי למצוא פתרון למלחמת איראן־עיראק. א־שרע הגיע לסעודיה אחרי שנפגש ביום ב' בטהראן עם מנהיגים איראניים ומסר איגרת משליט סוריה אסד לנשיא איראן עלי חאמנאי.

במושבי הגולן מכחישים ירי לעבר מעקלים מטעם הבנקים

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

ראש המועצה האזורית ברמת הגולן, איתן ליס, הכחיש אתמול בכל תוקף ידיעות שפורסמו לפיהן ירו חקלאים מאחד המושבים בדרום הגולן לעבר כלי רכבם של מעקלים מטעם הבנקים שבאו לעקל רכוש במושב החייב סכום כסף גדול לבנקים והוא אינו יכול לעמוד בתשלום בשל החוב הכבד הרובץ עליו.

ליס אמר כי לא ידוע לו על מקרה שכזה ולא היה מקרה כזה בגולן. יחד עם זאת אמר ראש המועצה האזורית גולן כי במרבית המושבים בגולן לא מתפקדות האגודות החקלאיות. החקלאים פועלים ישירות עם הבנקים והספקים ללא תיווכה של האגודה השיתופית. עוד ציין כי אין באפשרותם של החקלאים לשלם את חובותיהם ללא סיוע ממשלתי או מחיקת חלק מהחובות.

הידיעה כאילו ירה חקלאי ממושב באזור גולן באויר והניס גובים מטעם הבנקים, עוררה אתמול סערה בישובי הגולן והיא הוכחשה נמרצות על ידי המתיישבים ונציגיהם.

דובר המחוז הצפוני של המשטרה, רפ"ק יהושע סיני, אמר אתמול בתגובה, כי הנושא נבדק על־ידי המשטרה ונמצא כי לא הוגשה כל תלונה משום אירוע של ירי לעבר נציגי בנקים באחד ממושבי הגולן. המשטרה לא נתבקשה לסייע לנציגי בנקים כלשהם בגולן.

הדובר הוסיף, כי בבדיקה שנערכה במושב גבעת יואב ובתחנת המשטרה בקצרין לא נמצא אימות לידיעה. גם בירור שנערך בקרב משתתפי פגישת החקלאים במושב רמות (עליה דווח אתמול ב„דבר"), העלה כי לא נאמר דבר על תקרית כלשהי בין חקלאים מהגולן למעקלים מטעם הבנקים.

בבדיקת רואי חשבון מטעם משרד התחבורה:

„אגד" הרוויח ב־83־85 213 מיליון ש"ח

„אגד": נעשו טעויות בעבודת רואי חשבון

מאת אריה אורך, סופר „דבר"

„אגד" הרוויח בשנים 1983־1985 213 מיליון שקל, מודיע משרד־התחבורה על־פי בדיקת רואי חשבון שבוצעה על־ידי המשרד. „אגד" דוחה טענה זו מכל וכל ומודיע, שהיא מבוססת על טעויות בעבודת רואי החשבון. הקואופרטיב מדגיש, כי אין לראות בדו"ח רמה הולמת לסל תשומות בעתיד.

בתוך כך אומרים מקורות ב„אגד", כי בעקבות פגישת ראשי הקואופרטיב עם ראש־הממשלה יצחק שמיר חלה התקדמות ניכרת במו"מ על הסכם סובסידיה חדש. הם מייחסים זאת להתערבותו של ראש־הממשלה.

טענת משרד־התחבורה כלולה במכתב בחתימת מנהל אגף תיכנון וכלכלה אוריאל רוזנר. „על־פי הבדיקה שבוצעה על־ידי משרד רואי החשבון אריה, זיו ושות' מתוך ספרי החשבונות של „אגד" – קיים בתקופה של שלוש שנים שנבדקו עודף בסך של כ־213 מיליוני שקלים במחירי חודש דצמבר 1986. לא קיימת בשלב זה התייחסות לתקופה של 31.8.86־1.4.86", נאמר במכתב. רוזנר רומז לאפשרות, שעודף ההכנסות של הקואופרטיב עוד עלה על סכום זה לאחר השלמת הבדיקות.

הסכם הסובסידיה האחרון היה תקף מ־1 באפריל 1983 עד 31 באוגוסט 1986. מאז לא נחתם הסכם עם הקואופרטיב. טענת משרד־התחבורה באה להוכיח, כי לקואופרטיב יש יכולת לפרוע את חובותיו על 1,100 האוטובוסים שרכש. הצטיידות זו לא נכללה בהסכם הסובסידיה, שתוקפו פג. שאלת התשלום בעד ההצטיידות היא סלע המחלוקת העיקרי בין „אגד" והממשלה במו"מ על קביעת סל־התחבורה החדש.

מקורות ב„אגד" טוענים, כי המדובר בטיוטה של דו"ח שהכינו רואי החשבון וכי הקואופרטיב עדיין לא קיבל אותה לקראת הכנת הערותיו המפורטות. עם זאת אומרים המקורות, כי כבר עתה ברור, שבדו"ח טעויות רבות והוא משקף חוסר התמצאות מצד רואי החשבון בענייני התחבורה הציבורית בכלל ובענייני „אגד" בפרט. „אין אנו מתיימרים להגיש לממשלה לפרעון הפסדים או גרעונות, אם היו כאלה, שנוצרו (אם בכלל) כתוצאה ממעשים או מחדלים של „אגד" בתקופת ההסכם למרות התחייבויותיה", כתב עוזר מנהל אגף הכספים של הקואופרטיב, גד רבב, למשרד־התחבורה. הוא קובע, שאין הקואופרטיב מוכן לראות בהכנסות והוצאות המוצגות בדו"ח רואי החשבון „דמה הולמת לסל תשומות עתידי".

אשר לשאלת ההצטיידות כותב רבב, כי ההסכם הקודם לא כלל את פרעון ההוצאות על ההצטיידות האמורה וכי „נקבע במפורש שההסכם אינו חל על הצטיידות ה־1,100", משמעות טענתו של רבב היא, שהשאלה אם יש לקואופרטיב יכולת עצמית לפרוע את חובות ההצטיידות אינה רלוונטית להכרעה לכלול סעיף זה בסל־התחבורה החדש.

בכלא חברון

(סוף מעמוד 1)

כל אלה לא השתנו התנאים הבסיסים, הצפיפות והמחסור בתנאי המחיה האחרים כמו השולחנות לאכילה, השמיכות והמזרונים.

עם זאת, אמר אתמול נציב שירות בתי הסוהר, כי נציבות שירות בתי הסוהר הגדילה את מספר הביקורים הניתנים לאסירים הבטחוניים ונעשה כל מאמץ לשנות את תנאי מאסרם של האסירים הבטחוניים על ידי הגדלת מספר האגפים, הכנסת טלוויזיות והריהוט החדש, אך הרשויות בגדה מתעלמות מבעיית הצפיפות ואינן מקצות תקציבים למקומות חדשים לאסירים.

גונדר דוד מימון התייחס אתמול לבעיית הבטחון בבתי הכלא: „אינני מוכן לעבור לסדר היום כשהדבר פוגע בבטחון. התייחסות שלנו להלכות החיים של האסירים הבטחוניים, כפי שהדבר היה נהוג בעבר, הובילה לשנוי ביחסם של האסירים לשלטונות הכלא. בחודשים האחרונים אין משתמשים כלל בגאז נגד אסירים („יעקובסון", כפי שהם נקראים), אך יש הקפדה על כל הנהלים".

האסירים ניצלו את הביקור לומר את דברם. חלקם בשמם המלא ואחרים דיברו בעילום שם. „מרביצים כאן לאסירים" אמר דוברם של האסירים – חוסיין אישיה שלא התיר לאסירים אחרים לומר את דברם. „היחס כאן גרוע הרבה יותר מאשר היחס לאסירים בכלא רמאללה. אנשים ישנים כאן על הרצפה ולאף אחד לא אכפת".

כשביקרנו באגף אסירי העבודה אמר אחד האסירים: „אני שפוט ל־12 שנות מאסר על השתייכות לארגון סירור ומעשי חבלה. הייתי תורן מדי בשביל המדינה שלי ועל כן אני יושב כאן. המאבק שלנו כאן הוא מדיני וצבאי. מדינה פלשתינית? היא כאן, בכלא, בירושלים, ובכל מקום. אנחנו נשיג מדינה פלשתינית על חלק מפלשתין. רוב חברי הפת"ח וכל עוד ישראל קיימת נמשיך במאבק".

לסופר „דבר" נודע, כי בבתי הכלא בשטחים נתפסות מאות חוברות הדרכה של ארגוני החבלה השונים שבהם משתמשים האסירים לשעורים בבתי הכלא. נציב שירות בתי הסוהר אמר אתמול כי אין הוא יכול למנוע שיחות של אסירים אך הוא לא יתיר התארגנות של אסירים כפי שהדבר היה נהוג בעבר.

החל מהשבוע ובכל שבוע
לילות 7 חדש
7 לילות יהיה שבועון פנאי ובידור מודפס בצבע שילווה אותך כל השבוע, מיום שישי עד יום שישי
בגליון השבוע, בלעדי ל„ידיעות אחרונות": טינה טרנר, לקראת ההופעה בישראל
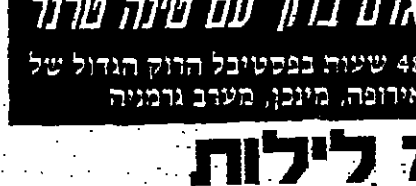
אדם ברוך עם טינה טרנר
48 שעות בפסטיבל הרוק הגדול של אירופה, מינכן, מערב גרמניה
7 לילות יארגן לך את השבוע: מדריכי טלוויזיה, רדיו, קולנוע, תיאטרון, מחול, וידיאו, מוסיקה, תערוכות, מסעדות, ספרות, אמנות
„7 לילות" מצורף כל יום שישי ל„ידיעות אחרונות". הזמן את הגליון מראש אצל מוכר העיתונים שלך

הקרן למען בטחון ישראל
פינה חמה ללב"י
★★★
השבוע
התרומה הגבוהה
ארגון יוצאי קרשניק, ע"י מר אליהו בינס, גבעתיים
8,647 ש"ח
התרומה המרגשת
עמיר כהן מחיפה תרם חלק ממתנות הבר־מצווה
180 ש"ח
התרומה הצעירה
תלמידי בית הספר הממלכתי „אילנות", הרצליה
246 ש"ח
היום יותר מתמיד – תן לבך ללב"י
קרן לב"י: רח' ד"ר (ארנאו) 17, הקריה, תל־אביב 64734

חדשות ● חדשות ● חדשות ● חדשות ● חדשות ● חדשות ● חדשות ● חדשות

קבוצת „נשים למען יהדות ברה"מ" הפתיעה אתמול בבוקר את ראש המשלחת הקונסולארית הרוסית, אנטיפוב, עם שלטים הקוראים לשחרר את אסירי־ציון.
(צילום: יונתן סלינגר)

ח"כ וילנר בשובו מסין:

סין תומכת בוועידת שלום – לא במתכונת פרס, אלא עם אש"ף

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

„סין תומכת בוועידה בין־לאומית לשלום במזרח התיכון והיא אף מוכנה לפעול לכינוסה ולהשתתף בה", אמר אתמול ח"כ מאיר וילנר, מחד"ש־רק"ח, ששב מביקור בסין.

במסיבת עיתונאים בתל־אביב, הדגיש ח"כ וילנר שבשיחות בדרגים הבכירים של הוועד המרכזי במפלגה הקומוניסטית הסינית, ציינו, שעמדת שר החוץ שמעון פרס אינה מובילה לוועידה בין־לאומית, ולכן התוצאה המעשית היא שלא תכונס ועידה בין־לאומית.

נושא השלום במזרח התיכון היה אחד הנושאים הבולטים בשיחות האינטנסיביות מאוד שקיימה משלחת רק"ח בפקין, כיוון שהסינים רואים בו בעיה בין־לאומית ולא אזורית. לפיכך התנאים שלהם לכינון ועידה בין־לאומית הם: הוועידה תהיה בחסות האו"ם; מתכונתה תהיה לא רק טקסית לפתיחה, אף שלא תהיה לה סמכות כפייה; ישתתפו בה פלשתינים, והפלשתינים פירושו אש"ף.

בתום ביקורו הממושך יחסית בסין מדגיש ח"כ וילנר את הנורמליזציה שהביאו ליחסים בין שתי המפלגות הקומוניסטיות, הסינית והישראלית. לדבריו, נקבעה בינו ובין מארחיו תכנית לשיתוף־פעולה, לביקורים ולהזמנות נוספות שתגובש ב־1988.

ח"כ וילנר חזר וציין, כי הסינים מבחינים בין ממשלת ישראל ובין העם הישראלי, ובין הביטויים לכך גם יחסם לכלליות הביקורים של ישראלים הנכנסים לסין עם דרכון ישראלי. ביקור גומלין של משלחת סינית בישראל יידון במפלגה הקומוניסטית הסינית.

קוצצו תקני יחידת הנעדרים במשטרה – מפקדה שקל פרישה

מקרים רבים עדיין לא פוענחו ● דובר המשטרה: המפקד ארנון נבות מיצה עצמו ביחידה – מחפשים לו שיבוץ בת"א

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

תקני יחידת הנעדרים במשטרה קוצצו באחרונה חרף מקרי ההיעדרות הרבים. הקודמים מזה שנים ועשרות מקרים שעדיין לא פוענחו.

ראש היחידה, רב פקד ארנון נבות, שנחשב בארבע השנים האחרונות למומחה בתחומו, עזב בתחילה במסר מהמשטרה, [illegible] ולאחר התייעצות [illegible] הודיע הדובר [illegible] במשטרה קיצץ תקן אחד ביחידה [illegible] ארנון נבות מיצה את עצמו ביחידה וזאת לאחר ארבע שנות שירות. הוא נמצא בחופשה שבתית ועובר להתגורר עם משפחתו בתל־אביב. אנו מחפשים עבורו שיבוץ חדש במקום מגוריו בתל־אביב".

לסופר „דבר" לענייני משטרה נודע כי נבות שקל פרישה מן המשטרה על רקע התייחסות הגורמים השונים במטה הארצי לטיפול בנושא הנעדרים, אף [illegible] להישאר לאחר שיהיה במטה הארצי.

משם נמסר אתמול כי לתפקיד ראש מדור נעדרים מונתה פקדת מיכל קורפו ששרתה כעבר במשמר [illegible] נגמסה לסגן ניצב מרדכי תמרה באגף התקירות. דובר המטה הארצי הבהיר כי המדור היה תמיד תחת פיקודו של אגף התקירות.

מכוניות תופת בטריפולי ובעלבק – שבעה נהרגו

טריפולי (עיר הקיצ). – מכוניות תופת התפוצצו אתמול בשתי ערים שבשליטה סורית בלבנון, בטריפולי ובעלבק, וגרמו להריגתם של שבעה אנשים ולפציעתם של 65.

המשטרה בטריפולי מסרה, כי שישה נהרגו ו־48 נפצעו, מרביתם נשים שעסקו בקניות, כאשר מכונית פיאט אדומה טעונה חומר נפץ התפוצצה במרכז קניות בן שתי קומות בשכונת הזיקה מלחה.

בבעלבק, במזרח בקעת הלבנון, נהרגה אשה וקצין סורי. שני חיילים ועוד ארבעה אנשים נפצעו כאשר מונית התפוצצה בקרבת בית קולנוע – מסרה המשטרה.

בעקבות הפיצוץ בטריפולי נהרסו מבנים, נתלשו קווי טלפון ושטיח של זגוגיות מנופצות השתרע לאורך 100 מטר ברחוב בו אירע הפיצוץ. בין היתר נהרסו 20 בוטיקים והשמשות שבהם התפזרו לכל עבר.

המשטרה העריכה כי המכונית שהתפוצצה בטריפולי היתה טעונה לפחות 100 ק"ג ט.נ.ט.

יעקבי דורש כינוס הקבינט הכלכלי על משבר המושבים

מאת אמנון אגור,
סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

שר הכלכלה גד יעקבי פנה אתמול לראש הממשלה בבקשה לכנס בהקדם את הקבינט הכלכלי לדיון בהסדר חובות המושבים התקוע מזה מספר חודשים בוועדת הכספים.

יעקבי מציע, כי בדיון ישתתפו גם שר החקלאות, יושב ראש ועדת הכספים ומרכזי סיעות המערך והליכוד בוועדת הכספים. לדברי יעקבי, המשך המצב הקיים פירושו הרס מושבים ואובדן כל סיכוי לשיקומם.

ועדת המשנה המיוחדת שמינה יושב ראש ועדת הכספים אברהם שפירא בניסיון לפתור את בעיית המושבים מתחילה הבוקר את עבודתה.

לפי המתוכנן, תקיים ועדת המשנה ישיבות מרתוניות עד למציאת הפתרון. לישיבה היום הוזמן גם הממונה על התקציבים באוצר, אהרון פוגל שהתבקש להביא את כל חישובי האוצר שעל פיהם הוכן דו"ח ועדת רביד.

50 לורדים בריטים ו־100 חברי פרלמנט: לא למכור נשק לחסן!

לונדון (רויטר). – חסן מלך מארוקו השוהה בבריטניה בביקור ממלכתי נפגש אתמול לשיחות עם ראש הממשלה מארגרט תאצ'ר, ופקידים בריטים מסרו כי בשיחות יעלו שאלות הסכסוך בין מארוקו למורדי הפוליסאריו, השלום במזרח התיכון ויחסי מארוקו עם השוק המשותף.

הפקידים מסרו, כי המלך ידון גם, ככל הנראה, ברכישות נשק. נמסר כי המלך נפגש גם עם שר ההגנה הבריטי ג'ורג' יאנגר.

חמישים לורדים, בתמיכת מאה חברי פרלמנט מן האופוזיציה, הגישו אתמול מחאה למשרד החוץ ובה תבעו ממנו לאסור עסקות נשק עם המלך. במחאה נאמר, כי „חסן הוא שליט אוטוקראטי והמלחמה הקולוניאלית שהוא מנהל גובה מחיר דמים". במכתב אמרו הלורדים: „אנו רואים בדאגה את האפשרות כי המלך ינסה לרכוש בבריטניה מטוסי טורנאדו ותותחי 105 מ"מ".

הדתיים בחיפה רוגזים על ,התגברות חילול השבת'

(ע). – התמרמרות שוררת לאחרונה בציבור הדתי והחרדי בחיפה בעקבות סחף שחל לדבריהם ב„הסכם הסטטוס קוו" בכל הנוגע לשמירת השבת בחיפה.

אסיפת חירום של רבני העיר תכונס בשבוע הבא, כדי לשקול צעדים לבלימת סחף זה. באסיפה זו יתבקשו הרבנים להכריע בשאלת איסור השימוש ברכבל בימי חול, לאחר שלטענת החוגים הדתיים הופעל הרכבל בשבתות האחרונות בשבתות, בניגוד להסכם קודם שהושג עם החברה המפעילה את הרכבל, שנמנעה משך כשנה מהפעלתו בשבתות ובחגים.

המתיחות בציבור הדתי מורגשת במיוחד בעקבות החלטת בית־המשפט המחוזי בחיפה שדחה את הערעור שהגיש המועד למען השבת בעיר בנושא הפעלת בתי הקולנוע בלילות שבת.

החוגים הדתיים בחיפה מתריעים כמו כן על חילול השבת במדרחוב נורדאו ועל כך שבעקבות החלטת בית המשפט, שחוק העזר העירוני אינו תקף לגבי בתי שעשועים בלילות שבת, מופעל לאחרונה קולנוע „רון" הממוקם בשכונה חרדית סמוך לבית הכנסת המרכזי בשכונת הדר הכרמל.

הפנייתן של שתי אניות נוסעים מנמל אשדוד לנמל חיפה בשבת עוד החמירה את המצב. כתב עתים בחיפה מציין, כי בשבת האחרונה הופנו שתי אניות הנוסעים לנמל חיפה, לאחר שעובדי נמל אשדוד סירבו לטפל באניות נוסעים אלה בשבת. הרב הראשי לחיפה שאר ישוב כהן, שיגר מחאה לשר התחבורה חיים קורפו, שבה קבע: „מזועזעים מהפיכת חיפה לעיר הבירות ומוקד חילול שבת ע"י הפניית אניות נוסעים לנמל חיפה מנמל אחר שבו סירבו עובדים לחלל את השבת".

אתמול בכנסת

שלמה גינוסר וטובה צימוקי

מה תעשה עם 650 אלף ערביי עזה, עוד טרנספר? – אמר פרס לשילנסקי

ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס, האשים אתמול את ח"כ גאולה כהן (תחיה) בכך שבמדברותיה נגד השלום שלה היא מנסה להמיט אסון על ישראל.

בהשיבו להצעה לסדר יום שהגישה כהן שעניינה ראיון שהעניק נשיא מצרים חוסני מובארק, ואשר תוכנו הוכחש על ידיו בינתיים, תקף פרס בחריפות ובתקיפות רבה את כהן.

דבריו הנמרצים של פרס ליבו את המתח באולם המליאה ועד מהרה הפך זה זירה להתנצחות מילולית בין המערך וסיעות השמאל מזה וחברי הליכוד והתחיה מזה.

פרס הזכיר לכהן, כי מאז כונן השלום עם מצרים, לא נהרג חייל אחד בגבול. „מדוע כואב לך הלב שיש שלום? על זה שבני אדם לא נהרגים? מה יקרה אם יהיה שלום עם ירדן? מדוע צריך להצטדק? את רוצה שנאת עולמים? שנאה תמידית? על מה יש להצטדק כםבני? על פונדמנטליזם לאומני?"

„בכן – אני בעד ויתורים" – הצהיר פרס תוך שהוא מכה באגרופו על הדוכן. „אני בעד לוותר על רוב ערבי בישראל – את לעומת זאת מנסה להמיט אסון על ישראל. את ההבדל תביאו לזה שיהיה רוב ערבי במדינת ישראל. אתם מזכה לאומי? אתם מזכה דו־לאומי".

חיצים לא מעטים שיגר פרס גם לעברו של ח"כ דב שילנסקי, שסייע לגאולה כהן. „אתה מטיף לי מוסר", אמר פרס, „במה עזה היא חלק מישראל? כל עזה היא 320 קילומטרים רבועים. חיים שם 650 אלף ערבים. ללא פספורטים, ללא מים, ללא אדמה, עם שנאה לא קטנה. מה תעשה עימם? עוד טרנספר?"

התת־תזונה בדרום הארץ

ח"כ דוד מגן (ליכוד) פנה אתמול לשר העבודה והרווחה משה קצב, בדרישה לפרסם לאלתר סקר סודי שנערך על ידי משרדו ושממנו עולה, כי בדרום הארץ יש ילדים רבים הסובלים מתת־תזונה. ח"כ מגן טוען כי אסור להסתיר מעיני הכנסת והציבור תופעה חברתית ובריאותית זאת.

רמון: אדרי אינו התובע, השופט והמוציא לפועל

ח"כ חיים רמון תובע דיון בהנהלת סיעת המערך בעקבות הודעתו של יו"ר הסיעה ח"כ רפי אדרי, כי הוא יתבע את הרחקתו של רמון מחמש ישיבות של הנהלת הסיעה ומדיונים סיעתיים במליאה עד סוף המושב הנוכחי כתגמול על כך שרמון הצביע נגד הממשלה בהצבעה על הצעות האי־אמון לממשלה השבוע.

ח"כ רמון טוען, כי ח"כ אדרי אינו יכול להיות התובע, השופט והמוציא לפועל בענייני משמעת בסיעה וכי אין לו כל סמכות לנקוט צעדי ענישה. רמון גם הביע תמיהה על כך שח"כ אדרי, והמכהן גם כיו"ר הנהלת הקואליציה, התעלם מהפרות משמעת חמורות של ראשי הליכוד, ביניהם ראש הממשלה. ח"כ רפי אדרי אמר כי ידידותו עם חיים רמון אינה עוצרת אותו מלקרוא אותו לסדר על הפרות משמעת וכי כל אחד חייב למלא את תפקידו בסיעה.

המשטרה מגיבה לדו"ח המבקר

„מחשב המשטרה הוא מן המתקדמים בעולם ומסייע רבות למשטרה בנושאי מודיעין", כך אמר אתמול נצ"מ רפי פלד, עוזר ראש מחלקת מודיעין המטה הארצי לוועדה לענייני ביקורת המדינה.

הוועדה דנה אתמול בדו"ח מבקר המדינה על מערך המודיעין של המשטרה, שמתוכו מסתבר כי חלק מאנשי המודיעין של המשטרה לא קיבלו הכשרה מתאימה והדבר התבטא בתוצאות עבודתם.

עוד קבע המבקר, כי קיים פיגור מצטבר של יותר מחודש ימים במועד קבלתו של חומר מודיעיני ועד שמזינים בו את המחשב. מנכ"ל משרד המשטרה גד אבינר מסר לוועדה כי בעקבות דו"ח המבקר הופסק הנוהג, שלפיו ראש מחלקת מודיעין היה חותם מראש על טופסים ריקים של האמנת סתר.

ורדיגר: „אכילה לאורו" מחללת שבת בהרצליה

לא הולך לספינת הטיולים המפורסמת „אכילה לאורו". לאחר שעל סיפונה של ספינה זאת נרשם אחד הפרקים המתועבים של הטרור הערבי (נרצח תייר אמריקני רק בשל היותו יהודי), מאשימים אותה בישראל בחילול שבת.

ח"כ אברהם ורדיגר (מורשה) מחה אתמול באוזני שר התחבורה על כך ששתי ספינות הטיולים „אכילה לאורו" ו„אוזר", שלא הורשו לעגון בנמל אשדוד בגלל חשש לחילול שבת, הופנו לנמל חיפה „תוך חילול שבת המוני ומתפיר". ורדיגר טוען שנמל חיפה הפך להיות „גוי של שבת" של נמלי הארץ.

ח"כ מיכה חריש (מערך) מציע להקים ועדת חקירה פרלמנטרית לנושא תאונות הדרכים בישראל, שבראשה יעמוד יו"ר הכנסת שלמה הלל. לדעתו של ח"כ חריש, הקמתה של ועדה כזאת, שבראשה יעמוד יו"ר הכנסת, תדגיש את החשיבות שמייחסים לנושא ואת הצורך שכל הגורמים הנוגעים בעניין יתגייסו לפעולה לבדוק את הנושא ולהציע פתרונות לבעיה.

ועדת המשנה לעניין הכנרת של ועדת הפנים, בראשותה של ח"כ עדנה סולודר ומעדיה פנתה ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה לבחון מיד עם היועצים המשפטיים של המשרדים הנוגעים בדבר, את החקיקה הקיימת בנושא השיט ולהגיש לה הצעות לתיקונים, אם יש צורך בכך כדי להבטיח חיי אדם בכנרת.

לנדאו: להחזיר המשלחת הקונסולרית לברה"מ

יו"ר ועדת המשנה לעניין יהודי ברית המועצות ח"כ עוזי לנדאו (ליכוד) תבע בהצעה לסדר משר החוץ שמעון פרס, להחזיר מיד את המשלחת הקונסולרית הסובייטית לברית המועצות, זאת, כתגובה על הודעת ברית המועצות שלא תאפשר ביקור גומלין ישראלי לביקור המשלחת הסובייטית.

„זוהי הודעה מעליבה, והיא כסטירת לחי לתלמיד לעיני כל הכיתה", סבור ח"כ לנדאו. ח"כ לנדאו יכנס את ועדת המשנה לעניין יהודי ברית המועצות לדיון על החזרת המשלחת לברית המועצות.

המדינה נגד דמיאניוק — אוריאל בן־עמי

הקרב הגדול על התהילה

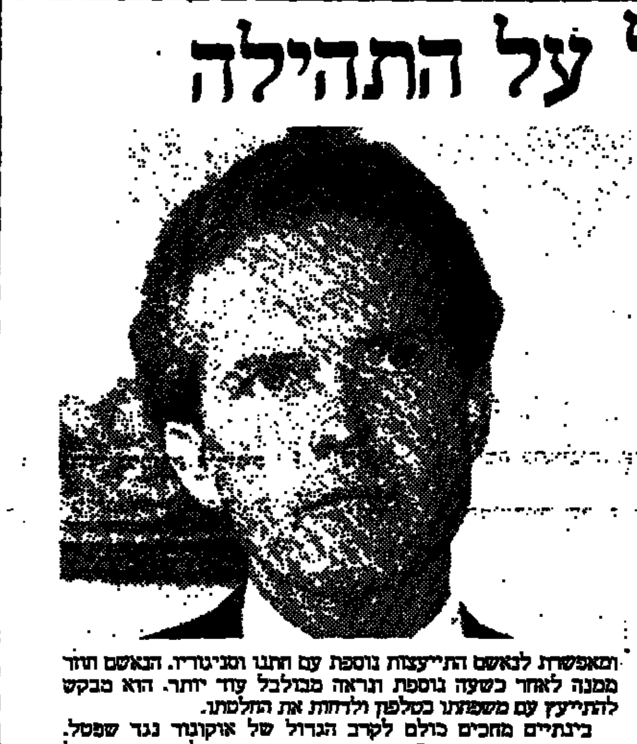

מארק אוקונור התיישב ראשון על מקומו, חמוץ פנים, חמור סבר. מתעלם כליל מן הנאשם המובא למקומו, מיד לאחר מכן.

יורם שפטל, הסניגור הישראלי שביטל את פיטוריו של אוקונור, מתרווח על הבמה חסר מנוחה. לרגע נדמה שהוא חושש לשבת ליד אוקונור, שמא זה לא ישלוט עוד ברוחו.

שפטל אינו מדבר עם אף אחד. הוא יורד מן הבמה להתייעצות עם חתנו של דמיאניוק, שהגיע במיוחד לאירוע.

השופט לוין מסביר לנאשם בקצב הכתבה את החוק על מינוי והחלפת סניגור. הוא רוצה שהנאשם ידע שהוא יכול לפטר את סניגורו ברשות בית־המשפט, אך הוא רוצה גם שהנאשם יידע כי בית־המשפט אינו נוטה לדחות את המשך המשפט, בשל פיטורי הסניגור אוקונור. הוא רוצה שהנאשם יבין אם הוא מעוניין שאוקונור ישוב ואם הוא מעוניין ששפטל ייצג אותו.

הוא רוצה גם שהנאשם ידע שאיננו יכול לפי שעה למנות את הסניגור האמריקאי ג'ון גרדל כסניגורו, כל עוד לא אושר ע"י רשויות המשפט בישראל. הוא רוצה גם שהנאשם ידע שאין ערובה שג'ון גרדל, להבדיל מאוקונור, יקבל אישור כזה.

הנאשם נבוך ומבולבל. מן הציע נראה שהשופט לוין מבקש בציפורניו על הסניגור אוקונור ומנסה להביא את הנאשם לשינוי החלטתו. אבל מלמטה, מן האולם מתבררת מציאות אחרת. כשנשאל הנאשם אם הוא רוצה ששפטל ייצג אותו, הוא משיב תחילה בשלילה. יורם שפטל, ממקומו על הבמה מנהל קשר־עין וידיים עם חתנו של הנאשם היושב בשורה הראשונה. מיד לאחר־מכן הוא מפנה את הנאשם למבטו של החתן וזה מסמן לו להסכים לייצוגו של שפטל. השופט לוין מגנה את העיסקה הזאת הנרקמת ממש מתחת לאפו ומאפשרת לנאשם התייעצות נוספת עם חתנו וסניגוריו. הנאשם חוזר ממנה לאחר כשעה נוספת ונראה מבולבל עוד יותר. הוא מבקש להתייעץ עם משפחתו בטלפון ולדחות את החלטתו.

בינתיים מחכים כולם לקרב הגדול של אוקונור נגד שפטל. אוקונור, מספר ידידו עו"ד מתי עצמון, כבר יושב על המזוודות. ככל הנראה הקרב הזה כבר אבד בשבילו. עכשיו הוא נערך לקרב מאסף כדי לחשוף את מה שידוע לו על יורם שפטל. אבל בינתיים הוא סופג בזעם עצור את עלבונו.

הקרב על ראשו של הנאשם הוא קרב על הכסף והתהילה של הסניגורים. יורם שפטל כבר הודיע למלון שבו מתגורר אוקונור שאין כיסוי להוצאותיו. הוא גם הודיע לסוכנות המכוניות שהשכירה לאוקונור את מכוניתו הודעה ברוח זאת.

בזהירות, ושלא לציטוט, אומרים „יודעי־אוקונור" ששפטל הודיע לדמיאניוק בחגיגיות, כי אם אוקונור ימשיך – או אז „יתלה הנאשם".

שפטל לעומת זאת ניסה להבטיח לו עיסקה של מאסר־עולם עם התביעה. ובינתיים הראש הזה של הנאשם מתנדנד בין יצרי הסניגורים שלו, המשחקים בו בכדור משחק ביניהם ומטלטלים אותו בינם לבין עצמם, לבין השופטים ולבין התביעה.

שפטל זכה בינתיים להצלחה אדירה ראשונה. הוא הצליח להביא את המשפט הזה לדרגת המשפטים הפליליים הפרובינציאליים של תל אביב.

ביהמ"ש דחה החלטתו על פיטורי אוקונור

מאת אורי בן־עמי, סופר „דבר"

בית המשפט המיוחד בבנייני האומה דחה אתמול את החלטתו, האם לקבל את בקשת ג'ון דמיאניוק לפטר את סנגורו מארק אוקונור.

בית המשפט קיבל את בקשתו של הנאשם לדחות את מתן תשובתו עד לאחר שיתייעץ בטלפון עם משפחתו בארה"ב.

במהלך הדיון אתמול הסביר השופט לוין לנאשם את משמעות פיטוריו של הסנגור אוקונור וביקש לדעת אם הנאשם החליט על כך מתוך הכרה ברורה וללא לחץ. הנאשם נראה מבולבל והתקשה להשיב תשובות ברורות. השופטים איפשרו לו במהלך הדיון להתייעץ פעמיים, במשך שעה בכל פעם, עם חתנו שהגיע מארה"ב ועם סנגוריו.

תשדיר של קופ"ח על השתלת כליות מעוכב ברשות השידור 7 שבועות

מאת דנקה הריניש, סופרת „דבר"

„כליותי מתוש – עכשיו אפשר לחיות" – כך אומר ילד בן 10, מושתל כליות, על מסך הטלוויזיה במסגרת תשדיר שירות, שאישורו מתעכב זה שבעה שבועות ברשות השידור.

התשדיר הוכן על ידי קופת חולים הכללית, בעקבות ההדים שעוררה הקרנת ניתוח השתלת כליות בתוכנית „ערב חדש" בטלוויזיה הלימודית, בתקווה שהאיזכור הקבוע של משמעות השתלת איברים יעמיק בציבור הרחב את המודעות ואת הנכונות לתרום איברים להשתלה.

התשדיר, שהוצג אתמול בקלטת וידאו במסיבת עתונאים ב„בית סוקולוב", נמשך 20 שניות. על רקע הפעילות בחדר הניתוח בעת השתלת כליות אומר הקריין: „תנו הסכמה להצלת חיי אדם" ומוסיף – „צוות מיומן, רופאים ואחיות עוסק בהצלת חיי אדם". בתחילת התשדיר ובסיומו רואים הצופים את פניו המחייכים של הילד שניצל.

דובר קופת חולים דוד תבור מסר, כי הבקשה לאישור התשדיר הועברה לטלוויזיה ב־25 במאי השנה, אולם „הוועדה לתשדירי שירות ברשות השידור לא מצאה דרך מזה שבעה שבועות להתכנס ולדון באישור התשדיר". הדובר אמר: „בשלב ראשון הוסבר לנו, כי מפאת רגישות הנושא לא הגיע התשדיר לכלל דיון. בשלב שני נאמר, כי הוועדה התפרקה ויחלפו שבועות עד להרכבת ועדה חדשה". הדובר גם גילה, כי עוד בשלב הראשון הסירה קופ"ח מהצעת התשדיר המקורית דברי קריין: „430 השתלות כליות בוצעו בהצלחה במרכז הרפואי בילינסון" – וזאת על פי הדרישה המפורשת של הוועדה.

שלשום נשלח מברק למנכ"ל רשות השידור אורי פורת, בו טוענת קופת חולים, כי העיכוב באישור התשדיר פוגע במאמצים לשינוי בדעת קהל, שעשוי להקל על בעיית המחסור בכליות להשתלה ולהצלת חיי אדם. „לא קיבלנו אפילו אישור, שהמברק התקבל" – אמר הדובר.

ד"ר זכי שפירא, מנהל יחידת ההשתלות במרכז הרפואי „בילינסון" אמר בתשובה לשאלת כתבים, כי כל שנה מתוספים על כל מיליון תושבים 70 חולים שמגיעים לאי־תיפקוד סופי של כליות, 30 חולים שמגיעים לאי תיפקוד סופי של כבד ועוד 30 חולים שמגיעים לאי תיפקוד סופי של לב. לדבריו, הרפואה מאפשרת היום להציל 60 אחוז מכלל החולים האלה על ידי השתלת איברים. הוא הוסיף, כי בעשור האחרון נפטרו כ־50 אחוז מחולי דיאליזה ו־65 אחוז מהם היו ממשיכים לחיות עם השתלת כליה.

בעקבות גיוס רומם אלדובי

רן כהן: למנוע שיבוץ הימין הקיצוני ביחידות שיהיו השראה לאלימות

מאת מלי הלינגר, הסופרת הצבאית של „דבר"

ח"כ רן כהן (רצ) פנה אל שר הבטחון בבקשה שימנע מצה"ל לשבץ את אנשי הימין הקיצוני ביחידות צבאיות היכולות לשמש מקור השראה לפעילות אלימה.

פניית חבר־הכנסת כהן באה על רקע פרשת גיוסו של רומם אלדובי בן 21, ששוחרר מצה"ל בעקבות לימודים בישיבה, ואשר נודע כי פנה ביוזמתו לצה"ל בבקשה להתגייס במסגרת ההסדר. אלדובי ביקש לשרת בהנדסה קרבית או בשריון. רן כהן חושש, כי גיוסו להנדסה קרבית הוא במסגרת מה שכבר הוכח במסמכים פנימיים של תנועת כהנא כמגמה לשיבוץ אנשי הימין הקיצוני בקרבת חומרי חבלה ואמצעים אחרים, היכולים לשמש השראה או אפילו מקור לפעילות פוליטית אלימה.

חברי מגדל־עוז יקבלו היום העולים הראשונים בקו ברה"מ – רומניה – ישראל

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

מארק והנה ניפומניאשי, יהודית ניפומניאשי־לוין ובעלה אסיר ציון יעקב לוין, יגיעו היום בטיסה מברית־המועצות דרך רומניה לישראל. תהיה זו הפעם הראשונה שעולים מברית־המועצות יגיעו דרך בוקרשט לישראל.

יעקב ויהודית לוין מתכוונים להשתקע בקיבוץ מגדל־עוז של הקיבוץ הדתי, השוכן מספר קילומטרים מאלון־שבות לא הרחק מחברון. בקיבוץ הכינו לבני הזוג בית מרוהט ולפני כמה שבועות יצא איש הקיבוץ לביקור אצל בני הזוג בברית המועצות כדי להכיר אותם.

צבי ארליך, האחראי לקליטת בני הזוג לוין: „הכנו לבני הזוג לוין בית מרוהט ובשעה 19.00 – הערב יגיע כל המשק לנמל התעופה בן גוריון כדי לקבלם בשירה ובמחולות בשדה התעופה". אחת מחברות המשק אמרה לי אתמול, כי הקיבוץ מאמץ זה שלוש שנים את יהודית ניפומניאשי־לוין ואת בעלה יעקב לוין ובשיחות טלפוניות עימה הבהירה יהודית לוין כי היא רוצה להשתלב בקיבוץ כעובדת מטבח והיא מתכוונת להתחיל לעבוד מיד עם הגיעה לקיבוץ.

הוריה של יהודית, מארק והנה ניפומניאשי, מתכוונים להשתקע במקום אחר, אמרו אתמול חברי המשק. אך הם יגיעו למשק כדי להיות עם בני הזוג לוין בשבת.

על פי בקשת מזכירי תנועת המושבים

מבקר ההסת' יבדוק הסתבכות ארגוני הקניות

מאת אריה אורה, סופר „דבר"

מבקר ההסתדרות נפתלי בלומנטל יבדוק את פרשת הסתבכותם של ארגוני הקניות של המושבים, על־פי בקשת מזכירי תנועת המושבים גדליה גל ויוחנן דניאל. אתמול אישרה מזכירות ההסתדרות את פניית גל ודניאל אל המבקר.

בלומנטל התבקש לבחון את כל הגורמים שהביאו להסתבכות ולקבוע את תרומת הגורמים השונים למשבר. הוא יבחן את חלקם של הניהול הכושל, הריבית הבנקאית ומדיניות הממשלה בהידרדרות המושבים.

מגיד מסר לוואלדהיים ההזמנה לביקור במצרים

שר החוץ המצרי עיסמת עבד אל־מגיד, האמור לבקר בישראל בשבוע הבא, מסר ביום שלישי ההזמנה לנשיא אוסטריה קורט ואלדהיים לבקר בקאהיר.

בשובו אמש למצרים, בתום ביקורו בווינה, אמר שר החוץ המצרי כי מועד ביקורו של ואלדהיים בקאהיר ייקבע בצינורות הדיפלומאטיים בין שתי המדינות.

עבד אל־מגיד שהה שלושה ימים באוסטריה ונועד שם עם רוב אנשי הצמרת וכן עם שרי הפנים והחוץ האוסטרים. מקורות מצריים מסרו כי במוקד שיחותיו בווינה עמד הדיון בדרכים להרחבת שיתוף הפעולה בין אוסטריה למצרים וכן היוזמה לכינוס ועידה בין־לאומית לענייני המזרח התיכון.

מקימים קרן סיוע להחזרת יורדים לקיבוץ

מאת סופר „דבר"

עשרה קיבוצים מהתק"ם והקבה"א מתכננים במשותף תכנית להחזרת מאות בני קיבוצים, שירדו בשנים האחרונות לארה"ב – לאו דווקא לקיבוץ.

הקיבוצים סיכמו עקרונית על הקמת קרן משותפת בהיקף ראשון של 500,000 דולר, במטרה לשגר משלחת ולשכנע את בני הקיבוצים לחזור לארץ ולדאוג להם כאן למקומות תעסוקה ולסידורי דיור ראשוניים. הפעולה נעשית על־ידי הקיבוצים עצמם, כהתארגנות בין־תנועתית, בעזרה ובשיתוף־פעולה עם האגודה הישראלית לעצירת הירידה מן הארץ, שהוכנסה בסוד התכנית והבטיחה לסייע במימושה. בין עשרה הקיבוצים בית־אלפא, עין־השופט, ועין דור מהקבה"א וגבעת־ברנר, חולדה וגבים מהתק"ם.

נציגי הקיבוצים הללו נאספו לאחרונה בתל־אביב והחליטו לאמץ עקרונית רעיון שהעלה ח"כ אברהם כץ־עוז, יו"ר האגודה הישראלית לעצירת הירידה מן הארץ. הרעיון הוא להקים בארץ חברת השקעות בשיתוף הקיבוצים עצמם, שתפקידה הראשי יהיה לסייע לבנים יורדים לחזור לארץ ולהיקלט בה. עקרונות פעילותה של חברת ההשקעות טרם סוכמו.

הקיבוצים, היוזמים את הרעיון החליטו על פרסומו במטרה למשוך קיבוצים נוספים, שבניהם ירדו מן הארץ, לפעילות משותפת מיוחדת זו.

לבעלי עסקים וסוחרים

עד סוף חודש יולי בלבד!
עכשיו, בעת קניות הקיץ – בנק המזרחי נותן לך אשראי נוסף בתנאים נוחים.
ניכיון שטרות ושקים בריבית מיוחדת וקבועה של 2½% לחודש.
המבצע ללקוחות ותיקים וחדשים כאחד.
פרטים מלאים בכל סניפי הבנק.

נכיון קיץ
בנק המזרחי

מימוש רווחים במגמה מעורבת

נמשכים ההצעים באפיקים הדולריים

מאת שמואל רוזנבלום

מגמת מסחר מעורבת תוך מימוש רווחים שררה אתמול בבורסה, כאשר מרבית הפעילים מצויים בעצירות המתנה לפירסום מדד המחירים אתמול אחה"צ ולפיתרון המשבר ביחסי העבודה במשק. פעילות ההמתנה בלטה כבר בבוקרו של יום המסחר כאשר מניות המשתנים נסחרו בשינויי שער קלים כאשר סוחרי הבורסה מתעסקים בניחוש אומדן המדד. גורמים גדולים בקרנות נאמנות המשיכו גם אתמול למכור סחורה כנגד עליות שערים ומבלי להכביד על מגמת המסחר השקטה. יצאו מהכלל מניות הכשרת הישוב בהן התבצעה פעילות מכירה יחסית אגרסיבית. הבעיה המרכזית כיום בבורסה הינה המשך זרימת כסף לאפיק הבורסאי, אי זרימת הון תביא לאי הימצאות קונים חדשים במניות, דבר שיגרום לפעילות דלה ושולית במשק. הפריטות באפיקים הדולריים אינם מביאים עדיין למעבר כספי לבורסה. יחד עם זאת, במידה ותנאי המשק יתבהרו מעט לחיוב, עשוי שוק המניות להמשיך במגמה חיובית בהתאם לציפיות האופטימיות ההולכות ומתחזקות בקרב הסוחרים.

שינויי שער במסחר – מגמה מעורבת

הצעים או ביקושים קלים הביאו למסחר במגמה יציבה עם נטיה לשינויי שער סימליים בכבדות, אלקטרה 1 +1.5, קופסאות פח 1 +0.6%, פולגת 1 +0.6%, פי.בי. ללא שינוי, פיתוח משכנתאות +1.5%, משכן -2.4% – תוספות. במניות הקלילות היו תנודות שערים חדות מכבדות, מלונות דן 1 +4.2%, יעג"א +4.3%, גולדפרוסט +6.1%, תלכל +3.9%, עמק +5.8%, קרמר 1 +7.4%, קינג +4%, שלדות +7.2%, תוספות. פעילות ערה יחסית נמשכה גם אתמול במניות חירון, ניקוב, פרוכטוגר, מקס, אגרין, רים, לבידי אשקלון. ביקושים נמשכו בפריון, חברה לישראל, אורדן, אי.פי, דשנים 5, פריקלאס ושעריהן נסו לעלות באורח מתון. בסקטור הנפט נרשמו הצעים בכל ג"ע להוציא את מניות נפטא בהן נרשם ביקוש גדול יחסית של 9 ע.נ. נפחי מסחר מעניינים התבצעו אתמול באקרשטיין 5, הצעה בסך 16748 ע.נ. נלקחה מייד ללא שינוי בשער. הצעים בקליל אופציה, כבלים, איכות נלקחו במהירות בירידות תוך נפח מחזורים מלא לגמרי. ביקושים במניות החברה הכלכלית, אפריקה, גבים ותוספות סופקו במהירות תוך שינויי שער קלילים.

הכשרת הישוב – מוכר גדול

בניגוד למניות המשתנים שבהן לא קיים לחץ של מוכרים, בולטת מנית הכשרת הישוב בה קיים מוכר כבד. בחודש מאי בוצעו מספר עיסקאות במניות הכשרת הישוב בין הנוסטרו של בנק לאומי לבין קופות הגמל שבניהול בל"ל; סוחרי הבורסה ומשקיעים גדולים נוספים. מניות הכשרת הישוב הוחזקו בבל"ל כהשקעה היסטורית, מנכ"ל הבנק החדש בינו צדיק החליט למכור מניות שאינן בגדר השקעה בנקאית ישירה, ומניות הכשרת הישוב הועברו למכירה. בל"ל מכר חלק מאחזקותיו במחירים הגבוהים ב-25% ויותר ממחירי הבורסה הנוכחיים, במספר מקרים היה המחיר גבוה אף ב-40% ממחיר הבורסה הנוכחי. מנית הכשרת הישוב נחשבת בשוק לנייר כבד וסחיר, בשנים קודמות נחשבה הכשרת הישוב לאחת מחברות הבת המובילות של בל"ל יחד עם אפריקה ישראל. לא ברור מדוע אנשי בל"ל לוחצים את המניה למגמת שפל חריגה. בעיני סוחרי הבורסה הנוכחיים מייצגת המניה השקעה סבירה לגמרי בהסתמך על קריטריונים כלכליים. מעניין יהיה לחזות באם הלחץ על המניה ימשך. אתמול ירד שערה ב-5.2%.

גני הדר – מאזן מפתיע לטובה

חברת גני הדר הונפקה במסגרת הרשימה המקבילה לפני חודשים ספורים. איש לא נתן דעתו לחברה יותר על המידה שכן מדובר בחברה קטנה בלתי מוכרת שנראתה מעט ספקולטיבית. מרביבם רכישת מניותיה. אתמול פירסמה החברה את מאזניה לתשעת החודשים שהסתיימו ב-31.12.86. החברה הרוויחה 1.26 מיליון ש"ח בתשעה חודשים. בהשוואה לסך של 731 אלפי ש"ח בשנת 1985, גידול מרשים. כיוון שגני הדר נכללת במניות הסיכון שהונפקו ברשימה המקבילה, וכיוון שמאזנה נאה, מהראוי להבין שגם במניות מסוג אלו קיים כנראה פוטנציאל רווח. ביקושים אדירים נרשמו במניות ואופציות גני הדר ושעריהן נרשמו קונים בלבד.

המסחר במשתנים – עליות קלות +0.88%

שלושה סיבובי מסחר התקיימו אתמול בזירת המשתנים, בסיבוב הראשון עבר שיעור העליה על 56% בממוצע, בשני הסיבובים הנוספים נבלמה מעט עליית השערים והממוצע העליות התמתן ונסגר על 0.88%. נפח העיסקאות אתמול היה קטן משלשום ותנופת הקניות נראתה כמאופקת יותר. מחזורי עיסקאות בולטים נרשמו בדלק כ-10,000 ע.נ, הבינלאומי 3120 ע.נ, שופרסל 3.360 ע.נ, ים המלח 3.780 ע.נ, פטרוכימיים 4.000 ע.נ, דיסקונט השקעות 7.200 ע.נ. שינוי השער נע ברבע אחוז ועד אחוז כלפי מעלה, מספר מניות ביום המסחר נסחרו ללא שינוי לאור שבנעילת המסחר שערן עמד כבאותו לערך. עליית השער הגדולה ביותר היתה במניות השקעות +5.25% בנפח כספי בינוני בהשוואה לשאר מניות המשתנים. ירידות שערים נרשמו בהכשרת הישוב -1% ואלביט -2.25%. במשך הרב צדדי בשעות הצהריים נרשמה מגמה מעורבת, הצעים בולטים הופיעו בהכשרת הישוב, ים המלח, דלק, טבע, כלל תעשיות והסנה, ביקושים נרשמו בכלל סחר, שופרסל, אזורים, כור ישראל ופז השקעות.

קרנות הנאמנות – הרכישה מתחדשת

מאז תחילת השבוע החל תהליך זרימת כספים בהיקף קטן לקרנות הנאמנות. גם אתמול נמשך התהליך. זרימת הכספים לקרנות הנאמנות מתחילת השבוע נאמדת בסביבות כ-12 מיליון דולר לערך. סכום זה עדיין אינו מהווה לקביעת שינוי מגמה בבורסה שכן חלקו נובע מיצירת כספיות מכביות בתגובה לעליות השערים. כדי שתנופת העליות בבורסה תימשך צריכות קרנות הנאמנות לקנות סכומי כסף גדולים יותר באופן יומיומי שוטף, ולא על בסיס סכבי צר. בקרנות הסולידיות, קריבת יצירה כספית קבועה בעיקר לאפיקי הדולר-מדד ופחות למעורבות ולשקליות נושאות הריבית. קרנות הנאמנות שבניהול מוזהו, יונימטסט, הבינלאומי מצויות במבצעי הפצה לציבור.

אפיקים דולריים – נמשכים ההצעים

במרבית האפיקים הדולריים כאג"ח מסוג גלבוע וקמ"ן ובמניות הבנקאיות שבהסדר נמשכה גם אתמול מגמת ההצעים והירידות בשערים. בשוקי הדולר השחור הורגשה רגיעה נמרצה, סוחרים היו נכונים למכור דולר שחור ב-1.65 לערך או מעט יותר. עיקר העיסקאות בדולר השחור היו של נוסעים לחו"ל וזאת עקב ההפרש בין השער השחור לשער הרשמי. למטבעות האירופאיים כלישי"ט ומרק גרמני היו עדיין ביקושים אתמול בשוק השחור. התשואות במניות הבנקים שבהסדר נעו שלשום בין 11.65% בכלל סטוק ואי.די.בי. רגילות לבין 11.27% במזרחי ע"ש. אתמול עלתה התשואה כיוון שהבנקאיות ירדו, מזרחי ע"ש -1.2%, אי.די.בי. רגילות -1.5%, אגוד -1.1% וירידות דומות בפועלים, בכלל ודיסקונט.

אינדיקטורים כלכליים – השפעה חיובית

האפשרות המסתמנת לרגיעה בחזית יחסי העבודה במשק, בצירוף אפשרות לירידה נמשכת בשערי הריבית השיקלית נוסכים מידה של אופטימיות בקרב פעילי הבורסה. והכחשות של האוצר בנוגע לביצוע פיחות בצירוף "הסברים" כנגד הפיחות מפי השר שרון והמנכ"ל בנק הפועלים עמירם סיוון, משפרים את ההרגשה בקרב סוחרי הבורסה שהקרקע במניות מוכנה לפעילות חיובית. יחד עם זאת ראוי לציין שהמשבר הפוליטי עדיין קיים, ובנוסף ישנו ספק בעיות העשויות להביא שינוי שלילי במגמת המסחר בבורסה. ראוי לפיכך לאזור היטב בפעילות תוך "פוילה" ניכרת לארועים חיצוניים בעלי השפעה.

* הכותב מנהל תיקי השקעות

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אר.הת. ש	21350	6.0			-4.0
הסגנות 0.1	1900	2748	+10	+.5	+566
הסגנות א 0.5	1168*	1622	-12	-1.0	-682
* ביצוע חלקי 94.50%					
כללי לא בהסדר 1	20000	124	-120	-.6	-242
בנק צפ' אמרק 1.	— הפסקת מסחר —				
בנק צפ' אמרק 5.	— הפסקת מסחר —				
פ.י.בי. 0.5	9121	2193			-1480
הבינלאומי 5.0	7839	1149	+58	+.8	-412

בנקים בהסדר הצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אידיבי רג 100.0	99500	718	-1500	-1.5	-1397
אידיבי ב 100.0	101770	11.0	+49	+.1	+3.0
אידיבי בב א 2.0	615010	1.0			
אגוד 1שח	74784	171	-866	-1.1	-626
דיסקונט ב	127000	50.0	-2100	-1.6	-53.0
דיסקונט א	128404	55.0	-646	-.5	-267
דיסקונט שה ב	14894	1.0			-19.0
המזרחי ש	41240	333	-500	-1.2	-1782
המזרחי ב	41629	101	-3		-12.0
הפועלים בבב	98500	2.4	+1500	+1.6	+2.4
הפועלים ש	68090	884	-600	-.9	-5255
הפועלים ב	67978	113	-900	-1.3	-454
כללי א ו ש"ח	174914	38.0	-876	-.5	-69.0
כללי שה 7	8251	246	-132	-1.6	-514
בל"ל בשוק 100.0	43200	1396	-400	-.9	-7256
בל"ל שה 11	16200	65.0	-100	-.6	-140
בינמן וסחר 1.0	57948	87.0			+69.0
מימון וסחר 5.0	29000	1.0	-850	-2.9	-201

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אדנים 0.1	28150	35.0			-1.0
לאומי משכנתא' ש	10000	224	+200	+2.0	+177
לאומי משכנתא' ב	10000	10.0	+200	+2.0	+140
כרמל ש	6670	450	+80	+1.2	+237
כרמל שה 1	3970*	35.0	+90	+2.3	+485
* ביצוע חלקי 87.50%					
בנין ב 5.0	— הפסקת מסחר —				
פת משכ ש	2810	2064	+50	+1.8	+1529
משכן ב ש	4099	1350	-101	-2.4	-2107
עצמאות 0.1	19500	50.0	+700	+3.7	+50.0
טפחות מבוכ ש	25500	47.0	+1000	+4.1	+81.0
טפחות רג ש	24700	265	-200	-.8	-215
טפחות שה 1	9950	49.0	-80	-.8	-49.0
טפחות שה 2	5261	1280	-120	-2.2	-4589
יעסור 1.0	3380*	336	+85	+2.6	+547
* ביצוע חלקי 83.60%					
יעסור 5.0	1760	1599	+60	+3.5	+4075
מירב 1.0	9300	281	+230	+2.5	+459

מוסדות מימון

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
סלימון א ושח	873	7417	+3	+.3	+1747
התקלאות מבוכ א	— לא נסחר —				
התקלאות מבוכ ג	— לא נסחר —				
לאומי תעשיה א ש	13537	287	+500	+3.8	+406
פתוח תעשיה מבכ	— לא נסחר —				
פת תעש בב ג	— לא נסחר —				
פת תעש בב גג	— לא נסחר —				
פת תעש בב גג1	— לא נסחר —				
פת תעש בב ד	— לא נסחר —				
פת תעש בב דד	— לא נסחר —				
מרכז קבלנים 5.0	1060	2948	+10	+1.0	+2342
תיירות בב	— לא נסחר —				
כלל ליסינג 0.1א	21270	126	+200	+1.0	+221
כלל ליסינג 0.5ב	18750	184	+379	+2.1	+308
כלל לסינג אג"ח	17200	5.0			+218

ביטוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
איתן ביטוח ושח	168.0*	6444	+4.0	+2.4	+5907
* ביצוע חלקי 96.90%					
אררט 0.1	1200	850	-10	-.8	-184
אררט א 0.5	861	1000	+1	+.1	+20.0
בטוח משנה 1ש"ח	582				
בטוח משנה 5ש"ח	254	4475	-2	-.8	-985
הדר 1שח	245	8963	+7	+2.9	+17755
הדר 5שח	197.0	2901			+3115
הדר אפ 2	235	5914	+4	+1.7	+11786
הסנה 0.1	785	3574			-229
הסנה 0.5	710	2248	-20	-2.7	-1940
המגדל-הראל 1.0	5920	182	+200	+3.5	+507
המגדל-הראל 5.0	4420	865			-35.0
כנורה 1.0	2500*	160			[illegible]
כנורה 5.0	1599	200	-1	-.1	-200
כהר פיתוח ב	410	6700	+3	+.7	+3919
סקריטס 1שח	1164	432	-86	-3.0	-972
צור ש	299	6496	+6	+2.1	+15547
ציון החזקות 1.0	7760*	200	-260	-3.2	-235
* ביצוע חלקי 85.10%					
ציון החזקות 5.0	2353	193			+193
הסנה 1שח	316	8898	-6	-1.9	-3106

מסחר ושרותים

מסחר

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אינטרטאבא 1.0	— הפסקת מסחר —				
אינטרטאבא 5.0	— הפסקת מסחר —				
מאיר עזרא 1.0	1000	3301	-30	-2.9	-2880
מאיר עזרא אפ 2	717	1100	+20	+2.9	+796
כלל סחר אפ ד	332	16541			+1413
כלל סחר אגח 2	154.5	4880			-3120
קרוסטר 1.0	824*	1421			-2321
רפק 0.1	19860 תב	20.0	-2208	-10.0	-13.0
רפק 0.5	11790	20.0			-20.0
כלל סחר ושח	430	7486	+11	+2.6	+6714
שופרסל א 1.0	13787	191	+137	+1.0	-81.0
שופרסל ב 10.0	10000	816	+375	+3.9	+834

שרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אמתא מ"ר 1 ש"ח	350	3148	-2	-.6	-1122
הראל 1.0	1795 בב		-95	-5.0	-1432
ספנות הספקה 1שח	769	46.0	-1	-.1	-754
ספנות הספקה 5שח	281	6805	-1	-.4	-9716
קידר 0.1	1290	2272	+34	+2.7	+1632
קידר 1.0	316	24126			+17671
מחסני קירור 0.1	2500	306	+63	+2.6	+228
מחסני קירור 0.5	1130	2128	+50	+4.6	+2612
קנטרידים 0.1	2601	286			+225
קנטרידים 0.5	1946	282	+1	+.1	+5.0
קופל מ"ר 1שח	7700	330	-200	-2.5	-294
ריק ג 0.1שח	2850	2831	-58	-2.0	-4044

מלונות ושרותי תיירות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
גלי זוהר 1.0	— לא נסחר —				
גלי זוהר 5.0	— לא נסחר —				
מלונות דן 1.0	1745	40.0	+70	+4.2	+255
מלונות דן 5.0	1480	358	+20	+1.4	+539
חוף האלמוגים 0.1	7300	50.0	+100	+1.4	+231
כנם ושח	3500	220	+50	+1.5	+265
מלונות ירדן 1.0	2830*	75.0	+40	+1.4	+321
* ביצוע חלקי 93.90%					

מחשבים ושרותי מחשב

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
איכות ושח	948	5507	-1	-.1	-1431
רכה מיכון 1.0	10460	185	+40	+.4	+80.0
ת.י.ם.ל. 1.0	4100	3297			+355
יעגא 1.0	4840	164	+200	+4.3	+327
כלל מחשבים 1.0	9900	75.0	-100	-1.0	-61.0
מ.ל.ל. 1.0	14100				-88.0
מ.ל.ל. 5.0	6170	104	-325	-5.0	-279
משוב 1.0	460	881	-3	-.7	-503
משוב אפ 1	342	462			-162
נישב 1שח	1670	1383	+15	+.9	+379
נישב 5שח	965	3510			+771
נישב אפ 2	4255	260			-200
תים מחשבים 1.0	769	2015			-866

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אורן מבנים 1.0	— הפסקת מסחר —				
אורן מבנים 5.0	— הפסקת מסחר —				
אזורים אפ 1	878	6057	+28	+3.3	+10581
אזורים אגח 3	150.5	14291			-12387
אילנ 1.0	400	6600	-5	-1.2	-10973
אל-רוב 1.0	1790	1385	+5	+.3	+1765
אבנבים 1ש"ח	7350	810			-247
אפריקה 0.1שח	51570	158	+270	+.5	+237
אפריקה 1שח	43300	448	+300	+.7	+386
אפריקה אפ 5	31800	26.0			-25.0
אדרים 1.0	4200	304			-10.0
אירלן 1שח	3815	1359			-414
אירלן 5שח	2900	1170			-391
בן-יקר נת 1.0	6950	228	+300	+4.5	+96.0
ברנוביץ 1שח	3240 תב	277	+180	+5.9	+512
ברנוביץ 5שח	2400	1263	+30	+1.3	+2335
דקר 1.0	6950	529			-65.0
דדיקר 1.0	— לא נסחר —				
דדיקר 5.0	— לא נסחר —				
ודעד 1שח	195.0	2500	+6.0	+3.2	+1275
ודעד 5שח	152.0	3189			+1811
הכסלית 1.0	1275	378	+12	+1.0	+178
הכסלית 5.0	862	350	+12	+1.4	+468
ת.ל.ב. 0.1	— הפסקת מסחר —				
ת.ל.ב. 0.5	— הפסקת מסחר —				
כלכלית י-ם 1שח	310	34716			+30022
כלכלית ים אפ 1	167.0	16963			+7563
גב-ים 0.1	4840	826	+60	+1.3	+1260
גב-ים 0.5	4130	410	+50	+1.2	+634
ישפרו 1שח	4000	1739	+160	+4.2	+1149
ישראלום 1.0	1429	2689			+77.0
ישרס 1ש"ח	18900	77.0	+30	+.2	+62.0
כהן פיתוח 1.0	11750	46.0	-100	-.8	-95.0
לוסיר 1.0	5100	954	+201	+4.1	+2756
לוסיר 5.0	2136*	1986	+21	+1.0	+565
* ביצוע חלקי 96.80%					
מ.ת.מ. 1.0	— לא נסחר —				
מ.ת.מ. אפ 2	— לא נסחר —				
מ.ת.מ. אגח א	— לא נסחר —				
מאגר בניה 1.0	— לא נסחר —				
מישנאל 5שח	348	18780			-10419
מישנאל אפ' (1)	175.0	10363			-17047
מגרב 5.0	2121*	376	+21	+1.0	+50.0
* ביצוע חלקי 91.80%					
מר-לו 1.0	763*	1010	-7	-.9	-675
* ביצוע חלקי 85.90%					
לודעקרין 1.0	462 תב	583	+33	+7.7	+445
לודעקרין 5.0	215	19519	+5	+2.4	+30168
ליפשיץ 1שח	1805	940	+25	+1.4	+1447
ליפשיץ 5שח	1480	1860	+65	+4.6	+3474
נאות אביב 0.5	5826	350	+91	+1.6	+377
נכסי אזורים 1שח	324	3510	+6	+1.9	+4195
סהר החזקות 1.0	1030	300	+30	+3.0	+400
סהר החזקות 5.0	1030	630			-461
סלפי 1.0	7320	20.0			+20.0
סלפי 5.0	6400	75.0			+24.0
עמר וסלע 1.0	421	3679			+2009
עדן 3.0	1950 תב	415	+150	+8.3	+1130
קסריה 0.1	3470*	222	+170	+5.2	+318
* ביצוע חלקי 68.90%					
קסריה 0.5	1563	623	+42	+2.8	+1127
רוגובין 1שח	402	7091	-1	-.3	-2025
רוגובין 5שח	225	9773	-1	-.4	-8537
רוגובין אפ 2	1243	9800	-12	-1.0	-1177
רוגובין אגח א	131.0				-4575
רסקו מבוכ	3630	112			-4.0
רסקו רג	3525	115	+5	+.1	+8.0
אזורים 1שח	1175	4609	+12	+1.0	+6164
נכסים ובנין 1.0	3555	250	+95	+2.8	+231
השקעות הישוב 1.0	68900	175	-3765	-5.2	-252
כלל בנין 0.1	701	2791	+9	+1.3	-1126

חקלאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
מטעי הדר 0.1	3200	1425	+150	+4.9	+1495
מטעי הדר 0.5	2980		+120	+4.2	+101
מהדרין 1שח	6700	836			+134
מהדרין אפ 1	4200	283			+320
נכסי הדרים 1.0	1765	1400	+40	+2.3	+2068
פריאור 5שח	2700	481			+600
שב-הר 1.0שח	2239	717			-56.0
שב-הר אפ א	975	733			+28.0

תעשייה

מזון וטבק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אבאס 1.0	1590	823			-178
גולדפרוסט 1שח	3210 תב	215	+184	+6.1	+1215
גולדפרוסט 5שח	2000	598	+25	+1.3	+136
דובק בב ש	6100	1798	+100	+1.7	+1915
דובק בב כ	6100	300	+60	+1.0	+455
תלכל 1.0	940	500	+35	+3.9	+142
תלכל 5.0	710	129	+20	+2.9	+299
פרי-זה 1.0	— הפסקת מסחר —				
פרי-זה 5.0	— הפסקת מסחר —				
מספי בירה 1.0	37300	95.0	-700	-1.8	-83.0
מספי בירה 5.0	30500	115	-500	-1.6	-91.0
יצהר 1שח	1299	705	-2	-.2	-362
יצהר א 5שח	720	652	+14	+2.0	+2742
יצהר אפ 2	579	701	-1	-.2	-701
מן 1שח	599	1406	+14	+2.4	+1406
מן 5שח	399	16.0	-20	-4.6	-116
סנפרוסט 1.0	15725	10.0	-200	-1.3	-114
עסיס ב 5שח	410	4745	-17	-4.0	-5347
שלמה אנגל 1.0	3612	539			-120
שמן מבוכ א' ש	2610	850	-60	-2.3	-681
עלית 0.1	19544	212	+383	+2.0	-83.0

טקסטיל והלבשה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אירגד 1ש"ח	613	5748	+8	+1.5	+5068
אירגד אופציה (1)	384	10478	+2	+.5	+7265
אירגד אג"ח	115.0	5700	+1.0	+.9	+5700
אופיס 1.0	990	524			-127
אופנת ברוך 1 שח	605	1330	-15	-2.4	-1098
אופנת ברוך 5 שח	423	2522			+1262
אופנת ברוך אופא	444	1950			-50.0
ארגמן רג ש	16851	136	+300	+1.8	+136
דלתא-גליל 1.0	4900	691	+80	+1.7	+812
דלתא-גליל א 5.0	4000	674			-175
כיתנית באתר 1.	1730 תב	178	-140	-7.5	-230
כיתנית באתר 5.	1063	335	+19	+1.8	+265
ויטלר 1.0	368	775			-1505
ויטלר 5.0	262	1192	+7	+2.8	+2492
מדינון 1.0	6300	112			-48.0
ויקה 1שח	2505	1179			+151
ויקה 5שח	1755	1669			-242
ויקה אפ בב ב	1246	1439	+50	+4.2	+3889
לחידה 0.1	3132	303	-125	-3.8	-413
לחידה 0.4	2750	524	-50	-1.8	-1004
ליבנת 1שח	320	1883			+1339
כיס גליק 1.0	— לא נסחר —				
מקס 0.1	4850 תב	676	+270	+5.9	+1026
מקס 0.5	3090	1043	+140	+4.8	+1834
עיט 1.0	567	1134			-671
עיט 5.0	269	8893			+573
עיט אופציה (1)	272	26217			+25560
עיט אג"ח החברה	116.0	7500	-2.0	-1.7	-16881
עמק 1.0	349 תב	16466	+19	+5.8	+14760
עמק אפ 1	200	13359	+9	+5.0	+25476
פולגת א 1שח	1838	2094	+10	+.6	+1594
פולגת א 0.5	11200	207			+52.0
פרוכטר מ"ר ו ש"ח	850	852	-20	-2.3	-1863
ביבור-סברינה	13051	155			-72.0
תעש רוגוזין 1.0	2910	870			-93.0
פולגת ב 4שח	1190	2024	+23	+2.0	+799

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
ארקמן 5.0	2583	210	+123	+5.0	+214
אורדן 10ש"ח	9200	468	+50	+.6	+373
אורדן 50ש"ח	7734	184	+220	+2.9	+199
אלקנית 1.0	6850	50.0	+200	+3.0	+50.0
אלקנית 5.0	5500	101			-51.0
כבלים ש	345	25477	-14	-3.9	-26737
התכוף 1.0	7822	106			+2.0
התכוף 5.0	4849*	140	+48	+1.0	+46.0
* ביצוע חלקי 97.90%					
התכוף אופ	4693*	153	+200	+4.5	+222
* ביצוע חלקי 92.70%					
דיקה 1.0	3560 תב	189	-360	-9.2	-212
דיקה 5.0	1900	671	+50	+2.7	+405
קופסאות פח 1.0	4660	3047	+10	+.2	+1675
קופסאות פח 5.0	4520	1095	+40	+.9	+1010
מתכת מדים 1.0	181.5	6214	-5.5	-2.9	-7094
כבלי ציון 1.0	3030	785			+13.0
כבלי ציון 5.0	1565	4851			+139
כבלי ציון אפ 3	928	4585	+3	+.3	+19.0
מרגן 1.0	— לא נסחר —				
מתכת קרמר 1 שח	378 תב	9995	+26	+7.4	+13185
מתכת קרמר 5 שח	215	7821	+10	+4.9	+15125
נחושתן 0.1	55600	19.0	-400	-1.1	-19.0
נחושתן 0.5	16100	124	-400	-2.4	-50.0
פקר פלדה 1.0	3210	1009			-203
קינג 1.0	999	78.0	+38	+4.0	+343
קינג 5.0	580	750	+5	+.9	+1145
קליל 1.0	2600	2484	+95	+3.8	+3243
קליל 5.0	2249	1088	+99	+4.6	+1470
קליל אופ	1198	3695			-3733
קליל אגח	119.0	7967			-4465
שלדות 5.0	11900 תב	284	+800	+7.2	+414
תעשיות לכיש 1.0	1113	178	-11	-1.0	-3.0
תעשיות לכיש 5.0	727	750	+20	+2.8	+434

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אלקו 0.1	9600*	206	+700	+7.9	+295
* ביצוע חלקי 88.00%					
אלקו 0.25 ש	5044 תב	601	+300	+6.5	+902
אלקו 0.25 ב	4900	111			-18.0
אלקטרה 0.1שח	2091	2288	+30	+1.5	+1297
אלקטרה א 0.5שח	1680	1342			+4549
אלקטרה אפ 5	1319	1608			+1092
אלקטרה אגח 3	169.0	9940	+2.0	+1.2	+8940
אריה 0.02שח	26500	160			-167
כלל תעש אלקטר	2600	1961			-462
ספקטרוניקס 1.0	1579	1810	+40	+2.6	+1801
ספקטרוניקס 5.0	1268	1378	+30	+2.4	+1586
פריקונגר 1שח	760	678			-442
פריקונגר 5שח	572	2650	+10	+1.8	+2884
ציקלון 1שח	2247	123	+15	+.7	+143
ציקלון 5שח	1390	558	+25	+1.8	+450
קנבסקין אלקר 1.	7325	3.0	-195	-2.6	-63.0
קנבסקין אלקר 5.	4300				
ת.א.ת. 1.0	1525	553	+60	+4.1	+972
ת.א.ת. 5.0	788	3200			-461
ת.א.ת. אפ 1	19900	80.0			+7.0
תדאה 1שח	875	6818	-30	-3.3	-10977
אלבים 3.0	487060	3.0	-9940	-2.0	+3.0
אלרון 3.0	416138	3.0	+5138	+1.3	-1.6

מוצרי בניה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
א.ש.בלבנין 1שח	214	28485	+5	+2.4	+23746
א.ש. בנין אפ א	734	3685			+6345
א.ש.בנין אגח א	137.0	8765	-3.0	-2.1	-9085
אקרשטיין 1שח	718 תב	6617	+37	+5.4	+14204
אקרשטיין 5שח	473	16479			-16748
אקרשטיין אפ א	661	8918	+31	+4.9	+12297
אקרשטיין אג"ח 1	141.5	75594			-43634
בר-און 1.0	1318 קן		+63	+5.0	+2501
בר-און 5.0	706 קן		+34	+5.1	+30702
טרומאסבסט 1.0	9249				-3.4
טרומאסבסט 5.0	4980	347			+24.0
מ.ל.ם. 1.0	1028*	100	+10	+1.0	+24.0
* ביצוע חלקי 80.60%					
מ.ל.ם. 5.0	750 תב	42.0	-50	-6.3	-42.0
מוביל השק 1שח	645	1240	-30	-4.4	-724
מוזאיקה ולפגן 1	— לא נסחר —				
מוזאיקה ולפגן 5	16000				

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אגן 5.0	1720	1273	+20	+1.2	+317
אי"אגם ב 200.0	2650	489	+50	+1.9	+300
גל תעשיות 1.0	924	1809	+20	+2.2	+1109
גל תעשיות 5.0	712	1772			+378
דקסטר 1.0	2525*	113	+25	+1.0	+118
* ביצוע חלקי 56.20%					
רשנים 0.1	4357	119			-107
רשנים 0.5	1850	2630	+40	+2.2	+2995
חיפה כימיקל 10.0	947	8003			-4783
ליפסקי 1.0	2700	313			-215
מקסימה 1.0	8120				
מקסימה 5.0	6220		+120	+2.0	+54.0
נקה 1שח	7050	177			-31.0
סנו 1.0	26200 תב	81.0	+1400	+5.7	+406
סנו 5.0	21580	91.0	+1000	+4.9	+177

פריקלאס ואחרות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
פריקלאס 1שח	370	5810			+1808
פריקלאס אפ 1	214	5730	+2	+.9	+9350
קרדית פז 1שח	5716	50.0	+166	+3.0	+187
ת.ג.ל. 1.0	2529	307	+120	+5.0	+369
ת.ג.ל. 5.0	1990	25.0	-40	-2.0	-25.0
ת"א 5ש"ח	4240	275			+155
פרוטארום 10.0	39650	209	+1250	+3.3	+174
תנד א 5.0	10111	10.0	-387	-3.7	-35.0
מבע 0.01 ש"ח	15816	934	+195	+1.3	-780
ים המלח 1שח	2886	2987	-12	-.4	-2851
פטרוכימיים 10.0	741	5912	+15	+2.1	-5473

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
כתר 1שח	262	16905			+617
דפרון 1.0	8400	66.0	-155	-1.8	-66.0
דפרון 5.0	5325	20.0	+150	+2.9	+20.0
ת.ב.ל. 1.0	9800	194	-150	-1.5	-217
אוה 1שח	1476	185	-59	-3.8	-185
לבידי אשקלון 1.	660	3491	-20	-2.9	-4759
מירב ב 0.5	54000	19.0	+1000	+1.9	+6.0
סקאנריה 1.0	3252				+50.0
רים 0.1	405	821	+15	+3.9	+1334
רים 0.4	299	2147	+1	+.3	+1197
תבל ב 0.2	17890	143	-460	-2.5	-74.0
מפעלי ניר 10.0	426220	18.0	+4220	+1.0	-7.0

תעשיות שונות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אגרין 1.0	480	2081			+1058
אגרין 5.0	239	6758			-164
תכישה יזר ושח	3250	335	+100	+3.2	+335
ה.ג.פולק 1שח	1927	475			+292
ה.ג.פולק 5שח	1550	1250			-250

השקעות תעשיה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
כור בב 1.0	13400	722	+50	+.4	+622
מרכזית ב 0.1	12200	78.0	+121	+1.0	-54.0
כלל תעשיות 1 שח	262	41105	+1	+.4	-25470

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אמיקו ש	8100	135	+90	+1.1	+77.0
אינקבה 1שח	75.0	45375	-4.0	-5.1	-55272
אלגר ש	16200	5.0	+700	+4.5	+126
אלגר ב	16000	10.0	+500	+3.2	+55.0
אלרו ב	6801	288	+169	+2.9	+361
אמישר בב 1.0	1030 תב	467	+80	+8.4	+1387
אפיק 1.0	— לא נסחר —				
אפיק 5.0	— לא נסחר —				
גולת השקעות 1שח	1288	630	-1	-.1	-650
גולת אג"ח	102.5	38700	-1.5	-1.4	-54179
דנבאר 1ש"ח	760	962	-30	-3.8	-1262
דנבאר 5ש"ח	540	150	-12	-2.2	-450
חברה לישראל 1שח	5000	7868	+200	+4.2	+8075
חברה לישראל 5שח	5000	3380	+200	+4.2	+2876
הלפמון 0.1	122000	3.1	-1500	-1.2	-3.1
הלפמון 1.0 ש	25100	62.0			+113
אמפא א 0.5	26342	84.0	+300	+1.2	+66.0
פעלים השק 1ש"ח	986	8478*			-9696
מוזדי השק ש	35600	28.0	+1100	+3.2	+68.0
מור השק אגח 124	12223				
חירון מ"ר 1ש"ח	2490	273			-73.0
חירון מ"ר 5ש"ח	1455	1284	+20	+1.4	+1265
ישום 1ש"ח	245	14551			+1697
יצוא ש	13750	102	+100	+.7	+44.0
ידן א 0.1	1940 תב	133	+170	+9.6	+348
כלל ישראל 50.0	1330	2352	-10	-.8	-1596
לגשר 1שח	1243*	316	+100	+8.8	+755
* ביצוע חלקי 57.40%					
לגשר 5שח	641 קן		+30	+4.9	+3510
מגור 1שח	550	277			-77.0
מגור א 5שח	417	1764			-1764
מגור אפ ב	275	1691			+2118
מגור אג"ח 1	124.0	4000	-1.0	-.8	-5880
עוז השק ב 0.1	3650*	65.0	+56	+1.8	+16.0
* ביצוע חלקי 83.80%					
עוז השק 0.5	2100	170	-110	-5.0	-441
פמה א 0.1	7910	41.0			-41.0
פמה 0.5	6342	328	+302	+5.0	+356
פריון ב 0.2שח	15698 תב	721	+748	+5.0	+670
פריון 1שח	100.0 תב	32179	-7.0	-6.5	-56289
פריון 5שח	78.0 תב	32735	-8.5	-9.8	-34915
פריון אופציה (1)	54.0 תב	90104	-6.5	-10.7	-143481
פריון אג"ח	101.5	6530	-1.0	-1.0	-36550
אידיבי פתוח 2.0	10338	706	+178	+1.8	-442
אלרן ש	5790	259	+11	+.2	-527
דיסקונט השק ש	2784	1280	+34	+1.2	+660
כלל ישראל 10.0	1317	6213	+23	+1.8	+2389
פז השק ש	3448	630	+172	+5.5	+483

נסחרות במט"ח

בית ס — הפסקת מסחר —

דלק ונפט

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
דלק חיפושים 0.1	5002	294	-98	-1.9	-296
דלק חיפושים 0.5	3270	636	-50	-1.5	-837
דלק נפט אפ 2	2454	500	-50	-2.0	-192
פז חיפושי נפט	33743	57.0	-500	-1.5	-105
י.ג.א.ל. 5.0	774	23718	-15	-1.9	-24412
מ.נ.ן. 1.0	6500	352	-340	-5.0	-217
מ.נ.ן. 5.0	3210	356	-15	-.5	-522
פראריל ב 0.03שח	7150	174	-140	-1.9	-164
נפטא ש	3111000	3.0	+60000	+2.0	+9.0

רשימה מקבילה

מסחר ושרותים, מלונאות ומחשבים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
גני הדר 1ש"ח	146.0 קן		+7.0	+5.0	+787100
גני הדר אופ (1)	95.5 קן		+7.0	+7.9	+704110
רסף בי"ד 1ש"ח	1078	3500	+11	+1.0	+1875
תבל בי"ד 1ש"ח	427	4753			-960

רשימה מקבילה

תעשיה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אלקול 1שח	145.0	7612	-7.0	-4.6	-2487
אלקול אופ (1)	68.0	19118			-615
גולן 1ש"ח	712	4000	-10	-1.4	-1800
מאגרי טכנולוגיה	173.0	4824	-6.5	-3.6	-5143
פו-תן 1ש"ח	525	3534	-25	-4.6	-3994

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
אב	5791.3	5712.28
אבוקה	571.14	564.28
אגוז	253.2	248.59
אדיר	1651.59	1619.35
אדם	2926.92	2870.58
אופיר	1915.98	1878.73
אור	445.56	434.25
אורים	152.44	149.42
אורלי	273.90	272.04
אורן	802.01	786.65
איל	3866.43	3792.19
אירוס	5552.42	5431.46
איתן	745.12	730.23
אלון	610.25	597.76
אלמוג	666.74	653.74
אלניקס	103.69	101.43
אמה	392.63	385.13
אפק	193.23	189.00
אשל	184.38	180.80
אתרוג	250.01	247.67
בדולח	2824.91	2771.80
ברוש	570.11	559.20
ברק	578.96	567.71
בקעה	303.90	302.50
גביש	1577.55	1547.25
גבע	1090.72	1075.20
גורן	435.27	427.13
גיא	10871.79	9923.19
גיל	3401.63	3338.85
גלית	617.48	610.82
דובדבן	428.59	424.55
חבצלת	514.68	504.68
חלב	245.79	240.73
חוחית	1497.97	1469.82
חותן	266.45	261.28
דליה	589.13	578.61
דרור	589.78	583.01
דקל	481.96	472.98
הדס	437.99	434.20
הדר	535.51	526.32
הבית	2805.74	2745.32
הוד	20689.22	20388.48
היד	19160.41	18885.33
זמיר	574.79	563.62
זהבית	161.42	157.92
חליפה	155.19	152.62
חלמיש	207.98	206.93
חץ	142.43	141.86
טוסן	1461.34	1429.93
טל	6129.52	6053.41
יבול	432.03	423.83
יהלום	2677.42	2623.96
יונתן	428.65	424.50
יערה	427.36	418.26
כוכב	388.32	380.37
כחל	138.55	135.87
כלנית	647.95	636.17
כספית	260.38	259.15
כרמל	152.16	149.87
כתר	1202.59	1179.40
להב	4840.66	4758.87
למשקיע	122255.77	120251.59
לטף	468.16	462.47
לקט	1808.66	1772.55
לשם	334.65	333.86
מבחר	1272.23	1247.86
מבטח	3718.75	3665.10
מגד	257.78	254.12
מגן	5789.67	5675.68
מגל	399.70	396.24
מור	2131.60	2101.65
מורן	968.71	951.76
מסד	27216.60	26778.47
מיתר	987.60	968.70
מעוף	4872.46	4780.28
מעיין	762.13	747.77
נקטה	343.40	341.77
נרגילה	1593.15	1561.99
נעורים	119.82	118.64
נחמים	1272.60	1248.22
נגבה	28867.23	28447.16
נביף	352.55	351.14
נבע	523.48	512.88
ניל	7122.29	7020.88
סביון	682.17	669.68
סגולה	136.29	133.39
סלע	559.46	557.86
סנונית	508.65	490.89
ספר	414.27	406.71
ספיר	185.28	185.26
עדי	404.01	396.52
עדית	885.59	881.63
עידן	488.24	481.76
עמרי	1227.22	1250.80
ענת	2733.72	2711.90
עפרוני	465.85	454.84
ערמון	139.01	136.45
פאר	1756.58	1722.86
צבר	587.50	573.80
צופית	510.68	500.72
צוק	118.60	118.21
צמיד	1066.53	1044.75
צפירה	562.32	554.59
צפרת	1877.93	1841.95
קלע	2429.17	2412.86
רננית	19960.51	19797.17
רימון	125.83	125.58
רקפת	818.27	804.89
רשף	415.25	406.48
שביט	423.48	415.36
שהם	354.57	351.82
שירה	468.16	464.96
שמיר	382.54	375.87
שגיא	950.57	937.04
שקד	1020.68	996.37
שקף	182.47	178.96
תאנה	269.82	264.67
תדהר	621.87	616.76
תירוש	515.79	509.58
תמר	226.44	222.22
תמה	187.73	184.51
תרשיש	1438.62	1410.49
תשרי	508.49	501.91

הלוח הכללי

מכוניות

הצעות עבודה

דירות ובתים

דירות למכירה

דירות בשכירות

דירות מרוהטות

עסקים

מקרים

הלוואות

מזגני אויר

ריפוי והרזיה

פוליש ונקיון

שרותים

הכרזות

ריפוי והרזיה

חוק העסקת נוער, תשמ"א 1981

דרוש חקלאי מומחה למנגו בערבה 03-822745 03-838902

מורה לכיתה ו'

הבנקים תובעים לצמצם מסים מיוחדים המוטלים עליהם

מאת מאיר תדמור

ראשי הבנקים תובעים משר האוצר להקטין חלק מן המיסים המוטלים עליהם, חלק אחר לבטל ולהכיר בהפרשות לחובות מסופקים כהוצאה לצורכי מס.

המס הרובץ על הבנקים היה כבד במיוחד בשנת המאזן האחרונה – 1986, בה הגיע שיעור ההפרשה למס מהרווח לפני מס עד 117% בבנקים שבראש חמש הקבוצות הבנקאיות.

נוסף על מס רווח, מס הכנסה ומס חברות, משלמים הבנקים מס מעסיקים, מיסים עירוניים גבוהים במיוחד, ומס ערך מוסף בצורה של מס על השכר הרווחת.

דרישה נוספת היא להכיר בהפרשות לחובות מסופקים כהוצאה לצורכי מס. ב־1986 הגיעו הפרשות הבנקים בסעיף זה לכ־530 מיליון ש"ח.

תביעות הבנקים נתמכים חלקית על ידי בנק ישראל, בעיקר בתחום המיסוי העודף, אך לא נראה כי שר האוצר ואגף המיסים במשרדו ייענו לתביעות אלה.

באוצר מצביעים על התוצאות העסקיות הטובות שהיו למערכת הבנקאית ברבעון הראשון, ועל תוצאות לא פחות טובות שיהיו במחצית הראשונה של השנה.

תדיראן תגביר מכירותיה בשוקי דרום מזרח אסיה ואפריקה

מאת דני גוב

קבוצת תדיראן תעשה בשנה הקרובה ובבאה מאמצים מיוחדים להגברת מכירותיה למדינות שונות בדרום מזרח אסיה ואפריקה. תדיראן פעילה כיום במספר מדינות בדרום מזרח אסיה ובאוסטרליה. הקבוצה מבקשת, כך נודע, להעמיק את חדירתה בשווקים הקיימים ולפתוח בהם חדשים. כיום היא בפעילה בחלק זה של העולם בטאיוואן, יפן, פיליפינים, קוריאה ותאילנד. באפריקה היא פעילה בקניה, גאנה, מאלוי, וחוף השנהב ואיר.

מכירות תדיראן במדינות דרום מזרח אסיה ואפריקה הסתכמו אשתקד ב־42 מיליון דולר בלבד לעומת מכירות בהיקף כולל של 70 מיליון דולר ב־1985.

תדיראן גיבשה באחרונה אסטרטגיות שיווקיות, שעיקריהן הן הקמת חברות־בת ושיתופי פעולה לשם הגדלת נתח המכירות, בעיקר בארה"ב, שם פועלת חברת "תדיראן אלקטרוניק אינדסטריז אינק." ובארצות מפותחות אחרות ברחבי העולם. כן מדובר בהרחבת מאמצים בתחומים הצבאיים להחדרת מערכת בשווקי היעד המסורתיים ובשווקים חדשים. תכנית אחרת היא למאמצי פיתוח ושיווק ניכרים בנושאים אזרחיים ובטחוניים אשר בהם ניתן ליצור יתרון יחסי לתדיראן. עוד מדובר בהרחבת שוק לקוחות MEO (יצרני ציוד מקורי), בנושאי רכיבים וטכנולוגיות.

שוק ארה"ב, כך נודע, הופך ליעד יצוא מרכזי של תדיראן בתחומים מסוימים כמו ציוד צבאי, תקשורת אזרחית, רכיבים וטכנולוגיות. מאמצי שיווק ניכרים יעשו גם במדינות אירופיות נוספות בתחומים אלה, זאת בנוסף לשווקים המסורתיים של תדיראן בתחום הצבאי במדינות שונות ברחבי העולם. כאמור תדיראן תעשה גם מאמצים מיוחדים להגברת מכירותיה למדינות שונות בדרום מזרח אסיה ואפריקה.

כור סחר משנה יעדי מכירות תחדור השנה למדינות חדשות

מאת דני גוב

קבוצת כור סחר, שהיא חברת היצוא הגדולה במדינה, תשנה במהלך 1987 פעילויות שיווק מסוימות ותנסה לחדור לשווקים חדשים במדינות שבהן לא היתה פעילה עד כה או כאלה שעד כה לא היו עימן יחסי מסחר משמעותיים.

לפי תכנית הנהלת כור סחר, באמריקה הדרומית ארצות היעד הן קולומביה, אקוודור וארגנטינה. באירופה איטליה ותורכיה. במזרח הרחוק סרילנקה. באפריקה קמרון, כשבשלב של בדיקת אפשרויות שיווק ביבשת זאת נמצאות גם זאיר ומוזמביק.

במדינות אמריקה הלטינית, לפי תכניות הנהלת כור סחר, יהיה הדגש בעדיפות הודשה על מוצרים בתחום המתכות והחקלאות. כן ייעשה גם ניסיון להשתלב בפעילות ישראלית שכבר קיימת שם.

באיטליה תפתח כור סחר סניף אשר גם ישלב עבודתו עם פעילות קיימת כמו "מכתשים" ו"ישראאיטרייד" וגם יפעל לרכישת שווקים חדשים.

בתורכיה מדובר בפיתוח נושאים חקלאיים וסחר כללי ואילו בסרילנקה יעשה לניצול אפשרויות בתחום הבטחוני לתוצה וסחר כללי.

בקמרון הכוונה היא לבסס סניף מקומי, לאחר פעילות נסיונית מוצלחת שם אשתקד. בזאיר ובמוזמביק יעשו בדיקות וחיפושים אחר אפשרויות להשתלב בפרוייקטים.

במזרח הרחוק תפעל כור סחר להגדלת הרווחיות. הקשיים בהם נתקלים יצואנים בארצות כמו יפן, הונג קונג, סינגפור, תאילנד והפיליפינים הם רבים ובעיקר מכבידה העלות הגבוהה של הפעילות המקומית, שלעיתים היא גבוהה מההכנסות.

בהנהלת כור סחר אומרים, כי באירופה קצב הגידול בפעילות משביע רצון בעיקר בעקבות השיפור בשער המטבעות האירופיים לעומת הדולר. בכור סחר בוחנים עתה אפשרות להתארגן למסחר הגדלים של הסחר ביבשת. כור סחר פועלת באירופה בעיקר ב־7 מדינות והמובילות הן ספרד, אנגליה וגרמניה ואחריהן צרפת, הולנד, שבדיה ויוון.

קרנות הון סיכון רכשו השליטה בחברת בת של אלרון

מאת מאיר תדמור

קרנות הון סיכון מישראל, ארה"ב, גרמניה ויפן השקיעו 2.65 מיליון דולר תמורת 57% בחברת הבת של אלרון – ראש אינטליג'נס סיסטמס.

הקבוצות שרכשו השליטה בחברה הן קרן הון סיכון "אתנה" מישראל (רן טולקובסקי), פרד אדלר מארה"ב, סי.וי.אם. מגרמניה ו"אוריון", קרן משותפת אמריקאית יפנית.

החברה עוסקת מאז יסודה בפיתוח יישומים של בינה מלאכותית למערכות תחזוקה של מחשבים וציוד אלקטרוני. הכספים החדשים ישמשו בעיקר להמשך פיתוח וייצור בארץ ולהקמת מערך שיווק בחו"ל. בחברה עובדים 30 איש והיא ממוקמת במבשרת ירושלים.

חמישה אישי משק מצטיינים יקבלו היום אות כבוד של לשכת המסחר

מאת דני גוב

חמישה אישים מובילים במשק הישראלי יקבלו היום (יום ה') אותות כבוד מטעם לשכת המסחר של תל אביב. האותות מוענקים כאות הוקרה על פעילותם של החמישה לקידום המשק המקומי בכלל ומגזר המסחר והשרותים העיסקיים בפרט.

על הענקת האותות החליטה ועדה ציבורית מטעם לשכת המסחר והם יוענקו בטקס חגיגי, שיערך ביום קיום האסיפה הכללית ה־35 של הלשכה.

מקבלי אותות ההצטיינות הם אהרון דברת מנכ"ל "כלל", אלי הורביץ מנכ"ל "טבע", דוד עזריאלי יו"ר חברת "קנית", השר שלום שירן מנכ"ל החברה ואמריה סבירסקי יו"ר ...

ההחסנה ליד לשכת המסחר ויו"ר האיגוד הארצי של מחסני הערובה.

אלי הורביץ

אהרון דברת

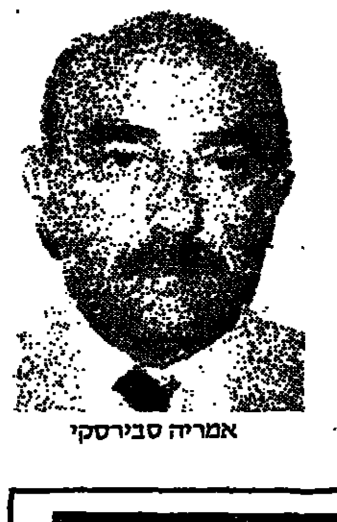
אמריה סבירסקי

שר שלום שירן

דוד עזריאלי

"גל תעשיות" חברה בת של "דלק" משקיעה 13 מיליון דולר בהרחבה

מאת דני גוב

חברת "גל תעשיות ויסקפילר", חברה בת של "דלק", משקיעה 13.4 מיליון דולר בהרחבה ופיתוח. גל עוסקת בעיקר בייצור מוצרי אריזה ובעיקר שקיות פוליאתילן מודפסות. תכנית ההרחבה מתבססת על רכישת מכונות וציוד משוכללים להרחבת הייצור במולקת הקיימת. תכנית ההרחבה כוללת גם הקמת מבנה תעשייתי בשטח של כ־11,000 מ"ר בנוסף למבנה קיים בשטח של כ־4,000 מ"ר, כל זאת על מגרש בשטח כולל של כ־30 דונם.

תכנית ההשקעות מאושרת על ידי מרכז ההשקעות והיא מומנה עד כה מהלוואות (40%), 35% ממענק השקעה ו־25% ממקורות עצמיים.

על אף שמפעל החברה עובד בתפוקה מלאה, אין בכוחו לספק את הביקוש. לאור שימוש גובר והולך בישראל, ובעולם כולו באריזות מתוחכמות, מעריכה הנהלת החברה שגם לאחר הרחבת המפעל והגברת התפוקה יימצא שוק לתוצרתה. עד כה יוצרו כל מוצרי החברה לפי הזמנה והיא לא עבדה למלאי.

גל משווקת מוצרי אריזה לענפי המזון והכימיקלים יותר מ־60% מתצרוכת המקום.

י.ס.ק.ל. תפתח שווקים בדרום מזרח אסיה, דרום אמריקה וארה"ב

מאת דני גוב

חברת י.ס.ק.ל. [illegible] בשווקים חדשים כמו ארה"ב, דרום אמריקה ודרום מזרח אסיה. החברה מתכוונת לפתוח ב־18 החודשים הקרובים שווקים חדשים ולהקים נציגויות חדשות לצורך הפצת מוצריה. י.ס.ק.ל. היא חברת אחזקות, שהוקמה על ידי קציני חיל האוויר [illegible] המנהל העיסקי המרכזי שלה הוא במתן שירותים להנדסה, תכנון, פיתוח, מתקון ותחזוקה של מתקנים ומערכות שליטה ובקרה עבור מוסדות לאומיים, ורשויות צבא ובטחון ותעשיות ביטחוניות.

החברה, כך נודע, מתכוונת לנצל הזדמנויות [illegible] שותפויות [illegible] גופים מקומיים. י.ס.ק.ל. מתכוונת להקים תוך שימוש בהון הזר, חברות בנות/קשורות נוספות בתחומים גילוים כגון אלקטרוניקה, תקשורת נתונים, חקר ביצועים, הדרכה ולוגיסטיקה.

בן ציון בצלאל: העברת חגור לכרמיאל תשפר ריווחיות

מאת דני גוב

קונצרן "תעוש" החליט בימים אלה על העברת עיקר הפעילות היצרנית של חברת "חגור" לכרמיאל, זאת במסגרת מדיניות הקונצרן לפעול לתיעוש של אזורי פיתוח. באתר הקיים בבני ברק תשאר רק מחלקת השיווק והמכירות של החברה. מרבית העובדים בבני ברק יפוטרו ובכרמיאל יגויסו כ־25 עובדים חדשים, עם ההעברה. במהלך ההתארגנות המחודשת נעשו הסדרים לאפשר יציאה לגימלאות ולפנסיה מוקדמת של כמחצית העובדים המשתתפים.

בן ציון בצלאל, מנכ"ל תעוש, אמר לסופר "דבר", כי שינוי זה בפעילות חגור נובע גם משיקולים עסקיים של חגור ומהצורך בהגדלת כושר הייצור של החברה במטרה לשמור על ריווחיות נאותה.

חגור מייצרת מוצרים צבאיים ואזרחיים מבדי ברזנט.

סופר "דבר" מציין, כי מחזור המכירות של חגור אשתקד היה 5.7 מיליון דולר, מתוכם 3.7 מיליון דולר יצוא. החברה העסיקה ב־1986 160 עובדים.

כדאי יותר להשקיע במניות בישראל מאשר בארצות הברית

מאת מאיר תדמור

כדאי יותר להשקיע בבורסה של תל־אביב מאשר בבורסה של ניו יורקשמאחר שבישראל פטורים רווחי ההון ממס – כך עולה ממחקר שערכה קבוצת רואי חשבון ממשרד אנדרסון בבריטניה.

המחקר שהקיף 11 מדינות מתועשות מעלה שרק באוסטרליה ובבריטניה מס רווחי הון על השקעה במניות לתקופות ארוכות של יותר משנה הוא גבוה במיוחד. מערב גרמניה ויפן פוטרים ממס השקעה ארוכת טווח. אך הגילוי המעניין ביותר הוא זה, שלמעשה, לאחר הרפורמה במס בארה"ב, הועלו שם שיעורי המס על רווחי הון מהשקעות במניות.

עד לפני הרפורמה היה שיעור המס המירבי על רווחי הון 20%, השנה המס על רווחי הון מהשקעות אלה לטווח קצר (פחות משישה חודשים) הוא 38.5% ומהשנה הבאה, כתוצאה מהחוק החדש הקובע מיסוי רווחי הון כהכנסה, יהיה המשקיע בארה"ב חייב במס על רווחי הון מהשקעות, על פי דרגת המס המתחייבת מהכנסתו הכוללת.

כך איפוא הפך מעוז הקפיטליזם, לפוגע בתמריץ העיקרי של המשקיע הבודד להמשיך ולהשקיע, בניגוד למגמה הכלל־עולמית המקילה על המשקיעים בתחום המיסוי על רווחי הון מהשקעות במניות בבורסה.

החל מה־1 בינואר 1988 יהיו רווחי ההון בארה"ב חייבים במס ככל הכנסה רגילה וגובה המס ייקבע כאמור, על פי דרגת המס של בעל ההכנסה.

מן המחקר עולה שבבלגיה, איטליה, יפן והולנד פטורים רווחי הון מהשקעות במניות בבורסה ממס. בקנדה שיעור המס המירבי (לאחר שישה חודשים) הוא 17.5%, בצרפת – 16%, בבריטניה 30%, בגרמניה אחרי שישה חודשים הרווחים פטורים ממס, אולם רווח שנוצר ומומש בפחות מתקופת המינימום מתחייב במס של 56%. בשוודיה מי שמחזיק בהשקעתו פחות משנתיים מתחייב במס בשיעור 45% ולאחר שנתיים ב־18%.

שיעור המס על רווחי הון הגבוה ביותר נהוג באוסטרליה 50.25% למי שמחזיק בהשקעתו פחות משנה. בארה"ב כאמור, המס על רווחי הון מהשקעות במניות לתקופה של פחות מחצי שנה הוא 38.5%, ולמחזיקים לתקופות ארוכות יותר 28% והחל מהשנה הבאה מצטרפים רווחים אלה להכנסתו של כל משקיע.

עמידר החברה הלאומית לשיכון עולים בישראל בע"מ
סוקולוב 11 הרצליה

לכבוד
בית המשפט השלום, רח' הס 20, פ"ת

התובעת: הנ' עמידר החב' הלאומית לשיכון עולים בע"מ
הנתבעים: מלקין מנדל ושפרה האילנות 16/1 כ"ס ת.א. 1591/87
כחם סעידה מנדל 6/1 רעננה ת.א. 1592/87
נתנבאום מיטל ושנה קליפורניה מצקין 24/1 כ"ס ת.א. 1588/87
איצקוביץ ליובה בורדאו 27/1 כ"ס ת.א. 1590/87
סבי אלפונס גאולה 4/2 רעננה ת.א. 611/87
זבאלי כידיה מנדל 11/1 רעננה ת.א. 1610/87
פילים יעקב ורבקה המלך שלמה 8/5 כ"ס ת.א. 1608/87
רבילה רחל ומשה לוי אשכול 18/8 כ"ס ת.א. 1607/87
מתתיהו חיים האביגיל הפץ חיים 1/23 רעננה ת.א. 1606/87

האיל ועמידר בע"מ הגישה לבית משפט השלום בפ"ת תובענה נגדכם כמפורט בכתב התביעה. המצורף בזה הנכם מוזמנים להגיש כתב הגנה תוך 30 יום מיום שהוצא לכם הזמנה זו להתייצב למשפט ביום 28.10.87 בשעה 08.30 לפני הצהריים לנתבעים 1־4 ולנתבעים 5־9 למשפט ביום 11.11.87 בשעה 08.30 לפני הצהריים.

ויש לכם שאם תגישו כתב הגנה ולא תתייצבו למשפט כיום האמור בהזמנה יינתן באותו יום פס"ד שלא לפניכם אך לפני היום, שנקבע למשפט והזמנה להתייצב תבוטל.
בית המשפט

וול סטריט / שולה פרומר

עדות נורת' חיזקה את שוק המניות

שמועות על רכישות צפויות מופצות בנדיבות

ממצב של חוסר יכולת החלטה וחוסר כיוון בעל משמעות – פורץ שוק המניות לעבר שיא חדש שנכבש ביום ד', יום המסחר השלישי של השבוע.

עליות חזקות בסקטור הנפט, פעילות ניכרת בעדשה השמועות סביב מניות מטרה, שוק אגרות חוב חיובי, יציבות דולר ניכרת בשוקי המטבעות, כל אלה תורמים לסך הכל של העליות החזקות.

מעניין להזכיר בהזדמנות זאת דעה נוספת של פרשן ידוע בוול סטריט הטוען שעדותו של אוליבר נורת' לפני הקונגרס ותעשיית "הגיבור האמריקאי הלאומי" מסביבו, תורמים נדבך חיובי לשוק המניות. יש המנסים לערוך משוואה הפוכה בין הפרשה הנוכחית לתגובת השוק בתקופת פרשת ווטרגייט. בתקופה המדוברת ירד מדד הדאו ג'ונס ב־45% מרמה של 1051.70 ב־11 בינואר 1973 עד ל־577.60 ב־6 בדצמבר 1974. בכל מקרה – מסבירים התומכים – עליות השבוע החולף הן בעיקרן עליות טכניות וקשה לקשר אותן עם עדותו של "אולי".

המלצות חברות ברוקרים הביאו לעליות חזקות במניות הנפט ובאלו המתקשרות לסקטור. מחיר הדלק הגלמי מאמיר ומגיע השבוע לרמה של 21 דולר לחבית, לראשונה מאז ינואר 1986, (עליות במניות פיליפס, פטרוליום, האליברטון, יונוקל, אטלנטיק ריצ'פילד, בריטיש פטרוליום). מדד מניות הבורסה האמריקאית (הבורסה הקטנה מהבורסה הניו יורקית ולה מדד משלה) מגיע לשיא חדש – 344.45 מהסיבה הפשוטה שמרכיביו העיקריים הם מניות האנרגיה.

פעילות ניכרת בתעשית ספקולציות ה"טייק אובר" ואינדיקציות חיוביות באשר לפרסומי רווחי סוף הרבעון השני הם גורמים היזמים לשוק. ריכוז של עניין מסביב למועמדים לרכישה ששמועותיהם מופצים בנדיבות רבה בוול־סטריט, קיים בעיקר מסביב חברות תעשיות הצעצועים כמו גולדן נגט. באלי ועוד, השבוע החולף היה חיובי במיוחד והעליה בחוזי המסחר מעודדת את הענף הגבוה.

צפוי גידול ניכר בסחר עולמי בדשנים

מאת יוסף מיכלסקי סופר "דבר"

חקר שנערך לאחרונה חוזה כי צפוי גידול ניכר עד שנת 1991 בסחר הימי העולמי של דשנים גלמיים, דשנים בעיבודים חלקיים ומוצרים מוגמרים. השינוי בהרכב המוצרים בסחר העולמי של דשנים ישפיע במידה ניכרת גם על הספנות. בניגוד למוצרי צובר אחרים, הסחר הימי העולמי של דשנים עשוי לגדול בין השנים 1986 ו־1991 בכ־18 אחוז מ־120.9 מליון טון ל־142.8 מליון טון ב־1991. הביקוש להובלה ימית של דשנים עשוי לגדול מ־608.4 בליון טון ב־1986 ל־751.8 בליון טון ב־1991, גידול בשיעור 23.6 אחוז. הביקוש להובלה יגדל בשיעור מהיר יותר משיעור הגידול בכמות המובלת עקב השינוי בדפוסי הסחר והרכב המוצרים שיובלו.

מועדוני משקיעים בארה"ב ישקיעו בבורסה בת"א

מאת מאיר תדמור

שני מועדוני משקיעים בארה"ב יגדילו את השקעותיהם במניות הנסחרות בבורסה בתל־אביב, בעקבות ביקור פרטי שערך אחד ממארגני המועדון של שיקאגו בארץ וכין היתר ביקר באולמות המסחר בבורסה.

בארה"ב מקובלת התארגנות של משקיעים במסגרת של מועדון, להשקעה משותפת, בחברה, הון סיכון, השקעה בקומודיטים ובבורסות מעבר לים. בארה"ב פועלים שני מועדוני משקיעים המורכבים מ־30־25 משקיעים כל אחד, שהתארגנו כדי להשקיע במשותף בבורסה בישראל. ייעוץ ההוראות קניה ומכירה מבוצעות באמצעות שלוחה של בנק ישראלי בניו־יורק המעודד סוג זה של התארגנות לצורכי השקעה משותפת בארץ.

המשקיע, חבר מועדון המשקיעים של שיקאגו שביקר לאחרונה בארץ סרב לגלות את היקף ההשקעה, אף כי הסכים לומר שמדובר בסדר גודל של מאות אלפי דולרים וכי פיזור ההשקעה הוא על פני 50 מניות הראויות להשקעה לטווח ארוך.

המשקיע קבל על מיעוט המידע שהוא וחבריו מקבלים ועל האיחור הרב בהגעתו. הוא ביקש לבדוק אפשרויות לקבלת מידע תקיף יותר ומעודכן כמקובל במועדוני משקיעים, המשקיעים בבורסות האמריקאיות ובבורסות זרות אחרות.

לשאלת סופר דבר על הכדאיות בהשקעה בישראל השיב המשקיע, כי עד כה היו ההשקעות כדאיות לפי קנה מידה אמריקאי שמרני, אבל כדי להגדיל את מעורבותם הם זקוקים לקשר ומידע יציב ואמין. לשאלה נוספת אמר נציג המועדון כי כמעט כל חברי המועדון הם יהודים, אף כי יש גם לא יהודים הסבורים שהשקעה בארץ הקודש חייבת להיות טובה, וכך גם אנו סבורים, אמר.

נכסי קרנות הנאמנות ביוני – 3.314 מיליארד שקל

מאת מאיר תדמור

סך כל נכסי הקרנות במחצית הראשונה של 1987 הגיע ל־3.3 מיליארד שקל (2,060 מיליוני דולר), כך עולה מסיכום של חברת הייעוץ מיטב.

נכסי הקרנות גדלו במהלך המחצית הראשונה של השנה ב־42.6% נומינלית שהם גידול ריאלי של 32% (עליית מדד של 8%).

העליה הגדולה בנכסי הקרנות מקורה בתשואה הגבוהה שהגיעה בממוצע ל־16.7% והגורם השני זרימת כסף חדש בחודשים ינואר־אפריל. מתוך חצי מיליארד דולר שהתווספו לקרנות נבעו 170 מיליון מעודף תשואה ו־330 מיליון דולר מזרימת הון חדש.

שוק אפור / דן שלם

המלווים רוצים לתת אשראי דולרי

בשוק הכספים שררה השבוע רגיעה כאשר השמועות על פיחות אפשרי הביאו לעניין של מלווים במתן אשראי דולרי, ולניגוד אינטרסים עם הלווים. שיעורי הריבית הצמודה נטו לרדת וזאת למרות מחסור מסוים בהיצע כסף צמוד. בנכיון שיקים שררה יציבות עם נטייה לסלקטיביות יתרה בבחירות השיקים לניכוי.

במערכת הבנקאית אין מצפים בשלב זה להורדת ריבית הפריים והבנקים ממשיכים לתת אשראי לכל. רק בנפח הערבויות חל באחרונה צמצום מסוים.

בשוק האפור מעריכים שהריבית הצמודה תשמור על יציבות, בעוד שהריבית השקלית תרד במקרים בהם ניתן לראות במנכי השיק סיכון אפסי. העניין בהלוואות דולריות עשוי לגדול, אך גם כאן מעריכים שבשל הירידה בתשואות מניות ההסדר הרי שעורי הריבית ישמרו על יציבות ואין לצפות שיהיה מי שמוכן לשלם יותר מ־15% על הלוואות קצרות.

תופעה מעניינת שבלטה השבוע היתה שלמרות הנפקת התק"ם הקיבוצים ממשיכים ללוות בשוק והם מעוניינים בעיקר בהלוואות דולריות ב־14%. הבעיה היא שאם מציעים ערבות קרן התק"ם הרי המלווים מוכנים לתת לחצי שנה בלבד, עקב חשש מפיחות, ואילו הלווים מעוניינים בהלוואה לשנה.

בעת ציפיות לפיחות, יש ניגוד אינטרסים בין לווה למלווה לגבי זמן פרעון ההלוואה, כאשר כנגד ערבות בנקאית נוטים לתת הלוואות גם לשנה.

תופעה נוספת שבולטת כיום בשוק הכספים היא ניצול ערבויות בנקאיות על ידי גופים שונים גם כאשר אינם זקוקים מידית לאשראי. הסיבה לכך היא שעד לפני כחודשיים נתנו הבנקים ערבויות ללא הגבלות, אך באחרונה חל צמצום מסוים בנפח. וגופים רבים מעדיפים לנצל ערבויות בנקאיות, כדי להשיג מימון בשוק האפור שהוא יקר יותר, אך בשל החשש של נפח הערבויות הם מעדיפים להיות בצד הבטוח. בעבר, הקפאת ערבויות גרמה להקפאת פעילות בעיקר בתחום הדולרי.

בתחום נכיון השיקים מדובר על קשיי גביה שהתגלו אצל שני פעילים מרכזיים בשוק בהיקף של מעל מיליון ש"ח, כאשר הענפים בני סיכון כיום הם טקסטיל וענפי צריכה, וכאן נדרשים בטחונות מיוחדים.

עמילי המכס מלווים ללקוחותיהם לשם מימון מסמכי יבוא או שחרור טובין במכס, בריבית שנעה השבוע בין 3.75 ל־4.75 אחוז, זאת לעומת שעורי ריבית של 3.5–5 אחוז בממוצע בשוק.

מבצע בנק המזרחי "נכיון קיץ" בריבית של 2.5 אחוז לא השפיע עד כה במיוחד, כנראה עקב מגבלות התוכנית לגבי סכומים מרכזים ופיזור השיקים (סכומים וזמני פרעון). המלווים העיקריים בתחום זה הם עמילי המכס, חברות מסחריות, חברות שגייסו הון בבורסה, חברות כמו אליאוף, החברה לישראל שלה מסלקה פנימית גדולה, ומלכ"רים הפעילים בעיקר בתחום הדולרי והצמוד.

לגבי הפקדונות הצמודים הרי בבנקים קטנים שילמו מעל 7.5% (ובממוצע משלמים ל־5 שנים 7 – 7.5%, המלווה משלם בין 10 ל־11 אחוז).

מעריכים כי יש סבירות לירידה קלה בשעורי הריבית הצמודה, כאשר המדדים הנמוכים בעתיד לא נלקחו בחשבון, והיצע מצומצם מצד חברות הביטוח עדיין אינו משפיע. נראה כי לטווח ארוך מ־10 שנים עשויה הריבית לעלות במקצת.

סוג ההלוואה	התקופה	הריבית	הבטחונות
הלוואה שקלית	עד שנה	פריים + 0.7 אחוז	ערבות קונצרן
הלוואה שקלית	עד שנה	פריים + 0.5־0.25 אחוז	ערבות בנק
נכיון שיקים	עד 90 יום	5 – 3.5	מימסרי שיקים עם פיזור רב בסכומים ובתקופה
הלוואה צמודה	5 שנים	7 – 7.5 אחוז (7.6)	פקדונות בנק
הלוואה צמודה	10 שנים	7.8–8 אחוז	פקדון בנק
הלוואה צמודה	15 שנים	8 אחוז	
		ריבית למלווה	פקדון בנק
הלוואות דולריות	עד שנה	14־15 אחוז	ערבות בנק/לעתים גם
		מלווה 13	ערבות גוף קיבוצי
הלוואות במ.ג.	עד 3 שנים	8.6־9 אחוז	ערבות בנק
אשראי בבקאי מסחרי	ללא הגבלה	פריים 0.6 – 1 אחוז	בטחונות שונים
אשראי בבקאי פרטי	תלוי בתקופת הסכון	פריים 1 עד פריים + 1.25	תכניות הסכון

גם אם יסגרו כל מספנות מערב אירופה עדיין ישאר עודף כושר ייצור בעולם

מאת יוסף מיכלסקי

בקונפרנס השנתי של מספנות מערב אירופה, שנערך בבדמן, טען היו"ר שגם אם כל מספנות מערב אירופה יסגרו באופן מידי, עדיין ישאר עודף קיבולת בנ"ה במספנות העולם. עודף הקיבולת בספנות העולם מגיע כיום ל־4.5 מליון טון לפחות שבמספנות מערב אירופה צימצמו את קיבולת הבניה שלהן מ־9 מליון טון ב־1975 ל־3.5־3 מליון טון כיום. תפוקת המספנות של מערב אירופה ירדה ב־1986 ב־10 אחוז והסתכמה ב־2.6 מליון טון, ההזמנות החדשות הסתכמו ב־2.1 מליון טון. כ־75 אחוז מתפוקת המספנות ב־1986 היתה מהמספנות במדינות המתועשות ויתרת התפוקה ממדינות "מתועשות חדשות". מבין המדינות המתועשות תפוקת המספנות של יפן מגיעה ל־55 אחוז מהסה"כ העולמי הלקה מגיע ל־41.9 אחוז.

שערי מטבע חוץ ביום 15.07.87

המטבע	השינוי	בנקנוטים – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	+0.004	1.57	1.64	1.57	1.64	1.57	1.64	1.6030	1.6230	1.6050	1.6250	1.6020	1.6222	1.6130
1 מארק גרמני	-0.001	0.85	0.89	0.85	0.89	0.85	0.89	0.8676	0.8784	0.8690	0.8798	0.8668	0.8777	0.8724
1 ליש"ט	+0.004	2.52	2.64	2.54	2.66	2.54	2.66	2.5844	2.6166	2.5864	2.6187	2.5827	2.6152	2.6028
1 פרנק צרפתי	—	0.25	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2602	0.2634	0.2611	0.2643	0.2603	0.2636	0.2621
100 ינים יפאניים	—	1.04	1.08	1.04	1.09	1.04	1.09	1.0602	1.0734	1.0611	1.0744	1.0595	1.0728	1.0677
1 גולדן הולנדי	—	0.75	0.79	0.75	0.79	0.75	0.79	0.7707	0.7803	0.7722	0.7818	0.7701	0.7798	0.7752
1 פרנק שוויצרי	—	1.02	1.07	1.02	1.07	1.02	1.07	1.0414	1.0544	1.0433	1.0563	1.0390	1.0521	1.0473
1 כתר שוודי	—	0.24	0.25	0.24	0.26	0.24	0.26	0.2491	0.2522	0.2495	0.2524	0.2489	0.2521	0.2505
1 כתר נורבגי	—	0.23	0.24	0.23	0.24	0.23	0.25	0.2372	0.2401	0.2376	0.2406	0.2371	0.2401	0.2386
1 כתר דני	—	0.22	0.23	0.22	0.24	0.22	0.24	0.2286	0.2315	0.2288	0.2316	0.2284	0.2313	0.2298
1 מארק פיני	—	0.35	0.37	0.35	0.37	0.35	0.37	0.3581	0.3625	0.3582	0.3627	0.3574	0.3619	0.3600
1 דולר קנדי	—	1.19	1.24	1.19	1.25	1.19	1.25	1.2126	1.2277	1.2148	1.2299	1.2119	1.2272	1.2212
1 דולר אוסטרלי	+0.007	1.05	1.16	1.09	1.18	1.10	1.17	1.1328	1.1470	1.1332	1.1473	1.1303	1.1445	1.1418
1 ראנד דרא"פ	+0.001	0.51	0.61	0.47	0.79	0.49	0.69	0.7807	0.7904	0.7804	0.7902	0.7795	0.7891	0.7842
10 פרנקים בלגיים	—	0.41	0.43	0.41	0.43	0.40	0.43	0.4160	0.4212	0.4189	0.4242	0.4174	0.4226	0.4207
10 שילינגים אוסטריים	-0.001	1.21	1.26	1.21	1.27	1.21	1.27	1.2331	1.2485	1.2346	1.2500	1.2334	1.2490	1.2408
1000 לירטות איטלקיות	+0.001	1.17	1.23	1.17	1.25	1.18	1.26	1.1987	1.2136	1.1983	1.2133	1.1997	1.2148	1.2064
1 "אקי" (ECU)	-0.001	—	—	—	—	—	—	1.8011	1.8236	1.8030	1.8255	—	—	1.8120
1 דינר ירדני	+0.010	4.43	4.70	4.55	4.84	4.56	4.88	—	—	—	—	—	—	4.5971
10 לירות לבנוניות	—	—	—	0.09	0.10	0.08	0.11	—	—	—	—	—	—	0.0969
1 לירה מצרית	+0.002	0.65	0.69	0.72	0.76	0.66	0.72	—	—	—	—	—	—	0.7825

חברות דלק מונעות הרפורמה כדי לשמור על כיסוי העלויות

מאת יוסף מיכלסקי, כתב „דבר" בחיפה

„חברות הדלק הפועלות בקרטל מבקשות לשמור על המצב שבו הובטח להם כיסוי עלויות וצירוף רווחים, והן פועלות בכל הדרכים העומדות לרשותן כדי לסכל את ביצוע הרפורמה" - דברים אלה כלולים במכתב ששלח אתמול שר האנרגיה והתשתית משה שחל אל יו"ר ועדת הכספים של הכנסת ח"כ אברהם שפירא.

השר דחה במכתב את פניית ח"כ שפירא להימנע מלהפעיל את הרפורמה במשק הדלק באוגוסט הקרוב עד לבירור הנושא בפני הוועדה. משה שחל טוען, כי ועדת הכספים כבר דנה בנושא בנובמבר אשתקד ואף בירכה על ביצוע הרפורמה. הוא הביע תמיהה על כוונת הוועדה לדון שנית בנושא זה.

במכתב הודגש, כי הרפורמה נעשית בתיאום עם משרד האוצר, וכי כל דחייה בביצוע משמעותה גרימת נזקים מיותרים למשק. שר האנרגיה והתשתית ציין, שעל פי תקנות הכנסת החלטות ועדות הכנסת הן בגדר המלצות בלבד, וכי על פי חוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה, הכנסת אינה רשאית להתערב בצעדים מינהליים של הממשלה.

הדיין פסק להפריד בני הזוג וקיבל מכות נאמנות מהבעל

(ע). - שלמה בורוכוב בן 57 נדון אתמול לשנתיים מאסר בפועל ולשנה מאסר על תנאי בבית המשפט המחוזי בירושלים, לאחר שהורשע בתקיפת דיין בבית הדין הרבני בירושלים, ובאיומים עליו.

באוגוסט 1986 פסק בית הדין הרבני, שאחד מדייניו היה הרב אהרן כהן, שיש להפריד בין בורוכוב לאשתו. כשבא כהן למחרת לבית הדין, צעק בורוכוב לעברו וקילל אותו, דחף את הרב והיכה אותו.

הדיין נמלט לחדרו, אך בורוכוב דלק אחריו, פרץ את דלת לשכת הדיין והמשיך להפליא בו את מכותיו. עובדי בית הדין הרבני חשו להציל את הדיין מידיו של בורוכוב. הם הצליחו להפריד ביניהם ומסרו את בורוכוב לידי המשטרה.

שופט בית המשפט המחוזי בירושלים ד"ר יעקב צמח קבע, כי יש לראות בחומרה יתרה תקיפת בעלי תפקידים שיפוטיים. „טובת הציבור מחייבת שיובטח לבעלי תפקידים למלא את חובתם ללא מורא ופחד. לכן יש מקום להחמיר בעונשם של תוקפים למען יראו וייראו", אמר.

„הנאשם התכוון לירות באקדחו אך ספק אם רצה לגרום למוות"

(ע). - 10 שנות מאסר בפועל נגזרו אתמול על דאנקלוד חביב, שהורשע בכך שירה למוות באברהם קלנדרוב, בעל מפעל קונפקציה בתל אביב, בשל חוב כספי.

חביב, בן 35 מתל אביב, סייע לאשתו, בעלת מפעל לייצור שמלות, בגביית חובות. ב־25.9.86 לפנות ערב, הגיע הנאשם למפעל הקונפקציה של המנוח ברח' עמק יזרעאל בתל אביב, כדי לגבות תשלום חוב בסך כמה אלפי דולאר.

האירועים במשרד שוחזרו בעדויותיהם של כמה מעובדי המפעל. התברר, כי הוויכוח על החוב התלהט, ובשלב מסויים ביקש המנוח לסגור את המפעל ולצאת. בדרכו לדלת משך עמו בעדינות את הנאשם, אך הלה השתחרר מידיו, חזר לחדר ואמר: „אינני יוצא מפה עד שתשלם את החוב".

קלנדרוב איים, כי יקרא למשטרה, ובשלב מסויים איבד הנאשם את עשתונותיו, שלף אקדח, רדף אחריו וירה את היריה הקטלנית.

השופטים חנה אבנור, ישראל גלעדי ויוסף גולדברג קבעו, כי אין ספק שהנאשם התכוון לירות באקדחו. עם זאת נאמר בהכרעת הדין, כי במקרה הנדון קיים ספק, אם אמנם היה בכוונת הנאשם לגרום למותו של המנוח. „אילו גמלה בליבו ההחלטה לקטול את המנוח - היה מממש את החלטתו, שהרי נותרו באקדחו 6 כדורים, והוא היה ממשיך לירות לעברו", נאמר בהחלטה.

קלינאי התקשורת - לעיצומים

מאת דנה הרניק, סופרת „דבר" לענייני בריאות

החולים הסובלים מבעיות שמיעה, קשיי דיבור ותקשורת ימצאו את עצמם החל מיום א' הקרוב ללא טיפול מסודר בעקבות העיצומים שינקטו קלינאי התקשורת בכל בתי החולים הממשלתיים ובמוסדות ממשלתיים אחרים, המספקים את הטיפולים.

קלינאי התקשורת דורשים ממשרד הבריאות לשפר את שכרם, שנע היום בין 200 ל־400 ש"ח לחודש במשרה מלאה. שכרם נופל משכר יתר העובדים במערכת הבריאות וכן משכר עמיתיהם המועסקים במערכת החינוך והרשויות המקומיות, ומדורגים בדירוג של מורים.

כל הגורמים המוסמכים במערכת הבריאות מודעים לבעיה, אך עם זאת שכרם לא שופר בשנים האחרונות. ככל הנראה, הסיבה לכך היא שקלינאי התקשורת במערכת הבריאות הממשלתית מונים 60 עובדים בלבד ואינם מהווים קבוצת לחץ.

קלינאי תקשורת הם אקדמאים ומומחים בתחום עיסוק הייחודי. באחרונה הם הצטרפו לארגון עובדי בתי החולים הממשלתיים ומיוצגים עכשיו על־ידי הוועד הארצי של ארגון זה. מקור בוועד הארצי מסר ל„דבר", כי בשלב ראשון יהיו שיבושים בשעות הטיפול שנותנים קלינאי התקשורת, והעיצומים עלולים להביא עד להשבתה כללית של השירות במוסדות הממשלתיים.

קו המתח העליון מתחנות הכוח בחדרה לצפון הארץ זוכה בימים האחרונים למקלחת של מים מזוקקים, וזאת כדי להיפטר מהמליחות שדבקה במבודדים (צילום: כפיר מאיר)

ביה"ח בצפת מקים יחידת הוצאה לפועל

(ע). - בית־החולים בצפת הקים יחידת גבייה, שתפקידה לדאוג לגביית דמי האשפוז מציבור החולים שקיבלו שירותים בבית־החולים ולא פרעו את חובם או לא הביאו התחייבות רפואית מקופת־חולים.

„יש לנו בעיות כספיות קשות, בעיקר בגלל אי־תשלום חובות הציבור, ואם לא נפעל לגביית הכסף, פשוט נתמוטט", אמר אמרכ"ל בית החולים אילן לקוש.

נמסר, כי מעתה תהיה הקפדה רבה יותר על גביית הכספים מייד עם אשפוזו של החולה. אנשים שיגיעו ללא התחייבות או כסף מזומן - לא יקבלו מכתב שחרור ויינקטו נגדם צעדים שונים.

צו הוצאה להורג לכלב „רמבו" שנשך 7 אנשים

(ע). - צו־הוצאה להורג של כלב הזאב „רמבו" ניתן אתמול בבית משפט השלום בחיפה, לבקשת לשכת הבריאות המחוזית בחיפה. הכלב „הורשע" בנשיכת שבעה אנשים.

סגן הרופא המחוזי בלשכת הבריאות ד"ר ש. רישפון טען בפנייתו לבית־המשפט, כי הכלב „רמבו", השייך לסמי עשור, נשך במרוצת השנה האחרונה שבעה אנשים שונים. משרד הבריאות ביקש את הוצאתו להורג של הכלב, בהסתמכו על פקודת הכלבת משנת 1934.

בני משפחת עשור נדהמו לשמוע על הצו שניתן להוצאתו להורג של הכלב, הנמצא ברשותם מזה כשנתיים וחצי.

החינוך הדתי: התלמידים האתיופים מפירים האיזון העדתי בבתי הספר

מאת יעל פישביין, כתבת „דבר" לענייני חינוך

מערכת החינוך הדתי מתקשה לקלוט את כל התלמידים האתיופים, ובמספר מקומות הועברו תלמידים אתיופים לבתי ספר חילוניים, מכיוון שקליטתם בבתי ספר דתיים איימה להפר את האיזון העדתי בבתי ספר אלה. כך טוען יעקב הדני, מנהל החינוך הדתי במשרד החינוך, בפני מורים מאשקלון במהלך דיון על בעיית קליטת אתיופים.

לדברי הדני, קליטת האתיופים מעוררת קשיים הן מבחינה דתית והן מבחינה עדתית. הדני ציין, כי האתיופים נאלצים לוותר על כמה ממנהגיהם הדתיים ועל מסורת בית הכנסת שהביאו אתם. הוא הוסיף, כי גם קשה לקלוט אתיופים במספר גדול מכיוון שהדבר גורם להפרת האיזון באוכלוסיה.

בעפולה הועברו האתיופים לבתי ספר חילוניים ביוזמת ראש העיר שבריה עלי, שטען כי „הדתיים כבר קלטו מספיק אתיופים", ואילו בנצרת, הקים בית הספר הדתי המקומי „שלוחה־קלט" לאתיופים בלבד, בגלל מספרם הרב במקום. שלוחה זו פורקה, לאחר שקמה מחאה על „מדיניות האפרטהייד" של בית הספר. לאחר המחאה הועברו עשרות תלמידים אתיופים למוסדות חינוך חילוניים.

מורי אשקלון מחו בפני הדני על כך, שהחינוך הדתי המקומי מסרב לקבל אתיופים מוכשרים בטענה שאינם עומדים בדרישות הלימודיות. הדני השיב, כי כנראה לא יהיה מנוס מהקמת כיתות מיוחדות לאתיופים בבתי ספר תיכוניים דתיים עירוניים. לדבריו, עליית הנוער דוחה תלמידים אתיופים ממוסדותיה, ועל בתי הספר התיכוניים הדתיים להיערך לקליטתם.

ראש עליית הנוער אורי גורדון הגיב, כי הימנעות עליית הנוער מקליטת האתיופים נובעת מקיצוץ תקציבים, ולא מחוסר רצון להתמודדות עם נוער אתיופי.

חברה מוכרת לבנייה קרקע חקלאית בראשל"צ

מאת דני צדקוני סופר „דבר" בדרום

חברת מקרקעין תל־אביבית מוכרת בראשון לציון מגרשים, המסווגים כקרקע חקלאית, והסיכויים שמעמדם יוחלף לשטח המותר בבנייה - קלושים ביותר.

כמה מרוכשי המגרשים הגיעו באחרונה לעיריית ראשון־לציון כדי לבקש היתרי בנייה. הם נדהמו לגלות, כי העירייה מנועה מלהוציא אישורים אלה, מאחר שמדובר בקרקע חקלאית.

בתשובה לשאלת סופר „דבר" אמר דובר העירייה, כי הוא מציע לכל מי שעומד לרכוש קרקע בתחום שיפוטה של ראשון לציון לבוא ולברר מבעוד מועד את מעמדה החוקי במחלקת מהנדס העיר.

קוברסקי: עובדי המדינה נאלצים להונות בגלל העיוותים במנגנון

(עש"ת, למ"מ). - „המנגנון הציבורי סובל ממערכת שלמה של עיוותים ונהלים הגורמים להשפלה של עובדי המדינה, הנאלצים לבצע מעשים שלא ייעשו כדי לזכות בפיצוי הולם לעבודתם". דברים אלה אמר אתמול חיים קוברסקי, מי שהיה מנכ"ל משרד הפנים ומשמש כיום יו"ר הוועד הציבורי לבדיקת שירות המדינה, ביום עיון בנושא הביקורת הפנימית בשירות הציבורי, שנערכה מטעם משרד הכלכלה והתכנון ונציבות שירות המדינה.

קוברסקי טען, כי קרנות ההשתלמות הפכו לשירות הסעות וטיולים של עובדי מדינה לחו"ל. הוא תקף את „שנת שבתון", המנוצלת לדבריו רק לשם נסיעות לחו"ל, וכן את הנוהל למלא דו"חות פיקטיביים של הוצאות רכב. לדבריו, „נוהל זה משפיל ומבזה את עובדי המדינה, בעוד שהאשם הוא במערכת המעוותת".

נציב שירות המדינה מאיר גבאי אמר, כי רמת השכלתם של רוב המבקרים הפנימיים היא נמוכה. לדבריו, יש לשפר את מעמדם ולמנוע מהמנגנון למנות כמבקרים פנימיים עובדים, ש„אין מה לעשות איתם כדי שלא יסכנו את המערכת בגילוי ליקויים שאין היא חפצה בחשיפתם".

ראש אגף הפיקוח הכללי במשרד הכלכלה והתכנון אמר, שיש להעניק חסין למבקרים הפנימיים כדי שבמקרים מיוחדים יוכלו המבקרים לצאת עם ממצאיהם אל נבחרי הציבור. בן אמר, כי המסקנות הקשות מתיקון הליקויים מביאות את משרד הכלכלה לבחינת הצעות חדשות, שלפיהן ידווח מדי כחודש על ההתקדמות בתיקון הליקויים אצל גורמים מבוקרים. המעקב ייעשה בדרך של ביקורות מתוכננות וביקורות פתע.

„הנאשם ירד לשפל המדרגה" - אמר השופט וגזר 3 שנים על קצין הבילוש

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר" בנגב

„שמרן מוכר לי כשוטר מזה כ־10 שנים. אני יודע שהוא שוטר ברמה אבריה, מסור לתפקידו ועשוי ללא חת. חבל שהתדרדר לשפל המדרגה" - כך אמר אתמול שופט בית המשפט המחוזי בבאר שבע, יהושע פלפל, בגזרו שלוש שנות מאסר בפועל על קצין הבילוש של משטרת אילת, רפ"ק אלי שמרן, שהורשע בגניבה מתוך כספת של מלון „המלך שלמה" בעיר, ביחד עם קצין הביטחון של המלון, אמיר גוטמן. על גוטמן נגזרו שנתיים מאסר בפועל.

בגזר דינו ציין השופט פלפל, כי „אף על פי שמבחינה אישית ייתכן שאין הם האנשים לענישת מאסר, יש להחמיר איתם". הוא נימק זאת בכך שהם עובדי ציבור, שמעלו באמון שניתן להם תוכלו לבצע עבירה.

שמרן בן 39, שזכה לכינוי „סמארטקי" בפי עברייני הנגב, שירת כקצין הבילוש של משטרת אילת. בדצמבר 1986 נעצר שמרן ביחד עם גוטמן בן ה־26. השניים הודו בגניבת 35,000 דולאר ותכשיטים בשווי של כ־5,000 דולאר מכספת המלון. התכשיטים הוחזרו בכספת למשטרה על־ידי בני הזוג ליס, שהמלון נמצא בבעלותם החלקית. שמרן וגוטמן הודו במעשים המיוחסים להם ואף שיחזרו את המעשה שביצעו.

השופט פלפל ציין, כי בחודשי מאסרו סבל שמרן מכך שהוחזק ביחד עם עבריינים, שבעבר כרז למיוחם, והיום חרב עליו עולמו. „אולם", אמר השופט, „אין הוא יכול להלין אלא על עצמו בלבד". פלפל ציין, כי בעבר נגזרו ארבע עד שבע שנות מאסר על עובדי ציבור שהורשעו על מעשים דומים, אולם לדבריו, היו אלה הרשעות בשרשרת של עבירות, ואילו במקרה זה היתה זו מעידה חד־פעמית.

לפרופ' דינרגור מנהל מחלקת ניתוחי לב בבית החולים

ולכל הרופאים, האחיות והצוות הרפואי

אשר טיפלו בי במסירות ובהצלחה גדולה לאחר ניתוח לב פתוח הרבה תודות מקרב לב והצלחה בעבודתכם להבאת מזור ומרפא לכל חולי ישראל.

ריצ'רד שרגא
רח' ארזיה 13 רמת־גן

לדשנים! קווי טלפון חדשים

ביום ו' 17.7.87 יוחלפו מספרי הטלפון שלנו.

המספרים החדשים:
מירכזת: 04-468111
קו ישיר נוסף
להזמנת מוצרים: 04-457158
פקסימיליה: 04-457511

שלוש הספרות האחרונות של מספרי השלוחות נשארות ללא שינוי. לקבלת השלוחה המבוקשת, חייג את שלוש הספרות הראשונות 468 ואחריהן את שלוש ספרות השלוחה.

לשרותכם כתמיד — ומעתה, עם קשר טלפוני משופר.

דשנים וחומרים כימיים בע"מ
ת.ד. 1428, חיפה 31013

למאיר בן מאיר
משתתפים בצערך בהלקח ממך
אמך ז"ל
חבריך בארגוני הקניה האזוריים

לנתן הכהן ולמשפחה
אתכם באבלכם על מות
האב ז"ל
בית דפנה

חוזרים לעתונות טובה
דבר
קרא מחר
דבר השבוע

„רוסלאון"
כמה מראשי הישוב בעתיד היו על סיפונה של הספינה שבישרה את ראשית העליה השלישית
יהודה קורן

אורי דן בעד אריאל שרון
אמיר אורן

שין בשין, סיבוב נוסף
עליזה ולך

תחנה ראשונה: הוואי
יצחק בן־נר, אמריקה 87'

הסוכנות, כמה זה בכסף?
יקיר צור

דני רובינשטיין, חני אשד, אמנון דנקנר, ישראל לנדרס, אמיר רוזנבליט, אליהו אגרס, מירי פז, מוריה אבנימלך, דרור שרביט, אוריאל ברעמי, שמעון וייס, אהוד מנור, יוני להב, עמית דובקין, ראול טייטלבאום, ידידיה סגל, דליה שרון, ישראל דליות, אמיר רותם

להשיג בכל הקיוסקים בארץ

לחברנו סעדיה קהלני
אתך באבלך במות
בתך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

הקונסוליה הצרפתית בישראל

הקונסוליה הצרפתית בתל־אביב, שבה ומודיעה שהתיירים הישראלים והזרים יכולים לקבל ויזה לצרפת באופן אישי או באמצעות סוכנויות הנסיעות.

הויזה תקפה לשנה או לשנתיים ומאפשרת שהיות חוזרות של עד שלושה חודשים בכל פעם (מחיר הויזה הוא היום 100 פר"צ שהם 27 ש"ח).

סוכני הנסיעות שמסרו דרכונים וקבלו אותם בחזרה בתאריכים שתואמו מראש עם הקונסוליה.

מזג האויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	12 - 22	בהיר
אמסטרדם	17 - 20	גשום
באונוס איירס	12 - 15	מעונן
הלסינקי	13 - 18	מעונן
הונג קונג	28 - 33	בהיר
וינה	15 - 27	בהיר
לגוס	19 - 31	בהיר
טוקיו	26 - 34	בהיר
מוסקבה	14 - 21	מעונן
יוהנסבורג	5 - 18	בהיר
ג'נבה	17 - 24	מעונן
ליסבון	18 - 25	מעונן
מדריד	18 - 30	בהיר
מונטריאול	20 - 30	גשום
ניו יורק	22 - 29	מעונן
סאן פאולו	16 - 28	מעונן
פאריס	19 - 27	מעונן
פרנקפורט	17 - 27	מעונן
ציריך	15 - 23	מעונן
ריו דה ז'נרו	20 - 34	בהיר
שטוקהולם	19 - 21	בהיר
שיקאגו	13 - 25	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל. 5102620
ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373
חיפה: דרך הים 2, טל. 384655
באר שבע: רח' האבות, טל. 35282

swissair

„תנובה" ההנהלה והעובדים במחוז תל־אביב ובמהלבת ת"א
אבלים על מותו הטראגי וללא עת של חברנו לעבודה
אברהם וורם ז"ל
ומשתתפים בצערה הכבד של המשפחה
תנובה סניף מחוזי תל־אביב
ההנהלה והעובדים

עם שרה והבנים
כואבים את מותו של חברנו
ברוך זינגר
שנפטר לאחר מחלה קשה
הלוויה בבית העלמין בקיבוץ גשר תתקיים היום, יום ה' י"ט תמוז תשמ"ז 16.7.87 בשעה 17.00.
המשפחה
וקיבוץ גשר

במלאת שנה לפטירתה תתקיים אזכרה
לאלים גיטר ז"ל
ביום שני כ"ג תמוז תשמ"ז 20.7.87 בשעה 19.00 באודיטוריום ספרית שער ציון, בית אריאלה, שד' שאול המלך 25 ת"א.
עלייה לקברה ביום שני, כ"ג תמוז תשמ"ז 20.7.87 בשעה 17.30, בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים בשער.
המשפחה

מפלגת העבודה הישראלית
לרפי סויסה
משתתפים באבלך הכבד במות
אמך ז"ל
עוזי ברעם
מזכ"ל מפלגת העבודה

לחברנו נסים יחזקאל
אתך באבלך על מות
אחיך ז"ל
חבריך
במרכז מפלגת העבודה

לוויאן דינסין והמשפחה
משתתפים באבלכם במות האם
עדנה קלב ז"ל
בית רביבים

לצבי פיכמן ובני המשפחה
איתכם באבל על מות
אברהם מילשטיין ז"ל
בית יכין

אנו מודיעים בצער על פטירת חברנו
מיכל (שמיים) הכהן ז"ל
הלוויה התקיימה ביום ד' י"ח בתמוז 15.7.87 בקבוץ גבעת ברנר.
המשפחה
ובית גבעת ברנר

דבר היום

בעד „אנטי"

שיגור המשלחת הקונסולרית לישראל הוא מסווה שקוף למזימה סובייטית. הרוסים תמיד נגדנו ויש לכך לפחות שתי הוכחות. הוכחה ראשונה: הם ניתקו את היחסים איתנו. הוכחה שנייה: הם מחרישים את הקשרים. אילו היו באמת בעדנו, לא היו ממנים לראש המשלחת פקיד, ששמו – אנטיפוב – מלמד שהוא „אנטי".

לרמה כזו, בערך, מנמיכים טיעוניהם של מתנגדי ההידברות המתהדקת, אם גם בהדרגה ובלא קפיצות־דרך, בין ירושלים לבין מוסקווה. לכל ברור שהמשלחת הקונסולרית היא רק משושה סובייטית, גלויה דיה לבחון את התגובות בישראל ובמדינות ערב וחוסרת דיה לקפלה בתום משימתה המוצהרת, אם יחליטו מיכאיל גורבצ'וב ועוזריו כי המחיר רב מההישג. לא הנכסים שבזיקת המשלחת חשובים, אלא הנבט שרכישתו היא בתהליך מתמשך ואינה מובטחת כלל, מייסודו של הערוץ הישראלי־סובייטי עד לדרג דיפלומטי ועד להכרה סובייטית בכורח לשחרר את רבבות היהודים.

יש בהחלט מקום להפגנות למען יהודי ברה"מ מול עיני המשלחת, כדי שתדווח עליהן הביתה. אין מקום להתגיית אידוהה כאן במילוי מידי של תביעות, מוצדקות ככל שהינן. הסובייטים פתוחים למיקוח ואפשר להציב עמדות תקיפות מול נוקשותם, כאשר התקיפות משתלמת. אלא שבנושאים המהותיים באמת מתמקחות מעצמות־העל מעל לראשי לקוחותיהן ובנות־חסותן באזור. משום כך אין חשיבות לשיחות אנטיפוב ועמיתיו עם מקביליהם במשרד־החוץ הישראלי ויש חשיבות מכרעת לשיחותיהם של שני עובדים ידועים במשרדי־חוץ אחרים, ג'והג' שולץ ואדוארד שווארדנדזה.

דווקא משום שישראל מסתופפת בחיק האמריקאי, אין לתמוה על שהסובייטים מבקשים להצטייר כאבירי הסורים והפלשתינאים. גם זה חלק מהמיקוח, שלא הסתיים בשיחות הפקידים מרפי ופוליאקוב. ישראל צריכה להחליט אם היא רוצה שדברה יושמע לרוסים רק באמצעות וושינגטון, או שמא יש לה גם עניינים דו־צדדיים שקידומם יושג בהידברות ישירה, כתוספת להידברות האמריקאית־סובייטית, אך לא כתחליף לה. כמו הוועידה הבין־לאומית, המשלחת הקונסולרית אינה יותר מאמצעי. אם תושג המטרה – שלום ישיר מכאן וחידוש היחסים (ושיפור היחס) מכאן – יבורך גם האמצעי.

דרוש לשונאין

מאת מאיר בראלי

מאז הוצבה בעיית כהנא בפני החברה הישראלית והממסד שלה – התרבותי והמפלגתי־השלטוני – לא נעשה דבר ולא נאמר כמעט דבר, שיש בו כדי לצמצם את השפעת האיש והלך הרוח הרעיל אשר כהנא מבטא ומגלם. הם גם פריו וגם גורם המרחיב את השפעתו המזיקה. מדובר בהלך רוח ולא בתנועה רעיונית. שטות לדבר על „כהניזם", כאילו יש לאיש אידיאולוגיה, כאילו עומד „איזם" מאחורי הבריונות. זאת לדעת: יש הבדל גדול בין דברים הנאמרים או נכתבים – בכלי תקשורת כתובים ואלקטרוניים או בנאום פומבי – שיעודם להשפיע על מי שעלול להיפגע בהלך רוח זה, והדברים שיעודם לעשות רושם טוב על הבוחלים בכהנא, בכך ובבריונות כלפי ערבים. דרושים דיבורים שונים ונימוקים שונים כשרוצים להשיג הישגים בסביבת התופעה ושונים כשרוצים לגרום הנאה למתנגדיה.

הרושם המתקבל הוא שכהנא ובריוניו דרושים מאוד לכותבים בגנותו ומדברים עליו רעות, אולם אין דבריהם מועילים להחלשת הלך הרוח שכהנא נישא על גליו. אלולא היה כהנא היה להם צורך להמציא אותו. גם בעבר ייחסו תפיסות ועמדות כמו אלה של כהנא לאנשים שלא כמו להם [illegible] כלל, אבל עמדותיהם – [illegible] – היו כאלה שקל, יחסית, לקשור אותן עם כהנא [illegible] מרצון להזדהות עם לוחמים בכוחנות, בפאשיזם ובבריונות לאומנית בעמים אחרים. גם אנחנו לוחמים, גם לנו יש מנולים משלנו. אם אין לנו, נטיל את התפקיד, המתבקש כל כך להרגשתנו הטובה, על מי שאפשר לומר עליו שהוא „כמו". מי שאלה מגיעה, אינו חושש שמא הוא מנפח את ממדי הבעיה על־ידי תיאור מופרז. הרי כדי לפגוע בכך ביעילות, נחוץ להיזהר מהפרזה בתיאור ממדי התופעה. חמור מכל הוא, כאשר מתוך רצון להאדיר את המלחמה בכהנא, מצרפים אליו אנשים שונים, שלא ברצונם, לרוב בעלי ביוגרפיה בולטת.

חייב היה להבין זאת גם רחבעם זאבי, הקרוי „גנדי" (לזכר מעשה בעת בירחת פלמ"ח). כשנשאל על שאלה לאחר נאומו, היה עליו להדר את התרגשים, את ההבדלים בין עמדתו לבין עמדת כהנא, וטוב מכל היה להתעלם משאלת הבל זו, כי גם זאבי יודע שכל עניין הטראנספר שהעלה מתחום הנשיה הוא פחות מעשי אפילו מן הוועידה הבין־לאומית. כל מה שאמר בתגובה על הטענה שהצעתו אינה מעשית כלל, הוא זה, שגם הצעות אחרות אינן מעשיות... גנדי אמר, וכך אף צוטט בתחילה, שאין כוונתו להושיב את הערבים על משאיות ולגרשם. אמר אבל לא הביא בחשבון שישפטו את דבריו וייחסו לו הצעות מן הסוג שמציע חבר הכנסת שאינו מוותר על אורחותו הורה.

אם ראה גנדי הכרח לומר את דבריו הלא מעשיים היה עליו לחפש דרך להכביד על המסלפים. היו שאמרו ש„בעצם" זה אותו הדבר ואחרים ש„בעצם" הוא מתכוון למה שכהנא אומר. מכאן ההשוואה בין השניים, המחמיאה מאוד לכהנא ועוזרת לו להיחלץ מהבדידות בדעת הקהל. אין לומר שגנדי הזמין התקפות שהוא על עצמו, אבל ודאי לא עשה די להכביד על תוקפיו, כפי שהיה עושה בודאי בתקופה אחרת, בתחום אחר. אשר לחלק ניכר מתוקפיו לא איכפת להם כל כך שיותר משהם משמיצים את זאבי הם עוזרים לכהנא, כי מבחינתם „אין הבדל", אין הבדל בין דעותיו של זאבי ובריונותם המילולית או המעשית של אנשי כ"ך.

אין אמת בהשוואה בין השניים, ממש בשם שאין אמת בהשוואה של אנשי הליכוד, התחיה וגורמים דומים, כשהם אומרים שרצ ומצפן זה „בעצם" אותו הדבר. היו שכעסו על גולדה מאיר כשאמרה בשעתו שאילו עבד אל־נאצר הזמין את לובה אליאב ולא את ד"ר גולדמן, היה זוכה לברכת הדרך ממנה. היא הבינה שיש הבדל ברור בין נאמנותו של לובה אליאב (גם אם ניתוחיו המדיניים מוטעים ומביאים למסקנות שגויות) וקלות דעתו של ד"ר גולדמן, שלחובתו שורה של מעשים המאלצים להוכיח אותו גם לאחר מותו.

יש הבדל: מוכרחים להכריז על כך ולהסביר זאת, גם לגבי רצ ומצפן וגם לגבי זאבי וכהנא.

אם רוצים להקטין את השפעתו של כהנא נחוץ להיכנס לעורם של המושפעים (רובם צעירים) ולהכות בגורמים המועילים להשפעתו. מי שלא יבין לא ישפיע. כדי לעשות רושם טוב על שונאי כהנא המובהקים, אין צורך להבין דבר, אבל רושם טוב זה אין בו כדי להועיל כלל. קהל היעד הראשון במעלה הוא אלה המסכימים עם כהנא „במידה מסוימת". נחוץ להבין מה מניע אותם ואיך לשתול בקרבם הלכי רוח טובים. כשאמרתי נחוץ להבין, „נתתי נשק" למי שירצה לטעון שאני בעד זה ש„מבין" את כהנא... מי ששותף לרצוני להיאבק בכהנא לא ייתפס לדמגוגיה כזאת. רק מי שמסתפק ברושם הטוב על שונאי כהנא פטור מהצורך ללמוד את מניעי התופעה העגומה הזאת. אני חושד בחלק מהעוסקים במלאכה הלא־מועילה הזאת ובהפגנות מדיניות אלימות למחצה נגד השלטון הישראלי שהם פועלים גם הזה. יש להם צורך להיראות דומים לעמיתיהם בחו"ל, אשר ידיעתם על הנעשה אצלנו מוגבלת בדרך הטבע.

בשנות החמישים היו הרבה הפגנות נגד הממשל הצבאי דווקא בחודשים מאי ויוני, ביולי ובאוגוסט היו הלוחמים האמיצים יוצאים לאירופה לנפוש מהחום אצלנו והכינו לעצמם תעודות הזות מסבורי־ציוניות. מישהו מהם עבר לאנטי־ציונות בחו"ל ומישהו עבר לאנטי־ציונות חריפה. אלה חזרו לגולה ואלה חזרו בתשובה.

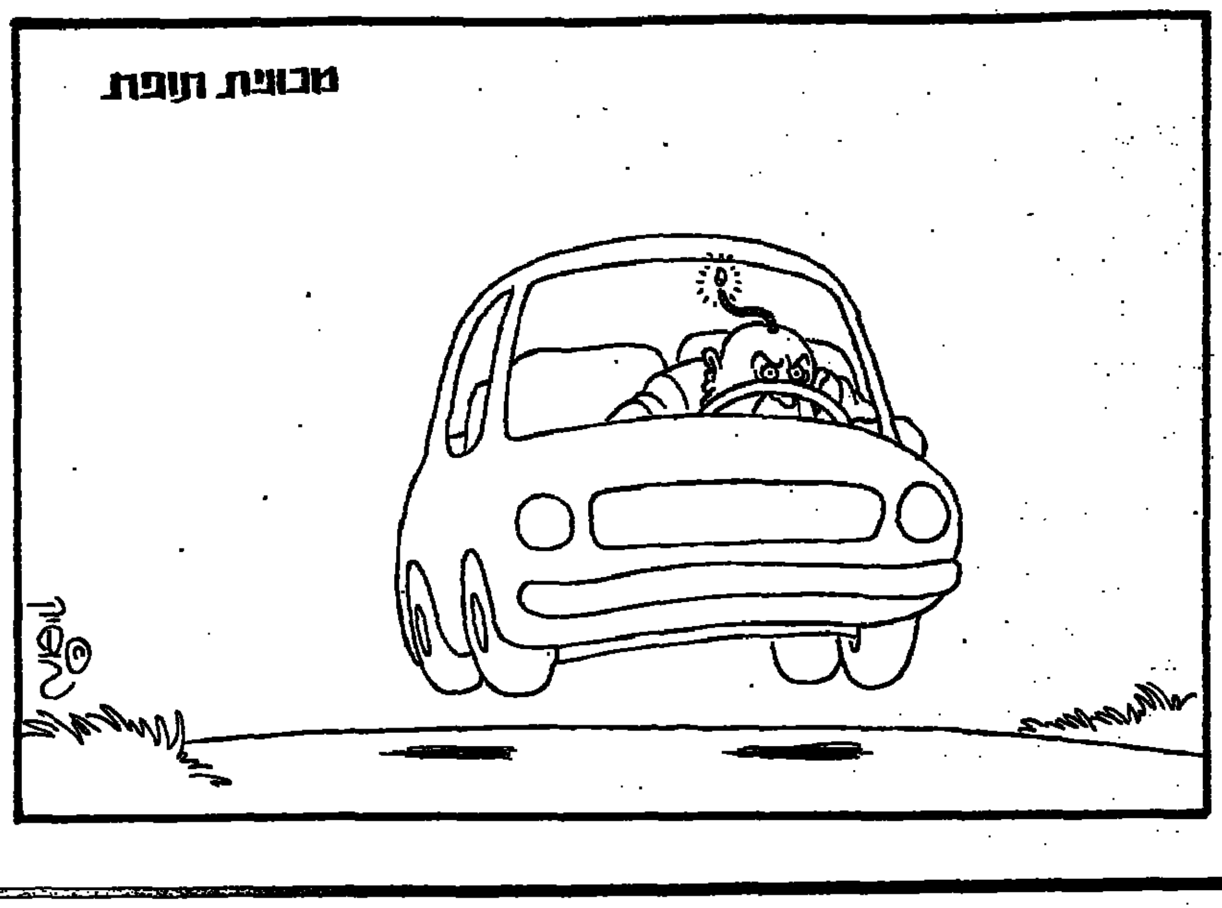

התרנגולים נגד חג־המולד

מאת אמיר אורן

צה"ל רוצה נפגעים־מינוס, לא קוסט־פלוס, אך עובדי התעשיה האווירית נוהגים כאילו גם על ספ התהום הכיוון היחיד הוא קדימה

המחלוקת על ה„לביא" מאופיינת בקטל־יתר מילולי. כל הצדדים מהלכים אימים ו„אמ"ים: אם לא תתקבל עמדתם, יהיה רע ומר, כשהמשמעות – אם גם לא הכוונה – היא לעתים שיהיה רע למר, בין מר ארנס ומר עברי ובין מר רבין ומר שומרון. מרוב שימוש בתיאורים דוגמת „מצב מסוכן ליד השער" בפי שדרני־ספורט, המתייחסים לא לפציעת כדורגלנים אלא רק לשינוי אפשרי במאזן הגולים, נשחקה השפה. כל התפתחות מתוארת כהרת־אסון והמחליט מתבקש רק לבחור לו אסון כבקשתו.

כדי לקבוע למי, בכל זאת, להאמין יותר, יש לזכור שגורלו של האיש הזועק אינו תואם בהכרח את הענין הכללי. אילו הקימו תרנגולי־ההודו שדולה לעצמם, בוודאי היו תומכיהם בממשלה מסבירים מדוע חיוני לבטל את חגי ההודיה והמולד. לא הרי פגיעה אפשרית ביוקרה ובהכנסה כהרי סכנת חיים, אומר פתגם אוקראיני ידוע המבדיל בין מארק או'קונור לבין ג'ון דמיאניוק. יש המאבד עולמו המקצועי ויש המאבד עולמו.

התעשיה האווירית היא הסוכן, לא המסתכן. הנהלתה הנוכחית קיבלה לידיה לקוח בעייתי והשתדלה למצוא דרך מיטבית להגן עליו. המשגים הגדולים של התעשיה האווירית בפרשת ה„לביא", כמו הסירוב [illegible] בעיקר גבריאל גידור ובמידה אחרת שלום אריאב, נאמנם של משה ארנס מכאן ושאול אייזנברג מכאן (אייזנברג ממשיך עתה להשלות את הממשלה שמכיוון השוק הסיני עוד תבוא ל„לביא" ישועה: דווקא מייסד התעשיה האווירית אל שווימר נודע לאחרונה כמתנגד ל„לביא" כמיושן מדי לשיווק בעת ייצורו).

אחת מסיסמאות־השיכנוע של קרת היא „עבודה עברית". הבעיה בסיסמה אינה במי שמשמיע אותה, איש־עמל בן איש־עמל, ואף לא בכך ששלוש חמישיות מהעבודה העברית על ה„לביא" היא אמריקאית. הבעיה נעוצה בעובדים ובוועד המתיימר לייצגם.

לדברי אחד העובדים, שנוהר עד נבהל ויד להתנות את השיחה בעילום־שמו, משרה הוועד אווירת־טרור סביבו. אנשיו מאיימים באלימות על זקיפים שלטעמם אינם ממהרים בפתיחת מחסום לרכבם: כעת יעדי האיום הם הקולות הפנימיים המסתייגים מה„לביא", או המשלימים עם כורח ההתייעלות וההסתפקות במועט, יחסית.

75 חברי הוועד עסוקים, רובם ככולם, בעסקנות, אומר העובד, גם אם להלכה הם משובצים במפעלים. יותר מכך הם טרודים בהנאותיהם, בין השאר כמלווי קבוצות־עובדים לימי־עיון במלונות־נופש. ספקי־שירותים לתעשיה האווירית התלוננו לא אחת, כי כדי לקבל הזמנות נאלצו לספר [illegible] הוועד. אך התמרמרותם של המתלוננים נעצרה לפני הכנסת לנקל לפירסום שמות ופרטים מזהים אחרים.

בשיחות ההנהלה עם מועצת העובדים הודפים העסקנים בגסות את נסיונות קרת לייצא לממשלה מראית־עין של אפשרות קיצוץ בעלויות ה„לביא". כשביקש מהם לוותר על עשירית משכרם, השיבו לו, „היינו מוותרים גם על חצי – אבל רק אילו היה שכרנו והה לשלך". מלחמתם הגדולה היא על עידכון הרצאות־הרכב. הם דואגים לרכבם יותר מאשר למטוסם. „מצידנו, שלא יהיה „לביא" – זה לא צריך להיות על גבם של העובדים", אמר הגדיל אחד העובדים, שצוטט כאבי האתגר החלוצי: „לא מעניין אותנו אם המפעל במצוקה – אם לא תהיה עבודה, נגדל כאן חשיש למכירה".

קרת ועמיתיו להנהלה עתידים לשמוע לא רק אמירות בוטות. בשבועות הקרובים אפשר שישמעו דממה. עוד קודם לתערוכה השנתית של התעשיה האווירית, בשבוע השני של אוגוסט ועד לסופו, ייתכנו עיצומים שיתגברו עד שביתה.

בדרג־הביניים של התעשיה האווירית יש הטוענים שההתאהבות ב„לביא" היתה שגיאה פנימית, גם לולא מאס בו צה"ל. לפי השקפה זו, נכשלה התעשיה האווירית תמיד בשגיונות ייצור רווחי של מטוסים, מ„עיט" דרך ה„כפיר" ל„אסטרה". לעומת זאת, הצליחה באלקטרוניקה ובפעולות השיפוץ והשיכוך של ה„בדק". החזרת התעשיה האווירית לתיפקודים שבהם כוחה תביא תועלת ולא עלבון, לדעתם.

הסכמה נדירה בין שרי הבטחון והאוצר (דיין וספיר) הזניקה, באוגוסט 1970, את טנק ה„מרכבה". הסכמה נדירה בין שרי הבטחון והאוצר (רבין ונסים) מסמנת, לקראת אוגוסט 1987, את סופו של ה„לביא". בהיעדר נכונות מעצמה זרה לספק לישראל טנק מתקדם, היתה אז ה„מרכבה" לחלופת צה"ל. אף־16 הוא עתה מה שה„ציפטייר" לא היה אז. לכן, לבסוף, לא יהיה „לביא". ראשי הממשלות המתחלפים שמיר ופרס עובדים בקריירייצור אחד, של כותרות ושל תודעה ציבורית. הם שואפים להיזכר כמי שלחמו למען ה„לביא" עד טיפת דלקו האחרונה. במקום להנהיג את הממשלה, הם מונהגים מלמטה, על־ידי שרי הבטחון והאוצר, המונהגים אף הם מלמטה, בידי המטה־הכללי, נגיד בנק ישראל והתקציבאים. בתעשיה האווירית אין מנהיגות, לא מלמעלה ולא מלמטה. שם ממשיכים להסתחרר כבטיסה ללא דיחוס – או כבעישון התחליף ל„לביא" – חשיש.

עוז לפעולה בטרם הכרעה

מאת שבח וייס

שאיפת השלום מחייבת ניצחון היסטורי גדול של השמאל בבחירות הבאות, אבל בלי חד"ש ו„המתקדמת", ואם אפשר בחזית משותפת של „העבודה" (שאינה זקוקה לא לסמן שמאלי ולא לסמן יוני) עם מפ"ם, רצ ושינוי, המתחרות על אותה קופת מצביעים

הבחירות לכנסת ה־12 יהיו הרות גורל, בזאת אין ספק. הממשלה שתקום לאחריהן תהיה ממשלת שלום או ממשלת קיפאון. אם חלילה־וחס תקום ממשלת־קיפאון, עלולים אנו בסוף שנות ה־80 או בראשית שנות ה־90 להידרדר לתהום המלחמה.

לסטאטוס־קוו יש גם מאפיינים הכרתיים נגועי סכנה. משמעות ניצחון הימין תבוא לביטוי בהתפשטות נוספת של מגמות לאומניות, ואלה טומנות בחובן תסמונת של קרע פנימי עמוק בתוך העם: בין שמאל לימין, בין מתונים לקיצונים, בין חילוניים לחרדים, ובין כלל היהודים לערביי ישראל. שסעים אלה יכערו את פניה של ישראל, העלולה לאבד את יוקרתה בעולם היהודי וגם בקרב אומות דורשי טובתה. ישראל כזאת, של עם לבדד ישכון, טרופת סיכסוכים פנימיים ושרור, עלולה לעייף גם חלקים באוכלוסייתה היהודית ואלה עלולים להגיב בירידה ובנטישה סופית. בשנה ה־40 לקוממה עומדת ישראל על פרשת־דרכים היסטורית: בין המשך שיגשוגו של הבית השלישי – לניוונו. ההכרעה עלולה ליפול בבחירות הבאות. יש על־כן להתמסר בלב ונפש להכשרת הקרקע לניצחון הציונות המתונה המציאותית, החותרת להסדר שלום על הבסיס האפשרי: פשרה נדיבה בין שני הצדדים.

בצד הישראלי, מסוגל רק השמאל להציע את הפשרה הזאת. כדי שיוכל השמאל לכונן ממשלה, עליו לנחול בבחירות הבאות הישג היסטורי, שישיב לו את הכוח הפוליטי של שנות הארבעים, החמישים והשישים.

מהי נקודת־המוצא האלקטורלית המשוערת? בכנסת ה־11 יש לגוש השמאל המרכזי המתון ייצוג גדול, אך לא גדול דיו לכינון ממשלה. הגוש מונה עתה 53 ח"כים (המערך 40, מפ"ם 6, רצ 4, שינוי 3). המפלגות הערביות הלאומיות, המונות 6 ח"כים (4 לחד"ש ו־2 לרשימה המתקדמת) מציגות בעיה, כי יהיה קשה מאוד להשתמש בתמיכתן לביסוס הכרעות הקשורות בעתידו שטחי הגדה. המחנה הלאומי עלול להגיב באורח חריף מאוד ולגרור את ישראל לריסוק שיטתה הדמוקראטית. לכן יש להגיע לרוב פרלמנטארי שלא יהיה תלוי בתמיכת חד"ש והמתקדמת. באופן פרדוקסאלי, כל מי שמצביע עבור חד"ש או המתקדמת, מכביד על הגשמת המטרות שלהן עצמן (אם אכן השלום האפשרי הוא מטרתן). יש לעשות הכל כדי להבהיר עובדה זו לערביי ישראל השואפים באמת ובתמים להשגת דו־קיום בין מדינתם (ישראל) לעמם (הפלשתינאים). הם חייבים לתמוך במערך, במפ"ם, ברצ וב„שינוי". כל הצבעה אחרת תכביד עליהם, כמו על כל שואפי השלום היהודים.

גם על ראשי המפלגות הקטנות, שמאלה מן המרכז, לחדול מן ההתחרות המתעתעת על קולות המערך. כל קול שיתנן למפ"ם, לרצ ואפילו ל„שינוי" מעבר לגרעין הקשה שלהן (וגרעין קשה כזה אכן קיים) – הוא קול שנגרע מהמערך. זוהי תחרות עקרה על אותה קופה אלקטוראלית. על המערך להבהיר זאת לציבור הרחב באומץ־לב ובאורח נחרץ. אף לא אחת מהן אינה יותר סוציאליסטית מן המערך, אינה יותר רגישה לזכויות האזרח, אינה פתוחה או דימוקראטית יותר ממנו וגם ברגישות לסכנה הקלריקאלית אין הן עולות עליו.

ועוד: מבין הארבע המתחרות על אותה קופה, דווקא מפלגת העבודה מגלה יחס חדש, אינטגרטיבי, כן ורגיש להמוני בית ישראל על עדותיו, ואילו שלוש האחרות הן אליטיסטיות, ופה ושם גם מתנשאות, ודבר זה גם מרחיק מצביעים פוטנציאליים.

מפלגת העבודה אינה זקוקה לסמן שמאלי, שכן בשורותיה עדיין פעילים חשובי הסוציאליסטים בתנועת העבודה. אם היא ביתו של ישראל קיסר, הרי שיש בכוחה להעניק גג פוליטי לכל סוציאליסט בישראל. היא אינה זקוקה לסמן יוני, שכן ראשיה וחברי שורתה, הוכיחו בפועל שאין יונים מהם. שמעון פרס, אבא אבן, עזר וייצמן, יצחק בן אהרון, גד יעקובי, משה שחל, ורבים מבין חברי הכנסת שלה שייכים לפן היוני של החברה הישראלית. גם „האקטיביסטים", ובראשם יצחק רבין, חותרים לפיתרון של פשרה טריטוריאלית נדיבה בנוסח המתון של מפא"י.

מפלגת העבודה איננה זקוקה לדיקוקידי־נור של נאורות, מסורתיות או פרופסיונאליות. מפלגת העבודה היא הכוח הפוליטי האחד והיחיד שמסוגל להציב מכשול פוליטי ריאלי בדרכה של הלאומנות הישראלית החדשה, זו שמעדיפה את הנחלה על המנוחה וזו הגוררת אותנו לצד הריאקציה.

עניין זה יש להבהיר לא בהחבא אלא בפרהסיה, לא בסומק של מבוכה, אלא בנחרצות, לא מתוך רגש נחיתות אלא מתוך ביטחון־עצמי. לדאבון הלב, איננו נוהגים כך וחבל.

לאחיותינו ממפ"ם, רצ ו„שינוי", יש להציע חזית משותפת של שלום וריאליזם פוליטי. דווקא מפלגת העבודה צריכה לנקוט יוזמה גלויה בעניין זה. ואם תידחה היד המושטת? או־אז נוכל לומר לציבור המצביעים מי ומי חותר לשינוי פניה של ישראל העתידה, ומי שקוע בפנקסנות סקטוריאלית טורדנית וחסרת תועלת. לדאבון לב, אכן עלולים אנו להיתקל בסרוב מצד מפלגות האחיות – שמאל מכה שמאל והימין זוכה. יחד עם זאת, אינני בטוח שזו תהיה ההתפתחות. אחד ממנהיגיה האחראים והאהודים ביותר של מפ"ם, ויקטור שם־טוב, עשוי לתרום תרומה מכרעת לחידוש הברית. לאחרונה, שוב נוהגת מפ"ם מתוך אחריות הגובלת בסולידאריות.

מוקדי הכרסום הפוטנציאליים בכוחה של תנועתנו הם דווקא בין צעירינו וזקנינו.

(המשך בעמ' 8)

בזווית חדה / חגי אשר

גוש נטורי הטבע

האם אסור לממשלה לעשות שיקול של צינון הרוחות הלוהטות בבית־ג'אן, כדי לאפשר טיפול בבעיה בכנסת ובוועדותיה באווירה רגועה?

יש ביטויים מסגירים. נדמה לך שיש לאיש מסויים קייז – עד שקופץ לפתע ביטוי או משפט לתוך דבריו ואתה תופס עם מי יש לך עסק. באיזה עולם מושגים הוא חי.

זה קרה לנו בימים אלה עם חובבי הטבע ותיכף נגיע אליהם. אבל נתחיל באנשי „גוש אמונים" ובעיקר אלה מקריית־ארבע. אצלם זה ברור ושקוף מההתחלה. יש להם קיבעון על מאורעות שנת תרפ"ט ועל טבוחי חברון, והם עושים כל הזמן כל מה שהם יכולים כדי שהטבח ההוא לא יחזור. כל דקירה של יהודי בקסבה מזכירה להם מיד את הטבח בחברון בתרפ"ט. לא פחות. וכל מדינת ישראל ועוצמתם של צה"ל וחיל האוויר וכל מלחמות ישראל ונצחונותיו על צבאות ערב – וגם זרועו הנטויה של משמר הגבול בימינו – היו כלא היו.

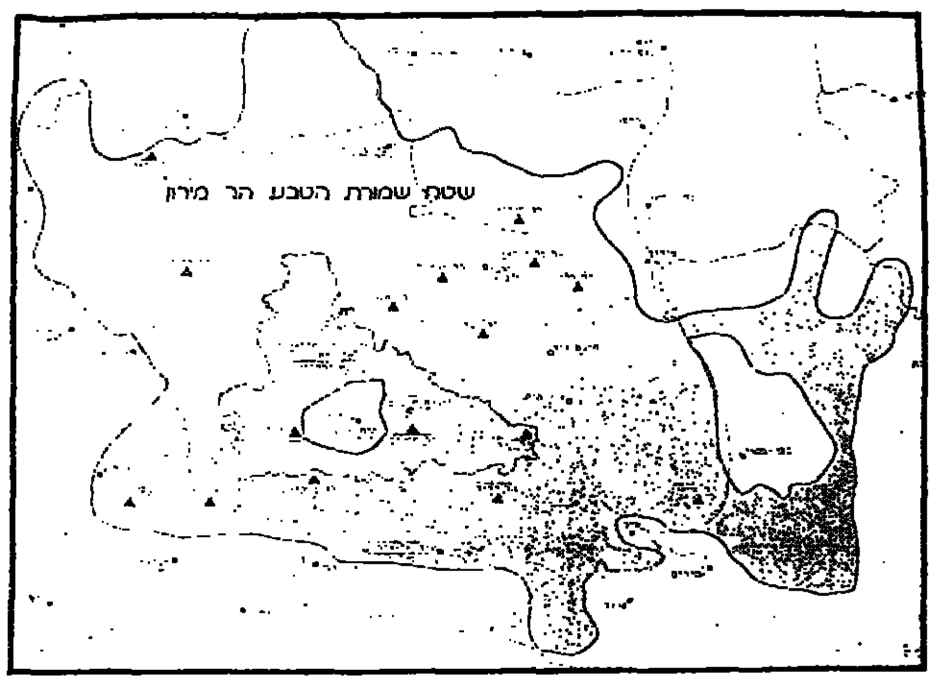

בעולם הדמיונות הזה לא קיימת ההבחנה שהתהפכו היוצרות. שיש לנו עכשיו בעיה הפוכה: של יחסים בין קטן לגדול, בין חזק לחלש: בין מדינה לבין מיעוט לאומי, שאינו רוצה בה ובשלטונה ויש לו זכויות של מיעוט, שהמדינה והצבא והמשטרה חייבים להתחשב בהן.

נכון, ביחס למדינות־ערב בפרט והאיסלאם בכלל, אנחנו המיעוט. אבל כאן, אצלנו, התהפכו הדברים מאז, תום תקופת המנדט והקמת מדינת ישראל. ביחס לערביי ישראל והשטחים, וגם ביחס לדרוזים בגליל – אנחנו הרוב השולט והחזק. ואנחנו מצווים, כדין כל רוב חזק שהשלטון בידיו, גם על הוכחת ההתאפקות והריסון העצמי. מי שמחזיק בידיו כוח מכל סוג שהוא, צריך לדעת גם מתי לא להפעיל את הכוח הזה – ולא רק מתי להפעילו. וגם, כמובן, כמה ואיך להפעיל ולא להפעיל. יש התאפקות של חולשה ויש התאפקות של חוזק, וצריך לדעת להבחין ביניהם.

וזה הדבר שחובבי הטבע שלנו אינם מסוגלים לעשות, כנראה. יש להם טענות על הוויתור שהוכסח לתושבי בית־ג'אן הדרוזים, כדי להרגיע את הרוחות ולהפיג אווירה של מרד שסחפה אותם. אבל, האם שלטון יכול להתגבר על מרד רק בדרך אחת דהיינו? אך ורק בדרך של ריכוך בכוח הזרוע, גם אם הוא יהיה כרוך בשפיכות דמים ובקרע של שנאה שיהיה בבחינת בכייה לדורות? האם אסור לשלטון להשתמש גם במקל נועם, ולא רק במקל חובלים?

בעיקר כשמתברר כי יש יסודות של צדק ברחוף המרי והמרד של המיעוט הדרוזי, ושהיתה הזנחה בירוקראטית אטומה בטיפול בבעיותיו. ויש גם יסוד של הפלייה ביחסו של הרוב היהודי השולט כלפי המיעוט הערבי והדרוזי בכל תחומי השירותים הציבוריים, ולא רק בנושא המוגדר של שמורת־הטבע שכפר בית־ג'אן נמצא בשטחה. כשיש הצטברות של זעם עד כדי התפרצות, הרי כל שלטון שהוא גם נבון – ולא רק חזק – צריך לשקול היטב איך לטפל בה. האם חובבי הטבע החכמים והמלומדים שלנו לא למדו גם קצת היסטוריה בנוסף למדעי הטבע?

קבוצת פרופסורים חובבי טבע פרסמה בכל העיתונים מכתב למערכת. משפט אחד במכתב הזה מעיד על העולם הסגור שהם חיים בו, עולם מנותק גם מן העבר וגם מן ההווה. הם מאזכרים את ההתפרצות האלימה של כמה מאות דרוזים נגד המשטרה – התפרצות שנסיבותיה לא ברורות כל צורכן ושהיתה חמורה ביותר בכל מקרה – וקובעים כי „מאורעות כאלה אירעו בארץ לאחרונה בשנות המרד הערבי (39־1936)." נו, באמת! איפה חוש הפרופורציה של הפרופסורים הללו למדעי הטבע? איפה הם חיים? כמוהם כאנשי „גוש אמונים". אותה מנטאליות. „גוש אמונים" ממשיך להלחם את מאורעות תרפ"ט. וחובבי הטבע שלנו ממשיכים להלחם את מאורעות הרצ"ו. אותו עיוורון של מסוגים לדבר אחד. [illegible] וכדי שהלילה לא יראו הלילה שום גמלה, הם [illegible] את כל בני־האדם. גם את הדרוזים גם את היהודים.

אנחנו לא מיעוט מותקף וחלש וחסר מגן כפי שהיו תושבי הרובע היהודי בחברון בשנת תרפ"ט, שהיו חרדים וסירבו לקבל את הגנת ה„הגנה", או להתארגן בעצמם ב„הגנה" ולהגן על עצמם מפני התקפות הערבים. אנחנו לא ישוב יהודי הנתון להתקפות מכל עבר. איזה דמיון יש בכלל בין מדינת ישראל לבין הישוב היהודי בתקופת המנדט, שחי בחסד הצבא הבריטי. הצבא הבריטי הוא שנשא בעול ההגנה

(המשך בעמ' 8)

הכומר, הנאצי, היהודים

מאת יצחק טאוב

בעניין ואלדהיים נהג האפיפיור בריאל־פוליטיק, כקודמיו מדורי דורות. לנו, כיהודים חילוניים, אין ענין בפולחניו ובמחילותיו. כעם, יש לנו עם כנסייתו הקתולית חשבון דמים של אלפיים שנה שמוקדם לסגור אותו

לעיתים רחוקות אני מסכים בלב שלם עם ראש־הממשלה יצחק שמיר, כפי שהסכמתי עם הערתו הבוטה ביחס לפגישת האפיפיור יוחנן פאולוס השני עם נשיא אוסטריה השנוי במחלוקת קורט ואלדהיים: „בסך־הכל," אמר שמיר, „כומר נפגש עם נאצי".

דוברים ודיפלומאטים ישראלים התפתלו והתחבטו בשאלת התגובה הראויה והרצויה לביקורו רב־ההתהדה של הנשיא האוסטרי אצל האפיפיור. הטון הכללי היה של הטפת־מוסר ליוחנן פאולוס. כיצד, שאלו, עולה (קבלת הפנים לואלדהיים) בקנה אחד עם ביקוריו של האפיפיור במחנות ההשמדה בפולין, ועם ההתפייסות־לכאורה של הכנסייה עם העם היהודי. (ואגב, במחנות־ההשמדה לא הזכיר האפיפיור קורבנות יהודיים דווקא).

את המפגש המתועב הזה צריך לראות בשני מישורים. הראשון: היחסים המעשיים עם הכנסייה בארץ וברומא. כאן לפנינו תחום שיש בו, לשני הצדדים, אינטרסים ממשיים. שומה עלינו לנהוג בהתאם לאלה. לעם היהודי חשבון דמים ארוך עם הכנסייה, זה שנות אלפיים. מוקדם לסגור אותו, אם כי מדי פעם נדמה למי שנידמה כי יש לכנסייה גם פנים אנושיות. בסך־הכל נהג האפיפיור, בעניין ואלדהיים, ב„ריאל־פוליטיק" – כפי שנהגו קודמיו מדורי דורות: מנהג שליטים. כאשר קהילה קאתולית גדולה (ואנטישמית) כקהילתו האוסטרית נזקקה למחווה לנאצי, עשה זאת האפיפיור – ככל הנראה בנפש חפצה – למען צאן־מרעיתו. אפילו אם זה מרגיז את היהדות העולמית.

לדידי, במישור הזה עלינו – ועל היהודים בארצותיהם – לנהוג כהבנתנו (וכהבנתם) כשם שאנו מתייחסים לראשי מדינה, מרייגן ועד גורבאצ'וב. ב„ריאל־פוליטיק" כמו ב„ריאל־פוליטיק".

אשר למישור השני – הוא בעניין אחר לגמרי. הכוונה לדרוש המתמיד, גם אצלנו, בכל דיבור או הצהרה של האפיפיור או כל ראש־כנסייה רם־מעמד אחר – חתירה אחר פרשנות חדשה, מקלה ומתירנית יותר מבחינה תיאולוגית, גם כלפי היהודים האשמים (לפי גירסתם) ברצח־אל. לפעמים נדמה, שהיהודים – הקורבנות – מחפשים מעין הקלה בדין.

לעניין זה ודי־להוה (האפיפיור) הוא כומר ככל הכמרים, ההגמונים והחשמנים. אין לי – ולא צריך להיות לשום יהודי חילוני – כל עניין תיאולוגי בניואנסים של התבטאויות אלה. השאלה – אם הרבנים הראשיים, בישראל או ברומא או בכל מקום אחר, מגינים על האמונה היהודית בפני הנצרות באפולוגטיקה או בהטפת־מוסר – מותירה אותי אדיש. כחילוני אני רואה בכוהני־הדת, על פילפוליהם, יותר קוריוז ושריד היסטורי מאשר זיכוה בעל משמעות רוחנית או קיומית.

כאנשים חילוניים, אין לנו כל עניין בפולחנים שעורך האפיפיור ובאינדולגנציות (מחילות) שהוא מעניק: אני אדיש לביקורו בבתי־כנסיות של דתות אחרות, ובכלל זה בית־הכנסת היהודי העתיק ברומא. אולי זה חשוב ליוקרת קהילה זו או אחרת. העם היהודי אינו זקוק למחוות מצד האפיפיור, ואם הדת היהודית הרבנית סבורה שהיא זקוקה לכך – שיעסקו ראשיה ופרנסיה בעניין כהבנתם: משתדלנות ועד ויכוח תיאולוגי בדבר מהות הדת והאלוהות במסגרת האמונה היהודית־נוצרית.

מן האמור לעיל עולה כי ממשלת ישראל צריכה לשקול את העניין רק במישור המעשי. אין זה מתפקידה להעביר תחת שבט־ביקורתה את התנהגותו המוסרית של יוחנן פאולוס השני, במסגרת החשבון שיש לנו עם הקתוליות.

צדק אפוא יצחק שמיר. מה ההתרגשות? – כומר פגש בנאצי. כבר היו דברים מעולם בימי חלדנו, ואף גרועים בהם פי־אלף.

هكذا من الإعلام

מכתבים למערכת דבר

מי צריך מחבלים

ביפן, שר התחבורה כבר היה מתפטר. אחרי ככלות הכל, גם לבטיחות בדרכים יש אחריות מיניסטריאלית, אם אמנם שבע על כך מר קורפו. מספר הקורבנות של תאונות דרכים בארץ, אלה המקפחים את חייהם, ואלה אשר „רק" נשארים בנכות, ומחוץ לכל יחס לגודל האוכלוסיה, למספר המכוניות ולאורך הכבישים. ודאי שצריך יותר זהירות ואין ספק שיש משקל ל„גורם האנושי". אבל יש תפקיד שלילי ל„כבישים האדומים", להיעדר מתקני אזהרה, למחסור במעקפים, לשיטור מספיק - הרבה דברים שניתן לדאוג להם תמורת כסף ולחסוך חיי אדם, בריאות אדם, וגם הוצאות מיותרות של ריפוי ושיקום, של חקירה, של ימי עבודה מושבתים, של מס"ח של חלקי חילוף ועוד.

כאשר יתפנה שר התחבורה מעיסוקיו בפוליטיקה מפלגתית וקואליציונית, ויעשה הפסקה מעיסוק באגד, אולי יסביר לעמיתו שר האוצר שיש קצת כסף ברשות הגמלים ואת השאר יש לקחת מן הרפורמה במס או מן הלביא, או מן הגורן או מן היקב. לקורבן זה לא משנה אם נפגע על ידי מחבל עוין או על ידי מחבל נהג, ובטיחות חשובה כמו ביטחון.

הדס לוי
שדה הדבורה

הידוק החגורה

ויתורים וקיצוצים הם „פסוקו של יום" בציבור שלנו מאז התמוטטותה של „הכלכלה הנכונה". בדרגים הגבוהים והקובעים סיסמאות אלו אינן יורדות מעל הפרק. מובן שכל אחד מהמצהירים מתכוון לשני. המטיף להידוק החגורה לא מעלה על דעתו שחובה זו חלה עליו, לא רק כאזרח, אלא כמופת הדוגמא לציבור הרחב.

לינו של העובד כבר כאשר הוא משווה את המשכורת החודשית שלו בת כמה מאות שקלים למשכורתם של „יחידי הסגולה", שהיא בת כמה אלפים של שקלים, עם הטבות מרקיעות שחקים. השכיר שואל: אם יש כסף למשכורות עתק עם הטבות פנסיות, מדוע אין תקציב להטבת שכרו של העובד מהשורה?

במכתב למפקדים מקומיים כותב שמעון בר־כוכבא: „בטוב אתם יושבים, אכלין ושותין מן נכסי בית ישראל, ולא דאגין לאחיכון לכול דבר".

דוד רובנר
חיפה

ההדר הז'בוטינסקאי אליבא דשמיר

בסוגיית הקידומות למספרי תעודת הזהות לילדי ברזיל ולילידי חו"ל חזינו בהדר ובהוד המאפיין את הפוליטיקאים מבית מדרשו של ז'בוטינסקי. בעוד שרוני מילוא, כממלא מקום שר הפנים, נתן הוראה חד־משמעית למחוק קידומת זו, הרי המנכ"ל, הרב דרעי מש"ס („לשון המאזניים"), סרב למלא אחר ההוראה, תוך ביטול מזלזל במעמדו של מילוא.

היינו מצפים שראש הממשלה יתן גיבוי לממלא מקום השר, בעל התפקיד הבכיר מטעמו, אך מר שמיר בחר להגן על „לשון המאזניים", המייצג מפלגה המנסה להחזירנו לחשכת ימי הביניים ונוגדת בכל את תורתו של ז'בוטינסקי.

„השקט הוא רפש", אמר ז'בוטינסקי. היכן כל ממשיכי דרכו שלא שמענו את קולם במחאה על התפטרותו של מילוא?

דן יהב
תל אביב

חוק השבות כסמל לאיחוד

מאיר בראלי מזהיר במאמרו המאלף על סכנת פילוג העם אם יתוקן חוק השבות על פי דרישת הדתיים („דבר" 14.7). ארגון נשי הדסה, האירגון האי־פוליטי ציוני הגדול בעולם, מתריע זה זמן רב על הסיכון הכרוך בשינוי החוק.

בימים אלה, שיגרה נשיאת הדסה, הגב' רות פופקין, מברקים לראשי השלטון בהם היא מפצירה בהם לעשות כל מאמץ שלא לקבל את התיקונים המוצעים: „כציוניות אנו מאמינות באחדות העם היהודי ופועלות... להידוק הקשרים בין יהדות הגולה לארץ. חוק השבות מהווה סמל לאחדות ... ולפיכך יש להשאירו כפי שהוא" ציינה בין היתר הנשיאה.

על מקבלי ההחלטות מוטלת החובה לפעול לאחדות לאורך זמן, אחרת עשויים דבריו של בראלי להתהפך לממשות קשה.

אלי כהן
דובר מועצת הדסה

אמון לשליט

שאלו לו לקונג־צה (לפני 2500 שנים) אילו דברים חשובים לו לשליט? אמר: שלושה דברים: עליו להבטיח אוכל לעם, עליו להבטיח נצחונות במלחמה ועליו לרכוש את אמון העם. שאלה: ומה אם יוכל לתת רק שני דברים? אמר קונג־צה: אוכל ואמון. שאלה: ומה אם רק דבר אחד? השיב: אמון!

התנהגותו הפוליטית של ראש הממשלה בעת ההצבעה בהצעת החוק הרגרסיביות של הדתיים אינה מעוררת אמון רב בקרב רובו של העם.

סמי ארגון
נתניה

אקרובטיקה פוליטית

הצבעתו של ראש הממשלה יצחק שמיר בעד הצעת חברי התחיה, בניגוד לקביעתו והצבעתו של שר המשפטים שריר, עוררה תמיהה רבה. תופעה כזו טרם היתה בארץ ולא ידוע לי על מצב כזה גם בפארלמנטים בחו"ל.

התרגיל של מר שמיר הוא באמת מפליא. לזמן קצר הוא הפך לאישיות מפוצלת: איש פרטי, דהיינו, חבר כנסת־רגיל, בעת ובעונה אחת עם כהונתו כראש הממשלה. בנוהל הפרלמנטרי זה דבר והיפוכו, מעין אקרובטיקה פוליטית. ראש הממשלה הוכיח שהוא יכול לצאת מהמים יבש.

צבי ארזי
כפר בלום

מודעות לבקשת תרומות

לאחרונה מתפרסמת בעיתונות מודעה של „התנועה למניעת ירידה מן הארץ", המופנית לילדים. המודעה קוראת לילדים להרים תרומה בסך של עשרה שקלים לפעולות התנועה, ולהציע בכתב הצעות שיועילו למניעת ירידה. אני מציע שתיאסר באופן חד־משמעי פניה לדרישת תרומות כספיות מילדים. זאת במסגרת פעולה מקיפה שתיעשה לריכוז כל פעולותיהן של מבקשי התרומות ליום אחד בשנה, שבו יקרא העם לפתוח את ליבו וכיסיו, בתמורה לכך תובטח לאזרח שנה שלימה של שקט מהתרמות.

יעקב קנדל
קריית־ים

חברות הביטוח ותאונות הדרכים

יש מקום לחשש שאם נחכה לממשלה, ייהרגו עוד ועוד אנשים בכבישים ושום דבר לא ייעשה לתיקון המפגעים הפיזיים הגורמים לתאונות. אך יתכן שראוי לבחון רעיון הנראה לי כעשוי לתרום לפתרון: תאונות הדרכים עולות לחברות הביטוח הון עתק, יש להניח שהן מעוניינות להפחית את מספר התאונות. מה בדבר התגייסותן לשיפור כבישים המועדים לפורענות? החברות יאמצו להן, במשותף או בנפרד, מבצעים להפחתת המיפגעים עד שתתעשת גם הממשלה ותעשה את המוטל עליה.

סיגל קוצ'מן
כפר סבא

על השירותים הדתיים

ב„דבר" מיום ראשון ביולי פורסמה ידיעה כי „חברי הכנסת של הליכוד, שליטא ומגן, עומדים להגיש הצעת חוק פרטית לפיה תבוטל עצמאותן של המועצות הדתיות".

בשעתו מלאתי תפקיד של יו"ר ועד משנה לענייני שירותים דתיים, בוועדה הממלכתית לענייני השלטון המקומי ־ ועדת זנבר. המסגרת זו הגשתי דוח ובו, בין היתר, הצעה שהשרות הדתי יוגש במסגרת הרשות המקומית.

פרק מיוחד הנושא את הכותרת „השרות האחרון לאזרח ־ שרות הקבורה" כולל הצעות מפורטות למתן מכובד ומסודר של השרות הנצרך לאזרח, ומציע לבטל את כל אירגוני החברה הקדישא. יש בדו"ח הצעות מפורטות איך להפעיל שרות זה. ההצעה, אם אמנם תוגש על ידי חברי הכנסת מהליכוד, אינה הצעתם אלא קטע מהדו"ח שהגשתי לועדת זנבר כיו"ר ועדת המשנה לנושא השירותים הדתיים. הוועדה הוליכה לא לכלול בדו"ח הכללי כל המלצות בנושא השרות הדתי.

משה צחר
טבריה

רחובות היא נס־ציונה

„מפעל חדש לכימיקלים ייחנך השבוע בקריית המדע ברחובות" („דבר" 13.7). קריית המדע, או פארק המדע נמצא בשטח השיפוט של מועצת נס־ציונה, ומן הראוי לדייק ולא „להעביר" אותו לרחובות.

זאת לדעת: בפארק המדע בנס־ציונה פועלים 35 מפעלים עתירי ידע בתחומים שונים (אלקטרוניקה, אלקטרו־אופטיקה, ביוטכנולוגיה וכו'.) בשנים האחרונות הכפיל הפארק את שטחו (כיום 70 אלף מ"ר), והוא עתיד לגדול בצורה ניכרת בשנים הקרובות, לפי תכניות שאושרו על ידי המועצה המקומית נס־ציונה והנכנסות לביצוע בפועל. מובן שההתרחבות שהיתה ותהיה כרוכה במאמצים רבים גם של הרשות המקומית המטפלת, ולכן מן הדין כי בהקשר זה יצויין שמה ולא שם עיר שכנה.

ניסן קרופסקי
ראש המועצה המקומית נס־ציונה

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

רוחות חדשות?

בטקס שנערך לאחרונה במארוקו שבו מסרו [illegible] מגילת קלף למלך חסן השני בשבח מדיניות אביו, המלך מוחמד כלפי היהודים במארוקו במלחמת העולם השנייה – השתתף אורח בלתי צפוי. היה זה נסיך הכתר הסעודי עבדאללה בן עבד אל־עזיז, יד ימינו של המלך פאהד ומפקד המשמר הלאומי הסעודי. עבד אל־עזיז מוכר כחובב ציד מושבע והוא מבלה מדי שנה חלק מחופשת הקיץ שלו במארוקו למטרה זו. יש הסבורים שבנוכחותו של הנסיך הסעודי להשתתף במפגש בין המלך חסן ואורחיו הישראלים, מלמדת כי גם בסעודיה מנשבות כיום רוחות חדשות כלפי ישראל ושוב אין היא נחשבת בעיני הסעודים „מפלצת" מוקצה מחמת מיאוס שיש להתרחק ממנה.

רן אבידן

יו"ר האגוד המקצועי בהסתדרות חיים הברפלד מחייך כאילו אין לו דאגות בפתיחת קפה „גן חבית" בבית ציוני אמריקה. אירועי הפתיחה שולבו במסגרת אירועי יום העצמאות האמריקאי, ונשאו בו דברי ברכה: הקונסול ריצ'רד דנבר, נציג השגרירות האמריקאית, רפי פרבר מנכ"ל משרד התיירות ונתן וולך סגן ראש עיריית תל־אביב.

מסורת באוויר

תא"ל (מיל.) יעקב טרנר, מבכירי הטייסים בחיל האוויר ובנו, סרן א. יטוס היום, כל אחד במטוס אחר במיפגן חיל האוויר, שייערך אחר הצהריים באחד מבסיסי החיל בדרום הארץ. טרנר יטיס את מטוס ה„סטירמן" הוותיק ואילו בנו, המשמש כמדריך בבית הספר לטיסה יטוס ב„פוגה מגיסטר". במוקד המיפגן המסורתי הנערך לרגל „יום חיל האוויר" החל היום, תעמוד תצוגה טיסתית המשקפת את התפתחותו של החניך בבית הספר לטיסה. המיפגן יימשך כ־40 דקות ובמהלכו יוצגו מספר אטרקציות, כגון: תרגילי אירובטיקה שיבצע מטוס הקרב F־15, סימון מטרות על־ידי מסוקי־קרב מסוג „קוברה" במרחק של כ־150 מטרים מול הקהל, תידלוק באוויר של מטוס F־15 באמצעות מטוס אחר וכמדי שנה – הופעה של הצוות האירובטי, המורכב ממדריכי בית הספר לטיסה. את מיסדר הכנפיים והמיפגן האווירי יכבדו בנוכחותם ראש הממשלה יצחק שמיר, שר הבטחון יצחק רבין, הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון ומפקד חיל האוויר האלוף עמוס לפידות. היום תהיה זו הפעם האחרונה שפרחי הטיס יבצעו את תרגילי הסדר בהדרכתו של רס"ר בית הספר לטיסה, אברהם יפרח. בתום המיסדר יפרוש יפרח (40) מצה"ל, לאחר 22 שנות שירות ו־11 שנים כרס"ר בית הספר לטיסה (כתבה על רס"ר יפרח מתפרסמת מחר ב„דבר השבוע").

אמיר רוזנבליט

שיקול ענייני

יעקב חזן (בתמונה), המנהיג הקשיש של מפ"ם, קיבל השבוע את התואר „יקיר־דימונה". התואר הוענק לו באולם מועצת עיריית דימונה, על־ידי ראש העיר אלי הללי, במעמד מוזמנים ואנשים המקורבים אליו. הללי: „החלטנו להעניק את התואר לחזן.. כי הוא משתייך ל'דור הנפילים'. באישיותו, בהגשמתו ובדרך חייו הוא הפך לסמל של ישראל היוצרת והמחנ־כת. לחזן חלק נכבד במפעל ההתיישבותי בגליל ובנגב ועם כל תרומתו הרבה, נשאר צנוע ונחבא אל הכלים. בימים שבהם הורגלנו לסגוד לחמרנות ולרכושנות, החלטנו, בדימונה, להעניק את תואר יקיר העיר לאיש המהווה סמל לישראל הבונה והיוצרת". אגב, מבחינת השקפותיו הפוליטיות, הללי איננו משיק לחזן. הוא איש הליברלים בליכוד. אולם, לדבריו, להחלטה על הענקת התואר „יקיר העיר" לחזן לא צריך להיות שום שיקול זר מעבר לשיקול הענייני.

אמיר רוזנבליט

פרס סובלנות לעתונאים

„סובלנות", תנועה על־מפלגתית להוקעת האלימות, הכריזה על מתן פרס שנתי כאות הוקרה וכעידוד לעתונאי שתרם בעבודתו לטיפוח הסובלנות על כל היבטיה, בין כל חלקי אוכלוסיית ישראל, למען קיום חברה פלורליסטית באורח שטוב לחיות בה. הפרס – שווה־ערך לאלף דולאר, תרומת חברת אי־בי־אם. – מיועד לעתונאי(ת) באמצעי התקשורת הישראליים בעד מאמר, או סידרה, שידור רדיו או טלוויזיה, שתרמו למטרות הפרס. את המועמדים יכולים להציע לא רק עתונאים או מערכות, אלא כל צרכן תקשורת. את ההצעות אפשר להגיש עד 31 באוקטובר שנה זו, לפי הכתובת: „סובלנות", רחוב בר־לברט 13, ירושלים 92308. תנועת „סובלנות" פועלת מזה שש שנים. נשיאה הוא פרופ' אפרים אורבך, והיו"ר שלה מיכל זמורה־כהן.

יוצאי סין בכפר תבור

במסגרת ארועי 85 לכפר תבור התקיים במושבה כינוס של יהודים יוצאי סין בישראל. טדי קאופמן, מזכיר מועצת פועלי תל־אביב השתתף בארוע וסייר וביקר במוסדות הצבור ובאתרים ההסטוריים בחברתו של ראש המועצה המקומית מיכה גולדמן. מי שמתעניין לדעת מה ליוצאי סין ולכפר תבור הנה התשובה: בשנות ה־50 הגיעו ארצה כ־2,500 עולים מסין אשר הוריהם, יוצאי רוסיה, השתתפו בתחילת המאה במלחמת יפן־רוסיה ומאז נשארו בסין, תוך הקפדה על המסורת היהודית־ציונית. ב־1950 עלו ארצה והתישבו בכל רחבי הארץ. 15 משפחות הגיעו לכפר תבור והן ארגנו השבוע עם טדי קאופמן את המפגש המחודש.

בתמונה: טדי קאופמן עם מיכה גולדמן בכפר תבור.

כאז כן עתה

„נלחמנו נגד... ה'טרנספר' כלומר נגד ההכרזה על עקירת הערבים מן הארץ כתנ־אי לקיומנו אנו" – אמר מנהיג הקיבוץ המאוחד יצחק טבנקין (בתמונה) באסיפה בחיפה בשנת 1944. דברים אלה של טבנקין מביא אלי אבי־רהמי, חבר פלמחים וחוקר ב„יד טבנקין" בבטאון התק"ם „קבוץ" שיצא לאור אתמול, כתגובה לטענתו של רחבעם זאבי („גנדי") כאילו בהעלאת ההצעה של עקירת הערבים מן הארץ קדמו לו מנהיגי תנועת העבודה ובהם טבנקין וברל כצנלסון. אברהמי מספר כי ב־1937 אמנם העלה רעיון הטרנספר במועצת פועלי ציון על־ידי ברל והתייחסו אליו גם דוד בן גוריון, אברהם ציזלינג ואחרים. אבל הרעיון נדחה ובין שולליו העיקריים היה טבנקין. הוא מוסיף גם, כי אין להשוות את התנאים אז עם התנאים השוררים כיום, כעבור 50 שנה.

ראויים לפינוק

„אפשר לראות את המתרחש בארץ בצבע ולא דרך המציאות האפורה שאתם נתקלים בה יום יום" – אמר זלמן שובל (בתמונה), מראשי תנועת „אומץ", בעת שהעניק – יחד עם רעייתו, רנה – מכשיר טלוויזיה צבעוני למועדון יחידת התבלנים של משטרת מרחב הירקון. שובל ורעייתו, שקיבלו את אות „מגן יחידת התבלנים" על התרומה, היו השבוע אורחי מפקד מרחב הירקון, ניצב משנה כיבי, ושמעו ממנו הסברים על עבודת המשטרה. שובל הדגיש כי בלשי המשטרה לא זוכים תמיד להערכה על עבודתם הקשה וראויים בהחלט לפינוק וליחס חם ואוהד מן הציבור הרחב.

בתמונה: זלמן שובל בחברת אנשי יחידת התבלנים של משטרת מרחב הירקון.

עוז לפעולה בטרם הכרעה

(המשך מעמ' 7)

זקנינו חשים נפגעים בנושא זכויות הפנסיה שלהם. יש מי שינצלו תחושה זאת להופעות בדלניות, סקטוריאליות ומרסקות. צעירינו נקרעים בין ה„מעל ומעבר" הלאומני־משיחי לבין החד־וחלק הראדיקאלי של אחיותינו הקטנות. אלה וגם אלה נותנים תשובות חדות ופשוטות, חד־ממדיות, לבעיות סבוכות ומורכבות. לאלה גם לאלה, אין אחריות שלטונית ולא אחריות קולקטיבית. גם האחריות המוסדית והאירגונית, המכבידה לא פעם, אינה במתנם.

אלה מבטיחים מנוחה ואלה – נחלה. אלה – שלום עכשיו, ואלה אומרים: „שלום", אך שווא. לאלה וגם לאלה מנהיגות דינאמית ומסורה, חדת לשון ואמונה על הרטוריקה. ואלה מקיימים את אלה: הסימביוזה התקשורתית, המרתקת כל עיתונאי, מבוססת על הבלטת הניגוד ועל דו־קרב ריטואלי.

אם נאבד את נערינו ונפסיד את זקנינו, אי־אפשר יהיה לזכות בבחירות הקרובות. על המפלגה לעשות מאמץ עליון לשמור על אלה ולקרב את אלה. בתי־הספר התיכוניים פתוחים ואפשר לשגר אליהם מרצים ומסבירים. רצ והתחייה פושטות על כל מוסדות החינוך האלה וקוצרות את פרי מרצן.

זו שעה של פעולה בטרם הכרעה – עוז לתמורה בסוג הפעילות לשם מניעת פורענות בבחירות.

גוש נטורי הטבע

(המשך מעמ' 7)

העיקרית על קיומו של היישוב היהודי, שהיה או מיעוט מפוזר בארץ הזאת. צריך להיות בעולם סגור ומנותק – תערובת של עולמם של „גוש אמונים" ו„נטורי קרתא" והחברה להגנת הטבע ורשות שמורות הטבע גם יחד – כדי שהשוואה כזאת, התלושה לגמרי מעולם המציאות, תקפוץ פתאום מתוך מכתבם של חובבי הטבע שלנו. איפה הם חיים?

יש משטרה בארץ הזאת. מפעם לפעם היא סועה בהפעלת כוחה – בחסר וביתר – וצריך לאפשר לה לתקן את שגיאותיה. הממשלה והכנסת צריכות לתקן את השגיאות שנעשו כלפי הדרוזים בכלל ובבית־ג'אן בפרט. המשטרה הבטיחה לטפל במתפרעים בצורה שתמנע את ליבוי האש ותחסוך את הצורך באמצעי דיכוי חמורים ובשימוש רב ומסוכן בכוח. האם אסור לה לעשות שיקול של שימוש סביר בכוח בנסיבות שיאפשרו זאת? ניתן לה אשראי של אמון, שהדבר ייעשה ושהאשמים יבואו על עונשם בבוא העת. והאם אסור לממשלה לעשות שיקול של צינון הרוחות הלוהטות, כדי שאפשר יהיה לטפל בבעיה בכנסת ובוועדותיה באווירה רגועה יותר?

יש מקום לדעות שונות ביחס לשאלות, כמה שמורות־טבע צריך לקיים בארץ הזאת ועל חשבון אלו צרכים אחרים ומה ההבדל בין שמורה לשמורה ובין הנזק הנגרם לתושבים בשמורה זו לעומת האחרות. חובבי הטבע אינם הפוסקים היחידים בכל הסוגיות הללו.

יכול להיות שמה ששמעון פרס עשה אחרי ההתפרצות, הוא היה צריך לעשות לפניה. אבל היתה התפרצות והיתה שאלה בוערת איך למנוע את התלקחותה הנוספת. מה הועילה לנו היד החזקה נגד הדרוזים ברמת הגולן? היא היתה מיותרת. אפשר היה להימנע ממנה. מדינת ישראל הוכתה שם שוק על ירך. למדנו אז שאפשר לשפוך מים על המדורה כדי לכבות אותה ואפשר גם לצקת עליה שמן, שתתלקח עוד ועוד. הלקח ההוא, של ההתנגשות עם הדרוזים, היה צריך לצנן את חמומי המוח שלנו מגוש נטורי הטבע.

מעריב-עכשיו
קרא מחר במעריב יום ו':

מעריב־סופשבוע: אסי דיין על אסי דיין. דודו אישר. חי עם קוקאין. רשימה ראשונה בסדרה ● נינה דינור. האשה של ק. צטניק. הסיפור המלא – יעל פרימלמר ● ישראלים באוקיאן. עושים זהב מאלומיניום – עמנואל רוזן.

מעריב־שבת: מלחמת שרון בשמיר – מנחם רהט ● אבי רז ז"ל – אבי מורגנשטרן ● נביעות להר"ל – איך, מתי, לאן? – דן ארקין ● הרוסים באים – יוסף חריף.

אבי הדר

מעריב־קריה: להשקיע מעט, להרוויח הרבה. שש עצות – תמי זילברג.

מעריב־פנאי: "הזמן הצהוב" על הבמה – יצירתו של דוד גרוסמן עובדה להצגה – תלמה אדמון.

מעריב־ספרות: מישל שלי: הקופסה, האשפה והיהודי – השוואה בין עוז לפאסבינדר – [illegible]

● אמנון אברמוביץ' – דו"ח ● [illegible] – אוליבר נורת' מדבר ● סימה קדמון – ברושה פרידמן חוזרת ● אבי רז – אומרים השבוע ● מנחם תלמי – מרומה הצדקת ● סימני נפש – כאטרה.

מעריב מעניק לך חידושים העונים לדרישות שלך

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
כללי – עזיאל 1 פינת סולדנו 10, בבלי – 440552
קופת חולים כללית – אמסטרדם 7 – 225142

ירושלים
בלה – המלך ג'ורג' 6 – 224856

חיפה
הנשיא – שד' הנשיא 33 – 333312

פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271

בני־ברק - רמת־גן
הדסה – כצנלסון 151 רמת־גן – 722271

בת־ים - חולון
אהרון – הופיין 52 חולון – 889153
מזור – חביבה רייך 20 בת־ים – 583360

רחובות
כללית – בני משה 452381

מידען מוקד מידע טלפוני
של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
בטלפון 03־433300
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאה שירותי לעזרה ראשונה אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03־284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00

אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ג' – 04־523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

שירות עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – קו למבוגרים 03־5461111
קו לילדים ונוער 03־261113
בירושלים – 02־227171
בחיפה – 04־672222/3
בנתניה – 053־335316

קו פתוח – אוזן קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)

נפגעת – יעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03־235922

קו פתוח לקשישים 02־690685

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי אשקלון.
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון; הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 20 לתכנית מפורטת 165/03/4 – חוף הים.

ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות התכנית: 1) שינוי משצ"פ לשטח מסחרי בתחום הטיילת. 2) שינוי שתחום בתקנים לשרותי רחצה לשטח מסחר בתחום הטיילת. 3) משביל להולכי רגל (טיילת) לשטח מסחרי בתחום הטיילת. 4) שינוי בחוף רחצה לתחום מתקנים ושרותי רחצה. 5) קביעת מגמת הבינוי ותכליות בניה. 6) סימון זכות מעבר לציבור הפרטי.

אלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 41.644 דונם בשטח. גוש: 1940 חלקי חלקות 29, 35, 38. מקום: חוף הים.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל זכאי על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

ש. [illegible]
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון
ת.ב. 3855

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 126 בגוש 6819 רחוב יואב מס' 4 חולון, הכוללת מתן הקלה באחוזי בניה 5.5% משטח הבניה 595/2 מ"ר בשתי הקומות.

החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים/א'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.

[illegible]
ראש העיר ויו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון

לפני 60 שנה

קלוב יהודי־לאומי בלונדון

לונדון. אמש נפתח חגיגית בצפון לונדון הקלוב היהודי־לאומי הראשון באנגליה. סוקולוב נאם את נאום הפתיחה.

סגן הנשיא של אירלנד נרצח

לונדון. מדובלין, בירת אירלנד החופשית, הגיעה הידיעה על רצח פוליטי. או'היגינס, סגן ראש הממשלה, נהרג על ידי שלושה אנשים בלתי ידועים, אשר נמלטו באוטו.

מודעה

היהודי! איש בארץ ישראל ואת שפתה לא ידעת? לך לשעורי הערב

לפני 40 שנה

הועד הלאומי מוקיע מדיניות העושק של הממשלה

אתמול היה יום הועד הלאומי בועדת או"מ לארץ ישראל. איש לא ציפה שאחרי הופעותיהם של בן גוריון וויצמן יתחדש הרבה על ידי נאומים נוספים. הופעתו הנאה והמכובדת של הועד הלאומי, במשלחת של ארבעה, לא יכלה לשנות את פני הדברים, אך בדרך כלל היתה הישיבה מאלפת מבחינת הגילוי מה מעניין ביותר את חברי הועדה ומה הם המושגים שכבר קנו להם על הבעיות העומדות בפניהם. הועד הלאומי, בפי משלחתו, הוקיע את מדיניות העושק של הממשלה, הביע את הזדהותו עם התביעה המדינית של הסוכנות היהודית והצהיר: „לא דיחוי, לא פתרון שאינו פתרון, לא אפוטרופסות".

„פעם היו מולידים עשרה ילדים, היום רק ארבעה"

„אילו לא למדתי באוניברסיטה היתה לי הרגשה של הפסד. לא רציתי להתחתן בגיל 18 או 19, כפי שההורים ניסו להשפיע עלי. רציתי לצאת, לפגוש, להכיר, לבחור, לרכוש נסיון חיים", אומרת רג'א בת ה־28 מעוספייה, אם לשניים

מאת נעה גל

לרג'א ואהוי מנסור שני בנים. הקטן, שמו אמיר והוא בן שנתיים ושלושה חודשים, הבכור כמעט בן ארבע, שמו כרמל, על שם ההרים המכתרים את הבית סביב סביב בכפר הדרוזי עוספיה. דרך החלון הגדול, בסלון ביתה של משפחת מנסור, נכנסת רוח יבשה וקרירה, גם באמצע הקיץ ואפשר להשקיף על ואדי ידוק עד. כשעולים בכביש הצר המגיע עד קצה הרחוב יש להזהר שלא להתקל במכונית הבאה ממול בעיקול הדרך. גם תושבי הבתים עוברים על אותו הכביש, וגם הילדים בחופשה משחקים בשולים.

רג'א מזמינה לי בביתה. בית גדול בן שתי קומות, מלא אור, מודרני, נקי מאוד ומסודר. בקומה הראשונה כלוה, מטבח ושרותים לאורחים. בקומה העליונה – מגורי המשפחה ושרותים נוספים. סביב לבית גינה ודשא, שטח אדמה לא גדול מוקף גדר.

אנחנו משוחחות בסלון הבית, יושבות על ספה המקיפה את החדר מרופדת בבד קורדרוי חום. מעל שולחן האוכל משתלשל פנס גדול עלים, ועל הקירות צפוי עץ בהיר, ותמונות „גובלן" אחורות. על החלון וילון שקוף דקיק, ומעליו כסוי קטיפה משני העברים, מעוטרים בכיורי קטיפה וציצים.

אבל, מיד מתעוררים משנתם שני הבנים ובבית מתחילה התרוצצות בלתי פוסקת. הקטעת בכל כמה דקות את שיחתנו. הילדים משחקים, רבים, רוצים לשתות, אמיר מבקש „פיפי" וכרמל רוצה להתלבש, ורג'א מאכילה את שניהם על פי תור, בביצה לארוחת הבוקר. היא מתנצלת ומציעה שנעבור למטבח, אולי יהיה נוח יותר. פינת המטבח לא גדולה, מצוידת במכשירי חשמל ובכיריים חדישים. ארונות בגבורת כפרית מסוגננת, אופנתית, כמו באחת הוילות בשכונת דניה הסמוכה ושיש גרניט משובץ בארום־שחור.

רג'א היא בת 28. את שמה יש לבטא במלעיל. אם תאמר במלרע הפכת את השם לשמו של גבר. פניה עגולים, מלאים, עורה שזוף ועיניה חומות כהות בעלות מבט מרוכז ונבון. היא מקשיבה לשאלה בתשומת לב עד שאסיים, בלי להתפרץ, בלי לרצות לענות מיד בתום הדברים.

לבושה בתצאית כחולה וחולצת טריקו תכלת ארוכת שרוולים. על ראשה ה„סעיף" לבן רך, עוטף את ראשה, מכסה על צמתה הארוכה וסוגר על צוארה לאות שהיא מקפידה על מנהגי הדת. לפני כארבע שנים החליטה „לחזור בתשובה". ומשום כך אינה מתאפרת, לא תתקשט בעדיים. הפשטות והצניעות הן מצוות הדת. „זה נותן לי שקט נפשי. כך אני מקובלת בכפר, בחברה וגם שומרת על עסוק במועדון נעמ"ת, אותו אני מנהלת". היא נולדה בעוספייה, גם הוריה. במשפחתה חמשה אחים ושתי אחיות.

מנסור, משפחת בעלה, היא משפחה גדולה, בעלת שם, ששורשיה בלבנון ובסוריה. ויש בהם גם נוצרים ומוסלמים, לא רק דרוזים. עוספייה נוסדה על ידי משפחה דרוזית מלבנון לפני כ־400 שנה. ולפני כ־200 שנה נוספו כמה משפחות נוצריות מבית לחם ורמאללה.

רג'א מסבירה לי כי מאז שנת 1050 כל מי שחתם על קבלת האמונה והדת הדרוזיים, נחשב בן העדה. מאז לא מקבלים דם זר, ואין נשואי תערובת. אפשר להמיר את הדת ולעבור להתגורר בכפר אחר, אבל אז מאבדים את השייכות לעדה הדרוזית. מי שנשוי לבן או לבת זוג שאינו דרוזי לא יבוא לגור בכפר, לא יהיה מקובל. הוא יהיה שאבד את השתייכותו אם יתחתן בעדה אחרת. [illegible] אל פתוח הכפרים הערבים והחדרת יותר ויותר לחברה הערבית, השוויון כלפי האשה, המתירנות, לא מקובלת בכפרי הדרוזים.

בדלית־אל־כרמל השכנה, אסורה עבודת האשה מחוץ לביתה גם בתוך הכפר, לא כל שכן מחוצה לו. רק לאחרונה, כשלא היתה ברירה ובתיכון המקצועי בכפר נוצרו קבוצות קטנות מדי בלמודי המחשבים, צרפו בנים ובנות יחד וחוקי העדה הסכימו בשתיקה.

רג'א למדה בבית הספר בכפר עד סיום התיכון. אחר כך רצתה להמשיך ללמוד באוניברסיטה. שלוש שנים נלחמה על זכותה עם הוריה שסרבו ללמודים גבוהים. „בכפר חוששים מהשפעת החברה היהודית. להתלבש כמו היהודיות, להתאפר, להסיר את הסעיף, נחשב לאיבוד הזהות. ומי שרוצה לשמור על זהותה נזהרת". על מי ששולחת את בתה ללמוד או לעבוד מחוץ לכפר, חל „חרם דתי". לא מאיימים ולא מכריחים, אבל כוהני הדת „מבטיחים" לו ש„באחרית הימים" ייענש. לא יתפללו בקרבתו. לא ישתפו אותו בכנס דתי ואחרי מותו לא „יברכו" אותו „שיתקבל לגן עדן". ומי שרוצה שיישאר שייך ומקובל נזהר שלא להפר את חוקי ה„חרם".

לאחר שנעתרו לה הוריה יצאה רג'א ללמוד בכל זאת. משך שנתיים מתמטיקה וסטטיסטיקה באוניברסיטת חיפה ואז גילתה, לדבריה, שחיי המתירנות והמודרנות לא מושכים אותה. אחר כך התחתנה ונולדו הילדים, לא בדיוק כפי שתכננה, וכבר קשה היה להשלים את התואר או לצאת לעבוד. ואז הרגישה שהיא רוצה לחזור לחיק המסורת, שזה השוב והחסר לה. בעלה למד הוראה בסמינר למורים ערביים בחיפה. עבד כמורה ומדריך במוסד „אורים" להכשרה קדם צבאית בטבעון. שרת כחייל בצבא קבע וגם כאיש שרותי בטחון באירופה. ראה עולם, הכיר היטב את החברה היהודית והוא רואה מקום מצוות. גם הוריו אינם דתיים. עכשיו הוא עובד בבתי הזקוק בחיפה. בשל צמצומים בכוח האדם ב„אורים" נאלץ לעזוב ולהשתלב כמפעיל במקום העבודה החדש. „אולי יעשה עכשיו הסבה מקצועית וילמד מקצוע טכנולוגי", מסבירה רג'א. הוא לא עומד בדרכה של רג'א אל הדת. לדבריה אמר לה: אם זה רצונך – בבקשה.

העדיפות שנפלה של רג'א שנורה ומהוקצעת. את השפה לומדים הילדים החל מכתה ב'. בבית הספר היסודי לומדים גם הסטוריה של עם ישראל, ספרות עברית ותנ"ך. בחמש השנים האחרונות החלו ללמוד גם ספרי דת דרוזיים והסטוריה של העדה. באחרונה לומדים על הרכבת הממשלה, מהי הכנסת ואיך עובד החוק. כן, הדרוזים הם עם נאמן למדינה בה הוא חי. כך גם בסוריה ובלבנון, כך גם בישראל. ההרגשה שלי היא שצריך לכבד את המדינה שאני חי בה, אבל לא היתה לי הרגשה שאפשר לערער על הדברים ולהתווכח על האמונות הזו כשלמדתי בבית הספר. האווירה בכפר יצרה הרגשה שמי שמבטא התנגדות, הוא קומוניסט או גורם עוין. אסור היה לערער על הקיים.

כשהוא מדברת על ארועי השבועות האחרונים בבית ג'אן, בטון הדיבור הצטערות או התרסה מתוך לאומנות. היא נשמעת כמי שמנסה להסביר, לפרש. „לא היתה, כנראה, ברירה אחרת. היתה הרגשה שחונקים אותם. היתה חרדה בעדה שמא זה יעבור גם לכפרים אחרים. בכפר, אצלנו, היו אסיפות ושיחות, אנשים נסעו לשם. הכל הרגישו שזו גזלה של החופש לעבד את האדמה. נכון, יש חוקים אבל מותר לנסות להשפיע ולשנות את החוק כדי לחיות חיים מודרניים תוך רווחה".

בעוספייה התנגדו לאלימות, לדבריה של רג'א, אבל הבינו את אנשי בית ג'אן. „כשלמדנו בבית הספר על השואה הבינו התלמידים שליהודים היתה מגיעה מדינה משלהם. וכמו שהיהודים סבלו ולא היו חופשיים, הם צריכים להבין מה זה כשמציקים לעם אחר".

אני שואלת את רג'א אם בכל

רג'א עם הבן כרמל. „גידול ילדים בא לי בקושי"

זאת, גם כשהגברים הדרוזיים משרתים בצבא, מרגישים שייכות ושוויון בחובות, האם היא מוצאת עדיין אפליה בזכויות. והיא מספרת על מחסור בכתות בבית הספר, ועל רמת הוראה נמוכה. הילדים המוכשרים לומדים בבית הספר הריאלי או בבסמ"ת, על צפיפות בכתות הקיימות, על הכביש המחבר את עוספיה עם דלית־אל־כרמל, שרק לאחרונה החלו בו עבודות ההרחבה. „את יודעת כמה תאונות היו שם וכמה אנשים נהרגו עד שהבינו שצריך להרחיב את הכביש? גם אצלנו אין ביוב מסודר כמו באום־אל־פחם.

„וחסרים גם מועדוני נוער. תוכנית המתאר של הכפר תוכננה לפני שלושים שנה. היום היא כבר לא מתאימה – חוגות הצעירים שרוצים לבנות בית בכפר בונים ללא רשיון משום שאין ברירה ואסור לבנות יותר משלוש קומות בבנין אחד. רק לאחרונה החלו לטפל בהקמת מעון יום לילדים, מטעם נעמ"ת. אמהות היוצאות מחוץ לכפר לעבוד, או ללמוד, וגם כאלה שמטופלות בילדים ורוצות ליהנות ממעון־יום בכפר שולחות את ילדיהן לטיפול הנזירות במנזר שבכפר. גם אם ההורים לא מרוצים מהסדור משום ששם לומדים הילדים תפילות ומנהגים נוצריים, אין פתרון אחר. ישנן בחורות שלמדו מקצוע אחות, הנדסאית, מורה, והן עובדות בבתי חרושת לטקסטיל בכפר כי אין עבודה במקצוע ומפחד ה„חרם הדתי". הן לא יוצאות לעבוד מחוץ לכפר. „הן בחורות מוכשרות ולא יכולות להתפתח, וזה חבל", אומרת רג'א.

על סדר העדיפויות האישי שלה אומרת רג'א: אחרי שכבר נולדו הילדים הבנתי שצריך להשלים עם המצב. אני לא רוצה שהבית יהיה קורבן ללמודים או לעבודה שלי. חשבתי על סדר עדיפויות וחשוב לי שהילדים יקבלו טיפול מסור. אני לא מרגישה שהחיים עוברים ואני נשארת מאחור. גם כשיוצא ילד מוצלח זה הישג בחיים..." היא אומרת־שואלת בחיוך. „אילו לא למדתי באוניברסיטה היתה לי הרגשה של הפסד, והייתי רוצה לעשות זאת. אני הרי בחרתי בלימודים. לא רציתי להתחתן בגיל 18, 19, כפי שההורים ניסו להשפיע עלי. רציתי לצאת, לפגוש בחברה היהודית, לבחור מה לעשות אחרי נסיון חיים מסוים. אני נגד נישואין בגיל צעיר. זו אחריות והאשה הופכת מוגבלת גם אם בעלה עוזר לה. אבל היום אני שלמה עם הדרך שלי.

פעם היה מקובל לגדל שמונה, עשרה ילדים במשפחה. היום רק ארבעה. „אני לא רוצה משפחה גדולה. גידול הילדים בא לי בקושי. יש בזה הרבה חובות. צריך להתמודד בכל יום עם תופעה חדשה. אני קוראת ספרים על גידול ילדים, למשל, מאמרים של פרויד בעברית שנאספו ע"י חוקרים. כשלא יודעים מה לעשות ואיך להגיב זה מרגיז. כשקוראים – לומדים. גם בעלי עוזר לי. הוא מתעניין בפסיכולוגיה ובגלל שאני נשארת בבית כל היום והלחצים מופעלים עלי. זה טבעי שתהיה לו יותר סבלנות אל הילדים".

בעיית השוויון בין המינים העסיקה אותה מאוד בגיל התיכון. היא נהגה לקרוא את ספרה של רופאה מצריה שפרסמה סדרת מחקרים על העשה בכפרים מצריים, על קיפוח הנשים שם, וניתוח שערכה מחברת הספר על היכולת של האשה להגיע לשוויון כשהתנאים מגבילים. אהבתי את ספריו של ג'וברן חליל ג'ובראן. ולאחר שהתחתנתי חיפשתי ספרים אחרים, מאלה הקשורים לטיפוח הבית. עכשיו אני מחפשת ספרים על גידול ילדים...

עד שתינשא הנערה הדרוזית היא ברשות הוריה. חייבת להישמע להם. כשהיא נישאת היא עומדת ברשות עצמה ויכולה להחליט כיצד לנהל את חייה. בגיל 15 תלמד בבית, מפי אביה, מה הם עקרי הדת: לא לגנוב, לא לשקר, לא לנאוף, לא להתאפר ולא לחשוף את גופה.

רג'א מסבירה שהחוק הישראלי נשמר כאן ולא מתחתנים לפני שהנערה הגיעה לגיל 17. יש שמתארסים בגיל 15, 16, ומחכים עד לגיל המותר בנישואין. רק לאחר שהגבר בנה בית הוא יכול להתחתן ולהביא את אשתו הטריה. מעשה נדיר הוא שהזוג ינשא לפני שיהיה לו בית לגור. לעיתים, כשאין כסף לבניית בית, מתגוררים באופן זמני בבית הורי החתן. על פי המקובל היום יכולים בני הזוג לבלות יחד גם לפני שנישאו, אבל הם ישמרו זאת בסוד מפני ההורים, ייפגשו מאחורי גבם. בחורה שתבלה בחברתם של כמה גברים לפני נשואיה נחשבת בזויה. וכשאב מאלץ את בתו להינשא בניגוד לרצונה, או עם מי שאינה רוצה, זה נחשב לעבירה על חוקי הדת. המסורת אומרת שאלו הם יחסים מתוך אונס, ואפילו זנות, מה שנחשב לעבירה חמורה.

יחסי מין אסורים לפני החתונה ואת הארוסין אפשר גם לבטל. כשהאשה תבקש גם חייב הבעל להסכים. גם לאשה מותר לבקש להתגרש מבעלה, ואם תגלה שבגד בה הוא ייאלץ לעזוב את הבית ולהשאיר לה את הילדים והרכוש המשותף. אם יגלה הבעל שאשתו סרחה, לא יפגע בה לרעה, אבל הבגדים שלגופה יהיו הדבר היחיד שתהיה רשאית לקחת עמה מן הבית. אם הכריזו בני זוג על רצונם להתגרש וחזרו בהם, כבר לא יתקבלו חזרה לחוק הדת.

„בעבר היה נהג שהבעל יביא את כל הרכוש המשותף", מסבירה רג'א. „גם בית וגם רהיטים וציוד ביתי. היום כשקשה לעמוד בהוצאות הרבות של בניית בית, מקובל שהאשה מביאה את הרהיטים ומכשירי החשמל וההורים עוזרים לבני הזוג".

טקס החתונה נמשך יומיים. ערב החתונה הכלה יושבת בבית הוריה ואנשי המשפחה באים לברך אותה. במקביל מכינים את ארוחת הצהריים של יום המחרת בבית החתן. למחרת באים נכבדי הכפר לבית הכלה ומובילים אותה לבית הורי החתן. שם הוא מגלה את פניה העטופים בסעיף, ומדביק פיסת בצק לדלת ביתו, על גבי פיסת בצק שהדביקה היא קודם לכן. אחר כך מצמידים פרחים לקישוט והכלה נותנת לחתנה קופסת ממתקים אותם יחלק בין חבריו. פיסות הבצק יישארו צמודות לדלת משך כמה שבועות לאות ולסימן שהתקיימה חתונה בבית. לאחר שבוע מופיעה הכלה עם משפחת החתן בבית הוריה. זהו סמל ליציאתה לדרך עצמאית.

מחייה האינטימיים היא מוסיפה: „אצלנו זה טבעי, היחסים הם לא רק למען הילדים... אבל אסור לעשות הפלה. נשים אדוקות לא ישתמשו באמצעי מניעה ולכן יש להן הרבה ילדים".

בעיות בין בני הזוג נפתרות על ידי „יעוץ משפחתי". הכלה מתייעצת עם הוריה, החתן עם הוריו ואם לא מגיעים לפשרה – מתגרשים. אף פעם לא יפנו ליעוץ מקצועי. בכל מקרה אחוז הגירושין בקרב העדה נמוך מאוד.

נסיעה לחו"ל, לראות עולם ואיך חיים בו אנשים, גם לחזור ללמודים, מאוד מסקרן את רג'א. היא תעשה הכל, לדבריה, „אבל לא בניגוד לדת". „היתה לי פעם הזדמנות להיות חיי קבע בקריית טבעון. יחד עם המשפחה, אבל החיים מחוץ לכפר לא משכו אותי. היו חסרים לי הקשרים, החום המשפחתי. היה לי מעניין להחליף דעות, להיפגש עם אנשים, אבל רציתי שהילדים שלי יגדלו כאן. יכירו את השורשים שלהם וייצמדו לאדמה הזאת".

אחרי כמה שעות בעוספייה, קשה שלא להבין את רג'א. אי אפשר שלא להרגיש את „השקט הנפשי" עליו דיברה. נדמה שדבר לא מעיק עליה כאן. דבר לא חסר ולא מערער את סדרי החיים. כמו המסורת, כמו האדמה, כמו הזמן החולף בעקביות. כך גם הפרנסה, ההסתפקות במה שיש ומה נראה שדי בו כדי לעגן ולהמון.

איזי לונג
ממליץ ולהיפך

לא אותה הגברת – באריזה אחרת

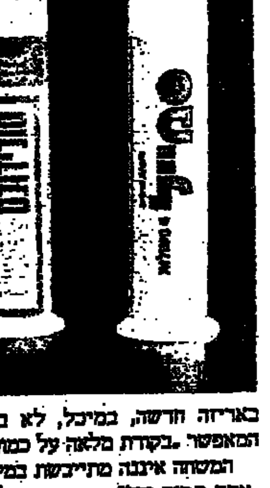

מחקרים, שנעשו בארה"ב, מצביעים על העובדה, שאותו ניבר מבין הסיבות לגירושים מהווה המחלוקת בין שני בני הזוג על איך צריך ללחוץ את השפופרת של משחת השינים כדי שתצא המשחה – מלמעלה או מלמטה...

אז אם מה שנכון בארה"ב תופס גם אצלנו, אפשר לומר בבטחון מלא ש„יבזי" תורמת, ממש בימים אלה, תרומה חשובה ומכרעת להורדת מספר הגרושים בארץ.

החברה משווקת לנו, בחודש, את משחת השינים החדישה שלה „סולידוקס" באריזה חדשה, במיכל, לא בשפופרת. למיכל – לחצן בראשו, המאפשר „בקרה מלאה על כמות המשחה שיוצאת מהמיכל" (??).

המשחה איננה מתייבשת במיכל, גם אם שוכחים לסגור את הפקק „אותה תמיד וכו'" (עוד סיבה לגירושין), המיכל מסוגל לעמוד לבד על המדף (??) והעיקר – הוסכם: „באמצעות מתקן פנימי ניתן לנצל את המשחה עד לטיפה האחרונה" (??) יופי.

אז למה רואים בתמונה שני מיכלים? [illegible] השני, „סמייל", הוא חדש – מיועד לילדים, ולמה לא אותה הגברת [illegible] כי ל„סולידוקס" הוסיפו פלואור.

אז המחיר לסמייל – 4.95 המיכל, לסולידוקס – 4.85 המיכל.

פיסטוק „חלבי" או עגל פיסטוקי

יש סיפור על אחד שהציע לחבר עסקה: „2.5 טון ריבה עם מחוגים של שעונים ב־12 ש"ח בלבד".

– 2.5 טון ריבה אני מוכן לקנות, אבל מה אני אעשה במחוגים של שעונים?

„הריבה היא שוה מעורבב", סיכם מציע העסקה.

אז בלי שום קשר, מציע לנו ריכרד לוי, מפעל הבשר הידוע, זוהו עגל מחוץ ופיסטוקים, „מעדן העשוי מעגל „חלב", תבלינים טבעיים ואפילו בתגור עם פיסטוקים".

אז מי שלא סובל פיסטוקים, או עגל „חלב", שלא יקנה את זה כי זה מעורבב.

וזה גם לא זול – 26 ש"ח לק"ג.

– ואולי זה כן זול – מה אני מבין בזה?

קרמנגו או זיפנגו

אני מתאר לעצמי איזה שמחה גדולה שמח אליעזר בן יהודה כשהמציא והכניס מלה חדשה לעברית. הוא שמח וכל הארץ עלזה יחד איתו. אבל הימים השמחים הללו עברו להם ללא שוב היום, כאשר אנחנו מוצפים השכם והערב במלים חדשות לבקרים, זה עובר על פנינו ואיש אינו שמח בשמחתם של הממציאים.

למשל חברת „ברמן", שכבר משווקת קפה טורקי וזה, יוצאת עם מוצר חדש – אבקת קקאו מבושלת הנמסה בחלב או במים קרים או חמים וקוראת לה „חישוקו" לאמור שוקו אבל חדש כמה יפה ומלא המצאה.

לעומתו יוצאת „עלית" במבתק העשוי קוקוס וקוראת לו בשם ההשראתי „הוקוס קוקוס".

אז למה לא התאמצה עלית להמציא שם יותר עתיר דמיון ל„זיפ" הנגרס שלה – אבקת שתיה בטעם מנגו מה שאם זיפנגו או קרמנגו לא טוב?

אגב, מחיר ה„חישוקו" 3.53 ל־500 גרם. מחיר ה„הוקוס קוקוס" 0.6 ל־55 גרם ומחיר הזיפ־מנגו (ממכת) הנמכר באריזות בנות 800 גרם הוא 4.77 ש"ח ו־100 גרם הוא 0.81 ש"ח.

ושיהיה לכולנו לבריאות...

„לנצל" את עונת הפירות

זה בטח בא להם, לישראלים, מהגלויות השונות שבהן הגיעו אבותיהם או דודותיהם או אפילו הם עצמם וכך נכנס גם לשיגרת הדיבור, סתם, בלי שום סיבה שבמציאות: פירות, זה עניין של קיץ.

ולא חשוב שבארצנו הקטנטונת והחמימה יש פירות בכל יבול השנה. או שהם באים ישר מהעצים או לפחות ישר מבתי הקירור הפזורים בכל האזורים. ובל נשכח שבזכותנו גם באירופה הקרה בחורף טועמים תושביה המסכנים פירות יפים וטעימים, שאנו שולחים להם בטובנו במטוסים ובאוניות.

נכון שיש עונות משופעות יותר ומשופעות פחות, אבל תמיד אפשר להשיג אצלנו איזה ויטמין קטן.

לא נעים לספר סודות מהבית, אבל אצלנו, בקיבוץ, שמחזיק במטעים גדולים שנותנים יבולים בשפע, מתממשת האמרה: „הסנדלר הולך יחף". „צריך למכור", כך אומרים גם אנשי המטעים וגם הגזבר וכולנו מקטרים והולכים, תתפלאו לשמוע, לקנות פירות ברחובות השכונה, כשלא פעם כתוב על מדבקת הקרטון: „תוצרת קבוצת שילר"...

אי אפשר לומר שבאמת לא רואים פרי – רואים גם רואים בגיוסים אליהם נקראים מדי פעם החברים בעונות הקטיף הבוערות. אחת לשבוע, בצהרי יום שישי, מקבלים „חלוקה" של פרי יפה למדי משלנו וגם קצר ומה שיש באמת בשפע זהו ה„ברדה", הפרי שאינו ניתן למכירה מסיבות שונות, והעיקרית שבהן משום שאינו כל כך אַיי אַיי אַיי לפחות מבחינת מראהו החיצוני. מזה אנו יכולים לברוח בשפע והוא ראוי בעיקר למרק פירות או לעוגות. ועוגות אנו עושות בשפע – מעבירות מתכונים, ממציאות והמקרר תמיד מלא, כמעט אצל כולנו. ואנו עושות מאמצים אדירים כדי לרוקנו על מנת למלאו שוב. הרי אחרת איך נביא לידי סיפוק את היצר הטבוע בכולנו להאכיל, שהרי את המזון העיקרי אוכלים בחדר האוכל אז מה נשאר לעשות ב„חדר"? עוגות וחברי מתיקה.

אז קדימה, נביא פה שני מרשמי עוגות פרי שאינן קשות לעשיה אך לעומת זה הן טעימות וקלות לאכילה.

עוגת ארבעה רבעים עם פירות

יכולים להשתמש במישמשים, אפרסקים, שזיפים ואני עשיתי אותה אפילו עם תות.

החומרים לבצק:
200 גר' מרגרינה
200 גר' סוכר
200 גר' (2 כוסות מחוקות) קמח רגיל עם כפית אפיון
4 ביצים שלמות.
מעט וניל וקליפת לימון.
פירות – בערך קילו חצאי מישמש, אפרסק או שזיפים או פרוסות תפוחי עץ או מה שבא.

אופן ההכנה: בוחשים היטב מרגרינה רכה וסוכר. מוסיפים את הביצים אחת לאחת ולבסוף את הקמח.

משמנים תבנית 20x30 ושמים בה את הבצק. על פני הבצק המיושר על ידי מריח שמים את הפירות (החצי הפתוח כלפי מעלה) ומשקיעים אותם מעט בתוך הבצק.

אופים בחום בינוני כ־45 דקות או עד שהעוגה משחימה מעט והפירות רכים. לפני ההגשה מפזרים מלמעלה מעט אבקת סוכר.

עוגת סולת עם תפוחי עץ

החומרים:
1 כוס סולת
1 כוס סוכר
1 כוס קמח + כפית אפיון
6–8 תפוחי עץ חמצמצים, יכולים להיות גם ענה
3–4 כפות אגוזים קצוצים
1 כפית קינמון
קליפה מגוררת מלימון אחד.
1 חבילה מרגרינה, רצוי בטעם חמאה.

אופן ההכנה: מערבבים בקערה סולת, סוכר וקמח. גוררים על פומפיה גסה או במעבד מזון את התפוחים מגולענים. אך אין צורך לקלוף. מוסיפים לתפוחים את האגוזים, הקינמון וקליפת הלימון.

משמנים תבנית פיירקס לא ענקית. מפזרים על תחתיתה מנה מהתערובת היבשה (סולת קמח סוכר).

באמצע מפזרים את תערובת תפוחי העץ ולמעלה מפזרים את שאר החומר היבש.

ממיסים את המרגרינה ושופכים אותה בצורה שוה על פני השכבה העליונה של העוגה. אופים בחום בינוני כ־40 דקות עד שהעוגה מזהיבה מעט. חותכים לריבועים גדולים למדי ומשאירים בתבנית. יופי לאכול את זה פושר. אבל גם קר זה טוב.

לבנים קנו אותו – שחורים מכרו

ספר לילד

מאת מאיר בראלי

מי שלא הזיל דמעות בילדותו, כשקרא את „אוהל הדוד תום" מאת הרייט ביצ'ר סטו – שיקום. כשיקום נראה כולנו שגם בילדותו היה חסר לב. אשר לי, גם עתה, כשזקנתי, עיני לא היו לגמרי יבשות כשקראתי על ענותו של הדוד תום ועל הנערה הלבנה (שבספר בילדותי נקראה „חוה" ועתה – אוונג'לינה ובקיצור אווה). כשקיבלתי את הספר בתרגומו החדש של רפאל אלגד, בהוצאת „כתר", התרגשתי מאוד.

בבואי לארצות־הברית, ללמוד באוניברסיטה, היה זה לפני כארבעים שנה, נתחברתי גם לכמה שחורי עור וללבנים שלחמו לזכויות שחורי העור. הם אמרו לי שבימינו אין שחורי העור אוהבים את דמותו של הדוד תום, המאמין שארגונם של הלבנים היא רצון האלוהים. נזכרתי, שגם אני אהבתי יותר את עליזה וג'ורג' (בתרגום המודרני שמה נשאר אנגלי – אלייזה) שלחמו על חירותם. ידידי, אשר אבי סבם או סבי־סבם נולדו עבדים, לא אהבו כל־כך גם אותם. רק כשקראתי שוב את הספר הבינותי שדרכם של הבורחים לקנדה לא נראתה להם – מפני שבסופו של דבר הם פנו לאפריקה, לעזור בשיקומה של היבשת השחורה. לי זה כלל לא הפריע, זהו פתרון „ציוני" לבעיית שחורי העור. מאוחר יותר קראתי ב„אלטנוילנד" שפרופסור שטיינק של הרצל רוצה להדביר מחלות באפריקה, כדי שצאצאי העבדים ישובו לשם מאמריקה. ידידי שחורי העור כלל לא חלמו על אפריקה. הם אמריקאים וילחמו על מלוא זכויותיהם בארץ זו. שמעתי גם את האמירה – „לבנים קנו אותנו, אבל בני גזענו מכרו אותנו לסוחרי העבדים". זה נכון. ציידי העבדים היו שחורי עור כמו העבדים, ורבים מהם היו ערבים. מחבר „שורשים" שיקר בעניין זה. אצל סטו כולם נוסעים לאפריקה – גם ג'ורג' ומשפחתו וגם טופסי, הילדה שאוה רכשה אותה למען הטוב, ואופליה חינכה אותה בצפון להיות אדם חופשי.

אוריאל אופק ז"ל, כתב בזמנו ב„עולם צעיר" שלו, כי „היום חלוקות הדעות על ערכו האמנותי של אוהל הדוד תום". „לעומת זאת, ציין, כי טולסטוי הגדול כלל ספר זה ברשימה מצומצמת של ספרים שהיו בעיניו אמנות של אמת. משקל דעתו של לייב ניקולייביץ' טולסטוי הוא גדול מאוד, כמובן, אך לא אכניס את ראשי במחלוקת על ערכו האמנותי „הטהור" של ספר שריתק מיליונים של קוראים בעולם, וזעזע את מוסד העבדות. אוריאל אופק מספר עוד, שאחרי מלחמת האזרחים, שבסופה בוטלה העבדות, נפגשה המחברת עם הנשיא לינקולן שאמר עליה, שהיא „האשה הקטנה שחוללה את המלחמה הגדולה". כאן יש שיבוש כלשהו, אם כי אין לי ספק שאופק ציטט כהלכה.

ראשית, הנשיא לינקולן נרצח עם גמר המלחמה; שנית, המלחמה פרצה והתנהלה על אחדותה של ארצות־הברית. לינקולן ביטל את העבדות רק לקראת סופה של המלחמה, תחילה במדינות המורדות ואחר־כך בכולן. מכל מקום, על חשיבותו של הספר במאבק למען ערכו של האדם ללא הבדל גזע ודת, אין מקום לשום ויכוח. מי שסבור שאין קשר בין זה לאמנות יש להפנותו למאמר הביקורת של יוסף חיים ברנר הקדוי „אזכרה לילי"ג".

נאמר כבר בראשית הדברים, שבתרגום הישן כתבו שמות שמקורם עברי כפי שקוראים אותם בעברית, ואילו עתה השאירו את השם באיותו האנגלי. לגבי רוב השמות, זה לא כל־כך נורא אבל כשקוראים לקווייקרית הזקנה רחל האלידי בשם רייצ'ל (כי כך הוגים את השם באנגלית) זה לא טוב, וגם מרחיק את הילד־הקורא מהדמות. לעומת זאת כאשר קוראים לה רחל, יוצרים הרגשה אוניברסלית המתאימה לרוח הספר. אז יש לקורא העברי רושם שהיא „שלו".

בעמוד 112 יש פסוקים באים שאין קשר בינם ובין המלחמה בעבדות, אולם יש בהם עניין רב שלא יכולתי להבינו לפני 55 שנים כשקראתי את אוהל הדוד תום לראשונה: „– – – כה הרבו לדבר ולשורר על נערות צעירות ויפות, מדוע אין איש כותב שירים על יופיין של נשים זקנות? אם רצונכם בהשראה בנושא זה הבה נפנה אתכם אל ידידתנו הטובה – – –" זו דוגמה נאותה להראות שהספר אינו חד־ממדי ויש בו לא רק מסר ציבורי מוסרי אחד בלבד. דומני, שספר נעדר איכות אמנותית לא יכול היה להשפיע כפי שהשפיע ספרה של הרייט ביצ'ר סטו.

המחברת, בת הצפון של ארצות־הברית, אינה חוסכת את שבטה גם מהצפוניים, שבעצם בוחלים בשחורי העור, גם אם הם מתנגדים לעבדות, המכערת את האדון והעבד גם יחד. רק בהשפעתה של הילדה הנהדרת, חווה או אוונג'לינה, נהפך ליבה של אופליה, בת הצפון לאהוב את טופסי. עד אז רק התנגדה לעבדות, לאכזריות ולמכירת בני־האדם. טופסי לא היתה זקוקה לרחמים, היא היתה צמאה לאהבה. באמצעות אהבה לילדה המתה, בתו של בן דוד אהוב, נפתח ליבה של אופליה לאהוב את טופסי.

גם הדמויות השליליות ביותר, לגרי הנבל, והיילי הצבוע, אינן שטוחות. יש נסיון לחדור לנשמותיהן ולהבין איך נהפכו למה שנהפכו. כחדו של לגרי הרשע מהתלתל שהזכיר לו את אמו, שרצתה לעשותו לאדם טוב, הוא דוגמה לכך. דומני שאין זה מקרה כי לגרי הרשע הוא בן הצפון, כמו המחברת, שאינה רוצה לחלק את ארצות־הברית לטובים בצפון ורעים בדרום. נכון שספר זה אין בו כדי לשרת את המאבק למען שיוויון גזעי באמריקה של היום, אולם אסור לשכוח את התפקיד העצום שמילא ספר נהדר זה במאבק חשוב ביותר ברשע שבעולם.

„אהל הדוד תום". ספר נהדר. מאבק חשוב.

هكذا من الاعمال

גור־אריה: סוף המירוץ

מאת יצחק מרידור

יהודה גור־אריה, מוותיקי עין־חרוד, מת השבוע מות נשיקה והובא למנוחות בבית־העלמין של קיבוצו.

„גור־אריה", כך קראו לו כל אנשי עין־חרוד. כך נודע שמו ברבים גם בעמק, ובארץ כולה. מי

עין חרוד

לא הכיר – ומי לא חיבב – את האיש הקשיש־הצעיר הזה, בעל השפם העבות ורעמת־השיער הלבנה. פעם אחר פעם הגיח, במרץ מופלא, אל מול המצלמות. ומסכי הטלוויזיה הראו אותו במעמדי הסיום המרגשים של מירוצי התבור.

הרעיון לכתוב על גור־אריה כתבה – ולא הספר – לא הפתיע איש בעין־חרוד: „התקשורת אהבה את האיש," אמרו, „והוא אהב אותה..." גור־אריה היה גיבורן של כתבות עיתונאיות רבות. הוא אהב להתראיין ואהב להצטלם, ותשומת־הלב הציבורית ריגשה אותו וגרמה לו הנאה... הוא אפילו כיכב, בתפקיד ראשי, בסרט „אולי תרדו שם ?". זוכרים?

„להגיע לגבורות בעין־חרוד", אומרים בקיבוצו, „זאת לא חוכמה גדולה: כל „צוציק" כאן הוא בן 80... זוכרים את סלוצקין בן המאה?" גור־אריה אהב „לשבור שיאים" ותמיד אמר שהוא רוצה לעבור את גיל המאה..." השבוע אמרו חבריו, שהוא לא זכה לזאת „אבל הוא חי כל רגע, באינטנסיביות רבה, בצימאון חיים עצום, חיים מקוריים ומלאים... עוד ביום ראשון,

יום לפני שעצם את עיניו, עדיין עבד..."

„הספורטאי־הסנדלר"

יהודה גור־אריה, שעלה מרוסיה, היה איש „הבורית העמק" עד שהצטרף לעין־חרוד ב־1923. הוא סלל את כביש עפולה–נצרת, שירת ב„חיל הספר" ועבד כבנאי בהקמת הבתים הראשונים בכפר יחזקאל. בעין־חרוד עסק שנים בסנדלרות, ו„הספורטאי־הסנדלר" לא בדיוק „נולד עם נעל ביד", ולא היה „סנדלר גדול"...) – עד שיצא לשליחות לחו"ל, אל מחנות הפליטים. לאחר שנתיים, חזר משם – אל העיסוקים אותם אהב.

מאחורי התדמית הססגונית והעליזה שנהג האיש להציג, הכרנו אנחנו „גור־אריה" אחר: איש עבודה מסור וחרוץ, המשכים בארבע לפנות־בוקר אל הכרמים, ביחוד בתקופת הבציר. הוא ראה בעבודת־הכפיים ערך מקודש. הוא עשה רבות למען העולים שנקלטו אצלנו, ולימד אותם עברית בכישרון ובהתמסרות רבה. יהודה היה מראשוני „הפועל". העודת „יקיר הפועל", שהוענקה לו לאחרונה, היתה יקרה לו מאוד חכתה למקום של כבוד בדירתו הצנועה. יחד עם זאת, "הוא הטיף לעסוק בספורט ועסק בספורט, אך האמת היא שזה לא היה אצלו העיקר..."

יהודה גור־אריה אהב את עין־חרוד והיה קיבוצניק בעל הכרה: הוא לא דיבר באסיפות ולא היה 'מנהיג', אך היתה לו דיעה על כל נושא שעלה לדיון – ואף הביע את דיעותיו בחדר־האוכל ועל השבילים ובשיחות עם חבריו... ובין שיחה לשיחה, בסנדלרייה האהובה עליו – ולמעשה בכל מקום – הוא אהב לשיר... בעל ניגון היה האיש, וניגוני הסידים היו עיקר שירתו.

גור אריה היה גם „בעל־קורא". בשנותיו האחרונות בילה שעות רבות בבית־הכנסת של עין־חרוד, ועד מהרה הוא הפך – גם שם – לדמות נרכזית ובולטת, תוססת ומתסיסה.

לפני שנים אחדות ארגן נפתלי מאירי (איש עין־חרוד, „תרבותניק" ותיק ובעל זכויות, המתמסר לאחרונה לנושא הטיפול בקשיש בקיבוצו ובאיזור) תגיגה לכבודם של חברים בני 85 ומעלה. בחגיגה אמר יהודה גור־אריה:

„...זקנה טובה ופורייה אינה זכייה כגורל אלא זכייה בכוח הרצון. מיכאל אנג'לו שקד על מלאכת הציור עד היותו בן קרוב למאה. גטה סיים את החלק השני של „פאוסט" בהיותו בן 82... גם המהר"ל מפראג החל בכתיבת חיבוריו החשובים לעת זקנתו... אמנם אין מביאים ראיה מגאונים – אך האם נתנו החיים הטובים לגאונים בלבד? לא: כולם זכאים לחיים ארוכים. ראש השיבה נישא בגאון, הוא יפה־נוף (ואני הייתי מציע לחברות שלנו שלא תצבענה את שערותיהן...) אינני מתכחש לעברי... הגיל אינו דבר מגונה או נטל כבד. שבעים, שמונים, מאה שנה... מה הן נוכח עיניים מביטות אל העתיד, נוכח האידסוף... לנוכח הנצח – כולנו ילדים... יש אומרים: כל הזקנים שבעולם הם תינוקות, לעומת מתושלח... נאום הגבר גור־אריה".

„הסנדלר, המזמר והרץ" מעין־חרוד הלך השבוע לעולמו, והוא בן 92.

הוא השאיר אחריו רעיה, שתי בנות ובן, 12 נכדים ושלושה נינים.

והמון־המון מעריצים...

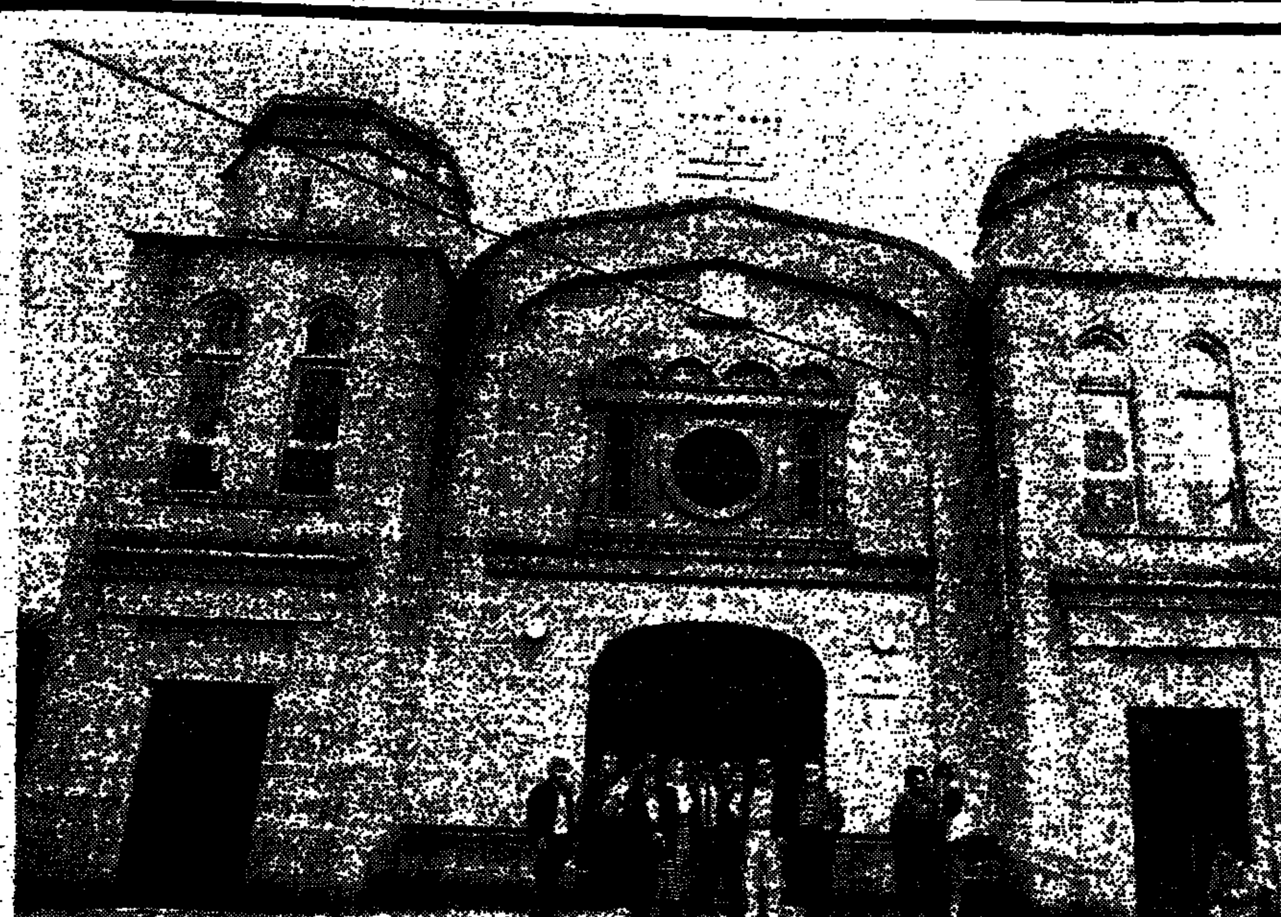

מזכרת בתיה: בית הכנסת המפואר מתקופת הברון

כל רוכבי איכות סביבה

מאת דני צדקוני

במה יכול ישוב קטן להתהדר בעיר גדולה, אם לא באיכות־החיים שהוא מעניק לתושביו? במזכרת־בתיה (שנוסדה לפני 105 שנים) התחיל במשימה רפי סימה. מאז פרש סימה מראשות הישוב (3500 נפש), הולך בכיוון הזה יורשו בתפקיד – זה שנתיים וחצי – רפי אלול בן 29, מי שהיה מזכיר המועצה וגזברה.

מזכרת בתיה

עובדה: מזכרת־בתיה נמנית על מקבלי הפרס השנתי ל„איכות הסביבה", מטעם משרד הפנים. הזוכות האחרות הן: עיריית נתניה, והמועצות המקומיות של יוקנעם עילית, ובאקא אל־גרבייה.

מזכרת־בתיה – מציין חבר שופטי הפרס, בראשות הד"ר עמירם פרזנץ מהשרות לאיכות־הסביבה – היא מועצה שידעה ליצור שילוב מוצלח בין החלק הוותיק (האיכרים) והחדש (העולים החדשים) של הישוב. השופטים קובעים, כי במזכרת־בתיה נמצאו כל מרכיבי איכות־הסביבה ברמה גבוהה של טיפול וטיפוח וכי קיימת מודעות גבוהה לערכיו ההיסטוריים של הישוב. המועצה מתמודדת עם בעיות סביבתיות קשות, כמו מטרדי רעש המטוסים מבסיס חיל־האוויר הסמוך (תל־נוף) ועם מיטרדים תעשייתיים.

בהקשר זה, אפשר לציין את ההסדר שאליו הגיע רפי אלול עם חברת „רדימיקס" לבטון מוכן. לחברה זו היה מפעל במושבה. רעש מכונות המערבל, שהבילו ממנו את תערובות הבטון, היה מיטרד קשה לתושבים. עתה, לאחר שהמפעל עבר לקבוצת חולדה, הם נפטרו ממנו. בצורה דומה יפטרו מעוד מפעל אחד או שניים, שאינם תורמים לאיכות־הסביבה, וימידו אותם במפעלים עתירי־ידע.

בעניין רעש המטוסים מתל־נוף, ננקטו כמה צעדים כדי לצמצם את המיטרד. בבית־הספר הותקנו חלונות כפולים, ואמצעים דומים ננקטו בבנייה הציבורית. עכשיו, יחייבו את הבתים הפרטיים לכלול בתוכניות הבנייה – שהם מגישים לאישור הוועדה לתכנון ובנייה כדי לקבל רשיון בנייה – סידורים מפורטים למניעת חדירת רעש המטוסים למבנים. במקביל, מקיימת המועצה קשר מתמיד עם מפקד הבסיס לשם תיאום ימי האימונים ומניעת רעש מהמטוסים.

במזכרת־בתיה הוקם מוזיאון צנוע לתולדות המושבה. תלמידי בית־הספר המקומי זוכים בנוסף לכך לשיעור־שבועי קבוע, המתקיים במוזיאון. המועצה משפצת עתה את ה„חאן", ששימש למגורי מיסידיה. כמרכז היא הפקידה בידי מומחה את שיחזור פסלי הברזל של האיכר־המסגר אשכל ז"ל, והיא הואגת לשיחזור בית־הכנסת שבנה בה הברון רוטשילד לפני 78 שנה.

המועצה הקימה מרכז־יום לקשישים. ואם לתל־אביב יש מועדון „רוטארי", מדוע שלא יהיה למזכרת־בתיה הקשישה מועדון דומה? ואכן, הנציגות העולמית, האזורית של הארגון הבין־לאומי הכירה במועדון ה„רוטארי" שהוקם במזכרת־בתיה. גם זה חלק מאיכות־החיים וטיפוח הסביבה של המושבה הנתמדה.

הרכבת – בינתיים – יוק

מאת שמואל תגר

פעם נוספת יוצאת רשות הנמלים בישראל בטענות על חוסר שיתוף בתכנון האזורי בנגב. יו"ר מועצת המנהלים, צבי קינן, הצהיר לאחרונה שאין לרשות עמדה בשאלה איפה צריך להיות נמל באילת:

„אנחנו לא בעד או נגד נמל־תעלה," אמר קינן, „זה נושא לא שיגרתי שלא נברק עד כה בצורה יסודית. נכון שנעשתה בדיקה ראשונית והסתבר שההוצאה גדולה ביותר, אנחנו מבינים שהכנסת הנמל לתעלה בערבה תזרז את פיתוח

אילת

החופים לתיירות והרחקת הזיהום. כל זמן שזה לא נבדק על־ידי גורמים מיומנים – אין עמדה"

לגבי הרכבת, אמר קינן, שהמערך של רכבת ישראל נתקבל עקרונית ובהתאם לתפיסת הרשות ניתן לבצע זאת טוב יותר, כדי שהרכבת תוכל לעמוד על רגליה מבחינה כלכלית. לדבריו, חושבת הרשות שבפיתוח רכבות פרברים בתל־אביב ניתן לשתף גורמים כמו קואופרטיב „דן" ואיגוד־ערים דן, ולהטיל עליהם את ההפעלה לאחר ביצוע הפיתוח על־ידי הרשות.

צבי קינן מסר כי רשות הנמלים החליטה, שהנהלת הרכבת תבצע תכנון ראשוני של התוואי מחצבה לאילת. המטרה: לקבל מושג ראשוני על הפרוייקט וכן לבדוק את הקרקעות הדרושות להקמת המסילה, בעיקר מבחינת הבעלות עליהן.

למרות הצהרותיהם של השניים כי אין להם כל עמדה ברורה בנושא הנתו של הנמל באילת, ובהיותם מודעים ללחצים הכבדים המופעלים על־ידי השר גד יעקבי וראש העירייה רפי הוכמן לביצוע תוכנית זו – מתקבל הרושם כי הנהלת רשות הנמלים „מקפיאה" את הטיפול בנושא, עקב העלויות הגבוהות הדרושות לכך והתיאום העצום הדרוש (בין עשרות גורמים) לביצוע נמל זה.

מצד אחר מצהיר המנכ"ל כי יש סיכוי להתפתחות כלכלית מאסיבית לאור שיפור היחסים עם הארצות באיזור היעד – סין, קוריאה, בורמה, ניו־זילנד ואחרות – ומצד שני נשמעת טענת כי נמל אילת אינו זקוק אלא לשיפור קטן כדי שיוכל לתת שרותים לפחות עד לשנת 2000.

רשות הנמלים היא הגורם המומחה בתפעול נמלים בישראל ולדעת רבים עליה ליזום את הבדיקה היסודית – האם יש צורך בנמל־תעלה בערבה? האם ניתן להקימו?

ולטווח רחוק: אם תיכנס תוכניתו של שמעון פרס בנושא השלום לשלבים מתקדמים, יכול מעמדה הפוליטי של ישראל להשתנות. במצב זה יש לשער, שגם ממשלת ירדן תסכים להיכנס לשותפות בתיפעול ולקחת על עצמה אחריות לתיפעולו החלקי. ואז – מסכימים כולם – הופך הדבר להיות כלכלי ומבוסס.

גם בנושא הרכבת המצב דומה: האחריות לתיפעול הרכבת ממוקמת בתוך רשות הנמלים, ופיתוח המסילה לאילת ישנה את מצבו של הנגב כולו ויסיע לביסוסם של כל הישובים בערבה.

אולם התפיסה של רשות הנמלים, הטוענה כי עדיין אין מספיק מטענים להנחת המסילה לאילת, פשוט הפוכה לשיקול כלכלי: מסילה לאילת תהפוך את הנמל לכלכלי – כי ברור שהדבר יעלה את מחזור המטענים בנמל ויעשה לפיתוחו – ותתרום רבות להוזלת ההובלה ולתוספת מטענים.

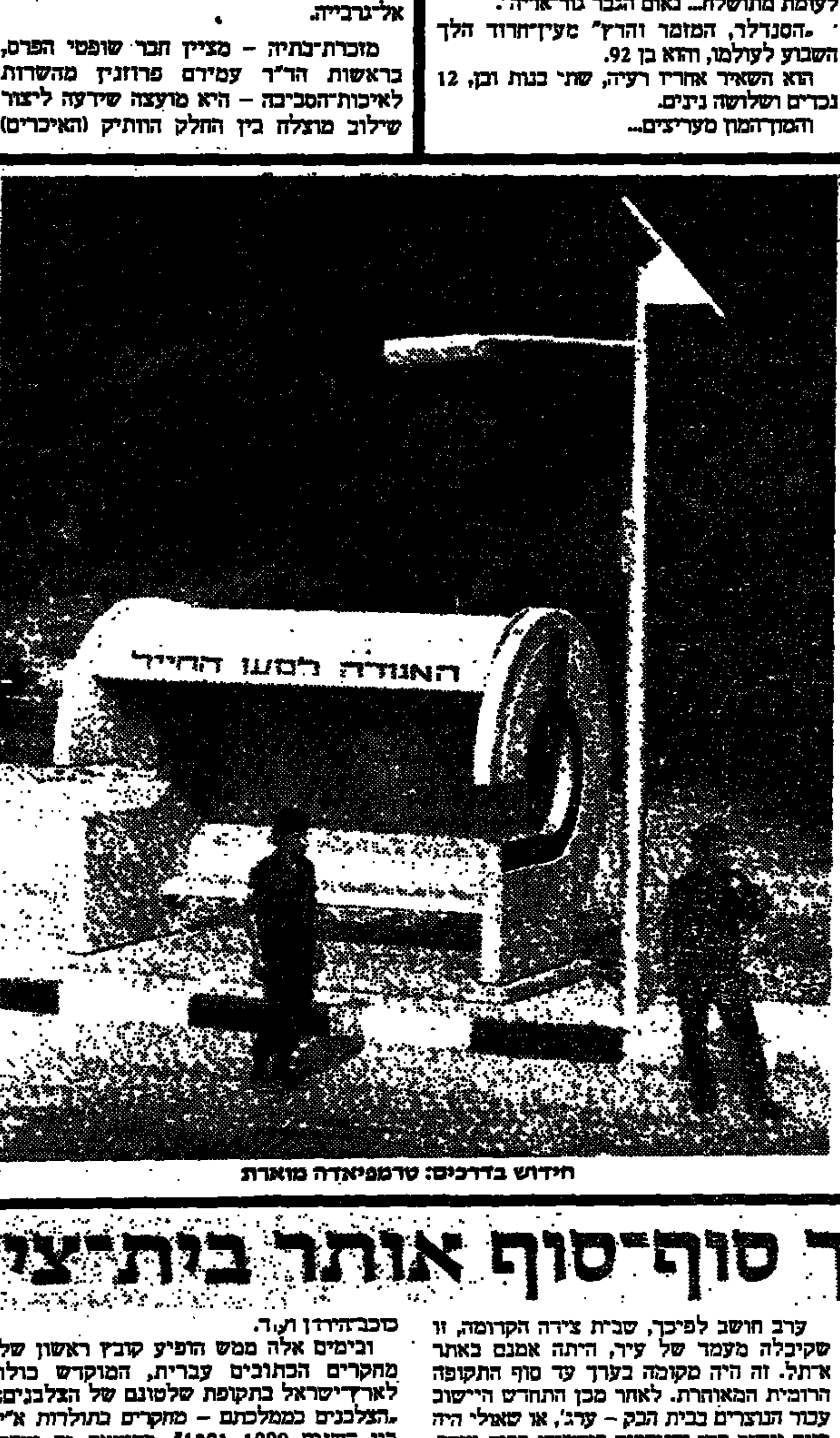

חידוש בדרכים: טרמפיאדה מוארת

צ'יצ'ולינה בעיירה

מאת אמיר רוזנבליט

בנתיבות סוערות הרוחות. התגלה כי מנהל הספרייה העירונית, דן ידין הורוביץ, עודד כל בוקר צנזורה על העיתונות היומית, ותולש תמונות פרובוקטיביות וידיעות הנראות בלתי מוסריות בעיניו. עם פרסום העובדות, התארגן בעיירה הועד נגד כפייה דתית, שהכריז על מאבק נגד מה שהוא מכנה: „השתלטות הגורמים החרדיים על כל חלקה טובה בנתיבות." בתגובה על מעשיו של מנהל הספרייה, מפיץ הוועד כרוזים מאירי עיניים ובהם כל קטעי העיתונות המצונזרים, בהם תמונת עירום של צ'יצ'ולינה, מלכת הפורנו וחברת הפרלאמנט האיטלקי.

האיש שחשף את ה"צנזורה הפנימית" בנתיבות, היה יצחק ג'רבי. „לפני כשבוע," הוא מספר, „נכנסתי לספרייה והתחלתי לעיין בעיתונים. לפתע גיליתי כי יד נעלמה גוזרת באוורה סלקטיבי קטעים מן העיתון. תמונות אחרות, שלא נגזרו, עברו שיפוץ קוסמטי. כך למשל, ברכיה החשופות של הבדרנית חנה לסלאו, המופיעה עתה בתפקיד הזונה במחזמר "אירמה להדוס", הוסו באמצעות מדבקות של 'סלוטייפ'."

נתיבות

מנהל הספרייה – שאישר כי ידו היא שצנזרה את כל "קטעי העיתונות הבלתי־מוסריים", כדבריו – לא התלהב גם מהתספורת ומהאיפור של ירדנה ארזי, ואלה עברו שינויים חזותיים בעיתון. אשר להופעתה המתוכננת של ארזי בנתיבות, היא הועלתה לדיון על־ידי הגוש הדתי במועצת הישוב. הגוש איים על המשך הקואליציה המקומית.

בסופו של דבר, הוליסו פרנסי הישוב לבטל את הופעתה של ירדנה ארזי במוצאי־שבת, לאחר שהובע החשש כי היא עלולה להכווא בחילול השבת. אגב, גם הופעתה של להקת "הגרייה הטבעית" עמדה בסכנת ביטול, לאחר שחבר המועצה, אליהו פרץ, טען כי חברי הלהקה ביצעו חטא זה בעת נסיעתם מתל־אביב לנתיבות.

העיירה נתיבות מונה כתשעת אלפים תושבים, רובם דתיים ושומרי מסורת. הישוב, שהיה למקום משכנו של הקדוש הצפון־אפריקאי הקרוי בפי עדת מאמיניו "באבא סאלי", עובר בשנים האחרונות תהליך מואץ של התחרדות. מסביב לנתיבות שוכנות רוב הישיבות בנגב, ויש לכך השלכה מכרעת על אופיו של הישוב.

בכרוז שהפיצו השבוע פעילי הוועד נגד כפייה דתית בנתיבות, נאמר בין היתר: „לאחרונה אנחנו עדים למאבקי כוח וכפייה חרדית. העדה הדתית מנסה לכפות על הציבור הרחב את אורח־חייה, ואנשיה מנצלים את השורה, כקדוש לחפור בה. נראה כי הם שכחו את ההפגנות הסוערות שהם הניפו על הישוב לפני מספר שנים. לא ניתן עוד למיעוט המתבדל מאיתנו, לחלק אותנו ליהודים טובים יותר או טובים פחות. הגיע הזמן שתבינו, כי נתיבות לא תהיה בני־ברק." יצחק ג'רבי, חבר הוועד נגד כפייה דתית, חושש משפיכות־דמים בעיירה ומגדיר את המצב כ"חבית חומר־נפץ" שעלולה להתפוצץ, לדבריו, בכל רגע.

המאבק המתנהל בימים האחרונים בין הגוש הדתי ובין המיעוט החילוני במקום, מאיים להחזיר את נתיבות למהומות האלימות של שנת 1980, שהתנהלו על רקע דומה.

שר הרווחה, זבולון המר, אמר השבוע: „מה שמתרחש כיום בנתיבות הוא תהליך מסוכן ומן הראוי לטפל בו במהירות האפשרית".

ובינתיים, הודיעו אנשי העמותה נגד כפייה דתית ובראשם פרופ' דן מלה, כי הם מוכנים לסייע לוועד נגד כפייה חרדית בנתיבות במאבקם נגד הדתיים. ספק רב אם הדבר יתרום להרגעת הרוחות בישוב הסוער.

איך סוף־סוף אותר בית־צידה

מאת צבי אילן

היישוב בית צידה נזכר בכמה מקורות היסטוריים, ובכללם בברית החדשה. החוקרים מנסים לזהות את מקומה זה 150 שנה לפחות. לפי יוסף בן־מתתיהו, המקום נמצא ממזרח לירדן ולא הרחק מהכינרת, ושם הקים פיליפוס בן הורדוס עיר חדשה בשם יוליאס. במקורותינו נקרא המקום כנראה 'צידן'.

השמות צידה וצידן מלמדים על קשרו של היישוב לציד דגים ולקירבתו לכינרת. אבסביוס הזכיר את המקום בראשית המאה הרביעית, אך

ארץ חמדה/צבי אילן

קשה לדעת בדיוק לאיזה אתר התכוון. נוסעים מאוחרים מספרים על ביקוריהם בבית צידה, אך שוב לא ברור לאיזה אתר בדיוק התכוונו.

בעיית מיקום היישוב זכתה במאה הקודמת לשתי הצעות רציניות לפתרונה. האחת, של החוקר הדגול אדוארד רובינסון, צידדה באתר א־תל, המצוי על גבעה המרוחקת מהירדן מרחק של שלושה קילומטרים. השנייה, מאת החוקר הגרמני שומכר, טוענת כי יישוב דייגים צריך להיות ליד הכינרת, ומצביעה על חירבת אל עריג' – הידועה עתה יותר כ'בית הבק' – ממזרח לשפך הירדן לכינרת. במקום זה נראו שרידי בניין ציבורי (ולדעת אחדים, האגוזי בתוכם, זהו בית־כנסת), היות שלא היה זה יישוב גדול, היו שסברו שהחורבה הקטנה הסמוכה לו, אל־מסעדיה, שייכת לו.

בעיית הזיהוי עשויה למצוא עזר רב בפרוייקט שבביצועו הוחל לאחרונה בראשותו של ד"ר רמי ערב, מטעם המכון לארכיאולוגיה באוניברסיטת חיפה והמכון לחקר הגולן בקצרין. הוא ערך חפירות בדיקה בשני האתרים הנדונים, וזה עיקר ממצאיו: א־תל הוא אחד התלים הגדולים שסביב הכינרת. שטחו 90 דונם. הוא נוסד בתקופה הכנענית הקדומה ב' (האלף השלישי לפנה"ס) והיה מוקף חומה מאסיבית. היה בו יישוב גם בתקופת המלוכה, שהסתיימה במאה השמינית לפנה"ס. בתחילת המאה השלישית לפנה"ס התחדש היישוב והוא ניטש בתקופת המרד הגדול ברומאים. על כך מעידה פינת מטבח שנמצאו בה כל כליה. במאה השנייה התחדש היישוב בקנה־מידה מצומצם, והוא ניטש כליל במאה הרביעית. ואילו בבית הבק נמצאה שכבת יישוב אחת – מהתקופה הביזאנטית. החופרים ניסו לאתר את רצפת הפסיפס שנראתה במקום ולהתחקות אחר המבנה שממנו באו הפריטים הארכיטקטוניים שבשטח, אך לא הצליחו.

קרב חושב לפיכך, שבית צידה הקדומה, זו שקיבלה מעמד של עיר, היתה אמנם באתר א־תל. זה היה מקומה בערך עד סוף התקופה הרומית המאוחרת. לאחר מכן התחדש היישוב עבור הנוצרים בבית הבק – ערג', או שאולי היה קיים יישוב קטן והנוצרים קידשוהו כבית צידה, אתר שנהגו לעלות אליו לרגל. אם כך היה הדבר, אולי שימש המבנה הציבורי שבמקום ככנסייה? ויליבאלד ביקר ב'בית צידה' במאה השמינית, ומספר שעל ביתו של פטרוס בנוייה כנסייה. האם למבנה הציבור של בית הבק התכוון? בהמשך החפירה אולי נקבל תשובות נוספות.

פיסול „ציין צלבניים"

עוד כמה אירועים 'צלבניים' לציון 800 שנה לקרב חטין.

מוזיאון ישראל מציג פיסול צלבני באגף הארכיאולוגי שלו, במוזיאון רוקפלר. החומר רוכז מאוספי אגף העתיקות ומנזרים בירושלים. הוא כולל, בין היתר, את ארון־הקבורה של המלך־הילד באלדווין החמישי, שנפטר ב־1186 בהיותו בן שמונה שנים. זהו ארון־הקבורה המלכותי הצלבני היחיד ששרידיו נשתמרו, וזהו הניתנים לשיחזור. כמרכז מוצגים שני משקופים מכנסיית הקבר הקדוש, תיאור מלאך מבלואר – סוכב־הירדן וע"ד.

ובימים אלה ממש הופיע קובץ ראשון של מחקרים הכתובים עברית, המוקדש כולו לארץ־ישראל בתקופת שלטונם של הצלבנים: „הצלבנים בממלכתם – מחקרים בתולדות א"י בין השנים 1099–1291", בהוצאת יד יצחק בן־צבי, ובעריכת ב"ז קדר. הספר כולל 20 מחקרים של חוקרים מהארץ ומחו"ל – היסטוריונים, ארכיאולוגים וחוקרי תולדות האמנות – העוסקים בבדיקת ההיסטוריה של הארץ במסגרת המכלול הרחב שאליו הארץ השתייכה. הספר מתפרסם בעקבות כנס חוקרים שארגנה יד בן־צבי, בתוספת מאמרים נוספים, בכללם חיבור על תולדות יהודי הארץ בתקופה הצלבנית לפי הגניזה הקהירית, וחיבור על העיר הצלבנית; כמרכז נכלל בספר דיון מפורט על בית־גוברין הצלבנית (סקירה ארכיאולוגית), ודיון מפורט שני על העיר באניאס ומבצר אצביבא (והוא קלעת נמרוד) בתקופה הצלבנית. הספר כולל איורים ומפתח.

בית המייסדים

בעקבות רשימתי 'בתוך המקום' על ראש־פינה – חלוצת המושבות – כתב לי אורן אליאב, יו"ר אגודת יוצאי העיר מרגשט ברומניה. בני עיר זו הם שבנו – יחד עם כמה משפחות רוסיות – את ראש־פינה ב־1882, בעקבות דעיכת 'גיא אוני'.

במכתבו מודיע אורן אליאב על הקמתו המתוכננת של „בית המייסדים" במושבה. הכוונה למבנה, שיהווה חלק מהפעילות החינוכית – הנעשית כבר במקום – ללימוד התיישבות היהודית בגליל. הבית ישמש מוזיאון למתיישבים הראשונים, ויהיה בו גם חדר תצוגה והקרנה. לא נותר אלא לחכות להכשרת המבנה ולפתיחת מרכז נאה זה.

هكذا من الاصل

קרב ש' ב–ש' מודרני בנוסח הפועל תל־אביב:

שניאור: לא יצמיחו לי מאמן

שפיגל: אני גנב בלילה

יצחק שניאור

אליעזר שפיגל

מאת שמואל קליגר

שניאור נגד שפיגל. זה נשמע כמו קרב ש' ב–ש'. האם כמו קבצת כדורים כך גם יריבות בין מאמני כדורגל? נראה, כי בימים אלה החלה פרשיה חדשה בהפועל תל־אביב. לפני מספר שבועות בחרה אליעזר שפיגל, המאמן ההתיק לאמן את קבוצת הנוער של הפועל תל־אביב. מנגד, הבהיר יצחק שניאור, שמונה לתפקיד מאמן הקבוצה הבכירה עוד בשלהי העונה הקודמת: לא יקום ולא יהיה. על מה איפוא יצא הקצף? הרי שני המאמנים מונו לאמן קבוצות אחרות, שאין ביניהן חפיפה.

אומר המאמן שניאור בכעס ובמרירות: "לי באופן אישי אין עימות עם אליעזר שפיגל. אנו דווקא חברים. הויכוח שלי הוא עם ההנהלה. לא אסכים לקבל תכתיבים מקצועיים מההנהלה. הייתי בחו"ל וסיכמנו עם ההנהלה, שלא מטפלים בנושא הנוער עד שאחזור. אמרו לי, קודמים להחליף את רחביה רוזנבים כמאמן הנוער ואמרו לי, שכשאחזור אז נפתור את הבעיות. בינתיים חזרתי ב–8 לחודש התברר לי, שבין כה וכה גמרו עם שפיגל".

ומה פסול אתה מוצא בשפיגל, אנו מקשים?

שניאור: "אני לא פוסל את שפיגל מבחינה מקצועית. אין לי עניין איתו. הדבר הוא עניין ביני לבין ההנהלה של הפועל תל־אביב. לי באופן אישי יש עניין בנוער. מי שמכיר את פעילותי המקצועית יודע, כי אני תמיד יחסתי חשיבות עליונה לנוער ולהצערה של קבוצות הבוגרים. מי שמכיר את שיטת עבודתי יודע עד כמה חשוב ללבי הנושא של שחקני הנוער ושילובם בקבוצות הבוגרות. אני כללתי בהרכב הבוגרים יותר שחקני נוער, אני אחראי להצערת קבוצות יותר מכל מאמן אחר בארץ. לפני עשרה ימים יצרתי קשר טלפוני עם חיים צימר, יו"ר הפועל תל־אביב ושאלתי מה חו"ש. הוא אמר לי, שאין שום חו"ש. (כאן הטון עולה לאוקטבות גבוהות) אני בשום אופן לא אסכים, שיצמיחו לי מאמן".

שאלה: האם היו שואלים לחוות דעתך אם למנות את שפיגל לתפקיד, היית מסכים?

תשובה: "אם היו שואלים – זה היה בסדר. זוהי שאלה עקרונית ולא אישית. אני הייתי צריך למנות את המאמן. צריך לזכור, שההנהלה ביקשה מכבי שאני אקבל לידי את מלוא הסמכויות המקצועיות. לא אני דרשתי זאת ממנה, והדבר קיבל ביטוי גם בחוזה שלי עם הקבוצה. (בהתמרמרות) אני באתי עם רצון כן לקדם את האגודה ואפילו בסוף העונה עוד בהיותי מאמן בני־יהודה התעניינתי במשחקי הקבוצה והסתובבתי במגרשים. איך יכלו לעשות לי דבר כזה? גם נגד המאמן שפיגל יש לי טענה. איך הוא קיבל על עצמו את התפקיד בלי לשאול אותי?"

אז הלכנו אצל המאמן שפיגל לשאול את מוצא פיו והוא אומר: "זה לא נכון, שיכולתי לשאול את שניאור ולא עשיתי זאת. הדבר היה לפני שלושה שבועות. שניאור היה אז בחו"ל. אז לא היה לי את מי לשאול. אני לא הלכתי כמו גנב בלילה. אני מאמן כדורגל כבר 32 שנה. אני כבר נכנסתי לתפקיד. יש לי כבר תוכנית עבודה. ערכתי סיבובים במגרשים והתמתי על חוזה מחייב בפני עו"ד".

האם יש בלבך נגד שניאור, כועס עליו?

שפיגל: "כן. שניאור פגע בי אישית. קודם כל היה צריך לפנות אלי. לדבר איתי לפני התקנות. אי אפשר לבוא. בטענות דרך כלי התקשורת בלי לשאול את עמדתי". אז אולי הפתרון צריך להיות, שאתה תקבל לא רק את הנוער, אלא גם את אימון הקבוצה הבוגרת?

הוא משיב: "אין לי כל עניין לאמן קבוצת בוגרים. אימנתי מספיק בחיי. אני רוצה לעבוד רק עם הנוער של הפועל תל־אביב".

• החותר דני שפריר דורג חמישי בחצי הגמר במקצה בו השתתף באליפות העולם בקיאק יחיד לנוער, שהיתה באוסטריה. באליפות השתתפו 29 מדינות ובשקלול התוצאה הוא מדורג במקום ה־14 בעולם.

• עו"ד אילן שמעוני הפתיע, כשגבר בגמר אליפות הטניס לעורכי דין כשניצח בגמר את עו"ד רב לוין 2:6, 3:6. לוין היה אלוף שלוש השנים האחרונות. באליפות, שנמשכה כחודש ואורגנה על ידי לשכת עורכי הדין השתתפו 38 עורכי דין ובהם אשה אחת.

כדורגל

שמואל קליגר

רוזנטל חזר לבלגיה אך ישקול את הצעת חיפה

רוני רוזנטל חזר אתמול לבלגיה לאחר שהות של יממה בישראל כדי לבוא לבית הוריו של חברו הקרוב, אבי רן, ולנחמם באבלם.

במהלך 24 השעות לשהותו הקצרה בארץ, הספיק רוזנטל לקבל הצעה בלתי רשמית ממכבי חיפה, לחזור ולשחק בשורותיה עוד בעונה הקרובה. רוזנטל הבהיר אתמול לפני צאתו לחו"ל, כי אינו דוחה על הסף את הרעיון, אולם זו לא השעה הנכונה לדון בכך. תוך ביצול ההלם אחרי מותו הטראגי של רן.

בינתיים, נודע כי חוג האוהדים של הקבוצה מוכן לגייס כספים ממקורות שונים כדי לממן את החזרתו של רוזנטל הביתה מקבוצת פ.צ בריז' הבלגית, בה הוא חתום על חוזה עד סוף העונה.

הנערים למחנה סגור בשפיים

מאמן נבחרת הנערים של ישראל בכדורגל (עד גיל 16) ציון לסגל, העומד לצאת ביום ראשון לטורניר האומות בהונגריה, את אלי מזרחי מבית"ר ירושלים ואסף רחמים, שוער הנוער של הפועל באר שבע. בנוסף להם יכלול הסגל 14 שחקנים, שהשתתפו כבר באליפות אירופה בצרפת.

הקבוצה קיימה השבוע את אימוניה במכון וינגייט והכדורגלנים יתכנסו היום למחנה אימונים סגור בשפיים, שינוצל לאימונים. הכדורגלנים ישהו במקום עד שבת ולמחרת יצאו יחד לנמל התעופה.

המשחק הראשון יהיה ביום רביעי נגד יוגוסלאוויה. למחרת – נגד צ'כיה וכעבור יום נוסף – נגד מזרח גרמניה. המאמן רז אמר, כי שום נבחרת ישראלית טרם נפגשה בעבר עם נבחרות צ'כיה ומזרח גרמניה ומבחינה זו מהווים המשחקים הללו אתגר חשוב.

מוטי: אירופה קודמת למכבי

מוטי איווניר ישוב ביום ראשון להולנד בלי לדעת אם יוכל להופיע בקבוצתו, רודה, גם בעונה הבאה.

"הכל תלוי אם אקבל רשיון עבודה בהולנד. הסיכויים לקבל רשיון עבודה הם פיפטי־פיפטי. אך בכל מקרה העדיפות שלי היא לשחק באירופה בכל מקרה. גם אם לא אקבל רשיון עבודה בהולנד לא ארפה מהנסיון לשחק בקבוצה אירופית אחרת".

ומה במקרה שלא תיקלט בקבוצה אירופית? "רק במקרה כזה אחזור לשחק במכבי תל־אביב".

בן־טובים יוצב כבלם

קבוצת הכדורגל של בני־יהודה הגיעה שלשום לקופנהגן, כדי לקיים בשבת משחק הגומלין נגד האלופה הדנית, ברונדבי במסגרת האינטרטוטו. הכדורגלנים הגיעו לכאן בטיסה ישירה מדיסלדורף. מאמנם, דוד שוויצר, הגיע לבירת דנמארק רק אתמול.

אתמול התקבלו כדורגלני בני־יהודה על־ידי ראש עיריית קופנהאגן. הם אמורים לקיים עד המשחק שני אימונים.

המאמן דוד שוייצר לא יעשה שינויים מרחיקי לכת בהרכב, שהצליח במשחק ביום ראשון נגד ברונדבי, חרף ההפסד 1:0. צפוי שילובו של דוד מנצור בהרכב. אהוד בן־טובים יוצב כבלם כמו במשחק הקודם.

גביעי שמשון לעובדיה וחדד

אבינועם עובדיה, כדורגלן הנבחרת הלאומית ושמשון תל־אביב, והשוער אבי חדד קיבלו גביעים מטעם מועדונם על הצטיינותם בעונה שעברה. [illegible] סיום של הקבוצה השמשונית [illegible] מותו של אבי רן.

המאמן יעקב גרונדמן מסר, כי הוחלט לשחרר את אבי מלכה המתגורר באשדוד ומבקש לשחק בקבוצה המקומית. נוסף לשלמה אדרי, שנרכש מבית"ר נתניה ולשוער הגדנ"ע, שיהיה שוער [illegible] השמשונים לא יעשו השנה רכישות של שחקנים. גם השמשונים יוצאים למחנה אימונים בגרמניה בראשית אוגוסט.

בין הסלים / משה כהן

אוברקוביץ תוקף: מליניאק מתוסכל

"בתור מה הופיע מאמן מתוסכל כמו אריה מליניאק בפני ועדת הספורט של הכנסת?" שאל אמש יו"ר איגוד הכדורסל, יהיה אוברקוביץ, שהגיב בחריפות רבה על הביקורת שמתח מליניאק על איגוד הכדורסל.

"כבודה של ועדת הספורט מונח במקומה ואני בהחלט מכבד ומוקיר את חבריה, שחלקם הגדול בהחלט מבין בכדורסל ולכן אני מקווה ומאמין שהדברים שנאמרו ע"י המאמן המתוסכל, אריה מליניאק לא ירשימו את חברי הועדה". אומר אוברקוביץ בתחילת הודעתו הראשית.

"עלי לציין, כי איגוד הכדורסל נוהל בעשר השנים האחרונות ע"י מיטב עסקני הספורט ולאיגוד יש מדיניות, שהוא שמירה על האיזון הדק בין הקבוצות לבין הנבחרת הלאומית, שעריכה פעלה בעיקר בחודשי פגרת הליגה", הוסיף אוברקוביץ.

בסיום הוא "עוקץ" שוב את מליניאק "האם הצלחת כל הנבחרת הלאומית לפני שנה באליפות העולם והצלחת מכבי ת"א בגביע אירופה נבעו מחוסר מדיניות, או ממדיניות אישית של אדם, שיתכן שצדק בכמה הערות כמו מינוי מאמן בלעדי לנבחרת הלאומית".

אוברקוביץ הבטיח, כי הוא וחבריו מהאיגוד יביאו את העובדות ותכנונות בפני חברי ועדת הספורט של הכנסת בישיבתה בעוד 12 יום.

איימוס חתום ודלזל מועבר

בהפועל ת"א שתו אמש "לחיים". היתה להם סיבה טובה לעשות זאת. ראשית, איתן חפר חתם סוף סוף על טופס ההעברה של יונתן דלזל מהפועל חיפה להפועל ת"א והעיקר, קרל איימוס חתם על חוזה לעונה הקרובה. "כעת אנו יוצאים להופעה", אמר אמש יו"ר הועדה המקצועית של הקבוצה, אריה גבעוני.

גם חפר תוקף

רכז הכדורסל של מרכז הפועל, איתן חפר יצא אמש בדברי התקפה חריפים על המתנגדים להרשמתה של הפועל חיפה לשחק בגביע קוראץ'. "זאת חוצפה ועזות מצח לבקר את הרשמת חיפה לגביע קוראץ', תאמין לי שכל המבקרים לא עשו כלום לעזור להצלחה של הפועל חיפה, שזכותה המלאה היתה להירשם למפעל זה. אני בז לכל המבקרים, שעוסקים זאת בתוך אינטרס אישי".

חפר תקף בחריפות את "הטיפתם" של שני שחקני הפועל חיפה ע"י היריבה העירונית, מכבי. "זו תופעה המורה כאגודה מנצלת מצב קשה של אגודה אחרת ומתחמה שחקנים. בכל מקרה אין בכוונתי לאשר את שחרור שחקנים מהפועל חיפה".

לא ימונה עוזר מאמן

נבחרת ישראל בכדורסל תיסע לבולגריה ללא עוזר מאמן. זאת המגמה המסתמנת בקרב ראשי איגוד הכדורסל, שלא הצליחו לאתר מאמן מתאים ומוסכם על כולם.

הנבחרת תפתח את אימוניה בין באוגוסט. השחקנים יתאמנו מדי יום תחת שרביטו של משה וינקרנץ. בשבועות האחרונים הועלו שמות של כמה מאמנים כמועמדים לתפקיד העוזר, אבל בגלל חוסר הסכמה והתאכזבה לא ימונה בשלב זה עוזר מאמן.

עונה ארוכה ומתישה

איגוד הכדורסל פרסם אתמול את תוכנית העונה הקרובה. המחזור הראשון יערך ב־28 בספטמבר והליגה תסתיים ב־31.3.88. כעבור שבועיים יפתחו משחקי הגמר של הם יסתיימו באמצע חודש מאי. משחק גמר גביע המדינה ב־19.5.88 יגעל את עונת הכדורסל הארוכה ביותר. העונה הארוכה נובעת מהפעילות הבינלאומית הענפה של נבחרת ישראל והקבוצות המשתתפות במפעלים האירופיים השונים.

נציגי הפועל באיגוד מתכנסים

נציגי הפועל באיגוד הכדורסל יערכו היום כינוס מיוחד בקיבוץ גבעת־חיים. בכנס יועלה לדיון תקנון התשלומים לליגות הנמוכות ומצבן של קבוצות הפועל בליגות הגבוהות.

המאמנים זועמים

מאמני הכדורסל מתכוננים לפעול בצורה נחרצת נגד תקנון התשלומים. המאמנים קיימו אמש כנס מיוחד, כדי לדון בדרכי מאבק נגד התקנון.

המוטו של מוטא

גרמני ניצח בקטע ה־15

כוכב האופניים המערב־גרמני רולף גולץ, ניצח בקטע ה־15 בטור־דה־פראנס מטארב לבאנייק, מרחק של 165 ק"מ, בזמן של 3:59.57 ש' בהרי הפירנאים. הצרפתי רולאנד לה קלרק סיים אחריו בזמן זהה. הצרפתי שארל מוטא (בתמונה), שסיים במקום ה־15, ממשיך ללבוש את "החולצה הצהובה", כשהגדיל את יתרונו בסיכום ל־2:20 דקות לפני בן־ארצו זאן־פרנסואה ברנאר וב־2.33 דקות יתרון מהאירי סטיבן רוץ'. האמריקאי אנדי האמפסטן, מדורג עשירי.

לא יהיו זרים בלי צמצום הליגות אמר אופק והוסיף:

תקנון התשלומים לא יבוטל

מאת אשר גולדשלגר

מרכזי הספורט של מכבי ובית"ר מקבלים את עמדת מרכז הפועל שלא לבטל את תקנון התשלומים בכדורגל ובכדורסל. כך מסר אתמול מזכ"ל הפועל יצחק אופק.

בדיונים שהתקיימו בין המרכזים סוכמו ראשי מכבי ובית"ר שאין טעם בביטול התקנון. עתה מתלבטים כיצד ליישם את הצעתו של יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל שאול סוידי לאפשר לקבוצות לשלם יותר בבירה והכנסותיהם יגדלו ממכירת כרטיסים במהלך העונה.

היום תתכנס בקיבוץ גבעת חיים סיעת הפועל באיגוד הכדורסל כדי לקבוע קריטריונים לתשלומים בכדורסל.

לגבי הליגה הלאומית לגברים, לא יהיה כל שינוי לגבי השנה שחלפה. באשר לליגה הארצית לגברים והליגה הלאומית לנשים יוחלט על גג תשלומים שלא יעלה על 100.000 שקל ברוטו לכל הקבוצה.

לגבי ליגה א' גברים כדורסל, יוחלט על גג תשלומים של 40.000 שקל ברוטו לכל שחקני הקבוצה.

כמרכזן יוחלט לבטל את תקנון התשלומים לגבי מאמנים בליגות א', בעקבות טענת המאמנים ששכרם מקופח. יקבע כי מאמן יהיה רשאי לקבל מכסימום 40.000 שקל בעונה, על־חשבון כל השחקנים.

ישיבת ראשי מרכזי הספורט תתקיים בתחילת חודש אוגוסט עם שוב מזכ"ל הפועל מחופשתו. יצחק אופק מסר אתמול פעם נוספת, כי הפועל לא ידון עוד בשילוב זרים בעונה הקרובה. כל זאת בעקבות החלטת מרכז מכבי ובית"ר שלא לאפשר צמצום הליגות.

הרניק אופטימי: אינני צופה בעיה עם האשרות

מאת שמואל קליגר

גביע דייויס

"אינני צופה שום בעיות עם אשרות הכניסה להודו. האשרות יגיעו ללונדון או יתנו לנו בשדה התעופה של ניו־דלהי", אמר אתמול ד"ר הרניק, יו"ר איגוד הטניס, שחזר מחוף השנהב שם השתתף באסיפה שנתית של הפדרציה העולמית לטניס.

לדברי הרניק אין להניח, שמדובר בדבר כמוהו כמו שינוי בגישה ההודית, שהסכימה לארח את נבחרת ישראל. "סביר יותר להניח, שמדובר בפגם טכני", אמר.

יו"ר האיגוד הבהיר עם זאת, כי אם יתברר בסופו של דבר, כי ההודים יסרבו להתמודד עם ישראל אזי יספגו הפסד טכני וישראל תתמודד בשלב הבא של המשחקים נגד המנצחת בין אוסטרליה ופקיסטן. "בכל מקרה יש לנו אינטרס להתמודד עם ההודים ולא לזכות בנצחון סכבי", אמר.

היום "נפה" קפטן הנבחרת יוסי סטבהולץ אחד משני הטניסאים אמיר ויידנפלד או בועז ברנשטיין. הטניסאי המאושר יצטרף בתחילת השבוע לשלמה גליקשטיין, עמוס מנסדורף וגלעד בלום למסע להודו.

הרניק סירב להתייחס לאסיפה השנתית בחוף השנהב. "התקבלו שם 6 החלטות רציניות ויש בדעתי לפנות להתקשרות באופן מסודר", אמר.

אמריקאי רץ 100 מ' ב־10.07 ברה"מ מובילה לפני ארה"ב

אוניברסיאדה

האצן האמריקאי לי מקריי ניצח בריצת 100 מטר באוניברסיאדה בזאגרב, כשגמא את המרחק בזמן העולה – 10.07 שניות הקדים ב־14 מאיות את בן ארצו בראיין קופר. שלישי סיים הצרפתי ברונו מארי־רוס 10.25 שניות.

בריצה המקבילה לנשים, ניצחה האמריקאית גוון טורנס, בזמן 11.09 שניות, לפני הסובייטית אירינה סליוסאר 11.34 שניות. הבולגריה סוטולנה איסאבה ניצחה בקפיצה לגובה 1.95 מטר.

איטליה נטלה שתי מדליות זהב בבריכה. מנואלה דאלה ואלה עברה 100 מטר חזה ב־1:10.54 דקה וניצחה את הבלגית אינגריד למפרוד, שזכתה קודם לכן במשחה הפעול.

אילאריה טוקיני ניצחה ב־100 מטר פרפר בזמן 1:02.01 דקה, לפני ההולנדית המצויינת יואן בנסום 1:02.11 דקה.

האמריקאי תמאס ויליאמס חתר 50 מטר ב־22.90 שניות מדליית זהב נוספת לארה"ב העניקה השחייניות במשחה 4 איקס 200 חופשי, בזמן של 8:09.52 דקות, לפני הולנד 8:17.51 דקות.

בסיכום המדליות עד כה מובילה ברה"מ עם 15 מדליות זהב, 19 כסף ו־12 ארד, לפני ארה"ב 13–11–12 ורומניה 13–10–8.

ההודי קרישנאן נוצח בשטוטגרט

הטניסאי ההודי ראמש קרישנאן, שישחק בסוף החודש הבא מול טניסאי ישראל בגביע דייוויס, נוצח בסיבוב השני בשטוטגרט ע"י הצ'כי מארא ואיידה 6:2,6:4,5:7.

קרישנאן דורג בטורניר זה עשירי.

הפתעה גדולה חולל פאבל ויסיסק ממערב גרמניה, שניצח את המדורג רביעי, השבדי מיקאל פרנפורס 1:6,6:7,6:4.

מיודענו קארל נובאצ'ק המדורג שמיני גבר על הגרמני אודו ריגלבסקי 4:6,3:6,6:4. קודם לכן ניצח ריגלבסקי את ברוד דרואיס מאוסטרליה 6:7,4:6.

הצרפתי גי פורז'ה, המדורג תשיעי, הכניע את הצ'כי יארו בואוראסיל 4:6,3:6.

באינדיאנאפוליס גבר ג'יי ברגר מארה"ב על קלאודיו פאנאטה מאיטליה 5:7,7:5,2:6. ההולנדי תום נייסן ניצח את פטריק מקנרו, אחיו הצעיר של ג'ון 4:6,4:6. הארגנטיני האוויר פראנה גבר על ויטור פצ'י מפאראגוואי 2:6,3:6.

קאטאר כפתה תיקו על איטליה

ביום השני של אליפות העולם בכדורגל לקודקים (עד גיל 16), הצליחה קאטאר לכפות תיקו 1:1 על איטליה ובאותו בית הכניעה מצרים את קנדה 0:3. בבית זה מוליכה איטליה עם שלוש נקודות, כשהיא מקדימה בהפרש שערים את קאטאר.

בבית ב' ניצחה חוף השנהב את ארה"ב 0:1 ובאותה תוצאה גברה אקוודור על דרום קוריאה. בבית ד' הביסה ברה"מ את מכסיקו 0:7 וניגריה ניצחה את בוליביה 2:3.

תיקו לקייב

קבוצת דינאמו קייב מולה תשחק ריינג'רס גלאזגו עם אבי כהן בגביע אירופה לאלופות סיימה במגרשה בתיקו אפס עם שחטיור דונייצק.

זניט לנינגרד, הפסידה לארדס ייראבאן 2:1 ובדרבי המוסקואי נפרדו צסקא וטורפדו בתיקו 1:1.

ספארטאק מוסקוה מוליכה עם 25 נקודות מ־18 משחקים, לפני דנייפר 21 ודילגיריס וילנה 20.

ספידי לקובנטרי

מועדון הכדורגל קובנטרי, שזכה בגביע האנגלי בחודש מאי, רכש את החלוץ הסקוטי הבין־לאומי דייוויד ספידי בן ה־27 מצ'לסי, תמורת 750 אלף לי"ש.

סכום זה מהווה שיא של המועדון מאז 1979. כשאז רכש ב־250 אלף לי"ש את המגן גרי קולינר.

קובנטרי, שזכתה במפתיע בגביע האנגלי, הרוויחה כמיליון לי"ש מההכנסות וממכירת כרטיסים מראש לעונה הקרובה.

ברזילאים לאיטליה

מכבי כדורגל ברזילאים השוהים באירופה, הועברו לקבוצות איטלקיות.

דונגה, שנרכש בראשית השנה מואסקו דה גמה ע"י פיורנטינה, הועבר לפיזה, שעלתה לליגה הראשונה, ואילו זולכר קאסאגראנדה עבר מפורטו לאסקולי, עמה חתם לשלוש שנים.

אסקולי קיבלה מנאפולי בהשאלה לעונה את הוגו מאראדונה, אחיו הצעיר של דייגו ארמנדו.

לפיורנטינה שני זרים, החלוץ הארגנטיני ראמון דיאז ובחודש שעבר צירפה לשורותיה את השבדי גלן הייסן.

צפון־קוריאה רוצה מנה יותר גדולה

צפון־קוריאה תובעת מהועד האולימפי הבין־לאומי בלוזאן, מנה יותר גדולה באירוח ענפי ספורט בעת המשחקים האולימפיים ב־1988 בסיאול, אחרת תחרים את המשחקים ובעקבותיה עלולות ללכת יותר מדינות הגוש הקומוניסטי.

"אנו רוצים שכל משחקי הכדורגל יהיו בתחומינו, כמו ההיאבקות, ההתעמלות, גודו, טניס־שולחן וחץ־וקשת", אמר סגן נשיא הוועד האולימפי הצפון־קוריאני צ'נג גוק צ'ין.

הפועל חיפה בק־אליעזר

מאת ג. אשר

עמותת הכדורגל של הפועל חיפה תחדש פעילותה עוד במהלך החודש הנוכחי, כך מסר אברהם בית הלוי יו"ר ועדת החקירה מטעם מועצת פועלי חיפה שבלווה את פעילות מחלקת הכדורגל הכדורסל.

ועדת החקירה שהפכה בינתיים לועדת שלושה, תמסור מסקנותיה למזכיר המועצה משה ורטמן לקראת סוף שבוע הבא. הבעיה של הועדה האם להמליץ על המשך פעילות עמותת הכדורסל.

כבר עתה ברור שקבוצת הכדורגל של המועדון תמשיך לשחק באיצטדיון בקרית־אליעזר, על־מנת להדק את הקשר בין הקבוצה לתושבי העיר. אין טעם לשחק בקריות במרחק רב משמעותי מהעיר.

כדאי להיות אלוף בהפועל:

15 אלף ש"ח לצפרירים

תעודות הוקרה והענקים כספיים, בסכום כולל של יותר מ־300 אלף ש"ח, יוענקו ביום ראשון הקרוב לקבוצות האלופות של הפועל עם סיום עונת המשחקים 1986/87.

הטקס ייערך בבית הועד־הפועל של ההסתדרות, בישיבה חגיגית של מליאת מרכז הפועל, בהשתתפות יעקב ישי, מחזיק תיק הפועל בועדה המרכזת, ארתור ישראלוביץ, גיזבר ההסתדרות ומזכ"ל הפועל, יצחק אופק.

קבוצת הכדורגל של הפועל צפרירים חולון, שעלתה לליגה הלאומית, תזכה במענק של 15 אלף ש"ח.

קבוצת הנשים של הפועל בת־ים בכדור־עף וקבוצת הגברים של הפועל מטה אשר, תזכה כל אחת במענק של 20 אלף ש"ח, על זכייתה בתואר הכפול.

השנה, בניגוד לשנים קודמות, יקבלו הקבוצות האלופות שווה כסף – שוברים לקניית ציוד ספורט במחסן הציוד של מרכז הפועל.

מבט ספורט יוקדש לרן

התכנית "מבט ספורט" תוקדש הערב לזכרו של השוער אבי רן, שנהרג בתאונה בכנרת.

צוות מחלקת הספורט של הטלוויזיה ביקר השבוע בחיפה וערך כתבה מצולמת על רן. בביתו של שחקן מכבי חיפה, ציון מרילי, נאספו שחקנים, עסקנים, מאמנים וידידים וסיפרו על אבי רן.

מחוף השנהב למכון וינגייט

לואי ג'יראנדו, יו"ר הועד האולימפי של חוף השנהב, יכבד בנוכחותו את היום האולימפי שיחוג בישראל ב־10 בספטמבר.

ג'יראנדו, שהיה בעבר סגנו של אנטוניו סאמאראנץ', יו"ר הועד האולימפי הבינלאומי, יהיה אורח הועד האולימפי הישראלי.

בית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו

הזמנות בדבר קיום צוואות וירושות ומינוי מנהלי עזבון

להווי ידוע כי הוגשו לבית המשפט בקשות ליתן צווים לקיום צוואה וירושה, או למינוי מנהל עזבון, או לשלושתם, כמפורט להלן. כל המתנגד לבקשות יגיש תוך ארבעה־עשר יום מפרסום הזמנה זו את טעמי התנגדותו, שאם לא כן, יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

צוואות

מס' התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
3190/87	רכטר איסק	11.2.87	רכטר לב
2594/87	ברטה ליכטנשטיין	30.10.86	דוד אנתוני הימלשטיין
4549/87	נפטל שוורצבורד	13.3.83	בלה שוורצבורד
4550/87	כאופר שלמה	4.1.87	צפורה כאופר
4558/87	סימון יצחק	18.1.85	יום טוב סימון
4560/87	בראון שמואל	19.6.87	חוה (אוה) בראון
4561/87	חליל מנקרי	12.6.87	סובחי מנקרי
4562/87	נעימה צדקה	10.4.87	אברהם ששון
4564/87	דייס יוסף ארנסט	14.2.87	שרה דייס
4566/87	עמליה ברנר	31.3.75	יהושע ברנר
4569/87	לאה (לולה) הורוביץ־נסקי	26.9.86	דר' בניהו הורוביץ־נסקי
4570/87	אלחנן הרברט שמוקלר	2.4.86	יוחנן שמוקלר סמר
4573/87	[illegible]	[illegible]	[illegible]
4575/87	יהושע ברגמן	[illegible]	אהרן ארבה
4578/87	כהן דוד	28.11.86	גבריאל כהן
4580/87	צוקרמן נחמה	28.5.87	קורט פסיה
4584/87	מול (קליקה) ויסבליס	2.5.87	אברהם ע. מקליס
4586/87	דוד יצחק פרנצק	4.5.87	נתן הק
4588/87	גולדברג קרסינה	31.8.86	(חסר מים)
4589/87	משה איזלר	5.6.87	צבי איזלר
4420/87	וילהלם (אבי) שרף	1.3.86	אורה שרף
4597/87	מול גליקל ויסבליס	2.5.87	רחל רגינה פוקס
4598/87	סיסלוצקי סילביה	7.6.87	אלקלעי ליאון
4265/87	אלפנדרי מריה	7.3.80	ליבנר לילי
4430/87	קנא נוחר	6.4.85	ארזי רשל
4600/87	יעקב וינוקור	28.3.87	אפרים וינוקור
4603/87	קלרה בקר	25.3.87	פלוקס שרצר
4605/87	דילניק חנה	2.4.85	גמבורג נטליה
4606/87	שואן יעקב	10.2.87	שואן שרה
4609/87	מזרחי עליזה	21.1.83	עו"ד אריה דגני
4612/87	שרגא רוזנפלד	16.5.87	קלרה רוזנפלד
4614/87	רחה ברזילי	13.6.87	יהודה ברזילי
4615/87	שושנה חרבי	19.2.87	נורית טובי
4620/87	סלומון חסון	1.6.87	דינה ברנר
4359/87	שורצברג יוסף	7.7.86	כץ יפה אסתר
4628/87	ברוסמן חנה	20.5.87	ברוסמן מישה
4629/87	איזנפרסר משה	19.5.87	איזנפרסר יוסף
4631/87	הלן פרידריך	2.1.81	מאיר (מילטון) פרידריך
4637/87	ברזנר צפורה	2.6.87	ברזנר משה
4639/87	בנים לייב כץ	1.2.86	מריה פלונסקי
4645/87	חנה פרסאייזן	23.5.87	אברהם פרסאייזן
4648/87	בי צון דוד־נבוד	11.10.85	בי צון מולטו
4652/87	פנינה רכטמן	24.4.85	רכטמן שמואל
4655/87	יעקב בורשטיין	20.1.87	רבקה בורשטיין
4656/87	קלין פרידינגר	28.3.87	קלין רוזליה
4657/87	הדסה ברזילי	5.6.87	אראלה אנגמן
4659/87	רבקה יחיאל	20.4.87	יצחק יחיאל
4660/87	שלמה טקו	18.7.86	עדי אפרים
4662/87	רגינה מזרחי	10.7.86	אברהם מזרחי
4664/87	סליתה שמע	6.2.87	גבריאל דנח
4668/87	יעקב חסונה	17.5.87	עבדאל חמיד חסונה
4670/87	מוריץ יהושע שלוסברג	3.3.87	אנה שלוסברג
4674/87	שרה אנגלסברג	27.5.87	יוסף אביגדור
4675/87	גורנשטיין שלמה	19.8.86	הדימן יהודית
4676/87	שפירא אלה	29.12.86	צדוק ילגנדה
4679/87	שושנה ריס	1.2.87	ריבאן יוסף
4680/87	בורשטיין מרדכי	5.6.87	בורשטיין רבקה
4683/87	פרחה שעבני	24.2.81	פרידה סיני
4685/87	אליעזר ברגמן	14.5.87	נחמה דיבנה
4690/87	שמואל קורציה	29.10.84	פיר נסים
4691/87	פרני מכס	23.4.87	פרני אליעזר אילנה
4693/87	הדר ראובן	8.5.87	הדר מרים
4695/87	אברמוביץ חיה	25.6.86	לב ארי יוסף
4699/87	ארנוביץ מרטה	18.3.87	רוזוביץ מליאן
4702/87	הירש מנצר	21.5.87	אהוד סלמון
4703/87	נעים נחום	13.2.83	נחום יחזקאל
4704/87	נחום נעמה	23.2.85	נחום יחזקאל
4706/87	דוד ויסנברג	14.5.87	טובה ויסנברג
4709/87	בראון צבי	5.6.87	בראון רשאל
7413/87	סוניה בן ברוך	20.4.87	בן ברוך פיינה
4714/87	זכריאס מלכה (מלי)	14.6.87	אורי נאמן
4715/87	אנה חנה שטרן	12.12.82	מרים שטרן
4716/87	גבריאל ולדמן	19.4.87	בתיה אנדרמן
4718/87	גרינברג פאולינה	21.10.86	גרינברג יעקב
4721/87	משה לוי	21.5.87	חיה קליין
4725/87	שמואל מלר	26.5.87	שלומית מלר
4726/87	רבקה קפלנבוגם	20.6.87	רוזית רבינוביץ
4741/87	סופיה סמיס	4.11.86	שושנה שריר
4742/87	מרים רוזני	28.6.87	מיכל ליפשיץ

ירושות

מס' התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
4551/87	אילין שמאש	14.2.85	שמאש עזרא
4552/87	סבח חנה	22.5.87	יקלין אמסלם
4555/87	פרידה ברמה	27.2.87	גולדקלנג רבקה
4556/87	מרדכי ש. ציגלרביץ	9.3.68	שאול גרינברג
4557/87	קלרס יהושע	27.5.87	עוזי זהר
4559/87	נאצי כהן	14.10.80	כהן יעקב
4565/87	גלסברג מלכה	17.4.87	גלסברג יעקב
4567/87	יוסף פריש	17.3.85	זהוה פריש
4568/87	יוסף מאיר	5.5.87	מתוקה מאיר
4571/87	שלמה גבאי	2.6.87	עשירה קנן
4572/87	רחל גבאי	23.10.84	עשירה קנן
4574/87	ליאור אלכסנדר	14.5.85	ליאור מרים
4576/87	גרשה לקס	18.5.87	בניה לקס

מס' התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
4577/87	זלטה וולסקי	18.4.73	רחל כהן
4579/87	יוסף וולסקי	20.5.87	אמיר יעקב
4581/87	אברהם גולדברג	3.5.84	סטיליה המאורי
4582/87	סלם יעקב	22.9.81	אהרוני רבקה
4583/87	דינה רחל ברנר	20.10.86	שמואל ברנר
4585/87	רוזה ברקו	24.8.86	סלומון ברקו
4587/87	כוהלה שפיח	29.6.84	כוהלה יחזקאל
4590/87	הנריך ניגוסלבסקי	17.6.87	מרים ניגוסלבסקי
4438/87	גרוסמן בן ציון	8.4.87	גרוסמן אבגניה
4591/87	פיסטינר יוסף	31.3.87	אגבי רוזית
4592/87	פיסטינר סופיה	18.2.87	אגבי רוזית
4594/87	בוקה אלקלעי	20.1.87	ארנסטינה אלקלעי
4595/87	בן דוד יצחק	5.1.83	בן דוד חנה
4596/87	חסן גובאני	[illegible]	[illegible]
4599/87	גולדברג יצחק	14.12.86	בלוך בצלאל
4266/87	אלפנדרי אברהם	[illegible]	[illegible]
4601/87	יוסף וויסלבסקי	8.6.87	מרים וויסלבסקי
4602/87	ריזני חיים	19.2.86	יוסף ריזני
4604/87	שרצר שרלוט	9.6.86	פליקס שרצר
4607/87	קדוש אליהם	19.5.87	קדוש גרשון
4608/87	מזרחי מנחם	22.1.73	פלורה גלילי
4610/87	אסלה ברשקוביץ	2.4.87	צבי גלטר
4611/87	קנצר חיים	3.3.87	קנצר צירה
4613/87	ליפשיץ שושנה	25.3.87	יעל בנזי
4616/87	קרול ביט	13.8.86	מיכאל גרוסמן
4617/87	יוסף רוניק	10.5.87	גביה רוניק
4618/87	צבי סוקסין	26.3.84	אריה בן טובים
4619/87	שרה סוקסין	22.4.87	אריה בן טובים
4621/87	גלוברמן אברהם	31.5.87	גלוברמן יהודית
4622/87	עטר ששון	13.9.86	עטר אילנה
4623/87	זילברפיף שרה פולה	11.9.86	כספי בנימין
4624/87	בלי אברהם	20.9.85	יהושע בלי
4625/87	אסתר בלי	6.10.86	קלרה מיוחס
6024/86	רסקין נחום	9.10.86	אסתר (מלוינה) רסקין
5996/86	אסתר רבינוביץ	13.9.86	רחל אשכנזי
4627/87	גיאר ברודצקי	4.5.86	גבדי גקר הטי
4630/87	חיים פוקס	14.5.87	מרים פוקס
4632/87	משה חיון	22.7.86	חיון רחל
4633/87	יהושע ברי	12.4.87	יואל ברי
4634/87	שכטר הני שגרלה	27.3.87	אריאל שכטר
4635/87	קנטורוביץ נתנאל	18.3.87	קנטורוביץ שושנה
4636/87	אלקרייף יצחק	10.6.87	אלקרייף אלגריה
4638/87	דוד שכטר	11.5.87	מרגרט מוריץ
4640/87	יהודה תורג'מן	2.2.78	דוד תורג'מן
4642/87	צבוטריו סיליה	22.4.87	צבוטריו אפרים
4643/87	צבוטריו אהרן	7.4.87	צבוטריו אפרים
4644/87	מיצנר ירמיהו	16.5.83	גרוס צפורה
4644/87	מיצנר טאובה	2.1.87	גרוס צפורה
4646/87	שמבה בן דוד	11.12.86	ששון בן דוד
4647/87	אשכנזי יוסף עזרא	14.3.86	שרה אשכנזי
4649/87	רינצלר מרקו	19.1.87	רינצלר לילי
4650/87	זאב ויליאם קניג	22.12.84	צבי קניג
4653/87	שטרנברג קטרינה	1.5.87	שטרנברג משה
4654/87	סולומה מנחם	9.5.84	אסתר שריד
4658/87	דמתי יעיש אהרון	28.1.86	דמתי אבנון
4626/87	שרה סוסיצקי	6.5.87	צפורה סוסיצקי
4554/87	טובה גמרוד	4.2.82	יעל שליטא
4553/87	יצחק שיזבר	24.8.86	נעמי שיזבר
4663/87	גמיל הדרי	24.7.71	מרדכי הדרי
4665/87	נבנבירע יעיש	16.3.87	אסתר ארבל
4666/87	פנינה אירד	30.11.76	שבתאי אירד
4667/87	ישרה יצחק	29.5.87	ישרת ברוריה
4669/87	אברהם כהן	18.6.87	שמואל כהן
4671/87	שמואל נבאה מאבא	23.11.77	אקרם נבאה מאבא
4672/87	ארנרס דבורה	3.3.87	אלונה ארנרס
4673/87	הרברוה אריה	11.12.86	הרברוה טיל
4677/87	ישעיהו שרעבי	17.12.86	שרעבי אבנר
4678/87	אליאן שוחט	28.2.87	שוחט מרדכי יגאל
4681/87	קרטן סולימאן	25.1.73	קרטן צבי
4682/87	קרט פרחה	15.8.83	קרטן צבי
4684/87	גרימברג מלכה	27.11.83	גרימברג יוסף
4686/87	יוליו אקר	7.6.66	אירמה אקר
4687/87	מרים הורוביץ	5.5.87	פרנק אראלה
4688/87	אליהו שנף	7.4.87	דן שנף
4689/87	אלומה איזנפיש	16.5.87	גניה איזנפיש
4692/87	יוסף קסלן	12.6.87	אורה קסלן
4694/87	ליבוביץ אריה	18.10.83	לב ארי יוסף
4696/87	קלובנסקי לאה	12.7.86	קלובנסקי גרשון
4697/87	קלמנזון שלום	6.1.87	קלמנזון איטה
4698/87	זנסין חנה	3.1.82	אדלה אוסטרמן
4705/87	קליין אהרן	12.12.68	לוזר קליין
4707/87	קליין זאב	16.1.82	קליין מרדכי
4710/87	כהן אברהם	22.5.87	רוזה כהן
4711/87	חגם יחזקאל	8.5.78	אורי חגם
4712/87	חגם מולי	4.1.68	אורי חגם
4717/87	שאק רב	17.2.87	חיה שחק
4719/87	חיים פליישר	18.11.85	ליאור פליישר
4720/87	משאש מאיר	29.9.78	משאש מנחם אבנר
4722/87	טובה כץ	7.1.87	שמשון כץ
4723/87	חנה כץ	11.5.87	שמשון כץ
4724/87	שלום חיים	20.6.84	שושנה שלום
4727/87	גיהודה שלמה שמואל	5.6.87	גיהודה חיים
4728/87	בן ארי אפרים	6.8.73	גרטי לאה
4729/87	בן ארי שרה	17.5.87	גרטי לאה
4730/87	אסתר צורף	8.5.86	צורף אברהם

(–) א. גורן רשם

هكذا من الأصل

כוכבים ולילות

שגרירים מסין 400 כלי חרסינה זעירים מסין (גודלם נע מ־3 ס"מ עד 10 ס"מ), מאוספיו של ארתור סאקלר – גדול אספני האמנות הסינית בעולם, הגיעו לתצוגה במוזיאון ישראל. יצירות הפאר הגיעו ארוזות בארונות התצוגה שלהן, בארבע מכולות ובמשקל כולל של 17 טון – המשקל הרב ביותר של יצירות אמנות שהגיע למוזיאון. **בתמונה:** "סוס ורוכבו" – פסלון חרס 906־618 לסה"נ.

יצירות למחול – במרכז ה"פרומס" השנה

מחר בערב תיפתח באלברט הול בלונדון העונה ה־93 של סדרת הקונצרטים ה"פרומנאד קונצרטס" הידועה כ"פסטיבל הגדול בעולם" – חודשיים תמימים של קונצרטים סימפוניים ומקהלתיים בהשתתפות תזמורת ה־בי.בי.סי והמובחרות שבתזמורות והמקהלות הבריטיות ותזמורות אורחות מכל העולם (הפילהרמונית הישראלית תופיע בשני קונצרטים בניצוח **זובין מהטה** ב־1 וב־2 בספטמבר).

הנושא המרכזי השנה הוא "הזמנה למחול" – יצירות בהשראת ובשביל ריקוד (מחולות, באלטים ומקצבים). אולם, כרגיל, יתקיימו גם קונצרטים ללא קשר לנושא שהבולטים בהם הם הופעת הפילהרמונית הווינאית בניצוח **לאונרד ברנשטיין** בסימפוניה החמישית של מאהלר ובניצוח **קלאודיו אבאדו** בביצוע התשיעית של בטהובן. מבין היצירות הרבות בנות זמננו תשמענה בביצוע בכורה גם ארבע יצירות מאת מלחינים בריטיים שהוזמנו במיוחד ל"פרומס", ושלוש יצירות חדשות מאת מלחינים אירופאיים אחרים (קסנאקיס, שטוקהאוזן ודונאטוני). קונצרט הפתיחה יוקדש כולו ליצירות מאת המלחין הבריטי הנודע מייקל טיפט ("בן תקופתנו" ו"מסכת הזמר"). ערוץ הטלוויזיה השני של ה־בי.בי.סי. יקרין הערב משדר מיוחד על טיפט כהכנה לקראת הקונצרט.

עשרה מבין הקונצרטים ישודרו ישירות ברדיו בתכנית השלישית של ה־בי.בי.סי. האחראית לאירגון ולהפקה של ה"פרומס".

ישראל דליות

מחאה בחזנות

רבים מבין 15 אלף הילדים היהודים שהובלו בין השנים 1942־44 לאושוויץ דרך מחנה הריכוז טריזנשטאט. היצירה, המוקדשת לזכרם, תושר על ידי מקהלת הילדים "אנקור" הירושלמית בניצוח **ארנון מרוז**.

בקונגרס החזנים העולמי ה־40, הנערך בימים אלה בירושלים, משתתפים יותר מאלף נציגים מארצות שונות (רובם מארה"ב). בעקבות הדיונים, הישיבות וההרצאות המודגמות יתקיים ביום א' (19.7) ערב "מחאה בחזנות" (בתיאטרון שרובר) שבו תושמענה שתי יצירות בבכורה ישראלית, מאת **צ'ארלס דוידסון** מארה"ב: האוראטוריה "זמן לחופש" – שיחזור משפטו של אנטולי נתן שצ'רנסקי (מ־1978) למילים מאת החזן שמואל רוזנבאום בביצוע מקהלת "כנסת חזנים" האמריקאית עם הסולן **בן ציון מנדלסון** (בתמונה). היצירה שודרה כבר בטלוויזיה בארה"ב; "אין פרפרים פה" – למילים מאוסף שירים ודברים מאת

ישראל דליות

בקצרה

"אלבאן ברג" חוזרת. רביעיית המיתרים "אלבאן ברג" הווינאית, שזכתה להצלחה גדולה בהופעתה הראשונה בארץ בפסטיבל ישראל בשנה שעברה, עומדת לבקר בישראל בתחילת ספטמבר. הרביעיה, שארבעת חבריה הם פרופסורים באקדמיה למוסיקה בווינה נחשבת כיום לאחד הגופים הקאמריים המעולים בעולם. בסיורה הקצר תנגן (בתל־אביב, בירושלים ובחיפה) רביעיות מאת בטהובן.

נגינה צרפתית. במסגרת התערוכה החדשה "לצייר באור היום התיכון" יתקיים רסיטל עם הפסנתרן הישראלי **גלעד מישורי** (27), במוצ"ש הקרובה. שיוקדש ליצירות מאת המלחינים הצרפתיים סאטי, מסיאן, דביסי וראוול (בליווי דברי הסבר קצרים). מישורי משתלם כיום ב"מוצארטיאום" בזלצבורג.

זכרונות בראל. יוסף בראל, מנהל הטלוויזיה הישראלית בערבית, יהיה אורח תכנית הרדיו "לאור הזכרונות" (בשבת הקרובה, ברשת א' בשעה 3 אחה"צ). בראל, שעלה לארץ ממצרים לפני שלושים שנה, בהיותו בן 21, ספג בילדותו תרבות צרפתית. במפגש ישמעו קטעי מוסיקה לפי בחירתו: מפזמוני איב מונטאן, שירים רוסיים, הקונצ'רטו השני של רחמנינוב ושירתה של "מלכת הזמר" המצרית אום כולתום.

תיאטרון על אדונים ומשרתים

תיאטרון חיפה מציג: **"מדמואזל ז'ולי"** מאת אוגוסט סטרינדברג. עברית: יהושע סובול. בימוי: גדליה בסר. תפאורה: אדריאן וקס. תלבושות: עדנה סובול. בתפקידים הראשיים: ליאורה ריבלין, יוסף אבו וארדה וסאלווה נקארה.

העלמה ומשרתיה: ליאורה ריבלין (משמאל), יוסף אבו וארדה וסאלווה נקארה

בתרגום עברי קודם נקרא מחזהו המפורסם של סטרינדברג "העלמה יוליה". סובול תרגמו לצרפתית "מדמואזל ז'ולי" בהנמקה שבני האצולה קראו לעצמם ולמשרתי אחוזותיהם בשמות צרפתיים. אבל במה משרת התרגום הצרפתי את הגרסה העברית, שבה פונה ז'אן המשרת לגבירתו "גברת ז'ולי", לא ברור.

הטרגדיה של בת הרוזן המחללת את כבודה במשכב עם המשרת שלה ומאבדת עצמה לדעת, אין בה לדבר אלינו כיום. אבל המחזה אינו עוד גירסה על הטרגדיה־של־האשה ומדמואזל ז'ולי אינה עוד אז'ני גראנדה המתייסרת באהבה ובנטישתה. המחזה עוסק במאבק בין המינים שכרוכים בו אהבה, שנאה, השפלה הדדית, תאוות נקם, תאוות שליטה ותאווה סתם, נושא שהעסיק את סטרינדברג בחייו וברבים ממחזותיו. מתחים אלה מעוגנים במחזה ברקע החברתי של אמצע המאה ה־19: אצולה מנוונת ושוקעת וציבור עבדים ממורמר אך מהסס להיפרד מכבליה. מתחים מסוג זה לא פסו מן העולם: הם התקיימו והם שרידים וקיימים בכל מבנה חברתי. המרחב הזה פתוח לפרשנויות בימתיות מגוונות.

הליהוק של גדליה בסר שבו מגלמים שחקנים ערבים (יוסף אבו וארדה וסאלווה נקארה) את תפקידי המשרתים, המעמד הנשלט, ושחקנית יהודיה (ליאורה ריבלין) את הגבירה, המעמד השולט, אינו יכול להותיר ספק באשר לפרשנות שאליה כיוון הבמאי. משחק כוח, אם כן, בין שליט לנשלט. כמה מן המעמדים בהצגה – הדיאלוגים בין ז'אן לבין ז'ולי – עשויים היטב ובקצב סוחף. אתה חש היטב בעוינות ובבוז שרוחשים המשרתים לגבירתם, בתלישה שהשליטה גורמת לגבירה. כמו בדראמה פינגרית התפקידים מתחלפים: השליט רוצה להיות נשלט ולהיפך. מדמואזל ז'ולי כורעת על ברכיה ומתחננת לפני משרתה שיצווה עליה, שיתן לה פקודה. אך הנשלט, ברגע שאחז – ולו זמנית – ברסן השלטון, אינו אציל, מוסרי, צודק וטוב יותר מן השליט. שאיפותיו, חלומותיו ותשוקותיו קטנוניים ובזויים לא פחות מאלה של השליט. לז'אן רזקם תוכניות מסחריות לפיהן יברח עם ז'ולי לשווייץ (תמיד שווייץ, כמו שחולמים "גיבוריי" של חנוך לוין). הוא יפתח בית מלון שבדרויתה הנאה והאצילית של מדמואזל ז'ולי תהיה חלון הראווה שלו, ואילו הוא יזייף וינפח את חשבונות הלקוחות. המאבק מוכרע בחלקו. השליט מאבד, אמנם, את השליטה, אך הנשלט אינו אוחז בה ממש. כי עבדות היא לא רק גזר דין חברתי או גנטי: היא תכונה נרכשת. ההכרה היא ההוויה. פעם עבד, תמיד עבד. השאיפות והחלומות המסתרים של ז'אן משתברים ברגע שהוא שומע את קול אדונו. ואז, ביראת כבוד, הוא אוחז במגפיו של האדון שמורקו מבעוד מועד בידו האחת, ובידו השניה – בחיל ורעדה – את ספל הקפה של אדונו.

כוונת הבמאי נותרה עמומה בלבד. בסר אולי לא להעז "ללכת עד הסוף", להוציא את הכוונה מן הכוח אל הפועל. הליהוק נותר בגדר גימיק, קל מדי, מפורש מדי. כי לבד מן הגימיק בליהוק נותר מאום מאוד מן היומרה להציג יחסי שליט נשלט בהקשר המקומי העכשווי. מה שכן הועבר אל הבמה הוא ניחוח ים־תיכוני מסויים. ליאורה ריבלין היתה ענוגה מאוד כמדמואזל ז'ולי המפתה והמתוקה, אך הקולניות שלה בהמשך ההצגה הלמה סוג ידוע של תגרנות מקומית. על הרקע הזה נראתה התפאורה הנאה כשלעצמה של אדריאן וקס כסלאי שאינו ממין העניין. כך נראתה גם התמונה המגוחכת של חגיגת קיץ צפונית. את סאלווה נקארה ראינו כבר בתפקידים טובים יותר ובעיקר כאלה שהולמים יותר את כישוריה, אף שהיא מעצבת גם כאן דמות אמינה של המבשלת כריסטין. יוסף אבו־ארדה עיצב תפקיד יפה ועשיר ניואנסים בתפקיד המשרת ז'אן. "מדמואזל ז'ולי" היא ההצגה שלו.

מירי פז

בקרוב

"בית האמיצים", "שלגיה ושבעת הגמדים", "הנוכל, האוהבת והמאהבת", "בן דודי האמריקאי" ו"מלון לצעירים". מסוף השבוע בבתי הקולנוע

משהו קורה אצל מפיצי הסרטים הקיץ. בעוד "הפסיקו להיות הגיונים" המצויין, שהוא הנצחה קולנועית של מופע של להקת הרוק האמריקאית "ראשים מדברים", עושה צעדיו הראשונים על מסכינו, מצטרף אליו בסוף השבוע *"בית האמיצים"* תיעוד קולנועי של מופע של אמנית אמריקאית מעולה אחרת, לורי אנדרסון. אנדרסון, שבאה מעולם האמנות הפלסטית הניו יורקי, החלה מופיעה במעין מיצגים מוסיקליים בגלריית "המסבח" בסוהו, תוך שהיא משלבת אלמנטים של פופ בחידושי המוסיקה האמנותית. הופעתה זו, שעובדה לקולנוע על ידי האמנית עצמה (צולם ב־1985 בניו ג'רזי), מכילה קטעים שהופיעו בעבודה המונומנטלית שלה "ארה"ב חלקים 4־1" ותוספות מתוך תקליטה *"Mr. Heartbreak"* (פסקול הסרט יצא בהדפסה מקומית בשנה שעברה). בוגרי הופעות בארץ יזהו בלהקה המלווה את אנדרסון את הגיטריסט אדריאן בלו, שהופיע כאן עם להקתו "הרובים".

הסרט יוצג בגינת מוזיאון תל אביב בשעה בה עצי חורשת האקליפטוס המקומית נדים ברוח ים צוננת.

★

מחר יום חג כינלאומי. ל*"שלגיה ושבעת הגמדים"*, סרט האנימציה הארוך הראשון שהפיקו אולפני וולט דיסני מלאו 50 שנים. דיסני יישם בסרט זה הרבה מהטכניקות החדישות שפיתח בסרטונים שהפיקו האולפנים עד אז, בולט בהם הרקע הרב רבדי המעניק אשליית עומק. מחר, בשעה שנקבעה מראש, ישדרו אלפי תחנות רדיו ברחבי העולם את הלהיט הגדול מתוך הסרט: "היי הו", שירת הגמדים העמלים לכבודו של דיסני הגדול ולכבוד הראשון מבין 13 סרטי העלילה המצויירים שהפיק בימי חייו.

★

בם מידלר האלוהית מכה שוב בקומדיית טעויות המכונה בעברית (?) *"הנוכל, האוהבת והמאהבת"*. הסיפור עצמו הוא וואריאציה על אינספור קומדיות דומות. גבר שארמנטי מוליך את הציבור שולל ומתגלה כמרגל מסוכן. הטובים הם רעים, הרעים הם טובים והגיבורים התמימים, ידידים משכבר, שנקלעו לסיטואציה בעל כורחם, לומדים שבעצם הם ידידים בנפש. ייחודו של סרט זה הוא גיבוריו, כלומר גיבורותיו. לצד האלוהית מתייצבת הקומיקאית שלי לונג, שלהבדיל ממידלר המייצגת כרגיל את תרבות הרחוב, מגלמת בוגרת אוניברסיטת ייל, נצר למשפחה מבוססת.

לורי אנדרסון ב"בית האמיצים"

פיטר קיוט ("להב משונן") הוא הנוכל המקסים, ודוברים פרוסקי הוא קורז'נובסקי, מורה נערץ למשחק המתבודד כמשהו שתה לגמרי. ארתור הילר ("סיפור אהבה") ביים.

★

ב"הקולנוע" לא מתווכחים עם ההצלחה. לאחר הביקורות הטובות והיענות הקהל ל*"שבוע עייף"* החליטו שם להציג סרט נוסף העוסק בהתבגרותה של נערה. *הפעם זוהי נערה קנדית, בהפקה קנדית המכונה "בן דודי האמריקאי"*. בהזדמנות זו נוכל ללמוד משהו על ההבדלים בין קנדה לשכנתה הדרומית, על נעורים בקנדה ב־1959 ובעיקר על כך שגם בקנדה עושים סרטים.

ביימה את הסרט, על־פי תסריט אוטוביוגרפי שכתבה, סנדי וילסון.

★

בני עמנו האחים בוב והארווי וינשטיין כתבו, הפיקו וביימו את קומדיית הנעורים *"מלון לצעירים"* המספרת בשלושה חברים ניו יורקים המנסים לשקם מלון מט לנפול בכפר, הנושא את השם האירוני "מלון מג'סטיק". הם מנצלים מיומנויות שרכשו במשחקי א"ש לילה כדי להפיל את הרעים בפח ולסיים את הסרט בכי טוב.

אמיר רותם

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

09.00 טלסקופ: עד כאן.
09.05 שעת כושר.
09.15 קסם קסם: אוה.
09.35 הלב, פרק 14: מרקו מחליט לנסוע לארגנטינה.
10.00 הרפתקאות בארי הבחיבי: פרק י"ב.
10.25 פיצוחים: שירוד חוזר.
10.55 בית הספר ורחוב הרזאות: פרק 3.
11.20 טבעם של דברים: מבנה המוות.
2.00 טלסקופ: עד כאן.
2.05 קשר משפחתי.
2.45 צבע בכחול: פרק ג'.
3.10 רחוב סומסום.
3.40 200 שניות לעידן החדש של הדפוס: דפי מידע.
3.45 שעת כושר.
4.00 זהרה: שידור חי.
5.00 ערב חדש: מנחה אילנה דיין.

כללית

5.30 "ריקי ריקי" – "דף מספר".
6.00 "התלתליכליס" – פרק 11.
6.25 "מוקי של מקמוני" – מבט אל הכרמל.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.52 מגזין לאמנות – הצגת תאטרון בית הגפן "הרסטוראת"; האמן דודו בין בקולנוע; תערוכת זאב בן צבי; מבזק ידיעות (תרגום לעברית).
7.00 מפגש – דיון בעניייני השעה (ערבית).
7.30 חדשות (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 מבט ספורט.
8.50 נקודת חן.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תשדירי שירות.
9.35 "אף פעם לא מאוחר" – פרק חמישי: "הוצאות והכנסות".
10.00 זוגות מתנכרים – סרט טלוויזיה תיעודי אמריקאי. 40 שעות של צילום, בתקופה של 10 שבועות הניבו סרט המתאר ארבעה זוגות נשואים בשעת ריבות. זוגות אלה מייצגים שכבות גיל ומעמדות חברתיים וכלכליים שונים. נושאי הוויכוחים מגוונים: ילדים, כסף, מין וכיו"ב. מחקרים פסיכולוגיים מראים, כי ויכוחים בין בני זוג עשויים להיות גורם מפרה ובונה ביחסים, כל עוד מטרתם אינה להשפיל ולהעליב. מפיקי הסרט המיוחד הזה הם בני הזוג גאנץ.
10.55 מרקליפר אליאר – פרק רביעי: "בית הערה התמיד".
11.40 "הגיע זמן לשתוק" – בנימין זאב הרבה לפני הרצל, לקראת כ' בתמוז. חדשות הלילה.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאונה נינוחה – מוסיקה בהשפעת הג'ז גרשווין: אמריקאי בפריס (תז. פיל. של ניו יורק / מ. + ס. תומס); גריינג'ר: קונצ'רטו לכנור ולתזמורת אופ. 47 (ישה חפץ / תז. סימפ. של סן־פרנסיסקו / מ. מונטה); שפר: קונצ'רטו לסקסופון ולתזמורת קאמרית (תז. קאמרית של רוצ'סטר / פ. + רובים מנק בר ליבר: 3 קטעים מתוך סוויטה לצ'לו (יו יו מה, צ'לו, קלוד בר ליגג (פסנתר) ואן, ליק דיין וקר שוק קופלנד: קונצ'רטו לקלרינית (בני גודמן / תז. חברת קולומביה / קופלנד).
09.00 קונצרט בוקר – בתוכנו: "הפתיחה אנגמונט" (תז. פילהרמוניה / י. אורמנדי); בטהובן: קונצ'רטו לכנור ולתזמורת אופ. 61 (ברוניסלב הוברמן (כינור) ... פיל. של וינה / ב. וולטר) ... לכבוד תשיעייה בפה מינור (חמישית דנצי עם רביעייה כלי קשת ...) ... הספה "הפוניות הבמה" הוליס ... הבסטיבל של בריטון בבנג'מין ... מנות המלכותית / א. פרוויו).
11.57 פינת השיר – משירי פנחס שדה.
12.00 מן הגרסה – מנדלסון: שיר ללא מילים לצ'לו ולפסנתר ... קונצ'רטו בטורי מנור ... אל / ג. בונדינג).
13.05 בהאונה נינוחה – היידן: סימפוניה מס' 7 בדו מגור "הבוקר"; (אקדמית סנט מרטין / נ. מרינר); הנדל: קונצ'רטו במי במול מגור לחצוצרה ותזמורת (מ. אנדרה / האנסמבל התזמורתי של פריס / דן מיור ולנז: בב־דלסון: רביעיית כלי קשת מס' 6 בפה מינור אופ. 80 (רביעיית מלוס. פרוקופייב: סימפוניה מס' 5 במי במול מג'ור (תזמ. הפיל של סטוקהולם / א. לומברג).
16.00 אנתנתא – (ש.ח.) – אלכסנדר גלזונוב, צלו, נטשה קוסוב, פסנתר – שומאן: 5 קטעים ברוח עממית, אופ. 102; י. טל: "זיכור" לצ'לו סולו (1985); מארסינה: סונטה מס' 2; מנדלסון: סונטה מס' 2 ברה מג'ור אופ. 58.
17.30 קשת של צללים – מיצירות סוליבג, בוקריני, היידן ומוצארט.
18.00 קונצרט קמר.
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד.
20.30 קונצרט מוקלטות התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור – מנצח: ליוקה טוקאנטלן – מצארט: סימפוניה בלה מינור ק. 201 מנגם צדה: קונצ'רטו לפסנתר ותזמורת (שרה פוקסון הייטון): פורה 4 קטעים לחליל ולתזמורת בתזמורתו של יואב תלמי (נועאלה תלמי, חליל); תלמי: מוסיקה לכלי נשיפה מעתכת ותזמורת אופ. 50; דבור: קונצ'רטו ברה מינור לחליל ותזמורת (נועאלה תלמי, חליל); אנוחולוגיה קטנה לשירה התזמורת "ירושלים" שירי עם המשודר מאיר יוזל סיר.
22.30 מגזין הלאות.
23.00 דור הזהב – אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות (ש.ח.) – הגבריאל: יאן קוביליק, כינור ... סטק ... גרונטלוגה ... קובצון ... ובסטיבל.

רשת א'

08.27 משפט השפאג'יק – שידור חי מ"בנייני האומה" בירושלים.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה – שיעורים לימוד המשפטה.
16.05 ארץ לא נודעת.
22.05 יש לי חלום.

רשת ב'

18.06 זיקורה.
19.35 השבוע בכנסת.
20.05 שורשים – עניינים פולקלור ושירה.
22.05 פגישה לילית.
00.15 להגתו בהלום – שירים לסוף יום של יום.

רשת ג'

18.06 קליבר – שבועון פופ.
20.05 לי ולך – שיר ובדרו.
21.05 מופע רוק.
23.05 מסביב לחצות.

גלי צה"ל

16.05 ארבע אחר הצהריים.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
19.05 לקראת גיוס – שאלות ותשובות בשידור חי למתגייסים לצה"ל. סידרה – תכנית אשר הנה יואחנן הרמטכ"ל רב אלוף דן שומרון. התכנית תשודר מבסיס קליטה ומיון עם מתגייסים ביום הראשון.
19.05 רדיו רדיו (צה"ל 2).
20.05 יער משודר – עניינים צבא וביטחון (ש.ח).
20.05 סבבגבבמים (צה"ל 2).
20.40 שירי להקות צבאיות.
20.55 פינת הסוג ללבבי.
21.30 אוניברסיטה משודרת – מבוא לתורת המוסר – צדק ותועלתיות.
22.05 מסע הקסם המסתורי (צה"ל 2).
23.05 קול מגז הזה (צה"ל 2).
23.55 שידות תגוה – עם הרצל בר אשר ריקד הספירוטים בטבלת הלילה.
00.05 ציפורי לילה מבלות.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
07.07 פרטים על התכניות.
11.57 מבישים שיר.
20.27 מבישים שיר.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 הגנה.
09.05 סלודיה.
10.05 פניני בוקר.
11.05 רגע של עברית.
11.10 שירים עבריים.
12.05 מעורב ירושלמי.
14.06 בראש צעיר.
17.10 שירים עבריים.
18.06 מנחת ערב.
18.50 פרקי היום כתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.06 "שמע ישראל".
06.12 התעמלות בוקר.
06.22 לחקלאי.
06.30 סקירות מאמרי המערכת.
06.53 אור יורק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 שעשים עניין.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.30 סע לשלום.
11.40 הדעות.
12.10 מה בב'.
12.50 מה נשמע.
13.00 בשער היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 רבעי קסם.
15.51 לוח מודעות.
16.05 תוצרת הארץ.
16.55 קראוי מסר.
17.05 יומן כלכלה.
17.30 על מסמרים ואבנים.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.11 בוקרה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה כבר תשע.
10.05 שבעים מי יודע.
11.05 כדור פורח.
12.05 רק מוסיקה.
13.05 תן לאוזן.
14.06 פוטון חוזר.
15.05 חדש חדיש ומחודש.
16.05 הצגה יומית.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פוקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 ארלה בוקר.
10.05 הפסקת עשר.
11.05 גבון לעכשיו.
13.05 משהו טוב באמצע.
14.05 דו רה מי.
15.05 מה יש.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 משלים.
18.54 החדשות לחיילים.
19.05 שירים מכאן.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הרבש ועלא כישף.
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
שעם לב לשידורי F.M.

■ תל־אביב

אסתר: נשק קטלני 9.45, 7.30, 5
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30
בית ליבין: הפסיקו להיות הגיונים 11.15
בן־יהודה: אהבה במלון ראוה 9.40, 7.30, 5
גורדון: זהב רסוב 10, 8, 5
גת: בלוז לחופש הגדול 9.45, 7.30, 5
דיזנגוף 1: פשע מכסל ולילה קסנה 9.50, 7.30, 5, 3, 1, 11
דיזנגוף 2: שיחות אישיים 9.50, 7.30, 5, 3, 1, 11
דיזנגוף 3: פייבל והחלום האמריקאי 1.35, 11 ושיחות מלוכלכות 9.50, 7.30
דקל: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
דרייב־אין: פייבל החלום האמריקאי 8 / אהבה צעירה 10.00 / חצות סקס
חדר: המוכסל בסיטו 9.40, 7.30, 5
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): נשיקה ארוטה 9.50, 7.30, 5
חן 1: בי"ס למשמר אחרון 9.55, 7.55, 5.40
חן 2: חנות קטנה ומסריפה 11.45 כל מה שרצית לדעת על המין הרפתקאות סופר בלש 4.00, 12.45, 10.45
חן 3: אני והחברה 9.55, 7.50, 5.30 נוטס מכוכב אחר 4, 12.45, 10.45
חן 4: סיפור מוזיאים 7.45, 5.35 דובבי אכפת לי 4, 12.45, 10.45
חן 5: אל תקרא לי לבן 9.55, 7.50, 5.35 בעקבות הזרב הקסומה 4, 12.45 אנשי הפח 9.55
לב 1: לוי וגוליית 9.55, 7.50, 5, 2־11.30 במבי 4, 12.45, 10.45
לב 2: גרדפי החוק 9.55, 7.50, 5, 2, 11.30
לב 3: לוחמי הרוח 5, 11.30 / מלו 7.50, 2.00 חליפת ערב 9.55 /
לב 4: בקצב השעון 9.55, 7.50, 5, 2, 11.30
לימור: פלאטון 9.30, 7
מוגרבי: סנגר לרגל שיפוצים
מוזיאון: פוחו של סוכן 9.30, 7, 4.30
מקסים: אהבה צעירה, אסקימו לימון 9.30 7.30
סינמה 1: אהבה צעירה אסקימו לימון 9.40, 7.30, 5
סינמה 2: מעבר לשיא 9.40, 7.30, 5
סמדר: סנגר לרגל שיפוצים
פאר: לא שם דין 10.00, 8.00, 5
פריז: כבר בלו 9.30, 7.15, 4.30
צפון: שם הורד 9.45, 7, 4.30
שחף: ימי הרדיו 9.40, 7.15
תמוז – רמת־אביב: שלום לך אהובתי 9.40, 7.30
חצות – סרט אילום
תכלת: חנות קטנה מעבר לפינה 9.50, 7.40, 5.30
תל־אביב: 007 באזור הסכנה 9.45, 7.15, 4.30
התיה הישראלית: התחלות ראשונות רדיו בזאי מוזיקת רוק שנות ה־50 ו־60 9.45
סינמטק (אלנבי המוסיקה): משחק פראי 9.40, 7.30, 5
חצות – האחים מרכס במרוצים

■ ירושלים

אדיסון: אהבה צעירה אסקימו לימון 9.30, 7.30, 4.30 / מעבר לשיא 11.00
אורגון: נשק קטלני 9.15, 7, 4.30
אורדן 1: 8 מיליון דרכים למות 9.15, 7 / 4.30, 10.30 אנשי השוטים
אור 2: גרדפי החוק 9.15, 7, 4.30 / 10.30 בעקבות אוצר הגליום
אור 3: כבר בלו 9.15, 7
מהירים באהבה – 4.30 10.30
אור 4: משחק פראי 9.15 / קרוקודיל דנדי 7.15, 4.30, 10.30
אור 5: לוי וגוליית 9.15, 7.15, 4.30/10.30 קראסה קיד
אור גיל: תרגיל לרופאים מתחילים 9.15 בכבר 6.30, 4.30, 10.30
בית אגרון: 4.30 בחזרה לנעורים 6.15 כולם נפלו על הראש 8.15 סודי ביותר 10 הדמזן של אתמול בלילה חצות – נשיקת אשת העכביש
האולם הקטן בבנייני האומה: סגור
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
חביב: שם הורד 9.30, 7, 4.30
מיטשל: לא שם דין 9.30, 7.30
מכסם: יריאת הערב 9.15, 7
עדן: המוכסל בסיטו 9.30, 7.30, 4.30
רון: בלוז לחופש הגדול 9.30, 7.30, 4.30 /
10.30 מפצת האגודים
הטאבה ירושלים: מלו 9.15, 6.45

■ חיפה

אורה: אהבה צעירה אסקימו לימון 9.15, 7.00, 4.30
אורלי: שם הורד 9.30, 7, 4.30, 11.00
אמפיתיאטרון: הפטריוט
ארמון: סגור
חן: בי"ס לבטמר אחרון 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: המוכסל בסיטו 9.15, 7, 4.30
עצמון 2: ימי הרדיו 9.15, 7, 4.30 / פייבל החלום האמריקאי
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 9.15, 7, 4.30
פאר: נשק קטלני 9.15, 7, 4.30
קריה־אתי: לא שם דין 9.15, 7.15, 4.30
רון: 007 באזור המסוכן 9.30, 7, 4.30
רב גת 1: בלוז לחופש הגדול 9.15, 7 / הרפתקאות סופר בלש 4.30, 11.00
רב גת 2: חנות קטנה ומסריפה 9.15, 7 מהירים באהבה 4.30, 11

■ קריות חיפה

סביר: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
מבוין: נשק קטלני 9.15, 7
אורדה: לא שם דין 9.15, 7
בית העם: אהבה צעירה אסקימו לימון 9.15, 7
היובל: 007 באזור המסוכן 9.30, 7.15
ביתן: ילדים חורגים לאלוהים 9.15, 7

■ אשדוד

אסתר: המוכסל בסיטו 9.30, 7.30
אשדוד: נשק קטלני 9.30, 7.15

■ אשקלון

אסתר: נשק קטלני 9.30, 7.30, 5
באור: מעבר לשיא 9.30, 7.30
רחל: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15

■ באר־שבע

חן: אהבה צעירה אסקימו לימון 9.30, 7.30, 5.00

■ חולון, בת ים

ארמון: לא שם דין 9.30, 7.30/
11.00 שר הטבעות
מגדל: חנות קטנה ומסריפה 9.30, 7.30
מתנ"ס קרית שרת:
סבוי: אהבה צעירה אסקימו לימון 9.40, 7.30, 5
ריינה: המוכסל בסיטו 9.30 7.30
קצבאות: אהבה צעירה אסקימו לימון 9.40, 7.30, 5

■ הרצליה ■ רמת השרון

היכל: אהבה צעירה אסקימו לימון 9.30, 7.15, 5
כוכב: מדי פופרס 4.45, 11/
כפר הזהב 7/צבע הכסף 9.30
מלון דניאל אוריינטריום –

■ עפולה

מסיתורן: המוכסל בסיטו 9.00

■ כפר־סבא, רעננה

סמל: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7.15/בליבי 11.00
דובבי אכפת לי 5.00
חן: 007 באזור המסוכן 9.45, 7.30
אורות: בלשעה היום האחמל 9.30, 7.15, 5

■ לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
נוה זיתה: נשק קטלני 9.30, 7.30
אנרך: המוכסל בסיטו 9.30, 7.15

■ נהריה ■ עכו

הוד: המוכסל בסיטו 9.30, 7.30, 5
רקה: בלא הגשים 9.30, 7.15
אורות־גורונ: 007 באזור המסוכן 9.30, 7.30

■ נתניה

סמורזיה: בלון לחופש הגדול 10.00, 8.00, 6.00
חברי הדוקן אליוט ב־11.00
אסתר: אהבה צעירה אסקימו לימון 10, 8, 6
שרון: נשק קטלני 10, 8, 6
11.00 בעקבות הזרב הקסומה

■ פתח־תקוה

שלום: לא שם דין 9.30, 7.30
היכל 1: 007 באזור המסוכן 9.45, 7.15, 4.30
היכל 2: המוכסל בסיטו 9.40 7.30, 5
היכל 3: אהבה צעירה אסקימו לימון 9.40, 7.30, 5

■ ראשון־לציון ורחובות

ג.ג. רון 1: אהבה צעירה אסקימו לימון 9.40, 7.30, 5/חנות הנינוחה 11.00
ג.ג. רון 2: המוכסל בסיטו 9.40, 7.30, 5/מסע צבאי 11.00
גלגל: סגור
ראשון: לא שם דין 9.30, 7.30
בית העם: עיר ללא רחמים 9.30, 7.30
הדה: בלון לחופש הגדול 9.45, 7.30
חן: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7.30

■ רמת־גן וגבעתיים

ארמון: נשק קטלני 9.30, 7.45
ארמון: בי"ס למשמר אחרון 9.45, 7.45, 5.00
לילי: לא שם דין 9.30, 7.30
נורה: אהבה צעירה אסקימו לימון 9.40, 7.30, 5
רב גן 1: ימי הרדיו 9.45, 7.30
הרפתקאות סופר בלש 5.00, 12.20, 10.30
רב גן 2: משחק פראי 9.45, 7.30
נוטס מכוכב אחר 5.00, 12.20, 10.30
רב גן 3: אני והחברה 9.45, 7.30
דובבי אכפת לי 5.00, 12.20, 10.30
רב גן 4: קרוקודיל דנדי 9.45, 7.30
פייבל החלום האמריקאי 5.00, 12.20, 10.30
שבוב: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7.15

דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסד העורך הראשון ברל כצנלסון ז"ל
באחד עם למרחב

יום שישי, כ' בתמוז תשמ"ז, 17 ביולי 1987 ● גליון 19172

היום 20 עמודים. ● המחיר 1.50 ש"ח, באילת 1.30 ש"ח

בגלל שביתת עתונאים נמנע מאתנו לספק לקוראים את עמודי החדשות של גליון זה. גם מוסף שבת יוצא במתכונת מצומצמת. ועם קוראינו הסליחה.
חוברת „דבר השבוע" חולקה עם העתון אתמול.

נורת', פוינדקסטר ומה יוצא מזה / אמנון דנקנר, וושינגטון

הטוב הרע והמ[illegible]

קיוסקים

ברחבי ארה"ב הולו אנשים עושים כסף מוועדת החקירה: חברת המברקים „יוניון ווסטרן" הודיעה על הנהגת תעריף מוזל מיוחד כדי להגביר את המחזור שלה מוריסת מברקי התמיכה לאוליבר נורת'. חולצות הנושאות את דיוקנו של קצין המארינס עם הכתובת „אולי לנשיאות" צצו בשווקים ומספרות הגברים של וושינגטון דיווחו אתמול על לחץ חסר תקדים של לקוחות הצובאים עליהן כדי שיתקינו להם תסרוקת בסגנון זו של אוליבר נורת'.

אכן, נורת' בשישה ימים של עדות בפני ועדת החקירה של הקונגרס, שבה את ליבם של רוב האמריקאים. לרבים הוא הזכיר את שחקן הקולנוע הוותיק ג'יימס סטיוארט שגילם תמיד תפקידים חיוביים של אמריקאים שורשיים וישרי דרך וכיסופי המאבקים בעולם המושחת שסביבם. ואכן, בדרך דיבורו הישירה, המצלצלת במליצות מעורבות וסרטי־מארינס ישנים, ואפילו בקולו הצרוד במקצת, הבאילו נשבר לעיתים, הזכיר נורת' את ג'ימי סטיוארט הישן הטוב, ובמיוחד את התפקיד שמילא בסרט „מר סמית בא לוושינגטון", בו גילם חבר קונגרס טרי ותמים שהעולם הפוליטי בוושינגטון מנסה להשחית אותו, עד שבסוף הסרט הוא מצליח דווקא להשיב את לב חורשי הרעה לאמונה בערכי הדימוקרטיה האמריקאית. אחרים, מפוכחים יותר, אך דבקים עדיין כיאה לימי רייגן הקולנועיים בדימויים סינמטוגרפיים, הצביעו על דמיון בקלסתרו של נורת' – בעיקר בשעת חייכו – לזה של אנתוני פארקינס בסרט „פסיכו". אך אלה היו מיעוט. רוב העם אימץ את נורת' אל לבבו והופעתו המרשימה בעדותו הארוכה שהועברה בשידורים ישירים בכל שלוש רשתות הטלוויזיה הגדולות, שינתה בעליל את דעת הקהל האמריקאית לפחות בנקודה חשובה אחת: אם לפני העדות היה רוב של 60 אחוז לעומת 40 נגד סיוע צבאי של ארה"ב ל"קונטראס" בניקרגואה, התהפכה התמונה במשאלי דעת הקהל האחרונים לרוב של 48 אחוז נגד ל־46 כעת.

מוצג חידוד. אחרי עדותו רצופת הזיקוקין דינור של נורת', היה האדמירל ג'והן פוינדקסטר מוצג איש שתקן, ביישן ובסוגר החושש כל־כך מחשיפה תקשורתית עד שסניגורו ביקש מן הוועדה כי תורה להפסיק את שידורי הטלוויזיה הישירים. איש שאמו אמרה עליו בראיון עיתונאי כי „ג'והן נולד איש זקן. בעולם לא היה ילד". איש שמקורביו סיפרו עליו כי מעולם אינו זז בלי שיהיה בהישג ידו מספר מספיק של מהדקי־נייר וסיכות. אבל דווקא פוינדקסטר הביא את הוועדה ואת הציבור האמריקאי כולו למסקנה כמעט ברורה בשאלה שהציקה מאז התפוצצה הפרשה: האם ידע הנשיא רייגן על הפניית הכספים לקונטראס מרווחי העיסקות האיראניות? פוינדקסטר, בטון בלתי דראמטי הדגיש כי הוא שהחליט על כך, הוא שהחליט גם לא לספר דבר על כך לנשיא והוא הנושא באחריות.

היו ששאלו אם לאור התשובה הזאת לא היתה כל החקירה מיותרת. בעשר דקות ניתן היה לשמוע מפיו של פוינדקסטר עוד לפני שבעה־שמונה חודשים את הדבר, להגיע למסקנה שהנשיא לא ידע ולהוסיף את כל העסק להרשקע. שהרי לא היה ספק כי השאיפה העיקרית של הרוב הרפובליקני [illegible] את ועדת החקירה היתה להתגולל על צוואריו של הנשיא [illegible] בספק באמרו כי לא ידע דבר, להוכיח כי הורה ואישר צעדים בלתי חוקיים ואולי אף לנקוט כלפיו, בסיומה של החקירה, את הליך ה„אימפיצ'מנט" – משפט פלילי של הנשיא באמצעות הקונגרס.

אולם אף כי יש המצטערים על כך שהדרך הזאת נחסמה בידי פוינדקסטר, הרי שלא היתה זו המטרה היחידה. מדי כמה שנים עושה אמריקה לעצמה הליך של קתרזיס מסחר, בדיקה עצמית קפדנית, פומבית חסרת רחמים, שממנה היא מקווה לצאת טובה יותר, מתוקנת וטהורה. כך היה בימי הוועדה שחקרה את „ווטרגייט", כך היה בוועדה של קיפובר שחקרה את הפשע המאורגן, כך היה בימי ציד המכשפות של מקקארתי. בכל המקרים האלה מילאה הטלוויזיה בשידורים הישירים שלה תפקיד חשוב מאין כמוהו, הביאה את ההליך הפוליטי אל כל בית מתעניין בארה"ב, והעבירה את החברה דרך תהליך קולקטיבי מרתק.

שיעור מרתק. אוליבר נורת' אמר בעדותו כי הוא „בא לספר לוועדה את הכל: את הטוב, את הרע ואת המכוער", ואכן זה סיכום יאה לכל דיוניה של הוועדה. בהם התגלו שלושת הפנים האלה בפוליטיקה האמריקאית. הטוב היה התהליך עצמו. היה זה שיעור מרתק באזרחות. החוקה האמריקאית, שהשנה חוגגים מאתיים שנים לחתימתה, ושבארה"ב יש לה ערך דתי כמעט, אוזכרה ונדונה בפירוט כמה מעקרונותיה: הפרדת הרשויות ושיווי המשקל בין הנשיא לבין הקונגרס. חוקים נבדקו, ונערכו ויכוחים מלומדים, אך מאד רלוונטיים על תקפותם ועל אופיים הפלילי. הדיונים הארוכים והמאד מתוחים לעיתים נערכו באווירה מאד מכובדת, נעדרת עלבונות אישיים וחילופי האשמות.

אפילו כשניתן היה לחתוך [illegible] עדיין שמרו חברי הוועדה [illegible] ביניהם בצניפות אך בנימוס. [illegible] של נורת' נשאו כמה מחברי [illegible] קצרים, חכמים ומרגשים, כמו [illegible] בתמימות אנושית ובהרבה תבונה על שלטון החוק, על כפיפותו של הממשל ל[illegible] על הנזק הנורא בניהולה של מדיניות המבוססת על שקרים, ועל ערכה של דמוקרטיה. באוזניים

ישראל: בינתיים בשוליים. אבל עוד נשמע על זה.

שמה של ישראל ושמותיהם של פקידים ואזרחים ישראליים, שבים ועולים במהלך העדויות בוועדת החקירה, אולם תמיד בהקשרים לעניינים מרכזיים אחרים, ולעולם לא כעניין שיש לחקור בו. התפקיד שמילאה בפרשת נדחק לקרן זווית בשלב זה, אולם בכל זאת עולה תמונה לא נעימה: ישראל היא היוזמת של העיסקות עם איראן והוליכה את ארה"ב לתוך העניין בערמה צעד אחר צעד. ישראל היא שהציגה בפני האמריקאים את גורבניפר, נוכל שסיבך את האמריקאים בקורי מזימה ושקרים. הקולונל נורת' העיד כי הוא סבור עד היום שגורבניפר היה סוכן ישראלי. עמירם ניר הוא האיש שהעלה לראשונה, באוזני נורת', את הרעיון כי אפשר לעשות שימוש לצרכים שונים ברווחים שיצטברו מעיסקת הנשק עם איראן. למרות שהוועדה שומעת עדיין עדויות, ולמרות שהיא רחוקה עדיין משלב הכנת הדו"ח, ולמרות שחלקה של ישראל אינו בשמע נראה דומיננטי ולמרות ידידותו של אינוי, ואחרים, לישראל – קשה לסמוך על ידידות זו שתביא אותו מלתת ביטוי ביקורתי של הוועדה לזווית הישראלית. החקירה היא שיא בקריירה של אינוי והוא ישתדל לנהוג ביושר הקפדני שציין אותו עד כה בדרך בה ניהל אותה. זו לא תהיה סרטיה, אבל הקטע על ישראל בדו"ח יהיה, בכל הנראה, עוד משקע בכוס היגונים העוברת בשנתיים האחרונות על יחסי שתי המדינות.

ישראליות מסויימות היו כמה דברים ממש בצרי נעים. בייחוד כשהוסיפו חברים בכירים בוועדה מוסר לאוליבר נורת' וביקשוהו לזכור כי בדמוקרטיה, מי שמתנגד למדיניות הממשלה אינו מעיד בכך על עצמו שאינו פאטריוט. ולא רק זה – אורח במדינה בה יוסף חריש הוא יועץ משפטי, בה מארגנים חנינות באישון לילה ובה יכולים דוד לוי ואריק שרון לצפצף על כרכים עבים של מבקר המדינה, אינו יכול שלא להתקנא במשטר בו לא רק שלא שמעו על הפסוק „לא תחסום שור בדישו", אלא בה השותפים מובלים כבני מרון בהכנעה ובבימוס כדי ליתן דין וחשבון.

הרע היה בה שהתגלה [illegible] ממשלו של רייגן. [illegible] מקום עבודה לא מסודר. אישים מרכזיים ותורמים פעלו על בסיס של הענקת סמכויות רחבה ומטושטשת, בהגו רשלנות חובבנית, עקפו סמכות, שקרו זה לזה ובעיקר לוועדות הקונגרס האמורות לפקוח עין על מעשיהם, וזייפו מסמכים, השמידו עדויות והכל תחת סמכותו של נשיא הבוחל בפרטים, שלא ביקש לחקור במופלא ממנו.

זה מה שקרה לממשלה המנסה לפעול בלי קונסנזוס לאומי. הכל קרה בשל הדיבוק של ממשל רייגן בשאלת ניקרגואה. רייגן ביקש לתמוך בקונטראס כדי להעיף את הסנדיניסטים המרכסיסטים ממנגואה. רוב העם האמריקאי והרוב בקונגרס התנגדו, אם משום שלא ראו בשלטון הסנדיניסטי סכנה איומה המחייבת טיפול קיצוני ודחוף, אם מפני שהיו להם הסתייגויות מן ה„קונטראס" הבלתי יעילים והמושחתים, ואם מפני שחששו כי צעדים אלה יביאו בסופו של דבר להסתבכות צבאית של ארה"ב בניקרגואה. ההתנגדות קיבלה שיניים בחקיקה מיוחדת משנת 1984 הידועה בשם „תיקון בולאנד", שאסרה על תמיכה של הממשל ב„קונטראס".

בית קברות קולקטיבי. אנשי רייגן ביקשו למצוא חורים בחוק שיאפשרו להם לעקוף אותו, להסתנן בין סעיפיו, אולי אפילו בכמה מקרים להפר את החוק, אולם לשמור על ההפרה בסוד. לצורך זה היה השקר הגדול, ההעלמה מן הקונגרס, ההתקשרות עם גורמים פרטיים, הזיופים, הניסיונות לקרוא לתורמים אזרחים אמריקאים עשירים ואף מדינות זרות, למען הקופה המתרוקנת של ה„קונטראס". מה שצריך להדאיג את האמריקאים בכל העניין הוא לא רק הזיוף והרמייה שפשו בצמרת הממשל אלא גם חוסר היעילות הבולט של כל המאמץ הזה.

[illegible] ה„קונטראס" לא [illegible] הרבה – [illegible] בצורה שלומיאלית [illegible] וזרמו לכיסים פרטיים, ומצב ה„קונטראס" נשאר בכי רע. העובדה [illegible] העיסקה האיראנית לפרשת הסיוע הלא חוקי ל„קונטראס" התברר כי גם בעניין האיראני היתה הרבה חובבנות, רמאות, הסתבכות ונזק פוליטי. בדיוניה של ועדת החקירה החלה מצטיירת תמונה על־פיה הפכה האפשרות להפנות כספים ל„קונטראס" לאחד המניעים הראשיים של הממשל להמשיך בעיסקות עם איראן. שוב עולה דמותו של הסוחר האיראני הערמומי מנוצ'ר גורבניפר כאיש שהצליח להתל בישראלים ובאמריקאים, מציע את רעיון ההפנייה לנורת' ומפתה אותו בכך להמשיך, ולאט לאט מסבך אותו עד שהוא סוגר עליו את המלכודת ומודיע לו כי אם ייפסקו העיסקות בגלל אי־שיחרור מספר מספיק של בני ערובה אמריקאים – יהיו בני הערובה הראשונים שיסבלו מכך, ומכתיב בכך קצב איראני לעיסקות.

ממשל רייגן התגלה כבית קברות קולקטיבי, ולא רק בהקשר לפרשות האחרונות. רשימת האבידות מבהילה:

● היועץ הראשון לבטחון לאומי צ'ארלס אלן נאלץ לפרוש כשעננה של פרשת שחיתות מרחפת סביבו.

● היועץ השלישי רוברט מקפרליין ניסה להתאבד בשל משבר נפשי על רקע הפרשה האירנית.

● היועץ הרביעי ג'והן פוינדקסטר התפטר וצפוי לדין פלילי על חלקו בפרשות.

● הקולונל נורת' פוטר וצפוי לדין פלילי.

● שר המשפטים אד מיז נתון לחקירה על קשריו עם מפעל „וודטאק" שהפעיל קשרים בבית הלבן כדי להשיג מכרזים ממשלתיים.

● יועצו הקרוב לשעבר של רייגן, מייקל דיוואר, עומד למשפט פלילי על עדות שקר שמסר בחקירה על ניצול קשריו בממשל לצרכים מסחריים.

● יועץ אחר לשעבר, לין נופציגר, נתון בחקירה פלילית על ניצול קשריו בבית הלבן להשגת עבודות למפעל „וודטאק".

● ראש הסגל דון ריגאן נאלץ לפרוש בעקבות הפרשה האירנית.

אף כי עדותו של פוינדקסטר ניקתה את הנשיא מהאשמה העיקרית כי אישר את הפניית הכספים ל„קונטראס", עדיין היא מציגה תמונה המחרידה רבים, לפיה פעל היועץ לבטחון לאומי בבית הלבן על דעת עצמו וסיבך את ארה"ב ואת הממשל בפרשה מזיקה. הנרי קיסינג'ר אמר שלשום כי הוא עצמו היה יועץ לבטחון לאומי שאפתן ודוחף סמכויות, אולם לא היה מעלה בדעתו לפעול בעניין מסוג זה על דעת עצמו ובהסתר מהנשיא. רבים טוענים כי פוינדקסטר יכול היה להחליט כך רק משום שפעל באווירה הלא איכפתית והמנותקת שהשרה רייגן על הבית הלבן.

צמד מפד"לניקים. הצד המכוער של הפרשה הוא בהעשותו של הקולונל נורת' לגיבור אמריקאי בין לילה בזכות צורתה של עדותו, ולאו דווקא תוכנה. נורת', דמאגוג מוכשר שידע איך לפרוט על נימים רגישות בנפש האמריקאית הקולקטיבית, נאם נאומים נלהבים על אהבת המולדת, אהבת המשפחה, ואהבת הצבא. הוא חזר על נכונותו להקריב נפשו למען ארצו ולמען הדגל ולמלא בלי היסוס כל פקודה של הנשיא. הוא פרש בפני שומעיו תמונות עולם מזימתית, ילדותית ופשטנית, שבה ארה"ב היא אביר החופש המנסה להניף את דגל חירות האדם בכל פינה מפינות תבל, ונלחמת במפלצת הקומוניסטית המבקשת לדרוס את הבריות. כדי להלחם במלחמה הזאת, אמר, כל האמצעים כשרים. הוא ישב מאחורי שולחן העדים, הדור במדי קצין הנחתים שלו, עיטורי הגבורה מנצנצים על חזהו ודיבר על האדמה, המולדת, הדם ועל האלוהים, הרבה על האלוהים. אחרי הכל נורת' הוא חוזר בתשובה, נוצרי אדוק ופוינדקסטר, איש כנסיה נאמן ואשתו היא מטיפה אפיסקופלית. הצמד הזה הוא בעצם – בתרגום למונחים ישראליים – צמד מפד"לניקים, הזהה לבני דמותו הישראלים בצרות האופקים, ובאיזו אמונה שטחית ומטופשת. העובדה שנורת' יכול היה לקסום ככה לשכבות רחבות בארה"ב, מעידה שגם במדינה המסוגלת להליך דמוקרטי עמוק ומפואר כמו החקירה הזאת, עדיין יש סכנה שדמגוג־לאומני שטוח וגבוב יגרור אחריו רוב תמים.

בוועידה של הריפובליקאים הצעירים שנערכה בראשית השבוע בסיאטל בהשתתפות כל מועמדיה של מפלגה זו לבחירות לנשיאות ב־1988, נשמעו קריאות חוזרות ונשנות למועמדים לקחת עימם את נורת' כמועמד לסגן נשיא, ומכל מקום צופים משקיפים פוליטיים כי אם יחליט נורת' לרוץ לבחירות לסנאט או לבית הנבחרים באחת מהמדינות השמרניות, יש לו סיכויים טובים להצליח. יתכן שאם פרייה של הוועדה יהיה השקת הקריירה הפוליטית של אוליבר נורת', יצא שכרה בהפסדה.

במחשבה שניה. דני רובינשטיין

הנכבד והמפה

אחד המימצאים במחקר על העתונות הערבית במזרח ירושלים העומד להתפרסם בקרוב, הוא שהערבים והיהודים בארץ ישראל נוטים לדבר ולכתוב בדרך כלל לעצמם ולא אחד אל השני. במילים אחרות, אחד ממאפייני הקונפליקט הוא שאין דיאלוג בין הצדדים, אלא כל צד שקוע בענייניו הוא. ללא קשר למחקר חשבתי על דוגמאות לכך. הנה, למשל, יעקב בן־דוד גר הצדק מקריית ארבע המפורסם אצלנו בתור נכדו של השייח' ג'עברי מחברון. כבר שנים רבות שהוא ידוע בעתונות כנכדו של ג'עברי, וכל מי שמבקר ליד ביתו של הרב לווינגר בשוק של חברון נתקל בו. האמת היא שאותו בן־דוד איננו נכד של השייח' ג'עברי ואף פעם לא היה כזה. יתכן שהוא חלק מחמולת ג'עברי המונה אלפים רבים ויתכן שלא. לכתוב שהוא נכד של השייח' הזקן שהיה 40 שנה מנהיג הר־חברון, זה בערך כמו לכתוב שהרמטכ"ל לשעבר משה לוי הוא בן אחיו של סגן ראש הממשלה דוד לוי. אבל לעתונות הישראלית היה סיפור טוב על ג'עברי בן־דוד שהוא נכד של השייח' המפורסם, וכולם דבקו בו. המעניין הוא שהעתונות הערבית כמעט ולא התעסקה עם זה. פעם או פעמיים הכחישו את הסיפור, וממילא הרי אמרנו שאין דיאלוג, ואותם ערבים שהכחישו שוב ושוב בסיפור הישראלי כמו אמרו: בשבילכם הישראלים חשוב שהוא יהיה הנכד של ג'עברי אז תכתבו מה שאתם רוצים.

מהצד הערבי אני קורא פעם ועוד פעם על המפה המפורסמת התלויה בכנסת המציירת את גבולות ישראל מהנילוס עד לפרת. פעם אחרונה ראיתי את הסיפור בחודש שעבר, בראיון של יאסר ערפאת לעתון אמריקאי שתורגם במקומות רבים. ערפאת תיקן הפעם את הגירסה הערבית המסורתית ואמר שהמפה היתה – בעבר – תלוייה בכנסת שנים רבות. גם התיקון הזה לא יעזור כלום. הוא שנאמר, כל צד מדבר בעיקר עם עצמו.

ביטוח חיים

כאשר הכריז חנא סניורה ממזרח ירושלים כי הוא שוקל הקמת רשימה ערבית בראשותו שתתמודד בבחירות לעירייה, עלתה בדעתי התחכמות גועלית למדי. סניורה הרי מסכן את חייו, מדוע לא לעשות לו פוליסת ביטוח חיים שמנה, משהו כמו מיליון דולאר. שמישהו לפחות ייהנה אם חס ושלום יקרה לו משהו. תאמינו או לא, פגשתי את חנא סניורה בסימפוזיון של עתונו „אלפג'ר" במזרח ירושלים והעליתי בפניו, בזהירות רבה, את הרעיון הנבזי. קבוצה של משקיעים תשלם את סכומי הפרמיה השנתית, וכל מה שעליו לעשות זה לחתום על הפוליסה לטובתנו. סוכן ביטוח שהיה שם אמר לי שצריך לדרוש מסניורה שלפחות פעמיים בשבוע יחזור על ההכרזה שהוא ישתתף בבחירות (כדי להבטיח את ההשקעות בפרמיה, כמובן). חנא סניורה קיבל את הרעיון ברוח טובה. אבל היו לו כמה השגות: ראשית, מה יצא לו מזה? שלפחות נשלם לו משהו עכשיו. שנית, שגם משפחתו תיהנה מהפוליסה, מחציה לפחות. בקיצור זה לא ביזנס. נו הרי קשה להגיע להסכם עם ערבים.

חנא סניורה. הלכה הפוליסה

וולדהיים. התיאוריה של „אל־שעב"

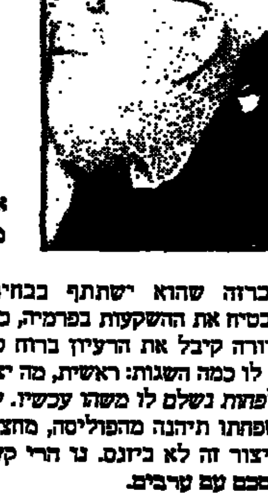
שייח' אמין טריף. ממי ללמוד

ספיחי וולדהיים

גילוי עברו הנאצי של קורט וולדהיים והכעס והרוגז בעולם היהודי ובמדינת ישראל עושים אותו כמעט באופן אוטומטי פופולרי במדינות ערב (ראה ביקורו הממלכתי המפואר בירדן). אבל כאשר וולדהיים היה מזכיר האו"ם, הוא הרגיז לפחות פעם אחת את הערבים. היה זה אחרי רצח הספורטאים הישראלים באולימפיאדת מינכן, כאשר גינה את הרצח ואת הטרור הפלשתינאי. בעתון „אל־שעב" במזרח ירושלים היה אז טור סאטירי בשם „בוקר־טוב" שכתב אחד בשם אבו־גסאן (שגורש בינתיים מהשטחים). אבו־גסאן כתב אז קטע ארסי בעל אופי אנטישמי שכל כך הרגיז אותי, עד שאני זוכר אותו כמעט בעל־פה. וכך נאמר בו: מדוע וולדהיים מגנה את הטרור הפלשתינאי? משום שהוא ממוצא יהודי. ואיך אנחנו יודעים זאת? על פי שמו. וולד – פירושו בערבית ילד או בן. ההיים אינו אלא השם היהודי חיים. לפיכך שמו האמיתי של וולדהיים הוא בן־חיים.

טבע ופוליטיקה

השתוללות הדרוזים בבית ג'אן – היתה דבר מגונה וחמור. אבל גם אוהבי הטבע אינם צדיקים גמורים. לא ראינו אותם נאבקים בעקשנות כזאת בגופים ציבוריים וממלכתיים הפוגעים בלי סוף באתרי נוף ובשמורות טבע. צה"ל, למשל, שהרבה פרסומים היו על אי־התחשבותו והשחתה שהיה אפשר למנוע בהמלך ההתפרסות בנגב, לאחר פינוי סיני. אבל מקרה חמור פי כמה היה בזמנו עם הקמת ההתנחלות נוה־צוף ממערב לרמאללה. ההתנחלות הוקמה בשמורת הטבע אום־צפא שעוד האנגלים קבעו שיש לשמור עליה בגלל כל מיני עצים ופרחים יחידים במינם. אבל ל„גוש אמונים" היה מותר מה שאסור לדרוזים, ההתנחלות הוקמה ואוהבי הטבע לא עשו מזה עניין גדול. אם שמעון פרס וחיים בר־לב ויתרו לדרוזים בגלל פוליטיקה, אזי היה להם ממי ללמוד – מרשות שמורות הטבע שוויתרה למתנחלי „גוש אמונים" בנוה־צוף.

פועלים ובועלים

בטרמינולוגיה המבחינה בין יהודים לערבים ידועים המונחים: „משכילים" לערבים „אנשי־דת" ליהודים, „נכבדים" לערבים, „אנשי ציבור" ליהודים וכך הלאה. בהדרגה מסתבר לנו שכאשר מדברים על פועלים מתכוונים, בדרך־כלל, לערבים, ואילו היהודים הם עובדים.

לפני ימים אחדים שמעתי פועל ערבי ממפעל ליד בית־שמש שמדבר בעברית בעגה של השטחים על בועלים (פועלים) ועופרים (עובדים). וכך אמר: אצלנו במפעל יש 15 בועלים ושני עופרים, אבל העופרים לא עופרים רק הבועלים עופרים, והעופרים מביאים לנו מים ואוכל בהפסקה בצהרים.

פתרון סופי בסיטואציה מעיד־קטסטרופלית / חגי אשד

הטרנספר האמיתי

טרנספר שבלב. על אף כל הפירושים לא הובנה הצעת הטרנספר של רחבעם זאבי (גאנדי) לאמיתה. ולא חשוב למה התכוון „גאנדי". הוא נתן ביטוי והעניק מוצא לשאיפה המודעת והבלתי־מודעת, הרוחשת ורוגשת בליבם של אנשים רבים מאד משני הצדדים של הגבעה – הצד הישראלי והצד הערבי – לנצל את המלחמה הבאה כדי לתקן סוף סוף, אחת ולתמיד, את התוצאות הבלתי־משביעות רצון של מלחמת העצמאות הבלתי־גמורה, ושל כל מלחמות ישראל־ערב הקודמות. יש שאיפה כמוסה כזאת בשוליים של שני הצדדים. לא במרכז, כמובן. לא יודעים איך ומתי, אבל השאיפה קיימת וסוררת. היא מרחפת באוויר כלהב החרב המתהפכת.

אלה רוצים להחזיר את הגלגל אחורנית – „לשחרר את ירושלים", למען האיסלאם, ולבטל את קיום מדינת ישראל מכל וכל. ושהיהודים יסעו אל קרוביהם ובני דתם באמריקה. יש שם מקום לכולם. ואלה חושבים בליבם שאחרי כל המלחמות והקורבנות נשארנו תקועים בלי פתרון, בלי שלום ובלי בטחון, צריך להתכונן הפעם, כראוי, וקודם כל מבחינה נפשית, שאם כבר תהיה עוד מלחמה היא לא תסתיים כמו כל קודמותיה. הפעם צריך „לגמור את העסק" בשלמות. עד הסוף. שהגבולות יהיו גבולות והדמוגרפיה תהיה כמו שצריך. ושלא תישאר בעיה פלשתינאית בלתי־פתורה. הפעם „פתרון סופי".

זו השאיפה. זה החלום. הלב לא מגלה לפה. עד שבא „גאנדי" עם הצעת „הטרנספר מרצון ומתוך הסכם הדדי" שלו ו„שיחרר" את הקיטור בנושא הזה. כפי שהיא, על פניה, ההצעה הזאת היא בבל־ית גמור. לא רצינית. גם על אף כל הציטטות מכצנלסון וטבנקין והצעת ועדת פיל משנת 1937 והחלטות ועידת הלייבור משנת 1944. איזה ערבי ירצה להיות „מוחלף מרצון"? ואיזו מעצמה תעשה בשבילנו את המלאכה המזוהמת הזאת, כפי שקיוו מי שקיוו בעבר?

אבל עצם העלאת ההצעה הזאת, עם כל חוסר־רצינותה, אינה בלתי־רצינית, כפי שנראה. יש לה קיום משלה. ההנמקה שלה חשובה יותר מהמסקנות האופרטיביות. קודם כל מרגילים את דעת הקהל – לפחות בחלקה – לרעיון שאי אפשר בלי השטחים ואי אפשר עם תושביהם. אסור לוותר על יהודה ושומרון ועזה ואי אפשר להמשיך את הכיבוש של תושביהם הפלשתינאים לעדי עד למרות רצונם. ועליה גדולה שתשנה את „המפה הדמוגרפית" אינה נראית באופק. צריך למצוא פתרון אחר. ההצעה של „גאנדי" – גם אם לא התכוון לכך – היא לאמיתו של דבר שם הקוד של המבצע הצבאי במלחמה הבאה, שמטרתו המשולבת תהיה פתרון בעיית יהודה, שומרון ועזה ו„הבעיה הדמוגרפית" שלנו ופתרון הבעיה הפלשתינאית של הפלשתינאים והירדנים. הכל במכה אחת.

„אפוקליפסה עכשיו". לנו יהיו גבולות בטוחים על הירדן. לפלשתינאים תהיה מדינה פלשתינאית עצמאית וריבונית בעבר הירדן מזרחה. עם המלך חוסיין, כ„מלך אנגליה" בראשה, או בלעדיו. זו גם „התוכנית הגדולה" של אריק שרון, ולא רק שלו, להפוך את ירדן למדינה הפלשתינאית העצמאית והיא כבר תקלוט את כל הפלשתינאים שיעברו אליה מרצון או מאונס. כדי לזרז את התהליך צריך רק להעביר את רוב הפלשתינאים לעבר הירדן, מרצון או שלא מרצון. לא צריך משאיות לשם כך. זה בסך הכל מרחק הליכה ברגל של יום אחד, או יומיים לכל היותר. גם לילדים ולזקנים.

פתרונות מהסוג הזה אפשר לבצע רק בזמן מלחמה. בעיקר אם היא לא תהיה „מלחמה דה־לוקס", אלא תתנהל גם בתוך ריכוזי הערים הגדולות, בהפצצות מן האוויר, בטילי קרקע־קרקע, אוויר־קרקע וים־קרקע. גם עם נשק כימי, כי צריך להביא בחשבון שהיא עלולה להיות כזאת, שכן הצבא הסורי מתאמן ומתכונן להילחם במלחמה הבאה נגדנו בנשק כימי והצבא העיראקי כבר רכש נסיון רב בעשייתה. זה עלול להיות הרס והרג בממדים שלא הורגלנו אליהם עד כה. לפי המשוער עלול מספר ההרוגים והנפגעים במלחמה כזאת להגיע לכמה וכמה עשרות אלפים. אי אפשר ללמוד ממלחמות העבר על מה שיקרה אז ביישוב. במבצע סיני, במלחמת ששת הימים ובמלחמת יום כיפור לא נפגעו הערים ולא היו, למזלנו, עשרות אלפי הרוגים ופצועים. לפי כל הסימנים זה מה שרוצים הסורים וצבאות ערב האחרים לעשות לנו במלחמה הבאה, אם תהיה.

בתוך כל ההרס וההרג ההמוני עלולה להיווצר בארץ מצד אחד אווירה של פאניקה וייאוש ומן הצד האחר תאוות נקם וענישה כלפי הערבים שבהישג יד. ב„סיטואציה מעיד־קטסטרופלית" כזאת ייראו כל הדברים אחרת. הצעות להריסת כפרים ושריפת בתים וירִיות באוויר להמרצת המנוסה של תושביהם לא ייראו בזוועה וחלחלה, כפי שהן נראות עכשיו, כאשר מאיר כהנא מעלה אותן. העלאת רעיון „הטראנספר מרצון" עכשיו היא בגדר הכנה נפשית מוקדמת והכשרת הלבבות להעלאת המסקנה של אי־הנמנעות של גירוש בכוח של תושבי השטחים במלחמה הבאה, שתהיה מעין „מלחמת גוג ומגוג" ישראלית־ערבית. זו הצעה סמויה או גלוייה להכין מעכשיו את „תוכניות המבצע" הדרושות, כדי לא להחמיץ את ההזדמנות בבוא העת.

„טרנספר בכוח". אנשים נוטים ללקות בחוסר דמיון ובקוצר זיכרון לגבי מצבים קיצוניים כאלה בזמן מלחמה. לאחר שמתרגלים להרס ולהרג ולשפיכות דמים מתרופפים המעצורים של שיקול דעת ומוסר וגוברת תאוות התגמול והעונש. כנגד מי שאפשר. והפלשתינאים יהיו קורבן זמין. זה מה שקרה במלחמת העולם השניה גם באנגליה ובארה"ב. הטלת הפצצה האטומית בהירושימה ובנגסאקי לא היתה עולה על הדעת בתחילת המלחמה. גם לא ההפצצה ההמונית של דרזדן. גם כאשר אנו שופטים עכשיו, ממרחק הזמן, כמה מהאירועים של מלחמת העצמאות, אנחנו נוטים לשכוח את האווירה שבהם נעשו המעשים שנעשו, לאחר הקזת הדם הממושכת של אלפי הרוגים ונפגעים בישוב הקטן של אז, לאחר שלא היה אדם שלא מנה בין הנופלים את מיטב חבריו וידידיו. ולאחר שהמלחמה התנהלה גם בתוך הערים, גם כנגד אוכלוסיה אזרחית. במצב קיצוני כזה, או דומה, תוכל „תוכנית הטרנספר מרצון" להפוך לתוכנית של „טרנספר בכוח". היא תוכל להתבצע רק במצב של „תמות נפשי עם פלישתים", כאשר יכלו כל הקצין ויתרופפו כל המעצורים. לא עכשיו.

כדי להוציא מן הספק יש חובה להזהיר כי כל הרעיונות על „פתרון סופי" של גירוש תושבי השטחים – ואולי גם חלק מתושבי הגליל כ„בונוס" – הם חלומות מסוכנים מאד. גירוש הפלשתינאים בשלמותו או בחלקו לא ישים קץ לשום דבר. להיפך. הוא יהיה אות הפתיחה למלחמת נקם של העולם הערבי והמוסלמי כולו נגד מדינת ישראל לדורי דורות. מה שמציעים עכשיו הקיצוניים בעולם הערבי והמוסלמי – ייהפך לנחלת הכלל. זו תהיה ההוכחה הניצחת לצדקת התביעה הערבית לחיסולה של ישראל במלחמות חוזרות ונשנות ובמעשי הרס והרג המוניים. במקרה הטוב תהיה זאת תוכנית ערבית ל„טרנספר מרצון" של תושבי ישראל לארצות הברית. זה יהיה הטרנספר האמיתי. זהו אולי הנימוק העיקרי לצורך בחיפוש אלטרנטיבה של הקטנת הסיכסוך והאיבה בינינו לבין העולם הערבי והמוסלמי, להנמכת „הפרופיל הפלשתינאי" של הסכסוך הישראלי־ערבי. המאמץ הזה נעשה עכשיו והוא נושא פירות. צריך להמשיך בו ולא לשעות לרעיונות הבל הרי אסון של זאב בעור של כבש.

משולם ישלם? למשולם ישתלם / אמיר אורן

פרשת אריקליס

ספר חדש בהוצאת „סיימון אנד שוסטר". מחברו, אורי דן, טוען כי „עלילת דם" מתעד „תביעה שעשתה היסטוריה" – אריאל שרון נגד השבועון „טיים". לספר יהיו אולי תוצאות שלא אליהן התכוונו „שרון את דן"

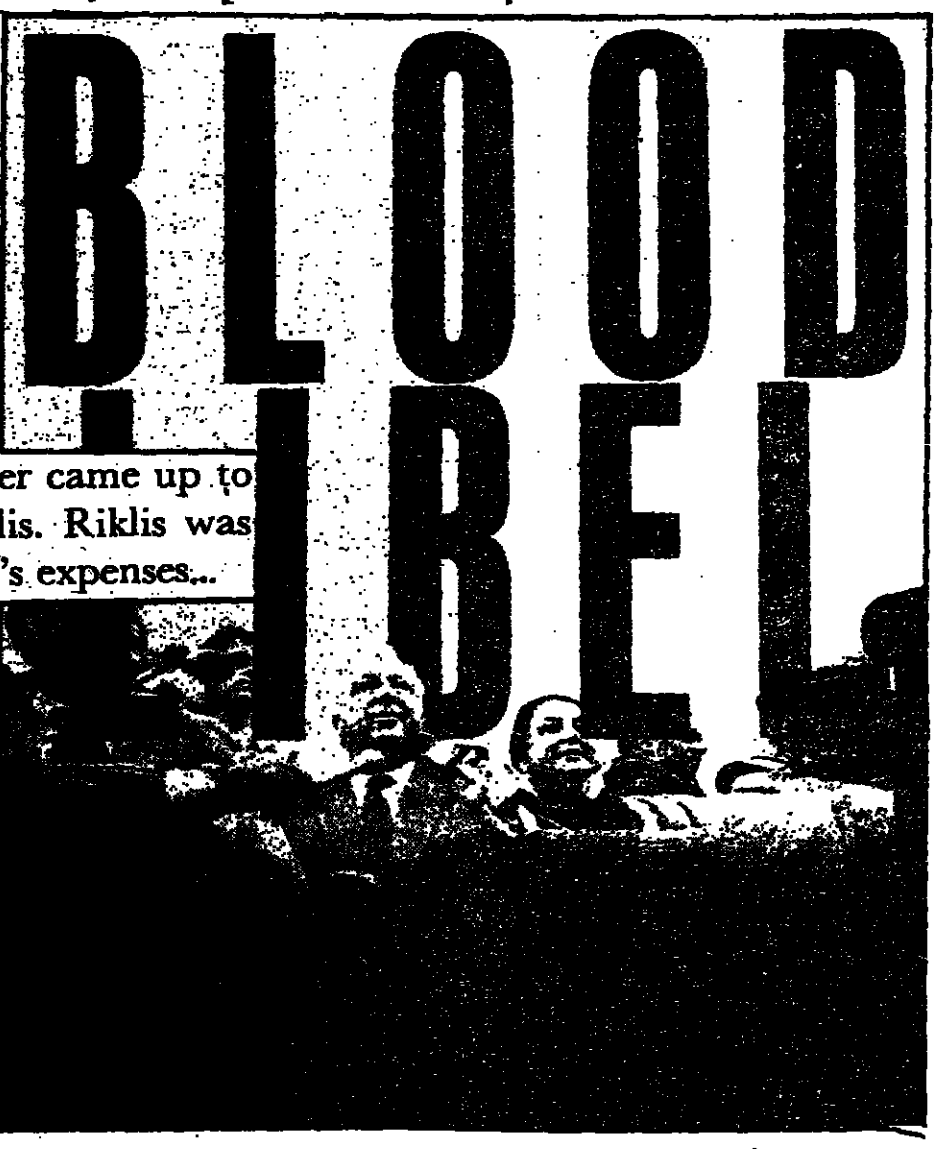

בהפירו הוראה מפורשת לשלוח לסיור במיתלה כוח פלוגתי בלבד, התבסס אריאל שרון, כהודאתו, "על עודף בטחון ועל מידע שגוי" ולפי מחקר היסטורי שהוכן בצה"ל אשתקד, 30 שנה לאחר "קדש"). זו לא היתה הפעם האחרונה. בספר סוגר לשרון, שהופיע השנה בניו־יורק, צצים שוב הבטחון המופרז והדיוק החסר, אך הנפגע הטרי מהם הוא שרון עצמו, לא פקודיו. מה שנועד לתאר תביעה אזרחית שבה היה שרון המאשים עשוי להפוך לכתב־אישום פלילי, שבו יימצא בצד המתגונן.

לאחר שהשתתף במימון הוצאות הפסדו של שרון נגד „טיים", הסתייע משולם ריקליס בידידו השר בפנייה חריגה להטבת משקיע

שם הספר הוא "עלילת דם". שם נכון יותר הוא עלילת דן. מחברו, אורי דן, הוא בודאי מהפחות אנוכיים שבאזרחי ישראל. אין הוא מבקש דבר לעצמו. חייו הם קודש לאלילו, אריק הגדול. למענו מתבזה דן תכופות בעיניים יוקדות ובשיניים חשופות, מהסוג שנהג להפגנת לעבר שורת העתונאים הישראלים באולם בית־המשפט במנהאטן. דן הוא צילו של שרון מאז היו שניהם צעירים מצטיינים, שרון כמפקד הצנחנים ודן ככתב "במחנה". בכינוס כתבי שבועון זה לדורותיהם, לפני שנים אחדות, התבקשו נציגים בולטים של תקופות שונות לשתף את הקהל בזכרונות משעשעים ומאלפים. הכל צייתו, לבד מדן. הוא חזר ברצינות מוחלטת על פזמונו השגור, אריק ואריק ואריק.

בדרך כלל קשה להבחין היכן מסתיים שרון ומתחיל עורך "במחנה שרון". ב"עלילת דם"

שרון קרא את הנוסח והורה לפרקליטו לשקר לשופט

הגבול מטושטש עוד יותר. כמו בהבדל־הגודל שבין תצלומיהם שעל העטיפה, דן הוא הבול שהודבק בלקיקה לגלויית שרון. "לו הייתי כותב, כך הייתי מתאר אחד מהגדולים במאבק", מבטיח שרון לקוראים. "אורי דן היה שם איתי – הוא שמע הכל, ראה הכל ויודע הכל מבפנים." הפיסקאות המפלילות שבספר הן, לפיכך, בבחינת הודאת בעל־דין, בעל־דן.

במיפלס אחר, הספר מחלק ציונים־לשבח לתומכי שרון וגינויים ליריביו. יצחק שמיר ישמח לשמוע שדוקטור שרון ומיסטר דן איבחנו אצלו מחסור ב"עצבים חזקים". לכן, לדעתם, הוא נוטה לסגת מהחלטות תקיפות. מותקפים גם דוד לוי, משה ארנס, שמעון פרס ואף יצחק רבין, שכינה את שרון "גאון צבאי" (ארנס ורבין גם יחד "ברחו מלבנון כשהאויב השיעי מזנב בהם", והמלחמה נמשכה עד יוני 85' משום שלא היה תחליף לשרון). פוליטיקאים זוטרים מהם נרשמים בפנקס. דן מרידור "מגלגל עיניו בצדקנות השמימה". אהוד אולמרט, שהתחנף לשרון בהיותו שר־הבטחון, אך הסתיר מכנו התערבות לבדוק למען "טיים" את תוכנו הסודי של נספח ב' לדו"ח ועדת כהן, משול ל"שכיר 'טיים' במשרה חלקית". אין ראוי מאולמרט לסטירת־לחי זו. באוקטובר 1973 התחנן לעבור מהג"א ירושלים למילואי "במחנה". מיהר להדרים למטה אוגדת שרון בססה והפציר בצלם שנקרה למקום להנציחו במחפורת, בסמוך לקרונו של שותפו לרשימת הליכוד לכנסת.

במיפלס אחר, המנצל את שתיקתו של מנחם בגין, זו גירסה מקורית של אירועי העשור האחרון, נוסח "בגין ואני". מסתבר שבמאי 1977 "החליפו בגין ושרון" את ראשי מפלגת העבודה בהנהגת הממשלה. 10 ימים לאחר הטבח בסברה ובשתילה ומשום "רגישותה לנפגעים אזרחיים, החליטה ממשלת בגין, לשביעות־רצונו של שרון לכונן ועדת־חקירה". לאחר פירסום דו"ח כהן שיתף בגין פעולה בתרגיל שסוכך על שרון מסכנת הצורך באישור מחודש של הכנסת לחברותו בממשלה – במקום להתפטר מתפקידו כשר־הבטחון ולהיכשל בגיוס רוב לצירופו לממשלה כשר־בלי־תיק. תומרנו השרים להחליט על השארתו בממשלה, אמנם בלי תיק. השיא, המגלה כי לא רק אצל דן כעם החיים הוא שרון, מופיע בפיסקה המספרת כי "באוגוסט '83 החליט בגין להתפטר, לאחר שאיבד את יד־ימינו שרון כשר־הבטחון. 'איני יכול עוד לשאת זאת,' הסביר."

מול פרשנות זו לצערו האילם של בגין מתגמדות הארות אחרות. ממציא תחבושת־המצח שבעקבות נגיחה בנגמ"ש כועס על שאיננו של שרון ב"טיים", דוד הלוי, הבליט פציעה משלו בצוואר, "במלחמה שבה נהרגו כמעט 3000 (ישראלים)". במלחמת יום־הכיפורים נהרגו 2569 , אבל מה הם 400 הרוגים נוספים בין שרון לבין דן. מותר לעגל את המספר, על הנייר או על אדמת לבנון. אלוף שרון, שנשך את שפתיו ולא מסר מעולם סוד, רמז או מיסמך לעתונאי, פחות מכל לדן, מודיע לגלות ש"אנשי" בדגל, עמרם מיצנע ואחרים נהגו לשוחח עם הלוי. פירוש הדבר, הוא מטלטל את רבין, שקצינים בכירים מדליפים. התרעתו אינה מטופלת בחומרה המתבקשת, אולי משום ששירותי־הבטחון טרם התפנו לחקור עבירה קודמת – מסירת תוכנו של מיסמך סודי (רישום שיחת שרון עם פייר ג'ומאייל ואמין ג'ומאייל בביקפאייה לאחר רצח באשיר) ממי שאינו מוסמך לתת (עובד עלום במשרד־הבטחון) למי שאינו מוסמך לקבל (פרקליטו של שרון, דב וייסגלס) בדרך פרוצה לכל ביזן (שיחת טלפון בקו מסחרי מתל־אביב לניו־יורק).

מאז היה מגנרל למיניסטר, משתדל שרון שלא לטבות את האמת במרידיו. לצרכים כאלה יש לו פלנגות. בבית־המשפט במנהאטן איבד את שליטתו העצמית, באוזני עיתונאים ובאבטחים ("כלב", "חולהרוח"). הוא הורה למנהל לשכתו עורך שמיר לפרסם הכחשה בירושלים. אחר־כך תמך מלשקר; הוא הסתפק בהפניית השואלים להודעת הלשכה. אירועים דומים, שלא התגלו פומבית, נחשפים בספר בלא התייחסות ערכית. לאחר שקרא טיוטת־פשרה עם "טיים" והתכעס עליה, פקד שרון על פרקליטו לשקר לשופט אברהם סופר ולומר לו כי הפרקליט נמנע מלהוראות נוסח בלתי־קביל זה לשרון.

לבנון, המלחמה, סברה ושתילה, ההדחה – הן צלקות כפייתיות אצל שרון. בארץ הובס כשקרא להתעטר ממסקנות דו"ח כהן; באמריקה נוצח כשנאלץ לקבל את הדו"ח כקרפתיתה ולטעון כי היתה דריבה במעבר מהאחריות העקיפה לפי כהן לאחריות הישירה לפי הלוי.

בניגוד לנושא אחר של אות כהן, עמוס ירון, אחראי שרון אישית להסתבכותו במשפט עם "טיים". למרות הדו"ח קודם ירון לדרגת אלוף ולראשות אכ"א, עד שסברה ושתילה ואיסור מינויו לפיקוד בכיר לשלוש שנים תוייקו בשולי הזכרון. לאחר שאושרה משאלתו להישלח

עמוס ירון השתבע כי ויתור על שליחות לוושינגטון יועיל לנקיון שמו, אך משה לוי התעקש לשוב ולהדביק לו את סברה ושתילה

לוושינגטון, כנספח צה"ל שם, סוכנע ירון כי מוטב לו שלא להסתכן בהחייאת רפאים. הוא ויתר על וושינגטון וביוזמת לשכת שר־הבטחון רבין סיכם עם אלוף אורי שגיא כי יתחלפו בתפקידים המיועדים – ירון לפיקוד הדרום, שגיא לנספחות. הרמטכ"ל לשעבר, משה לוי, התעקש להרע לידידו ירון ושיגר אותו בכל זאת לוושינגטון, שם חזר לדבוק בו זכר חלקו בפרשה שדימתה להיקבר.

שרון, שאינו ירון, הימר על התנצחות משפטית ולא השכיל לאמץ פשרות שאליהן חתרו, ברגעים שונים, השופט ופרקליטי שני הצדדים. הצלחתו בכירסום אמינות "טיים" והלוי לא הגיעה כדי נצחון; המושבעים פסקו, לבסוף, נגדו. פרקליטיו – ובעיקר מילטון גולד – מצטיירים בספר כמקצוענים פחות מעורכי־הדין ששכר תאגיד "טיים". שרון, נרמז, היה ראוי לפרקליטים במימדי תום באר ממשרד קראוואת, סוויין ומור, מייצגי "טיים" היקרנים (הכנסתם האישית של באר וכל אחד משותפיו למשרד בשנה שלאחר המשפט הסתכמה בכ־900 אלף דולר ונופלת רק מזו של שותפי משרד־פרקליטים אחד בניו־יורק). גולד ושות' נשכרו משום שהסתפקו בהוצאות ולא גבו שכר־טירחה. שרון נכשל כאן פעמיים: הוא קיבל את ההצעה הזולה ביותר, שלפי סיכסוכיו התכופים עם גולד התגלתה במהרה כרחוקה מהטובה ביותר, בלא שנפטר מתלותו בנדבנים למימון ההוצאות.

הידוע בנדבנים, לא תמיד לחיוב, הנא משולם ריקליס. הקשר בין אריק לבין ריקליס הוליד את פרשת אריקליס.

לפני חודשיים נחשף טיפולו של מבקר המדינה בפרשה, אך עד עתה נחשבה לתערובת של ישן וחדש – מתת של ריקליס לשרון לפני 15 שנה והתערבות חריגה של המסחר הכפוף עתה לשרון לטובת ריקליס. גם כך זו פרשה חמורה, אך העובדות המתועדות בספר שהיה שרון כותב אילו היה אורי דן מכפילות את החומרה.

ב־1972 העניק ריקליס לשרון מילווה ארוך־פרעון ומאופס־רבית של 200 אלף דולר. ב־1984 התמנה שרון לשר התעשיה והמסחר. עד ששותפות שבמרכזה ריקליס השתלטה על "חיפה כימיקלים", דחתה מינהלת מרכז ההשקעות את בקשת החברה לאשר לה השקעת 10 מיליון דולר בתנאי מפעל מאושר. משרד התעשיה והמסחר פסק כי החברה אינה עומדת בקני־המידה הדרושים והמליץ נגד. התפנית בעמדת המשרד והמאמץ לשינוי ההחלטה באו, משום מה, עם מעורבות ריקליס ועוד בדרך מפוקפקת של ערר שהוגש שלושה חודשים לאחר תום המועד החוקי. מבקר המדינה יעקב מלץ גינה את מעורבות שרון. השבוע אמר השופט מלץ באכזבה כי חוק מבקר המדינה וכללי "ועדת אשר" למניעת הסכנות־עצמיות של שרים, לא הפקידו בידי המבקר כלים נאותים לטיפול בעבירות, משום שאין דו־בריתו לראש־הממשלה ולוועדת ביקורת המדינה בכנסת.

לדברי ח"כ רן כהן, התבצע דיווחו של מלץ לוועדת־הביקורת, בחודש מאי, לאחר שיחה נוקבת עם שרון. בשיחה התחייב שרון לחדול מכל מעורבות בענייני ריקליס, אך ב־26 באפריל (תשעה ימים לאחר שוועדת־הערר החליטה כי תאשר את ההשקעה רק בתוספת להשקעות מאושרות קודמות) הציע לממשלה

> Around midnight, after the banquet, Arie Genger came up to Sharon's suite bringing with him Meshulam Riklis. Riklis was among those friends who had helped cover Sharon's expenses...

לאשר את ההשקעה. שרון ביקש בכך, למעשה, כי השרים יצביעו כמעין ועדת־ערר עליונה. תקנון הממשלה מאפשר לשרון שליפת־פתע של הצעה בכל עת, מרגע שהונחה על שולחנה. מלץ הסכים עם כהן כי בכך הפגין שרון את זילזולו בחוק ובמבקר.

גם העוסקים העיקריים בפרשה – מלץ, כהן ויו"ר ועדת־הביקורת דוד ליבאי – לא ידעו את מלוא היקפו של קשר אריקליס. בעמוד 181 ל"עלילת דם" מתועדת עלילת־הדמים, בהשתתפות שרון, ריקליס ובן־חסותם המשותף אריה גנגר:

"סמוך לחצות, לאחר הסעודה החגיגית, עלה גנגר למערכת־החדרים של שרון ואיתו ריקליס. ריקליס נימנה על הידידים שסייעו לכסות את הוצאות שרון... 'עלי לעשות כה הרבה בישראל,' אמר שרון. 'אנו יכולים ומוכרחים לבצע כה הרבה במשרד המסחר והתעשיה. אני רוצה לשוב ולהתמודד עם זה בכל מרצי.'"

הנה, אם כן, השרשרת כולה. ריקליס משקיע אלפי או רבבות דולרים בכיסוי הוצאות שרון בניו־יורק. שרון הוא שר התעשיה. הוא משוחח

בגין יופתע לגלות מדוע, באמת, התפטר לפני ארבע שנים. שמיר ישמח לקבל איבחון חינם מהאליל ומרופאו: „לראש־הממשלה יש בעיית עצבים"

עם ריקליס על כוונותיו במשרד. ריקליס נכנס ל"חיפה כימיקלים" ומבקש, בסיוע שרון, הטבה בסך 10 מיליון דולר.

ריקליס רוחש – או רוכש – ידידות רבה לשרון, אבל מבחין בין תענוגות לבין עסקים, שהרי כבר פסקו רבנים שאין פיה ואחורה כפי־הטבעת. מי שזורע אלפים וקוצר מיליונים הוא אכן משקיע מאושר, גם בלי תעודה ממרכז־ההשקעות.

פקיד, ראש־עיריה או חבר־כנסת הנחשדים בניצול משרותיהם או השפעתם להיטיב עם מיטיביהם היו נחקרים כעבריינים־לכאורה. עוד טרם שנוספו למילווה־משולם הוצאות משפט "טיים", ביקש רן כהן ממלץ לשקול את העברת הפרשה לחקירה משטרתית. עתה עשוי להצטרף לכך גם המשפטן הבכיר שבראש ועדת־הביקורת, ליבאי.

מעניין כיצד יתכחש הפעם שרון לספר שכתבו באצבעו. אורי דן היה שם איתו – ראה הכל, שמע הכל, יודע הכל מבפנים ויוכל להעיד, בתל־אביב כמו במנהאטן. נפלאה אהבת דן לשרון כאהבת בלעם לאתונו, או להיפך.

פתוחים להצעות / עליזה ולך

סיבוב נוסף

שרון, בשיטת הדונם ועוד דונם, מסתפק בינתיים במעמד של שווה בין שווים

אמביציה אישית, אמר שמיר. "'חירות' אוהבת אחדות, היא אינה אוהבת אנשים שמנסים להשתלט עליה". השבוע נאמרו הדברים המעליבים כלפי אריאל שרון, אבל רק לפני זמן לא רב ייחס שמיר אמביציה חולנית לדוד לוי. וזה מביא אותנו לטרמינולוגיה פסיכולוגית אחרת: טמפרמנט.

שרון הוא ניגודו של שמיר כשמדובר בטמפרמנט. ממש נגטיב ופוזיטיב (מחק את המיותר). שמיר הצליח להשיג את מבוקשו, את כל מבוקשו במישור התנועתי, בזכות הפסיביות שלו. שרון, לעומתו, הוא פעלתן מאין־כמוהו. בתפקידו כראש ממשלה נהנה שמיר מהיוקרה הנלווית אל הנושא במשרה הרמה, בעיקר בתוך מפלגתו שלו, ואין הוא רוצה לכרסם בה בכינוסי מוסדות התנועה, שבהם עולים וצפים המתחים שלא דוכאו. ביתו אינו מבצרו אפילו כיום, אחרי המושב השני של הועידה, שהסתיים בלי פיצוץ.

האחדות ב"חירות" קיימת כל עוד אין מעירים אותה מתרדמתה. שרון אולי אינו סובל מנדודי־שינה, אבל הוא אינו מסתפק בהישג היוקרתי שגרף עם בחירתו ליו"ר מרכז "חירות", בקולותיהם של אנשי מחנה שמיר־ארנס. הוא מבקש לתרגם אותו למוקד של כוח אמיתי, למנוף להאדרת המוניטין שלו, ולפיכך להגדלת מחנהו. "מון ז'נרל" בוחל בהכרזות הבומבסטיות, הדמגוגיות, של ראשי "חירות" האחרים המדמים את מחנותיהם למעצמות. הוא, היודע טוב מכל אחד אחר את שיעור כוחו בתנועה, הפנים את התורה של "בתחבולות תעשה לך מלחמה", המאפיינת את ה"דוידים" מול ה"גולייתים".

אחת התחבולות האלה היא התחירה לגבש הסכמה בין כל המחנות על כל מהלך, לפרוס כל עוגה לחלקים שווים. כיוון שהפרוסות ב"חירות" אינן משולש שווה צלעות – חלוקה שוויונית, מלאכותית, מתגברת את כוחו של שרון: הוא נוגס ממחנה שמיר־ארנס, הוא שומר על הפרופורציות של לוי והוא מגדיל את מיכסתו שלו. בשיטת הדונם־אחר־דונם הוא מסתפק לפי שעה במעמד של שווה בין שווים.

את השיטה הזאת יישם בכל המהלכים שקדמו לישיבת המרכז, הראשונה בניהולו, השבוע. לשם כך כופף מעט את ידם של עושי דברו של שמיר, בהצלחה. כך לגבי הרכב המוסדות השיפוטיים של התנועה, כך לגבי קביעת ראשי הוועדות. מקורבי שמיר ביקשו לדחוק כמה מנאמני ארנס מראשות הוועדות, אחרי ששרון תיאם את התפקידים. שרון הציץ ברשימה, חייך לעצמו, וקרא בפני חברי המרכז את הרשימה המקורית שהכין מלכתחילה. הלוח שלה היה כמובן מינויו שלו ליו"ר הוועדה המדינית, בתוקף תפקידו כיו"ר המרכז.

את השקר המר הזה סרב שמיר לבלוע, ואחרי שנימק את הסתייגותו גם מנע את אישור הרשימה. טועה מי שסבור שבכך הביס את שרון. שרון יודע להרוויח גם כאשר הוא "אנדרדוג", דפוק. הוא יתיש את מתנגדיו בדרכו שלו. "לא עוצר באדום" היא שם הביוגרפיה של עוזי בנזימן. בחודש הבא יעביר שרון את מרכז המפלגה ב"אור ירוק" לשומרון ויעמיד מחדש את מועמדותו לראשות הוועדה המדינית להצבעה.

בתכנית החלוקה של "חירות" התחוור לא אחת, שאין מחנה אחד שיכול להשליט את רצונו על התנועה. לכל טנגו מפלגתי־מניפולטיבי דרושים שניים. לא חשוב אילו שניים. כל עוד לא כל תאוותו של מחנה לוי בידו, הוא פתוח להצעות. יש הפועלים לקידום חבירה בין מחנה שמיר למחנה לוי (קומבינציה שלא נוסתה בשנתיים האחרונות), אבל יש גם בעלי זיכרון, לאחור ולהבא, הזוכרים לשמיר כל מה שעשה ללוי וכל מה שעוד יעשה לו, אם יטיל את עצמו לוי להתמודדות על ראשות המפלגה לקראת הבחירות. שרון לא יזניח שום אופציה.

ועל כן יהא סיפור זה בבחינת / יוני להב

שלושת המוסטיקרים

והארץ היתה במרקחה. המוני אוהדי התנועה ומוקיריה שרפו צמיגים והפכו מוזיאונים לבתי־כנסת – להוציא את מוזיאון הארץ – והאינפלציה השתוללה ואויבינו מבחוץ ומבפנים קמו עלינו ופרויקט „הלביא" נמשך וצ'יצ'ולינה נאנסה על־ידי....

היה היו חברים שלושה. מורות ונפתלות היו דרכי חייהם, ומורה ונפתלת עוד יותר היתה פגישתם הגורלית. סול לייבוביץ גדל וחונך בברוקלין, ניו־יורק, ניסים אבו־עלי ספג את הסראתו הרוחנית בעיירה הדתית "משעולים" שבנגב, ודוד'קה למד את הטבע במושב "תל־הרבות" שבעמק.

סול הספיק לריב עם האומנת שלו, כבר כשהיה בן חודשיים וחצי, כשקרא לה "היטלר". בגיל הגן שיסה את הילדות הפורטוריקניות בתוקף, ואת הגננת שיסה בחותנתה הגיבנת. על מנת לממן פעולות אתניות אלו נהג ליטול בהקפה מקופתו הרושמת של בעל המכולת הסיני, וודטריסום, אולם פעם אחת, כשסול נטל בהקפה את הקופה הרושמת עצמה והוריד אותה על ראשו של מנהל בית־ספרו, מר כהן, בטענה שהוא אנטישמי, החליט לסלקו מבית־הספר. סול נאלץ, לפיכך, להקים משמרות הגנה יהודיים מזויינים שהטרידו גמדים מולאטים.

אביו של ניסים היה רב חשוב וגדול בתורה, ברם נפשו של הילד לא נטתה ללימוד העיוני כי אם דווקא לאשתו השלישית של אביו. כשזו האחרונה ילדה ממנו רביעיה הוגלה ניסים מהעיירה לתקופת צינון בצה"ל, שם הועסק כמשגיח כשרות. ניסים לא ביזבז זמן, יצא לצוד חזירים בקיבוצים בצפון, הכשיר אותם ומכר אותם בשק"ם בתור גפילטע־פיש בטעם שניצל.

כבר בכיתה ג' היתה לדוד'קה שפחה מינית מכיתה ו'. הוא סיגן חתולים ונידנד לתרנגולות. פעם אחת, כשהצית את בית־הספר האזורי כמחאה על מבחן "הסקר", בא מנהל בית־הספר לאמא של דוד'קה והתלונן. אבל אמא שלו ענתה למנהל "מה ישני" כי היא עודדה ערכים גבריים נוקשים ומחוספסים אצל בנה. היא עצמה התאמנה כל בוקר ב"בולדוזר" והיתה אלופת העמק ב"קאטש". היתה לה תגורה שחורה, איתה נהגה להצליף על ישבנו של דוד'קה כשהלה לא היה מביא הביתה גמל מת. והיא גידלה אספרגוס.

סול גויס בינתיים לסי־אי־איי. תפקידו היה להבריח גרמנים קשישים לארגנטינה. אבל כשחזר סול לאמריקה וניסה לשרוף את פסל החירות בטענה שהפסל הומו, השליכו אותו שלטונות אמריקה לארצנו וסול הסתובב ממורמר בבתי־קפה ובשכונות אובססוניים וקולו הלך והצטרד חקנו הלך והצהיב.

ניסים גורש מהצבא אחרי שניסה לקנות בשביל קדאפי מאה טנקים ישראליים והצ'ק חזר, והסוכן של קדאפי היה בכלל גן סופית מהשב"כ. אביו, שעסק במלמולים בתשלום ובזריית מלח על פצעי מאמיניו, נזף בבנו: "למה אתה מתעסק עם הכסף הקטן, יא ניסים? בוא אל הכסף הגדול. בוא אל התורה" אבל ניסים הכביס בינתיים להרזין את אשתו של גן סופית מהשב"כ באמצעות תפילות, ולפיכך צריכים להסתיר את ניסים מאימת השלטונות ושלחו אותו לארצו מהתנגים של סופי שבע בבתי־מלון בחורים בהם היה ניסים מוכר קסטות עם קולו של אבא ומכייס את מאמיניו כשהללו היו מתכופפים לנשק לו את המים הקדושים שבבורך. באותה תקופה החל ניסים את פרוייקט הטיולים המאורגנים לשבטים נידחים באפריקה, אבל פעם אחת, כשרוף שישים מטיילים לדירת חדר וחצי של משפחה פלאשית במעון קליטה, ועוד ביקש מבעלת הבית להוריד את החולצה ולרקוד את ריקוד הגשם, עלו על זה השלטונות וניסים הושם מאחורי סורג ובריח.

דוד'קה התגייס לסיירת. אחרי שבועיים כבר מונה למפקד הסיירת בגלל שהמפקד הקודם נמצא בלשכתו כשסכין נעוצה לו בגבו ומכתב התאבדות מונח בידו הקפוצה. דוד'קה מינה את הג'יפ שלו לסגן מפקד הסיירת ויצא למבצעי ענישה קולקטיביים נגד אגף שלישות. אחרי חודש מינה אותו אלוף הפיקוד לסגנו, וכקמה הכירה אותו דוד'קה לשיר את "התקוה" תוך כדי שתיית שמפניה. אבל הג'יפ של דוד'קה הלשין עליו לשר הבטחון ודוד'קה מצא עצמו שוב במושב "תל־הרבות". "מה אתה עומד כמו גולמסי" נזפה בו אימו. "לך תגדל אספרגוס".

סול לא הכיר אף אחד במדינה המחורבנת הזאת. הוא הסית חרדים בעיירות וניסה לשדוד אזורות רחוביות, אבל כולם התייחסו אליו כמו אמריקאי אידיאליסט ומשוגע ולא לקחו אותו ברצינות עד שיום אחד הוא דרך בטעות לערבי על הרגל, והערבי אמר לו "הלו, הלו". "מלקי" צעק עליו בחזרה סול ומיד התקבצו מאחוריו שמונים אלף איש, אשה והדיוט, הרימו אותו על הכתפיים, התבוננו בו בעיניים לחות, ולחשו כלפיה: "אבא"

דוד'קה לא ידע איך לשרוף את הזמן או הוא שרף את מטע האספרגוס. אחרי שנגמר כל האספרגוס בעמק הוא קשר את ראש המועצה לבטנה של הפרה רוחמה, ואת אשתו של הגיזבר הוא בעל שלא כדרך הטבע, ובנוכחות הגיזבר הכפות. ובכל זאת, היה כל כך משעמם. "למה שלא תבוא איתנו לפגישה השבועית בבית הכירה של המושבה" שאל אותו נחצ'ה. החבורה הוותיקים מהסיירת נהגו להיפגש בכל ערב שבת והעלו זכרונות מלילות עזה העליזים. דוד'קה הצטרף כי לא היה לו משהו יותר מעניין לעשות, ויחד היו החברה מתלבטים בשאלות עתיד האומה, בעיות הבטחון השוטף ותקמות באשתו של הגיזבר. כך עברו הימים, והרגע הכלת־ינמבע – רגע מיסוד התנועה – הגיע. "מי מתנדב להיות מנהיגנו?" שאל נחצ'ה. "אולי אני?" הציע נחצ'ה את עצמו, ודוד'קה נאלץ לירות בו. "אולי אני?" ביקר צ'פה. או דוד'קה ירה בו, וכן הלאה, עד שלבסוף הפך דוד'קה למפקד התנועה. עכשיו הוטל עליו למצוא לעצמו חברים חדשים, כי חבריו הנוכחיים אולו. המילים של אמא היהדהו בראשו שעה שחשב על החומר האנושי הנחוץ לו: "קשוחים, מחוספסים ועיקש" דוד'קה נטל על כן את סגנו, הג'יפ המלשן, וקפץ לכלא רמלה.

סול גאל בינתיים את אדמות יהודה ושומרון וקפץ על הכבן של ילדים פלשתינאים באים, אבל כשפעם אחת בטעות גאל את ביתו ואת בתו של המושל הצבאי נאלצו השלטונות להביאו אותו במעצר מינהלי, בתא הסמוך לזה של ניסים.

מתוך לכלא רבו בינתיים השלוה אשר דרשו את [illegible] של השנים. ארבעים חברי כנסת חתמו על עצומה [illegible] במיסגד "אל־אקצה" תחת הכותרת "ערב התרמה להורדת השלטים מכלא רמלה", והמוני המאמינים הלכו ואיבדו את סבלנותם. דוד'קה הגיע לשערי הכלא ביום שבו צרו מאות האלפים סביב חומות הכלא. דוד'קה אירגן את כולם ויחדיו פרצו את החומות, אנסו את הסוהרים והעליבו את שלטונות אלוהי. "אחי אתה" נפלו סול וניסים על כתפי מצילם, וכך הפכו השלושה לגוף אחד.

הם הקימו את המרכז הרוחני של התנועה במשעולים, שלעת הזו כבר הסבה שמה ל"משעולי האבו־עלי". אביו של ניסים נפטר מעולמנו הבו, לפיכך, נאלץ לעמוד בעצמו על הבמה ולהטיל את מימיו הקדושים על ראשי מאמיניו; דוד'קה דאג לצד הארגוני והצטייד בטנקים, נגמ"שים, פצצות גרעיניות, ביטוח הרבה מצבירות טב, וסול העמיס בני מיעוטים על משאיות ש"גאבדי" רכש בשבילו בעיסקת בארטר עם ה"קונטראס". העיתונות הליברלית ותחנות השידור יצאו במאמרים ראשיים ובשידורי מחאה שבהם ציינו: "זה מאוד לא בסדר" ולפיכך נאלץ דוד'קה לירות בהם.

קראו להם "שלושת המוסטיקרים" על שם הטיק שהיה משותף לשלושתם, כאשר אצל דוד'קה היה הטיק באף, אצל סול הטיק היה בכל הגוף ואצל ניסים היה הטיק בשכל.

והארץ היתה במרקחה. המוני אוהדי התנועה ומוקיריה שרפו צמיגים והפכו מוזיאונים לבתי־כנסת להוציא את מוזיאון הארץ – והאינפלציה השתוללה ואויבינו מבחוץ ומבפנים קמו עלינו לכלותנו ופרוייקט "הלביא" נמשך וצ'יצ'ולינה נאנסה על־ידי הרב הראשי הספרדי כשהראשי האשכנזי צובט לה באותו הזמן את השדיים, וכל המערך הפוליטי נראה כתלוי על בלימה.

"תעשה משהו, למען השם" התחנן בדמעות ראש הממשלה בפני דוד'קה. "הדבר נא את הכרסום הפנימי, את התוהו־ובוהו, את האינפלציה ואת המטרד" וכך נתמנה דוד'קה לסגן ראש הממשלה. תחנות השידור, שבזמן זה נוהלו על־ידי אבשלום קור ושידרו רק את התכנית "הגיע זמן לשון בתחת" הגיבו על המינוי בהתלהבות. לסול כבר לא נשארו בני מיעוטים לצורך העמסה ועל כן ייבא פורטוריקנים ומשך לילדים אוטיסטים בשערותם. ברם, המצב המשיך להידרדר במהירות: המונים דרשו שינוי. ראש הממשלה נאלץ לנסוע במפתיע לוונצואלה לפרק זמן של המש־עשרה שנה בשל נסיבות אישיות, ודוד'קה נטל על עצמו את הפיקוד, לקול אבחת הרוחה של העם.

ומאז אותו יום התייצב המזאל והיה על הגובה, ולהוציא את מישור החוף שנמחק בהפצצה אווירית כתוצאה מאחת ממלחמות הדת שניהל סול באוזרנו האסטרטגי, שררו שלום ושלוה לכול, והעולם לא היה מצבנו יותר טוב.

וכל זה – אך חלום באספמיה. הציונות הזו סלנו, ציונות עייפה, תבוסתנית ונהנתנית שכמותה, הצמיחה מתוך עצמה מנהיגים דגולים והבינוניות קברה אותם תחתיה. חזון כל הדורות מפציע בשער – ובאה כת העיתונאים והרבני הגיוס והאמנים ההשישניקים ההומוסקסואלים ומורידה את הסיכוי האחרון לסמיה. ועל כן יהא סיפור זה בבחינת אור לגויים ולקח עתידי חשוב שילמד בבתי־הספר התורניים שעוד יקומו פה, אם ירצה השם, ובמהרה בימינו אף יבוא משיח צדקנו ויעשה פה קצת סדר, טפו טפו טפו.

מגבית, סוכנות, תקציבים, מאבקי־כוח (א') / יקיר צור

קשר הכסף

מפעל התרומות ואיסוף הכספים של יהודי התפוצות למען ישראל הוא הגדול מסוגו בעולם. בארה"ב, למשל, אוספת המגבית המאוחדת 700 מיליון דולר בשנה. הכסף הזורם מזרחה מביא בעקבותיו מאבקי כוח על השליטה בארגונים היהודיים בארץ ובחו"ל

ב„ימי רדיו", סרטו הנרגש של וודי אלן, יוצאים בן דמותו הצעיר של אלן וחבריו לרחובות ברוקלין כדי לאסוף, בפקודת הרבי, תרומות עבור מדינת היהודים המוקמת בפלשתינה. השלישיה מתרוצצת בסימטאות השכונה היהודית כשקופסאות פח של הקרן הקיימת בידיהם, נטפלת לעוברים ושבים ומצליחה לסחוט מעט מעות עבור "המדינה העושה בפלשתינה". בתמונה הבאה, המתרחשת במקום מסתור אי־שם מתחת לגשר ברוקלין, אנו עדים לדילמה הציונית: אלן וחבריו מסיימים את ספירת השלל ומתלבטים מה לעשות בכסף, האם להשתמש בו לצרכים אישיים דחוקים או לשלוח אותו לאותו מקום בלתי נודע. אלן הצעיר מעדיף לפתור את צורכי השעה הדוחקים על חלקו בבניין הארץ. בכסף שאסף עבור ארץ־ישראל הוא קונה את טבעת „הפרש הנוקם", גיבורה של סידרת תסכיתי רדיו האהובה עליו. על מעשהו זה הוא זוכה להבטות הגנות מהרבי ומהוריו גם יחד.

מאז גלה עם ישראל מארצו נותרה התרומה והסיוע הכספי של יהודי הגולה ליהודים שנותרו בארץ הדבק העיקרי שחיבר בין שני העולמות. בתחילה היו אלו לגיונות של משולחים שיצאו מארץ ישראל לארצות הגולה לאסוף תרומות לקהילותיהם בארץ, אחר־כך נטלו הקהילות היהודיות בגולה את היוזמה לגיוס כספי התרומות עבור תושבי ארץ הקודש. אחת הקרנות המודרניות הראשונות שהוקמו במחצית המאה התשע עשרה למען יושבי ארץ־ישראל היתה „קרן מגביות ארץ הקודש" שהוקמה ב־1854 על־ידי הרב נתן מרכוס אדלר, רבה הראשי של אנגליה. הרב אדלר הסתייע רבות בתרומותיו של סר משה מונטיפיורי שהיה מגדולי הפילנטרופים היהודיים באותן שנים.

הסוכנות היהודית, הבולעת מדי שנה מאות מיליוני דולרים מכספי התרומות, נעשתה מוקד לחיצי הביקורת של ראשי הקהילות היהודיות. אלה אינם מסתפקים בבעבר בדיווח שטחי

קרנות דומות הוקמו במקביל גם בארה"ב ובקהילות יהודיות אחרות בעולם.

מפעל התרומות ואיסוף הכספים של יהודי התפוצות למען ישראל הוא היום עסק גדול ומתוחכם המעסיק אלפי מתנדבים ועובדים בשכר. עבודתו, הישראלים, משתקפת לעיתים המגבית היהודית המאוחדת (U.J.A) ברשותם של יהודים אמריקאים עשירים במבנסי ברמודה וסיגר עבה ונשים מטופחות ומפורכסות המסיירים בארץ באוטובוסים ממוזגי אוויר. למעשה זהו מפעל איסוף הכספים הגדול ביותר בעולם – מערכת משומנת מאוד הפועלת ביעילות רבה ומגייסת מדי שנה, בארה"ב, כ־700 מיליון דולר במזומנים. הסכום, בשאר בארה"ב, לצורכי הקהילה המקומית והשאר מתחלק בין המגבית המאוחדת (כ־350 מיליון דולר) לארגונים היהודים השונים בישראל, ואשר ועוד.

קשר הכסף הוא אינדיקציה טובה לסיבים ולעוצמתם של יחסי ישראל והתפוצות. בעיתות מצוקה, כמו מלחמת ששת הימים ומלחמת יום כיפור, גדל מאוד זרם התרומות לישראל כאות וכסימן להזדהות העמוקה שחשו היהודים בגולה עם מדינת ישראל המאבקת על קיומה. לעומת זאת בעקבות מלחמת לבנון הוצפו משרדי המגבית בטלפונים מתורמים נרגזים והורגשה ירידה מסוימת בתרומות למגבית.

מאז מלחמת לבנון והפרשות שבאו בעקבותיה נמצאת מערכת גיוס הכספים במשבר אמון העלול לאחר זמן לגרום לשחיקה ממשית במעמדה של המגבית המאוחדת ולשבירת עקרון הריכוזיות שבאיסוף התרומות. יותר ויותר תורמים מושכים ידיהם מהמגבית או מצמצמים את השתתפותם בה ובמקביל מוצאים דרכים אלטרנטיביות לפעול לקידום מטרות שונות בישראל הקרובות לליבם. יש המקימים קרנות משפחתיות הפועלות ללא כל זיקה למגבית או לסוכנות היהודית. אחרים מעדיפים לתרום ישירות, בצורה זו או אחרת, לפרוייקטים מוגדרים. כך זה במגבית היהודית המאוחדת בארה"ב וכך זה גם במגבית „קרן היסוד" בשאר הקהילות היהודיות בעולם. מנגד הולך וגובר מספרם של הארגונים הישראליים המפעילים מגביות פרטיות משלהן בקהילות היהודיות בעולם. התורם היהודי, שפעם התבקש לתרום לקופה אחת מרכזית, מוצא עצמו מוקף מכל עבר על־ידי שתדלני תרומות מישראל.

לתרומה לישראל השפעה רבה בקביעת ההירככיה החברתית בקהילה היהודית המקומית. התורמים הבולטים למגבית, הפילנטרופים הגדולים, הם גם בעלי הדעה ומנהיגי הקהילה. הקהילה עצמה גם היא יוצאת נשכרת מהכספים הנאספים למען ישראל. כספים אלה משמשים גם לפיתוח מערכות חינוך, סעד ורווחה בקהילה, לבניית בתי־אבות ומרכזים קהילתיים ולצרכים מקומיים שונים.

בשנים האחרונות נשמעת דרישה גוברת והולכת מצד פעילים מקומיים לחלוקה שונה של עוגת המגבית ולהשארת נתח גדול יותר בקהילה לפרוייקטים שונים כמו חינוך יהודי, בית אבות לקשישים ועוד. פגיעה באוטוקרטיות של המגבית המאוחדת פירושה גם ירידה בהכנסות הקהילה לצרכים מקומיים.

קיים קשר ישיר בין הדפוסים המשתנים של הפילנטרופיה היהודית למגמות החדשות המתפתחות בישראל והתפוצות. אברהם בורג, לשעבר יועץ ראש הממשלה לעינייני תפוצות ופעיל בקרן החדשה לישראל, מונה שלוש מגמות מרכזיות ביחסי ישראל יהדות ארה"ב שיש להן השלכה ישירה על התהליך. „יחסי ישראל־יהדות ארה"ב", אומר בורג, „שוב אינם מבוססים, כמו בעבר, בין יהדות אירופה והיישוב העברי בארץ־ישראל, על קשרים אידיאולוגים ותמיכה פוליטית, אלא על רגש כספי חזק: המנהיגות היהודית העכשוית אינה רואה במדינת ישראל של ימינו אידיאל אלא מציאות – לא אופציה להגשמת אורח חיים אלא עובדה במסכת הקיום של יהודי ארה"ב; המנהיגות העכשוית של יהדות ארה"ב שונה באופיה ממנהיגות הקהילה בדורות הקודמים. לא עוד 'סוחרי גרוטאות' רגשניים בעלי לב רחב וכיס פתוח, שחילקו שפה משותפת ולכרונות משותפים עם ראשי הישוב לפני קום המדינה. המנהיגות העכשוית מאופיינת ברובה באנשי מקצוע שהמקצוענות היא תו ההיכר שלהם. מכאן נגזרת גם מערכת התביעות שלהם לגבי השימוש שנעשה בכספם. הם מבקשים מערכת אמינה, ביקורתית, פתוחה ובעיקר הם מבקשים מעורבות בתהליך קבלת ההחלטות".

מילת המפתח היא מעורבות. „במשך שנים 'מכרנו' ליהודים בארה"ב תדמית שיקרית של מדינת ישראל. במקום את האמת מכרנו להם 'חלום ורוד', לא ריאלי ולא מציאותי", אומר בורג. "ישראל היא חלום ובחלום אסור לגעת או להתערב'. למעשה הדמייה הזה היו שותפים מנהיגי ישראל ומנהיגות דור האבות בארה"ב.

מאז מלחמת יום כיפור חל כרסום מתמיד בתדמיתה של מדינת ישראל. מלחמת לבנון, פרשת פולארד, התנהגותה של ישראל בפרשות ביטבורג וולדהיים וכמובן שאלת "מיהו יהודי" הסעירו את דעת הקהל היהודית בעולם ובעקבותיהן חלה התפכחות גדולה. „יהודי התפוצות", אומר בורג, „הבינו סוף סוף בעובדה שישראל איננה חלום ורוד אלא מציאות אפורה, ומכיוון שכך הם מכחישים את ההנחה שאסור להם להיות מעורבים והם מחפשים את המעורבות בתוך המציאות החדשה שנגלתה להם".

נקודת המפנה היתה, לדעת רבים, התוכנית לשיקום השכונות שיזם בשנת 1978 ראש הממשלה דאז, מנחם בגין. „התוכנית לשיקום השכונות הביאה את היהודים בתפוצות למסקנה שיכולה להיות להם השפעה גדולה יותר על הנעשה בכספים שלהם", אומר יחיאל אדמוני שעמד אז בראש הפרוייקט. „היתה קביעה מראש של יעוד הכספים, היתה מעורבות בקביעת היעדים והיו הז'חות כספיים חודשיים. המערכת המקצועית בנתה דרכי תקצוב ודיווח על תקצוב, שנתנו לאנשי חו"ל הרגשה מלאה של שותפות. הדברים הגיעו לידי כך שכל קהילה שהיתה מעורבת בפרוייקט שלחה את נציגיה פעמיים בשנה ארצה – לקביעת התקציב ולקראת הדיווח על התקציב. המערכת הסוכנותית, לעומת זאת, איננה נותנת לתורמים היהודים את המתכונת המלאה של מעורבות בתקצוב ובדיווח על ההוצאה כפי שהיה מקובל בשיקום שכונות".

„שיקום שכונות היתה התחלה של סמינר לפעילי הפדרציות היהודיות על ישראל, צרכיה, אנשיה, הפוליטיקה שלה ועל השימוש שנעשה בכספי התרומות בישראל" – אומר אליעזר יפה, פרופסור לעבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית בירושלים, הוגה רעיון השותפות 'קהילה־שכונה' בפרוייקט שיקום השכונות ואחד המתנגדים החריפים למבנה הפוליטי הנוכחי של הסוכנות היהודית. „שיקום שכונות היה בית־הספר לתורמים צעירים לחינוך מחדש על הקשר הפילנטרופי בין ישראל והתפוצות. מנהלי פדרציות יהודיות יחד עם אנשי השכונות למדו על בשרם את הפרובלמטיקה הישראלית וכך נסללה הדרך לפילנטרופיה חדשה, מעורבות ותכתיבים של תורמים לגבי השימוש בתרומות", אומר פרופסור יפה.

הסוכנות היהודית, אותו גוף אמורפי גדול ממדים, הבולע מדי שנה מאות מיליוני דולרים מכספי התרומות, הפכה להיות מוקד לחיצי הביקורת. ראשי הקהילות היהודיות שוב לא הסתפקו בדיווחים שטחיים שקושטו בנתונים חסרי משמעות, אלא דרשו יותר מעורבות בתהליך קבלת ההחלטות, בבחירת ראשי המחלקות, בקביעת סדרי עדיפויות ועוד. עיקר הביקורת הופנתה כנגד הפוליטיזציה בסוכנות היהודית.

הסכם חידושה של הסוכנות היהודית המורחבת משנת 1968 משאיר את ניהול מחלקות הסוכנות היהודית בידי ההסתדרות הציונית העולמית המהווה שיקוף כמעט מדויק של המערכת הפוליטית הישראלית. בראש המחלקות השונות הועמדו פוליטיקאים ישראלים שנאמנותם נתונה בראש וראשונה למפלגתם. כך הפכו מחלקות הסוכנות היהודית ללסיפונוריות פרטיות של המפלגות הפוליטיות, כלי לחלוקת משרות וכיבודים. התוצאה: בזבוז עצום של כספים הנובע משיקולים פוליטיים לא עניינים וניפוח אדיר של כוח אדם במנגנון הסוכנותי. מעריכים כי כיום מעסיקה הסוכנות היהודית יותר מ־1000 עובדים מיותרים.

תקציב הסוכנות היהודית לשנת 1987/8 עומד על 394 מיליון דולר. חלק הארי בהכנסות הסוכנות מגיע מסעיף התרומות של המגבית היהודית המאוחדת – 299 מיליון דולר. „קרן היסוד" מקציבה לסוכנות היהודית 41 מיליון דולר ועוד 29 מיליון להסתדרות הציונית העולמית, ומדינת ישראל מעניקה לסוכנות 15 מיליון דולר. שליטה על תיקים בסוכנות היהודית פירושה למעשה שליטה כמעט בלתי מבוקרת על משאבים כספיים אדירים. בשנים האחרונות הפך הקונגרס הציוני, בו נקבעת חלוקת התיקים בין המפלגות השונות, לזירת מסדרים שבה מנגחים נציגי המפלגות השונות איש את רעהו בנסיון להשתלט על נתח יותר גדול של העוגה התקציבית ששוויה כ־2 מיליארד דולר בקירוב. המחזה הזה אינו מוסיף כבוד, בלשון המעטה, לתנועה הציונית או למה שלמעשה נותר ממנה.

יהדות ארה"ב עברה בשנים האחרונות שינוי מהותי המתבטא במעבר מההזדהות עם ישראל כגורם חיצוני שהיה לו חלק ניכר בגיבוש הזהות העצמית הקולקטיבית של יהודי ארה"ב, לחיפוש אחר תכנים פנימיים של הקיום הקולקטיבי שלהם כיהודים בארה"ב. זהות יהודית אמריקאית פירושה זכויות אדם, זכויות אזרח, עניייני מיעוטים, דמוקרטיה, סובלנות ופלורליזם. השלב האחרון של התהליך הוא

לתרומה לישראל נודעת השפעה רבה על קביעת ההירככיה החברתית בקהילות היהודיות המקומיות. התורמים הבולטים למגבית הם גם בעלי הדעה

ניסיון להשליך את הנורמות היהודיות האמריקאיות על החיים במדינת ישראל".

הסוכנות היהודית, לעומת זאת, למרות שחלפה למעלה ממחצית המאה מאז שנקבעו תחומי פעילותה, ממשיכה עדיין להפקד בהתאם לחלוקה ההיסטורית של מחלקותיה: עליה וקליטה, עליית הנוער, התיישבות כפרית, חינוך יהודי בתפוצות, פעולות חברתיות ושיכון: נושאים שהיו בעבר מרכז העשייה של הישוב היהודי הנבנה בארץ־ישראל: כיום, בעשור הרביעי לקיומה של מדינת ישראל, הם נשמעים במידה רבה אנכרוניסטיים. מה עוד שקיימים גופים ממלכתיים האחראים לטיפול בנושאים אלה והמצב הקיים של מדינה בתוך מדינה, לא יוצר אלא כפילות מיותרת הגורמת לבזבוז עצום של משאבים ציבוריים. לעומת זאת, נושאים כמו פלורליזם דתי, זכויות אזרח, מיעוטים ועוד נושאים המעסיקים כימינו את הציבור היהודי בארץ ובעולם, אינם נכללים כלל בקטגוריות הקלסיות של הקשר הסוכנותי.

הדרישה לשינוי יעדים כמו גם הדרישה למעורבות ולשותפות בקביעת היעדים ודרכי פעולה מצד השותפים האמריקאים לסוכנות היהודית, מהווה איום על הפוליטיקאים הציוניים. „הפוליטיקאים הישראלים נאחזים בקרנות המזבח והלא־ציונים' צריכים להאבק על חלקם בשותפות", אומר ד"ר מיכאל ריינר, לשעבר מנכ"ל המנהיגות הצעירה של המגבית היהודית המאוחדת. שיטות הלחימה, על־פי מיטב המסורת הפוליטית הישראלית, הן בעיקרן דמגוגיות. „בעל המאה רוצה להיות גם בעל הדעה", „הלא־ציונים מבקשים להשתלט על הסוכנות היהודית" ועוד כהנה וכהנה סיסמאות המשמשות את עסקני הסוכנות במאבק האבוד על המשך השליטה הבלעדית כמשאבי יהדות התפוצות. התוצאה המיידית היא, כאמור, בריחה של תורמים מהממסד של המגבית וחיפוש דרכים אלטרנטיביות להשקעה בישראל. במקביל לסוכנות היהודית הוקמו בארץ באחרונה כמה קרנות קטנות המגייסות או נתמכות בכספים של תורמים יהודיים מחו"ל. כיצד פועלות קרנות אלו, לאיזה יעדים ולאילו מטרות הן מכוונות את כספי התורמים והאם יש בהן משום אלטרנטיבה ממשית לסוכנות היהודית?

לאן הולכים כל הדולרים שלנו

מנורה הפוכה בעלת שבעה קנים שלבסיסה המופנה כלפי מעלה נכנסים שטרי הדולר ומקניה נפלטים קרעי שטרות הנחטפים על־ידי ישראלים – ציור שעיטר את שער החוברת „לאן הולכים כל הדולרים שלנו", היה אחד הביטויים הבוטים לחוסר שביעות הרצון של הקהילה היהודית בארה"ב מהשימוש שעושים בישראל בכספי המגבית היהודית המאוחדת. בחוברת כונסו כמה מאמרים של העיתונאי צ'רלס הופמן, כתב ה„ג'רוזלם פוסט". הופמן, יליד ארה"ב, מתגורר בארץ משנת 1970. את החומר לסידרת המאמרים שעסקו ביחסי הסוכנות היהודית עם הצרכים המשתנים של העולם היהודי אסף במשך שלוש שנות עבודה עתונאית בארץ ובארה"ב. התוצאה היתה כתב אישום חריף כנגד הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית העולמית, הפוליטיזציה הגוברת והולכת בה, הכפילות ובזבוז המשאבים המשווע.

המאמרים פורסמו לפני כשנה בג'רוזלם פוסט ובעיתונים היהודיים בארה"ב: „בולטימור ג'ואיש טיימס" ו„ג'ואיש ניוז" המופיע בדטרויט. גיורא כרמי, מאייר ישראלי שהתגורר באותה תקופה בארה"ב, התבקש לאייר את סידרת המאמרים. כרמי קרא ואייר. התוצאה מעידה יותר מכל על תדמיתה של ישראל והסוכנות היהודית בעיני הישראלים עצמם.

בארה"ב עוררו המאמרים תגובות נלהבות ורבים ראו בהם ביטוי לתחושות שאחזו בהם מזה זמן. בהוראתו של יו"ר חבר הנאמנים של הסוכנות היהודית, ג'ראלד הופברגר, כונסו המאמרים לחוברת מתוך כוונה לחלקה לצירי עצרת הסוכנות של השנה שעברה. תוכן החוברת עצמה לא הובא מעולם לדיון. „הציונים" אשר הבינו את חומר הנפץ הטמון במאמרים, נטפלו לקריקטורות. החוברת עבר לפסים דמגוגיים מוכרים. „אנטי־ציוני", „אנטישמי", „סגנון תעמולה נאצי", הגיבו ראשי ההסתדרות הציונית ומנעו את הפצת החוברת. בשיחת טלפון מארה"ב אמר לי אז גיורא כרמי, המאייר: „איך אני יכול להיות אנטישמי כאשר אני יהודי וישראלי?"

את מי מייצגת הנהגת „גוש־אמונים" / ידידיה סגל

מגיני המיסטיקה

„חבלי משיח", מחזה של מוטי לרנר המוצג כעת על בימת „הקאמרי", מעלה שאלות לגבי הנהגת גוש־אמונים, אלא ששאלה אחת, מיקדמית, לא נבררה היטב, והיא השאלה בדבר יכולתם של ראשי הגוש להאזין לשאלות

עבור חברי הכת הזאת אין קהל המתנחלים אלא אוסף של בובות נחמדות... מה הפלא? הרי גם הרצל, בן־גוריון וז'בוטינסקי לא היו עבורם אלא בובות מרקדות בהכוונת חוטי ה„אתחלתא דגאולה"

ולהרהר בהן. תגובותיהם למחזה, זו של בני קצובר („צבר מצופה בקצפת"), ואחרות שלא ניתן להן פרסום, מצטרפות לתגובותיהם לארועים קודמים (הצרות ההיסטוריות של דניאלה וייס, למשל), שעולה מהן תמונת חשיבה נעדרת יכולת להפוך בספקות ובקושיות. הללו נחסמים באמצעות מנגנון הגנה נוקשה וקצוי שמפעילו מתבצר בתוכו כבתוך קונכיה, ומאמץ אל ליבו את אמתו הדביבה לכל יאונה לה רע.

ובכן, זו איננה אבחנה חדשה בתולדות ההתנצחות עם גוש־אמונים ובתוכו. אלא שלאחרונה היא עולה ונשמעת גם בקרב ה„עמך" של הגוש נגד הנהגתו. בתוככי ההתיישבות הולכת ומתגברת התחושה של יאוש נוכח חוסר האפשרות לנהל שיח ושיג עם ההנהגה בלשון בני־אדם. מתודעים באמצעות התקשורת אל מעללי הבקבוקים של דניאלה וייס ואל התפרעויותיו הפרועות והמילוליות של הרב לוינגר – ועומדים חסרי־אונים. כנסיון להעמיד את המשתוללים הללו במקומם, אין בידי המתנחל המעוניין להוליך את הנהגתו, או, לפחות, לרענן את שורותיה – כלים להגשמת שאיפותיו. הוא יכול לצעוק, הוא יכול להרפיס ברווזים ולהפיצם בסימון עצמי, הוא יכול להתגודד ליד משרדי גוש־אמונים, אבל סופו שהוא עומד מותש מול הלהות ומצפה לעשן לבן. קוראים לו לבוא לצעדות, קוראים לו לבוא להפגנות, קוראים לו לבוא להתקלויות עם חיילי צה"ל. אבל אין קוראים לו, אף פעם לא, לבוא ולהביע את דעתו. הנהגת גוש־אמונים אינה מתעניינת ואינה מעוניינת ברחשי לב קהלה אינה מגלה ולו ברמז, מידה של נכונות לייחס חשיבות לדעתו של „המתנחל הממוצע".

הנהגת ה„גרעין". מעטה אמונות. תצלום – יצחק הררי.

האילך הוא הביא אל מהות התיישבות של גוש־אמונים את עצמו, את אשתו, את ילדיו, את רהיטיו ואת עיסוקו. הוא מגוון את הנוף האנושי והכלכלי של ההתיישבות, אבל איננו מוסיף נופך משלו לאידיאולוגיה ולמדיניות. בין המתיישבים יש מספר לא מבוטל של אנשי אקדמיה כתחומים שונים ומגוונים שהיו יכולים לקדם את המצע הרעיוני ואת המדיניות של גוש־אמונים. היה אפשר לצפות שהגידול הכמותי והאיכותי בהתיישבות ביש"ע יחולל התפתחות של משנה „אמונית", דבר אחר דבר, לקראת מסכת שלמה, מגוונת ונמישה.

ומכל זה לא ארע דבר. מספר המתנחלים הלך וגדל, אבל בראשם נשארה אותה כת סגורה של ממתיקי סוד הגאולה, והסוד הוא תמיד אותו הסוד: מה שנוסח מן הרב קוק בימי סבסטיה של 1974, מנוסח גם ב־1987. ואיש לא יהין להפר את האינטימיות החמימה הזאת שבין „הרב" לבין כהניו, בין אם הוא „שמאלך" ובין אם הוא מאנ"ש. מנגנוני ההגנה פועלים גם כלפי פנים. עבור חברי הכת הזאת אין קהל־המתנחלים אלא אוסף של בובות נחמדות. סוב שבאו: יישר־כוחם

הנהגת „גוש־אמונים" השכילה לבצר לה מעמד חסין מבקורת פנימית או חיצונית. מנגנוני ההגנה שלה חסרי פשרות ומוצבים תדיר בכוננות מפני כל התקפה מבית או מחוץ

שבאה ועכשיו ישבו נא ויכבדו את בתיהם. מה הפלא? הרי גם הרצל ובן־גוריון וז'בוטינסקי לא היו עבורם אלא בובות מרקדות בהכוונת חוטי ה„אתחלתא דגאולה".

הנהגת גוש אמונים היא הנהגה שבעה ומפונקת. תמהני אם היתה בישראל הנהגה מפונקת כזאת. היא איננה עומדת לבחירות דמוקרטיות אלא מתמנה בפורום חברמני דל־משתתפים. היא איננה חייבת למסור דין וחשבון על פעולותיה ואיננה עומדת בפני ביקורת פנימית. היא חסינה גם מפני ביקורת חיצונית. אדרבה, התקפות השמאל והמרכז על הנהגת גוש אמונים נאספות בשקידה ומצטרפות ל„תעודת־כבוד" המנופנפת נמרצות קבל קהל „בובותיה".

דברים ברוח זו ניסיתי לפרסם ב„נקודה" (עתון הישובים היהודיים ביהודה, שומרון וחבל עזה). הם נגנזו ללא הסבר. „נקודה" מפרסם לעיתים ביקורת על הנהגת גוש־אמונים, אבל זוהי ביקורת במינון מבוקר ומתוחכם. אין בו כדי לעצב מדיניות ויש בו כדי לפתח, למראית עין, תדמית של פתיחות. וכנגד כל גל של ביקורת עולה גל נגדי של נזיפות במבקרים ובעורך, והלה מתכווץ במקומו לתקופה ארוכה עד שהוא מעז „לחזור לסורו". מכל מקום, את הפונקציה העתונאית הראשונה במעלה של ביקורת ציבורית אין „נקודה" ממלא.

הנהגת גוש־אמונים השכילה, אפוא, לבצר לה מעמד חסין מבקורת פנימית או חיצונית. מנגנוני ההגנה שלה חסרי־פשרות ומוצבים תדיר בכוננות מפני־כל התקפה מבית או מחוץ. ההתבצרות האטומה הזאת נובעת מחולשה שאפשר – אולי – לאפיינה כחולשת העמדה המיסטית, זו הפועלת בתוך עולם הנוהג בריאליזם מפוכח עד כדי ציניות. ראשי גוש־אמונים רואים עצמם כמי שמגוננים על משנתם המיסטית מפני הרוחות הרעות של הניהיליזם וההדוניזם. ובמאבק הזה אינם מוכנים לסמוך על איש – גם לא על מי שנענה לקריאתם ובא להתנחל בשומרון. הם יודעים שעמדתם – להבדיל מן העמדה של הימין החילוני – פגיעה יותר לרוחות הזמן, והם מכירים בכוחו של השיקול הפוליטי הרציונאלי לבלבל את הסדר המשיחי. הכרתם מגבירה את חרדתם, ומכאן הצורך לטפח, בהתמדה, קווי מיגננה בלתי חדירים. בתודעתם מונחת ה„ידיעה" על האופק שבו משתדרכים מהלכים שמימיים ומהלכים ארציים לקראת הגאולה, והם חוששים שמא הזיווג העדין והמורכב הזה יופרע על־ידי אנשים ש„אינם מבינים", ואחת היא אם אנשים אלה באים מקבוצי השומר הצעיר או מן ההתנחלויות שבשומרון. צריך לשמוע אותם מדברים בינם לבין עצמם כדי להאמין בקיומן של שיחות כאלו. ספרו של חגי סגל, „אחים יקרים", פתח צוהר, לעולם הזה, הרווי מיסטיקה רצינית עד כדי אימה, וניתן ללמוד ממנו על מקומה בשיקול הפוליטי של ראשי גוש־אמונים. ואינני מתכוון רק לרב לוינגר אשר אמר כי תלמידי הרב קוק אינם צריכים לשום דבר אחר מלבד כתביו המיסטיים של „הרב". אני מתכוון גם ליואל בן־נון – הנחשב ל„שפוי" בחברי גוש אמונים אשר ביקש „לזעזע עליונים" בתקיעת שופר עם הנץ החמה בראש־השנה כדי „להעביר" את רוע הגזירה של פינוי סיני.

כל הנאמר עד כאן יכול להתפרש כ„מצוקה פרטית" של מי שאיננו שבע רצון מהנהגתו. אבל אין זה כך. הנהגת גוש־אמונים תופסת מקום בתודעת הציבור בישראל ובתודעת קובעי המדיניות כמייצגת הנאמנה ביותר את התפיסה התומכת בהתנחלות. בבואם לשקול את מדיניותם נוכח מיגוון העמדות הפוליטיות הרווחות בישראל, רואים הפוליטיקאים את הכרזותיהם של מנהיגי גוש־אמונים כמייצגות עוצמה פוליטית. למנהיגי גוש־אמונים נודעת השפעה בפוליטיקה הישראלית, ומידת כשירותם להשתתף בשיח הפוליטי היא ענייננו של כל אזרח, ועל אחת כמה וכמה – של כל ח"כ או שר. ראשי גוש־אמונים מסתובבים במסדרונות הכנסת, ובאים במשא ומתן עם שרים, כאילו התמיכה המלאה של רבבות המתנחלים ותומכיהם מונחת בכיסם, ובאופן זה הם נהנים מעמדת־כוח שיש בה כדי להשפיע על כיווני מדיניות.

על כן, כדאי לציין שמה שנקרא „הנהגת גוש אמונים" אינו הנהגה של ממש. זו „הנהגה" רק במובן שהיא ניצבת איתן בצומת התקשורת, בין קהל המתנחלים לבין יתר חלקי העם, לרבות קובעי המדיניות. זו איננה הנהגה רוחנית דוגמת הנהגת היהדות החרדית, וזו איננה הנהגה המסוגלת לגרוף אחריה את מי שהיא מתיימרת לייצג. אדרבה, ככל שעוברות השנים, מימי סבאסטיה ועד הנה, פחות ופחות מתנחלים רואים לעצמם חובה לבוא ולהשתתף בהפגנות שהיא מארגנת. אין, באמת, יותר ממאות ספורות של אנשים הסומכים את ידיהם על משנתה המיסטית של מה שמוכנה הנהגת גוש־אמונים והרואים בה הנהגה. היא לא נבחרה על־ידי קהלה בבחירות דמוקרטיות, ומעולם לא ביקשה את רשותו, באיזה דרך אחרת, לייצגו. „הנהגת" גוש־אמונים חייבת את תוארה לתקשורת. הפוליטיקאים והציבור מזהים את „מנהיגי" גוש אמונים על פי דיווחי התקשורת. ועימם עושים

„אחים יקרים", ספרו של חגי סגל, פתח צוהר לעולם הזה, הרווי מיסטיקה רצינית עד כדי אימה

כך גם מתנחלים רבים שמעולם לא נשאלו לדעתם. למתיישבים ביש"ע ולתומכיהם יש יצוג פוליטי נכבד למדי. עשרות חברי כנסת מן ה„ליכוד", „התחיה" והמפד"ל מייצגים את ענייניהם בכנסת ובממשלה. לעומת זאת, מה שנקרא „הנהגת גוש־אמונים" אינו אלא בלון שההתעניינות התקשורתית מפיחה בו חיים ומנפחת אותו למימדים מפחידים.

אני טוען, ברצינות, כי התעלמות התקשורת והממסד הפוליטי מ„הנהגת" גוש־אמונים, לא תעורר סערה ציבורית ולא תשבש את המהלך הראוי של הדיון הפוליטי הציבורי. התעלמות כזאת לא תתפרש כהתעלמות מציבור המתנחלים ותומכיהם אלא תהיה התעלמות ממספר מצומצם מאד של אישים הראויים בהחלט להתעניינות היסטורית, ספרותית ואמנותית, אך לא ליותר מכך.

משא
לספרות, אמנות ועיון

קווים להתפתחותם של סיפורי ביאליק

מאת רות שנפלד

מבחינת חשיבותה במכלול יצירתו של המשורר הפרוזה הבלטריסטית של ביאליק עומדת בצל שירתו. למרות זאת יש בין סיפוריו כמה יצירות מופת, שהן מן המובהקות בסיפורת העברית ומן המוכרות שבה.

בראשית דרכו של ביאליק המספר הפרוזה שלו עמדה בסימן השפעתו של מנדלי מוכר ספרים, ובלט בה הרצון לתאר טיפוסים, לעצב הווי ולהצביע על תהליכים חברתיים. על דמות גיבורו „אריה בעל גוף" כתב המחבר לאחד־העם: „טיפוס זה, הנוצר כולו תחת השפעת ה'סלובודה הקצבית', מצוי ביותר בערים הקוזאות (בוולין), והוא מפורסם לקלס ולשחוק בפי העם. כזקני המוכסנים בדור העבר" (מכתב מ־18/30.7.1898: „כנסת לזכר ח.נ. ביאליק", ז, עמ' 20). לסיפורו קרא ביאליק בשם „ציור" כלומר תמונה של הווי.

על סמך חומר ארכיוני שנותר בעזבונו של המחבר ולא ראה אור עד עתה בשלמותו, אין ספק שביאליק רצה להמשיך את גלריית הטיפוסים כגון „אריה בעל גוף". הוא התכוון ליצור סידרת סיפורים, מעין „סאגה" נוסח בלזק או אמיל זולא, שבה אותן דמויות חוזרות בשורה של יצירות, פעם בתפקיד מרכזי ופעם בתפקיד שולי (למשל, אריה בעל גוף מוזכר באקראי בכתב־יד של סיפור מן השנים תרס"ו–תרס"ח). כל הטיפוסים האלה עתידים היו לבוא מן הסביבה הקרובה של המחבר, מן הפרבר הז'יטומירי, ומבין אנשים המוכרים לו היטב. גלריית הטיפוסים נועדה לייצג כל מיני פנים של ההוויה היהודית המידרדרת והמידלדלת שבעיירות השוממות של תחום המושב ולהצביע על הניוול הפושה בציבור היהודי. הטון השליט בסיפורים אלה צריך היה להיות ריאליסטי, בתוספת לא מבוטלת של אירוניה והלעגה, על פי הדוגמה של מנדלי מוכר ספרים.

אחרי ש„אריה בעל גוף" ראה אור בשנת תרנ"ט התעוררו רבים והגיבו על מקורותיו החוץ־ספרותיים. ישנן עדויות לכך, שאריה היה דמות מוכרת בפרבר העצים שבז'יטומיר. אחד מחבריו של ביאליק בז'יטומיר, יעקב קפלן, כתב אליו ב־15 ביוני 1899: „את ציורך אריה בעל גוף קראתי והתענגתי עליו, והוא עשה רושם בכל עירנו ז'יטומיר, כמובן. החסרון המורגש האחד – לפי דעתי – הוא גלוי השמות האמיתיים תחת אשר הסתרת שמותיהם פעלה פעולה יותר בולטת על הקורא והיתה מגדילה את מלאכת המחשבת בציור. הוסיפה נא לעבוד על שדמה זו, כי כשרון גדול לך בזה" (המכתב שמור בארכיון ביאליק).

ביאליק שמע לעצת חברו והתחיל לעבוד על סיפור נוסף, שבמרכזו עמד רבי ברוך אידלמן, הוא רבי ברוך ברדלס מתוך „אריה בעל גוף", שלדברי אריה „הוא יהודי יפה מאוד, הוא אינו גנב פשוט, כי אם גנב מתוך 'בוכהלטריא'". לפי כתב היד של הסיפור הבלתי־גמור, שהוא משנת תר"ס, רבי ברוך הוא שותפו של אריה בחכירת יער גדול ומרמה ללא בושה את שותפו, שאינו מתמצא בעסקים כגון אלה.

הסיפור משנת תר"ס, שלא הושלם ולא ראה אור מעולם, לא היה היחיד. בעקבותיו באו אחרים, שנפל בחלקם גורל דומה. גורמים שונים פעלו על חוסר הצלחתו של ביאליק להשלים את הסידרה ואת המעגל האפי ה„מנדלאי" מתוך עיירתו הוולינית, שאותו הציב לו למטרה. בהרצאת הימים לתוך הפרוזה של ביאליק התחילו לחדור יותר ויותר יסודות אישיים־אוטוביוגראפיים הפריעו למהלך האפי. בסיפורו „סוחר", שראה אור בתרס"ג, עזב ביאליק את תחום המושב, מיקם את הסיפור באודיסה ושיקף בו בצורה אוטו־אירונית את החוויות של עצמו: הן בדמות גיבור הסיפור, האברך המכונה „סוחר", והן בדמות מספר הסיפור, המכונה משורר ומורה. הסיפור רחוק מן המגמה האפית, שכן אין הוא אפילו „ציור", אלא „רשימה כלאחר יד". הכוונה לשרטוט שאין בו עלילה מפותחת ומגובשת, המבוסס על תיאור חטוף של דמות, שהמספר פגש בה באקראי. אמנם גם כאן מוזכרים תהליכים כלכליים וחברתיים, שדוחפים את האנשים הצעירים וה„מתמשכלים" מן העיירה לעיר הגדולה. אולם בוודאי אין בסיפור קצר זה יומרה לתאר את ההווי החברתי של העיר ההומייה אודיסה, שכבר תוארה ברומאנים משכיליים ואף ב„ספר הקבצנים" של מנדלי מוכר ספרים.

בהמשך ניסה ביאליק לשלב את שתי המגמות – האפית והאוטוביוגראפית – ולכתוב סיפורים שיש בהם גם תיאורי הווי ודיוקנאות של טיפוסים מתוך תחום המושב וגם תיאור דמות אוטוביוגראפית. בכל הסיפורים האלה הדמויות מתקרבות עוד יותר לסביבתו הקרובה של המחבר, הן לקוחות לא מעיירתו בלבד, אלא גם מקרב בני משפחתו. בתחילה שרטט ביאליק טיפוס של יהודי ארוך וקופא על שמריו „רבי יעקב משה", שמשתקפת בו דמות סבו של המשורר. מתיאור הדמות הזו ובני ביתה גסי ההליכות הוא עבר לפיתוח נוסף של הסיפור „רבי ברוך אידלמן" (אחרון גלגוליו של סיפור זה הוא משנת תרס"ז), ומתברר שדמותו של רבי ברוך מבוססת, ככל הנראה, על דמות דודו של ביאליק. בנוסחים מאוחרים יותר של סיפור זה, וכמו כן בסיפורים גנוזים אחרים, כגון „החזור" ו„בבית אבא" (אלה כונסו בחלקם ב„כתבים גנוזים" של ביאליק, הוצאת „דביר", תשל"א) תופסת מקום יותר ויותר מרכזי הדמות האוטוביוגראפית, על לבטיה וחוויותיה ועל עולמה הרגשי המסובך. כמעט מיותר להוסיף, שעל ידי כך סיפורים אלה מתרחקים בהדרגה אך בבטחה מנוסח הכתיבה האפי.

אמנם ביאליק ניסה לטשטש את היסודות האוטוביוגראפיים בסיפוריו (למשל, בתחילה הגיבור נקרא אשר־נח או נחום, והוא גדל בבית סבו. אחר כך שמו משתנה לשמואליק, והוא גדל בבית הוריו), אבל נסיונות הטשטוש האלה הם שטחיים בלבד. הקרבה אל הדמות המתוארת מתבטאת גם בכך, שהיחס אליה משתנה בהדרגה מסיפור לסיפור. ליד היסודות האוטו־אירוניים מתחילים להופיע בהם יסודות ליריים ופאתטיים, והמחבר עובר מסיפור המסופר בגוף שלישי לסיפור וידויי, המסופר בגוף ראשון. הגיבור המרכזי הוא אברך צעיר, שהתמשכל ועזב את בית־המדרש, ונהפך לתלוש. בהיותו תלוי על בלימה הוא מבכה את גורלו המר המחפש לשווא את דרכו ואת מקומו בחברה.

כלומר, ביאליק עזב בהדרגה את דרכו של מנדלי והתקרב לתימאטיקה ולפואטיקה של סופרים קרובים לו יותר בגיל, כגון ברדיצ'בסקי וברנר. אולם, ככל הנראה, המעבר הזה לא הסתייע בידיו. ומכאן גניזתם של הסיפורים. ברובם התיאורים הריאליסטיים הנאטוראליסטיים הבוטים עדיין מתערבבים עם הנימה הלירית המופנמת. כגון התיאור הבא, המופיע בכמה נוסחים: „בתי השכונה מתרוקנים מבפנים ובני ישראל רובצים לפתחיהם משפחות משפחות מבחוץ. קלי־בגד וחשופי חזה הם יושבים צפופים או משתטחים רווחים באכסדראות ועל גבי ספים ומדרגות שלפני הבתים, שואפים רוח מלב טוב ודיפה רחבה ונהנים על הטובע באור הלבנה בבלהאה. ערבוב נשים וגברים ושתופי רגלים וברכים. הללו שרויים בצל והללו באור. מכל הצדדים מבהיקים מחשופי לבנים של 'התחתונים', שרוולי כתונת, שמלות אשה, סינרות" („כתבים גנוזים", עמ' 184).

אבל לא רק הערוב של הנאטוראליסטי עם הלירי המופנם ולא רק הפסיחה על שני הסעיפים בין מגמות כתיבה שונות הם שהכריעו בדבר גניזתם של הסיפורים הגנוזים, שקטעים מהם הוכללו אחר כך בהצלחה רבה ובהצנעת קוויהם הבוטים בתוך „מאחורי הגדר". היו לכך גם סיבות נוספות. בסיפורים אלה ביאליק לא חרג מן הנושא של עזיבת בית־המדרש והתמשכלות הגיבורים התלושים שלו, שאינם יודעים לאן לפנות ושואלים את

ביאליק — ציור: נחום גוטמן

עצמם את השאלה הנצחית של בני הדור ההוא „לאן?". ביאליק חזר על השאלה שהציג לעצמו גיבורו של מ"ז פיארברג, אלא שאין כאן אותו להט אידיאולוגי וגם לא אותה מידה של טראגיות ושל כמיהה לעתיד כמו בסיפורו של פיארברג. הקרע הטראגי מעולם העבר מצא את ביטויו בצורה חזקה יותר בסיפוריו של מ"י ברדיצ'בסקי, ששילב את השאלות המועלות בהם בהקשרים תרבותיים רחבים יותר מאשר ביאליק. הגיבורים התלושים ותהיהם של מספרים, שהתחילו אז לתפוס מקום מרכזי על בימת הספרות העברית, הם גם הרבה יותר מודעים למצבם ופחות נאיביים וסנטימנטאליים מגיבוריו של ביאליק. ביאליק עצמו הכיר בכשרונותיהם של חבריו הצעירים ממנו, כגון ברדיצ'בסקי וברנר, וכאשר הדפיס בשנת 1904 את סיפורו של ברנר „מסביב לנקודה" ב„השלוח" שבעריכתו, כתב אל המחבר: „אוכל לומר בהחלט, שאתה הוא המספר העברי החדש של תקופתנו במובן המובן של המלים האלה" (האגרת היא, כנראה, מאלול תרס"ד. ראה אגרות ביאליק, כרך א, עמ' רסט).

ביאליק לא רצה להתחרות לא רק עם חבריו, אלא גם עם עצמו. בשיריו, שקדמו לסיפורים הנזכרים, ובעיקר ב„לבדי" (מתרס"ב), הוא כבר נתן ביטוי מובהק, חריף וטראגי לאותם נושאים, שחזר אליהם בסיפורים האוטוביוגראפיים הגנוזים. הכוונה, כמובן, לקרע הטראגי מן המסורת ומבית־האבות, עזיבת בית־המדרש והרגשת התלישות, התסכול והכישלון. הוא עצמו חשב, שהוא כותב על נושאים שאבד עליהם הכלח ונתן לסיפורו „בבית אבא" את כותרת־המשנה „מכתבי משכיל שלאחר זמנו", שכן מלחמת ההשכלה והבעיות כבר שקעו מזמן באותם הימים (כדברי ביאליק עצמו ברשימתו „המפרפרים והמפרכסים", שנדפסה ב„כתבים גנוזים", עמ' 209). הקרע התרבותי העמוק חרג ממנה בהרבה ואליו התייחס ביאליק בכל כתיבתו, ובייחוד בשיר שנכתב לאחר הסיפורים הגנוזים הנידונים כאן, הוא „לפני ארון הספרים" (משנת תר"ע).

כעבור זמן מה התכנס ביאליק שוב בפינתו שבתחום המושב, עזב את נושא התלישות וגם לא התיימר לשלוח את ידו בנסיונות פרוזאיים מודרניסטיים. הוא חזר לניבו האישי והמקורי וכתב תחילה את הסיפור הלירי האוטוביוגראפי המובהק שלו „ספיח" (התחיל להתפרסם בתרס"ח־תרס"ט). אמנם ייתכן, שביאליק הושפע כאן במידת מה מנושא סיפורו של ידידו הקרוב ש. בן־ציון „נפש רצוצה". אבל „ספיח" חורג בהרבה מהישגו של ש. בן־ציון ומסיפור ההווי ואפילו מסיפור זכרונות הילדות בכלל. הוא יוסד על גבול השירה והפרוזה וביאליק הטביע בו לא רק את מאוויו ואת „מראות השתייה" של נשמתו, אלא גם הרבה מטבעות לשון הדימויים המצויים בשיריו.

נראה, שביאליק הגיע לפיסגת יצירתו הפרוזאית בסיפור „מאחורי הגדר" (משנת תר"ע). ההישג הוודאי נוצר כאן הודות למזיגה בין האישי והאוטוביוגראפי לבין האפי והחברתי, שחברו יחדיו באותה יצירה ללא חריקות. סיפור המעשה הריאליסטי ותיאורי ההווי נשענים כאן ללא תצורה על מוטיב ארכיטיפי של סיפור רומיאו ויוליה ועל יסודות פסיכולוגיים של סיפור התבגרות. נוסף לכך, תמונות ההווי והנוף, שנתמזגו בהן האלגיה על אובדן הרגישות ליופי והזיקה הבלתי אמצעית לטבע, מבטאות כאן הד האובדן התום והאהבה הטהורה בחייו של גיבור הסיפור, נוח. ביאליק הצליח להשליך בסיפורו חוויות אישיות עמוקות על גיבור, שהוא ניגודו הגמור של הגיבור האוטוביוגראפי השכיח אצלו. בדיקת כתבי־היד בארכיון ביאליק, שכאמור חלקים מהם עדיין לא התפרסמו, מוכיחה שהמעבר מן הדמות האוטוביוגראפית לדמות המנוגדת נעשה בהדרגה ותוך כדי לבטים קשים.

ב„מאחורי הגדר" מיזג ביאליק יסודות מתוך סיפורו הגדול הראשון „אריה בעל גוף" ומתוך סיפורו האוטוביוגראפי המרכזי „ספיח". לכל שלושת הסיפורים, כמו גם לסיפורים הגנוזים שקדמו להם, רקע משותף של פרבר העצים הז'יטומירי, שם בילה המחבר את ימי ילדותו ונעוריו המוקדמים. אלא שהדמויות הריאליסטיות והנלעגות, שהיו להן בוודאי דוגמאות בתוך הווי הפרבר, הוטמעו ב„מאחורי הגדר" בתוך הפיוטיות הנדירה של הסיפור, שבו השתחרר ביאליק מנוסח מנדלי ומשלטון הנאטוראליזם, בלי לאבד את היכולת ליצור סיפור בעל שלד עלילתי מוצק ורחבות אפית. אפילו הסיום הנאטוראליסטי והמפתיע של הסיפור שייך לנוסח כתיבתו המקורית של ביאליק, שכן סיום כזה אופייני גם לכמה משיריו, כגון „גושנות", „דמעה נאמנה" ו„הקיץ גווע".

בעקבות ההישג של „מאחורי הגדר" לא באו הישגים אחרים בסגנון דומה. מלבד פרקים נוספים של „ספיח" וכמה שרטוטים מאוחרים שכונסו במדור „רשימות כלאחר יד" פירסם ביאליק רק עוד סיפור ארוך אחד, הוא „החצוצרה נתביישה" (משנת תרע"ז). סיפור זה שאוב מרקע שונה, זה של מוחו הערות בסביבת קורוסטישב, שם ישב ביאליק אחרי חתונתו ועסק בסחר העצים. אולם סיפור זה, שגרעינו מצוי כבר בסיפור גנוז מוקדם „פסח שני", אינו מגיע, למרות יופיו, למדרגת „מאחורי הגדר". מופיעים בו יסודות ניאו־רומאנטיים אנטי־משכיליים, ואין הוא נעדר מגר דידאקטי, המכוון כולו נגד הגלות. גם אין הוא קשור באותה מידה לשורש נשמתו של המחבר כמו „ספיח" ו„מאחורי הגדר".

מכיוון שהתוכנית המקורית של הסאגה מתחום המושב לא יצאה אל הפועל, ביאליק נותר, בסופו של דבר, במעמד של מספר שיש לו באמתחתו כמה שיאים סיפוריים חשובים, שאינם מצטרפים למסכת אחת, אם כי הם מתייחדים בסגנון כתיבה אישי מגובש. הם גם אינם מצטרפים לזרם המרכזי של הסיפור הלירי, ההגותי והאינדיווידואליסטי, שבו זרמו אז מיטב ההישגים של הפרוזה העברית החדשה.

(הכותבת עובדת במכון כ"ץ לחקר הספרות העברית באוניברסיטת ת"א הנמנית עם הצוות המכין את המהדורה האקדמית של כתבי ביאליק)

מול „מכונות הספרות"

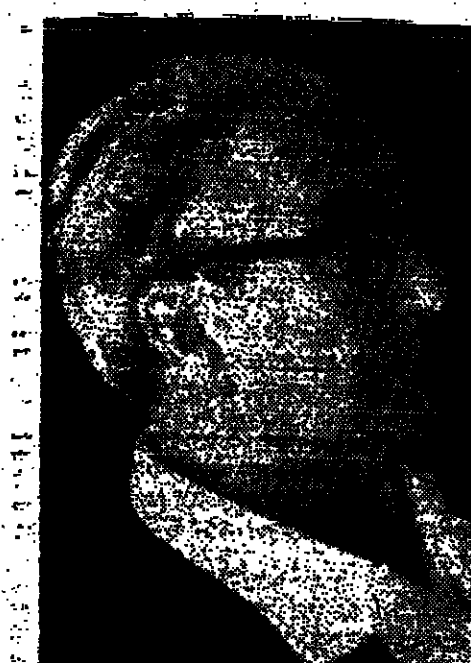

עמנואל בן־גריון

השבוע מלאו שלושים למותו של עמנואל בן־גריון, מסאי, מבקר וחוקר פולקלור, ששקד כמעט כל שנות חייו על מפעל מורשתו הספרותית והרוחנית של אביו, מיכה יוסף בן־גריון (ברדיצ'בסקי), יסד וניהל את ארכיון מי"ב („בית מיכה" בחולון); הביא לדפוס את המהדורה הארץ־ישראלית של כתבי מי"ב והדיר את ספרי עזבונו של מי"ב בשורת הפיענוח והמחקר, ערך מבחרים מתוך כתבי מי"ב וליקוטים מתוך יומני מי"ב ואיגרותיו. כתב את „רשות היחיד", ספר עדות הבן על אביו בקשרים שבתוך האגרות, ואת „קורא הדורות", מבוא לכלל יצירתו של מי"ב.

בשנות ה־40 וה־50 פירסם עמנואל בן־גריון רשימות ומאמרי ביקורת ב„דבר" על הספרות העברית והכללית במדורו „עם קריאה ראשונה" ובמדורים אחרים של העתון, וכן פירסם מסות ודברי ביקורת בכתבי־עת ובשנתוני „דבר".

ימים ספורים לאחר שהלך לעולמו ראה אור מבחר מסות ורשימות של מי"ב, „שירה ולשון" (ספרית „דורות", „מוסד ביאליק"), שעמנואל בן־גריון ההדיר והוסיף מבוא, הערות וביאורים. להלן קטעים מן המבוא:

כתבי מיכה יוסף ברדיצ'בסקי (בן־גריון) עוסקים בארבעה תחומים: סיפור, אגדה, מאמר ומחקר. מתוך שני הראשונים ידבר אלינו המשורר, משני האחרונים – המבקר. ביקורתו של מי"ב היא שוב בת ארבע פנים: ביקורת תולדתית (במחקרי־קדומים שלו), ביקורת לאומית וחברתית (השגותיו בנושאי עם וארץ), ביקורת דתית (בדברי בחוגן ההגות שלו) וביקורת ספרותית (רשימותיו בנושאי סופר וספר, שירה ולשון). תחום אחרון זה הוא עניינו של המחבר הזה.

מי"ב קשור היה באלפי נימים עם ספרות ישראל מכל הדורות, אך את חשבונו ערך כסופר עברי בן דור הבנים של אז, שאינם עוד אורחים למורשת אבות, כי אם ראשונים לספרות חדשה. יתר־על־כן, את אותה ספרות ההווה והעתיד, שבקרבה ולמענה חי ופעל, רצה לראות בחלוץ־העם בהתחדשותו ובהנהגתו. יסודות לתרבות עברית־ארצית שתקיף, במסגרתה שלה, גם את מיטב תרבות העולמית. את הכרתו־דרישתו לא השמיע ככרוזה ולא שירטט כתכנית, אלא גילה ופיתח אותה בדרך הוויכוח עם דברי הדור. כשם שהסתייג מציונות טריטוריאלית ומופשטת, ללא הגשמה של ממש, כך קרא תיגר לדרך ההסתגרות הרוחנית, בדי האמות של היהדות, ב„מרכז הרוחני" שבעתיד. מאמרי־ספרות אלה של מי"ב מהווים חלק ממלחמת־הדעות של הדור, שהיתה כור־מצרף ובית־היוצר לתחיית העם; ושעה שליבו היה מלא חרדה וכאב־עד־יאוש, נשאה ביקורתו האכזרית בתוכה, שלא מדעתו, את הבשורה כמוסה.

עיקר דברי־הספרות של מי"ב עניינם הספרות כשהיא לעצמה: שירה ולשון. אך נקודת־המוצא ונקודת־המרכז הן אחת: שירה עברית ולשון עברית, על שרשיהן ואופיין, תנאי־הקיום שלהן – והבעיות, ראשי־פרקים הם, בעת ובעונה אחת, לתורת־הספרות ולתולדות־הספרות. הנחותיו וניסוחן בתוך יפה לגבי כל שירה שבעולם, ובו בזמן טבוע בהם חותם ישראל: המסורת, הלקח, ה„נמשל", עשויים לשמש אורה והדרכה. גם מיוצרים לשחרור־הספרות באשר הם; אך מכולם ישתקף הניסיון האישי של יוצר בעמו.

אשר לביקורת, חשיבות יתירה – אם לא לומר ראשונית – להערכה ולאמת־המידה של הערכה. מי"ב משתמש כאן במונח המסורתי של הכלה, המצווה עליו לשמור על הגבולות שבין קודש לחול – גם, בפרט, בשדה הדת: אין גשר, אף גישור, בין אמת ללא אמת, בין הטבעי לבין העשוי בידיים והמלאכותי. מכאן גם לשון־הלימודים בקביעותיו העיוניות: „בשירה אין התקדמות: כל משורר אמיתי סובב על צירו עם כל משורר וחושב. גדול תבוא ההתפעלות עד קצה"; וכיוצא בכך כלל לגבי דרך אמנותו של המשורר: „איזהו משורר אמיתי? הכובש את סערו, בונה את מהותו ומדבר על אודות אחרים בהשקט ומגוונה ורואה את החיים של אחרים כרואה את עולמו".

[illegible] דברי מי"ב על אודות הספרות והאמנות, מהווים אפוא גם מפתח לשירתו שלו.

★

ניתן להתבונן בדברי מי"ב אלה אשר בשורה ספר מתוך שלושה היבטים.

האחד – מתוך נקודת־ראות היסטורית כללית. כאשר נכתבו הדברים על ידו, היתה הספרות העברית שאנו קוראים לה ספרות התחיה, לא רק שנאבקה עדיין על קיומה (אם לא על זכות קיומה), אלא שגילויי היצירה שבה היו עדיין באיבם ומהמת־היצירה – לפני הכרעה כלשהי. לכשיסתבר לנו, למשל, כי הערכת מי"ב את כתביהם של סופרים בני־דורו שונה מהמשפט המקובל עלינו היום, ניטיב לעשות אם נסיח דעתנו מן המוסכם אתנו, כדי לחוש ממש בעימות הראשוני שבינו לבינם. והוא הדין, ואפילו ביתר־עז, לגבי הערכותיו, המפורשות מאד, את תולדות ספרות ישראל על שלביה, כוחותיה, סתירותיה. ראייתו שלו היתה, אם ניתן להגדירה כך, היסטוריות־מערערת, וראייה מהפכנית זו הקיפה, מבחינתנו, גם את ספרות זמנו.

היבט אחר הוא הספרותי הכללי, ויומו – כל יום, לרבות יום המחר. המשורר מי הוא? השירה – מה היא, מה תאמר, מה הן תעודותיה ומידותיה? מבקורת־ראות זו אין היצירה המבוקרת אלא דוגמה והדגמה להפקת כללים, ניסוחם וסיכומם, ואין הכללים הללו אלא אמות־מידה להבנת־יתר אפילו של יצירה שעדיין לא נכתבה. אם ננסה לעמוד על מהות סמכותו של ברדיצ'בסקי המלמד אותנו בינה בשירה ובאמנות – הרי במקרה של מי"ב, באמר שהיא נעוצה בטיב ראייתו לא רק את חיי הזולת – כמספר – אלא גם את יצירת הזולת – כמבקר – ראייה שמתוך קרבה נפשית עד כדי הזדהות. ואם לא הגיע לכתיבת תולדות הספרות ותורת הספרות כפי שעלו במחשבתו, בצורת השקפה מקיפה ושלמה, הרי הסיבה לכך היתה (כפי שהגדיר ולא פירש בפתיחתו ל„פרקים") ב„פגעי הזמן".

באנו כבר נבגנו אל ההיבט השלישי: גורלו של מי"ב כיוצר שנתייאש, בעיצומה של יצירה, מכל אפשרות שתיקלט ותשפיע. אי־לזאת אין לנו אלא לחזור ולהעתיק מן המשפטים האכזריים שרשם בהקדמתו ל„בשורה ספר", שנכתבה בשנת־חייו האחרונה:

פרקי „עניני ספרות" נכתבו בעת שהאמנתי בהרחבת הספרות וראיתי בזה מלאכת היום והצורך הראשי במעשי היום. שבתי וראיתי את העמל שבדבר וקשיי חיינו גם אנו הסופרים... בעצם נוכחתי, כי שאלת קיום העם קודמת לשאלת הספרות, ואם אין זו מניח.

עניני שירה ולשון כוללים גם הנה שני עניינים שונים, והם דבר מהות השירה בכלל ושירתנו אנו, כדבר שאלת הלשון לנו. ואחרת כי הפירצה בשפתנו, מאז הולך מכונות הספרות להעתיק מלשון אל לשון ולא ניכר עוד אצלנו מה זאת עברית ומה אינה עברית מעיקרה, היא היא אשר הכריתה כל תקוה מלבי. אם גבולות הלשון אינם נשמרים, ניטלה יראת־הכבוד ללשון ובטל ערך הלשון, הספרות איך תתקיים?

והחלק „דור וסופריו" כולל, מלבד הפרקים על מענין הם, שרטוטים על אודות סופרים אחרים שכמעט כולם פעולתם ניכרת אצלנו, מהם לטובה ומהם לרעה. ואם ישאל הקורא למה־זה בוחרני באלה ולא באחרים אענה אף אני, כי אין בידי זה שיטה [illegible] תולדות הספרות העברית החדשה [illegible] מעטים מאלה החיים איתנו [illegible] את אבותיו) והשאר נשאר חלום שלא נתקיים.

ודברי הביקורת – אך ילדי המקרה הם. מעט נגעתי בעניינים תוריים ותלותיים, מעט בפירושים ובדברים הסיטיים, הבעתי איזה ציונים לפרי הספרות היפה שלנו. מכל בירורי רק מעט, כי להעיד על כל הזיופות בספרות האחרונה שלנו ולאידך – להוקיע את כל הביעור אצלנו, הדאי שודי איש אינם מספיקים.

דברים בשם אומרם, דברי יאוש עצורים ומפורשים, שרשם אותם מתוך לבו העצוב עליו, לפני שני דורות כמעט – גם הם נעשו גופי ספרות ואין להעליהם או לטשטשם. ומה דינם היום, עם ביסוסה לכאורה של השירה, התרבות המחשבה העברית המודרנית? היינו אומר: אהחותם קיימת, וגם משום כך לימוד הם צריכים.

בשדה עיון — דב ברניר

היסטוריה לפי מידה

זאב צחור, „שורשי הפוליטיקה הישראלית", הוצאת הקיבוץ המאוחד ואוניברסיטת בן־גוריון; 1987; 124 עמ'.

לאבות המייסדים של הציונות העובדת, לנחשולי העלייה שהביאונו עד לתופי מדינת היהודים, קמו יורשים ומפרשים בשדות ההיסטוריה והסוציולוגיה שלפי מיטב הכרתי, תופרים לעצמם את דברי הימים לפי מידותיהם־הם: פרופסור יונתן שפירא, הרואה בכל אדריכלי תנועת העבודה כתני טוטרות ומיכמרים לשם שררה על הבריות; ד"ר אהוד שפרינצק, המגלה בהם מומי שחיתות ופסיכולוגיה עוצמית של העיירה הגלותית. זאב צחור, מרצה בכיר באוניברסיטת בן־גוריון, „תופר" גם הוא את ההיסטוריה לפי מידותיו, אך גילויו בעמקותו לפחות שלוש גירסות שאינן חופפות זו את זו. ורק אחת בינהן רוממת בקמצנות על מה שהיה הרוח החייה של הציונות העובדת: האידיאליזם, החלוציות, ההקרבה והזיקה של מגשימי־שחרות, אנשי העלייה השנייה, שגם אם מקמפייר־דרך הלכו עליהם במסגרות רבות, בזכות האשראי שנתנו להם עולים רבים מאוד מאנשי השורה, הם ניצבו ליד ההגה הישובי והציוני עשרות בשנים. בבתי־האלפנאו הגבוהים שלנו קם עתה דור חוקרים שההתמדה רותעת ואת נראית להם כמשהו שהוא מחוץ לגדר הטבע, ומאחר שתולדות תנועת העבודה בארץ היו גם תולדות מאבקים, עימותים ופלוגתות נסערות למדי, והקיצור, מאבקי שלטון, ואף שררה, מתעלמים הם מכך שהשררה זו שירתה אידיאה, ומעתה אפופיאה חלוצית מפוארת מתורגמת אצלם למאבקי־כוח ותו לא. כאן אגיד משהו בזכות מחברנו, הפעם: הוא נראה לי פוסח על הסעיפים, כאמור, בין שתי גירסות – שהאחת היא דומינאנטית, השנייה הפוכה לה אך בקול דממה דקה – ומסתבר כי קיימת גם שלישית, המגלה לנו מהרהורי־לבו של החוקר עצמו. ניגש עתה לביסוס טענתנו.

★

הגירסה הראשונה, נקרא לה „שתלטנית", או כיבוש ההגמוניה למשך עשרות בשנים, בידי אנשי העלייה השנייה. טוען זאב צחור, כי העלייה הזאת עברה סלקציה חמורה, תשעים אחוזים ממנה עזבו את הארץ, וכדבריו, „נותרו העיקשים". הללו, חיש מהר הבינו כי „התנאי הראשון להישרדותם הוא ההתארגנות". ודאי, מסכים מחברנו, „מה שחשוב יותר מכל, הם חדורים אמונה עמוקה שבידם המפתח לגאולת העם". אך כבר מתחילה הטייה קלה לצד אינטרסנטיות, או לפחות, מעין כפיית דרכם על הציונות המתגשמת: „קבוצות אלו, שבנו מסגרות שאיפשרו להם להישרד בארץ, הפכו המסגרות הללו לבשורה לאומית. „המשביר", „רגניה", „השומר" ו„קופת־חולים" שוב אינם מוסדות לעזרה הדדית... הם רעיון כולל שנועד לכל העם היהודי". כאן כבר מבצבצת הנימה עלומה אצל המחבר, שלפיה „הרעיון הכולל שנועד לכל העם היהודי" לא היה רעיון תקף. נגיע לכך כאשר נגלה אצלו גירסה שלישית, שנשארה מרומזת למדי בכל מחקרו.

מעתה ואילך יבוא תיאור „השתלטותה" של העליה השנייה על כל גלי העלייה – זו שלפניה, „העלייה הראשונה", ואלה שאחריה, כלומר, העלייה השלישית, הרביעית, החמישית, עליית שארית הפליטה, כינון מדינת ישראל והדרכתה, עד לסיום הביולוגי ממש של העלייה השנייה. עם ירידת בן־גוריון, אשכול וגולדה מאיר, מן הבמה הציבורית ופרידתם מן העולם הזה. כיצד אירע הדבר? וכבן, מורשת העליה הראשונה נדחתה בשל אופייה הבורגני, ניצול עבודה ערבית, נהייתה אחרי תוכנית אוגאנדה, ועוד. אשר לעלייה השלישית, על אף היותה „עמוסה מטען משיחי", בשל הנחשול המהפכני שעבר על פני אירופה. „העולים הצעירים... לא הציעו את עצמם כאלטרנטיבה קבוצתית או מנהיגותית", ושורשיהם „נבעו מאותם מקורות מהם באו אלו שעלו בעלייה השנייה" – למעט את סטיות „גדוד העבודה", או הפ.ק.פ. אשר לעלייה הרביעית, היא יכלה לשמש אלטרנטיבה לעלייה השנייה, אך עוד בטרם מצאה לעצמה ביטוי פוליטי וחברתי, היא התמוטטה והודבקו לה תווים של „אווירת הגיוס", „ספסרות", פרנסות־אוויר. לעומת מה שהמחבר מכנה כ„מפולת הכלכלית שפקדה על העלייה הרביעית" יכול היה בן־גוריון לבשר, בשנת 1927, כי הסתדרות העובדים מאגדת „מפעלים כלכליים, בנק, מערכת בריאות, ארגון הגנה. והעיקר – התיישבות חקלאית קומונאלית". בנימה מלאנכולית נפרד כאן מחברנו מן העלייה הרביעית, בהטעימו כי „מנקודת־המבט הציונית, התנופה העצומה בפיתוח תל־אביב היוותה הצעה אלטרנאטיבית לדרכה של תנועת הפועלים". האומנם? או למה התמוטטה? עוד נגיע לכך כאשר ננסה לשים רגש על הגירסה השלישית, שנראית לנו כ„אני מאמין" של חוקרנו. ובינתיים, נמשיך לעקוב אחרי ניתוחו.

הנה, למשל, העלייה החמישית. כידוע, היו מכסות עלייה מאנדאטוריות שגזרו על היקף ההגירה לארץ־ישראל וכפו סלקציה. שוב פעילים כאן אנשי העלייה השנייה, הפעם שולטים בתנועה הציונית ובסוכנות היהודית. הללו „הקפידו על בנייה שיטת מיון ועלייה שהקנתה יתרון לזרימת צעירים, חניכי תנועות הנוער הסוציאליסטיות". לא נאמר כאן „חלוציות", אלא סוציאליסטיות דווקא. ואל נא נשכח, כי „הצעיר הנמצא בהכשרה זמן ממושך עובר אינדוקטרינאציה, חינוכית וערכית". כך תפח מחנה ארץ־ישראל העובדת, כאשר „לכל אורך הדרך, עמדות מפתח בתחומי השלטון... נשמרו בידי קבוצת הנאמנות, למנהיגות המובילה, בני העלייה השנייה". חסרה עוד חולייה בשרשרת, והנה, בא מחברנו להוסיפה: „הדבק במנהיגותם (של אנשי העלייה השנייה – ד.ב.), שבעזרה בהצטרפות מאסיבית של פליטי שואה לשירות ההסתדרות, הפכה אותם ממנהיגי הישוב למעצבי מדינת ישראל". כאן עובר זאב צחור, לדעתנו, את גבול המותר. כלום אפשר להסביר את הכל באירגון ובאינדוקטרינאציה? כלום אין מקום לשאול: מדוע הקימו מנהיגי הפועלים רשת ענפה של מוסדות כלכלה וחברה? מדוע נכשלה העלייה הרביעית, הקרויה קאפיטאליסטית, והצליחה השיטה החלוצית? מדוע הפכו מנהיגי הפועלים למנהיגי הישוב, וממנהיגי הישוב למנהיגי התנועה הציונית כולה? ומדוע הצליחו דווקא הם להוליך את מאבקי הישוב עד „לעיצוב מדינת ישראל"? כלום ניתן להפוך את ההיסטוריה להתחבולה, לשיטה מתוכמת של שלטון על הבריות? כאן ניפרד מן הגירסה הראשונה שבידי המחבר ונעבור לגירסתו השנייה – לדעתנו המהופכת, כאשר הוא, ולא אחר, יצטרך לגבור על הסתירות שבהנמקתו ההיסטורית:

★

גירסתו השנייה קרובה יותר לאמת ההיסטורית, והיא עוסקת בסוציאליזציה של אנשי העלייה השנייה, אפילו ידעו הם מאבקי־כוח, לרבות עוזמה והערמה. שכן, השאלה המכרעת היא: מה הניע אותם, בסופו של דבר, בדרכם, מעבודה שכירה ביקב ועד לכיסא הרם של ראשות הממשלה העברית הראשונה? הנה מספר מחברנו: „ב־1927 מתכנסת ועידת ההסתדרות... לעת הזאת ברור היה שההסתדרות היא הכוח המרכזי בישוב. להנהגתה, שהיתה כולה בידי אנשי העלייה השנייה, היתה תחושה עמוקה שגורל הישוב היהודי בארץ־ישראל הופקד בידיה". הקיצור – אידיאליזם, שוב אידיאליזם – אותו גורם „בלתי־אירגוני" שגירסת מחברנו הראשונה התעלמה ממנו. עם זאת, הרי לא חסרו, לאנשי העלייה השנייה, גם תכסיסים מתכסיסים שונים: כיצד „יוצא איפוא החתול את הנהר", לפי הפיתגם ביידיש? משיב צחור בהזכירו את „השתלטות" העלייה השנייה על השלישית: „להצדקתם ייאמר שהיערכותם למנוע מימוש פוטנציאל זה (של אנשי העלייה השלישית – ד.ב.) לא נבעה מתוך חישוב מאקיאבלי של שורה ומזיגת הנאה". בכלל, מוסיף מחברנו, „האדם של העלייה השנייה היה אדם אקטיבי, סוער, נלהב, תר אחרי דרכים חדשות ונוטה למעורבות פוליטית". ושוב, „מה שחשוב יותר מכל, הם חדורי אמונה עמוקה שבידם המפתח לגאולת העם". בדברו על מחנה הפועלים, שוב מטעים מחברנו ש„הוותיקים שבהם חיו, זה עשרות שנים ויותר, בתנאים קשים שנבעו מהרעיונות והחלוציזם שנשאו". יתירה מזו, בפקדו את המשך ההתפתחות של תנועת העבודה, כאשר הרוח נראתה עוזבת את ביפרסיה והיא סוגרת כולה לפראגמאטיזם, ואף לאופורטוניזם, נוזף בה ממש זאב צחור, והוא מזכיר לדור העולה כי הנושאים המכריעים להתפתחות המדינה „מחייבים מנהיגות בעלת עוצמה אישית, שאדרות... מנהיגות... שתחלק לעם תפקידים שיש בהם אתגר ללהט הנפש, שהרי להט הנפש היה כל הימים מקור כוחה של הציונות". אילו צעד חוקרנו במסלול זה ותוך הדגשת העובדה כמקור כוחה של הציונות... היה הציונות העובדת, בעיקרה) היה הוא כותב מחקר אחר, התואם יותר את העובדות ההיסטוריות. אך דווקא כאן נעבור לגירסה השלישית מפרי עטו, שעליה ניתן לומר: אליה וקוץ בה.

★

מעסיקה את זאב צחור חידה היסטורית אחת שאין הוא משכיל לפענחה, ולדעתי מפענחת היא דווקא את המוט הנסתר שבגישתו ההיסטורית. אומר הוא, בין השאר: „המיבנה המיוחד של העם היהודי לא נתן שום יתרון לתנועת הפועלים הישראלית, שהיתה קטנה מאוד". כיצד השתלט, אם כן, או שלט איפוא, הקומץ הזה של 1500 אנשי העלייה השנייה על הישוב, על התנועה הציונית, על העם כולו? ביתר הרחבה אומר הוא: „יהיה מקום להתגשאות, גם מבחינה אידיאולוגית: החברה היהודית נשאה עמה מורשת בעלבתית. הריבוד הסוציולוגי היהודי היה עירוני: בעל מלאכה או סוחר... הנה, מדינת ישראל עוצבה על פי נורמות סוציאל־דמוקראטיות, תוך מתן עדיפות לקואופרציה ולהתיישבות חקלאית שיתופית". וכאן מגלה למעשה חוקרנו את משאלותיו הכמוסות: „מנקודת המבט הציונית, התנופה העצומה בפיתוח תל־אביב (בימי העלייה הרביעית – ד.ב) היוותה אלטרנאטיבה לדרכה של תנועת הפועלים". במקום העבודה האישית והמאומצת של הקמת קיבוצים קטנים בהשקעות גדולות, וללא כל בטחון בהצלחת הרעיון, נראה היה שיש פתרון מתוך פתרון שהוא קצר למימוש הציונות". ובמעין געגוע הוא מוסיף: „דימוי ההצלחה, שבה מתחילה העלייה הרביעית, יכולים היו להקנות תחושה שהנה נמצאה סוף־סוף הדרך לפתרון הבעיות מנקודת המבט הציונית – זו דווקא הדרך הפשוטה, המתאימה לכל אחד, ללא קרבן אישי ויהודי, ובלי לעסוק בנסיונות גאולים של בניין אדם וחברה חדשה, שאינם אלא אוטופיה שהעיסוק בה יאה לקבוצות־שוליים, ולא למנהיגות לאומית". דיברנו על אליה וקוץ בה – הנה היא מתגלה לפנינו, שוב מפי חוקרנו: „היהודי, הזעיר־בורגני" בלאו הכי מעדיף (היה – ד.ב) להישאר במזרח אירופה, או להגר לאמריקה. מי שיבואו לארץ יהיו הצעירים האקטיביסטיים, ואלה אכן היו בעלי השקפות ראדיקאליות בתחום החברתי". עם זאת, עדיין מתגעגע חוקרנו לעלייה הרביעית ולפוטנציאל שלדעתו היה טמון בה: „האוכלוסיה של העולים החדשים היתה זו של המאסה היהודית האמיתית, ולא של החד־סגולה, כמו קודמיהם. מכאן שהפוטנציאל מאחוריה היה עצום וללא השוואה לכוח המצוי בידי תנועת הפועלים הארץ־ישראלית". עדיין משתאה איפוא צחור כיצד קרה הדבר שהפתרון הזעיר־בורגני הפשוט, ההולם את הגולה, נדחק לקרן־זווית, ודווקא קבוצות־שוליים תפסו את הבמה כולה. אגלה איפוא את החידה הארץ־ישראלית והציונית, שחשבתיה ל„סוד לכל ברוך": הציונות נזקקה לשידוד מערכות מהפכני של העם היהודי, ליצירת מעמד [illegible] בבניין כלכלה וחברה. היא נזקקה לפרודוקטיביזציה ולפרולטאריזאציה של ההמונים היהודיים. הארץ הזאת לא משכה הון פרטי – ועל כן נזקקה להון לאומי. הארץ הזאת לא היתה אבן שואבת לאיכרות פרטית (היכן היו האיכרים האלה?) – ועל כן עודדה התיישבות שיתופית. רק עתה, שני דורות לאחר העלייה השנייה, אפשר לדבר על יוזמה פרטית, וגם היא בערבון מוגבל, כאשר הכוונה היא ענפי־היסוד של הכלכלה הישראלית. מה שעושה איפוא זאב צחור... בגעגועיו הקאפיטאליסטיים, הוא, במקרה הטוב, הפיכת הקערה על־פיה והחלפת העידן החלוצי הבראשיתי במעין כלכלה דמיונית, שלא הלמה שום מציאות היסטורית בעבר. אגב, התנועה הציונית הבינה זאת כאשר, בידיעה שיש מוקדם ומאוחר, היא עודדה את העלייה החלוצית ואת הבנייה, בקרקע לאומית ובהון לאומי, לפני שהיוזמה הפרטית תואיל בטובה להשקיע את השקעותיה בפיתוח הארץ.

השאלה האחרונה המטרידה אותי תהא: מדוע באמת „תופרים" חוקרים, מדור המדינה, את ההיסטוריה הציונית והיישובית, ולפי איזה קנה־מידה? כלום יש כאן „אליבי" של חוקרים, בעידן בתר־חלוצי, לעשות מעין „תספורת" בעידן החלוצי עצמו, שכן לא כל כך נעים להיות בצילם של נפילים? היש למישהו הסבר אחר לתופעה זו של חוקרים שלא אחת עושים רושם שהם מחפשים מומים בקודמיהם, שהיו משכמם ומעלה?

ברכה קופשטיין
שני אגרטלים

אחד הוא קטן, ירקרק, דקפנים
ובו שלשה צפרנים לבנים.

השני הוא גדול, צהבהב, מגשם
ואין בו פרחים. הם אינם.

בראשון – צפרנים, כענפי שיח יגע;
וריק השני, הוא שותק ותובע...

בראשון חיים הפרחים – בלי חיים סביבם,
כי לא זה שצריך היה לתת – הביאם.

בשני הפרחים היפים נעדרים,
אך מעגנים את הלב בריחות נהדרים.

בראשון הפרחים דוממים בשתיקה של בדידות,
בשני מתנגנת תפלה של ערגת עדינות.

היא רוחפת בחדר, עלי קיר וספון
וגם את לבי היא מושכת אל תוך הנגון...

מתגאה האגרטל השני, הצהבהב
ואיננו מרגיש כבר בחסרון פרחיו.

הנה הוא קורן בפרחים רעננים
והוא חש בלטוף אצבעות על פנים.

עומדים שני אגרטלים, גדוש פרחים כל גביע,
וזה שצריך היה – גם הוא כבר הגיע...

מיידיש: אוריאל אופק

(מתוך ספר שירים ביידיש ובתרגום עברי, שיראה אור בהוצאת „שלום")

סודו של הפרדס

מאת מיכל אורון

יהודה ליבס: „חטאו של אלישע – ארבעה שנכנסו לפרדס", האוניברסיטה העברית, מפעלי המחקר של המכון למדעי היהדות, סידרת פרסומים מ'.

בהשקט ובצנעה יצא לאור הספר „חטאו של אלישע – ארבעה שנכנסו לפרדס". מחברו של הספר, ד"ר יהודה ליבס, הוא אחד מבכירי החוקרים בפרדס הקבלה והחסידות, אשר מחקריו המקוריים והמרתקים („המשיח של הזוהר", „התיקון הכללי של ר' נחמן מברסלב ויחסו לשבתאות", „המצמיח קרן ישועה") עוררו לא אחת, את החוקרים העוסקים במדעי היהדות לשוב ולדון בשאלות אשר, לכאורה, נחתמו בחותם שאין עוררין עליו.

מאז פירסם ספרו של גרשם שלום על הגנוסיס היהודי – המיסטיקה של המרכבה (באנגלית) עסקו חוקרים רבים בארץ ומחוצה לה בשאלות ההיסטוריות התיאולוגיות והלשוניות של ספרות ההיכלות והמרכבה.

ספרות ההיכלות – מעידה על חוג מיסטי ביהדות, אשר רמזים ואזכורים על קיומו מצאנו בספרות חז"ל: במשנה בתוספתא בתלמודים ובמדרשים. בכל המקורות הללו, רב הרמוז והנסתר – על הנגלה. סתימותם של הכתבים, היא אשר משכה את ליבות החוקרים לצאת ולנסות לפרש איש איש לפי דרכו והבנתו. במרכזם של כל המחקרים הללו, ניצב תמיד אותו סיפור ידוע על הארבעה שנכנסו לפרדס (בבלי חגיגה יד ע"ב – טו ע"ב).

סיפור זה, אשר בא להצביע על גדולתו של רבי עקיבא, היחיד אשר עלה בשלום וירד בשלום, מצביע אף על שלוש דמויות נוספות אשר ביניהן בולטת דמותו של אלישע בן אבויה, כדמות המנוגדת לר' עקיבא.

דמותו של אלישע ריתקה את דמיונם של משוררים וסופרים רבים, אשר ראו בו דמות של אינדיווידואליסט המורד במוסכמות, הנמשך אחר תרבות זרה, חוטא ומחטיא. אינטרפרטציה כזו לדמותו של אלישע באה בשל הביטוי המפורסם „אחר קצץ בנטיעות" שניתן לחטאו של אלישע בסיפור „ארבעה שנכנסו לפרדס".

ספרו של יהודה ליבס מגיש לקורא דרך פרשנות חדשה – לחטאו של אלישע בן אבויה ולסיפור הארבעה שנכנסו לפרדס. ליבס בודק בדיקה מדוקדקת את הכתובים העוסקים באלישע. הוא משווה מקורות ובודקם בכתבי יד, מציע פירושים לשוניים משלו, וכל זאת, כאשר הוא מוביל את הקורא צעד צעד להבנת דמותו של אלישע ולהבנת שאר הדמויות המשתתפות בסיפור.

ליבס קובע, כי חטאו של אלישע אינו קשור לסטיה עיונית, אלא לאופיו של אלישע ולדרך התנהגותו הגאוותנית החסרה את יסודות היראה והענוה. חטאו של אלישע הוא חטא הגאווה, הרהב וההתנשאות כלפי שמיא – או כפי שהוא נקרא ביוונית – חטא ההיבריס.

סיפורו של אלישע מתפרש ע"י ליבס, כסיפור המוכר מטרגדיה יוונית, שבה „חטא ההיבריס" מביא עיוורון על הגיבור ודוחף אותו לאבדנו שלא אשר שלבה". דרך ניתוח המקורות מציג ליבס לפני הקורא את דמותו של אלישע כמי שבינה לו, שנשתתק וכיוותה ואף לכך התמלא זעם על עיוות הדין. בכך רואה ליבס את הסיבה לבריחו בבורא. ליבס בודק את משמעות הכינוי „אחר" שדבק באלישע ומפרש את דברי „בת־הקול": „שובו בנים שובבים חוץ מאחר" – כדברים שהסבו לנבואה המגשימה את עצמה, דרך הצגת מערכת הקשרים של אחר – ותלמידו הנאמן והענו, ר' מאיר, מראה ליבס כיצד נהפך הכינוי „אחר" להיות כינוי של גאווה נורה. עם זאת ולמרות זאת מראה ליבס כיצד אחריתו של אחר מצויינת בכתובים בפיוס גמור עם זכרו. מכאן עבר ליבס לשאר גיבורי הסיפור.

בן עזאי מוצג על ידו כמי „שאיננו מעוניין בדעת הבריות (או דעת חכמים) בדרך כלל, אלא רק בשעת מיתתו שהיא שעת הנשיקה של כל חייו". בן עזאי, לפי פירוש זה, מייצג את המיסטיקאי האינדיווידואליסט אשר כל עניינו הוא בדביקות נפשו בלבד. חטאו של בן עזאי – אשר „נאה דורש ואין נאה מקיים" – בעוון חוסר השלימות שבו, שלימות שמשמעותה, עפ"י פירוש זה, מקוריות הצירותנית.

אף בן זומא מוצג כמי שחטא בהתנהגותו ולא בדעותיו. מן הכתובים שמביא המחבר עולה דמותו של בן זומא כמי שאינו מכבד את רבו, והנוהג בבריות בגאוה ובוז. כאן מפרש ליבס בצורה מקורית את דברי התוספות, כביכול, של ר' עקיבא בסיפור זה: „כשאתם מגיעים אצל אבני שיש טהור אל תאמרו מים מים" – אלו הם דברי אזהרה לדרך ההתנהגות באותה ולא הם דברי אזהרה כנגד טעות מחשבתית (כפי שפורשו עד כה).

בפרק האחרון של הספר מציג ליבס את דמותו של המיסטיקן האידיאלי – בן עליה – הזוכה לגילוי הסודות העליונים, אשר על יתר בני האדם נאסרה הקירבה בהם. („במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור") רק הענו הצנוע הדורש ומקיים הוא זה הזוכה לעלות ולרדת בשלום.

זוהי, לבעסה, הביוגרפיה של ארבעת הנכנסים לפרדס, המוצגת לפני הקורא בצורה מרתקת. פירושיו המקוריים של ליבס לכתובים, הערותיו המחכימות (וביניהן הערות חשובות ביותר לחקר המיסטיקה הקדומה, כמו זו העוסקת בספר יצירה עמ' 115־117) פותחים פתח חדש לחקר ספרות זו ולהבנתה. זהו ספר מאלף, מרתק ומעניין המוסיף תרומה־חשובה ביותר לחקר המיסטיקה הקדומה ביהדות.

هكذامن الاصل

תמונות מיוון החדשה

עם לבדד ישכון

שני עמים ש„התחדשו"

מאת יוחנן גליקר

פרקים אלה נכתבו בשביל הקורא הישראלי. לפיכך לא היססתי להשתמש בביטויים „סטוניים", הלקוחים מתולדות עם ישראל, כאשר ההקבלה ביניהם לבין תופעות דומות בתולדות יוון מצדיקה זאת. פה ושם, גם רמזתי לדמיון בין הופעות ומאורעות בתולדות שני העמים, או הצבעתי עליו בגלוי. הגיע הזמן לערוך השוואה מפורטת יותר.

גם ישראל וגם יוון הם עמים שתרבותם העתיקה הפכה לאחד מיסודותיה של תרבות העולם המודרני. גם היהודים וגם היוונים עברו, בהיסטוריה הארוכה שלהם, תקופות ממושכות של „שיעבוד מלכויות", ושניהם זכו, בדורות האחרונים, להקים להם בארצם העתיקה מדינה עצמאית ומודרנית. בשני המקרים, היתה הקמת המדינה החדשה כרוכה בסידרה של מאבקים ומלחמות ובתלות ממושכת ב„מעצמות העל". אצל שני העמים, יצרה התעוררות הלאומית תחיה תרבותית וספרותית. גם ליהודים וגם ליוונים יש קהילות גדולות בתפוצות, שסכנת ההתבוללות מאיימת עליהן. גם ליהודים וגם ליוונים יש „בעיית זהות" — או, לפחות, בעיית הזדהות.

אולי נתחיל מאותה בעיית זהות והזדהות. גם ליהודי וגם ליווני יש צדדים שונים של התקופות שונות בעברו, תמה שהיא „תקופת זהב" לאדם אחד, היא „תקופת ירידה והתנוונות" למשנהו. נקח, למשל, את תקופת התלמוד, הגאונים והפוסקים הראשונים. בתקופה זאת נוצרה ההלכה, ואין לתאר את תולדות ישראל מאז ועד ימינו ללא ההלכה. בשביל היהודי הדתי, תקופה זאת היא ללא ספק אחת מתקופות הזוהר בתולדות ישראל. ואילו היהודי „החילוני" אם הוא „חילוני" מטעמים עקרוניים — רואה דווקא בתקופה ארוכה זו „ימי ביניים חשוכים", שבהם נוצרה „התיאוקרטיה היהודית". גם ליווני של ימינו יש בעיות מעין אלו. בדרך כלל, הוא גאה ביוון העתיקה ובתרבותה. אך אם הוא נוצרי ירא שמים, קשה לו להזדהות עם אותה תרבות אלילית, ורגשותיו הדתיים יורו לו להעדיף את כתבי אבות הכנסיה היווניים על הטרגדיות של סופוקלס. מבחינת התרבות והרוחה הלאומית, רואה היווני הממוצע בקיסרות הביזאנטית כמיסכה מעין „דור זהב". אך אם אותו יווני הוא גם איש השמאל וכופר בעיקר, קשה לו להזדהות עם אותה „אוטוקרטיה דתית", שבה היה הקיסר גם אדונה של הכנסיה, ובה הרגו ונהרגו אנשים על קוצו של יוד תיאולוגי. „ארבע מאות שנות העבדות" של שלטון התורכים שנואות על רוב היוונים. אך יש עדיין הרבה נוצרים אורתודוקסים הטוענים שמוטב היה בשלטון התורכים, מאשר בשלטונם הממושך של ה„פרנקים": שכן, מעטים היו היוונים שעברו לאיסלאם; אך אלו המשיכו אותם אנשי המערב לשלוט בעולם היווני, מפסס שהיו משליטים בו גם את הכנסיה הקאתולית ר"ל.

היהודי, לפחות, לא עבר את אותו „הקרע" שבשינוי מוחלט של דתו, כשם שעברו היוונים כאשר הפכו מעובדי אלילים לנוצרים. מבחינה זאת — המשכה של אותה דת יהודית מאברהם אבינו ועד ימינו — קל יותר ליהודי להזדהות עם כל חלקיה של ההיסטוריה שלו. אך האם פתרנו בזאת את בעיית ההזדהות? אולי רק עבור היהודי הדתי על פי ההלכה והמסורת. ואולי אין זה מקרה שרק אותו יהודי דתי ישיב תשובה חד־משמעית לשאלה „מיהו יהודי?" גם ליווני יש כנסיה משלו, ורוב היוונים הכרים — להלכה או למעשה — בכנסיה זאת. אך עם כל הקשר ההדוק, שכבר עמדנו עליו, בין הכנסיה האורתודוקסית בעולם הדובר יוונית לבין הלאומיות היוונית, הרי אין ההשתייכות לאותה כנסיה מגדירה את היווני. ולא רק משום שמליוני רוסים, בולגרים ויוגוסלאוים גם הם נוצרים אורתודוקסים, אלא אף משום שהתרבות היוונית והאומה היוונית אינן מוגבלות לבני דת זו או אחרת. היהודי או הקאתולי היווני הוא בן למיעוט דתי, ובכל מיעוט דתי, הוא סובל במידה מסויימת של „יהודי" ו„גיבור" — לטוב ולרע. אך בשביל היווני הממוצע, הרב הראשי של יוון, או הכומר הקאתולי המקומי, הוא יווני בראש וראשונה. כשם שהיהודי האנגלי, או הקאתולי האנגלי, הוא אנגלי לכל דבר, עם כל ההסתייגויות, ולמרות זאת שהרוב הגדול של תושבי אנגליה הם אנשי הכנסיה האנגליקנית, כנסיית המדינה, שהמלכה עומדת בראשה.

נמשיך בתנועת התחיה ובהקמת המדינה החדשה. גם ליהודים וגם ליוונים היתה אותה בעייה של „שיעבוד מלכויות" ושל שחרור ועצמאות. גם ליהודים וגם ליוונים היו תפוצות גדולות, ורבים מפטריוטיה של תנועת התחיה הלאומית ומקימי המדינה החדשה היו אנשי התפוצות. אך כאן נפרדות הדרכים. שכן, הקמת מדינת ישראל היתה תלויה לחלוטין בגלים גדולים של הגירה מן התפוצות. „הישוב הישן" מעוט האוכלוסין, לא די היה בו כדי ליצור מדינה יהודית חדשה. ואילו ביוון, גם בכל אותן מאות שנים של שלטון תורכי, היה רוב האוכלוסיה יווני. די היה באותם מיליונים שחיו ביוון כדי להקים את המדינה החדשה ללא „עליה" מן התפוצות. ייתכן שדבר כזה מסביר גם את יחסם השונה של היוונים ושל הישראלים ל„ירידה". מדינת ישראל היתה תלויה בעלייה — ועדיין היא נשענת במידה לא מעטה על העלייה. במקום שיש „עלייה", והיא חיונית, הרי הירידה היא „ירידה", ומוצאים בה טעם לפגם. כבר ראינו שבעיית ה„ירידה" פוגעת גם ביוון — ובכל מדינה שהמוניה מהגרים ממנה ומצליחים בארצם החדשה, כגון אירלנד או איטליה. אך ביוון יש, והיתה תמיד, „תשתית מקומית" של אוכלוסיה יוונית.

תופעה זאת תסביר, כמדומני, גם הרבה מתולדותיה של „האידיאה הגדולה", וכשלונה בשלהי מלחמת העולם הראשונה. מצד אחד, לא היו היוונים צריכים „לחזור לארץ האבות" ו„לשחרר אתרים היסטוריים" שלא היתה בהן כל אוכלוסיה יוונית. קונסטנטינופול וסמירנה היו קהילות יווניות משגשגות, ולא רק זכרונות מן העבר המפואר, וליווני לא היה כל צורך „להתנחל" ו„ליצור עובדות בשטח", כדי להוכיח שיש לו זכות גם למקומות היסטוריים מפוארים אלה. אך בסופו של דבר, נראה לי שמה שהכריע את הכל הוא כמות האוכלוסיה. ביבשת יוון, בפלופונס, וברוב האיים היווניים, היה תמיד רובם המכריע של האוכלוסים יווני. סמירנה היתה, וקונסטנטינופול עודנה, עיר מעורבת אוכלוסין, ושוב לא היה אפשר להחזיר את גלגלי ההיסטוריה לאחור. הנסיון לעשות זאת — ולא רק מצב פוליטי חולף ובגידתן של בעלות הברית — היה, אולי, אחד הגורמים לשואת אסיה הקטנה, ועדיין הוא אחד הגורמים לתלאותיה של קפריסין. נראה לי שכאן יש לנו מה ללמוד מנסיונם המר של היוונים. ואמנם, סייעו בידי גם זכרי הלשון היוונים, כאשר שוחחתי, לפני חודשים אחדים, עם סטודנט יווני — איש צעיר ומשכיל מאנשי מעוף השורה — הוא ביקש ממני להסביר לו את ההבדלים בין המערך לליכוד. כדי להסביר את מדיניות הליכוד בשטחים, די היה לי לומר שמנהיגיו מחזיקים ב„אידיאה הגדולה" — ואידך זיל גמור.

„האידיאה הגדולה" עלתה ליוונים בשואה, ובדמים תרתי משמע. לא רק בדמים של כל אותם חיילים ואזרחים יוונים, אלא גם במחיר הציבות הכלכלית. אפילו במאה הי"ט, לא היה ניהולה של מלחמה זול ביותר. המלחמות הרבות — גם אותן מלחמות שהצליחו, והחזירו ליוון חלקים מעצמה ומבשרה כתסליה, אפירוס וחלק ממקדוניה — רוששו את קופת המדינה שוב ושוב. פיתוח התעשיה, הנהגת שיטות חדשות ויעילות בחקלאות, המלחמה בבערות — כל אלו התעכבו והשתהו בגלל „תקציב הבטחון" — וירידתם של מאות אלפי יוונים בכל דור ודור ל„ארצות הרווחה" הלכה ונמשכה. היש צורך להשוות?

בעיית הלשון היא, כמדומני, עוד בעייה שנוכל ללמוד עליה משהו מנסיונם של היוונים. אין המצב דומה לחלוטין, שכן היוונית הדימוטית היתה תמיד שפה חיה ומדוברת, והלשונות הרשמיות והספרותיות שנכפו עליה היו לשונות „מתות" או מלאכותיות. אך הקרע בין הלשון הקלאסית, שבה נוצרו יצירות הספרות הגדולות של העבר, לבין לשון הדיבור של מדינה מודרנית, הולך ומתרחב גם בעברית הישראלית. בשביל התלמיד הישראלי, הממוצע, לא רק התנ"ך, התלמוד או יהודה הלוי קשים להבנה אפילו ביאליק, טשרניחובסקי, עגנון והזז שוב אינם כתובים בלשון שהוא קורא בנקל. בישראל הולכת ונוצרת שפה חדשה, שהיא המשכה של העברית של דורות קודמים, אך היא גם שונה ממנה, והולכת ומתרחקת ממנה ככל שהיא ממשיכה להתפתח בעולמנו המודרני. פרופסור חיים רוזן כבר עמד על תופעה זאת בכמה מספריו — אך בבתי הספר, אנחנו עדיין ממשיכים ללמוד את הדקדוק של „תשלום רגש" ו„שני שואים בראש המלה לא יבואו". איני טוען שעלינו להשלים עם הניתוק הגמור ממקורותיה של הלשון העברית. (ואגב, אולי משום כך, לא הצליחו הנסיונות לעבור לאלפבית הלאטיני — כשם שנסיונות דומים, או נסיונות לשינוי הכתיב, לא הצליחו ביוון). אך היוונים למדו מנסיונם ששוב לא ניתן לחייב את התלמיד הממוצע ללמוד את הלשון העתיקה או את הלשון הספרותית של ימי הביניים, כאילו לא היה כל הבדל בינה לבין השפה החיה של ימינו. רבים מן היוונים המשכילים עדיין לומדים, בגימנסיה ההומניסטית, הרבה מן הספרות היוונית העתיקה ומלשונה — אך הם לומדים זאת, במפורש, כ„יוונית עתיקה", במקצוע השונה מן הדיקדוק והתחביר של הלשון החדשה, ובספרי הלימוד שהם משתמשים בהם מופיע המקור היווני העתיק מול תרגום ליוונית חדשה.

עד כמה שאין הדבר נעים למי שכותב את הספרות העברית „הקלאסית" לדורותיה, נראה לי שלא רחוק הזמן, בו יהיה זה המצב גם בישראל. זה המחיר שעלינו לשלם על תחיית השפה העברית. שפה חיה היא גם שפה מתפתחת ומשתנה. שונה הדבר בספרות. נכון הוא, שתנועת התחיה הלאומית הקימה כמה וכמה סופרים עבריים — ואין צורך אפילו להזכיר את שמותיהם — שהם מן הגדולים בספרות המאה העשרים. אך רובם המכריע של סופרים אלה כתבו לשון הקרובה יותר לעברית מאשר לישראלית. אין לנו — והיתה ליוונים — מסורת ממושכת של ספרות (או, לפחות, שירה) בלשון העברית המדוברת בפי העם. ביוון שעד לפני כשני דורות לא היתה לשון ספרות המדוברת בפי העם. כל אוצרות הספרות השירה העממית בלאדינו וביידיש, אין בהם כדי לתרום להתפתחותה של ספרות עם עברית. הספרות העברית עדיין היה, ברובה הגדול, בצילן של ספרויות אחרות — וכיום, נדמה לי שחלק הארי של הספרות הנכתבת בישראל הוא ענף של הספרות האנגלו־אמריקאית שנכתב, במקרה, על ידי ישראלים ובעברית. היו סופרים כעגנון, הזז, בורלא או טביב, שהוכיחו הלכה למעשה שאפשר לכתוב בעברית ספרות יהודית וישראלית. אך סופרים אלה אינם מסודה.

גם הספרות היוונית עמדה, עד סוף המאה הי"ט, ברובה הגדול בצלן של ספרויות אחרות. הנס הכפול שהזכרנו אותו בפרק האחרון קרה לאחר עשרות שנים של ניסויים. ייתכן שיש צורך בשנים על שנים של התגבשות ושל צבירת נסיונות וחוויות, עד שיגיע הזמן, יקרה הנס, ותקום לנו ספרות ישראלית של ממש.

יוון החדשה עברה, בתולדותיה הקצרות, כמה וכמה משברים פוליטיים חמורים, הכוללים תקופות — ארוכות וקצרות — של משטרים דיקטטוריים, ומלחמת אזרחים חמורה ומכאיבה. כיום מנסים היוונים, שרבים מהם עדיין זוכרים את „מלחמת האזרחים, ורובם הגדול זוכר את משטר הקולונלים, לשמור ביותר תוקף על הדמוקרטיה, על הויכוח הפוליטי שאינו מביא לכפייה ואלימות, ועל האפשרות להתפשר ולוותר. הישראלי של היום יכול רק להתפלל לכך שמנהיגיו הפוליטיים יעיינו בפרקים נוגים אלה בהיסטוריה של יוון החדשה, וילמדו מאותה היסטוריה, כדי שלא יחזור עליה.

עד כאן, כמה „צדדים שווים". אך כל מי שדן ביוון החדשה וכישראל החדשה יותר, ועמד על כל אותם צדדים שווים או דומים בתולדותיהם, קשה לו שלא לעמוד על עוד נקודה כאובה: יחסי יוון וישראל. בדרך הטבע, ניתן היה לצפות לכך שדווקא שני עמים עתיקים אלה, שבעי רדיפות, שיעבוד מלכויות ושואה. שהצליחו להקים לעצמם מדינה חדשה ואירופית מעיקרה בארצם העתיקה, יחושו רגשות של קירבה. אין לי ספק בכך — ועל כן עמדתי בחלקו הגדול של פרק זה — שישראל יכולה ללמוד הרבה מנסיונה של יוון החדשה, שהקמתה קדמה ביותר ממאה שנה להקמת מדינת ישראל. אך עם כל הכבוד והאהבה ליוון החדשה, נדמה לי שגם היוונים יכולים ללמוד משהו מישראל, מן הדינאמיות המפתיעה שבהתפתחותה, למרות כל אותן המלחמות הרבות וגלי העליה ההמונית, ומן המדע והמחקר הישראליים. גם ישראל וגם יוון הן ארצות קטנות, המוקפות עמים שאינם מן הטובים והנאמנים שבידידיהם, וגם הישראלי וגם היווני נושא את עיניו, בבדידותו באיזור שהוא חי בו, אל ארצות המערב ואל התפוצות שבמערב. יותר מזה: יוון היא ארץ התיירות האירופית הקרובה ביותר לישראל, ואלפי ישראלים מבקרים בה כל שנה. ישראל היא ארץ הקודש גם לנוצרים האורתודוקסים, ואלפי יוונים מבקרים בה כל שנה.

ואף על־פי־כן, היחסים הרשמיים קרים ומתוחים. מצד הדין, אפשר היה להבין שכאשר פרצה מלחמת השחרור של ישראל, ייזכרו היוונים במלחמת השחרור שלהם, יכירו במדינה החדשה ויסייעו לה. יוון היא אחת המדינות המעטות שעדיין לא הכירו בישראל הכרה מלאה — ואילו באש"ף הכירה לפני שנים אחדות. ליווני הממוצע, ל„אדם מן הרחוב", יש מידה רבה של אהדה לישראל — למרות מאמרי השטנה של בציני אש"ף המופיעים לעתים מזומנות בעיתונות היוונית. למנהיגיה הפוליטיים של יוון יש, כנראה, סיבות לאותו ריחוק מישראל וקירבה אל העולם הערבי. ואף־על־פי־כן, איני יכול שלא לחוש שמשהו כאן אינו בסדר: שמקומה הטבעי של יוון הוא לצידה של ישראל. לא כתומך נלהב בכל מעשיה של כל ממשלה בישראל, אלא, אולי, כ„אח הגדול", שגם עליו עבר שיעבוד מלכויות למיניה, פזורה, שואה — הלמד על בשרו את תוצאותיה של „אידיאה גדולה" ושל התרפקות מופרזת על העבר.

(מאמר תשיעי בסדרה).

גיבורה טראגית

מאת איזה פרלים

פרי אנטואנט מאת אליזבט ויז'ה־לברן

סטפן צווייג: מרי אנטואנט, מגרמנית: צבי ארד, זמורה, ביתן, תשמ"ז/1987.

יבולו הספרותי הרב של סטפן צווייג (1881־1942) נשכח היום ברובו, אף כי לרגל יובל מאה שנה להולדתו, שוב הופנו אליו זרקורי המבקרים, שביקשו להעריכו מחדש ולקרבו לדור הצעיר. נראה, שבשיא הפופולריות שלו וגם בעידן השיכחה, הסוג ה„עמיד" ביותר של יצירותיו הוא המיניאטורות ההיסטוריות והביוגרפיות שלו. הוא לא היה היסטוריון מקצועי, אבל נמשך בחבלי קסם לז'אנר זה, שבאמצעותו ניתן לו להביע את השקפותיו על טבע האדם, כפי שהוא מתגלה בקורות העתים. אף שלכאורה נושאים היסטוריים מגבילים את מעוף דמיונו של הסופר, הוא חייב להיות צמוד לעובדות, לא חש צווייג במגבלה זו. אדרבא, המציאות סיפקה לו „חומר" כה פאנטסטי, ששום בדיון לא ישווה לה.

בימי מצוקה נראתה לו דמותו הרחוקה של אראזמוס מרוטרדאם כ„כפיל" או כאח רוחני, וכספרו על אראזמוס צייר למעשה „דיוקן עצמי מוסווה". „ניסיתי לצייר דיוקן רוחני של הומאניסט, שראה ברור יותר ממתקני־העולם המקצועיים את טירופו של הזמן, אך למרבה הטראגיות לא היה מסוגל, על אף תבונתו, לקום נגד הטירוף". („העולם של אתמול"). זו הדילמה שהכבידה על מצפונו של צווייג בימי עליית הנאצים, כשאנשי רוח גינוהו על עמידתו מן הצד.

לצווייג היתה תיאוריה היסטורית, שאותה ניסה להדגים במיניאטורות ובביוגרפיות שלו. מלת המפתח שלו היתה „גורל". למשל: „שעות הרות־גורל", או „אנשים וגורלות". הוא האמין, שברגעי־משבר גורליים באים לידי מיצוי תהליכים, שזמן רב התנהלו על מי מנוחות, וכן שבהזדמנויות אלה נחשף טבע האדם בלי כחל וסרק. לדעתו ניתן לאדם נחוש לשנות ברגע אחד את מהלך ההיסטוריה על־ידי „פעולה נמרצת אחת", או להחמיץ הזדמנות־פז על־ידי מחדל.

במשוואה זו: אדם מול גורלו, הבחין צווייג באפשרויות שונות. יש שאלמוני זוכה לרגע־השראה ומיד לאחר מכן חוזר לדמותו הרגילה ללא יכולת להתרומם שנית לאותו שיא. כזה מקרהו של רוז'ה דה ליל, קצין בחיל המצב של שטרסבורג. באווירה מחושמלת של מהפכה מחבר הוא בליל השראה אחד אותו שיר מלהיב, העתיד להיקרא „מארסייז" ולהיות הימנונה הלאומי של צרפת. שעת־חסד אחת הנציחה את שמו של המלחין האלמוני.

בדרך־כלל האדם החזק, גיבור או גאון, הוא שמתגרה בגורל, כשהמציאות קטנה ממידותיו ושאיפותיו. אך עויינת אותו ומנסה להצר את צעדיו. „אחר נפוליון, הנתקע בתחום המצומצם של האי סט. הלנה, אחר בטהובן, הכלוא בחרשותו". וחילוף הדברים באדם בינוני, שאינו מבקש אלא שלווה, אך הגורל החיצוני כופה עליו תפקיד של גיבור טראגי. „יסורים אלה של הלא־גיבור, של האיש הבינוני, אינם נראים לי קלים יותר מהיסורים הפאתטיים של הגיבור האמיתי, ואולי הם גם מזעזעים יותר".

מרי אנטואנט היא דוגמא קלאסית, המוכיחה תיזה זו של צווייג, ועל כן שמור לה מקום בלבו של אותו „רומאנטיקן ללא תקנה". מה גם שאותה נסיכה לבית האבסבורג מוצאה מווינה, עירו האהובה של צווייג, וכיא החיזיון של הטראגדיה שלה הוא פאריס, מעין „מולדת שניה" של סופרנו.

גישתו של המחבר אל מושא הביוגרפיה שלו היא בעיקר פסיכולוגית, ובגישתו זו ניכרת השפעתו של פרויד. כך מסביר הוא את נטייתה הבופרת של יורשת העצר, ולאחר מכן מלכת צרפת, לבידור ריקני ולהילולה מכל עניין רציני — באכזבתה הקשה בחיי הנישואין. אכן, קשה להעלות על הדעת זוג פחות מתאים מלואי השש־עשר ורעייתו. ברם, על־פי העיקרון השושלתי, לא אושרם של בני הזוג, אלא חשבון פוליטי קבע שידוכים מלכותיים. מבחינה פוליטית נראה שידוך בית האבסבורג ובית בורבון כ„עיסקת המאה". השקפה זו היתה מקובלת בזמנה ולא נוכל „להלביש" על דורות עברו תפיסה מודרנית, הגורסת הגדרה עצמית של העמים.

יש שהתפוח נופל רחוק מן העץ. מרי אנטואנט לא דמתה כלל לאמה, הקיסרית האוסטרית, מריה תרזה. המחבר עוקב בתשומת־לב מיוחדת אחרי האם, החרדה רגש אחריות ממלכתית, שניסתה לשווא לכוון את בתה לאפיקי פעילות חיובית. מריה תרזה ראתה את הנולד ולבה ניבא לה אחרית מרה לבתה הסוררת. „יום אחד ייפקחו עיניך לראות כל זה, אבל תאחרי את המועד. אני מקווה שלא אזכה לרגע הנורא הזה ומבקשת מאלוהים לסיים את ימי מהר ככל האפשר, מפני שאינני יכולה להועיל לך עוד, מפני שלא אוכל לשאת את אבדנה של בתי". תפילה זו נענתה והקיסרית מתה לפני פרוץ המהפכה בצרפת.

בכשרונו הנאראטיבי מצליח המחבר לתאר בחיות מרתקת את חיי חצר המלך — ריקנות, המעלה קצף זוהר על פני גלים, מלווה גם בסקאנדלים יותר רציניים, כמו פרשת ענק היהלומים, שנקנה כביכול בשביל המלכה (ולא בכדי שימשה פרשה זו נושא לרומן מאת אלכסנדר דיומא, האב).

המחבר מעוניין גם בפסיכולוגיה של ההמון. בבואה לצרפת נתקבלה הנסיכה הצעירה והמקסימה בהתלהבות והמוני העם הרעיפו עליה אהבה והערצה. בתמורה היסטורית הפכה חביבת־העם לאשה שנואה ומושמצת, שאליה הופנו כל רגשי העם והתסכול של אותם המונים. אין המחבר עוסק בתולדות המהפכה הצרפתית, ואירועיה הסוערים משמשים לו רק רקע לביוגרפיה של המלכה. כתיאורו משתמע, שגורל המהפכה וההשתלשלות ההיסטורית שלאחריה היו שונים לחלוטין אילו היה למלך אופי תקיף, אילו הצליחה משפחת המלוכה להימלט לחו"ל ועוד כל מיני „אילו". אכן לא ידע הזוג המלכותי לנווט את ספינתו בצורה מוצלחת. אבל יש לזכור, שהמנגנון הממלכתי המיושן היה חלוד וחורק מזמן, עד שעמד מלכת ואז פרצה המהפכה. מבחינה זו נתקיים בזוג המלכותי הפסוק: פוקד עוון אבות על בנים.

בהתאם לתיזה של המחבר מוטל עתה על אשה בינונית תפקיד של גיבורה טראגית, ואז חלה תמורה מפליאה באישיותה. אותה אשה מפונקת, ריקנית, קלת־דעת, בת מזרח, הרוחה כוטראים, „מגלה בקרבה כוח־התגברות ותושפת פתאום עתודה בלתי־מנוצלת של אינטליגנציה ושל כוח־עשייה...היסורים היו המורה האמיתי של מרי אנטואנט, היחיד שמפיו למדה סרבנית־הלמידה".

במצוקתה פורחת בה־ראשונה אהבת־חייה אל רוזן שוודי, אקסל פון פרזן, העושה מאמצים כבירים כדי להצילה, אך לשווא.

המהפך הקיצוני מארמון־המלוכה לתא חשוך בבית הסוהר ולגרדום — ראוי לטראגדיה יוונית. מה גם שהגיבורה מתעלה בגאוותה על שופטיה ותלייניה. אולם עם כל הסימפתיה שלו לקרבן, משתדל המחבר לבחון באובייקטיביות גם את המחנה העוין. מרי אנטואנט, לפי השקפתה מלכה „בחסד עליון", היתה אויבת המהפכה, עשתה הכול כדי להכשילה ושום פשרה בין השתיים לא היתה אפשרית. לפי תפיסה מודרנית היתה בוגדת במולדת, בקשריה עם אויבי צרפת בחו"ל, להם מסרה ידיעות על תכניות הצבא המהפכני וכו'. מאידך גיסא, טוען צווייג, עדיין לא גובשו מושגי מולדת ולאומיות — פרי רוחה של המהפכה. המאה השמונה־עשרה, כבה־מגוננות השקפותיה של מרי אנטואנט, לא הכירה כל עמדה, מלבד הדינסטית, השושלתית, הקובעת כי הארץ שייכת למלך. הנלחם למלך ולממלכתו עושה את הטוב, המתנגד למלוכה הוא בתקופה ובוגד, גם כשהוא מגן על ארצו. יתירה מזו: „הערך־הגיבוש של המחשבה הפטריוטית יצר במפתיע במלחמה זו עמדה בלתי־פטריוטית רגשית גם בצד שכנגד: כיסב הגרמנים...שואפים למען רעיון החירות לתבוסתם של החיילות הגרמניים, שעדיין אינם חיילות עממיים אלא ארמיות של העריצים".

צווייג, לדברי אחד מידידיו, „אהב בני־אדם ושנא אידיאולוגיות". על־כן, כהומאניסט, אינו יכול לסלוח, לא את עצם הוצאתה של מרי אנטואנט להורג ולא את ההשפלות, חסרות־השחר, האשמות־השווא והיסורים המיותרים שנלוו אל משפטה. בהקשר זה מתווה הוא את דעתו, אמנם לא חדשנית, אבל אקטואלית תמיד, על מאבקים אידיאולוגיים. „גם הנעלה ברעיונות נעשה שפל וקטן כשהוא נותן לאנשים קטנים כוח לעשות בשמו מעשים לא־אנושיים" (היום פלאס דה לה קונקורד). „היא (החירות) יושבת אילמת ובוהה למרחקים אל מטרתה הסמויה. רעיון נצחי, נכרי בין הבריות. אין היא שואלת, אף אינה יודעת, מה נעשה בשמה".

הביוגרפיות של סטפן צווייג מוגדרות כ„פופולריות", ומה בכך? הן קריאות ומרתקות והקהל הרחב יכול ליהנות מהן וגם ללמוד לקח.

התעוררות מפתיעה

מאת טליה רפפורט

עידו בראל, יצחק גולומבק, בית האמנים, רח' אלחריזי 9, ת"א.

לאחר תקופה ארוכה שבה היה „בית האמנים" מקום מאובק למדי, אפשר לראות שם עתה נסיון בריא להחזיר קצת דם רענן אל אולם התצוגה הגדול שאינו מנוצל דיו. יש בו עתה עבודות של שני אמנים צעירים שהינם בתחילת דרכם, אחד בציור ואחד בפיסול.

עידו בראל מציג שורת תמונות שיש בהן שילוב של ציור מופשט עם אובייקטים, שאינם תמיד מזוהים בבירור, אך משופעים בצורות הנדסיות: מלבנים, מעגלים, משולשים וכו'. מרבים להופיע אצלו שרטוטי גופים מיכאניים, שעשויים להזכיר מכשירים, חלקים חשמליים, משהו שדומה למבנה פנימי של טרנזיסטור, או שבב של מחשב. התרשימים הטכנולוגיים ואלה מוקפים במישלים ציוריים שונים כמו מריחות סוערות, גלילות צבע והבעוניות מהלה עבודה.

יש כאן, אמנם, סימנים של בניית עולם ציורי ייחודי, אך בחלק מהתמונות הקטנות שבתערוכה הוא עדיין דליל ורופף מדי, לדעתי. הן גם אינן מצליחות למלא בנוכחותן את הקירות הארוכים של האולם הגדול ובמבט כולל כוחן הולך לאיבוד. התבוננות יותר פנימה מגלה כמה עבודות יותר מורכבות, שבהן אפשר לראות פוטנציאל מבטיח. תמונה גדולה ומרשימה יותר של עידו בראל ראיתי, דווקא, בתערוכת „רכישות חדשות" במוזיאון ישראל בירושלים.

יצחק גולומבק מציג ארבעה פסלים יוצאי־דופן. הם אינם דומים לשום פיסול מוכר וזה כשלעצמו הופך אותם למסקרנים וככל שבודקים אותם יותר מגלים את מקוריותם ותחכומם. הם עשויים מצירוף בלתי־שיגרתי של חומרים: דיקט, פורמאייקה וצילומי שחור־לבן, בין אם בגליונות גדולים או ברצועות של קונטקטים קטנים, שמודבקות על מוטות ברזל ארוכים. מבנה משותף נוסף לפסלים של גולומבק הן הצורות הגליות המודגשות, שלהן עוגים קווים ישרים וחדים (של המוטות, למשל).

אחד הפסלים מורכב ממספר מחיצות גליות גבוהות וביניהן דלתות־קפיץ בצבע תכלת, כך שנוצרים חללים המשכים נפתחים ואסוציאציה של זרימת גלים. בפסל שני, המורכב מגופים מאסיביים גבוהים ואטומים שקווים גליים פועלת אסוציאציה כפולה טבע (הרים או מפלים) מצד אחד, ומבנה כבדה, מצד שני, הקשר לנוף מחוזק על־ידי ציפוי כמה קטעים גליים בפורמאייקה ירקרק־מפוספסת, שמזכירה משטח עשב או מים. אך חומר סינתטי הוא שמייצג כאן את הטבע ומיפגשים מסוג זה קורים שוב ושוב בפסליו של גולומבק. למשל, ברצועות הקונטקטים של המוטות האופקיים בפסל זה מצולמים נופים, אך בשל גודלם הזעיר וצבעי השחור־לבן לא מתקבלת תחושה של טבע, אלא רק הרגשה מרוחק שלו וגם כאן פועל הניגוד בין טבעי למלאכותי. בפסלים אחרים מצולמים על גליונות גדולים משטחי תריסולים או עצמים קטנים כמו כפתורים, מוזיקים ומפתחות. אלו וגם אלו הם מוצרים תעשייתיים שונים להקשרי הטבע של הקווים הגליים והצבעי התכלת, ירוק וצהוב (שמים, מים, שדה, אור שמש).

לא רק הצילומים, אלא גם יתר החומרים טומנים בחובם את הקטסביות הבסיסית בין טבעי למלאכותי, שהרי הדיקט הוא עץ שעבר עיבוד תעשייתי כך שהוא מנוכר למקורו האורגאני והפורמאייקה היא חומר סינתטי שמחקה בדרך כלל חומרי טבע כמו עץ, שיש או במקרה הנוכחי — עשב או מים. עיסוקו בטבעי ובמלאכותי או באורגאני ובסינתטי הם, כידוע, נושא ישן ומוכר כמעט שחוק, שרבים נכשלו בו בעבודות בנאליות מאוד. דווקא משום כך מפתיע ומשמח להיווכח שגולומבק מצליח לטפל בו בדרכים רעננות.

אחד הפסלים שלו נראה כמיתקן מיכאני שאמור להסתובב על צירו. מקורה המרכזית תלויים שלושה גושים הנדסיים מאורכים ומעליה מוקרים מעין ארבעה גופים עקלתוניים דקים והכולים ושוב אסוציאציה כפולה — גלים (נחשים) שעליהם מודבקים צילומי הנורות מאבובנות (מוצר מלאכותי, לפעמים מעוך טבעי...) והתוצאה היא משחק צורני־אסוציאטיבי משעשע, שכן הנורות העור מוקפות והמתפתלות כנחשי הקורה שמרקדים במכשפים לצלילי חליל. נוצרים יחסים מהורים בין הגושים הקלים המרחפים והלך לבין הגושים המאסיביים והמוהקצעים שמתחת ולבין יתר מרכיבי הפסל, ביניהם צילום שחור ענק, עליו בוהקים בתשפה ישירה נוסח ההייפראליזם של מאן ריי פריטים יומיומיים כמו פותחן בקבוקים, ברגים וכו'.

יש בפסלים של יצחק גולומבק מתחים מעניינים בין דו־מימדי לתלת־מימדי, בין החומרים השונים, הצורות, האסוציאציות הכפולות, קני־המידה המשתנים בקיצוניות ועוד. כתוצאה מריבוי כזה של גורמים, תמונות ואיכויות מתקבלות עבודות מורכבות ומרתקות.

מסורתי, אך נצחי

מבין דומם, גלריה שלוש, רח' שלוש 14, נווה צדק, ת"א.

גלריה שלוש לא רק שוכנת פיסית בשולי העיר, אלא גם לקחה על עצמה תפקיד חשוב של הצגת אמנים מצויינים, במובן מסויים, בשולי זירת האמנות המקומית, לא בשל איכותם, אלא עקב צניעותם או אי השתייכותם לציר המרכזי, שמושך את מירב תשומת הלב הציבורית.

ניזה יצחקי, אוצרת הגלריה, הציגה בשנה החולפת כמה אמנים מעולים מסוג זה ועתה, בסוף העונה, היא מכנסת אותם ובנושא מסורתי אך נצחי — טבע דומם. נושא, שעלול אולי להיחשב היום כשולי או מיושן בעיני מי שרוצה יותר מכל להיות „עכשווי". אך מסתבר שעדיין מעניין לראות תערוכה בנושא זה כאשר קיבצו בה גישות שונות של אמנים על רמה.

יצחק גולומבק

אם להזכיר רק חלק מהם, אורי שפטר מציג כרגיל אינטריורים כחולים שקופים, שבהם משתרכים קווים גיריים לבנים בין פירות ובקבוק על שולחן. יהושע בורקובסקי מוכר יותר בתמונות הבתים שלו, אך ציורי הטבע הדומם שלו יפים לא פחות ואף הם קורנים בגוונים צהובים ובתומים חמימים ויוצרים אווירה צבעונית מהפנטת. במקרה אחד הוא בוחר בפורמאט חריג, צר וארוך, ומארגן בו במיתאר מעניין בקבוק, פאמלה תופות והציור שני משרים קומקום קטן, לחם תציל, ומאה וסכין, תחושה של פשטות ושלווה ביתית מקסימה. כתמיד, עבודותיו מתאפיינות בהדמעתיה של גוונים בהירים, מרקמים רכים ושיפולים ציוריים רגישים.

די אם יאן ראוכוורגר, הנמנה אף הוא עם מיטב ציירינו, יצייר כמה פירות מפוזרים או ענבים על צלחת בגוונים אדומים־ורודים־סגולים עמוקים ברגישותו הנפלאה ובסגנונו המיוחד, והתוצאה היא ממש הנאה צרופה.

מלבד כמה ציירים מוכרים וטובים נוספים כמו פימה, שמעון אבני ולילאן קלאפיש כוללת התערוכה גם שני אמנים פחות מוכרים, שהיו עבודי גילויים מעניינים. אנטולי בסן מציג תמונות של פנים חדר (שולחן עגול, כסא) בגוני חום־שחור בעלות אופי הנדסי ומסוגנן. אף שהן, אולי, מיושנות ברוחן, יש בהן אווירה מיוחדת ויופי מוגר. בני זילברמן מצייר הפשטה של סביבה ביתית שאפשר לאתר בה רק מבנה של חלון או צורה שמזכירה כד. העבודות פועלות יותר כציור מופשט אישי וחזק, שבו פורצות מריחות רשנות של צבעים חריפים מתוך משטחי צבע מהולים־אפרוריים.

ללא צבע

מלי דקלדרור, בלהה אהרוני ולורנס מקבב, גלריה מימד, רח' מיטפקר 27, ת"א.

בגלריה „מימד" מציגים שלושה אמנים שמשותפת להם רק העובדה שאף לא אחד מהם מצייר בצבע על בד. בין שמודבר ברישומים על נייר, בתבליטי מתכת או בפסלים בשחור, לבן וגוון של עץ, האופי הכללי של התערוכה הוא חסר צבע, אפורי, מסוגנן ומעוכב במידה מסויימת. עם זאת, יש כאן שלוש צורות ביטוי אישיות ושונות לגמרי זו מזו.

מלי דקלדרור מציגה קולאזים גדולים ודינאמיים, המורכבים מגיבוב של דפי רישום רבים, שמצטרפים על הקיר למיתוברים המעלים אסוציאציות של מכשירים משונים על גלגלים. אחד מהם מזכיר מין רכב מכונף הנוטה על ציוד ויש בו וביתר העבודות מעוף המעוף בשני מובני המלה, אלא שכוחו של מעוף זה מוגבל לדעתי, בשל ההקשרים המיכאניים מדי והאמצעים ה„רזים" השבלוניים מעט שבהם מסתפקת מלי דקלדרור.

לתבליטי המתכת של בלהה אהרוני עיצוב חסכוני, הנדסי ונקי, שמתקשר בתודעה עם מכשירי מדידה ברזיליים. לאחד מהם צורת קשת וכאילו היה סיסמוגראף, מופיע לידו על הקיר קו רוטט שמתפקד גם כגרף של מכשיר מדידה מדעי, אך גם כרישום רגיש. יש לאובייקטים הקרים והמדודים הללו נוכחות ייחודית הן בחומרים והצורות שלהם והן בתחושות שהם מעוררים.

לורנס מקבב מציג שלושה פסלים. שניים מהם מוכידים גוף גברי כרות גפיים וראש שכורע על הרצפה, אחד עדיין קרוב בעיצובו למציאות אך מעוות אותה לשם הבעה חזקה, ואילו השני נוטה יותר להפשטה ותימצות. ניכרים בהם מיומנות וכוח, אם כי הראשון גולש לדעתי, לאקספרסיביות מוגזמת. הפסל השלישי יוצא דופן ובנוי מעמוד גבוה מצופה פרווה סינתטית לבנה המתנשא עד לתקרה ובראשו גוף גדול קלוע מרצועות שמזכיר ציפור סביבאתית חלולה. יש בו שימוש בחומרים בלתי־מקובלים וצירופים צורניים מקוריים, אך משהו חלול לא רק במיבנה הפיסי אלא גם בתפיסה שעומדת מאחוריה. עיצובו המיוחד מצליח אמנם להפתיע, אך בו, לפחות, הוא מותיר תחושה של אפקט ריק. נראה לי שאם לורנס מקבב יצליח ליצוק לתוך יכולת העיצוב המרשימה שלו תוכן פנימי משמעותי יותר התוצאות יהיו חזקות בהרבה.

כמו אקספרסיוניסטי

יגאל ורדי, ציורים, „בית האמנים", רח' אלחריזי 9, ת"א.

בטקסט שבכניסה לתערוכה מדבר יגאל ורדי על מיפגש סגנונות ועל „יחסי הגומלין ביניהם כביטוי לרמות שונות של חוסר סדר ביקום". הבעיה היא שהציורים עצמם לוקים לא רק בחוסר סדר אלא גם בצעקנות בוטה. מריחות צבע להוטות שמשתוללות ללא רסן ומשטחים ומריחות מתמיות ואנונימיות יוצרות ציור כמו־אקספרסיוניסטי במראותו החיצונית, אך ללא כוח ההבעה הפנימי והאמיתי של אקספרסיוניזם עמוק ואמיתי.

דפדוף ראשון
ספרים חדשים

מאת אבי טנא

סיפורת

אפשרויות ואי־אפשרויות

לא רחוק ממרכז העיר / מאת אורלי קסטל־בלום / עם עובד — פרוזה אחרת / 167 ע'.

„פרוזה אחרת" הוא שמה של סידרה חדשה ב„עם עובד" (בעריכתה של אילנה המרמן) האמורה להציג לקורא שישה ספרים בשנה מפינות שונות של הפרוזה המודרנית והכלל זה מן המקור. „כולם", מעידה העורכת, „ספרים המתמודדים ביודעין עם אפשרויותיה — ואי־אפשרויותיה — של הסיפורת במציאות של המאה העשרים". הספר שבידינו הוא הראשון לספרי המקור של הסידרה, והיחיד המוכסח בסיבוב הנוכחי. בתוכו עשרה סיפורים קצרים ששם הקובץ מעיד בהחלט על זירת התרחשותם ואולי גם על הסוציו־פסיכולוגיה של גיבוריהם.

הסיפור הראשון נסב, למשל, על הזוג הצעיר דליה ואבישי — היא אחות בטיפול נמרץ, הוא סטודנט לפילוסופיה שלא הרוויח עדיין אגורה אבל אביו בנקאי והוריו שילמו את רוב מחירה של הדירה. מעבר לכותל הדירה הזאת יש בית־כנסת פעיל המטריד את מנוחתו של אבישי. בדירה ממול יש שכנה גוססת מסרטן. ואילו הוא עצמו „יצא בשקט מהדירה, ואכל את עצמו מבפנים, כי ידע שהחיים שלו הרוסים, פשוט הרוסים, והוא אפילו לא ידע למה".

האנחה האחרונה

רביעיית רוזנדורף / מאת נתן שחם / עם עובד — ספריה לעם / 303 ע'.

קורט רוזנדורף מגיע לארץ־ישראל ב־1936 לשמש ככנר ראשי בתזמורת החדשה שיסד כאן הוברמן. לפיכך הוא מחדש בתל־אביב את רביעיית המיתרים שהיתה לו בברלין ושנגזר עליה להתפרק בגין השלטון הנאצי לצידו ברביעייה הזאת שלושה מחבריו ה„יקים" לתזמורת החדשה: ברנרד לישובסקי הצ'לן, קונרד פרידמן אשר על הכינור השני, ואווה שטאובנפלד בעלת הוויולה. הסופר אגון לוונטל, שרוזנדורף התוודע אליו באניה, בדרך לארץ, עוקב אחריהם מקרוב ומשתתף בחזרות שלהם. איש איש מהם מתאר בפרק משלו את חוויותיו בארץ, על רקע הימים ההם, וברביעיה שהיא להם מעין בית. יש גם, כמצופה, רומנים־ביניים בין רוזנדורף ואווה ולוונטל זוכה אף הוא ללילה של נחת על יצועה. יש גם לקחים של הגיבורים בנוסח „בשדה הקרב אין מקום לטייל חופשי: כדור תועה יפגע בגבך" או „המולדת היא אשליה — הלשון כוזבת. יש רק מוסיקה — אנחתה האחרונה של תרבות המערב".

שירה

ים המוות חי

בישראל, נהוג לים המלח / מאת אלן סיליטו / תרגם מאנגלית משה דור / ספריית פועלים / 37 ע'.

אלן סיליטו, מחברו של „מוצאי שבת ובוקר יום ראשון", גילה את ישראל בימי מבצע „קדש", כאשר שהה במאיורקה והרכיב שם מקלט רדיו לקלוט באמצעותו את שידורי „קול ציון לגולה". מאז 1974 ביקר כאן פעמים אחדות וכעדות המתרגם הוא ניצב בארצו בראש הסופרים והאינטלקטואלים המסייעים למאבקיה העקרוניים של ישראל ולמלחמה נגד הכנועות האנטישמית. „ים השירים שנאספו כאן, בלוויית צילומים של בועז לניר, באו להעיד על עומק הקשר. יש בהם, למשל, „ים המוות חי / בהתעופף ציפורים לבנות / מבעד להתפרצות כימית משומרון למואב / נקודות־ציון בנגביות / מהות תבוריים / מהר נבו המצדה / ציפורים לבנות עפות על גבי התפרצות / ממואב לשומרון / בנוסון על־פי / מצדה והר נבו / לבנות את קיניהן / על חוף אחד, ואז על חוף שני".

עדות

בטרם עליה ואחריה

יהודי עיראק בכלכלה / מאת תקוה הייש / בר־אילן / 127 ע'.

ראשית הספר בבחינת המבנה הכלכלי של היהודים בעיראק בסוף שנות הארבעים, קודם לעלייה ההמונית שלהם לארץ. בחינה זו נעשית בשלוש רמות — בעיראק כולה, באזורי הצפון, המרכז והדרום שלה, ובקרב הריכוזים היהודיים הגדולים (כמוסל, בגדד ובצרה). בתוך כך נבדקים ההבדלים בין הקהילות השונות וגם מה שבין המיעוט היהודי והרוב המוסלמי ובין יהודי עיראק ויהודי ארצות אחרות. האפילוג מוקדש להשתנות המבנה הכלכלי במעבר לארץ. מסקנתה „עם ירידת הריכוזיות המקצועית בארץ המוצא, יורדת גם הניידות התעסוקתית בארץ היעד הקולטת". ביסוד הספר עבודת דוקטור המבוססת על איסוף שקדני של נתונים ממפקד האוכלוסין בעיראק ב־1947 וממפקד האוכלוסין בישראל ב־1961.

ארץ־ישראל

מצא אשה

בית בתל־אביב / מאת גרשון גרא / משרד הביטחון — ההוצאה לאור / 303 ע'.

הבית הוא ביתה של משפחת הוז, שממנו יצאו בין השאר יצחק הוז, איש „השומר", ודב הוז, מראשי תנועת העבודה. יומנים ומכתבים של השניים ומכתבים ששוגרו אליהם נמסרו בידיהן האמונות של בנות המשפחה וניתנו לגרשון גרא כדי שיפענח דימוין ויסודו וישבץ בתוך צילומים ויעניק לנו תמונה מרשימה ומרתקת של תקופת העלייה השנייה ותחילתה של העלייה השלישית. נמצא כאן על ההווי המיוחד שהתגבש במחזור הראשון של גימנסיה „הרצליה", על סבלות שומרים בלילות ארוכים של פחד ובדידות, על צעירי הישוב שגוייסו לצבא התורכי, על ניל"י ועל טרומפלדור, על ייסוד ההסתדרות ועל ה„גיסים" המפורסמים שלה (שדב הוז היה, כידוע, אחד מהם). וגם זאת, „לא הייתי צריך לחפש את האשה, היא מצויה לאורך שורות הדפים הרבים. רבקה שרתוק (אחותו של משה שרת ורעייתו של דב הוז), דמות מרתקת ואהובה שהשכילה לעמוד לימינם ולעתים, במרכז חייהם ופעילותם של צעירים אלה ואחרים". הצד הגראפי קובע לספר עוד לעצמו.

חברה

התרגיל אינטלקטואלי

הימין החדש / מאת גיורא גולדברג / ביהלום / 242 ע'.

„הסוציאליסטים הטביעו את החברה הישראלית בברזן טובעני עמוק. אין זה מסוג הבוץ הלבנוני אליו נקלעה ישראל בשנות ה־80. הבוץ הסוציאליסטי נעשה לתופעת קבע לאחר שהחל לסחוף את הציונות כבר בעשור הראשון של המאה העשרים. הסוציאליסטים מיסדו בחברה היישובית פוליטיקה גועלית ושלילית העומדת בניגוד ליסודות עליהם נשענת התרבות היהודית...בטווח הקצר היתה לכוונת האידיאולוגית שלהם עדנה. בטווח הארוך הוברר מעל לכל ספק, כי בעצם נחלו מפלה רעיונית". אלה מקצת הדברים שכותב המחבר, מרצה בכיר באוניברסיטת בר־אילן, בחתימת הספר ושדי בהם מן הסתם להקפיץ לא מעט מקוראי העיתון הזה. ייאמר איפוא מיד שהם באים לאחר דיון ארוך בנושאים כמו יחסי עבודה, חוק השדה, מוסר דת ותרבות. עוד ייאמר שבו־קע תורת הימין החדש, או הניאו־שמרנות מבית מדרשו של אירווינג קריסטול, בצירוף הנחת יסוד ש„הימין החדש הינו אנטיתיזה לפאשיזם". וגם זאת, „אף אחת מן המפלגות בישראל לא תוכל לסמוך את ידה על המטען האידיאולוגי אשר יוצג בהמשך... זהו תרגיל אינטלקטואלי מורכב ומסובך וזהו לא".

טבע

קטני ארץ

מדריך החרקים בישראל / מאת מנחם אמיתי / בתר / 330 ע'.

כי ייצא המטייל לשדה וירצה להתוודע אל קטני ארץ — חרקים ושאר פרוקי־רגליים — הנה בידו מדריך שימושי בתוכן ובפורמט כאחד. כמה מאות מינים של חרקים, סרטנים, נדלים, עקרבים ועכבישים קובצו כאן יחדיו ונערכו בארבע קבוצות על־פי מקום המחיה שלהם: שוכני צמחים ומהלכים על פני הקרקע, חובבי אפלוליות וחדי מים. בכל קבוצה נערכו המינים השונים על־פי החלוקה המדעית המקובלת והוצגו לפרטי פרטים המאפשרים את הזיהוי. ליתר תוקף נוספו גם 320 צילומי צבע מרהיבים. ספר תשיעי למחבר, שהוא חוקר נודע של עכבישי הארץ ועקרביה.

מדע

מים לחץ והגירה

הכור הגרעיני / מאת יגאל רונן / משרד הביטחון — ההוצאה לאור / 110 ע'.

התקלה שפקדה את הכור הגרעיני בצ'רנוביל כבר מרוחקת מאתנו כדי שנה ויותר, אבל הדיה עדיין מכים גלים. „התקלה החמורה, הכיסוי הרחב והבורות הקיימת בנושא הגרעיני, כל אלה חברו יחדיו והטילו אימה ופחד על הציבור". בניסיון לסלק מקצת מן הבורות הזאת, בא המחבר, פרופסור להנדסה גרעינית באוניברסיטת בן־גוריון, להציג בפנינו את עקרונות הפעולה של הכורים הגרעיניים, לעמוד על העקרונות הבטיחותיים ועל סיכויי התקלות, ולפרט את היתרונות והחסרונות של האנרגיה הגרעינית. עוד ילמד הקורא על משמעותו של כור מים בלחץ, על מה שיעשה הכור הדוגר של העתיד, על בעיות הפסולת הגרעינית ועל קשר הפלוטוניום שבין כורי כוח ובין נשק גרעיני. בין הדפים תמונות שחלקן צבעוניות.

מדע בדיוני

הרובוט המשתולל

טיק־טוק / מאת ג'ון סלדק / תרגמו מאנגלית צריה שגב ומיכאל תמרי / עם עובד / 192 ע'.

השכח לאחינו בן בריתנו אסימוב הגדול שניסח כמה חוקים ובכללם זה האומר: „לא יפגע רובוט בבן־אדם ולא יניח לו להיפגע על־ידי אי־פעולה". בחסות החוק הזה מצליח הרובוט טיק־טוק, אמן הציור, להוליך שולל, לרצוח בני־אדם, להמציא עוד כמה וכמה תחבולות ברהימות להיפרע מן האנושות ואפילו להיות מועמד לסגן־נשיא ארצות־הברית. ומכיוון שיש כאן עוד כהנה וכהנה הפתעות, לא ייפלא שהספר הזה נבחר ב־1983 כספר הטוב ביותר של השנה מנקודת ראותה של האגודה הבריטית למדע בדיוני.

ערב זכרון לדן פגיס

במלאות שנה לפטירתו של פרופ' דן פגיס, שהיה פרופסור לספרות עברית באוניברסיטה העברית בירושלים, ולרגל צאת ספרו „שירים אחרונים" (בן העוזר) עורכים המכון למדעי היהדות, הפקולטה למדעי הרוח ומשרד דיקן הסטודנטים של האוניברסיטה העברית ערב לזכרו ביום שני, כ"ג בתמוז (20.7) בשעה 18.30 באודיטוריום ע"ש הנרלד שבבנין טרומן, קרית האוניברסיטה העברית בהר הצופים. ישתתפו: פרופ' אבנר טריינין, ע. כרמי ואריאל הירשפלד. ינחה פרופ' דן מירון. קריאה: מיכל גוית.

هكذا من العمل

רשות שדות התעופה בישראל

נמל התעופה בן־גוריון

דרושים

בחורים/בחורות

לתפקיד בטחוני מעניין בנמל התעופה בן־גוריון

העבודה מוצעת למשרה מלאה במשמרות מגוונות לחוזה מינימלי של שנה. אפשרות העסקה גם במשרה חלקית. (לסטודנטים).

תנאי הקבלה:

★ לאחר שירות צבאי.
★ 12 שנות לימוד לפחות.
★ דוברי אנגלית ברמה טובה. (הראיון יערך בשפה האנגלית).
★ מצב בריאותי תקין.
★ מגורים באיזור גוש דן – חובה לתקופת החוזה.
★ במסגרת העבודה תתאפשר יציאה לחו"ל מעת לעת על פי הצורך.
★ למועמדים המתאימים יוצעו תנאי שכר נאותים והטבות נוספות.

למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים, תתקיים ועדת קבלה במינהלת נמל התעופה בן־גוריון, בבנין משרד הבריאות (סמוך לאולם המכס), בתאריך 20/7/87 יום ב'.

הרשמת מועמדים תתקיים משעה 06.00 עד השעה 08.00. מספר המועמדים הינו מוגבל ומותנה בהחלטת הועדה.

על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור מצה"ל ושתי תמונות.

יותר טוב מנפאואר

לסניף תל־אביב

המחלקה המשרדית
בן־יהודה 12, א'-ה' 08:00-14:00
טל: 284128, 03-298877

דרושות

מעבדות תמלילים מנוסות

לאניר, א־ב, WM, נעם, איינשטיין, WANG, C.P.T

כתבניות מנוסות

משרות מלאות וחלקיות,
תנאים טובים למתאימות.

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

אנו פותחים אופקים חדשים

אפשרויות מקצועיות ללא גבולות...
הזדמנויות קידום ללא מגבלות...
תנאי עבודה מתקדמים...

למהנדסי אלקטרוניקה

המעוניינים להצטרף לצוותי פרוייקטים העוסקים בפריצת דרך בנושאים חדשניים בתחומי תקשורת ספרתית, עיבוד אותות ומיקרו מחשבים.

תאור התפקיד
★ הגדרת מוצרים חדשים בתחום המיקרו־מחשבים
★ פיתוח ותכנון מעגלי VLSI/CMOS בתהליכים מתקדמים
★ פיתוח מיקרו־תוכנה בשילוב חומרה

כישורים דרושים:
★ בוגרי הנדסת חשמל מצטיינים
★ בעלי יכולת ורצון להתמודד עם אתגרים מקצועיים
★ ידע ונסיון בתכנון מעגלי VLSI – יתרון
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחת

בואו והצטרפו לצוות מעולה בחברה עתירת־ידע המובילה בעולם בתחום המוליכים למחצה.

אנא פנו בכתב יד בצירוף קורות חיים וציונים למוטורולה סמיקונדקטור, ת.ד. 32288 ת"א 61322

מוטורולה סמיקונדקטור

– סודיות מובטחת –

לחברה מסחרית ותעשייתית

דרושים

1. אנשי מכירות דינמיים

לאיזור הצפון – סניף עפולה.

העבודה בכל חלקי הארץ, היכרות עם המגזר החקלאי רצויה ומהווה יתרון.

2. טכנאי/איש תחזוקה

לטיפול ותחזוקת ציוד ומכונות במפעל בעפולה ובכל הארץ.

ידע באנגלית טכנית, בעל רישיון נהיגה, מגורים בעפולה או באיזור.

3. הנדסאי תעשיה וניהול

רצוי רקע בתחום המזון, רקע ואוריאנטציה שיווקית בולטים ויכולת לנהל יחידה העוסקת בייצור ומכירת מזון לבעלי חיים וציוד וטרינרי. מגורים בעפולה או באיזור.

נא לפנות בכתב לת.ד. 30853, תל־אביב 61308 תוך ציון המשרה המבוקשת ולצרף קורות חיים ונסיון.

ניתן לפנות גם בטלפון 03-612678
בין השעות 13:30 – 16:30 בלבד

סודיות מלאה מובטחת

יותר טוב מנפאואר

מחפשות עבודה מעניינת,
תנאים טובים ושכר הולם?
בואנה אלינו

מזכירות מנוסות

בעלות נסיון בהדפסה עברית ואנגלית, עבודה לתקופה ממושכת, יום עבודה מלא, 5 ימים בשבוע, בחולון ובפתח־תקוה.

מזכירות עברית ואנגלית מנוסות

שליטה טובה בשפה האנגלית (כולל הדפסה) עבודה במשרות מלאות וחלקיות לתקופות ממושכות בת"א ובגוש־דן.

תנאים מצויינים למתאימות

לסניף תל־אביב

בן־יהודה 12, א'-ה' 08:00-14:00
טל: 284128, 03-298877

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

אלקטרה

■ באלקטרה מחכה לך עבודה מלאת עניין ואתגרים, בחברה גדולה, מהמובילות בישראל במוצרי צריכה ובמערכות אלקטרומכניות.
העניין שלך - הוא האתגר שלנו.

איש מכירות
(משרה מס' 10/87)

למכירת מערכות מיזוג־אויר לרכב מסחרי למוסדות ויחידים בוגרי בי"ס מקצועי וקורס שיווק/מכירות עם נסיון שיווקי בנושאים טכניים. רצויה ידיעת השפה האנגלית.

טכנאי חשמל/ אלקטרוניקה
(משרה מס' 39/87)

להפעלת ציוד אלקטרו מכני ואלקטרוני של מעליות. רצוי ידע במיקרו־מחשבים ונסיון בהפעלת ציוד מעליות.

טכנאי מיזוג־אויר
(משרה מס' 33/87)

להפעלת מערכות מיזוג אויר מרכזי. נדרש נסיון של 5 שנים בתחום.

■ המעוניינים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם למר כץ אורי, ת.ד. 4466 אלקטרה, ראשל"צ, בציון המשרה המבוקשת.

הנוחות שלך - האתגר שלנו

U-MAN®

עבור אחת מלקוחותינו חברה גדולה וותיקה לייצור ושיווק

דרושים

אנשי מכירות

1. לאיזור השפלה
2. לאיזור הדרום

בעלי נסיון במכירות והמנדה לתפקיד עצמאי המעניין הכולל קשר עם לקוחות קיימים בעיני רשתות שיווק גדולות ופיתוח שוקים חדשים. יתרון אנשי מעולים וחיש מסחרי מפותח – הכרחיים. הזדמנות לעבודה בחברה המובילה בתחומה.
5 ימי עבודה, משכורת בסיס + אחוזים ורכב צמוד למתאימים.

לפנות לדניאלה 03-295694 משרות 581

סודיות תשמר בקפידה.

רשת מלונות בזל

דרושים
מנהל/ת חשבונות
סוג 2, משרה מלאה
לפנות 03-659241 שלוחה 103 לששו

★ **סגנית מנהלת משק**
★ **מרכזנית**
★ **עובד אחזקה**
★ **טבח אחראי משמרת**
לפנות טל. 03-246253 לאלדד

★ **איש אחזקה**
לפנות לראובן מסיקה 03-244161

לחברת מחשבים בת"א

דרושים

מתכנתים/ות

לעבודה עם PC I.B.M.

בעלי נסיון מעל שנתיים, יפנו בכתב־יד בלבד
לת.ד. 978 אריאל 44805

צמר החסידה בע"מ
אזור התעשיה הרצליה
לחברתנו המובילה בייצור ושיווק חוטים לסריגת יד, קיטים ורקמות יד

דרוש

סוכן מכירות

הכישורים:
1. נסיון של לפחות 3 שנים בתפקיד דומה.
2. יכולת וכושר לניהול משא ומתן עם לקוחות
3. בעל רשיון נהיגה.

לפנות למר אבי ביטון טלפון: 052-554446

בר טל דרושים

תעשיות מתכת בע"מ
ציוד אלקטרוני • מבלטים

★ **רתך ארגון** – לאלומיניום
★ **רתך סי או 2**

תנאים טובים למתאימים.
בת־ים אזור תעשייה. טל. 5515951

בת־ים, אזור תעשיה. טל 5515951

למפעל הצמיגים אליאנס חדרה הנמצא בתנופת התחדשות

דרוש/ה

בוגר/ת תעשיה וניהול

לתפקיד מעניין ורב אתגרים. (אשר יכלול תכנון מערכים, בדיקות כדאיות, תפ"י, בקרת ייצור ופרוייקטים מיוחדים). במסגרת המחלקה להנדסת ייצור במפעל.

נא לפנות בכתב ולצרף קורות חיים אל מנהל כח אדם ת.ד. 48 חדרה
מיקוד: 38100

האגודה לקידום החינוך – ירושלים

הפנימיה ע"ש מיי בויאר

דרושים:

★ **אם בית קבוצתית**
(אין מגורים במקום)
עם נסיון בעבודה עם בני נוער.

★ **מדריכים/ות**
(מגורים במקום). בעלי השכלה מתאימה ונסיון בחינוך פנימייתי.

★ **מדריכי חוגים:**
סיירות, מועדון הסרט הטוב, ריקוד עם, צילום, כלי נגינה שונים, פסנתר, אורגן ועוד.

מועמדים מתאימים לתפקידים הנ"ל יפנו מיד לטלפון 02-420297 או 02-420026

לחברה מסחרית ותעשייתית

דרושים

1. עובד מחסן – תינתן עדיפות

לבעל נסיון ובוגר קורס מפטיים.
העבודה בתל־אביב.

2. מפיצים/נהגים

– למרכז בת"א, לחלוקת סחורות בכל רחבי הארץ. נדרש רשיון סוג ב' לפחות. תינתן עדיפות לבעל רשיון על וספה 200 CC ו/או רשיון ג'.

3. שליח – למשרד בת"א. נדרש רשיון

לוספה 200 CC.
עדיפות לבעל רשיון ב' או ג'.

4. מנהלי חשבונות

– סוג ג' ומדופלמים, בעלי נסיון של 4 שנים לפחות בתחומים שונים.

5. מזכירות אנגלית/עברית

– בעלות ידע טוב בהדפסה ב־2 השפות ויכולת לנסח ולערוך חומר כתוב.
נסיון בעבודה עם טלקס וידע בקצרנות יהוו יתרון.

נא לפנות בכת לת.ד. 30853, תל־אביב 61308 תוך ציון המשרה המבוקשת ולצרף קורות חיים ונסיון. ניתן לפנות גם לטלפון 03-612678 בין השעות 13.30-16.30 בלבד.

סודיות מלאה מובטחת

לחברת מחשבים

דרושה

1. פקידת מכירות מנוסה

★ הדפסה
★ כושר ניהול משרד

2. פקידה/כתבנית מעולה

עברית אנגלית

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 36076
תל־אביב מיקוד 61360

לחברה מסחרית בת"א דרושים

★ **משווק למוצרי בנין וסניטציה**
★ **משווק למוצרי חשמל ומוצרים לבית**
★ **משווק למכונות וציוד טכני הנדסאי/מהנדס**
★ **משווק לציוד ריתוך**

בעלי נסיון יפנו בכתב יד
בפרוט קורות חיים
לת.ד. 20200 ת"א 61201 מח' מנגנון.

אסותא חדש

למעבדת בית החולים דרושים

★ **עובד מעבדה בקטריולוגית,** עם נסיון
★ **חובש** ללקיחת דם.

נא לפנות בטל: 03-240185
לבני מנהל המעבדה.

למושב מצאל בבקעת־הירדן

דרוש

מדריך חברתי

טלפונים:
02-941584,
02-941141,
02-941581.

למפעל אלקטרוניקה בפתח־תקוה דרושים:

1. מתקן ציוד אלקטרוני בכלי רכב
לפנות לרפי 03-9344455

2. פקידת קבלה
למשרה מלאה
בעלת יכולת אירגון ועבודה מול קהל
לפנות לרפי 03-9344455

3. הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה
בעל נסיון בתחום ה־R.F
לעבודה במעבדת אלקטרוניקה
לפנות ליצחק דדי
טלפון 03-9344444

למפעל מתכת בחולון

עוזר למתכנן

מהנדס הנדסאי מכונות

בעל נסיון בתכנון ובנית מערכות מכניות

לפנות בכתב יד בציון נסיון קודם וטלפון לת.ד. 25014 ת"א 61250

דרוש

מנהל שיווק

ליבוא ולשיווק מכוניות

● הכשרה ונסיון בשיווק
● השכלה מתאימה – רצוי אקדמית
● יכולת ניהול מו"מ עם גורמים חיצוניים
● יכולת ניהול וניהוג צוות עובדים
● ידיעת השפות עברית, אנגלית וצרפתית

מועמדים העונים לכישורים הנ"ל יפנו בכתב יד, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 23197 תל־אביב 61231 ויציינו על המעטפה (עבור מנהל שיווק).

לחברה לבנין במרכז הארץ

דרוש

מנהל עבודה לגמר

טל: 03-903585 בערב: 052-910374

U-MAN®

עבור אחת מלקוחותינו חברת שיווק מצליחה ומבוססת בת"א דרושים:

אנשי מכירות

מנוסים ובעלי מרץ לעבודה מעניינת בחברה מובילה בתחומה. מגורים בגוש דן, ורכב יתרון. משכורת בסיסית + עמלות מובטחים. תנאים טובים מאוד למתאימים. הזדמנות יוצאת דופן להתבסס בחברה מצליחה

לפנות לרונית 03-297741
משרה 746 סודיות תשמר בקפידה

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

כעוזר/ת מנהל חשבונות ראשי
תנאים טובים למתאים.
לטלפן: 03-7519181 אחרי 10 בבוקר.

לחברת ביטוח בת"א

דרושים:

מהנדס תעשיה וניהול

★ בעל נסיון של שנתיים לפחות בתחום ארגון ושיטות.

גזבר חברה

★ בעל נסיון מוכח בנושא כספים, השקעות וגביה.
★ כושר ניהול משא ומתן.
★ השכלה אקדמאית בתחום ראיית חשבון, סטטיסטיקה ו/או מנהל עסקים.
★ גיל 30-50.

מועמדים מתאימים המבוקשים לפנות בצרוף קורות חיים בכתב יד לת.ד. 29875, ת"א מיקוד 61298 עבור „משאבי אנוש".

– סודיות מובטחת –

דרוש/ה

פקיד/ת תביעות

בוגר/ת המכון לביטוח
בעל/ת נסיון של לפחות 4 שנים
בסילוק תביעות בענף הרכב.

לקביעת ראיון יש להתקשר בטל. 03-641880 לירדנה.

א.ו.ת.

אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ

הכנסה גבוהה יותר עם א.ו.ת.

קופאים/ קופאיות

לעבודה בשעות הערב בקניון
אפשרי כעבודה נוספת
שכר גבוה

טל: 03-280078, 03-203052/3

דרוש

מנהל מחלקת גרפיקה

גרפיקאי עם נסיון בעיצוב טפסים וסמלים לניהול צוות גרפיקאים במפעל לנייר רציף וטפסים באזור ת"א

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 33263 ת"א עבור מס' 35.

ליגת – תעשיות בע"מ

דרוש

עובד מחסן אחראי למחסן בת"א.

בדבר פרטים לפנות לטל' 03-661531

לבי"ס שדה עין גדי

זוג

1. שומר/עובד אחזקה כללי
2. אם בית

מתאים לזוג (ללא ילדים או ילדים מעל גיל 5)

לתפקיד השומר: נסיון בעבודות אחזקה, רשיון נהיגה
מגורים בבי"ס שדה.
טל. 057-84288 יהודה
טל. 03-375063/240 ריבי

החברה להגנת הטבע

לחברת ספנות דרושה

פקידת יבוא

ידע מעולה באנגלית הכרחי
כולל יכולת ניסוח מכתבים

03-622591
03-611454 למר אורן.

בית הוצאה כתר ירושלים

דרושה

מזכירה כתבנית

אנגלית עברית

שעות עבודה ימי א'-ה' 10.00-18.00

לפנות למח' כח־אדם
טלפון: 02-521201

טקסל אלקטרוניקה בע"מ
מקבוצת קצנשטיין אדלר

לשרות של מערכות אוטומציה ובקרה

טכנאי/ת הנדסאי/ת אלקטרוניקה מנוסה

(התפקיד כרוך בנסיעות)

דרך ב"ת תל־אביב 67137 טל' 03-622341

לחברת נסיעות דרושה

מזכירה

לשעות 08:00 – 14:00
כולל הדפסה
שליטה באנגלית הכרחית

לפנות לרותי 03-209786

דרושים בחכתשים:
למפעלינו בבאר-שבע וברמת חובב

כימאי/ת
להפעלת מיכשור ממוחשב מתקדם DSC, TGA GC/LC/MS
נסיון קודם רצוי אך אינו הכרחי. בעלי כושר עבודה עצמאי לעבודה בשעות לא מקובלות לפעמים

הנדסאים/טכנאים
להפעלת מיכשור ממוחשב מתקדם DSC, TGA GC/LC/MS
נסיון קודם רצוי אך אינו הכרחי. בעל/ת כושר עבודה עצמאי, ונכונות לעבודה בשעות לא מקובלות לפעמים.

המועמדים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים ותאור נסיון קודם לאגף משאבי אנוש ת.ד. 60 באר-שבע, 84100
סודיות מובטחת

אורדן תעשיות בע"מ
למטה החברה בנתניה
דרושים
סגן חשב – רואה חשבון
מנהל/ת חשבונות סוג 2
נא לפנות ליחיה 053-338071
סודיות מובטחת

דרושה
מנהל/ת חשבונות
סוג 2
עם ידע ונסיון בהנהח"ש ממוחשבת למשרה מלאה
להתקשר לטלפון 03-435217 רק ביום א' 19.7 – בין השעות 9.00-14.00

מפעלים אזוריים בית שאן
דרושים
בני משק בחופשה לעבודה במשמרות
- בבקעת בית שאן לחודשים אוגוסט-נובמבר. נא לפנות לזאב 06-680772, 06-680763

לטיפולך לקוחות חדשים!

ביצועיסטית
עם נסיון מוכח של שנה לפחות

מעצב/ת
עם נסיון עשיר זריז/ה כושר עבודה בלחץ ופיקוח על מבצעים

תנאים טובים למתאימים!
לתאום פגישה ריקי — 622547
דחף

מהנדס/הנדסאי מכונות
בעלי נסיון של 10 שנים לפחות בתעשיה פרטית תכלילה מערכת שינוע משאבות הידראוליקה דודי קיטור וכו'.

מהנדס כימי
רצוי בעל נסיון בשטח ביטומנים ידיעת השפה האנגלית – הכרחית.

מועמדים מתאימים מתבקשים לכתוב לת.ד. 2905 ת"א 61028 בפרוט קורות חיים ונסיון.
— סודיות מובטחת —

דרושה
מזכירה בכירה
לניהול משרד משולב בהיקף גדול במקצועות החופשיים
הכרחי: נסיון קודם של שנתיים לפחות הדפסה מעולה בעברית
02-690263

לחברת תוכנה ידועה ל-P.C.
דרושים
1. **מנהל/ת שיווק** בעל/ת ניסיון מוכח.
2. **איש פיתוח** מבריק, בעל ניסיון עבודה ב-"C ואסמבלר.
3. **פקידה** אינטליגנטית, רצוי ניסיון בעיבוד תמלילים.
לפנות בכתב יד לת.ד. 21135 ת"א 61211.

עירית תל-אביב-יפו
לאגף הרווחה
מדור לסידור ילדים
דרושים בדחיפות באזור תל-אביב

1. **משפחת קלט**
תמורת תשלום חודשי קבוע. על המשפחה להיות בכוננות לקליטת חירום של ילדים במצוקה. תשלום נוסף בימי שהיית הילד במשפחת הקלט.

2. **משפחות אומנה**
משפחות המוכנות להעמיד בית חם לשרותם של ילדים נזקקים.

3. **בני זוג ערביים**
אב ואם המעוניינים לקיים מעון משפחתי לנערים. סיוע בדיור אפשרי.

נא להתקשר לטל' 438800.

לחברת יבוא
דרוש
איש מכירות
עם רכב.
נא לפנות בכתב לת.ד. 2221 ת"א, או לטלפן בשעות אחה"צ 03-821817

דטה מיכון
ללישכת השרות דרוש
ראש צוות
מערכות שכר
- נסיון במערכות שכר במחשבים גדולים
- ידע מקיף בחוקי שכר
- נסיון בעבודה עם לקוחות
- עדיפות לבעלי נסיון בלשכת שרות
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 30294 ת"א, עבור "משרה 100"

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 2,3 עם נסיון בעבודה
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לטל: 04-531162.

ש.ה.פ. ישראלי בע"מ
דרושים
מחסנאים טכניים
באיזור אשדוד
08-234036

ביפ BIP
שרותים פסיכולוגיים INSTITUTE OF PSYCHOLOGY
עבור לקוחותינו
דרושים/ות
- מזכירה עברית + הדפסה
- מזכירה עברית/אנגלית + הדפסה
- מנה"ח + נסיון בתמחיר
- מחסנאי
נא לפנות בכתב יד ל"ביפ" נס-ציונה 8 א' ת"א.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א 1981

RS ערוצי כח אדם
השרות המושלם 1987

למחלקה לבכירים ומחשבים דרושים:
- ★ **רוקחים:**
  - לניהול בית מרקחת.
  - רוקחים אחראים.
  - רצוי נסיון בסקטור פרטי.
  - מקום העבודה חיפה והצפון.
- ★ **מהנדס בנין בכיר:**
  - 5-7 שנות נסיון בתכנון קונסטרוקציות.
  - יכולת ניהולית טובה של צוות.
  - מקום העבודה אזור ת"א.
- ★ **טכנולוג:**
  - מהנדס מזון שנה נסיון.
  - מקום מגורים בצפון.
- ★ **מהנדס מכונות:**
  - +3 שנות נסיון בבקורת איכות.
  - ידע בכתיבת נוהלים, אנגלית טובה.
- ★ **מהנדס אלקטרוניקה:**
  - +3 נסיון בניהול ייצור (תחמושת הרכבות).
  - עבודה באיזור ת"א.
- ★ **מנהל/איש מכירות:**
  - תואר ראשון בכימיה/ביולוגיה/ביו כימיה.
  - אנגלית ברמת שפת אם.
  - נסיון בקשר עם לקוחות, מו"מ ותמיכה בלקוחות, יכולת ניהולית.
  - עבודה באיזור ת"א.
- ★ **מהנדס מערכת:**
  - מהנדס אלקטרוניקה/מחשבים.
  - תוכנה וחומרה, ידע בצבדיים ידע במערכות מוטסות, ובאפיון מערכות
  - רצוי סיווג.
  - מקום העבודה אזור ת"א.
- ★ **מהנדס אלקטרוניקה:**
  - (2-3) רצוי הנדסאי בעבר.
  - ידע בתוכנה וחומרה, מיקרו-פרוססורים.
  - ידע במערכות משובצות מחשב.
  - סיווג בטחוני – יתרון.
  - מקום העבודה אזור ת"א.
- ★ **מנהל שיווק ומכירות:**
  - אקדמאי, רקע במחשבים.
  - נסיון מוכח במכירות בתחום המחשב.
  - נסיון בניהול צוות אנשי מכירות.
  - יכולת ניהולית.
  - עבודה באיזור ת"א.

נא להתקשר לאסתר 03-202460, או.אר.אס. כיכר אתרים, 134.
להביא תולדות חיים בשני העתקים.

למפעל תעשייתי גדול בגוש דן
דרושים
1. **מסגרים/רתכים** בתחום מסגרות הרכב
2. **פחח/צבע רכב**
העבודה במוסך באזור פתח-תקוה
המתאימים בעלי נסיון יפנו למח' כח-אדם טל': 03-7582356

האוניברסיטה הפתוחה

דרושים
- בעלי תואר אקדמי שלישי או שני – במדעי המחשב ו/או הנדסת אלקטרוניקה
- אסיסטנטים/ות

לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

לפרסם מודעה? ב דחף תקבל יותר ובמחירי העיתון

ת"א דחף מרכז, פסטה בית השואבה 8 (פינת אלנבי 89), טל' 622547	ת"א דחף דיזנגוף, רח' דיזנגוף 118 (מול כסית), פתוח 24 שעות, טל' 239952	ת"א דחף בן יהודה, רח' בן יהודה 9, קולנוע מוגרבי, 656130	ת"א דחף אלנבי, רח' אלנבי 123 (ככר המושבות), טל' 614433	חיפה דחף, רח' הרצל 5 (הדר), טל' 645333/4	ירושלים דחף, רח' יפו 43 (ככר ציון), טל' 226335	דחפון שרות מודעות טלפוני, טלפון 03-611001	ובעוד 50 סניפי דחף בכל רחבי הארץ	

דרושים בחכתשים:
למפעלינו בבאר-שבע וברמת חובב

הנדסאים/טכנאי חשמל
חשמלאים
בעלי רשיון "חשמלאי מוסמך"
רצוי נסיון של שנה אחת לפחות בעבודה במפעל תעשייתי שליטה במערכות פיקוד (PLC רצוי)

המועמדים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים ותאור נסיון קודם לאגף משאבי אנוש ת.ד. 60 באר-שבע, 84100
סודיות מובטחת

למח' המשרדיות בסניף ת"א
דרושים/ות
- ★ **מזכירה**
  - לאחר שרות צבאי
  - נסיון בהדפסה עברית ואנגלית על מעבד תמלילים - וורדמיל
  - לעבודה מיידית ברמת-השרון
  - משרה מלאה, 5 ימים בשבוע
- ★ **כתבנית אנגלית**
  - שפת אם אנגלית
  - נסיון בטלקס והדפסה טובה
  - לעבודה מיידית בפ"ת
- ★ **מעבדות תמלילים**
  - לעבודה מיידית באזור ת"א
  - נסיון של שנה לפחות בעבוד תמלילים
  - למשרה מלאה או חלקית
  - שכר הולם למתאימים
- ★ **מזכירות עברית-אנגלית**
  - שליטה מושלמת בשתי השפות - כולל הדפסה
  - רצוי ידע בעבוד תמלילים
  - לעבודה ממושכת או זמנית באיזור ת"א והסביבה
- ★ **כתבנית עברית ו/או אנגלית**
  - נדרשת הדפסה מעולה בשתי השפות
  - לעבודה מיידית באיזור ת"א והסביבה

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לדנאל סניף ת"א רח' גורדון 88 ליד עירית ת"א על' - 245541, 222266

דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל אביב • ירושלים • באר-שבע
רחובות • אשדוד

נגב סטאר בע"מ
לחברת ספנות בתל-אביב
דרוש/ה
ברוקר/ית
כישורים נדרשים:
- ★ עדיפות ל-2-3 שנות נסיון לפחות במסחר ספנותי
- ★ עדיפות לבעלי תואר ראשון בכלכלה
- ★ תושב תל-אביב והסביבה

המועמדים מתבקשים לשלוח קורות חיים ל"נגב סטאר בע"מ" ת.ד. 7185 ת"א מ-61071

לחברה גדולה באזור חדרה
מזכירת מנכ"ל
עדיפות לבעלת נסיון ולידע באנגלית.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 3288, חדרה.
— סודיות מובטחת —

דרושה
מזכירה
לקבלה בבית מלון.
ידיעת השפות עברית ואנגלית.
לפנות בטלפון 03-442667
בין השעות 14.00-15.30

מדריך עבודה בארה"ב
שלח 22 ש"ח בלבד לקוקרת "אינפורמטיב" וקבל את המדריך שיסביר לך כיצד לקבל אשורי עבודה, ויזה, גרין כרד ועוד... באנה"ב, בעבריתו!
שלח צ'ק עד 15.9.87 ותזכה להשתתף בהגרלה הגדולה כרטיס טיסה לארה"ב ת.ד. 23015 ירושלים 97735

מנהל כח אדם

מסור מודעתך ב דחף
ב דחף תקבל יותר

לפרטים נוספים:
תל-אביב: 03-622233-4 עדי סאמט
ירושלים: 02-226335-6 יאיר צוברי
חיפה: 04-645333-4 אריה טל

דרושים
לחב' פי.סי.אס. (מערכות תשלום) בע"מ
העוסקת בפתוח וייצור מערכות תשלום ממוחשבות
דרושים
- ★ **מתכנתים** - לכתיבה תכנה זמן אמת ועבוד נתונים ב-C.
- ★ **טכנאים** - לבצוע בדיקות סופיות ועבודות אחזקה של ציוד ומערכות אלקטרוניות מועדפים בעלי נסיון
- ★ **מחסנאי** - לנהל מחסן רכיבים ומוצרים ממוחשב ולבצוע רכישות מזדמנות
- ★ **עובדי ייצור** - לבצוע עבודות הרכבה והלחמה

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 6326, קרית אריה, פתח תקוה 49130 בציון סוג המשרה המבוקשת נא לציין מס. טלפון כדי לאפשר תאום פגישות היכרות

למשרד אמניר בחדרה
דרוש/ה
פקיד/ה
למשרה מלאה לנהול עצמאי של המשרד
המעונינים יפנו קורות חיים בכתב יד לת.ד. 342 חדרה עבור וייגברג יהודית

למשרד אדריכלים
אדריכל/ית
אדריכל/ית
הנדסאי/ת
פנים
עם נסיון
טלפון 621607

אורמת טורבינות (1965) בע"מ
דרושים
א. מהנדס מכונות
ב. מהנדס/הנדסאי חשמל
ג. הנדסאי מכונות

T.I.A CORPORATION LTD.
מנהל/ת מפעל
סוכן מכירות עצמאי
- בעל רכב מסחרי
- סודיות מובטחת
כל המשרות מיועדות לנשים וגברים.
מסלול קידום והשתלמויות בחו"ל.
המפעל מוקם בסביבות רמלה לוד.
יש לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים וממליצים ובציון מס' טלפון להודעות.
T.I.A.C LTD ת.ד. 35020 ת"א.

דרושים
חווטים + עוזרים
לחיווט לוחות חשמל
03-379190 2'7 לחנה

קריירה
שרותי כח-אדם
דרושים/ות
- ★ **שרטט/ת טכני/ת**
לעיצוב מוצ' יוצא/ת חיל אויר לעבודה קבועה, מאזור רמלה, לוד, רחובות
- ★ **בנאי**
מנוסה. פרופיל גבוה. עד גיל 40. לעבודה ממושכת. 6 ימים.
תל-אביב דיזנגוף 155 טל. 03-240591 2

רב-בריח
מקום גדול לעבוד בו
לחברה המיצאת ל-5 יבשות, מעסיקה 600 עובדים מיטב כח האדם המקצועי והמיומן במשך תקופת צמיחה מתמדת.

ד ר ו ש י ם
למפעלנו באריאל
בוגרי בתי ספר מקצועיים
במקצועות מכניקה עדינה ועיבוד שבבי,
להפעלת מכונות אוטומטיות.
למתקבלים תנתן הכשרה במפעל ובחו"ל.

נא לפנות לנקי בטל' 03-9366168

רב-בריח

למפעל לוחות הגליל פרדסיה
(ליד נתניה)
1. **לבורנט תעשייתי**
2. **עובד אחזקה**
בעל רקע טכני
3. **מחסנאי – מלגזן**
העבודה גם במשמרות
לפנות לטלפון 053-688606 או ישירות למפעל לשלומי יחב.

לסניפנו באשדוד ורחובות
דרושים/ות
למחלקה הטכנית
- ★ **הנדסאי מכונות**
- ★ **טכנאי חשמל** מנוסה
- ★ **כרסם CNC**
- ★ **שרטט**
- **אלקטרוניקה** + מחשב + אנגלית.
- ★ **חשמלאי מוסמך**
- ★ **חרט רגיל ו/או CNC**
- ★ **בנאי**
- ★ **עוזר צבעי**
- ★ **צלם תעשייתי או אופסט**
רצוי נסיון קודם
- ★ **עובדות**
לריטוש מעגלים מודפסים
- ★ **עובדות**
למיון מעגלים

למחלקה המשרדית
- ★ **מזכירת יבוא יצוא**
- ★ **מנהל/ת חשבונות**
סוג 2 + מחשב
- ★ **קלדנית** עברית/אנגלית
- ★ **מזכירה** עברית אנגלית
+ הדפסה רצוי ידע בפרסום.

למתאימים שכר הולם ותנאים סוציאלים כחוק הכוללים: חופשות, ימי מחלה, ימי-חג, שי לחגים ועוד.

בדבר פרטים נוספים, נא לפנות לסניפנו ברחובות רחוב הרצל 187 בסמוך 08-455904, אשדוד רחוב רוגוזין 8 055-32221, 055-33644.

דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל אביב • ירושלים • באר-שבע
רחובות • אשדוד

למפעל פלסטיק גדול בבני-ברק
דרושים
מכונאי אחזקה
- בוגר בי"ס מקצועי
- נסיון בתעשיה בשטח הפלסטיק רצוי (אך לא חובה)
- ידע בפנאומטיקה והדראוליקה – יתרון.

אחראי משמרת
(למחלקת ההזרקה).
- נסיון מוכח בכיוון מכונות והרכבת תבניות להזרקת פלסטיק.
- אפשר בוגר בי"ס מקצועי 3 שנים לפחות שיעבור הדרכה.
- העבודה בשלוש משמרות.
להתקשר 03-741873 לתמרה בשעות 8.00-15.00
סודיות מובטחת

EXCITINGLY HYATT.

We are looking for an organised, dynamic

ADMINISTRATIVE SECRETARY

to run our busy personnel office.

Fluent spoken and written Hebrew and English a must. Word processor/computer skills desirable. Qualified persons should call the Personnel Department.

Lehi Street, Jerusalem 97605 Israel
Telephone (02) 821 333

הייאט ריג'נסי ירושלים
HYATT REGENCY JERUSALEM

הלוח הכללי

ליחידת מחשב גדולה
הנמצאת בתהליך פיתוח מואץ

דרושים/ות

מנהלי פרויקטים ומנתחי מערכות מנוסים לפיתוח מערכות מידע מתקדמות

דרישות התפקיד:
- ☆ השכלה אקדמאית במקצועות מדעי המחשב
- ☆ מחשבי I.B.M גדולים (MVS/XA)
- ★ עיבוד נתונים בתקשורת
- ★ מסדי נתונים IOMS
- ★ שפות ותכנות ADS, COBOL
- ★ JCL, TSO

העבודה היא באזור תל-אביב.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 857 ירושלים,
לציין על המעטפה „עבור תעסוקה".
סודיות מובטחת.
פניות לא מתאימות לא תיענינה.

לצה"ל דרושים: —

א. הנדסאי/טכנאי קרור ומיזוג אויר
נתונים נדרשים:
1) בעלי תעודה להנדסאי/טכנאי מזוג אויר לעיסוק במערכות מיזוג וקרור מסחרי.
2) רישיון לעיסוק בעבודות חשמל.
3) רצוי בעלי נסיון.
4) לאחר שרות צבאי מלא ותקין.
5) גיל עד 30.

לקבלת פרטים נא לפנות לטלפון: 03-616121.

ב. [illegible]
נתונים נדרשים:
1) בעלי הכשרה או נסיון בעבודות [illegible].
2) נכונות לעבור הכשרה במידת הצורך.
3) עד גיל 30.
4) לאחר שרות צבאי מלא ותקין.

לקבלת פרטים נא לפנות לטלפון: 03-616121.

ג. נגרי תחזוקה ורישום
נתונים נדרשים:
1) השכלה 10 שנות לימוד לפחות.
2) גיל עד 30.
3) לאחר שרות צבאי מלא ותקין.
4) נכונות לעבור הכשרה מקצועית במידת הצורך.

לקבלת פרטים נוספים נא לפנות לטלפון: 03-616121

בצלאל האקדמיה לאומנות ולעצוב ירושלים
דרוש/ה
חשב

התפקיד: ניהול מערכת הנהלת החשבונות, תקציב ומשכורות.
הדרישות: מנהל חשבונות מדופלם. נסיון במוסד ציבורי לפחות 7 שנים. יכולת נהול צוות.
דרגה: כ'-כ"א בדרוג האחיד ותנאים נלווים.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף אישורים על נסיון והשכלה לת.ד. 7314, י-ם עד 24.7.87. לבירורים ניתן לפנות לטלפון: 02-223121 02-223081.

למרכז רפואי גדול במרכז הארץ

דרושים

חשמלאי אחזקה
מסגר רתך רגון
מכונאי אחזקה
שרברב אחזקה
מסיק דודים

להתקשר לטלפון: 349707, 5311343
למר ניר מימון.

רשות הנמלים ישראל
משרד ראשי

דרושות מזכירות/כתבניות

עדיפות לבעלות ידע בהדפסה דו-לשונית (עברית אנגלית)
קיימת אפשרות העסקה במשרה חלקית

בדבר פרטים נא לפנות לכח-אדם ברשות הנמלים דרך פ"ת 74 תל-אביב טלפון 03-338911 פניות בכתב יש לשגר לת.ד. 20121, מיקוד 61201 בצרוף קורות חיים בכתב יד, לא יאוחר מיום 24.7.87.

למגן מעליות בע"מ פ"ת
קרית-אריה
דרושים

1) **טכנאי מעליות**
עם נסיון מוכח ובעלי רשיון חשמלאי מוסמך

2) **מרכיבים מנוסים**
על בסיס שכר או קבלנות משנה

3) **עוזרים למרכיבים**

תנאים מצויינים למתאימים להתקשר בשעות הבוקר טל: 03-9247777.

הדסה-נעורים
עלית הנוער
בית-ספר תיכון מקצועי
ומכללה טכנולוגית
דרוש **מורה** **למכונאות-רכב**
★ עם התמחות בדיזלים
נא לפנות לפי הכתובת: מחלקת כח-אדם „הדסה-נעורים", דאר נעורים 40298
טל. 053-96831.

Kodak
למחלקת חשבונות הרצליה ב'
דרושה
פקידת מחלקה
★ ידע באנגלית
★ לאחר שרות צבאי עדיפות לתושבת האזור'
שעות העבודה 8.00–17 ימים א'–ה'
לפנות תחל מיום א' 052-521818/6.

ס.א.ל – סוכנות בינ"ל לעבודות ברחבי העולם
חברתנו מתמחה במציאת מקומות עבודה בארץ ובחו"ל, תמורת משכורות גבוהות במיוחד.
העבודה ברוב המקרים היננה קשה ובתנאים קשים.
החברה המעסיקה מממנת: כרטיסי טיסה הלוך ושוב, כלכלה, מגורים, אישורי עבודה, אישורי שהייה.
למעוניינים: הרשמה במשרדנו ברח' ויצמן 41, יהוד, טל: 03-5365042 בין השעות 11.00–19.00 רצוף.
אוטובוסים: 38, 37 מתחנה מרכזית ת"א.
דמי הרשמה: 150 ש"ח + מע"מ.
– נא להביא תעודת זהות –

רכוש ספר ספרית **דבר**

טיולי השלושה בע"מ
דרושים
נהגי אוטובוסים
עם נסיון
טל. 052-81060
052-82991

למושב חזון דרוש
מזכיר
בדבר פרטים נא לפנות למזכירות חישוב 06-989552 או 06-989322.

מנת דם חיים לאדם

זכור: תרומת דם אחת מקנה ביטוח דם שנתי לתורם, למשפחתו וכו'.

לתרומת דם פנה לסניף מגן דוד אדום הקרוב.

למוסד ציבורי
דרוש
עוזר למנהל הכללי

הכשורים הדרושים:
תואר בכלכלה ו/או מנהל עסקים.
נסיון של 3-5 שנים בנושאים הקשורים לתקציבים ציבוריים ולטיפול בנושאים כלכליים בארגונים ו/או במערכות ציבוריות.
רצוי ידע ונסיון בתחום המחשב.
ההעסקה לפי חוזה מיוחד והשכר ישולם לפי דרגה 6-8 של דרוג המח"ר.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7019 ת"א מיקוד 61070 עד ה-26.7.87.
ולציין על גבי המעטפה „עוזר למנכ"ל".

לבית חולים תל-השומר
אגף נשים ויולדות
דרושות
אחיות מוסמכות
[illegible]
טל: 03-5310697

לימ.ה.ם. בע"מ
דרושים:
1) **מהנדס בנין (ביצוע)**
★ לאזור המרכז ★ עבודות שלד וגמר
★ 5-10 שנות נסיון
2) **מנהל/ת חשבונות**
[illegible]

לתיאטרון ציבורי דרוש/ה
קופאי/ת
לעבודה בשעות הערב
כולל ערבי שבתות וחגים
נא לפנות בצרוף קורות חיים בכתב יד לת.ד. 33749 תל אביב

לביה"ס „גינוני" בבריסל
לשנת הלימודים תשמ"ח
דרושים מורים להוראה
[illegible]

בני משה קרסו בע"מ
יבואני „רנו" בישראל
למחלקת מכירות רכב חדש דרושה
פקידת מחלקה
[illegible]

משרד החינוך והתרבות
המדרשה למורשת היהדות ע"ש גנרס ספיר בירושלים
דרוש
מנהל חינוכי
למדרשה למורשת היהדות ע"ש גנרס ספיר בירושלים
[illegible]

קצין במילואים
אתה המחפש אתגר אישי המעוניין בעיסוק בלתי שגרתי שבו תוכל לתרום ולהתפתח.
אם אתה בעל השכלה תיכונית מלאה וגילך 21-28.

בוא והצטרף אלינו

אנו מציעים לך עבודה שבה תמצא:-
★ תפקיד הכרוך בפעילות שטח.
★ עצמאות, ענין רב וסיפוק; אפשרויות לקידום וגיוון.
★ אפשרות לצאת בעבור שנים אחדות לשליחות בחו"ל ו/או ללימודים אקדמאיים מלאים.
★ שכר ותנאי שירות טובים.

פנה נא אלינו לת.ד. 39351 ת"א (מיקוד – 61392) עבור חדס. ציין מס' ת"ז וטלפון ופרט נא את תולדות חייך.
— סודיות מובטחת —

שלוש נקודות (1986) בע"מ
תכנון והוצאה לאור של ספרות טכנית
דרושים
כתבים טכניים מנוסים
בתחום האלקטרוניקה בשפות עברית אנגלית
03-9242729
03-9242149
שטמפפר 121 פתח-תקוה.

לחברה בתל-אביב דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג ג'-ד' למשרה מלאה
לפנות בפירוט קורות חיים וניסיון קודם לת.ד. 310 רמת-השרון

„משואה"
המכון ללימוד השואה
קבוץ תל-יצחק
דרושים:
1. **מורה** בוגר או מוסמך האוניברסיטה בחוג להיסטוריה. יועדפו בעלי תעודת הוראה ודוברי שפות זרות.
2. **מדריך/ה חברתי/ת** העבודה בשעות אחה"צ והערב. מגורים וכלכלה במקום. ידיעת שפות זרות רצויה
3. **איש תחזוקה** בעל נסיון בתחזוקת מבנים וציוד אודיו-ויזואלי. בעל רשיון נהיגה.
לקביעת מועד לראיון בטלפון: 053-699997, 053-699563 בימים א'-ו' בין השעות 8.00-13.00.

לעבודה במפעל יצרני באזור חדרה דרושים
1. **הנדסאי מכונות** לעבודות אחזקה ובמשמרות.
2. **אנשי אחזקה** בעלי נסיון, לעבודה במשמרות.
3. **מסגרים** בעלי נסיון.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב-יד בציון קורות-חיים ונסיון (אם יש) אל ת.ד. 142 עבור מס' 6, חדרה 38104. סודיות מובטחת.

אורט ישראל
המערכת ללימודי מבוגרים
דרושים מורים
לשעות הבוקר והערב לצרכי הכנה לבגרות למקצועות הבאים:
★ היסטוריה ★ ספרות
★ לשון ★ גיאוגרפיה
★ תנ"ך
בדבר פרטים נא לפנות למר אבישי לוי 660086, 657065.

קופת חולים מכבי
דרושים
1. לסניף כפר סבא
פקיד/ת קבלת קהל
לתנאי משרה השכלה תיכונית, לאחר שרות צבאי.
2. לסניף רמת השרון
פקיד/ה לכרטסת.
לבירור פרטים נא לפנות לטלפון: 402470

למוסד רפואי גדול
דרושים
רוקח אחראי ורוקח
לבירור פרטים נא לפנות לטלפונים: 282365, 288144, 288142.

יוניתורס unitours ISRAEL LTD
דרושים/ות:
★ **מנהל/ת מחלקת F.I.T**
נסיון של 3 שנים לפחות, אנגלית חובה, גרמנית, ספרדית, צרפתית – יתרון.
★ **מפעיל/ה (OPERATOR)**
לקבוצות תיירות, כלכלה. נסיון של שנתיים לפחות, אנגלית חובה, גרמנית, ספרדית, צרפתית – יתרון.
★ **מפעיל/ה (OPERATOR)**
למחלקת F.I.T נסיון של שנתיים לפחות, אנגלית חובה, גרמנית, ספרדית, צרפתית – יתרון.
לקביעת ראיון נא להתקשר 03-246261

למפעל תעשייתי במרכז הארץ
דרוש טבח
בעל נסיון של 3 שנים בהפעלת מטבח [illegible]
מועמדים מתאימים מתבקשים לכתוב לת.ד. [illegible]

למפעל בטחוני באזור ר"ג/ב"ב
דרושים
מאבטחים שומרים
יוצאי צבא גיל 35-50
לפנות למודיעין אזרחי רח' שאול המלך 35 ת"א יום א' בין השעות 13.00 – 14.30 לראיון.

לחברה לייצור ושיווק בהיקף ארצי דרושים
אנשי מכירות
לאזורים באר-שבע, מרכז וחיפה
[illegible]

דרוש מנהל אדמיניסטרטיבי
למרכז בריאות מתוכנן דרוש שותף לניהול אדמיניסטרטיבי
לפנות בכתב עם פרוט הנסיון לת.ד. 65179 תל-אביב מיקוד 61651

למפעל מוצרי נייר ירושלים בע"מ
דרוש
מחסנאי
בוגר 12 שנות לימוד לאחר שרות צבאי מלא בעל ידע ונסיון בניהול מחסן.
פרטים נא לפנות למר גולד טלפון: 02-713104, 02-718451, 02-710452.

למשרד ועד המפעלים? [illegible]
מזכירה מנוסה
★ נסיון מוכח בניהול משרד
★ נסיון מוכח בהדפסה עם טובר מכולים
★ ידע בעברית ובאנגלית
שעות עבודה 13.00 עד 17.00.
03-7512923/4

לחברה ליבוא מוצרים לרכב
דרושים
מפיצים עצמאיים
בעלי רכב מסחרי, ערניות, לחסה בלעדית למוצרים נדרשים.
רווחיות טובה למתאימים.
03-338711/4

בית"ס התיכון לחינוך סביבתי במדרשת שדה בוקר
דרושים לשנה"ל תשמ"ח
★ **מורה למתמטיקה פיסיקה**
בעל נסיון בהוראה ובהגשה לבחינות בגרות.
לפנימיות בית"ס:
★ **מדריך חברתי**
★ **אם בית**
בעלי נסיון בחינוך ובהדרכה.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לביה"ס התיכון, מדרשת שדה בוקר
טלפון: 057-56009, 057-56083.

להברת מחשבים דרוש
מנכ"ל
[illegible]
XT, AT 386
[illegible]

לביה"ס התיכון האזורי „ירדן" במעלה אפרים
לשנה"ל תשמ"ח
דרושים
מורים
למקצועות:
ספרות, תנ"ך, לשון, מתמטיקה, הסטוריה, פיזיקה, גאוגרפיה, מיחשוב ובקרה
הטבות למורים שיעתיקו מגוריהם למעלה אפרים.
לפרטים: לפנות למנהלת ביה"ס, חגר גל 02-941949, בבית – 02-941443.

לחברת מסחריות בת"א
דרוש
מנהל/ת חשבונות
משירה מלאה
לפחות 5 שנים נסיון
ניהול מערכת הנהלת חשבונות ממוחשבת
03-614083

מתנ"ס רמת-עמידר
★ **רכז/רכזת** חוגים ותרבות 0.5 משרה.
★ **רכזת האתגר** 0.75 משרה.
★ **אב בית** 1 משרה.
★ **מדריכי חוגים ומדריכים חברתיים** לפי שעות העבודה בשעות בלתי שגרתיות.
לפנות בטלפון 03-761749

רנטל שרותי מיזוג אויר (1986) בע"מ
דרושים
טכנאים למיזוג אויר
בעלי נסיון
שרות ואחריות למערכות מיזוג אויר מרכזיות ומדחסים
טל. 03-446662

דרושה
רכזת תוכנית הורים
בעלת נסיון בהפעלת תוכנית
BA [illegible]
תשובות עד ל-24.7.87
טלפון: 053-61615

קיבוץ נען מחפש
מורה לכיתה ד'
עם נסיון עבודה בקיבוץ
לתקשר לטלפון 08-442836
08-442480

דרוש
מדפיס G.T.O
משולה
תנאים מצויינים למתאים
03-9664697
03-827840

לסינרמה
מחלקת הביטחון דרושים:
א. מאבטחים
דרישות: גובה 1.80 ומעלה, הופעה נאה, יוצאי יחידות קרביות בעלי עבר ללא דופי.
ב. דיילות
דרישות: צעירות, גובה 1.70 ומעלה, הופעה נאה.
נא לפנות לסינרמה מחלקת הבטחון [illegible]

חרות בע"מ
דרושים
טכנאי מיזוג אויר
טלפון
03-801541
03-808144

לאולם התעמלות
מאמן עצמאי
בעל נסיון 03-5233770

מונטז'ר/ית מקצועי
03-216770 03-217618

דרושים במכתשים:
למפעלינו בבאר־שבע וברמת חובב

מהנדסי מכונות

מהנדסי מכונות להשתלבות במערך האחזקה של 2 האתרים (באר־שבע ורמת־חובב) לתפקידי אחזקה ושיפורים במיתקנים כימיים.
דרוש נסיון בתעשיה כימית.
תיתכן עבודה גם בשעות לא מקובלות. נסיון קודם (עד שנתיים) – יתרון.

מועמדים יפנו בכתב יד (בצרוף קורות חיים ותאור נסיון קודם) לאגף משאבי אנוש ת.ד. 60 באר־שבע, 84100
סודיות מובטחת

למפעל תמרוקים באזור השרון
דרוש
סוכן מכירות במגזר הערבי
- יכולת טובה בניהול משא ומתן ויחסי אנוש טובים עם לקוחות
- בעל נסיון וידע בענף או בענף דומה במגזר הערבי, עם בטחונות
- דובר השפה הערבית

נא לטלפן 052-912896

עירית תל־אביב־יפו – מינהל החינוך, הנוער והתרבות

דרושים
מורים
- מדריך למכונות C.N.C להיקף של 9 ש"ש.
- מורה למחשבים בעל רקע טכנולוגי להיקף של 14 ש"ש.
- מדריך לסדנת חשמל להיקף של 14 ש"ש.
- מורה לפרקי מכונות וחוזק חומרים בהיקף של 10־12 ש"ש.
- מורה מדריך למכונאות רכב בהיקף משרה מלאה.
- מורה לאנגלית משרה מלאה.
- מורה לתנ"ך – עברית משרה מלאה.

נא לפנות ישירות לבי"ס שבח רחוב המסגר 7 תל־אביב טלפון 380856 או 383133

- מורה לגיאוגרפיה – משרה.
- מורה לערבית – בהיקף 14 ש"ש.

נא לפנות ישירות לקרית חינוך יפו, רחוב הדודאי חרי"ם טלפון 822416 או 990936

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו. כל אחד הכינויים לעבודה בהודעה העבריים צמודים לשניים על פי החוק.

לקונצרן תעשייתי גדול
ד ר ו ש
כלכלן תמחירן
במשרדי ההנהלה בת"א
הכישורים הנדרשים:
- תואר ראשון בכלכלה
- נסיון קודם של 3 שנים לפחות
- ידע בהפעלת מיקרו מחשב (IBM)
- נכונות לעבודה מעבר לשעות המקובלות
- גיל 28–32

– תנאים טובים למתאימים –

נא לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 29835 ת"א או טלפונית: 03-227103

לכפר הנוער מאיר שפיה
דרושים
***אחות מוסמכת**
בהקף של 75% המשרה
הכרחי נסיון קודם של 5 שנים
***מרכז/ת משק ילדים**
הכשורים הנדרשים:
א. נסיון בהוראת חקלאות בכיתות ז'־ח
ב. בעל/ת הכשרה ונסיון בגידול ירקות, פרחים ובעלי חיים שונים
ג. עדיפות תנתן לבוגר/ת מדרשת רופין, בהוראת חקלאות בחטיבת הביניים.
כמו כן דרושים
מורה לביולוגיה
מורה למכונאות רכב
***מחנך/ת לחטיבת ביניים**
- מגורים במקום חובה.

המועמדים מתבקשים לפנות בכתב לכפר הנוער מאיר שפיה דואר שפיה מיקוד 30795 או טלפונית 06-390750

מראיינת כ"א
יודעת אנגלית, מסודרת מאוד עם נטיה לשיווק
03-5461342 חברת מחשבים

לאליקל בע"מ
חברת יבוא רהיטים
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
מנוסה, רצעצמאי ת נישרה מלאה
נא לפנות: 03-624230, 03-627949

למושב חצבה בערבה
דרושים/ות:
- * **מנהלת חשבונות**
- * **גננת (רווקה)**
- * **מטפלת לגיל הרך** (רווקה)

נא לטלפן: 057-81511, 057-81475, 057-81513

לחברת מהנדסים בענף המשאבות
דרושים
1. **מהנדס מכונות**
2. **הנדסאי חשמל/מכונות**

לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 1326 ר"ג מיקוד 52113

למחסן גדול
בראשון לציון
מזכירת מנהל
דינמית ובעלת כושר ארגון, נסיון בעבודה – רצוי.
עבודה מעניינת ותנאים נוחים.

נא לפנות בכתב לת.ד. 1334, תל־אביב, עבור 2865 61013

אינטר־אקשן
אירגון להפעלת קבוצות בקהילה באמצעות אמנויות
ד ר ו ש י ם
ליחידה האור קולית
בוגר בי"ס לצלום,
ידע בהפעלת ציוד אור קולי.
ליחידה לעצוב סביבתי
בוגר מכללה לאמנות.
ליחידה לתיאטרון
איש תיאטרון בוגר בי"ס לדרמה.
לחווה העירונית
שני אנשים בעלי כושר טכני,
ידע בטיפול בבע"ח וגידולים חקלאיים.
לעבודה לא שגרתית

המשרות המוצעות הן בהיקף של משרה מלאה על המועמדים להיות בעלי רקע בעבודה קהילתית, יוזמה וכשרון בהפעלת קבוצות.

נא לשלוח בכתב יד פרטים אישיים בצרוף נסיון קודם בעבודה, ולציין את המשרה המבוקשת. לאינטר־אקשן רח' חמשביר 4 אשקלון טלפון 051-22187/8

דרושים
לאלקו רמח"ש – ענף אלקטרוניקת הספק
דרוש
טכנאי חשמל
שרטט אלקטרוני
מכני בכיר
בעל 5 שנות נסיון לפחות
כשורים:
- ★ ידע בתכנון זיווד לוחות חשמל הכולל ציוד אלקטרוני
- ★ ירידע ניהול עצמאית של פרוייקטים
- ★ נסיון בהכנת תיקי ייצור

ה.נועמד יוכשר לתיפעול מערכת תיכנון בעזרת מחשב (C.A.D) משוכלל מתוצרת PRIME.

נא להתקשר טלפון 03-484146 לבקש את שלוחה 258

דרושה
מנהלת חשבונות
עם נסיון וידע בקלדנות, למשרה מלאה
03-247191 יחזקאל

למפעל בראשל"צ
דרושה
מזכירה מנוסה
לשבוע עבודה מלא
ידיעת אנגלית,
והפעלת טלקס.
לפנות בכתב־יד בצירוף קורות חיים ת.ד. 16080

דרושים
מורים
במקצועות
מחשבים, כלכלה ומשק, ידע העם, דקדוק ולשון
בעלי רשיונות הוראה
נא להתקשר לבה"ס "אופק" שלו 03-621987
בין השעות 8.00–13.30

לחברת שווק בענף האלקטרוניקה
דרושה
פקידה
למשרה מלאה
03-479153

RS שרותי כח אדם – השרות המומלץ 1987
דרוש
מהנדס מכונות
- ★ נסיון בניהול צוות עובדים.
- ★ בתחום האחזקה והביצוע.
- ★ ידע בסיסי בחשמל ובמיזוג אויר.
- ★ אפשרות לעזרה בדיור.
- ★ תנאי שכר יקבעו עפ"י כשורי המועמד.
- ★ העבודה באיזור הדרום.

רח' העצמאות 40 באר־שבע
טל. 057-34002

לרשת מסעדות ומעדניות דרושים:
- **מנהל/ אחראי משמרת**
בעל נסיון של שנה לפחות בענף המלונאות.
- **עוזרי טבחים**
בעלי נסיון של שנה לפחות בבתי מלון.
- **עובדי דלפק**
צעירים, זריזים, בעלי רצון להתקדם.
- **מלצרים ומלצריות**
בעלי הופעה נאה.

למעוניינים המתאימים תנאי שכר הולמים. סודיות מובטחת
טלפון 03-330153

לחברת שווק ארצית
דרושים
סוכנים רציניים לכל חלקי הארץ
לפרטים: 02-234281

LASER
תעשיות לייזר
חברה עתירת מדע המובילה בעולם בפיתוח וייצור מערכות לייזר לרפואה
למדור תפ"י בייצור
טכנאי – הנדסאי תעשייה וניהול
תאור התפקיד: • קידום ייצור • הפעלת מערכת M.R.P • איסוף נתוני יצור ועיבודים במחשב.
כישורים: • נסיון של כשנתיים בתעשיה
- נסיון במערכות ממוחשבות – רצוי לוטוס, דדור
- דינמי וממרץ
- נכונות לעבודה מעבר לשעות השגרתיות.

נא לפנות בכתב יד תוך ציון שם, טלפון, כתובת, פרוט קורות חיים ונסיון מקצועי, למחלקת "משאבי אנוש", ת.ד. 13135, ת"א מיקוד 61131.
– סודיות מובטחת –
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

תעשיות לייזר - קרן אור לקידום האנושות

דחפון
03-611001
24 שעות
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיסי אשראי ויזה, ישראכרט, דיינרס

תעשיות אלקטרוכימיות (פרוטארום) בע"מ
אזור התעשיה הדרומי, עכו, ת.ד. 2357
דרושים
מכשירן למחלקת אחזקה
- בוגר בי"ס טכני/מקצועי במכשור ובקרה תעשייתית
- עדיפות לבעלי נסיון בתעשיה הכימית.

חשמלאי/טכנאי חשמל
- נסיון כחשמלאי ראשי ומעלה
- נסיון קודם של 4 שנים, רצוי בתעשיה

מחסנאי טכני
- הכרת חלקי חלוף לציוד וצנרת תעשייתית
- הבנת אנגלית טכנית
- נסיון קודם כמחסנאי

המעונינים יפנו טלפונית אל שוש באחזקה 04-912231 מ־08:00–14:00 או בכתב למחלקת אחזקה

ולטר רוזנטל בע"מ
הובלות מוצרי נפט ונוזלים בצובר
ד ר ו ש
קצין בטיחות/ מנהל משק
כישורים:
- תעודת הסמכה לקציני בטיחות
- רקע טכני והשכלה מקצועית
- נסיון מעשי של 8 שנים לפחות ברכב כבד בלבד
- יוצא צבא בגיל 36–40 שנה

פניות בכתב־יד לת.ד. 1496 חיפה מיקוד – 31014 בצרוף קורות־חיים ותצלומי תעודות מתאימות
– סודיות מובטחת –

לחברת תקשורת גדולה מבוססת ומצליחה
דרושות
נשים
לקידום מכירות
של מוצרי איכות באמצעות הטלפון
כישורים מועדפים:
- בוגרות תיכון לפחות, מתאים גם לאקדמאיות ו/או מורות ואחיות המעוניינות בהסבה מקצועית.
- בעלות כושר ביטוי, מוטיבציה והתמדה המעוניינות במשרה קבועה, בעבודה עם אתגר, יום עבודה ארוך: 5 7.30–16.45 ימים בשבוע.

המעוניינות תפנינה טלפונית אל חברת שלף יועצים טל' 03-343511, בין השעות 8.00–13.00, החל מיום א'.

– סודיות מובטחת –

למושב עין ורד
ד ר ו ש
גזבר / מזכיר חוץ
תעונה לכישורים הבאים:
1. נסיון קודם – הכרחי.
2. השכלה בכספים ומינהל.
3. מוטיבציה גבוהה.
4. מגורים במקום – הכרחיו!

המתאימים יפנו בצרוף קורות־חיים ונסיון קודם למזכירות מושב עין־ורד, דואר תל־מונד מיקוד 40600

הקולג' הישראלי לרפואה אלטרנטיבית
ד ר ו ש ה
מזכירה אחראית
- עם נסיון של 4 שנים בניהול משרד.
- ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין כולל הדפסה.

המשרה מלאה: ימים א'–ו'
לפנות לטלפון: 03-776314 או לת.ד. 29627, תל־אביב 61296

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של כל אחד מהם. הכינויים לעבודה בהודעה הם לשם הנוחות ומכוונים לשני המינים על פי החוק.

לחב' גדלון
יבואני מוצרי "שול"
דרוש/ה
איש/ה מכירות
דינמי/ת
בעל/ת רכב לעבודה באזור המרכז
הכישורים הדרושים:
- גיל: עד 35
- 12 שנות לימוד + תעודת בגרות
- ידע באנגלית

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ומס' טלפון לת.ד. 2115 חיפה 31020

לחברת בניה פרטית במערב אפריקה
ד ר ו ש
מהנדס קונסטרוקציות
הכישורים: בעל נסיון 5 שנים לפחות בבניה טרומית ותכנון אלמנטים טרומיים.
לפנות לת.ד. 6422 חיפה בצרוף קורות חיים ונסיון עבור "מהנדס"
– סודיות מובטחת –

ויצ"ו – המחלקה למעמד האשה
דרושה
עובדת סוציאלית
לחצי משרה
בעלת נסיון טיפולי לעבודה עם נשים במצבי מצוקה בפרוייקט חדשני במרכז הארץ
להתקשר למרילה
בבוקר: 055-50506
בערב: 051-32272

אוניברסיטת בר־אילן
מכרז 14/87
מודיעה על משרה פנויה של
מזכירת מהנדס אחזקה
100% משרה
תאור התפקיד
- קשרים עם גורמי פנים וחוץ כגון: קבלנים, לקוחות, צוות טכנאים
- מעקב אחר הזמנות, חשבונות ובצוע עבודות
- הכישורים הדרושים
- השכלה תיכונית
- נסיון של 3 שנים לפחות בעבודה משרדית
- ידע ונסיון בהדפסה בעברית
- כושר מגע עם קהל

נא לפנות למהנדס נתן לטלפונים: 718264 ;718579

למפעל בענף התמרוקים
דרושים
1) **מנהל ייצור**
בעל נסיון בענף (תמרוקים או תרופות), נסיון בהפעלת צוות עובדים
2) **איש מכירות**
בעל נסיון בענף – יתרון, שכר בסיס + עמלה
3) **מזכירה בכירה**
בעלת נסיון ושליטה בעבודות מזכירות, הדפסה עברית ואנגלית
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות־חיים, נסיון וציון שמות מקומות עבודה קודמים, לת.ד. 440 כפר־סבא 44103
סודיות מובטחת

א.כ.א. אספקת כח אדם זמני בע"מ
עבור אחד מלקוחותינו
מפעל מזון בת"א
ד ר ו ש
פקיד מנגנון
לטיפול בנושאי כח־אדם
רצוי נסיון בעבודה עם מחשב
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לטל': 03-5429495 שלוחה 227, בימים א'–ב' בין השעות 8.00–12.00 לפני הצהריים

לחברה גדולה דרוש
מנהל אגף יצור
דרישות התפקיד:
- נהול אגף יצור בהיקף 150 עובדים.
- אחריות על מחלקות אוטומציה מורכבות.

כישורים אישיים:
- מהנדס/הנדסאי ייצור.
- נסיון בתחום נהול יצור – 5 שנים לפחות.
- העבודה באזור ת"א.

נא לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4397 ת"א עבור מנהל ייצור

למפעל תעשייתי
ד ר ו ש
ח ש ב
- בעל ידע בנושא החשבות של מפעל תעשייתי
- רקע בהכנת מאזנים
- רקע במיסים

נא לפנות בכתב יד, בעט כדורי לת.ד. 29516 תל־אביב מיקוד 61294

אורט ישראל
ד ר ו ש ו ת
במשרד הראשי – תל־אביב טלפון 233231
1. המחלקה לכספים
★ **חשב שכר**
רצוי בעל ידע ונסיון בחישוב שכר עובדי הוראה
2. המחלקה לכח־אדם
★ **פקידה**
השכלה תיכונית – לפחות
ידע בהדפסה בעברית ובאנגלית
עדיפות לבעלות נסיון בנושאי כח־אדם

רשות הדואר
לרשות הדואר מחוז תל־אביב יפו
דרושים:
1. **דוורים**
לחלוקת דואר בעיר.
2. **שליחים עם אופנועים או קטנועים.**
לחלוקת מברקים, מכתבי אקספרס ודברי דואר מהירים במחוז ת"א־יפו.
עבור השימוש באופנוע או קטנוע תפרטי יינתן תשלום מתאים בנוסף לשכר.
3. **פקידים למיון דואר במשמרת לילה.**
לקבלת פרטים נוספים להתקשר, לגב' גילה עיני טל' 03-307254 03-307253

לחברה לשיווק בענף הבנית והפיתוח באיזור נס־ציונה
איש מכירות
עדיפות תינתן לבעלי נסיון קודם
טלפון 03-293935

דרוש:
פחח מרובים
- לעבודה בקבלנות, לביצוע תיקוני מרובים ביקב בראשל"צ.

טלפון: 03-942021

לאזור ת"א וגוש־דן
להפצת עיתון ערב
דרושים
מפיצים
בעלי וספה או טוסטוס
עבודה קבועה – 6 ימים בשבוע
03-216280, 03-285678

לחברה מסחרית באיזור נס־ציונה
פקידה לניהול משרד
ידע בהנהלת חשבונות + הדפסה
טלפון 03-204606

לבנין משרדים גדול בתל־אביב
דרושים למערכות מרכזיות
א. **למחלקת מעליות**
- **אנשי מעליות**
- **יוצאי ח"א – ת.מ.מ.**

עדיפות לבעלי רשיון חשמלאי מוסמך
ב. **למחלקת מזוג אויר**
טכנאי מזוג אויר
ג. **למחלקת חשמל**
חשמלאי מוסמך
נא לפנות טלפונית לשם קביעת ראיון 03-650993
סודיות מובטחת

לודזיה רוטקס
דרוש/ה
1. **מנהל מתפרה לחצור הגלילית**
- כושר ניהולי מוכח
- עדיפות לבעלי רקע בטכסטיל

לפנות בכתב, (תוך ציון מס' טלפון) אל ת.ד. 34 חולון, מיקוד 58100

לחברת אלקטרוניקה גדולה באזור רחובות
דרוש
מהנדס בנין – ראש ענף בנוי ונכסים
דרישות התפקיד:
- אחריות לנהול וריכוז עבודות תכניות בחברה.
- אשור תוכניות פקוח והתקשרויות.
- נהול מעקב ובקרה תקציבית.

כישורים אישיים:
- מהנדס בניין אדריכל
- שש שנות נסיון בתחום.
- כושר ניהול ויכולת נהול מרם.

נא לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4397 ת"א עבור מהנדס בנין.

לחברת מוטורולה תקשורת בע"מ
דרוש
הנדסאי/טכנאי מיזוג אויר
כישורים נדרשים:
- ★ ידע ונסיון בתחזוקה של מדחסים צנטרפוגליים ומערכות מיזוג אויר מרכזיות.
- ★ עדיפות לבעלי רשיון של חשמלאי מוסמך

לפנות בדחיפות לאליהו וולברברג בטלפון 03-388599 בעבודה, או בטלפון 053-341334 בבית – בערבים
סודיות מובטחת

هكذا من الاصل

„לוכד המרגלים" נחטף בניו־יורק/ דליה שרון, לונדון

פיטר רייט, ספר חובה

הממשלה הבריטית הפסידה בימים אלה בקרב שניהלה כדי למנוע את הוצאת ספרו של פיטר רייט, איש שירות הריגול הנגדי הבריטי. „לוכד המרגלים" שיצא לאור בארה"ב – וקטעים ממנו פורסמו בעתוני בריטניה – מגולל פרשיות עבר הגורמות מבוכה רבה במימסד הבריטי. הצנזורה, כדרכה, פועלת כמקדמת מכירות: ביום המכירה הראשון נמכרו 25.000 מתוך 50,000 עותקי המהדורה הראשונה

ביום המכירה הראשון של הספר „לוכד המרגלים" של פטר רייט נמכרו 25 אלף מתוך 50 אלף העותקים של המהדורה הראשונה, חלקם מצאו דרכם לבריטניה, אחרי שנמכרו בנמלי התעופה כ„ספר שהוחרם בבריטניה". הצעדים שיינקטו נגד „סנדיי טיימס" אשר החל ביום ראשון שעבר לפרסם פרקים מתוך הספר תלויים בהחלטת בית־המשפט בקשר לשלושה עתונים אחרים אשר פרסמו תקצירים מתוך הספר.

עד עתה העלתה ממשלת בריטניה חרס בנסיונה למנוע את הפצת הספר באוסטרליה, בה מתגורר פטר רייט מאז פרש משירותי הבטחון הבריטיים. ההוצאה לאור ויקינג־פינגווין הנחתה עתונאים אמריקאים להעלות את נושא הספר בעת שיראיינו את מרגרט תאצ'ר בביקורה הקרוב בוושינגטון. בפרלמנט שאל מנהיג הלייבור ניל קינוק את תאצ'ר, לקול צחוק חברי הבית, האם תקנה את „לוכד המרגלים" בארה"ב. הוצאת הספרים „היינמן" טוענת כי בעוד חודש יצא הספר אל הדוכנים בבריטניה. פטר רייט, מי שהיה רב־צייד־המרגלים בתקופה שלאחר מלחמת העולם השניה, מגלה בזכרונותיו מדוע וכיצד נחרשה המזימה להפיל את ראש הממשלה הארולד וילסון, כיצד מולכדו השגרירויות של צרפת ומצרים, וכמה משיטות העבודה של המ.י.5.

בספרו מספר רייט כי לפני שנעשה הארולד וילסון למנהיג הלייבור חשד שירות הביון הבריטי מ.י.5 בקיומו של קשר רוסי לרצוח את יו גייטסקל, מנהיג הלייבור שמת ב־1963. לאחר מותו התקשר רופאו האישי וביקש להפגש אם איש האגף הסובייטי בשירותי הריגול הנגדי הבריטי. הרופא אמר כי המחלה שגרמה למותו של גייטסקל חשודה בעיניו. ג'ים אנגלטון, ראש הריגול הנגדי בסי.איי.א, סיפר על מאמר שקרא בעתון מדעי רוסי המספר כי הרוסים הצליחו להשתמש בחומר כימי מסוים כדי להפיץ את המחלה אצל עכברים. עד מהרה התברר הדבר היה כרוך בשימוש בכמויות עצומות חומר ובסופו של דבר לא נמצאה הוכחה כי גייטסקל אכן הורעל.

כאשר ירש וילסון את מנהיגות הלייבור החל להקיף עצמו באנשי עסקים שמוצאם ממזרח־אירופה. היה ברור כי וילסון ייעשה בשל כך למטרה לתשומת לב מצד המ.י.5 ב־1964. כשנעשה וילסון ראש ממשלה, הגיע אנגלטון ללונדון ובשיחה עם ראש הריגול הנגדי גילה, מבלי להסגיר את מקורותיו, כי יש בידו מידע המצביע על כך שוילסון הוא סוכן סובייטי. אנגלטון הבטיח פרטים נוספים אם הדבר יישמר בסוד. מכיוון שההבטחה לא ניתנה, שמר אנגלטון את המידע ברשותו והעניין נגנז.

בסוף שנות השישים קרו כמה מקרים שהצביעו על חדירה סובייטית ללייבור: העריקים הצ'כים פרוליק ואוגוסט. הסגירו שמות חברי פרלמנט מטעם הלייבור ומנהיגי איגודים מקצועיים שעבדו בשירות הסובייטים; המרגל העריק הסובייטי ליאניץ סיפר על חברו, סוכן הק.ג.ב. ואיגקס, הפועל בלונדון כזוכר משלחת הקניות הסובייטית. ליאניץ סיפר כי איש הקשר של ואיגקס הוא יוסף קגאן, חברו של וילסון, יהודי יליד ליטא שנעשה לתעשיין מצליח (אחד מ„הלורדים היהודיים של וילסון").

האם תקני את הספר בביקורך בארה"ב, שאל ניל קינוק את מרגרט תאצ'ר, לקול צחוקם של חברי הפרלמנט. הוצאת הספרים „היינמן" טוענת כי בעוד חודש יהיה אפשר לקנות את הספר גם בבריטניה

ב־1971, כשאדוארד הית השמרני היה ראש ממשלה, התקשר וילסון עצמו למ.י.5 כדי לשוחח על קגאן. הסוכן סיפר לוילסון על החשדות בקשר לקגאן ווילסון אמר באופן בוטה כי אינו יודע על כך. במועד מאוחר יותר הודה קגאן כי שיחק עיתים שחמט עם ואיגקס, אך הכחיש כל קשר לריגול. וילסון ראה בעניין שגילו שירות הבטחון בו ובקגאן נסיון לסבך אותו ואת מפלגת הלייבור.

בשנת 1974, ברוב זעום, עלה שוב הלייבור לשלטון ווילסון היה שוב לראש ממשלה. פרסום העובדה שוילסון נחשד ונחקר היה מפיל אותו בוודאות, בעיקר לאור חוסר יציבות הממשלה. יום אחד נכנסו למשרדו של רייט כמה מחבריו לעבודה ואמרו לו: „אתה יודע שוילסון הוא סיכון ארור, והגיע הזמן שהציבור יידע את האמת".

לרייט הסתבר כי כ־30 אנשי מ.י.5 זממו להפיץ בעתונות מידע אשר יעורר שערוריה בפרלמנט, ויגרום לנפילת ראש הממשלה. ראש השירות באותה העת, מיכאל הנלי, לא עמד בסוד הקשר. המזימה היתה העתק מדויק למכתב זינובייב אשר הביא לתבוסת הלייבור בבחירות 1924. הקושרים נזקקו לרייט כי רק לו היתה גישה לחומר. רייט אומר כי כמעט שהתפתה למסור להם את החומר. היה זה ויקטור רוטשילד אשר שכנע אותו לא להסתבך, ורייט הודיע על החלטתו לקבוצה.

בשנים 75־1974, עד לפרישתו, שהה רייט רוב הזמן מחוץ לבריטניה. אך ידוע לו על נסיונות אנשי מ.י.5 לבצע את מזימתם, ואם כי הסיפור המלא בקשר להתפטרות וילסון לא סופר עדיין, רייט אינו מתפלא על טענותיו של וילסון כי היה קורבן לעלילה.

כאשר החליט רייט, בקיץ 1975, לספר על הקשר להנלי, החוויר הממונה על השירות כסדין. הוא גילה להפתעתו כי למעלה ממחצית מאנשיו היו שקועים עד צוואר במזימה להפטר מראש הממשלה. הוקמה ועדת חקירה וכתוצאה מכך ערך הנלי שינויים בצוותו. עובדה זו מסבירה את המכתב ששיגר הנלי לרייט מיד אחרי פרישתו לאוסטרליה, בו נאמר: „תשמח לדעת כי החברה עברה את מבחניה האחרונים ומצבה עתה טוב".

פרשה שניה שמגולל רייט בספרו אירעה בתקופת משבר סואץ. מ.י.5 ושירותי הבטחון הכלליים עשו פעולה משותפת שמטרתה היתה לפענח את התכתובת והדו"חות העוסקים בקשרים בין מצרים לרוסיה, אשר שלח שגריר מצרים במוסקווה לשגרירות המצרית בלונדון. המידע שכנע את המועצה המשותפת לביון כי בכוונת הרוסים להיות מעורבים במשבר ולתמוך בצד המצרי.

באחד המכתבים פורטו תוכניות הרוסים להעביר מטוסים למצרים כהכנה לעימות עם בריטניה. המברק גרם בהלה עצומה, ומכיוון שכל המידע הועבר לארה"ב, הוא שיחק תפקיד מפתח בלחץ שהפעילו האמריקאים על בריטניה לסיים את המשבר. רייט משוכנע היום כי הרוסים ידעו על קיום האזנה הבריטית וכי השתמשו בה כדי להעמיד את הבריטים על רצינות כוונותיהם תוך שימוש במברקים מודיעיניים „מהימנים". „היתה זו ההתבוננות

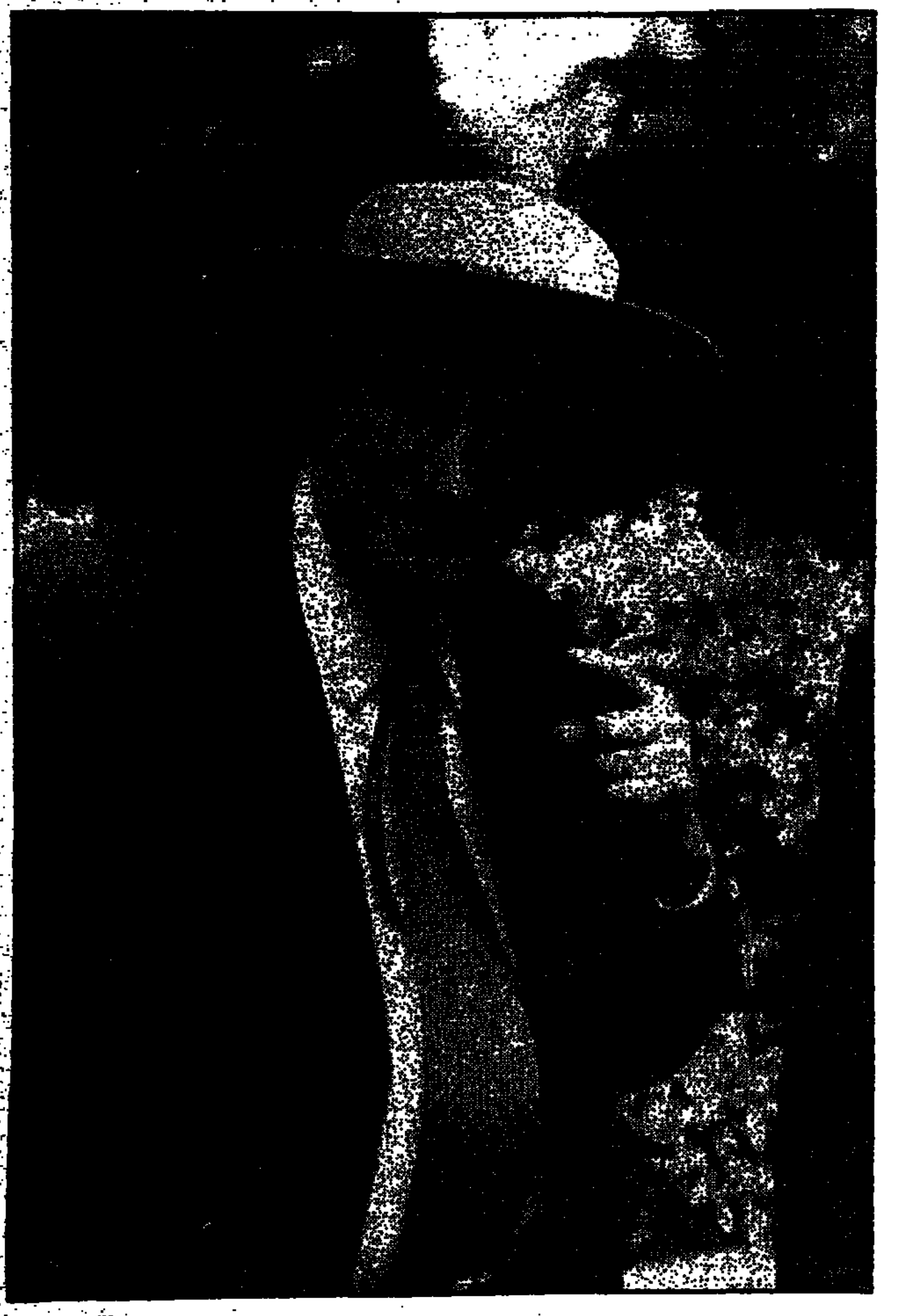

פיטר רייט. וילסון – מזימת הפלה. שגרירויות – מילכוד.
תצלום – אי.פי

הראשונה שלי אל תוך השיטה הרוסית של דיס־אינפורמציה", אומר רייט.

בתחילת משבר סואץ פיתח המ.י.5 תוכנית לרצוח את נאצר בגאז עצבים. אנתוני אידן אישר את התוכנית, אך ביטל את הסכמתו כאשר התקבלה הסכמה ישראלית־צרפתית להשתתף בפעולה צבאית משותפת נגד מצרים. כאשר נכשלה הפעולה הצבאית בסואץ והבריטים נאלצו לסגת, העלה אידן מחדש את האפשרות לרצוח את נאצר.

רייט התבקש על־ידי שני טכנאים של מ.י.6, מן המחלקה הכימית שבדקה גם את יעילות הל.ס.ד בחקירות, לבדוק את אפשרות השימוש ברעל נגד נאצר. גז העצבים היה הקל ביותר לשימוש. הם הציעו להחדיר, בעזרת סוכן בעל מהלכים, באחת המפקדות של נאצר, קופסאות קטנות המכילות גאז עצבים אל תוך מערכת האוורור. רייט הזהיר כי שיטה זו עשויה לתבוע חיי אדם רבים מתוך הצוות של נאצר, ואידן נסוג מהסכמתו לתוכנית.

מבצע משותף אחר של מ.י.5 ושירותי הבטחון הכלליים היה איתור הקודים המוצפנים היוצאים מן השגרירות הצרפתית בלונדון ופענוח כל

יום אחד נכנסו למשרדו של רייט כמה מחבריו לעבודה. „אתה יודע שווילסון הוא סיכון ארור", אמרו לו, „והגיע הזמן שהציבור ידע את האמת"

המכתבים אשר יצאו ונכנסו לשגרירות הצרפתית בין 1960 ו־1963. פרשה זו התרחשה בעת המשא ומתן על הצטרפות בריטניה לשוק האירופי המשותף. מברקיו של דה־גול, מהם התבררה החלטתו הנחרצת לשים לאל את כוונת הבריטים, הועברו ישירות אל שר החוץ הבריטי. בעקבות ההצלחה נקרא רייט למשרד החוץ ומזכיר שר החוץ בירך אותו על גאונות המבצע: „זהו חומר שלא יסולא בפז. קריאת מכתבי הצפרדעים". וזו חוליה נוספת בשלשלת מבצעים היסטוריים נגד הצרפתים הבוגדניים".

לצד הפרשות השונות שמגולל רייט בספרו, עולה גם שמץ מחיי השירות במ.י.5. קסמו של המוסד היה במסורת. בכל שנה נסגר המשרד בעת עונת משחק הקריקט ב„לורדס", שם היה למ.י.5 שולחן מיוחד במתחם. בכל יום, בלי יוצא מן הכלל, כילו האנשים את מחצית השעה הראשונה של היום בפתרון התשבץ של „טיימס", כאשר הטלפון משמש, כמנגנון מוצפן, לבירור סוגיות התשבץ.

שיש־אישי / אהוד מנור

עמדת הבדידות של סוזאן וגה

סוזאן וגה. בדידות נוסח ניו־יורק.

„אני יושבת בבוקר במסעדה שבפינה/ליד הדלפק אני ממתינה לאיש שימזוג את הקפה/הספל אינו מלא ולפני שאני מספיקה למחות/הוא כבר רואה דרך החלון מישהי שנכנסת/„תמיד נחמד לראות אותך" אומר האיש מאחורי הדלפק/לאשה שנכנסת ומנערת את המטריה שלה/אני מסיטה את מבטי שעה שהם מתנשקים לשלום/אני מעמידה פני לא רואה ומוסיפה חלב לקפה/אני פותחת את העיתון ויש בו ידיעה על שחקן/שמת תוך כדי שתיה אך שמו לא מוכר לי/ואני פונה להורוסקופ ומחפשת את הקומיקס/בעוד אני מרגישה שמישהו מתבונן בי אז אני מרימה את הראש/אני רואה אשה העומדת בחוץ ומסתכלת פנימה האם היא רואה אותי?/לא היא בעצם לא רואה אותי היא מתבוננת בבבואתה בזגוגית/ואני מנסה לא לראות שהיא מסדרת משהו מתחת לחצאית/ושעה שהיא מיישרת את גרביה שערה נרטב/הגשם הזה לא יפסק עד הבוקר ואני מקשיבה לפעמוני הכנסיה. אני חושבת על קולך.../ועל פיקניק של חצות פעם מזמן לפני הגשם.../אני גומרת את הקפה שלי וכבר צריכה לתפוס רכבת." („המסעדה של טום").

לו רק בזכות השיר הזה כדאי לקנות את האלבום. „המסעדה של טום" הוא השיר הפותח את אלבומה החדש (השני) של הזמרת־מחברת האמריקאית סוזאן וגה הנקרא „עמדת בדידות". את השיר הבלתי מתגרה הזה משמיעה וגה ללא ליווי מוסיקלי כמו מתוך בועה שקופה וקשיחה. בדידות־נוסח־ניו־יורק ארוזה היטב.

אלבום הבדידות של סוזאן וגה אינו בבחינת תופעה חדשה בעולם הפופ. וגה היא בעצם ממשיכת דרכם של ליאונרד כהן וג'ואן מיטשל שהקליטו בעבר אלבומי בדידות קודרים: גיטרות אקוסטיות ושירים רגישים מאוד, ספרותיים מאוד וקודרים מאוד.

„בדידות עומדת בחלון/היא פונה להביט בי כשאני נכנסת לחדר/בעיניה אני רואה שהיא חיכתה/ניצבה באור הנמוך של אחר הצהריים/והיא פונה אלי וידה שלוחה/כף ידה חצויה בפרית, בלהבה." („עמדת־בדידות".)

המבקרים (במיוחד בבריטניה) אהבו את אלבומה הראשון. אלבומה השני עורר תגובות שונות ואף סותרות. היו שטענו שוגה נחמדה מדי ואחרים טענו שהיא יהירה מדי. בצד אלה שטענו שהיא רכה מדי ושאגרופיה חלשים, ניצבו אחרים שסברו שהיא קרה וקשה מדי. בקיצור, תקליט מרתק.

סוזאן וגה בת ה־27 היא אשה קטנה ורזה. היא מתגוררת בדירה ברובע צ'לסי האופנתי במנהטן. היא נולדה בקליפורניה אך גדלה באזורים היותר מחוספסים של ניו־יורק סיטי. היא התחילה להופיע על הבמה לפני כתשע שנים, בעיקר בבתי־קפה בגריניץ' וילאג' ואת תקציבה נהגה להשלים בעבודות משרדיות זמניות.

בילדותה חלמה על קריירה בריקוד. למדה בבית הספר הניו־יורקי לאמנויות (זה ששימש בסיס לסרט „תהילה" ולסדרת הטלוויזיה בעקבותיו), אך לפני כעשר שנים דווקא קולה החל למשוך תשומת לב. היא זכתה בחוזה הקלטה לאחר מאמצים רבים וממושכים. כל חברות התקליטים הגדולות סירבו להחתימה, וגם חברת „איי אנד אם" דחתה אותה פעמיים עד שאמרה כן.

„אילו שפה היתה נוזל היא היתה זורמת פנימה/תחת זאת אנחנו כאן בדממה רהוטה יותר מכל צירוף מלים/המלים מוצקות מדי/הן אינן זריזות דיין כדי ללכוד את התמונה המטושטשת במוח/אשר עפה ונעלמת/נעלמת/נעלמת." („שפה".)

אלבומה החדש של וגה מחוספס יותר ומשכנע יותר מאלבומה הראשון. הוא מאוכלס בשפע טיפוסים, חלקם מטילי אימה וחלקם חריפים ודוקרניים. וגה כתבה את כל המלים; את הלחנים כתבה יחד עם המוסיקאים המלווים אותה. הנוכחות הקולית שלה חזקה אבל היא לא ויטני יוסטון. תקליט קודר וזוהר לכל האנשים הבודדים. אלינור ריגבי היתה אוהבת אותו. עכשיו בהדפסה ישראלית.

„אתה בא ממרחקים/ובעיניך תמונות/של בתי־קפה ורחובות בוקר/בזריחה הכחולה והדוממת/אבל לילה הוא הקתדרלה/שבה ראינו את האור/אנו הרי מכירים עכשיו זה את זה/כחלק מתוכנית־על גדולה./שא אותי בזרועותיך כמו תינוקת שאינה מוכנה להרדם/קפל אותי בתוכך/ותן לי לשמוע אותך מבעד לחום." („צוענים".)

כי מקליפורניה יצא „תיקון" / אבנר תבורי, ניו־יורק

כיפה וציציות בשמאל

כתב־העת „תיקון" ממשיך לעורר מחלוקות. עתה בשמלאה שנה לגליונו הראשון נאמדת תפוצתו בחמישים אלף עותקים והקו השמאלני־יהודי־אינטלקטואלי שמנחה אותו שומר על ריחוק מהממסד הליברלי־יהודי הנאור

„לאחות, לתקן ולשנות עולם", הוא נוסח הכותרת המופיעה על גבי השער הימני של המגאזין; מעליה, באותיות עבריות – „תיקון". בשער השמאלי מופיע השם TIKUN וכותרת המשנה: „עיתון יהודי ביקורתי לענייני פוליטיקה, תרבות וחברה", מזכירה קונטרסים של קבוצות השמאל היהודי במזרח אירופה לפני שנים רבות, וזה אולי לא מקרה. „תיקון" מתכוון להיות העתון של השמאל היהודי בארצות־הברית. והוא עושה זאת כבר שנה בהצלחה לא מבוטלת.

העתון עורר מחלוקת מיומו הראשון. מיזוג תפיסה יהודית־דתית עם גישה פוליטית שמאלנית קיצונית וגישה ליברלית מובהקת בנושאי חברה אמריקאיים חורג מן הסטריאוטיפים המקובלים בעולם היהודי באמריקה, והוא במידה רבה השתקפות אישיותו של העורך מיכאל לרנר בחומר שהוא מביא לדפוס.

ללרנר, יהודי דתי, חובש כיפה שציציות משתלשלות־מעל מכנסיו, יש היסטוריה שכל שמאלן ישראלי מתקנא בה. בשנות השישים הסוערות היה מראשי הסטודנטים באוניברסיטת ברקלי, חבר של קבוצה שנקראה „סטודנטים למען חברה דמוקרטית", ובתחילת שנות השבעים נעצר יחד עם שישה מחבריו, כאשר ניסו להצטרף להפגנה גדולה של סטודנטים בשיקאגו.

לרנר ישב חודשיים וחצי במאסר על בזיון בית־משפט, ועד היום הוא מתגאה בכך שאדגר הובר הדביק לו את התואר „אחד מגדולי הפושעים של אמריקה", כאשר תיאר את יכולתו לשלהב קהל של צעירים. היום, 17 שנה אחרי, עם כרס שצימחה מעט וזקן כשל רב, מנסה לרנר לנסוך מאותו להט שאיפיין אותו, ב„תיקון".

הוצאתו לאור של העתון בקליפורניה היא חריגה מובהקת ממסורת העתונות היהודית שהיתה קשורה תמיד להכרה ניו־יורקית ברורה, ואם אפשר גם כתובת בברוקלין או במקרה הרע בית הוצאה לאור בבוסטון. עתון שמאלני־יהודי־אינטלקטואלי היוצא לאור בקליפורניה זה כמעט דבר שלא מתקבל על הדעת. היום, שנה אחרי שהגליון הראשון ראה אור בתפוצה של חמישים אלף עותקים,

יצא „תיקון" בתרועה נגד העניין הזה. הרכילות הציבורית ואי ההליכה בתלם, כך נראה, הם לחם חוקו של לרנר ושל „תיקון". לפני שנה יצא נגד אלה שיעצו לא לתת לעתון שם עברי; מדוע לא שם אנגלו־סקסי כמו של עתונים יהודיים אחרים, „קומנטרי" או „מומנט", למשל.

לרנר גם דוחה על הסף את הטענה כי לעתונו יש אוריינטציה יהודית מדי, שמאלנית מדי, הנוגדת את הקו היהודי הליברלי הנאור והמעודן נוסח טרקליני לונג איילנד, המרוחקים מרחק רב מן האינטלקטואלים של ברוקלין.

בראיון ל„ניו־יורקר" עתון יומי חדש שיוצא לאור בלונג איילנד, גם הוא סיפור של הצלחה, אומר לרנר: „אנחנו יכולים לשמור על הכיוון שלנו רק בהיותנו רחוקים משם, ממרכז הממסד היהודי. מה שמכונה הארגונים היהודיים היושבים בניו־יורק, קבוצה קטנה מאוד של העולם היהודי. וצריך לזכור שרבים אינם חלק ממנה. אנחנו מסוגלים לחשוב במונחים הרבה יותר רחבים ופתוחים, אנחנו יכולים להיות ביקורתיים כלפי ישראל כמו ששום ממסד יהודי לא יכול להיות, ואף־על־פי־כן להלחם בקנאות רבה למען עניינים יהודיים.

די להציץ במאמר המערכת הפותח דיון בהמשך שלטון ישראל בשטחים המוחזקים. „כיבוש הגדה המערבית, כותב „תיקון", „הוא אסון לציונות, לעם היהודי, ולמרבית הישראלים. לאלה מבינינו שאוהבים את ישראל ומטפחים את החלום הציוני, הגיע הזמן לומר בגלוי את מה שאנחנו חשים בליבנו... בצער עלינו לומר, שהאידיאלים הנאצלים ביותר שלנו נוצלו לרעה, לא רק כדי לכפות דיכוי פוליטי על עם אחר, אלא גם להרע את חיי התרבות של מדינת ישראל". ובצד מאמרים מהאגף השמאלי המתקיפים את הנחות היסוד האלה, מביא „תיקון" גם ראיון עם פרופ' יוסף בן־שלמה, שמציג את תפיסת „גוש אמונים". משה הלברטל, איש „נתיבות שלום", מציב שם כנגד ה„גוש" את התפיסה התורנית שלו „תורה מול גוש אמונים".

„תיקון" יוצא לאור בחמישים אלף עותקים, שלושים אלף מהם מנויים, כך לפחות טוענת המו"לית נאן פינק, אשתו של מיכאל לרנר, שיש הטוענים כי היא בעצם מממנת את העתון, ומרבית המנויים מקבלים את העתון חינם. פינק אומרת שהעתון מכסה מתרומות את הגרעון של מאתיים אלף דולר מדי שנה, ומוסיפה כי אין סבה שהעתון ייקלע לקשיים כספיים.

פינק, גיורת, היא שותפה נאמנה לתפיסה הדתית של לרנר בנושאים היהודיים, ולאמונתו שישנם יהודים רבים בעלי תפיסת עולם יהודית עמוקה, משולבת בהשקפה חברתית פוליטית שמאלנית קיצונית, שזכו לבמה בה יוכלו להשמיע את רעיונותם. לא כולם היו שותפים להערכה הזאת או לפחות למסקנה ש„תיקון" הוא אכן הבמה לה ציפו. כמה מראשי השמאל היהודי משכו ידם מלרנר והסופרת ברברה אהרנרייך כתבה מאמר חריף נגד „תיקון", בעוד הממסד היהודי־ליברלי המודרני, עוקב אחרי העתון כבימה של סקרנות משועשעת, לא יותר מזה.

הכותרת המבטיחה תיקון עולם עוד צריכה להוכיח את עצמה, אחרת תישאר רק היומרה.

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | ראשון ב דבר בבוקר

מערכות גרפיות ממוחשבות

סאיטקס למפעל הייצור דרושים

טכנאי/מכשירן אופטיקה/מכניקה

במישרה זו תידרש להרכיב מכלולים ומערכות מכניות ואלקטרו־אופטיות עדינות ולבצע בדיקות סופיות.

המישרה מיועדת לך, טכנאי/מכשירן אופטיקה או מכניקה, בעל נסיון של 5-3 שנים.

הכרת מערכות אלקטרו־אופטיות תקנה לך יתרון.

ידיעת אנגלית בסיסית חיונית.

הנדסאי אלקטרוניקה

במישרה זו תידרש לבצע בדיקות סופיות של מכלולים ומערכות ולבצע אינטגרציה של מוצרים. כן תעסוק באיתור תקלות ובתיקון כרטיסים.

המישרה מיועדת לך, הנדסאי אלקטרוניקה, בעל נסיון של 3 שנים לפחות בתיקון מכלולים ומערכות משובצות מיקרו־פרוססורים.

נסיון בתיקון ציוד היקפי למחשבים יקנה לך יתרון.

ידיעת אנגלית - חיונית.

אם אתה מאמין שאתה מתאים למישרה, פנה אלינו בכתב־יד ובעט כדורי בצירוף קורות־חיים, נסיון קודם ומספר טלפון. כל פניה בכתב תיענה. נא להימנע מפניות טלפוניות.
סודיות מובטחת

המישרה מיועדת לנשים ולגברים כאחד. חמישה ימי עבודה בשבוע: 17.15-08.00.

סאיטקס קורפורייישן בע"מ, ת.ד. 330, הרצליה ב' 46103.

U-MAN

עבור אחת מלקוחותינו, חברה יצרנית מצליחה המשווקת בעיקר לתנועות ההתיישבות, דרושים

איש מכירות

בעל נסיון, בריץ ויוזמה, לתפקיד עצמאי מאד ומעניין. הכולל נהול מו"מ עם נציגי מוסדות, קיבוצים וועדי עובדים. יחסי־אנוש מעולים ויכולת הנעה – הכרחיים. אתגר רב בהמשכת מוניטין החברה ותנאים טובים מאד למתאים. נסיון בענף הטקסטיל ומגורים בגוש־דן – יתרון. מישרה 1 933.

מנהלת חנות המפעל

בעלת נסיון במכירות, לתפקיד אחראי הכולל קשר עם נציגי ועדי עובדים, מוסדות וקיבוצים. יכולת לעבודה עצמאית, חוש מסחרי מפותח ויחסי־אנוש מעולים – הכרחיים. מגורים באזור ת"א - יתרון. תנאים טובים ואפשרות קידום למתאימה. מישרה 2 933.

לפנות לרונית – טל. 297741 03.

חוק הזדמנות שווה בעבודה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

אם יש לך עבר טוב יש לך עתיד בדיגיטל

כ־100 אלף עובדים, כ־8 מיליארד דולר בשנה מכירות. זוהי דיגיטל – חברת מחשבים מהמובילות בתחומה בעולם. בדיגיטל מפתחים, מייצרים, משווקים ומתחזקים מחשבים. בישראל, דיגיטל היא חברת מחשבים הידועה ביחסה לעובדים ובטפוחם – אתה יכול להיות גאה להצטרף אליה.

לאגף הכספים ואדמיניסטרציה למחלקת גזברות דרוש

אחראי גביה ולקוחות

דרישות התפקיד:
- בוגר כלכלה ו/או סוג גבוה בהנהלת חשבונות.
- נסיון קודם בגביה בחברה HIGH TECH.
- ידע במסחר בינלאומי ובנקאות – יתרון.
- אנגלית ברמה טובה.

לאגף השרות – מחלקת לוגיסטיקה דרוש

מעתד מלאי

דרישות התפקיד:
- מהנדס תעשיה וניהול בעל ניסיון של 3-4 שנים במשאים הבאים:
- תכנון ניהול ועיתוד מלאי.
- הזמנות ומעקב הזמנות.
- רצוי ניסיון בעבודה עם מודלים סטטיסטיים.
- אנגלית ברמה טובה.

לאגף התכנה דרוש

אחראי על פעילות התיב"ם באגף

דרישות התפקיד:
- בחינת צורכי לקוחות.
- סיוע וליווי בהקמת מערכות תיב"ם.
- שילוב מערכות תיב"ם עם כלי אינטגרציה ומערכות תעשייתיות.
- תאום פעילות ספקי התיב"ם במרכז הטכנולוגי של דיגיטל ACT.
- הקמת מערכי הדגמה משולבים.

ידע נדרש:
- ידיעת שוק התיב"ם וספקים בארץ.
- ניסיון מעשי במערכות תיב"ם מכני.
- ידע בתיב"ם אלקטרוני יתרון חשוב.
- ידע בנוהלים או ניהול משרד טכני.
- נסיון במערכות VMS.
- הכרות תחום הבקרה הסיפרתית.

נא לפנות בכתב לדיגיטל, ת.ד. 2033 הרצליה 46120, עבור כח־אדם בצרוף קורות חיים וציון המשרה המבוקשת.

במחשבה שניה...דיגיטל מחשבים!

digital

מנהל חשבונות

אם אתה בעל נסיון ומוכן לעבוד 7 שעות לפחות,
בוא לעבוד איתנו.
אנו מציעים לך עבודה מעניינת, שכר גבוה וכל ההטבות הסוציאליות כחוק.
פנה אלינו עוד היום כדאי לך!

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים: רח' החבצלת 5, טל. 233436(02)
תל-אביב: רח' אילדסון 13, טל. 298877(03)
חיפה: רח' העצמאות 104, טל. 530051(04)
באר-שבע: רח' רמב"ם 31, טל. 79523(057)
רחובות: רח' הרצל 190, טל. 461717(08)

ADMARK

חיפה כימיקלים

לחברה הגדולה בעולם לייצור חנקת אשלגן דרושים/ות בעלי התפקידים הבאים:

מנהל מחקר
הכישורים הנדרשים:
* תואר שלישי בכימיה.
* ידע רחב בתחומי הכימיה האורגנית והאנאורגנית.
* נסיון מעשי של 10 שנים הכולל נסיון במחקר תעשייתי.
* יכולת ניהול לצוות חוקרים.

אגרונום
לתפקיד מרכז פיתוח מוצרים לחקלאות.
הכישורים הנדרשים:
* בעל/ת תואר שני או תואר גבוה יותר.
* רצוי רקע טוב בכימיה וביוכימיה.
* ידיעת שפות - יתרון.
* בעל/ת דמיון, יוזמה, כושר אנליטי.
* דרוש נסיון מסחרי.

אגרונום
לפתוח שוק דשנים וכימיקלים לחקלאות.
הכישורים הנדרשים:
* בעל/ת תואר ראשון או תואר גבוה יותר.
* שליטה מלאה בשפה הצרפתית (רצוי שפת אם), שפות נוספות יתרון.

המשרה כרוכה בשהייה ממושכת בחו"ל.

בעלי מקצוע מעולים ליחידת המחשב:

__מהנדס לארגון ושטות__
בוגר הנדסת תעשיה וניהול. רצוי במסלול מערכות מידע בעל 4 - 3 שנות נסיון רצוי בתעשיה.

__מנתח מערכות__
בוגר קורס דו- שנתי ומעלה. בעל נסיון של 4 - 3 שנים רצוי בתעשיה. הכרות עם מחשב HP 3000 – יתרון.

__מתכנת__
בעל הכשרה מתאימה ונסיון בשפות הכרות עם מחשב HP 3000 יתרון. אפשרי בוגר קורס הסבה לאקדמאים.

מזכירה אנגלית עברית בכירה
הכישורים הדרושים:
* שפת אם אנגלית ורצוי ילידה ארה"ב.
* נסיון של מספר שנים.

נא לפנות בכתב יד למחלקת כח אדם. ת.ד. 1809, חיפה.

תישמר סודיות מלאה

פרסום שפי

אסם
תעשיות מזון בע"מ
למפעלנו המתרחב בשדרות
דרושים/ות

איש אחזקה
- בעל נסיון בתחזוקת דודי קיטור
- בעל נסיון בעבודת צנרת תעשייתית (מים, קיטור, אויר דחוס וכו').

חשמלאי תעשייה
- בעל תעודת חשמלאי מוסמך ונסיון בתעשייה של 3 שנים לפחות.

העבודה במשמרות

נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 1578 תל-אביב 61015 בציון המשרה המבוקשת.

המוכשרים להצליח

אם אתה בוטח בעצמך ויכול להוכיח שאתה מסוגל להצליח ולעבור את המיון הקפדני, יש לך הזדמנות להצטרף לקורס המקצועי של מגדל

ללמוד ביטוח חיים וגם ביטוח כללי

לעמוד במבחני רישוי מתמחה של משרד האוצר, להתמחות כסוכן ביטוח במגדל וליהנות מהכנסה חודשית הולמת מסיום הקורס.

והעיקר – להצליח ולהגיע לעצמאות.

טלפן ללבנה: 03-622245/9

מגדל חברה לביטוח בע"מ
דבר אחד בטוח.

---

indigo כימאי

במחלקת חקר החומרים שלנו, אנו עוסקים בפיתוח וייצור הדיו האלקטרוני (ELECTROINK™) הייחודי לאינדיגו. כדי לייצר ולשכלל אותו אנו זקוקים לאנשים כשרוניים, מחפשי אתגרים טכנולוגיים ואוהבים את עבודתם.

אם אתה כימאי (B.Sc.) או טכנאי כימיה בעל ניסיון ואם אתה רואה במקום עבודתך יותר מאשר מקור פרנסה בלבד, כתוב אלינו בצירוף קורות חיים מפורטים אל:

אינדיגו, קרית ויצמן, ת.ד. 150 נס ציונה 70451. משאבי אנוש.

לחברה תעשייתית גדולה
דרוש/ה

מנהל/ת עבודה
★ בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות בתעשייה
★ בעל/ת כושר ניהול צוות עובדים בתעשייה
★ מגורים באיזור אשקלון, קרית-גת (ינתן סיוע למעתיקים מקום מגוריהם).

★ העבודה במשמרות ★

נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 2651 תל-אביב 61026.

פילת
אגף מיון והשמה

עבור מוסד ציבורי גדול בדרום הארץ

אנו מחפשים מנכ"ל

המוסד מעסיק למעלה מאלף איש ופעילותו הכספית היא בהיקף של עשרות מיליוני שקלים.

המועמד המתאים יהיה בעל ידע ונסיון רב בדרג בכיר של ניהול ארגונים גדולים עם דגש על ההיבט הכספי, (ארגון מערכת חשבונות, תכנון ובקרה תקציביים, השקעות, מימון וכו'), איש ארגון מעולה, סמכותי, בעל אופקים רחבים, יחסי אנוש טובים ורגישות ציבורית מפותחת.

המועמד שיבחר ידרש להתגורר עם משפחתו בבאר־שבע או בסביבתה ויהנה מתנאי העסקה טובים.

נא להפנות קורות חיים מפורטים עם דגש על השכלה ותיאור תפקידים קודמים לפילת בע"מ, דרך פתח תקוה 114 תל־אביב, מיקוד 67012.

נא לציין על המעטפה: מס' משרה 4090

סודיות תשמר בקפידה.

קלדניות מסוף

אנו זקוקים דחוף לקלדניות טובות לעבודה במשמרות בוקר או אחה"צ, לתקופה ממושכת. תנאים מצויינים מובטחים: כולל כל התנאים הסוציאליים, כחוק. פנו אלינו, א'-ה' 14:00-08:00.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
תל־אביב: אילדסון 13, טל: 03-296677
ירושלים: החבצלת 5, טל: 02-233436
חיפה: העצמאות 104, טל: 04-530051
באר־שבע: רמב"ם 31, טל: 057-79523
רחובות: הרצל 190, טל: 08-461717

חברת נסיעות גדולה פותחת בהרשמה ל:
צוערים

המעוניינים ללמוד את מקצוע התיירות רעונים על הדרישה הבאה:
- השכלה אקדמאית
- ידיעת השפות עברית ואנגלית חובה, שפה נוספת - יתרון.
- לאחר שירות צבאי
- אישיות נעימה ויחסי אנוש טובים
- רצון ללמוד ולהשתלב במקצוע
- עד גיל 30

המועמדים שייבחרו יעברו קורסים והתמחות וישולבו בצוות העובדים (בסניפים ירושלים תל-אביב, חיפה, נתניה ורחובות. רצוי מגורים מאותן ערים). הם יצטרכו להתחייב על התמחות ושירות של שנתיים לפחות.

רק העונים על הדרישות הנ"ל יפנו בכתב, בצירוף פרטים מלאים, לת.ד. 2136 ת"א 61020, עבור "צוערים".

לחברת נסיעות ותיירות
דרוש/ה

פקיד/ת נסיעות BOOKING CLERK
ברמת מומחה

הכישורים הדרושים:
- תעודת מומחה לנסיעה
- נסיון בתיירות, יוצאת של 3 שנים לפחות
- שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית - שפה נוספת יתרון
- מקומות העבודה: תל-אביב (או גוש-דן) או רחובות.

מועמדים מתאימים העונים על הדרישות הנ"ל המבקשים לפנות בכתב יד, לת.ד. 582 ת"א 61004 עבור "פקיד נסיעות".

Systematics
סיסטמטיקס בערבון מוגבל

לנציגת חברת ESRI המובילה בתחום בסיסי נתונים גאוגרפיים (GIS)

מומחה למפוי ממוחשב ובסיסי נתונים גאוגרפיים (GIS)

לתמיכה ונהול פרוייקטים במערכת בסיסי נתונים גאוגרפיים ARC / INFO
- השכלה במדעי הגאוגרפיה/קרטוגרפיה
- נסיון בעבודה עם מחשבים ובסיסי נתונים
- ידע בקרטוגרפיה ממוחשבת יתרון

למועמד שיתקבל יוצעו תנאי עבודה מצוינים והיכולת להשתלב בחברה מובילה בשוק העולמי

סיסטמטיקס בערבון מוגבל, בית הקרן ביאליק 157 / 155 רמת־גן 03-7510351

אסם
תעשיות מזון בע"מ
דרושים

נהגי משאיות
לחלוקת תוצרת
★ בעלי רשיון לנהיגת משאית
★ אחרי שירות צבאי
★ מגורים בגוש-דן
★ מקום העבודה – פתח-תקוה

נא לפנות טלפונית למחלקת מכירות טלפון: 03-9265233.

בס"ד

לישיבת בני עקיבא בכפר הרואה
דרושים לשנה"ל תשמ"ח
★ **מדריכים חינוכיים** (אפשרות מגורים במקום)
★ **מורה לאנגלית** ½ משרה
★ **מורה להיסטוריה** 11 ש"ש (עדיפות לבעלי MA)

הלימודים מתקיימים בין השעות 13.00–18.00
המעוניינים יפנו לטל. 063-65204
או לפי הכתובת:
ישיבת בני עקיבא כפר הרואה.

צבי רימון | יועצי P.R. תקשורת בע"מ
דרוש לנו

יועץ הסברה/יחסי ציבור
- נסיון עיתונאי/הוברות של שנים אחדות
- רצוי רקע כללי
- גברים ונשים עם "ראש פתוח", יכולת להשתלב בעבודת צוות
- המלצות

סודיות מובטחת
תשובות בכתב לת.ד. 28181 ת"א 61281

לחברת גורי יבוא והפצה
דרושות

דיילות מכירה מעולות
מעל גיל 30 לעבודה ברשתות השיווק הגדולות בכל חלקי הארץ, בשעות אחרי הצהרים. הטבות סוציאליות ותנאי שכר מעולים. לפנות לגב' אורה טל. 03-9612111

כבי ברסקף 55

למפעל מתפתח העוסק במכשור כימי מתקדם דרוש

איש רכש
בעל נסיון של שנתיים בתחום אלקטרוניקה וטיפול בלוגיסטיקה.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב לכבי ברסקף בע"מ ת.ד. 560 רחובות 76103

דרושה מזכירה
- השכלה תיכונית
- ידע בהדפסה
- נמרצת ואמביציונית
- נסיון בענף הפירסום יתרון

03-251626
בין השעות 08.00-10.00

هكذا من الاعمال

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | דבר ראשון בבוקר

למרכז שיווק בחולון
דרוש
מנהל חשבונות
דרישות התפקיד:
★ התאמת חשבון
★ מעקב וגביה
כשורים:
★ סוג 2־3 בהנהלת חשבונות
★ נסיון של 2־3 שנים בתפקיד דומה
לתאום פגישה להתקשר טלפון:
03־5562775 או 03־5562831

לחברת בטוח דרושה
מזכירה לסמנכ"ל
הכישורים הדרושים:
★ מזכירות כללית
★ ידע בהנהלת־חשבונות
★ הדפסה עברית
★ רצוי ידע במעבד־תמלילים
– **נא לפנות לגדעון שני 03־5430865**

למוסד צבורי גדול
בתל־אביב
דרושות
עובדות נקיון
לשעות אחר הצהרים
טלפון 431796

למשרד נסיעות דרושים:
למחלקה לתיירות נכנסת
1. מפעילות תיירות
למחלקת F.I.T עם נסיון שליטה מלאה באנגלית וצרפתית
2. פקיד/ה עם נסיון בחשבונאות שליטה מלאה באנגלית.
3. כתבנית / מזכירה
שפת אם אנגלית.
נא להתקשר לטל' 652140 (03) שלוחה

למפעל תל־קון
קיבוץ תל־קציר
דרוש:
איש טכני
עם נסיון בחריטה, כרסום והשחזה
נא לפנות לטל. 06־756911, 06־756905.

לאורצ'רד בכרמיאל
דרושים
סוכנים
בכל חלקי הארץ
למכירה של חלקי ריהוט
המיוצרים בשיטת POST FORMING
העבודה מיועדת לאנשים העוסקים
במכירת חומרים למפעלי רהיטים ונגריות
בדבר פרטים נא להתקשר: 04־989991/2
לשוש בימים א' – ה' בין השעות
12.00 – 9.00

מ.כ.מ. מידע כלכלי ממוחשב בע"מ
עם הרחבת פעילותנו אנו מחפשים:
מקדמי מכירות
נמרצים,
לשיווק פתרון מוצל"ד
לבעיה עסקית כאובה
הכשרה תינתן ע"י החברה, אין צורך ברכב.
אפשרי גם לסטודנטים בחופשה.
לקביעת ראיון. טל: 03־204334־5 לגב' חיה.

דלתא טקסטיל שיווק בע"מ DELTA
דרושה
סדרנית
לרשתות מזון בגוש דן
לסידור מדפים וסטנדים
המישרה חלקית
נא להתקשר לעידית 9231552 (3)

לפולגת רשת חנויות
ה' באייר 20 ככר המדינה ת"א
דרושה
קופאית
★ נסיון קודם בקופה הכרחי,
בוגרת 12 שנות לימוד.
שעות העבודה 9.00־13.30
בפרטים נא לפנות לגב' בלהה בחנות.

למפעל תעשייתי מתפתח
באזור המרכז
דרושים
הנדסאי
לניהול מחלקה באגף הייצור
★ יועדף בוגר מגמת כימיה ו/או נסיון במפעל תהליכי.
★ מספר שנות נסיון בניהול צוות עובדים בתעשיה או פיקוד על יחידת שדה.
★ נמרץ, סמכותי, מוכן לעמוד בפני אתגרים.
מנהל מח' הנדסת ייצור
★ מהנדס תעשיה וניהול.
★ 3־5 שנות ניסיון כמנהל תפ"י/מח' הנדסת ייצור.
★ רצוי נסיון בשיטות שכר עידוד M.R.P.
טכנאי ייצור
★ עם נסיון של 3 שנים במדידת זמנים וחישובי פרמיות.
מנהל חשבונות
★ סוג 3 או מדופלם
★ ידע ונסיון בנושא בנקים וקופה
★ עדיפות לבעלי 5 שנים נסיון בתעשיה.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
נא לפנות בפירוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 7095 ת"א 61070 עבור מספר 5
סודיות מובטחת

דרושים
1. מנהל כח אדם וארגון
כישורים:
★ גיוס וארגון מערכת עובדים. ★ נסיון בהדרכה. ★ ארגון שיטות. ★ נסיון קודם בתפקיד – הכרחי.
2. מנהלי אזור
כישורים:
★ ניהול וארגון מערכת ספריות וידאו וחנויות אלקטרוניקה. ★ נסיון בכח אדם, מכירות וארגון – הכרחי
לפנות בכתב בית אבגד, ז'בוטינסקי 5, ר"ג 52520 ולציין את התפקיד על גבי המעטפה.

למפעל העשייתי בכפר־סבא
דרושים/דרושות
1. חשמלאי מוסמך
נסיון של לפחות 5 שנים בתעשיה במערכות פיקוד ובקרה
2. מכונאי אחזקה
בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכניקה/מסגרות
עדיפות לתושבי כפר־סבא והסביבה.
נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים לת.ד. 33250 תל־אביב, 64927 למחלקת כח אדם.

לחברת השקעות דרוש
מנהל חשבונות מנוסה
כישורים: סוג ד' לפחות, ידע בענף הבנין
- יתרון, ידע בהכנת משכורות. חרוץ ואחראי
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 6025 תל־אביב
סודיות מובטחת

למשרד פרסום גדול
דרוש/ה
תקציבאי/ת
בעל/ת נסיון של שנה לפחות במשרד פרסום גדול לתפקיד מלא אתגרים במסגרת תנופה חדשה בהתארגנות המשרד
03־339984 לחיה, מיום ראשון.

למפעל תעשיתי גדול
דרוש
מנהל טכני למוסכים
דרישות התפקיד:
★ מהנדס/הנדסאי רכב.
★ בעל נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בתפקיד זהה.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 587 פ"ת, "עבור משרה 15".

דרושים
מאבטחים
★ הופעה נאה ★ גובה 1.80 מ'
★ יוצאי יחידות קרביות ★ עבר ללא דופי
תנאים טובים למתאימים
לפנות למר צ'חמבר איתן בימים א'־ה' בין השעות 12.00־16.00 בבנין הסינרמה רח' יגאל אלון 61 ת"א

למפעל קונפקציה
דרושה
למחלקת מכירות
מנהלת
מחלקת הלבשה
★ נסיון רב בעבודה
★ הכרת השוק המקומי
★ משרה מלאה
★ ידע והבנה באופנה
לפנות לטל' 03־333410

למחלבת תנובה
רחובות דרושים/ות
מכונאי/טכנאי/ת קירור
★ בוגר בי"ס מקצועי ★ במתקני קירור אמוניק בתעשיה.
מכונאי/ת תעשיה
★ בוגר בי"ס מקצועי ★ נסיון בתעשיה במתקני אויר, מערכות שינוע הובלות, משאבות, מנועים וכו'.
חשמלאי/ת מוסמך
★ בוגר בי"ס מקצועי ★ לטיפול במערכות אנרגיה (קיטור וחום) ★ עדיפות לבעל נסיון.
חשמלאי/ת מוסמך
★ בוגר בי"ס מקצועי במגמת חשמל ★ נסיון מוכח באחזקת מתקני חשמל תעשייתיים ובקרים מתוכנתים.
נא להתקשר טל. 08־487351

בינות פיתוח ויישום בע"מ
דרוש
מהנדס החברה
מהנדס בנין בעל נסיון בתיכנון מבני פלדה ובטון, נסיון בתיאום ופיקוח.
נא לפנות בכתב יד: ל.בינות, רחוב היתד 12 הרצליה, מיקוד 46583.
– סודיות מובטחת –

למתקן בבאר־שבע
דרוש:
מחסנאי מנוסה
בעל רקע טכני
על המעונינים לפנות בכתב יד בצירוף פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 1468 ת"א עבור "מחסנאי"
– סודיות מובטחת

למשרד הנדסת חשמל
בתל־אביב
דרוש/ה
שרטט/ת חשמל מנוסה
עדיפות בנסיון בשרטוט מחשב
להתקשר לטלפון 03־451680
בין השעות 9.00־12.00

לחברת לנדסיס (ישראל) בע"מ
דרוש
טכנאי שרות
למיכשור מדעי ותעשייתי,
בעל נסיון ורקע מוכח באלקטרוניקה
ובמיקרו מחשבים.
נא לפנות בכתב יד: לת.ד. 23011 תל־אביב מיקוד 61230

לחברת בניה ופיתוח
דרושים
אינסטלטורים מעולים ביותר
למועמדים תנאים טובים
לפרטים נוספים טל: 08־413481
מ־11.00־16.00

למפעל לאריזות קרטון
דרוש
איש מכירות
רצוי רקע בענף הדפוס
טלפון 03־9223283

לחברה בהרצליה
העוסקת במוצרי תקשורת מתוחכמים
דרושים:
★ אחראי/ת אבטחת איכות
לניהול מערך אבטחת איכות, כתיבת נהלי איכות, מפרטי בדיקה וביצוע.
• נסיון באבטחת איכות במפעל תעשייתי העוסק באלקטרוניקה, ידע באנגלית טכנית ויכולת לנהל עובדים.
★ אחראי/ת הנדסת ייצור
מהנדס יצור, אירגון וניהול הנדסת הייצור בחברה ידע, ונסיון בתפ"י, בהכנת תיקי יצור והוראות עבודה, נסיון בשימוש במחשב, עדיף נסיון במפעל למוצרי אלקטרוניקה ותקשורת.
– נא לפנות בכתב יד בלבד, בציון קורות חיים לדפנה ג'מיל לת.ד. 36236 תל־אביב
★ מזכירה
ידע נדרש: אנגלית כשפת אם, הדפסה עיוורת בעברית ואנגלית, הפעלת מעבד תמלילים.
– **נא לפנות לדפנה ג'מיל בטלפון 03־221161**

נילי – מפעלי מתכת פתח־תקוה
דרוש
מנהל ייצור בענף המתכת
פועלי ייצור
טלפון: 9221337

למפענו בניר צבי
(ליד רמלה) דרושים:
מכונאי אחזקה
★ בוגר בי"ס מקצועי, רצוי טכנאי מכונות
★ 3 – 5 שנות נסיון בתעשיה.
נגר מקצועי
★ ידע והבנה בקריאת שרטוט
★ נסיון במפעל תעשייתי או נגריה.
צבעי רהיטים
★ מספר שנות נסיון בצביעת רהיטים ומוצרי עץ (פוליטורה, ביץ, לקות וכו').
תופרות
★ מספר שנות נסיון על מכונה תעשייתית (מחט אחת)
בוגרי בי"ס/קורס מקצועי
(מגמת מתכת או עץ),
להפעלת מכונות מתוחכמות בייצור בקרת סיב
★ ידע בקריאת שרטוט
★ לאחר שרות צבאי מלא
★ עדיפות לבעלי נסיון בתעשיה
הכשרה מקצועית תינתן במקום.
★ ★ ★
5 ימי עבודה בשבוע, תנאים סוציאליים מלאים, הסעות מהאזור, שכר אישי וקידום לפי כישורים והשגים.
נא לפנות לאגף כח אדם טל' 08־220777.

דרוש
מחסנאי אחראי
בענף מוצרי החשמל הביתיים
המלצות הכרחיות
טלפון 03־7511132 03־7511150

לחברת בטוח בתל־אביב
דרושים/ות
★ עורך/ת דין צעיר/ה.
תינתן עדיפות לבעל/ת נסיון בנזיקין.
★ פקיד/ה למחלקת תביעות
נא לפנות לטל' 430068, 03־430057

לחברה גדולה דרושה:
מזכירה למנכ"ל
ואחראית למזכירות
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בכשר ניהול מזכירות
★ כתבנית עברית אנגלית
★ רצוי נסיון במעבד תמלילים וטלקס לטעי.
★ השכלה אקדמאית – יתרון.
שבוע עבודה מלא.
על המעוניינות לפנות בכתב יד בצירוף פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 1468 ת"א עבור "מזכירה"
– סודיות מובטחות –

ל"רונן מודל"
יצרני אופנה לנשים וצעירות
דרוש/ה
בחור/ה
מנוסה ודינמי/ת למכירות
משכורת ותנאים מעולים למתאים/ה
5 ימים 03־661554

לחברה מסחרית ארצית
דרושים:
אנשי מכירות מנוסים
דינמיים ונמרצים בעלי יכולת משא ומתן וקשר עם לקוחות.
רשיון נהיגה הכרחי (העבודה ברכב החברה).
מקום מגורים:
★ גוש דן ★ חיפה והסביבה.
על המעונינים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 1468 ת"א עבור "אנשי מכירות"
– סודיות מובטחות –

למפעל בקרית מטלון פ"ת
דרושה
טלפנית תדקס מנוסה
שעות העבודה 13.00־19.00
טל: 03־9223151
בין השעות 7.30־11.00 להדס.

למפעלי העשיות תוכנה
ומחשבים בע"מ
דרושות
קלדניות דיסקטים IBM
בעל/ת נסיון
לפנות 03־217221 לטינה

גרפיקאי/ת
ביצועיסט/ית
יש לנו עבודה בשבילך במחלקה הגרפית במשרד הפרסום שלנו. מעדיפים שיהיה לך נסיון. אפשרי שעות גמישות
התקשר/י 03־709352/4, 790775
אחרי שעה 16.00 קל יותר להשיג אותנו

דרושים
ברסמים מעולים
מסגרים מעולים
חרטים מעולים
תנאים מצוינים למתאימים
03־7513468 08־221053

א.ר.ט. בע"מ
דרוש
מונטז'ר מעולה
נא לפנות טלפונית
03־381466
03־382516
לבקש את מאיר

סוכן מכירות
דרוש לחברה בענף תקיף
עד הכבירי אתנה.
03־725813

למפעל של
התעשיה הצבאית
באזור תל־אביב
דרוש/ה
מהנדס/ת מטלורגיה
בעל נסיון של 5 שנים ביציקות מדויקות
(LOST WAX PROCESS/INVESTMENT CASTING)
לתפקיד: טכנולוג ומטלורג ראשי
למחלקה ליציקות מדויקות.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות טלפונית בימים א'־ה' בשעות העבודה לטלפון 03־479211 שלוחה 53, או בכתב, ליחידת התעסוקה ת.ד. 1044 רמת השרון, מיקוד 47100 (נא לציין מספר תעודת זהות).
התעשיה הצבאית

יעל
תכנה ומערכות
בית התוכנה העצמאי הגדול בישראל
דרוש/ה
פקיד ביצוע וקלט/פלט
דרישות התפקיד:
★ נסיון של שנה עד שנתיים.
★ הכרת משאי הרצה במחשב וקלט/פלט.
★ ידע בסיסי באנגלית.
★ 12 שנות לימוד לפחות.
★ יכולת לעבודה במשרה מלאה (45 שעות).
לפנות החל מיום א' לאביה או לאורלי טל': 03־5323186־9
רח' בן גוריון 22, גבעת שמואל 51905

למוסד ציבורי גדול
דרוש/ה
קצין בטחון באזור רחובות
★ בעל תפקיד פיקודי בצה"ל או במשטרת ישראל במשך 5 שנים לפחות
★ עדיפות לקצינים ו/או לבעלי נסיון קודם כקצין בטחון.
★ בעל נסיון בהדרכה.
★ היקף משרה – חצי משרה.
נא לפנות בכתב יד בציון תולדות חיים ומס' טלפון לת.ד. 16250 ת"א, לא יאוחר מ־25.7.87

תדיראן
מנהלת החברה
אגף הבקרה
רואה חשבון צעיר
לעבודה מעניינת ורבת אתגרים
דרישות התפקיד:
★ נסיון של לפחות שנה במשרד רו"ח.
★ נסיון של שנתיים בהנה"ח ממוחשבת.
★ נכונות למאמץ ולעבודה רבה.
★ ★
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים וציון המשרה המבוקשת למנהלת החברה, מחלקת משאבי אנוש, ת.ד. 648, ת"א 61006.
– סודיות מובטחת –

עץ לבוד בע"מ
ETZ-LAVUD LTD
אם את מחפשת עבודה בעלת ענין קידום אישי ומקצועי ומעוגנת בעבודה ואת עונה על הכישורים הבאים:
★ שליטה מלאה באנגלית ובעברית כולל הדפסה מושלמת בשתי השפות
★ נסיון בנהלי יצוא ויבוא
★ נכונות לעבודה במשרה מלאה, 6 ימים בשבוע
אנא פני אלינו בכתב אגף משאבי אנוש של עץ לבוד ת.ד. 38 פתח תקוה 49100 או טלפונית 03־914931 ליונית.

למפעלי מתכת בחו"ל
דרוש
מנהל מפעל/חברה
הכישורים הדרושים:
1. נסיון של 5 שנים במפעל לערגול פלדה לברזל בנין וכו'.
2. שליטה מלאה בצרפתית, רצוי גם באנגלית.
לפנות בצרוף קורות חיים בכתב יד לת.ד. 50441 ת"א.

לחברת מחשבים
דרוש/ה
נציג/ת מכירות נמרץ/ת
למכירת תוכנות למחשבי מיקרו
עדיפות לבעלי נסיון מוכח.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 36076 תל־אביב מיקוד 61360

מגן ברית
תעשיות מוצרי בטחון ודלתות פלדה 1980
דרושים
רכזי מכירות ומפיצים בלעדיים
באזורים שונים בארץ
ותנאים טובים למתאימים.
טל. 03־5516021 03־5519536

לבית הארחה באזור ירושלים
דרוש
עוזר טבח בוגר תדמור
טל' 02־342581

חוק העסקת עובדים בעסקות תשמ"א 1981

לחברת שיווק מוצרי צריכה
דרוש/ה
סוכן/ת מכירות
לאזור המרכז.
כישורים נדרשים:
– נסיון מוכח במכירות – 3 שנים לפחות.
– יכולת ניהול מו"מ.
– רכב הכרחי.
נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 729 ת"א 61007 עבור "סוכן".
– סודיות מובטחות –

למשרד להנדסה אזרחית בירושלים
דרוש/ה
מהנדס/ת הנדסאי/ת
לתכנון בביסוס. עדיפות לבעלי נסיון.
02־815576, 02־812321

לחברה גדולה דרושים
מקדמי/ות מכירות
לאזורים: חיפה, ת"א, ירושלים, באר שבע
אם את/ה לאחר שירות צבאי עד גיל 28 בעל/ת הופעה,
יכולת ביטוי בע"פ, כושר התמדה
ונכונות לעבודה בלתי שגרתית
צלצל עכשיו
ת"א	03–812193	חיפה	04–425636 – 04–660575
ירושלים	02–246044	ב"ש	057–72039

למשרד עורכי דין
בפתח־תקוה
דרוש/ה
עורך דין
טלפון 03־871640

לחברה להבלה
בינלאומית
דרוש
חובש מוסמך באויר
דיבבי ובעל נסיון קודם
שפה אנגלית הכרחית
טל' 03־656851 03־644417

לעבוד בחבר · להרגיש בבית

המחלקה הטכנית

- **הנדסאי מכונות/טכנאי** מכונות - לתעשייה אחזקה במשמרות, ידע בהידראוליקה, פנאומטיקה ואוטומציה - למפעל באזור חולון
- **מלגזן מנוסה** - לעבודה במפעל תעשייתי בחולון העבודה במשמרות - נדרשת תעודת הסמכה
- **חשמלאי מוסמך** - בעל תעודת הסמכה לעבודה מיידית במפעל באזור פתח תקוה.
- **מכונאי אחזקה / חשמלאי אחזקה** - לעבודה מיידית באזור לוד - העבודה בשלוש משמרות כולל שבת. למתאימים תנאי שכר הולמים.
- **שרטטת מכונות** - ידע בגרפיקה ותכנון אריזות לעבודה באזור לוד, רמלה
- **שרטטת מכונות** - ידע בגרפיקה ותכנון אריזות לעבודה באזור לוד, רמלה.
- **מיקרוביולוגים / ביולוגים** - למעבדת מחקר ופתוח בכ״ס. (אפשרי גם ללא נסיון).
- **רוקחים / טכנאי כימיה וכימאים** - לעבודת מו״פ במפעל בכ״ס.
- **מלחימות / מחווטות מנוסות** - לעבודה באזור הרצליה, כ״ס, פ״ת

חבר
חברה לשרותי כח אדם
ת״א בן יהודה 100.
טל: 227109, 03-221214
ירושלים, טל: 02-234265
חיפה, טל: 04-663966
שעות קבלה: 08.00-18.30

״תנובה״ מחוז תל-אביב
דרושים
מחלקי מוצרי בשר ודגים

הכישורים הדרושים:
- השכלה תיכונית
- ידיעה טובה בחשבון
- רשיון נהיגה למשאית
- ידע בשיווק מוצרי מזון

תינתן עדיפות בקבלה למועמדים בעלי נסיון מעשי בשיווק מוצרי מזון.

מועמדים מתאימים, תושבי תל-אביב, חולון והסביבה הקרובה, מתבקשים לפנות ישירות למר אבי מטלון, מנהל מרכז הפצה ״קר-פרי״, רח׳ המשביר 25, איזור התעשייה חולון, טלפון 5563952 - 03, 03-5565221, בין השעות 9.00 - 11.00 לצורך ראיון וקבלת פרטים בקשר לעבודה.
- סודיות מובטחת -

U-MAN®

עבור אחת מלקוחותינו,
חברה מבוססת ליבוא ושיווק בענף הדפוס,
דרוש
איש מכירות

בעל נסיון במכירות ורצוי בענף הדפוס.
לתפקיד מעניין ועצמאי עם אפשרויות קידום,
הכולל טיפול בלקוחות קיימים ופיתוח שווקים חדשים. כישורים נדרשים: ידיעת אנגלית,
כושר נהול מו״מ ויחסי אנוש מעולים.
מגורים באזור השרון - יתרון
תנאים טובים ורכב צמוד למתאימים.
לפנות לרונית - 297741 .03. מישרה 934.
סודיות תשמר בקפידה.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ״א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

EXCITINGLY HYATT.

דרושות לנו
חדרניות
במחלקת משק בית
שעות עבודה נוחות

נא לפנות למחלקת כ״א ברוו׳ לח״י 32,
הר הצופים ירושלים 97665
הייאט רגנסי ירושלים
HYATT REGENCY JERUSALEM
טלפון: 821333 (02)

סונול
סונול ישראל בע״מ
לסניפנו בירושלים
דרוש/ה
משווק/ת כנציג מכירות
התפקיד מתאים לבוגר מכללה/מינהל עסקים עם נסיון מסחרי, יכולת לנהל מו״מ, שליטה מוחלטת בעברית ובערבית לרבות קריאה, כתיבה ודיבור.
עדיפות לבעלי נסיון קודם במגע עם האוכלוסיה הערבית.
רצוי עד גיל 35.
נא לפנות בכתב למנהל סניף ירושלים דרך בית לחם 2, ירושלים
סונול ישראל בע״מ.

ביצועיסטית
בנצי
רוצה לראות את הביצועים שלך
החל מיום א׳
03-291261-5

ל״אורדיס״ א.ח. הרצליה דרושים
רתכים
(אפשרי גם סטודנטים וקבוצניקים)
תנאים טובים למתאימים
טל. 052-554513

שמר
מחשבים בע״מ
עם הרחבת פעילותנו בארץ ובחו״ל
דרושים
מהנדסי תוכנה
* 3 שנים נסיון מעשי באחד התחומים:
* REAL TIME APPLICATIONS
* LANGUAGE DEVELOPMENT & COMPILERS
* SOFTWARE DEVELOPMENT TOOLS
* OPERATING SYSTEMS INTERNALS
* I/O DRIVERS & S.W/H.W INTERFACE

* נסיון במערכות הבאות - יתרון:
UNIX MSDOS VAX 68020 GOULD
* ידע טוב באנגלית (כולל שיחה) - יתרון
* חלק מהמשרות כרוך בנסיעות לחו״ל
נא לפנות בצירוף קורות חיים ופרוט נסיון מקצועי:
רח׳ הרצל 12, ר״ג 52431
— סודיות מובטחת —

לחברת מחשבים
דרושים
נציגי מכירות
נסיון במחשבי PC
רכב - יתרון
מעבדת תמלילים
שיטתיות
עברית/אנגלית
טל. 03-429249
03-428029

המכללה לחינוך ע״ש א.ד. גורדון

לשנה״ל תשמ״ח
דרושים מורים למשרות חלקיות

1. מורה להעשרה אינסטרומנטלית
2. מורה להוראת האנגלית
(הנתונים הדרושים: בעלי תואר M.A)

3. ספרן/נית
(בוגר/ת אוניברסיטה בספרנות)

יש לפנות בכתב להנהלת המכללה

מכללת גורדון רח׳ טשרניחובסקי 73 חיפה

נינה יורן כתבנית קצרנית
״אני עובדת בחבר ומרגישה בבית״
חבר
חברה לשרותי כח אדם

פרץ מוטי מחסנאי טכני:
״אני עובד בחבר ומרגיש בבית״
חבר
חברה לשרותי כח אדם

חבר

בוא לחבר -
תצא עם עבודה ומתנה
החודש - תיק טיולים מהודר,
לכל עובד חדש.

ראה הצעותינו במדור ״הדרושים״
חברה לשרותי כח אדם

לעבוד בחבר · להרגיש בבית

המחלקה המשרדית

- **כתבניות (לניר)** **מנוסות** - ידע בהדפסת מאזנים - לעבודה מיידית. אפשרות לשעות גמישות.
- **כתבניות שפת אם אנגלית מנוסות** - ידע בעברית לעבודה מיידית. רצוי ידע במעבד תמלילים וטלקס.
- **כתבניות עברית מנוסות** + הדפסת טבלאות.
- **מזכירות דו־לשוניות (עברית אנגלית) מנוסות** - ידע בהדפסה, לעבודות מעניינות.

חבר
חברה לשרותי כח אדם
ת״א, בן יהודה 100
טל. 03-221214, 241780
ירושלים, טל: 02-234266
חיפה, טל: 04-663966
שעות קבלה: 08.00-18.30

שלי אלבחור כתבנית + עיבוד תמלילים
״אני עובדת בחבר ומרגישה בבית״
חבר
חברה לשרותי כח אדם

יורי שטיינלר טכנאי מכונות
״אני עובד בחבר ומרגיש בבית״
חבר
חברה לשרותי כח אדם

אשת מיון ואיוש מזכירות בכירות

התרחבנו ודרושה לנו
אחראית השמה
התפקיד כולל: ראיון ואבחון מזכירות לצורך השמה, קשר עם לקוחות והרחבת השיווק, עבודה עצמאית.
המועמדת: בעלת נסיון של 3 שנים לפחות בתחום המשלב כוח-אדם ומכירות, גיל 25 - 36.
נא לפנות בכתב בלבד אל ״אשת״ - מיון ואיוש מזכירות בכירות, סוקולוב 12 ת״א 63421.
סודיות מובטחת

למוסד ממלכתי דרושים
מפעילים טכניים
לעבודה קבועה, רבת אתגר ועניין הכרוכה בתנועה ברחבי הארץ.
* יוצאי צבא, בגילאים 21-35 * פרופיל 97 * 10 שנות לימוד, רקע טכני - יתרון * נכונות לעבוד במשמרות * תושבי מרכז הארץ.
תנאים מצויינים ואפשרויות קידום למתאימים
העובדים שיבחרו יעברו תקופת הכשרה של מספר חודשים, בתנאי שכר מלאים.
ועדת קבלה תתקיים בחברת ״השמירה״ בע״מ, רח׳ שפ״ר 16, תל-אביב (ליד שוק הכרמל), טל. 03-651051, ביום א׳ (19.7.87) וביום ב׳ (20.7.87) בין השעות 10.00-18.00.
יש להביא תעודת זהות ופנקס מילואים.

לפרסום **אשל** דרוש
תקציבאי מנוסה
או
איש שיווק
פנה בכתב ל־ בצירוף קורות חיים אל ת.ד. 7095 מיקוד 61070 עבור מס 6.

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
בית מרכז הרשת, תל-אביב, רח׳ קהילת קיוב 15, ת.ד. 24104 מיקוד 69410, טלפון 497446
רשת ״עמל״
ההסתדרות הכללית של העובדים באר״י
לשנת הלימודים תשמ״ח
דרוש/ה
מנהל/ת
לביה״ס תיכון מקצועי ע״ש ליידי דיוויס ירושלים

לקומפיוטר סטור
דרוש
איש מכירות
למחשבים אישיים (תואמי I.B.M.)
רצוי נסיון של שנה.
קומפיוטרסטור
03-709256, 709869, 706193
לפנות לשמוליק או מיכה

בית מרכז הרשת, תל-אביב, רח׳ קהילת קיוב 15, ת.ד. 24104 מיקוד 69410, טלפון 497444
לשנת הלימודים תשמ״ח דרושים
מורים
למקצועות הבאים:

משרד החקלאות
המרכז לשיתוף והדרכה חקלאית בינלאומית

משרד החוץ
המחלקה לשיתוף בינלאומי

מכרז 8/87
לארץ דוברת אנגלית באפריקה
דרוש
מומחה לגידולי שדה ותכנון משק
בעל ידיעה כללית בענף הבקר ומספוא. השכלה אקדמאית עם נסיון של 5 שנים או טכנאי עם נסיון של 7 שנים.
השליחות היא לשנתיים. שליטה בשפה האנגלית הכרחית.
לפרטים נא לפנות: טלפון 211492, 03-211490

לעבודה בטחונית בחו״ל
דרושים
קציני מילואים

נתונים נדרשים:
* גילאי 22–32
* שירות מלא ביחידות שדה כלוחמים ומפקדים.
* ידיעה טובה בשפה האנגלית ו/או בשפות אירופיות אחרות.
* השכלה תיכונית מלאה לפחות.
* כושר גופני טוב ובריאות תקינה.

המתאימים יצאו עם משפחותיהם לשליחות בת שנתיים-שלוש בחו״ל
המעוניינים העומדים בכל הדרישות לעיל יפנו בכתב לת.ד. 39350 ת״א מיקוד 61392 עבור י.ד. בצרוף תולדות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס׳ ת.ז. וטלפון.
— פונים מתאימים ייענו —

למוסד ממלכתי בתל-אביב
דרושים

★ הנדסאי/טכני מיזוג אויר
(משרה מס׳ 1)
לעבודת התקנה, אחזקה ופיקוח על יחידות בוכנתיות, מערכת חימום ומזגנים שונים.
הכשורים הנדרשים:
* בוגר בית ספר מקצועי במגמת מיזוג אויר.
* נסיון עבודה של 5 שנים לפחות כולל שליטה ופיקוד.

★ נהגים
(משרה מס׳ 2)
הכשורים הנדרשים:
* גילאי 24–35.
* רשיון נהיגה על אוטובוס ומשאית מעל 15 טון.
* נסיון קודם הכרחי.

מועמדים העומדים בכל הדרישות לעיל לאחר שרות צבאי מלא בצה״ל, יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס׳ ת.ז. ומס׳ טלפון לת.ד. 39888 ת״א (מיקוד 61398).
נא לציין מס׳ המשרה.
— פונים מתאימים ייענו —

לחברה העוסקת בתכנון פיתוח והקמה של מערכות תקשורת ומחשבים ובפרוייקטים טכנולוגיים מתקדמים.
דרושים

מהנדס אלקטרוניקה - תכנון ופיתוח
(משרה מס׳ 40)
תאור המשרה: תכנון, פיתוח ובניית אבי טיפוס של מעגלים ומתקנים אלקטרוניים בתחומים הדיגיטאליים והאנלוגיים (שמע).
דרישות המשרה: נסיון מוכח של שנתיים לפחות בתכנון ופתוח מעגלים אלקטרוניים.

מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה
(משרה מס׳ 41)
תאור המשרה: איפיון ותכנון מערכות ומתקני תקשורת צבאיים.
דרישות המשרה: מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה עם נסיון מוכח באיפיון ותכנון של מערכות תקשורת צבאיות וידע בתקשורת מחשבים.
עדיפות לקציני קשר שעסקו בצה״ל בנושאים דומים.

הצעות נא להפנות לת.ד. 25104 תל-אביב 62150 עבור ר.ה. (נא לציין מס׳ טלפון לצורך קביעת ראיון).

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ״א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העברייניים צפויים לעונש על פי החוק.

למוזיאון ישראל, ירושלים
דרוש
טכנאי צילום
בעל ידע בפיתוח צבע

רצוי בוגר בי״ס לצילום
לפנות בכתב למוזיאון ישראל - מח׳ כ״א, ת.ד. 1299, ירושלים, 91012.

רשות הגנים הלאומיים
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 2

מקום העבודה בתל-אביב
נא לפנות בכתב (בציון מס טלפון) עם פירוט קורות חיים ומקומות עבודה קודמים לת.ד. 7028 הקריה, תל-אביב 61070 עד תאריך 31.7.87

דרושים מועמדים למשרות
עוזרי נהג קטר
באזורי לוד והמרכז.
המעוניינים בעלי רקע במקצועות המתכת מתבקשים לפנות בכתב עם פרוט תולדות חיים לכתובת:
ת.ד. 44 חיפה
עבור ״עוזר נהג קטר״

עירית ראשון-לציון
מכרז פנימי/חיצוני מס׳ 20/87 -
מנהל היחידה להכנסות העיריה

עירית ראשל״צ מבקשת בזה הצעות לתפקיד של מנהל היחידה להכנסות העיריה.

תאור התפקיד:
1. אחריות לנהול וארגון מערך הכנסות הישירות בעיריה.
2. נהול צוות עובדים גדול.
3. נהול מערך ממוכן של הכנסות הישירות ומעקב אחר פיגורי התשלומים.

כישורים נדרשים:
1. בעל תואר ראשון בכלכלה ו/או בתחומי המנהל.
2. בעל סוג 2 בהנהלת חשבונות.
3. בעל ידע ונסיון בתפעול של מערכות ממוחשבות.
4. בעל נסיון מוכח בניהול צוות עובדים גדול.
5. יכולת לנהל מו״מ בדרג גבוה.
6. כושר ביטוי בכתב ובע״פ ויד־יעת השפה העברית על בוריה.
7. יכולת לקיום יחסי אנוש טובים.
8. נכונות לעבוד בשעות לא שיגרתיות בהתאם לצורך.

המועמדים יועמדו אחרי מיון למבחן התאמה בפיקוח מבר העיריה.
תנאי העסקה: במקובל למנהלי יחידות בעיריה מתח דרגות 11-9 עפ״י דירוג המח״ר.
את ההצעות יש להגיש בכתב בצירוף תולדות חיים ותעודות מטעם המבקשים לפנות אל לשכת מנכ״ל העיריה עד יום 31/7/87 שעה 13.00.

אורט ישראל
המערכת ללימודי מבוגרים
דרושים מורים
להוראת עולים מבוגרים במקצועות התכנות:
* פסקל ומבנה נתונים.
* הנדסת תוכנה.
* מערכות זמן אמת.
* מערכות הפעלה: DOS, UNIX, BMS
* יסודות המיקרו מעבד (80–85)
* תקשורת.
* מחוללי ישומים: D.BASE לוטוס 1,2,3.

הכישורים: בעלי נסיון מעשי בהכנות העבודה עם מבוגרים, ידע ברוסית יתרון. המעוניינים מתבקשים לפנות בהקדם לדבי או דוד טל׳: 302033, 302036.

هكذا من الأصل

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבירות נסיים לעונש על פי החוק.

דיור יוני קוסמטיקס בע"מ

דרושות

נציגות אזוריות בכל הארץ

לעבודה חלקית.
רצוי עם ידע בקוסמטיקה

לקביעת ראיון להתקשר לטלפון: 03-299940.

לכלל מערכות בניה – כלל מוצרי בטון

דרושים

1. **תקונציוקים** לעבודות גמר בבנין
2. **מנופאי צריח + זחל**

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 286 פרדס־חנה.

למפעל בטחוני העוסק בתחומי אלקטרוניקה מתוחכמת

דרושים

להעסקה במעמד אזרח עובד צבא לתפקידים ולמקצועות כמפורט:

- **מהנדס תעשייה וניהול**
  העברת מוצרים מתכנון לייצור.
- **מהנדסי/הנדסאי/ טכנאי אלקטרוניקה**
  לתחזוקת מערכות אלקטרוניות מתקדמות בתחומים:
  – מערכות תקשורת ממוחשבות.
  – מערכות תקשורת מיקרוגל בתחום הדיגיטלי.
  – מערכות תקשורת V.H.F ובקרה ספרתית.
  – מערכות בדיקה מבוקרות מחשב ותיב"מ.
  – מערכות ציוד מדידה.
- **מהנדס אלקטרוניקה**
  תכנון מתקנים ומערכות קשר.
- **בוגר מדעי המחשב**
  – תכנון מערכות בדיקה אוטומטיים.
  – תכנות ועצוב מערכות מידע לכרוזל.
- **על המועמדים לעמוד בתנאים הבאים:**
  – עד גיל 35.
  – לאחר שרות צבאי בצה"ל.
  – בוגרי מוסד להכשרה טכנולוגית בארץ ובעלי הסמכה מוכרת.
  – בעלי נסיון המוכח בתחומים הדרושים.
  – לגבי מהנדסים יועדפו קציני צה"ל עם רקע מקצועי בתחום האלקטרוניקה ומדעי המחשב.

לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון: 03-983251 03-983784

– סודיות מובטחת –

למוסד ממלכתי באיזור תל־אביב דרושים

1. נהגים

- דרישות התפקיד:

א. בעלי רשיון על אוטובוס או בעלי רשיון ג'.
ב. גילאים 23-38.
ג. לאחר שירות צבאי מלא ובריאות תקינה.

2. סטודנטים/יות לעבודות נקיון

- דרישות התפקיד:

א. מועמדים שלפניהם עוד שתי שנות לימוד לפחות.
ב. לאחר שירות צבאי מלא.
ג. בריאות תקינה.
העבודה עפ"י שעות, בשעות היום או הלילה.

3. כתבניות

- דרישות התפקיד:

א. מדפיסות בעברית ובאנגלית (על מכונת I.B.M. חשמלית).
ב. לאחר שירות צבאי מלא ובריאות תקינה. לעבודה קבועה, כולל תנאים סוציאליים. שעות העבודה 08.00-16.00, או לעבודה עפ"י שעות.

באם הנכם עונים על הדרישות, נא כתבו לת.ד. 33686 בצירוף קורות חיים, פרטים אישיים, כולל מספר ת.ז., מספר אישי, ארץ לידה, שנת לידה, שנת עליה, כתובת ומס' טלפון.

סודיות מובטחת

למפעל סריגה אופנתית

דרושים:

1) **סורגים/ות** לעבודה על מכונת אמפיסל
2) **עובדות גמר וסריגת יד** ליום עבודה שלם.
3) **גהצן/ית** לגיהוץ סריגים.

המעוניינים יפנו טלפונית 053-610761

לביה"ס חימי „מבואות־ים" לשנה"ל התשמ"ח

דרושים מורים

1. מהנדס או הנדסאי חשמל.
2. הנדסאי או טכנאי קירור.

מדריכים חברתיים

לנוער בגיל תיכון, שכר בדירוג הוראה, מגורים במקום.

המעוניינים יפנו בפרוט קורות חיים להנהלת מבואות־ים מכמורת 40297 טלפון – 053-93242

יוניקום בע"מ
UNICOM LTD.

לעבודה בחו"ל דרושים:

★ **מנתחי מערכות.**
★ **תכניתני SYSTEM.**
★ **תכניתנים.**

בעלי נסיון מוכח של 3 שנים ומעלה, שליטה מלאה באנגלית.
למתאימים יוצע חוזה ל־3 שנים.
כיסוי הוצאות העברה, עזרה בדיור וביטוח רפואי חינם.

לפונים: נא לשלוח תמצית קורות חיים, נסיון ותחומי התמחות, ל־„יוניקום" בע"מ רח' אוסישקין 28 רמת־השרון מ. 47210.

למשרד עורכי דין בתל־אביב

דרושה

פקידה

לעבודות משרד כלליות

משרה מלאה

טלפון 249105

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
מינהל החינוך
אגף כח אדם בהוראה

הודעה מס' התשמ"ח/6 על

משרות ניהול פנויות

נבקשכם להביא לידיעת כל המורים את ההודעה הבאה:

אגף כח אדם בהוראה מודיע על משרות ניהול פנויות של מנהלים בבתי־ספר יסודיים ובחטיבות ביניים לקראת שנת הלימודים תשמ"ח.

מן המועמדים נדרשים כישורים בתחומי ההשכלה הפדגוגית והאקדמית, הכשרה מיוחדת במינהל החינוך או מינהל כללי וותק בהוראה של חמש שנים.

התכונות פורסמו בפירוט בחוזר מנכ"ל מ"ג/5 מ־י"ז בטבת התשמ"ג (2 בינואר 1983), סעיף 131. המעוניינים להציג מועמדותם ימלאו טופס בקשה למשרת ניהול שאפשר לקבלו בכל לשכה מחוזית של משרד החינוך והתרבות. הטופס ימולא בשני העתקים: האחד יישלח אל מנהל המחוז שבו נמצאת המשרה הפנויה, ואחד אל המפקח על בית הספר שבו מועסק המועמד.

היום האחרון לקבלת בקשות בלשכות המחוזיות – יום שישי, ה' באב התשמ"ז (31 ביולי 1987).

רשימת המשרות

א. מחוז הצפון – בית הממשלה, נצרת עלית. מיקוד 16000 טלפון: 06-572960.

1. ביה"ס הממלכתי לילדים ערבים **ביר אלמכסור ב'**. 15 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ט'. 2 כיתות לחינוך מיוחד.
2. ביה"ס הממ"ד „תחכמוני" **בבית שאן**. 12 כיתות א'־ו'. 2 כיתות לחינוך מיוחד.
3. ביה"ס הממלכתי **בגבת**. 6 כיתות א'־ו'.
4. ביה"ס הממלכתי **ביראון**. 5 כיתות א'־ו'.
5. ביה"ס הממלכתי „תדהר" **ביקנעם**. 14 כיתות א'־ו'. 2 כיתות לחינוך מיוחד.
6. חטיבת ביניים ממלכתית „הורוביץ" **בכרמיאל**. 16 כיתות ז'־ט'. 3 כיתות לחינוך מיוחד.
7. ביה"ס הממלכתי **במצובה**. 6 כיתות א'־ו'.
8. ביה"ס הממלכתי **בנהלל**. 11 כיתות א'־ו'. כיתה טיפולית אחת.
9. ביה"ס הממלכתי „מוצקין" **במולדת**. 6 כיתות א'־ו'.
10. ביה"ס הממלכתי **במרום גולן**. 7 כיתות א'־ו'.
11. חטיבת ביניים ממלכתי „משה שרת" **בנצרת עלית**. 16 כיתות ז'־ח'. 3 כיתות לחינוך מיוחד.
12. ביה"ס הממ"ד „מוריה" **בעפולה**. 12 כיתות א'־ו'. כיתה טיפולית אחת.
13. חטיבת ביניים ממ"ד **בצפת**. 8 כיתות ז'־ט'. המשרה פנויה לשנה.

ב. מחוז תל־אביב – בנין הדר דפנה, שד' שאול המלך 39, תל־אביב. טלפון: 03-5435406.

1. ביה"ס הממ"ד „מעלות" **בני־ברק**. 11 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'. כיתה טיפולית אחת.
2. ביה"ס הממ"ד „הראל" **בבת־ים**. 8 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'. כיתה טיפולית אחת.
3. ביה"ס הממלכתי „אלון" **בבת־ים**. 19 כיתות א'־ו'. 5 כיתות ז'־ח'. כיתה אחת לחינוך מיוחד.
4. ביה"ס הממלכתי „אלון" **בהרצליה**. 18 כיתות א'־ו'. 2 כיתות לחינוך מיוחד.

ג. מחוז חיפה – רח' סנט לוקס 7, חיפה מיקוד 35055 טלפון: 04-562323.

1. ביה"ס הממלכתי „רוטשילד" **באור עקיבא**. 13 כיתות א'־ו'. 5 כיתות ז'־ח'. בבית הספר מופעלת שיטת הוראה יחידנית. המשרה פנויה לשנה.
2. ביה"ס הממלכתי „פיכמן" **בחיפה**. 10 כיתות א'־ו'.

ד. מחוז ירושלים – רח' דוד המלך 18, ירושלים, מיקוד 94101 טלפון: 02-238211

1. ביה"ס הממ"ד **בבית אל**. 13 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
2. ביה"ס הממלכתי „חברון" **בחברון**. 5 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
3. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד „ברושים" **בירושלים**. 9 כיתות א'־ו'.
4. ביה"ס הממ"ד „גילה ב'" **בירושלים**. 6 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'.
5. ביה"ס הממלכתי הניסויי **בירושלים**. 6 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
6. ביה"ס הממ"ד „הרובע היהודי" **בירושלים**. 5 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'. המשרה פנויה לשנה.
7. ביה"ס הממ"ד „הר נוף" **בירושלים**.
8. ביה"ס הממלכתי „רמות ד'" **בירושלים**. 7 כיתות א'־ו'. כיתה אחת ז'־ח'.
9. ביה"ס הממ"ד „אוריהו" **בגבעת יערים**. 7 כיתות א'־ו'. כיתה אחת ז'־ח'. המשרה פנויה לשנה.
10. ביה"ס הממ"ד „מורשה" **במבשרת ציון**. 7 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'.
11. ביה"ס הממ"ד **בשריגים**. 6 כיתות א'־ו'.

ה. מחוז הדרום – בית הממשלה, דרך הנשיאים באר־שבע טלפון: 057-663511

1. ביה"ס הממלכתי „אשלים" **באופקים**. 8 כיתות א'־ו'.
2. ביה"ס הממלכתי „עציון גבר" **באילת**. 16 כיתות א'־ו'.
3. ביה"ס הממלכתי „הדר" **באשדוד**. 14 כיתות א'־ו'.
4. ביה"ס הממלכתי „רעים" **באשדוד**. 18 כיתות א'־ו'.
5. ביה"ס הממלכתי „שזר" **באשדוד**. 14 כיתות א'־ו'.
6. ביה"ס הממלכתי „אלון" **בבאר־שבע**. 13 כיתות א'־ו'. 4 כיתות ז'־ח'.
7. ביה"ס הממ"ד „קול יעקב" **בירוחם**. 6 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'.
8. ביה"ס הממלכתי „שיטים" **במרכז ספיר**. 13 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.

ו. מחוז המרכז – בית הדר דפנה, שד' שאול המלך 39, תל־אביב. מיקוד 64928 טלפון: 03-5435276

1. ביה"ס הממלכתי **באורנית**. 8 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'. המשרה פנויה לשנה.
2. ביה"ס הממ"ד „סיני" **בגן יבנה**. 6 כיתות א'־ו'. כיתה אחת טיפולית ולחינוך מיוחד.
3. ביה"ס הממלכתי „אשכול" **בלוד**. 12 כיתות א'־ו'. 4 כיתות ז'־ח'. כיתה טיפולית אחת.
4. ביה"ס הממלכתי „וייצמן" **בלוד**. 12 כיתות א'־ו'. 4 כיתות ז'־ח'. 3 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
5. ביה"ס הממלכתי „אורנים" **בנוה מונוסון**. 12 כיתות א'־ו'. 4 כיתות ז'־ח'. כיתה טיפולית אחת.
6. ביה"ס הממלכתי „התומר" **בנס־ציונה**. 9 כיתות א'־ו'. מוסד לחינוך מיוחד ללקויי למידה.
7. חוות חקלאית **ברחובות**. 45 כיתות. המשרה פנויה לשנה.
8. חטיבת ביניים ממלכתית „אלון" **ברעננה**. 28 כיתות ז'־ט'.

למשרד שמאים בתל־אביב דרושים:

1. [illegible] רכב
   בעלי הסמכה של משרד התחבורה
2. **מתמחה**
   עם נסיון בשמאות רכב

לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 19830 ת"א 61197

לחברת I.C.T.S.

דרושה

מתרגמת

עברית – אנגלית
למשרה מלאה
– רקע אנגלו־סכסי
– ידע בעיבוד תמלילים
אנגלית ועברית

נא לשלוח קורות חיים מפורטים לחברת I.C.T.S. המנוף 16 הרצליה – ת.ד. 346 46886

לחברת שקם בע"מ

לחנות שקם – אבן גבירול תל־אביב

דרושים/ות קופאי/יות

לעבודה במשרה חלקית ובמשמרות:

– ידיעה טובה בחשבון ועברית
– גיל 23–40
– עשר שנות לימוד לפחות
– תושבי תל־אביב־יפו, חולון בת־ים
– אין צורך בנסיון קודם

המעוניינים/ות יפנו/תפנינה למר שאול כהאב, טל. 03-262161/2

למפעל תכשיטים בנתניה

דרוש

צורף ומשבץ מומחה

תנאים טובים למתאים

לפרטים נא להתקשר 053-334624 ליובל

לכפר הנוער של ויצו בנהלל

דרושים:

1) **מרכז – מדריך לענף הרפת**
לעבודה עם נוער, תנאים נוחים לאדם המתאים
2) **מורה לאנגלית**
לבית הספר התיכון שבכפר

[illegible] כפר הנוער של ויצו נהלל מיקוד 10600

לחברה ארצית

דרוש

עוזר מנכ"ל

לעבודה מעניינת

רצוי סטודנט לכלכלה – למנהל עסקים

נא לפנות בכתב יד, בצירוף תולדות חיים לת"ד 59808 ת"א 61597, עבור "עוזר מנכ"ל".

למחלקת הדקורציה של ה"משביר לצרכן"

דרוש/ה

גרפיקאי/ת (ביצועיסט)

לעבודה בתחום עיצוב חלונות ראוה.
העבודה במשרה מלאה (8 שעות) וקבועה.

לראיון נא לפנות לאנה כהן־אדם טלפון – 03-299641.

למוסד פיננסי גדול בת"א

דרושה:

מזכירה

לעבודה במשמרת אחה"צ.

הכישורים הדרושים:
• השכלה תיכונית מלאה.
• ידיעת עברית בשפה האנגלית.
• הדפסה – עברית.
• נסיון קודם של שנתיים – לפחות.

שעות העבודה: 14.00-18.00.

המעוניינים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 33432 תל־אביב 61230 עבור "300".

למושב צופר בערבה

דרושים

1. **פקידה** לעבודה משרדית
2. **קיבוצניק** בשנת חופש לעבודה בנוי צבורי

לפנות למשרד לטלפון 057-81483/4/5

"צבע הכפר" – הפקות בע"מ

דרושים/ות, ברמת־גן

נשים וגברים

לניהול מו"מ עם בתי עסק לקידום מכירות של פרסומי [illegible]

כישורים נדרשים:
1) יכולת מכירה וכושר שכנוע
2) כושר ניסוח וביטוי
3) חריצות והתמדה
4) הופעה ייצוגית ואמינות

תנאים טובים, בונוסים למצטיינים

לקביעת ראיון 03-7922838

למשרד פרסום דרושים

1) **מזכירה בכירה**
2) **תקציבאי/ת פרסום**
3) **כתבנית**

לעסקים ביצירות אמנות

דרושה

אשה משכילה ועצמאית

בעלת ידע, נסיון והבנה בסחר אמנות.

פרטים בכתב יד ת.ד. 11338 תל־אביב מ. 61112 עבור "אמנות".

למושב נתיב העשרה

דרוש

גיזבר/מזכיר בעל נסיון

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למושב נתיב העשרה ד.נ. חוף אשקלון 79786.

דרוש מייד

דפס המדה מעולה

תנאים טובים למתאים
סודיות מובטחת
03-283749

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבירות נסיים לעונש על פי החוק.

כ.ד. מערכות אריזה בע"מ

לעבודה במפעלנו הממוקם במגדל העמק

דרושים

* **מנהלי עבודה** (לעבודה במשמרות)

הכישורים הדרושים:
נסיון בניהול עבודה, בוגר קורס מנהלי עבודה – יתרון.
רקע וידע בתחום אריזות – יתרון.

* **דפס**

הכישורים הדרושים:
בעל נסיון בעבודה במכונות אופסט להדפסה על קרטון בגודל 70/100 ומעלה.

למועמדים שיתקבלו לעבודה ועקב כך יעברו להתגורר באזור, תינתן עזרה בהשגת דיור במקום.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד, תוך פירוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 3993 [illegible] את שם המשרה המבוקשת.

– סודיות מובטחת –

לחב' יבוא בינלאומית

דרושים/ות

מנהלים/ות אזור

עצמאים, בעלי יוזמה, יכולת ניהול ופיקוח על צוות מכירות.

מגורים/משרד בעיר אשדוד

נא לפנות בצירוף קורות חיים לת"ד 3195 ת"א מיקוד 61031

בית הספר החקלאי מקוה ישראל

המדור החדש – 03-843697

מדריכי חברה

במשרה מלאה

לפרטים ולפגישה ... 03-843697

אחות מחליפה

לפנות לאחות בית הספר 03-842050

לחברה ארצית

דרוש

מסגר/רתך

לעבודה באזור התעשיה בראשל"צ

טל. 03-9611689 או 03-453141

Rowenta בע"מ

דרוש

סוכן

למוצרי רכב מסחרי חובה

טל. 03-383235
לפנות לברוך 8.00-16.00

למושב קדש־ברנע

דרוש

רכז משק

בעל נסיון רב. מגורים במקום. תנאים טובים.

לטלפונים – 057-74490, 057-73477

לחברה מסחרית בינלאומית

דרושה

מזכירה אנגלית עברית

אם את מדפיסה מעולה בשתי השפות,
עם יכולת לנהל תכתובת מסחרית
ובעלת נסיון בעבודות מזכירות.

אנא פני בכתב יד ובצרוף קורות חיים אל ת.ד. 247 ת"א.

– סודיות מובטחת –

אורט ישראל

דרושים

מהנדסים, מורים ומדריכים

אילת

לביה"ס העל־יסודי המקיף ע"ש גולדווטר
רח' חטיבת הנגב
טלפון 059-72105/6/7

* מורה למתמטיקה + פיסיקה
* מורה למחשבים
* מורה לאלקטרוניקה
* מורה לאנגלית
* מורה לחשבונאות
* מורה יועץ/ת

אשקלון

לביה"ס תיכון טכני אורט אפרידר, רח' אורט
טלפון 051-33738

* מרכז מגמת ע"א מערכות (מחשבים)
רצוי בעל נסיון והשכלה אקדמאית
* מורה לאלקטרוניקה
לכתות הגבוהות כולל הוראה לטכנאי אלקטרוניקה
(רצוי מהנדס/הנדסאי)
* מורה למקצועות הטכנים־עיוניים
במגמת מכונאות
(רצוי מהנדס/הנדסאי מכונות)
* מורה יועצת
(משרה חלקית)

מעלה אפרים

לביה"ס מקיף אורט ע"ש הנ"ד
טלפון 02-941301

* מורה למחשוב ובקרה
* מורה למתמטיקה
* מורה ללשון
* מורה לגיאוגרפיה
* מורה לתנ"ך
(משרות חלקיות)
אפשרויות לדיור במקום + הטבות אזור פיתוח

ירושלים

לביה"ס תיכון מקיף אורט ע"ש ספניאן, שכונת פת
טלפון 02-423858/424169

* מורה לאנגלית
* מורה לפיסיקה
* הנדסאי מכונות
(להוראת מקצועות טכנולוגיים)

בת־ים

לביה"ס מקיף אורט־חבונים
רח' הבונים 7
טלפון 03-551904 5510431

* מורה לאנגלית

גבעתיים

המכללה הטכנולוגית אורט
רח' גולומב 15

* מורה לאלקטרוניקה
תיאוריה ומעבדות
הוראה בכתות תיכון
(נא לפנות למר יאיר חלמיש 03-996234)

רמת־גן

לקרית חינוך אורט עירית ר"ג
רח' אריה בן־אליעזר

* טכנאי מכניקה
למשרד הטכני
(נא לפנות לטל' 03-772995, 03-775171)
(03-747205 – למר זיגל שיפר, בערב)
* ספרנית
לפנות למר אהרוני
טל' 03-775171, 03-771995

בית אל

לביה"ס תעשייתי אורט בית־אל
ד.א. 02026

* מורה למתמטיקה + פיסיקה
* מדריך למסגרות
לפנות למנהל ביה"ס בשעות 17:00-20:00 טל' 02-430632.

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | ראשון ב דבר בבוקר

דירות

בנוה-הרצליה של "אור-דים", הרצליה הצעירה, שכונה יוקרתית חדשה, דירות 5-6 חדרים מ-פוארים, פנטהאוזים, מ-חירים מיוחדים לתקופה מוגבלת. לקבלת פרטים: 050-22214, משרד מכי-רות פתוח באתר בין השעות 10.00-14.00, המשך רח' רבי עקיבא, הרצליה הצעירה (21654)

וילות ובתים

ברשל"צ בקרית-כורש קוטג', מפרט טכני מעו-לה 250,000 דולר אפש-רי שלד בלבד, 03-5054085 (26318) 03-842544

ברמת-השרון מפוארת מ-באר נוף מרהיב מרפסות מסביב בריכות מוזל-ות, השקעה מצויינת (24539) 03-473343

בנוה-אביבים מפוארת יוצא דופן נוף מהממת לרציניים בלבד! (23545) 03-425294

דירות גן, פנטהאוז, וקו-טג' מקבל בנתניה ובגי-ויים 03-5523305 (6375)

בנוה-צהלה ברחוב עיר-נות החדש במיקום מ-צוין למכירה קוטג'ים מ-פוארים 03-342372 052-448219 (7361)

למכירה ברמת-צהלה, ברחוב מבוא-נמר שוה מגרש (¼)+ תכניות מאושרות לבנית קוטג' במבנה של 4 קוטג'ים. פרטים אצל החברה המבצעת: היימן ש.י.ע. בע"מ, 03-494051, 03-786415 ובשעות המשרד 03-719730 (7175)

בנוה-צהלה ובשיכון-דן וילה דו-משפחתית בבניה 350 מ"ר קרקע "ביוד וגן" 03-496755 (12681)

בשכונת "נוה-הדרים" בראשון-לציון קוטג'ים 5 חדרים 170 מ"ר +חצר "אלום" 03-959556, (20964) 03-203341

מתושב חוץ בבלוין 3¼ בסנהדרין+ תכולה!! 03-418812 03-259905 (18874)

בשיכון-ל' דירות לאי-לוס מיידי 5 חדרים ודו-לוי-אשכול 40 לפרטים חב' "אביב" (11590) 03-7512203

בצפון בארגון בבניה דירות בבנין מפואר+ מע-לית ונוף 03-496755 (11985)

קבלנים מציעים

במגדלי אשדר ארלוזורוב פינת דרך-חיפה דירות פאר 2-3-4 ו-5 חדרים סטנדרט גבוה בצפון העיר 03-245375 (28777)

חברת אורים מציעה בשכונת אורים בנתניה דירות 3, 3½ חדרים לזכאי משרד השיכון, ל-זוגות צעירים ומכירה חופשית. לפרטים: (21718) 03-630442

עתה הזמן לקנות דירות 4 חדרים ופנטהאוס לוקסוס מלאו כניסה לשנ-תיים אנגלו-סכסון (23361) 03-286181

ברמת-צהלה, 4, שקטה מרווחת $140,000 אנג-לו-סכסון 03-424310 (23351) 422190

במגדלי אשדר ארלוזורוב פינת דרך-חיפה דירות פאר 2-3-4-5 חדרים סטנדרט גבוה בצפון העיר 03-245375 (28783)

חוק ההזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה. אלא אם אופי או מהות של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המפרסמים עשויים לעשות על פי החוק.

דן

בפתח-תקוה דירות ל-איכלוס מיידי 4 חדרים ברח' רוטשילד 18-20 לפרטים חב' "אביב" (11587) 03-7512203

4½ + גג+ חדר +ארונות קיר גדולים +מטבח אמ-ריקאי גדול, באיזור שקט 120,000 דולר (16607) 03-9322290

בבני-ברק 2½ מסודרת ק"ב חזית, ע"י קרית הרצוג 03-798049 (22921)

דירות למכירה 1-1½ חדרים

דירות למכירה 2-2½ חדרים

דירות למכירה 3-3½ חדרים

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

שרון

חולון-בת-ים

ת"א-יפו

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה
תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעבידים צפויים לעונש על פי החוק.

דרוש לקניה מגרש עם/בלי מבנה, 2000־2500 מ"ר באזור התעשיה חו־לון. 03-216204-5-6 לפי־נות לבני. (21345)

בנורי מכניקה עדינה לעבודה קבועה באזור ב"ת (משמרות) (16642) 03-286111

לניהול מחלקות גבוה במפעל הצעיר דרוש קצין משוחרר בעל ידע במחשבים והנה"ח לעבודה באזור המשולש. לפנות בכתב יד לת.ד 52627 ת"א מ.מ. 67011 (20982)

בחורים/ות למכירת ל־היט מבית לבית משכו־רת חודשית +אחוזים 03-5321757 (21684) 03-5322150

חברת שווק באזור ב"ש ראשון לציון הרצליה מציעה משרה בשעות המכירות משכורת טובה +בונוסים 052-20157 לראיון (16603) לשלמה

להברה לשיווק תמרו־קים בב"ת דרושה פקי־דה עם נסיון בעבודה משרדית +הדפסה. עב־רית/ אנגלית. נסיון בקי־לדנות מסוף ־ יתרון. (21821) 03-9233273

מעוניין בהשלמת הכנ־סתך אנו מציעים עיסוק ועניין באזור מגוריך ובש־עות המתאי לעוים יד־אליהו, יפו, גבעתיים, רמת־גן, הרצליה, רמת־השרון, כפר־סבא, נתניה, רמת־אביב 03-812181 לנאוה (21674)

צעיר/ה דינקי/ית ואחר־אי/ת שאוהב/ת עבודה עם אנשים, לעבודה מעניינת בקבוצת היאורון גדול בת"א העבודה כ־רוכה בהפעלת מושב, קבלת הזמנות טלפוניות וטיפול בקהל הפונים. העבודה במשמרות מגו־רים בת"א ־ יתרון. לדר־נית 03-297741 משרה (30409) 882

למשטלה באם הבשרי־עיסה ואיפור, דרושות יועצות יופי לכל רחבי הארץ. הכשרה תינתן למתאימות. המעוניינות מוזמנות לטלפן: ת"א־חולון: בת־ים 238804, 03-235229, גבעתיים ר"ג: 03-304836, דא־של"צ: 03-941773, כ"ס: רעננה: 052-444717, נתניה: 03-919904, 053-6177205, רחובות: 08-451195, קריית־גת: 051-881203, חדרה: 06-335905 (20965)

דרושה מנהלת מכירות/יחסי ציבור למסעדה קפה בתל־אביב הופעה נאה 03-459286 (16505)

מלווימות מנוסות לחיי־וו והרכבה מעגלים מו־דפסים למפעל אלקטרו־ניקה בבני־ברק 5 ימי עבודה בשבוע, שעות גמישות תנאי עבודה ושכר טובים של: (21663) 03-784212

100 דולר לשעה משכו־רת צעירים/ות סטוד־נטים/ות חיילים/ות, אב־רוקה ישראל ירבואנוי־ אלנבי 94 (30386)

"מלורדים" בע"מ מרכז הדרכה ושווק מוצרי קו־סמטיקה לקוסמטיקאי־ות לרגל התרחבות דרו־שים מקדמי־מכירות עם נסיון בענף בעלי רכב לכל אזורי הארץ הכנסה גבוהה מובטחת למתאי־מים 03-235541 (16690)

מגורשים

מזכירה מעבר המלילים עברית אנגלית 5 ימים טלפן 08.00־17.00 (21688) 03-453004

דרושה מנהלת מכירות/יחסי ציבור למסעדה קפה בתל־אביב הופעה נאה 03-459286 (16496)

דרושים בוחנים למכון רישוי במשכורת או קבל־נות בוחנים בהפעלה בא־חוזים (ציון) 08-224531 (21593)

דרוש בוחן רכב בעל הסמכה לביצוע בדיקות רכב לפני קניה. 03-802684 (30342) 03-5566204

משרדים

דרוש מבנה משרדי בשכ"ח באזור תל־אביב 1,000 מ"ר +30 קווי טלפון +30 מקומות חניה. 03-5449292 (30371)

חברה גדולה מקימה להשכרה בראשל"צ על 35 דונם קניון ומרכזי בי־דור ברשותינו שיטחי מסחר ובי־דור הכוללים חנויות מסעדות אולמות תצוגה בתי קולנוע דיסקוטק מרכזי תרבות להצעות 03-990324 03-9644891 03-948210-9 למשה (16792)

ביד־אליהו דר' מונאש 2 חדרים +טלפון (20484) 03-322935

דירות בשכירה

דירות בתי מגורים

עסקים

חדרים מרוהטים

דרוש משקיע $150,000 למפעל מזון בעל ידע יחודי עבור: "משקיע" אל־על 4 הרצליה (30394)

במגדלי־דיזנגוף ק"18 2 חדרים פונים לים +כל ה־שיכלולים. 03-239124 מ"ס 16.00 (21387)

דרושה בדחיפות ערבות בנקאית ($40,000) אפשרי תמו־רת אחוזים או שותפות (30377) 053-344765

במרון קונסיונרים בע"מ מכולת מכל סוג ולכל מטרה במחירים מפתי־עים. טלפון 055-21474 (16481)

להברה אלקטרוניקה: 1. מבקרי איכות ויזואלים. 2. מלחימות/מרכיבות/מחווטות תא/ת ב"ת. 3. מרכיב מכני לעבודה משמרות. תנאים טובים למתאימים "א.ו.ת." (24203) 03-203052-3

מלון מנוסה לעבודה במשמרות תנאים טובים "א.ו.ת." 03-203052-3 (24189)

מכונאי רכב בווין, דיזל לעבודה מיידית "א.ו.ת." 03-203052-3 (24186)

אחראי הדפסות מנוסה במעגלים היברידיים לע־בודה מיידית תנאים סו־בים "א.ו.ת." (24176) 03-203052-3

מלחים/ה במתווכות במ־פח לעבודה קבועה במש־רה מלאה, בבני־ברק ומ־רצליה. שכר גבוה. (16482) 03-372304

לחברת קוסמטיקה דרו־שה מנוסה מעל גיל 30 לכל־בו שלום מיום א' 03-218474 09.00 לחנה 03-255763 (24167)

דירות למכירה 3-3½ חדרים

דירות למכירה 1-1½ חדרים

דירות

וילות ובתים

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

בקריית־ראשון דירות 3 חדרים, מתאים לזוגות צעירים, עם אופציה לחדר נוסף. דיור ב.פ. (21729) 03-298361

"מגרדים" ארציים ובי־נלאומיים לכל הענפים הזהרו "מגרדים" 20 שנה בדרך פ"ת 7 (21626) 03-612192

מחסנים

אולמות

להשכרה/ מכירה בהוד השרון לתעשיות עתירות ידע, שטח מינימום להשכרה 400 מ"ר שיווק בלעדי "רשף־נכ־סים" 03-5742777 רב־קווי (21299)

למפעל שנמצא בהרחבה ובהתפתחות דרוש משקיע ־ שותף (21367) 03-5517895

חנויות

מבני תעשיה

לליידי ה־"רויקון" מוקדי־נים מקצועיים לתוקנת רדיו לרכב 03-5464764 (20640)

מכירה לטכנאות ביוזמה ר"בנים בתוך, אשפנות לקוחות תר־אים טובים 03-295694 משרה 862 (21220)

לניקוי ת"א דרושים: שכת בעל נסיון, קמאר־ית. 03-828612 (21287) 03-835830

עוברי ייצור/ מפעלים / מחסנים, בעלי משמחות, ברמליל 65 המעלה, 1400 ש"ח לעבודה במשרות קבועה "מאגרי אנוש" 03-336079 03-333420 (16396) 03-337578

פקידות

עלר/בספר +נסיון בבנק לעבודה מיידית א.ב.א. (21906) 03-282487

עמיל מכס: חברה לשי־לוח בינלאומית מעוניינת בעמיל מכס מורשה ופ־עיל לשיתוף פעולה בם־שרדים בת"א מובטח חוג לקוחות קבוע (21131) 03-621508

פועלות בלתי מקצועיים לעבודה קבועה, באזו־רים: ראשל"צ ופ"ת (18442) 03-286111

להברה קבלנית אינסטל־טורים, רתכים, ראשי צוותים 03-712207, 03-349536, 06-572581 (21810) 053-96214

ל"א.ו.ת.": 1. פקידות +הדפסה עברית/ אנג־לית +כושר ביטוי. 2. קלדניות מנוסות תנאים טובים למתאימות (26106) 03-203052-3

מלחימות/ מחווטות ומרכיבות מעגלים להב־רות אלקטרוניקה גדולות באזורים: חולון, פ"ת וב־ני־ברק 03-286111 (16779)

פקידה בלולית לתוכנית דאר ושליחויות קלות, אחרי צבא, משרה מל־אה לשירותו של 16, 13-19 שישי 8־13 "משמרה" 03-5449292 לנגה (20715)

ל"א.ו.ת.": 1. מזכירה למשרה מלאה, באמו־אקה עדיפות לרואה שכר גבוה למתאימה. 2. מעבדת המלילים הר־מיל לעבודה מיידית (24205) 03-203052-3

נקבניות דיסקשים מנו־סות לעבודה קבועה ש־עות נמישות ושכר הו־לם "א.ו.ת." (24183) 03-203052-3

1,000 ש"ח למרכזניות מנוסות על תוקפם, פני אליו בהוקדם. "מנמאו־"א" בן־יהודה 12 ת"א, א' ה' 03-298877 (21055)

קופאים/ות, אפשרי ללא נסיון לעבודה בשעות הערב בקיוסק אפשרי כע־בודה נוספת שכר גבוה 03-203052-3 "א.ו.ת." (21770)

אורגים למכונות הדיעות עבודה במשמרות שכר חולם 459626 (גם בשי־שי שבת) (16721)

פקידה בת אדם +הדפ־סה במעבד המלילים "א.ו.ת." (24181) 03-203052-3

מעבדת המלילים לחב־רה גדולה בת"א נסיון בקלניה. שכר גבוה (20803) 03-286111

מרכזנית מנוסה לאחה"צ 13.00־19.30 לתקופה ממושכת, בר־רצליה. ידע באנגלית הובה. "מנמאואו" בן־יהודה 12 ת"א א־ה' 08.00־14.00 (21052) 03-298877

דרוש מציל לבריכת ש־חיה בקיבוץ הדרום יו־לי אוגוסט ספטמבר 06-932111 06-932343 (21760)

הצעות עבודה

52 ש"ח לשעה! "יו־לי" רקאוטי 9 רמת־אביב ג' (12366)

זה רציני! דרושים עוב־דים אחראיים לעבודת שטח מיוחדת, שכר גבוה, תנאים מלאים, מס' מקומות מוגבלים (21746) 03-621587

"לוגוס" חברת לווי גדולה דרושות יפות צעירות ואינטליגנטיות בעלות אופי משוחרר +ידע בשפות ללווי אנשי עסקים ותיירים (הכנסה גבוהה) 03-293220-1 (21018)

בחולון דרוש מרכיב אטמות ואינסטלים לעבודה קבועה (11662) 03-873632

למפעל בראשל"צ פקיד/ה מכירות מנוסה +ידע בהנה"ח +יתרון 6 ימים בשבוע לטלפן: 15.00־12.00 9643365 (28471)

בשכונת "נווה הדרום" בראשון־לציון בבנין חדש 4, 5 חדרים וכן מר־פתאות מפוארים "אלי־רם" 03-959556 (20974) 03-203341

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

דירות גג

דירות למכירה 2-2½ חדרים

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים לבחירתו של בן אחד המינים. העבודה הנדונה העברייניים צפויים לעונש על פי החוק.

מזכירה מנוסה גרמנית/ אנגלית בעלת שליטה בשפות כולל הדפסה בר-מודן 03-372304 (16629)

מזכירה מנוסה (אנגלית עברית) לחברת אלקטרוניקה בחולון (הדפסה אנגלית/ עברית) (16566) 03-286111

לחברה עתירת ידע בפתח-תקוה דרושה מזכירה לניהול משרד כולל עיבוד תמלילים ושליטה טובה מאוד באנגלית לפנות בכתב יד לת.ד. 5510 חולון (16438)

למשרד דינמי מזכירה בעלת נסיון לניהול משרד (16388) 03-499588

מחשבים

משרה רבת ב-C.P.S. (20605) 03-5461586

מורים ואומנות

עוזרות ומטפלות

בסביון דרושה בחורה לעבודות משק בית עם לינה טלפון 346215 (21369)

טבחים – קונדיטורים

גזירה תפירה

ל"גנטקס" בני-ברק דרושות תופרות מקצועיות, 5 ימי עבודה בשבוע, כל התנאים הסוציאליים העסקה מאורגנת מהבית 03-706342 (12375) 03-706158

לגורדי דרוש מנהל/ת מתפרה מקצועי/ת עם נסיון למפעל מכנסי בדים בת"א 838944 (21780) "אבי" 812573

טכנאים הנדסאים

הנהלת חשבונות

מנהח"ש 2 +שנתיים נסיון לעבודה קבועה א.ב.א. 03-282487 (21908)

עובדי דפוס

למפעל העשייתי בתחום הפרסום מנהח"ש/ית סוג 3 עם נסיון 3 שנים לפחות בתעשיה +ידע במחשבי חשבשבת. בכתב יד לת.ד. 3966 פתח-תקוה לדיון מנהח"ש (20878)

לחברה מסחרית בתל-אביב מנהל/ת חשבונות למשרה מלאה+ נסיון בעבודה 03-611921 ל-איכון (21430)

מנהח"ש עצמאי ומנוסה בתעשייה יוצאת לסוכנות נסיעות בת"א (16514) .03-286111

דרוש/ה טכנאי/ת אלקטרונאי/ת לעבודה במשרה חצי משרה 03-249294 (12556)

דרוש הנדסאי/ת או שרטט/ת בנין 03-421773 03-410624 03-425685 (30336)

מבוקשת הנדסאית אדריכלות לחברה לבניה 20204 (24131)

לחברה קבלנית לעבודות צנרת הסקה ומיזוג מהנדס/ הנדסאי ביצוע +רכב 03-712207 (21841) 03-349536

הנדסאי אלקטרוניקה נסיון בפיתוח מערכות דב"ך מבוקרות מחשב 03-483211 לחוני מיום א' (21528)

שרטוט וגרפיקה

לדפוס שמואל בע"מ דרושים למשרות קבועות דפס בלט, גרפיקאי- מונטג'ר, כורכת 03-822056 אוקסה (21790)

מדפיס אופסט להיידלברג גיליון חד צבע תנאים מעולים 03-472030 (16446)

חשמל ואלקטרוניקה

דרוש חשמלאי עם נסיון בתעשיה לפנות לדוד 03-712971 (21771)

חוטי לוחות חשמל מנוסים לחברה גדולה בראשל"צ .03-286111 (16605)

עובדי יהלומים

ספרים יח

דרושים ספרים/ות מעולים, דרושות פניקוריסטיות מעולות משכורת גבוהה אפשרות באחוזים (21701) 03-919479

נגרים

נהגים

לחברת שיווק דרוש נהג ג', ת.ד. 18148 תל-אביב. (11619)

לחברת מזון דרוש נהג רשיון ג' נסיון בהלוקה ברשתות השיווק (30449) 03-9610874-5

נהגים מש-ין לחלוקת מוצרי מזון משעה 3 בבוקר תנאים מצויינים א.כ.א. 03-287817 (21904)

דרוש נהג להלוקת סחורה, רשיון ג' 03-942021 (21676) מיום א'

דרושים מחלקי תוצרת, רשיון ג' נסיון הכרחי, תנאים טובים. 08-467151 מרח או חנה (21667)

נהגי סמי-טריילר כולל עבודות בלילות *יוצאי צבא *מגורים אזור חולון/ בת-ים *רצוי עם טלפון 03-809191 (16658)

מחסנאים

למפעל אלקטרוניקה גדול דרושים: 1. מוסכאי מנוסה. 2. מחסנאי +מלגזן. עבודה מיידית תנאים טובים "א.ת.ו." (24179) 03-203052-3

מפ"טים /מחסנאים מנוסים לחברה גדולה באזור ראשל"צ/ בת-ים (16531) .03-286111

מחסנאי טכני, בעל נסיון בתחום האלקטרוניקה בחולון 03-372304 (16471)

מוכרים/ות

לאופנת "סייבק" דרושה מוכרת נאה לשעות מ- 12.00– 18.00 דרך-יפו 44 ת"א (12277)

סוכנים – מקדמי מכירות

דרושות מכרות עם נסיון בענף ההלבשה בתנאים טובים 03-655345 (21278)

להפצת דלת שריונית של חברת חוסם דרושים מקדמי מכירות לסניפי החברה באזור המרכז 803170 לדני החל מיום א' (21466)

לסוכנות אנגלו-סכסון בבת-ים, דרוש סוכן מכירות רציני ובעל יכולת 03-873334 (21084) .03-582157

סוכנים להפצת מוצרי מאפה צרפתיים, באיכות מעולה שכר גבוה!!! "בונז'ור" לזרוב 3, ראשון-לציון .03-9616197-8 (20897)

לשיש ותרצפות "זהבי" לאולם התצוגה בת"א דרושה אשת מכירות עם נסיון ל-5 שעות ביום מ-9:00 טלפון: 225670 00748600080 (20577)

חברה לי.ט.ו. אלקטרוניקה בע"מ לייבוא שיווק והפצה ארציות מחפשת סוכנים עם רכב (20529) 06-721183

מפעילי ציוד מכני

דרוש מלגזן, בחור צעיר לאחר שרות צבאי. 03-942021 מיום א' (21671)

פועלים/ות

עובדי נקיון

לנוסקס דרושה עובדת נקיון למשרה מלאה, כל התנאים הסוציאליים. (21375) 03-337725

עובדי מתכת

לתכנו-מיקרו חרש: כרסם, בעל נסיון. 03-5514011 לעופר (20936)

מבלטן/ כרסם מתכת מעולה לעבודה בחברה תעשייתית בפתח-תקוה ובבני-ברק תנאים מעולים!!! 03-372304 (16465)

משגרים מנוסים (קוראי שרטוט) לעבודה קבועה באזור ראשל"צ (16461) .03-286111

עובדי מוסך

מכונאי ומסגר, להרכבה ושיפוץ דיזל גנרטורים, 03-822879 (30458) 03-831238

שומרים

מידע לבנק מרכזי בת"א שומרים +נשק עד 55. "קלין" לבונטין 16 ת"א 622487-9 ,614826 (21623)

שרותי אחזות

שליחים

חניה

דירות

אשדוד

באר שבע והדרום

אילת

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אמריקאיות

אינוצנטי

אלפא רומיאו

שברולט בליזר קילברזין 1982 כל התוספות במצב מצויין, 787717, 709337 בעבודה מיום א' (20917)

בהזדמנות מדירה דודג' דיפלומט (לבנון) יבוא אישי סוף 1978 (8 צילינדר) מיוחדת במינה +כל התוספות חדשה 03-857621 לחלוטין (16726) 03-858102

ביואיק ריגל 82+ ביואיק ריגל 83 +אולדסמוביל קטלס 82 4 דלתות. (16213) 9640941

אב.סו.

ב.מ.וו.

هكذا من الاعمل

חוזרים לעתונות טובה

דבר

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה
תשמ"א 1981

חיים אוטומטיים

"חיים אוטומטיים" מו־דיע: בקרוב תערוכת אמונים, אבזרים וציוד שלא היתה כמותה ביש־ראל, פרטים נוספים בקרוב 03-372476 (16260) 03-381940

ביקוש רכב

• דרוש רכב רגל קבינה 78/ 79 (24145) לא בשבת 03-778077

שרותי רכב

• מרופד 750 ,אג. 1986, ראשונה (16263) 03-720821 ק"מ 15,000

בתי"ס לנהיגה

גישה 82 CL 1500 נהד־רת מיידי 03-311508, (21224) 057-414491

• דרוש מורה לאוטובוסים ... 03-919044 03-918280 (20459)

בתי"ס ושיעורים

חלקי רכב משומשים

לגרים מבצע מיוחד ביקוני מכוניות חדשות ומשומשות קדילקים, אלעדודף, מגמעניה, בלעדיים, אילעקים, פריודים, משורי סודי ועוד. אפשרות לתשלו־מים עד 84 חודשים 03-827719 (21681) 03-810398

רוצים לקנות

פיזו

אופנועים וקטנועים

סובארו 504 1987 אוטו' ... (21194)

505 סוף 1983 יד ראשו־נה אוטומטית (1800) +מזגן והגה כח מיטלי חדשה לחלוטין אפש־רות החלפה לזולה (16714) 03-887162

רנו

פיאט 124 שנת 80 טסט 10 חודשים 03-904161 (21200)

מנועים וראשים משופ־צים לפולקסוואגן מכבדים כרטיסי אשראי בכלל התשלומים 03-467856 (21181)

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

סימקה-קרייזלר

פולקסוואגן

פורד

פיאט

280 אס.אי 84 +250
280 אס.אי. 86 +260 .56
.96640945
(16211) .846937

לנציה

מיני-מינור

מסחריות

טלבוט

טנדרים

ג'יפים

דאף

דייהטסו

וולבו

هكذا من الإعلان

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | דבר ראשון בבוקר

יותר טוב מנפאואר

למחלקה הטכנית ת"א
בן־יהודה 12,
א'-ה', 08.00-14.00
טל: 284128, 03-298877

דרושים

★ **מלגזנים**
בעלי רשיון על טרקטור, נסיון של שנה לפחות, לעבודה באזור ת"א.

★ **מסגר מכני**
נסיון של 3—5 שנים, לאזור חולון ור"ג.

★ **מחסנאי טכני**
עבור מחסן ממוחשב של פריטים אלקטרוניים, נסיון של 5 שנים ומעלה, באזור הרצליה.

★ **איש מיזוג אויר**
עבור תקוני מערכות מיזוג אויר בבנין משרדים. אפשרות לסטודנטים לאחר לימודים. העבודה באזור לוד.

★ **מבקר איכות מכני**
בעל ידע בשולחן X,Y,Z אנגלית טכנית – טובה.

★ **מבקר/ת איכות ויזואלית**
לעבודה בביקורת איכות, כולל מתן דיווחים על תקונים.

★ **צבע תעשייתי**
3 שנות נסיון לפחות הכרות עם סטנדרטים צבאיים באזור חולון, לתקופה ארוכה.

למתאימים שכר גבוה ומלוא התנאים הסוציאליים — כחוק.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

לחברה גדולה בתחום המחשבים
דרושים:

1. מנהל/ת חשבונות בכיר/ה
★ סוג 3 או מדופלם בהנהלת חשבונות.
★ נסיון 5 שנים
★ ידע בנהול מערך לקוחות לגביה הכולל מוסדות גדולים.
★ נסיון בתחזוק כרטסת הנהלת חשבונות ממוחשבת, הפקת דוחות ונתוחם, הכנה ניירת עבודה לרואי חשבון.
★ ידע בתכנות LOTUS 123.
★ ידיעת השפה האנגלית.

2. מנהל/ת חשבונות זוטר/ה
★ סוג 2 בהנהלת חשבונות
★ נסיון 3 שנים
★ ידע בהנהלת חשבונות ממוחשבת
★ נסיון בעבודה מול קלדנית
★ הכרת העבודה עם רשויות המס
★ הבנת השפה האנגלית

* * *

המעוניינים יפנו בכתב תוך ציון קורות חיים לת.ד. 33063 ת"א — 61330
(לידי: החשב/אישית).
סודיות מובטחת.

לרום קלאב הוטל טבריה
דרושים
★ בחורים בעלי כשרון וידע בתנועה ובמחול.
★ די.ג'י. תקליטן לדיסקוטק.
לפרטים נא לפנות לסמדר 06-791888

לבית הארחה באזור ירושלים
דרוש
עוזר טבח מגר תדמור
טל' 02-342581

דרוש
חקלאי/אגרונום
לניהול חממה מתוחכמת
דרישות המשרה:
– נסיון מעשי קודם (נסיון בשתלנות – יתרון).
– השכלה חקלאית
– מגורים באזור באר־שבע.
– ידיעת השפה האנגלית. שפה נוספת – יתרון.
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ופירוט נסיון קודם בציון מס' טלפון להתקשרות, לת.ד. 50250, תל־אביב 61500 עבור: „חקלאי".

NCR
י.א. מיטון ובניו בע"מ
לאגף הטכני בתל־אביב
דרושים:

טכנאי־הנדסאי
לעבודה במעבדה לתיקונים
הכישורים הדרושים:
★ נסיון של מספר שנים במערכות מיקרו מחשבים וציוד היקפי וספקי כח ממותגים.
★ נדרשת ידיעה טובה בשפה האנגלית.
משרה מס. 30—8

מחסנאי טכני
הכישורים הדרושים:
★ נסיון רחב במחסנאות טכנית וברכיבים אלקטרוניים.
★ ידע בשיטות מיכון מלאי.
★ שליטה בשפה האנגלית.
משרה מס. 32—8
נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים ל־NCR י.א. מיטון ובניו בע"מ ת.ד. 11027 תל־אביב, 63143.
– סודיות מובטחת –

הקדם את המחר עם מחשב NCR

דרושים/ות

1. אחראי מעבדת צילום אופסט
בעל נסיון מקצועי וניהולי, ליום עבודה מלא.

2. כתבניות עברית
בעלות נסיון.
אפשרות למשרה חלקית.

3. כתבניות אנגלית/עברית
בעלות שליטה מלאה בשתי השפות, ברמת שפת־אם. אפשרות למשרה חלקית.
שבוע העבודה בכל המשרות הינו בן 5 ימים.
המעוניינים/ות יפנו בכתב, בציון תולדות חיים וטלפון להתקשרות, לת.ד. 33023 תל־אביב 61330, עבור מיכל.

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ
הכנסה גבוהה יותר עם א.ו.ת.
★ **מלחימות/מחווטות**
★ **מבקרי איכות ויזואלי**
★ **אחראי הדפסות**
למעגלים היברידיים
בואו לעבוד במפעל שכיף לעבוד בו.
תנאים טובים, שכר הולם ואווירה נעימה.
טל' 280078, 03-203052/3

למוסד צבורי גדול בתל־אביב
דרושות
עובדות נקיון
לשעות אחר הצהרים
טלפון 431796

מכוניות
• רנו 14 1982 במצב טוב 02-789725 ואחר 02-824947 (16250)

מציעים למכירה

קיט ונופש
• ביתהרים כנרת, חדרים, סוויטות +מקלחת ובכבוחן 04-921872 04-921444 (16268)

ירושלים

לחברת בטוח דרושה
מזכירה לסמנכ"ל
הכישורים הדרושים:
★ מזכירות כללית
★ ידע בהנהלת־חשבונות
★ הדפסה עברית
★ רצוי ידע במעבד־תמלילים
– נא לפנות לגדעון שני 03-5430865

למשרד נסיעות דרושים:
למחלקה לתיירות נכנסת
1. מפעילות תיירות
למחלקת F.I.T עם נסיון שליטה מלאה באנגלית וצרפתית
2. פקיד/ה עם נסיון בחשבונאות שליטה מלאה באנגלית.
3. כתבנית / מזכירה
שפת אם אנגלית.
נא להתקשר לטל' 652140 (03) שלוחה 422

למפעל תל־קון
קיבוץ תל־קציר
דרוש:
איש טכני
עם נסיון בחריטה, כרסום והשחזה
נא לפנות לטל. 06-756911, 06-756903.

לאורצ'רד בכרמיאל
דרושים
סוכנים
בכל חלקי הארץ
למכירה של חלקי ריהוט
המיוצרים בשיטת POST FORMING
העבודה מיועדת לאנשים העוסקים במכירת חומרים למפעלי רהיטים ונגריות
בדבר פרטים נא להתקשר: 04-989991/2
לשוש בימים א' – ה' בין השעות 9.00 — 12.00

מ.כ.מ. מידע כללי ממוחשב בע"מ
עם הרחבת פעילותנו אנו מחפשים:
מקדמי מכירות
נמרצים,
לשיווק פתרון מוצל"ד לבעיה עסקית כאובה
הכשרה תינתן ע"י החברה, אין צורך ברכב.
אפשרי גם לסטודנטים בחופשה.
לקביעת ראיון. טל: 03-204334-5 לגב' חיה.

למפעל תעשיתי גדול
דרוש
מנהל טכני למוסכים
דרישות התפקיד:
★ מהנדס/הנדסאי רכב.
★ בעל נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בתפקיד זהה.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 587 פ"ת, „עבור משרה 15".

דרושה פקידה מנוסה
למפעל באזור פתח־תקוה
לשעות: 8.00-16.00
טלפון: 03-9224045

חוק העסקת שירות בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי או הורות, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המפרסמים צפויים לעונש על פי החוק.

בת זוג | **בן זוג** | **הכרויות** | **שוק המציאות** | **טיולים** | **בתי־כנסת** | **סירות** | **מכונות שטיפת כלים** | **מנעולים וכספות** | **בוליש ונקיון** | **אמנות** | **מחשבים** | **ציוד תקשורת** | **ציפוי אמבטיות** | **קיט ונופש** | **קוסמטיקה** | **אותיות דביקות** | **שיעורים** | **מזגני אויר** | **מכונות תפירה** | **מכונות גלידה** | **מלגזות ושינוע** | **ריפוי והדברה** | **הלוואות** | **חקלאות** | **טרקטורים** | **טלויזיות** | **רהיטים** | **מקררים** | **וידאו טייפ** | **מערכות קול** | **מכונות כתיבה** | **חיות בית** | **כלי נגינה**

הלוואות לשכירים עד 2000 דולר ת"א 03-622042, 03-623278 חיפה 03-623279, 04-535795 (11584)

הלוואות לרכישת רכב בתנאי מימון בע"מ טל: (03) 612478-612101 (30501)

הלוואה ללא ריבית! 1800— 9,000 ש"ח 03-725972, 03-726526, 08-222147, 08-242959, 04-665774 (21350) 02-234845

הלוואה מיידית חולה לחברי ההסתדרות ולאנשי ביטחון וחינוך 052-543202, 03-346069 03-456565 (21168)

מזגנים מפוצלים 2½ כ"ס במבצע 2,400 ש"ח כולל התקנה ללא מע"מ 03-614111 24 שעות (20516)

קורס מגדל לנהיגה בטרקטור ברחובות ב־15 במיל 27.7.87 (30518) 055-92779

בטבריה 4 +שרותים כ־ פלים +טלפון +נוף לכינרת (16218) 03-623594

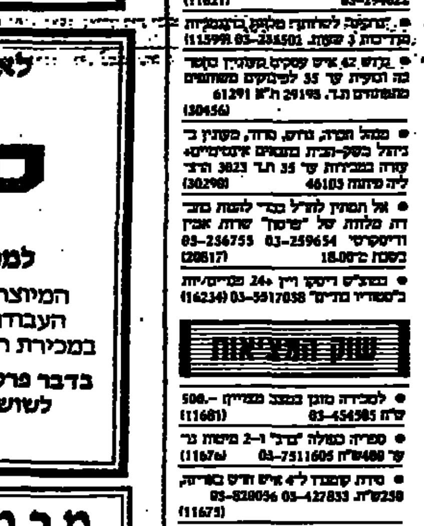

הלוח הכללי — הד כפול ומכופל

هكذا من الأصل

הודו – אנחנו באים!

מאת ניסן פרידמן

נבחרת הדייויס של ישראל אמורה להמריא היום מאנגליה בדרכה לנידרלהי. אתמול הגיעו אשרות הכניסה להודו לשגרירות ההודית בלונדון והועברו למשלחת הישראלית.

הישראלים עשו שבוע ימים במחנה אימונים במנצ'סטר ושיחקו על מגרשי דשא, כדי להסתגל למשטחים עליהם יתמודדו בהודו.

הטניסאי הבכיר בנבחרת, שלמה גליקשטיין, הודה כי השבוע תרם לשיפור הכושר הגופני והיכולת המקצועית. "בהיעדר הרבה טורנירים על דשא, זה היה שבוע חיוני", הוא אמר, "אני מקווה שההסתגלות הזו למשטחי דשא תבוא לידי ביטוי בהודו, אם כי שם נצטרך להתרגל גם לתנאי מזג האוויר ויותר מכך, לתנאי התזונה והדיור".

נבחרת הדייויס כוללת את המאמן שלמה צורף, הקפטן יוסף שטבהולץ וארבעת הטניסאים: שלמה גליקשטיין, עמוס מנסדורף, גלעד בלום והנער רביב ויידנפלד, שהוצרף על פני בועז מרנשטיין.

ההחלטה על צירופו של ויידנפלד כ"יד רביעית" במסע להודו נפלה שלשום, אם כי הקפטן שטבהולץ הבהיר עוד לפני צאת המשלחת למנצ'סטר, שהשחקן הרביעי ישמש רק כיריב אימונים בלי כל סיכוי ממשי לתתף.

הכוונה היא להציב את מנסדורף וגליקשטיין למשחקי היחידים ואילו בלום עשוי להשתלב בזוגות. ישנם הסבורים, כי היכולת הטובה (עליה לסיבוב השלישי) שהציג בלום על מגרשי הדשא בווימבלדון, עשויה להעניק לו סיכויים שווים מול גליקשטיין בתחרות על המחבט מס. 2 בנבחרת.

אין נייר לעיתונות

העיתונות הישראלית טרם קיבלה אשרות כניסה להודו. הטניסאים אמורים להיכנס היום להודו, אך עדיין מרחף סימן שאלה בנושא התקשורת.

לפיכך, לא ברור בשלב זה אם העיתונות הישראלית תוכל להעניק כיסוי למשחק גביע דייויס בין הודו לישראל שייערך בסוף השבוע הבא בנידרלהי.

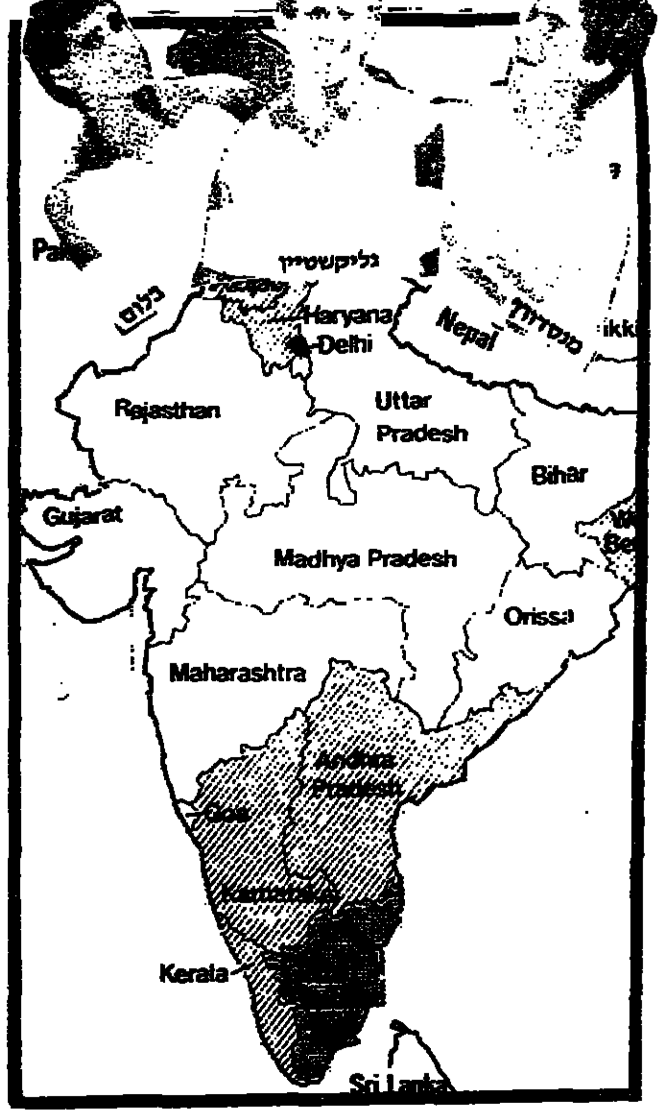

המטרה של בית"ר ים ובני-יהודה מחר במחזור האחרון:

נצחון כבוד אירופי לרפואה

מאת שמואל קליגר

לנצל את סיום משחקי האינטרטוטו כדי להשיג, לפחות, נצחון כבוד על היריבים האירופיים – זו המשימה הניצבת בפני כדורגלני בית"ר ירושלים ובני-יהודה, כאשר יתייצבו בשבת במחזור האחרון של טורניר האינטרטוטו האירופאי, נגד היריבות ממערב-גרמניה ומדנמארק.

לפי תוצאות המשחקים הקודמים נראה, כי המשימה לא תהיה קלה. בפרט נראים סיכויי בני יהודה להשיג כלשהו מול האלופה הדנית ברונדבי, קלושים ביותר. בני-יהודה, אמנם הפתיעה ביכולתה הטובה בראשית השבוע במשחק ההפסד מול בוכום 1:0, אך ברור, שהיריבה הדנית היא סיפור שונה לחלוטין.

הדנים ניצחו עד כה בכל משחקים – שלושה במספר – ובכל משחק הם מגלים סיפור נוסף. הגדילו עשות במשחק האחרון, כאשר הכניעו את בית"ר ירושלים 0:6. נראה, כי הפעם השאלה תהיה רק בפער השערים לטובת קלאוס נילסן וחבריו, אף כי "הזהובים" גילו במשחקים במערב-גרמניה שיפור ניכר לעומת משחקיהם בארץ.

נראה, כי המאמן דרור שוויצר שוב ישליך את יהבו על חוליית הקישור בראשות ברוך כמן ואייל חיים, שיבקשו להחזיק יותר בכדור. נסיונות אלה אפשר ויוכתרו בהצלחה אם יאפשרו להגנה ל"נשום" מול התקפות המהירות של הדנים, שכמה משחקניה הם בעלי חוש ריח מפותח להבקעה.

כבוכום, שבמערב-גרמניה תנסה האלופה הישראלית קבוצת בית"ר ירושלים להותיר רושם חיובי יותר ממה, שהותירה בשבת האחרונה בדנמארק. אין ספק, לאור היכולת, שהציגו הגרמנים בישראל ובפרט במשחק האחרון שלהם – כי הירושלמים לא יחזרו לארץ, כשרשתם נקובה בשערים, אך הדי משימתם היא להבקיע ולנצח ולוא גם במשחק אחד נגד יריב אירופי.

שחקן הרכש רונן רוקמן ושחקן החיזוק יעיש סוויסה יחד עם הברזילאי דידו והמגן התקיף שלמה שירזי בהחלט מסוגלים לכך. הספק היחידי קשור בגורם המוטיבציה. ספק, אם בעייפות החומר, שבה שרויים חניכיו של מרדכי שפיגלר ולאור היעוד הסיכוי לזכות בראשות הבית וכפרס כספי ניכר – שיוכלו להפיק מהם את המיטב ולנצח במשחק זה. התחזית היא, איפוא, ניצחון לבוכום אם כי לא בהפרש גדול.

קלינגר: להיות אבי רן השני

מאת ניסן פרידמן

יותר מרבבת אנשים במסע ההלויה הנדיר, מברקי תנחומים רבים ומבקרים מכל רחבי הארץ בבית רן, היוו את ההוכחה החותכת להערצה ולהערכה הכבעט המיוחדת של העם לאבי רן, שהלך לעולמו בעיצומה של פריחה נפלאה.

ברוח זו פתח אתמול יורם ארבל את "מבט ספורט", שהוקדש ברובו לרן. אם אט הולכת וחודרת לתכונו ההכרה – אבי רן איננו. הספורט הישראלי איבד אחד כאותם בודדים, המסוגלים לנעוץ את הדגל הישראלי על המפה העולמית, כפי שעשו גליקשטיין, ברודי וברקוביץ'.

ידידו הקרוב, ניר קלינגר, הנחשב למנהיג העתיד של מכבי חיפה ואולי הנבחרת, אמר בראיון כשהוא מחבק את חברתו של רן הכוכיה, גלית: "הוריו ביקשו ממני לעבור לגור אצלם, ללבוש את בגדיו ולשמור על גלית. הורי הסכימו. אין לי ברירה, אלא להיות הבן שלהם".

החברים סיפרו, דיברו, בכו, אך סירבו לעכל. הם דיברו על האישיות, החבר והאדם היוצא דופן. היציאות המדהימות, העצירות הקלות והתנועה הגמישה והפנתרית שלו, כפי שבאו לידי ביטוי בקטעי המשחקים שהוקרנו, כמו זעקה: אבי, אתה גדול מדי בשביל להיות אגדה. היינו זקוקים לך במציאות.

אל תטוס לחו"ל ללא עלון איידס בכיס!

עלון הסברה חינם במוקד קופ"ח, טלפון 03-433300 והעלון ישלח לביתך.

ניתן לקבל חינם גם במודיעין קופ"ח ארלוזורוב 101 ת"א.

עוד יותר בריאות!

קופת חולים

נתניה עשתה צעד "חביב" ליעקב בלדב

מאת ניסן פרידמן

ישנן קבוצות המחפשות אחר שוער לעונה הקרובה. במכבי נתניה מתחבטים בשאלה, את מי משני השוערים העומדים לרשותם להשאיר ואת מי לשחרר.

בנתניה רשומים שניים מהשוערים הטובים בליגה הלאומית. השוער הותיק, אריה חביב, שניצב בשער נבחרת ישראל עד לפני שנתיים והשוער הצעיר יעקב בלדב, בוגר נבחרת הנוער.

לאחרונה נכנס בלדב לדירה חדשה שרכשה עבורו אגודת מכבי נתניה בשווי כ-60,000 דולר, תמורת החוזה שחתם אשתקד לשלוש עונות. לפיכך, נראה כי בלדב, שהחל את הקריירה בהפועל נצרת-עלית, יישאר בנתניה ואילו חביב, שהגיע מיהוד דרך כפ"ס, עשוי להמשיך במסלול נדודיו.

הנערים שובצו עם הונגריה

מאת ג. אשר

נבחרת הנערים של ישראל בכדורגל שובצה בבית אחד עם נבחרות פינלנד והונגריה בטורניר הנערים הבינלאומי, שיפתח בשבוע הבא בהונגריה.

בתחילה שובצה ישראל בבית אחד עם נבחרת יוגוסלאוויה, אבל פרישת היוגוסלאווים מהטורניר בגלל סיבות ארגוניות שינתה את השיבוץ הישראלי. בטורניר יטלו חלק שבע נבחרות.

נבחרת הנערים בהדרכת אמנון רז שוהה במחנה אימונים בשפיים ואמורה לצאת להונגריה ביום ראשון.

שניאור ושפיגל: כל אחד בשלו

הנהלת הפועל ת"א תנסה ליישר היום ומחר את ההדורים בין שני המאמנים הותיקים, יצחק שניאור ואליעזר שפיגל.

לשניאור יובהר, כי שפיגל אינו מסכן את מעמדו ופעילות מחלקת הנוער תעשה בתיאום עימו. שפיגל יתבקש שלא להתערב בעינייני הקבוצה הבוגרת ושיתרכז רק במחלקת הנוער. שפיגל גם יתבקש לגלות יחס חברי כלפי שנאור.

אליעזר שפיגל הבהיר אמש, כי אין לו ענין בקבוצה הבוגרת של הפועל ת"א ומטרתו היא לטפח את מחלקת הנוער של האגודה.

הניתוח יקרקע את וולטון למשך שנה

מאת שמואל טל

ביל וולטון, שחקנה האדמוני של בוסטון סלטיקס, שסיים 10 עונות בליגת האנ. בי. אי, יעדר קרוב לוודאי בעונה הקרובה, בפעם הרביעית, בגלל הצורך לעבור ניתוח ברגלו הימנית. דובר של הסלטיקס שמסר על כך הוסיף, כי בקבוצה מצפים לשובו של וולטון, בן ה-34, לקראת עונת 1988/89.

עצם שבורה ברגלו של הכדורסלן, שנחשב פעם מתחרהו הרציני ביותר של עבדול ג'אבר, מנעה ממנו גם בעונה שעברה להופיע ברציפות. הוא שיחק רק 10 משחקים בעונה הרגילה ועוד 12 בשלב הפלייאוף. וולטון סירב לעבור ניתוח במהלך העונה בגלל רגש האחריות שלו לקבוצתו. בסופו של דבר לא יכול היה לסייע הרבה לחבריו שנוצחו בגמר ע"י הלייקרס.

וולטון נפגע קשות גם בעבר, בזמן היותו כדורסלן סאן-דייגו קליפרס. הוא נותח ושבת מפעילות במשך שנתיים.

• משחק כדורגל ידידותי לזכרו של משה ורניק, יחנוך מחר את מגרש הכדורגל החדש בשכונת טירת שלום בנס-ציונה. במשחק יתמודדו קבוצות הפועל דליית אל כרמל והפועל טירת צבי. למנצחת יוענק מגן האחווה. את המשחק יכבדו בנוכחותם ראש מועצת נס-ציונה, ניסן קרופסקי ומזכיר מועצת הפועלים מבי רייצמן.

תורנות בתי-מרקחת

יום ששי 17.7.87

תל-אביב
בס – פרישמן 66 – 237326
מעיין חיים – סניף צהלון – שד' ירושלים 98, יפו 822986
ירושלים
מרפאת רוממה – המ"ג 28 – 523191
חיפה
נוה שאנן – התיכון 37 – 235530
פתח-תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני-ברק – רמת-גן
פינצ'י – חיבת ציון 43 רמת-גן – 782821
בת-ים – חולון
אסותא – טרומפלדור 4 חולון – 5058197
קופת חולים – עין יהב 4 חולון – 684854
רחובות
כללית – בני משה – 452381

יום שבת 18.7.87

תל-אביב
בס – פרישמן 66 – 237326
צפון – יהודה המכבי 33 – 449995
בס – פרישמן 66 – 237326 – מוצ"ש
צפון – יהודה המכבי 33 – 449995 – מוצ"ש
ירושלים
הר הזיתים – הר הזיתים – 287480
העמודים – יפו 50 – 233081 – מוצ"ש
חיפה
הנשיא – שד' הנשיא 33 – 333312
פתח-תקוה
קופת-חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני-ברק – רמת-גן
אסותא – ז'בוטינסקי 41 רמת-גן – 7511874

בת-ים – חולון
דר' חורי – סוקולוב 70 חולון – 842433
מזור – חביבה רייק 20 בת-ים – 583360
רחובות
סגל – הרצל 134 רחובות – 451228

מודיעין
מוקד מודיע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03-433300
בימים א' עד ה' מ-8.00 בבוקר עד 20.00 בערב
ביום ו' וערבי חג מ-8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל-אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03-284649
בימים א' עד ה' מ-21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ-15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הנמל 26 קומה ג' – 04-523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ-20.00 עד 23.00
ער"ן עזרה ראשונה נפשית
בתל-אביב – קו למבוגרים 03-5461111
קו לילדים ונוער 03-261113
בירושלים – 02-227171
בחיפה – 04-672222/3
בנתניה – 053-335316
קו פתוח – אוזן קשבת לילדים ובני נוער
בתל-אביב 03-221680 (24 שעות)
נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ-9.00 עד 16.00 – 03-235922
קו פתוח לקשישים 02-690685

בכנס הפועל גובש תקנון תשלומים והוחלט:

לעצור את הנפילה של קבוצות "הפועל"

מאת משה כהן

נציגי הפועל באיגוד הכדורסל התכנסו אתמול ליום עיון בקיבוץ גבעת-חיים. הם החליטו על תקנון תשלומים חדש לליגות הנמוכות ודנו בדרכי פעולה למניעת המיעוט ההולך וגובר של קבוצות הפועל בליגה הלאומית.

לאחר דיון ממצה הוחלט על תקנון תשלומים בליגות הנמוכות, לכל קבוצה בליגה הארצית ינתן היתר לשלם תשלומים בסך 100,000 שקל בשנה. גם לקבוצות הנשים בליגה הלאומית אושר תקציב שנתי דומה.

לקבוצות ליגות א' אושר תקציב שנתי של 40,000 שקל. נראה, כי רוב קבוצות הליגה הארצית ינסו למנוע את קבלת ההצעה, שכן לדעתם התקנון צריך לאפשר הוצאת סכומי כסף גבוהים יותר.

מצבן העגום של רוב קבוצות הפועל בליגה הלאומית עלה אף הוא במהלך הדיון. רוב הדוברים הזהירו שתוך 3–4 שנים ישארו שתיים שלוש קבוצות בליגה הלאומית.

בתום הדיון הוחלט להקים ועדה מיוחדת שתתגייס למרכז הפועל דרכי פעולה לעצירת הסחף. בועדה יהיו חברים: יורם אוברקוביץ, איתן חפר ויהודה שקבה.

מצפון תיפתח הרעה על האולימפיאדה

סיאול 88

האם אולימפיאדת סיאול 1988 תהיה המהדורה השלישית של "אולימפיאדות החרם המודרניות"? האיום הצפון-קוריאני על החרמת המשחקים האולימפיים, באם לא תתקבל הצעתה לארח מחצית מהתחרויות, כולל את טורניר הכדורגל במלואו, מציב סימן קריאה יותר מאשר סימן שאלה.

אולם, ההערכה המדינית הרווחת בעולם המערבי, היא שהאיום הצפון-קוריאני "חסר שיניים", לעומת האיומים, שהתממשו, של הרוסים או האמריקאים לפני שתי האולימפיאדות הקודמות.

המומחים סוברים שגם אם תפרוש צפון-קוריאה, היא תסחוף אחריה רק את המדינות הקומוניסטיות האסיאתיות כמו קמבודיה ומונגוליה.

כשהוחלט להעניק את זכות האירוח ב-88 לקוריאה, ראו עצמם הצפוניים כשותפים, מתוך אמונתם שקוריאה היתה מדינה אחת, בה שני חלקים המצויים במצב של שביתת נשק ולא שתי מדינות נפרדות. הדרומיים טוענים, כי זכות האירוח ניתנה אך ורק לעיר סיאול.

כאות פשרה ניתנה לסיאול האפשרות להעביר חלק מהתחרויות לצפון-קוריאה ואף לערים אחרות, כפי ראות עיני הועד האולימפי של דרום-קוריאה.

לדעת המומחים, תימנע מזרח גרמניה מלחזור על טעות לוס-אנג'לס. אחרי ההחלטה המדינית להחרים את משחקי 84, יצאו ספורטאי מזרח-גרמניה בצעקה גדולה. גם מקומם על מפת הספורט העולמית, אינה מאפשרת להם להיעדר מעוד אולימפיאדה.

סין העממית אינה יכולה להרשות לעצמה חרם. מדינת ענק זו מבקשת לארח את המשחקים האולימפיים בשנת 2000 בעיר הבירה פקינג. החרמה תפחית את הסיכוי.

מה העמדה של הועד האולימפי הבין-לאומי? סמארנץ' וחבר מרעיו הולכים יד ביד עם דרום-קוריאה. החלטת הועד: אם צפון-קוריאה לא תקבל את ההצעה הנוכחית לקיים חלק מהתחרויות, היא לא תקבל דבר.

דגן וזלינגר ישפטו באירופה

מאת משה כהן

שופט הכדורסל דוד דגן קיבל אתמול מינוי מפיב"א לשפוט במשחקי אליפות אירופה דרג ב' שייערכו בחודש ספטמבר בבולגריה בהשתתפות נבחרת ישראל.

בשנים האחרונות לא שובץ דגן לרוב אירועי פיב"א ורבים מחובבי הכדורסל התקשו להבין זאת, שכן דגן נחשב לשופט הבכיר ביותר בכדורסל הישראלי. מינויו של דגן למשחקי בולגריה מסמל עבור השופט הותיק פתיחת תקופה חדשה בזירה האירופית.

השופט, ברוך זלינגר ישפוט במשחקי דרג ב' לנשים, שיערכו בגרמניה.

החוב החיפאי: 200.000 דולר

מאת אברהם צ'יבין

חובותיה של מחלקת הכדורסל של הפועל חיפה מסתכמים כנראה בסכום כולל של יותר מ-200,000 דולר. מתברר, כך נודע מבדיקה יסודית של ספרי עמותת הכדורסל.

אתמול הובהר לאיש העסקים, יעקב שלזינגר, כי מפ"ח מוכנה להקציב לקבוצה 30,000 דולר לעונה. אמש נועד שלזינגר עם ראשי עמותת הכדורסל לפגישת עבודה על מצב העמותה.

כנראה שנושא השחקנים שחתמו במכבי חיפה יגיע לבית המשפט.

קאשי לגליל

מאת דוד בבר

קבוצת הפועל גליל-עליון פנתה למנהלי מכבי נתניה, שיתירו לרכז המשחק, יוסי קאשי לשחק בגליל בעונה הקרובה. לראשי גליל-עליון התברר, כי הם נותרו ללא רכז משחק, שכן יואב קדמן ישחק באליצור נתניה ושמואל זיסמן עבר להפועל חולון.

למכבי נתניה יש כיום שני רכזים ונראה, כי כבר בימים הקרובים ימצא עצמו קאשי בגליל.

הנערות בטניס מחר מול ברה"מ

נבחרת הנערות של ישראל בטניס תתמודד מחר מול נבחרת הנערות של ברה"מ בסיבוב הראשון של תחרויות גביע המלכה (עד גיל 18).

הנבחרת הישראלית כוללת את חגית אוחיון, ענת הארון ויעל סגל.

תחקיר

רק חוק לכדורגל יחסל את האנרכיה נוסח לואי ה-14

מאת שמואל קליגר

אבראום, עקב בצר אגודה, נחשף לעיני הציבור הכדורגל הישראלי במערומיו. לפנים חשבנו, שהאחריות להידרדרות הענף מוטלת רק על שכם הכדורגלנים. בין כאלה שאינם מוכנים להתאמץ ובין כאלה שכישורם מגם. לא "מוכשרים". מוכנים לדרוש סכומים אסטרונומיים, שרק יד הדמיון מסוגלת לשלם. ניחא, בצר הממסד, שאת הבעיה אין להשיב בדרכים קונבנציונאליות וצריך למגר את התופעה בסמכויות ובנחישות בלתי משורנות. אך מה בעניין הדרג הניהולי הבשלי? האם גזירה היא ולא נזהר, אלא להשלים עימה?

השאלה המרכזית: איך נוכל להתמודד עם תחלואי הכדורגל הישראלי (וגם הכדורסל) אם הקבוצות אינן מנוהלות כראוי? הרי הבעיה היא, בראש ובראשונה, בסכומים הסרי-תקדים המובטחים לשחקנים שלנו מהנהלות קבוצותיהם. אמרנו "מובטחים" ולא "משולמים", כי למדנו שמדובר בשחקנים מנוסים ומפולפלים מן האסכולה העליתיסטית. כמו גם כאלה, המנוסים פחות במשחק עצמו ויותר – בכללי המשחק של תורת המשא ומתן ויחסי הציבור. אתה שומע על כדורגלנים הבאים לפגישות עם מנהלי קבוצותיהם בלווית עורכי-דין. חותמים על חוזים שמנים. יד ימין, כאילו אינה יודעת על מה יד שמאל חותמת. הסכום הנקבע בדרך כלל בסעיף החמישי או השישי יכול רק לגרום לסתרוות לכל מי שמביט בו.

משחק בת היענה

שני הצדדים משחקים את המשחק הידוע של בת היענה. כאילו שאיש אינו רואה ואינו יודע. האומר יודע, שהנייר לא שווה ולא מצדיק את הדיו שעליו וכי הסכום נרשם בו, כאילו לצאת ידי חובה וממילא לא ישלמוהו ואלה יודעים, שהקבוצה במצוקה כלכלית כזו, עד שהסיכוי לקבל את הכסף, אם בכלל, עובר רק בבתי המשפט. פרנסה נוספת לעורכי-דין. קואליציה מוזרה בין כדורגלנים ופרקליטיהם.

ובתוך תוכך אתה יודע היטב, שאלה שחותמים לא בהכרח ישלמו וזה שחותם – לא בהכרח יקבל את הכסף. אז מה אפשר כבר להפסיד, כשדרכו של עולם לחתום על הסכמים ממילא מדובר רק ב"רווחי נייר". כמו בבורסה של פעם. ולמי שנדמה, שהצדדים רק תמיד להם לצון מסתבר, שלא זו בלבד, שכרנו על המגמה, אלא אפילו השיקו כוסית "לחיים". חלום של מציאות ואולי מציאות של חלום.

המלך הוא עירום

התחושה היא, כי המלך הוא עירום. מבלי להרוץ משפט אתה מביט באנשים החזקים של הקבוצות ורואה תיכף ומיד עם מי יש לך עסק. אנשים חסרי נסיון במינהל. ברוך כלל, חסרים רקע ניהולי. במקרה הטוב – רק בעלי רקע ספורטיבי. לעתים קרובות – גם זה לא. מתעסקים בסכומים נכבדים. חלקם כספים, שהושגו במהלך העיסוק הספורטיבי השוטף וחלקם – מתמיכה ציבורית. והכספים הללו מובטחים לכל דיכפין לפי קריטריונים, שרק השד יודע מה הם ומי קבע אותם.

בעצם, מה יש להם להפסיד? הלא מהם מצפים, שהקבוצה תצליח, תתפקד, תתפס במעלה הטבלה. לא חשוב כיצד והעיקר מה שיותר גבוה, אפילו אליפות או ליגה גבוהה יותר. המטרה מקדשת את כל האמצעים.

קח עם הקבוצה שלך אליפות אחת או שתיים; תעלה אותה פעם אחת ליגה ומיד יירשם שמך באותיות של זהב בצד שמותיהם של הכוכבים הזוהרים. צריך רק לדעת לגבש סביבך כמה אוהדים שכורי ניצחון וכבר תוכל לצוח על ידי הרפתקה ישכחו לך, בדרך כלל, את הקלקולים הניהוליים, הגם הכשלונות מן העבר ימחקו, כלא היו. עובדה: התוצאות הסופיות מדברות בעד עצמן. גם תריבות חריפות מתגמדות מול ההצלחה הספורטיבית על כד הדשא והדיר יעדיפו (אם לא "מחפשים אותך בפינה") ל"כבס את כל הכביסה המלוכלכת" בתוך הבית. כי האלטרנטיבה קשה וכואבת פי כמה.

נעליים גדולות

נושאי תפקידים בכירים בהנהלות מבקשים לנהל קונצרן ספורטיבי שלם, כאילו היה חנות מכולת. "משוגעים" לדבר, אנשים עם המון רצון והתלהבות ראשונית, אמביציה ואהבת העניין נרתמים להגשים חלום חיים. בסוף מתברר, כי חלומות לחוד ומציאות לחוד. נכנסו לנעליים גדולות בכמה מספרים מכפי מידתם.

"L'etat c'est moi", אמר פעם לואי ה-14, המלך האבסולוטי של צרפת. אך "המדינה זה אני" כבר הפך ברבות הימים למשפט נדוש, אף כי איש לא ביקש לגרוע ממשמעותו כנדבך חשוב בתורת מדע המדינה. אין ספק, שהמושג השאול מתחום הרעיון המדיני עבר מן העולם ללא שוב. רק במונרכיה האבסולוטית היה המלך כל-יכול, מעל החוק בהיותו מקור סמכותו ומעל לכל בקורת. מי יכול היה לבקר את המלך או להטיל בו דופי?

התפקיד הזה של מלך צרפת דווקא מוצא חן בעיני המנהלים או חלקם ולא דווקא המוטורים שבהם. ולהם אנו אומרים: "עבר זמנכם. תחוסל ההפקרות". מי שאחראי לכספי הציבור אינו יכול להתעלם מסמכי הביקורת. אינו רשאי לעשות בכסף כבתוך שלו. זה מושכל ראשון בחיים הציבוריים, בחברה ובחיים הפוליטיים. גם בספורט.

מי שהדבר אינו מקובל עליו, שלא יתפלא אם ידבק בו רפש. אפשר ונודע שוב לחשדות בדבר אי-סדרים ניהוליים. שוב ייחשפו בכלי התקשורת אנשי ההנהלות. לבומים העסקיים ול"הפצצות" כומבסטיות, שיהדהדו בחלל ויפרו את השלווה דווקא עתה כשאנו מבקשים לנוח כדי להתכונן לאתגרים הספורטיביים החשובים באמת.

שילם מחיר הכשלון

הכרנו פעם מנהל קבוצה, משפטן, שניהל קבוצת כדורגל. הכל היה טוב ויפה עד שבאו פקידי רשות ציבורית, מאגף המס והחלו לפשפש בספרים – ספרי המס והניכויים. פישפשו ופישפשו עד שמצאו. מכאן ועד הספרים האישיים שלו בעצמו – המרחק היה קצר. עד היום חש האיש את כובד ידם. מידוו את חייו. הוא לבדו שילם את מחיר הכשלון הניהולי, שאליו כמו הצנח בעל כורחו ובמסגרתו נאלץ לפעול. לא תראו יותר את האיש הזה במגרשי הכדורגל. פשוט "נשבר" לו מהשיטה, מהכדורגל ומהכל. האם יאות לקבל על עצמו שוב תפקיד ניהולי? שלא תעזו להציע לו זאת פעם נוספת!

מדוע אנו מספרים לכם על המילכוד הזה, שבתוכו פועל הכדורגל שלנו ומדוע חשוב, כי נדע, שהספורט בכללו אינו יכול לפעול בחלל האוויר? מפני שהתוצאה האלטרנטיבית בלתנת לעין. אפשר ותראו אותם בשבת מפנים תנועה מזרחית לעבר מאן דהוא בקהל או אומרים איזה משפט מטופש, שיעשה כותרות צבעוניות בעיתון של יום ראשון. אנשים רציניים כאמת ידיהו רגליהם מתפקידים אלה. הכל הם יודעים לעשות, פרט לדבר היחיד שלו הם נועדו: לקדם כאמת את קבוצתם – ומסנה – את הכדורגל הישראלי בכלל. לפעול בשיקול דעת, ביושר ובתבונה.

אולי הפתרון היחידי לאנומליה המתוארת לעיל – בחקיקה של הכנסת. אולי הגיע הזמן להתערבות של המוסד המחוקק, בהעדר יכולתו של הדרג הניהולי לשרך את דרכו בסיטואציה הנוכחית בקרקע הורועה מוקשים.

אולי בגיע, שספורטאים יקבלו את חוק הספורט.

חוק מדינה חייב להסדיר

בדומה לחוק לשכת עורכי-הדין המסדיר את הנורמות של המשפטנים, תפקידי הארגון והציג שלהם, עינייני אתיקה מקצועית ויחסים הדדיים בין עורכי הדין ולקוחותיהם, אולי הגיע הזמן, שהכנסת תתפנה פעם מעניינים שבזמנו של עולם לעניינים ארציים יותר, שבשטח הספורט והכדורגל בפרט. שתיתן הגדרות סטאטוטוריות עם "שיניים" לקשר שבין מנהלים, קבוצות ושחקנים; לדיקה ההדדית שביניהם; להתאחדויותיהם; שתגדיר מעמדם, זכויותיהם וחובותיהם ותקבע בצורה ברורה את מעמדם בפני עצמם ובפני הציבור. הדבר יקל גם על הכדורגלנים המרבים באחרונה להזקק לשרותי בתי המשפט בעתירות, שתכליתן לממש זכויותיהם כלפי מעסיקיהם.

בכוונת זה נוכל להגיע לנורמות התנהגות מקובלות גם בכדורגל הולה. נממש את זכותו של הכדורגל ושל אוהדיו בכל אתר לפעול בעידן של המדינה המודרנית, שבו מנהלים מכל הדרגים כאחד יהיו חשופים לביקורת כמו במינהל ציבורי תקין, שאפשר יהיה להכיל כלפיהם את הדין הנוהג. שלא יהיה עוד ספק, כי לא רק הכדורגל, אלא הספורט בכללו מתנהל באחריות ממלכתית ובשפיות כלכלית. ולא פחות חשוב – עם מתן דין וחשבון ונקיון כפיים. כי ספורט אמיתי, עצמאי ובעל כושר הישרדות ולא רק צרוך ספורטיבי חייב גם להיראות ולא רק להיעשות.

אפשר ובעתיד נתבח שוב, שקבוצה אלמונית זכתה באליפות בזכות ולא בחסד, מפני שהפגינה רמה ספורטיבית משופרת ולא – מפני שמנהלי קבוצה פלמונית התפטרו בגלל גילויי אי סדרים כאלה או אחרים, או מפני שקבוצה אחרת התפרקה בשל קשיים כספיים. לימים כאלה נייחל, אבל ראשית חכמה עלינו לתקן ולבצר את החוקים ולתת להם "שיניים" ...

להורינו מרים ורם
משתתפים בצערך על מותו של
אברהם ז"ל
בית קופת – חולים

להורינו אוסטרוביץ אידה
אתך באבלך במות
אמך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף חולון א'
ההנהלה והעובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירת
דב גרייבר
ההלויה תתקיים היום יום שישי כ' תמוז תשמ"ז 17.7.87 בשעה 13.00 בבית הקברות בכפר יחזקאל
המשפחה ובית כפר יחזקאל

15 אתלטים אורחים באליפות ישראל

אליפות ישראל ה-51 באתלטיקה-קלה תיערך בסוף השבוע הבא באיצטדיון "הדר-יוסף". האתלטים הישראלים עורכים את הכנותיהם האחרונות לאחר השתתפותם בסידרת תחרויות באי הבריטי.

באליפות צפויה השתתפותם של 15 אתלטים אורחים מאנגליה, בלגיה, מערב-גרמניה, יוון וצרפת. מנסיון השנים הקודמות, מסוגלים האורחים להעניק גוון מעניין לתחרויות ואף למשוך את הספורטאים הישראלים להישגים טובים.

ב"ה
זמני הדלקת הנרות

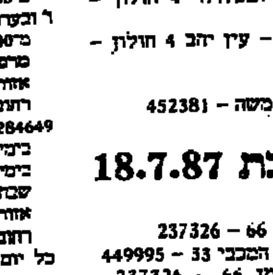

פרשת השבוע: פרשת פנחס
כ"א תמוז תשמ"ז

	כניסה	יציאה
ירושלים	7.08	8.27
תל-אביב	7.26	8.25
חיפה	7.20	8.30

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	12	22	בהיר
אמסטרדם	17	20	גשום
בואנוס איירס	12	15	מעונן
הלסינקי	11	18	מעונן
הונג קונג	28	33	בהיר
וינה	15	27	בהיר
ז'נווה	19	31	בהיר
טוקיו	26	34	בהיר
טורונטו	14	21	מעונן
יוהנסבורג	5	18	בהיר
לונדון	17	24	מעונן
ליסבון	18	25	מעונן
מדריד	16	30	בהיר
מונטריאול	20	30	גשום
ניו יורק	22	29	מעונן
סאן פאולו	16	28	מעונן
פריס	19	27	מעונן
פרנקפורט	17	27	מעונן
ציריך	15	23	מעונן
ריו דה ז'נרו	20	34	בהיר
שטוקהולם	19	21	בהיר
שיקאגו	13	25	מעונן

תל-אביב: רח' בן-יהודה 1, טל' 652633
ירושלים: רח' יפו 30, טל' 251373
חיפה: דרך הים 2, טל' 384655
באר שבע: רח' האבות, טל' 35282
swissair

בית ראשוני פועלי ציון
תל-אביב, רח' ברנר 14, טלפון 281772
ביום ראשון 19 ביולי בשעה 7 בערב
תתקיים בבית ראשוני פועלי ציון תל-אביב רח' ברנר 14
הרצאה קולקטיבית
הנושא: מדינת ישראל במאבקה על השלום
בהשתתפות החברים:
אלוף (מיל) משה כרמל
חיים פינקלשטיין
המנחה: ח. פרוזניאק
בחלק האמנותי:
קרל מרקוביץ (קמרי) – הקראה וזמרה
אלקסנדר פוריה – פסנתר
דמי כניסה 3 שקל נא לדייק